מבחר עלונים

וישלח

שנת תשפ"א

	ער"ש	מוצ"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	03:59	05:15	05:30	05:52
בני ברק	04:13	05:16	05:26	05:48
חיפה	04:03	05:14	05:27	05:49
אשדוד	04:15	05:17	05:28	05:50
בית שמש	03:59	05:16	05:29	05:51
קרית גת	04:17	05:17	05:29	05:51
נוף הגליל	04:06	05:12	05:27	05:49

כשרפוס ושירות נפלאים...

גרפוMAT
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים
שעות פתיחה: א.-ה. 10-19 רצוף, יום שישי 10-12
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018
g5337722@gmail.com

© כל הזכויות שמורות לעמותת 'שומע תפילה'. ניתן לצלם, לפרסם ולהפיץ לציבור הרחב.

כל ילד קטן יודע
שאחרי המאמץ, הנפילות והמכות

מגיע ההנאה

גם לומדי הדף היומי יודעים
שהמאמץ שווה, ובסוף מגיע ההנאה

יהודי יקר! הצטרף עוד היום
לרבבות לומדי הדף היומי

עם הלימוד מקיימים מצוות 'חסד של אמת' ומזכירים את שמות הנשמות שלא הניחו אחריהם זש"ק. | להורדת רשימת השמות ומודעות נוספות: daf.tfilot.org

תורת חסד
שע"י עמותת 'שומע תפילה'

בתי כנסת מרכזיים
זכאים לקבל סט של "מידות טיש" חינם!

פרשת וישלח, י"ט בכסלו תשפ"א

גיליון מס' 426
שנה 8

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

סִפּוּרִים וְאַגָּדוֹת ❁ פְּנִינִים וּפַרְפְּרָאוֹת ❁ מִדּוֹת וַהֲלִיכוֹת

ספורים בפרשה

כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם־לָבָן גַּרְתִּי (לב, ה)

הָרַבָּנִית שֶׁל רַבִּי יוֹסֵף שְׁטֵינְהַרְט מִפְּיוֹרְדָא בַּעַל שו"ת "זִכְרוֹן יוֹסֵף", בִּתּוֹ שֶׁל רַבִּי לֵיבּ מוֹכִיחַ מִבְּרֶלִין, הָיְתָה חֲכָמָנִית וּמְלֻמֶּדֶת, וְנוֹדְעָה בִּבְקִיאוּתָהּ בַּתּוֹרָה. בָּעֲלָהּ מֵבִיא בְּסִפְרָיו כַּמָּה מֵחִדּוּשֶׁיהָ הַנִּפְלָאִים, וְאַף הַחֵיד"א מַזְכִּיר זֹאת בְּ"שֵׁם הַגְּדוֹלִים" בְּלָשׁוֹנוֹ הַנִּמְלָצֶת, וְכוֹתֵב: "וְהָרַב 'זִכְרוֹן יוֹסֵף' בְּדִרּוּשִׁים הֵבִיא פְּשָׁטִים, וְהִפְ"ש מִן־הָאִשָּׁה הָרַבָּנִית". אָחֵיהָ הָיָה רַבִּי יִשְׁעְיָה פִּיק בֶּרְלִין, שֶׁנּוֹדַע בְּהוֹסָפוֹתָיו לְ"מָסֹרֶת הַשַּׁ"ס", וְהוּא מַזְכִּיר בְּסִפְרוֹ דָּבָר חָדוּשׁ מִפִּיהָ עַל דִּבְרֵי רַשִּׁ"י בְּפָסוּק זֶה "עִם־לָבָן גַּרְתִּי": "לֹא נַעֲשֵׂיתִי שׂוֹר וְחָשׁוּב, אֶלָּא גֵּר. אֵינְךָ כְּדַאי לִשְׂנֹא אוֹתִי עַל בְּרכוֹת אָבִיךָ שֶׁבֵּרַכָנִי 'הֱוֵה גְּבִיר לְאַחֶיךָ', שֶׁהֲרֵי לֹא נִתְקַיְּמָה בִּי". וְכֵה פֵּרְשָׁה הָרַבָּנִית: "לֹא הִתְקַיְּמָה בִּי הַבְּרָכָה שֶׁל 'הֱוֵה גְּבִיר לְאַחֶיךָ', וּמִתֹּבֶת **'אֲבִי"ר'** לֹא נִתְקַיְּמָה **'בִּי'**, וְנוֹתַר מִמֶּנָּה רַק **'גַּר'**"...

הָיָה זֶה בְּפָרָשַׁת וַיִּשְׁלַח בְּעִיר פְּתַח־תִּקְוָה, כַּאֲשֶׁר אֶחָד מֵחֲשׁוּבֵי בַּחוּרֵי יְשִׁיבַת לוֹמְזָ'א שָׁבָעִיר, עָלָה עַל־הַבִּימָה בְּאֶחָד מִבָּתֵּי הַכְּנֶסֶת הָאזוֹרִיִּים, כְּדֵי לָשֵׂאת דְּבָרִים בְּעִנְיַן שְׁמִירַת שַׁבָּת. בְּמַהֲלַךְ הַדְּבָרִים אָמַר: "חַזַ"ל דָּרְשׁוּ אֶת־דִּבְרֵי יַעֲקֹב אָבִינוּ שֶׁאָמַר לְעֵשָׂו 'עִם־לָבָן גַּרְתִּי' - 'תַּרַי"ג מִצְוֹת שָׁמַרְתִּי, וְלֹא לָמַדְתִּי מִמַּעֲשָׂיו הָרָעִים'. וְלִכְאוֹרָה עוֹלָה הַתְּמִיהָה, הֲרֵי אִם יַעֲקֹב אָבִינוּ שָׁמַר עַל־כָּל הַמִּצְוֹת, מַה יֵּשׁ לְהוֹסִיף וְלוֹמַר עָלָיו שֶׁלֹּא לָמַד מִמַּעֲשָׂיו הָרָעִים שֶׁל־לָבָן? אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ לְפָרֵשׁ אֶת־הַדְּבָרִים בְּדֶרֶךְ דְּרוּשׁ, כִּי לְיַעֲקֹב אָבִינוּ הָיְתָה תְּבִיעָה עַל־עַצְמוֹ, מַדּוּעַ לֹא לָמַד מִלָּבָן לְקַיֵּם אֶת־הַמִּצְוֹת בְּחֵשֶׁק גָּדוֹל, כְּפִי שֶׁלָּבָן עָשָׂה אֶת מַעֲשָׂיו הָרָעִים מִתּוֹךְ מֶרֶץ וְחִיּוּת". בְּסִיּוּם הַדְּרָשָׁה, נִגַּשׁ הַמַּשְׁגִּיחַ רַבִּי אֶלְיָהוּ הַכֹּהֵן דּוּשְׁנִיצֶר, שֶׁיָּשַׁב אַף הוּא בֵּין הַנֶּאֱסָפִים, וְתָהָה בְּאָזְנֵי הַבָּחוּר: "אֵיךְ אֶפְשָׁר לוֹמַר כֵּן עַל יַעֲקֹב אָבִינוּ, בְּחִיר הָאָבוֹת? וְכִי הָיָה חָסֵר לוֹ מַשֶּׁהוּ בִּשְׁלֵמוּת הַמִּצְוָה בְּיַחַס לְלָבָן הָאֲרַמִּי?! וְכִיצַד אֶפְשָׁר בִּכְלָל לְדַבֵּר עָלָיו"? נְבוֹךְ הַבָּחוּר, אוּלָם לְאַחַר רֶגַע אָמַר: "הָאִם חוּץ מִפָּרָט זֶה, מָצָא הַמַּשְׁגִּיחַ חֶסְרוֹנוֹת נוֹסָפִים בְּדַרְשָׁתִי"? הֵשִׁיב הַמַּשְׁגִּיחַ בְּשִׁלְיָלָה, וְהַבָּחוּר נָשַׂם לִרְוָחָה. "אִם־כֵּן, אֲנִי שָׁמֵחַ וּמְרֻצֶּה מְאֹד שֶׁדְּבָרַי מָצְאוּ חֵן בְּעֵינֵי הַמַּשְׁגִּיחַ. וּלְגַבֵּי הַדְּרוּשׁ שֶׁאָמַרְתִּי עַל יַעֲקֹב אָבִינוּ, לֹא מִלִּבִּי בָּדִיתִי אֶת־הַדָּבָר, אֶלָּא שְׁמַעְתִּיו בְּמוֹ־אָזְנַי מֵהֶ'חָפֵץ חַיִּים' בְּעֵת שֶׁלָּמַדְתִּי בְּרַדִּין"... קִבֵּל רַבִּי אֶלְיָהוּ אֶת־הַדְּבָרִים, אוּלָם לְעַצְמוֹ הִכְשִׁיר לְתָהוֹת בְּחַשְׁאי: "יַעֲקֹב אָבִינוּ, בְּחִיר שֶׁבָּאָבוֹת"! וּמֵעַנְיַן, שֶׁגַּם רַבִּי מֵאִיר שֶׁפִּירָא מִלֶּבְּלִין, דָּרַשׁ דְּרָשָׁה זוֹ בְּדִבְרֵי רַשִּׁ"י, בְּדִיּוּק כְּפִי דְּרָשָׁתוֹ שֶׁל ה"חָפֵץ חַיִּים".

וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ (לב, כה)

אֶחָד מֵחֲסִידָיו שֶׁל ה"דְּמֶשֶׁק אֱלִיעֶזֶר" מִוִּיזְ'נִיץ, שֶׁשְּׁמוֹ הָיָה ר' יַעֲקֹב שְׁמְעוֹנוֹבִיץ, הִגִּיעַ פַּעַם לְרַבּוֹ בְּעִצּוּמָהּ שֶׁל מִלְחֶמֶת הָעוֹלָם הַשֵּׁנִיָּה, וְסִפֵּר לוֹ בְּצַעַר כִּי הוּא גַּיִס לַצָּבָא בְּעַל־כָּרְחוֹ, וּבְעוֹד שָׁעָה־עֲתָה עָסַק בַּעֲבוֹדָה קָלָה שֶׁל הֲבָנַת מָזוֹן לַחַיָּלִים, מְבַקְּשִׁים הֵם לְהַעֲבִידוֹ בְּפָרֶךְ. כְּשֶׁהִגִּיעַ אֶל־הָרַבִּי, מָצָאוֹ יוֹשֵׁב תַּחַת אִילָן בַּחֲצֵרוֹ וְעוֹסֵק בְּכְתִיבַת חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה. "רְאֵה נָא", אָמַר לוֹ לְאַחַר שֶׁשָּׁמַע אֶת־דְּבָרָיו, "בְּדִיּוּק עַתָּה אוֹחֵז אֲנִי בַּפָּסוּק 'וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ', וּמְבָרֵךְ אֲנִי אוֹתְךָ שֶׁכְּךָ יִתְקַיֵּם בְּךָ". הִתְיַצֵּב הָאִישׁ בִּפְנֵי הָרוֹפֵא הַצָּבָאִי, וְהוּא בִּקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לַעֲמֹד בְּצַד לְבַדּוֹ עַד שֶׁיְּסַיֵּם לְבַדֵּק אֶת־הַשְּׁאָר. כְּשֶׁסִּיֵּם, הֶחְלִיט מִשּׁוּם־מָה 'כִּי שְׁמִיעָתוֹ לְקוּיָה', וְהִשְׁאִירוֹ בַּעֲבוֹדָתוֹ הַקַּלָּה.

פְּנִינִים

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו (לב, ד) - מְפָרֵשׁ רַשִּׁ"י, **מַלְאָכִים מַמָּשׁ**. וְכָתַב הַ'כְּלִי יָקָר', שֶׁרַשִּׁ"י דַּיֵּק זֹאת מֵהַלָּשׁוֹן **לְפָנָיו** הַמּוֹפִיעַ עַל־מַלְאָךְ, שֶׁנֶּאֱמַר כִּי יֵלֵךְ **מַלְאָכִי לְפָנֶיךָ**. וְלָכֵן הוֹסִיף רַשִּׁ"י אֶת־הַתֵּבָה **מַמָּשׁ** שֶׁהִיא בְּגִימַטְרִיָּה **כִּי יֵלֵךְ מַלְאָכִי לְפָנֶיךָ**. (נפלאות יעקב)

וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ (לב, ז) - בַּמִּדְרָשׁ מוּבָא, שֶׁעֵשָׂו נָטַל עִמּוֹ **אַרְבַּע מֵאוֹת רָאשֵׁי גְּיָסוֹת**, וּלְכָל־אֶחָד מֵהֶם הָיוּ **אַרְבַּע מֵאוֹת חַיָּלִים**. וְלָמָּה לָקַח עֵשָׂו עִמּוֹ דַּוְקָא מִסְפָּר זֶה? מִפְּנֵי שֶׁמַּחֲנֵהוּ שֶׁל יַעֲקֹב מָנָה **16 אֲנָשִׁים**, יַעֲקֹב וְאַחַד־עָשָׂר בָּנָיו עִם אַרְבַּע נָשָׁיו. וּמִכַּיָּן שֶׁמִּבְטָח הָיָה יַעֲקֹב שֶׁיִּפֹּל מִצִּדּוֹ אֶלֶף **וּרְבָבָה מִימִינוֹ**, הֲרֵי שֶׁכָּל **רְבָבָה** נוֹפֶלֶת בִּידֵי אָדָם **אֶחָד**, וְנִמְצָא אֲפוּא שֶׁ־**160 אֶלֶף** מֵהָאֲנָשִׁים שֶׁל עֵשָׂו יִפְּלוּ בִּידֵי **16 הָאֲנָשִׁים** שֶׁל מַחֲנֵה יַעֲקֹב. אוּלָם **עֵשָׂו** הָיָה **יָתֵר עֲלֵיהֶם**, וְלָכֵן אָמַר יַעֲקֹב כִּי יָרֵא אָנֹכִי **אוֹתוֹ**, שֶׁרַק **מַעֲשָׂו עַצְמוֹ** הוּא חוֹשֵׁשׁ מִפְּנֵי שֶׁהוּא **יָתֵר** עַל־מַחֲנֵהוּ, וְלָכֵן נֶעֱנַשׁ יַעֲקֹב עַל שֶׁהֶחְבִּיא אֶת־**דִּינָה** בְּתֵבָה, שֶׁהֲרֵי אִם הָיְתָה עִמּוֹ הָיָה מִסְפָּרוֹ הַרְבֵּה **יוֹתֵר מַעֲשָׂו**. (אור תורה)

אִם־יָבוֹא עֵשָׂו אֶל־הַמַּחֲנֶה הָאַחַת וְהִכָּהוּ (לב, ט) - תֵּבַת **וְהִכָּהוּ** נִקְרֵאת יָשָׁר וְהָפוּךְ, לְרַמֵּז לְדִבְרֵי רִבְקָה שֶׁאָמְרָה לָמָּה אֶשְׁכַּל גַּם־שְׁנֵיכֶם **יוֹם אֶחָד**, וְאִם יַכֶּה **עֵשָׂו** אֶת־**יַעֲקֹב** - יָמוּת גַּם הוּא, וְיִתְקַיְּמוּ **וְהִכָּהוּ** פָּנִים וְאָחוֹר. (קרית ארבע)

וַיֹּאמֶר אֶל־עֶבְדָיו עִבְרוּ לִפְנֵי וְרֶוַח תָּשִׂימוּ בֵּין עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר (לב, יז) - בְּגִימַטְרִיָּה **482** וְעוֹד **אַלְפַּיִם = 2,482**, כְּמִנְיַן הַתֵּבוֹת **כִּי בֵּין כָּל עֵדֶר הָיָה 2,000 אַמָּה**, כַּמּוּבָא בְּדַעַת זְקֵנִים. (מגדנות)

וַיִּפֹּל עַל־צַוָּארָו (לג, ד) - אִם תַּפֵּל אֶת־שֵׁם **עֵשָׂו** עַל תֵּבַת **צַוָּארָו**, תִּקַּבֵּל גִּימַטְרִיָּה **679**, כְּמִנְיַן הַתֵּבוֹת **נָהְיָה שָׁיוּשׁ**, כְּדִבְרֵי רַשִּׁ"י. (שם)

וַיִּשָּׁקֵהוּ (שם) - מְנֻקָּד עָלָיו **בְּשִׁבַּע** נְקֻדּוֹת, כִּי עֵשָׂו נִשַּׁק לְיַעֲקֹב **שֶׁבַע פְּעָמִים**, כְּנֶגֶד **שֶׁבַע הִשְׁתַּחֲוָיוֹת** שֶׁל יַעֲקֹב לְעֵשָׂו. (אור משה)

וַיִּעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ (לג, יז) - **י"ח אוֹתִיּוֹת**, כִּי שָׁהָה שָׁם **י"ח חֹדֶשׁ** כְּרַשִּׁ"י בְּשֵׁם הַמִּדְרָשׁ. וּלְדַעַת תַּרְגּוּם יוֹנָתָן שָׁהָה שָׁם רַק **י"ב חֹדֶשׁ**, כְּמִנְיַן הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל **וַיִּעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה**. (מגדנות)

זמני השבת - ירושלים

הדלה"נ 3.59 צאת השבת 5.15 רבנו תם 5.52

אין בית בלי ספרי היסוד
"שבת טיש" ו"מידות טיש"

לקבלת הגיליון והנצחות
דוא"ל: 5806777@gmail.com

סִפּוּר לְשֻׁלְחַן הַשַּׁבָּת

הָיֹה הָיָה

כִּי־שָׂרִיתָ עִם־אֱלֹקִים וְעִם־אֲנָשִׁים וַתּוּכָל

אֶל־מְעוֹנוֹ שֶׁל רַבִּי מֵאִיר מִפְּרֶמִישְׁלַן, הָיוּ נוֹהֲרִים יְהוּדִים מִקָּרוֹב וּמֵרָחוֹק, שֶׁבָּאוּ לֵיהָנוֹת מִזִּיו תּוֹרָתוֹ וּלְהִתְבָּרֵךְ מִפִּיו בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. יוֹם אֶחָד, הִגִּיעָה אֵלָיו אִשָּׁה יְהוּדִיָּה מָרַת־נֶפֶשׁ מֵהָעִיר שָׁאץ שֶׁבְּרוֹמַנְיָה, וּבְפִיהָ בַּקָּשָׁה לְהִתְבָּרֵךְ בְּזֶרַע שֶׁל־קַיָּמָא, שֶׁכֵּן כְּבָר שָׁנִים אֲרֻכּוֹת עָבְרוּ עָלֶיהָ מִיּוֹם נִשּׂוּאֶיהָ, וַעֲדַיִן לֹא זָכְתָה לְבָנִים. "וּמַדּוּעַ לֹא הִגִּיעַ בַּעְלֵךְ לְכָאן? תָּמַהּ הָרַבִּי, וּבִמְקוֹם תְּשׁוּבָה, פָּרְצָה הָאִשָּׁה בִּבְכִי־מַר. בִּצְבָעִים קוֹדְרִים תֵּאֲרָה אֶת־הִתְנַהֲגוּתוֹ הַנְּלוֹזָה שֶׁל־בַּעְלָהּ, אוֹתוֹ נָשְׂאָה כְּשֶׁהָיָה אַבְרֵךְ הָגוּן וִירֵא־שָׁמַיִם, אוּלָם לְרֶגֶל מִסְחָרוֹ בָּא בְּמַגָּע עִם נָכְרִיִּים, וְאַט־אַט זָנַח אֶת־דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה וְהֵחֵל לְלַגְלֵג לְכָל־הַקָּדוֹשׁ וְהַיָּקָר. "שׁוּבִי אֶל־בֵּיתֵךְ", אָמַר לָהּ הָרַבִּי, "וְצַוִּי לְבַעְלֵךְ, שֶׁאִם הוּא חָפֵץ בְּבָנִים, יָבוֹא בְּעַצְמוֹ הֲלוֹם". לְשֵׁמַע הַתְּשׁוּבָה פָּרְצָה הָאִשָּׁה בִּבְכִי מְחֻדָּשׁ: "אֵיךְ אוּכַל לוֹמַר לוֹ כָּךְ? וַהֲרֵי לִשְׂחוֹק וָקֶלֶס אֶהְיֶה בְּעֵינָיו"?! נֶאֱנַח רַבִּי מֵאִיר, וְהֵחֵל לְפָרֵט בְּפָנֶיהָ אֶת־מַעֲלָלָיו הָרָעִים שֶׁל־בַּעְלָהּ, כְּאָדָם הַקּוֹרֵא מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר הַפָּתוּחַ, וּמָנָה בְּפָנֶיהָ אֶת הַיָּמִים וְהַמְּקוֹמוֹת הַמְדֻיָּקִים בָּהֶם הָלַךְ אִישָׁהּ אַחַר תַּאֲוַת לִבּוֹ, וְלֹא הֶחְסִיר דָּבָר. "אֶת־כָּל אֵלּוּ תְּפָרְטִי בְּפָנָיו, וּבְטוּחַנִי שֶׁאָז לֹא יִתְמַהְמֵהַּ אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד וִימַהֵר לָבוֹא לְכָאן". וְאָמְנָם, כַּאֲשֶׁר שָׁבָה הָאִשָּׁה הַבַּיְתָה וְהֵחֵלָּה לִמְנוֹת בִּפְנֵי בַּעְלָהּ אֶת־מַעֲלָלָיו, נִבְהַל הַלָּה וְהִתְמַלֵּא פְּלִיאָה מִי גִּלָּה לָהּ רָזִים אֵלּוּ. "הַצַּדִּיק מִפְּרֶמִישְׁלַן, הוּא זֶה שֶׁגִּלָּה אֶת־אָזְנַי עַל־מַעֲשֶׂיךָ, וְהוּא צִוָּה עָלֶיךָ לְמַהֵר וְלָבוֹא לְפָנָיו. וְאִם תַּעֲשֶׂה כֵּן, נִזְכֶּה בִּזְכוּת כָּךְ לְהִפָּקֵד בִּפְרִי־בָטֶן". עַקְשָׁנוּתוֹ וְזִלְזוּלוֹ בַּצַּדִּיקִים נֶעֶלְמוּ בְּבַת־אַחַת, וְהוּא מִהֵר לִרְתֹּם אֶת־עֶגְלָתוֹ וְלָצֵאת לַדֶּרֶךְ הָרְחוֹקָה. "לְאָן פָּנֶיךָ מוּעָדוֹת"? שְׁאָלוּהוּ כַּמָּה מִמַּכָּרָיו שֶׁרָאוּהוּ מְמַהֵר לָצֵאת מֵהָעִיר, אוּלָם הוּא הֶעֱדִיף לְהַסְתִּיר מֵהֶם אֶת־הָאֱמֶת, וּפָלַט: "אֲנִי נוֹסֵעַ אֶל הַיָּרִיד הַגָּדוֹל שֶׁבְּלֶמְבֶּרְג", וְנֶחְפַּז לָצֵאת לְדַרְכּוֹ.

"מַה שִּׁמְךָ"? שְׁאָלוֹ הָרַבִּי כְּשֶׁנֶּעֱמַד לְפָנָיו כְּפִי שֶׁכְּפָאוֹ שֵׁד. "נָתָן שִׁמְעוֹן קְלִינְגְהוֹפֶר מִשָּׁאץ", הֵשִׁיב הַלָּה בְּשָׂפָה רָפָה, אוּלָם הָרַבִּי אָמַר: "וּמַדּוּעַ בָּאתָ לְכָאן? הֲרֵי פָּנֶיךָ הָיוּ מוּעָדוֹת אֶל הַיָּרִיד שֶׁבְּלֶמְבֶּרְג"? תַּמָּהוֹן אָחַז אֶת־הָאִישׁ, וּבְקוֹל מְגֻמְגָּם אָמַר: "הֲרֵי הָרַבִּי הִזְמִין אוֹתִי בְּאֶמְצָעוּת רַעְיָתִי לְהוֹפִיעַ לְפָנָיו". "אֱמֶת הַדָּבָר", אָמַר רַבִּי מֵאִיר, "אוּלָם כַּוָּנָתִי הָיְתָה שֶׁתָּבוֹא לְכָאן בִּידִיעָה בְּרוּרָה, וְלֹא בַּאֲמַתְלָה שֶׁל נְסִיעָה אֶל־הַיָּרִיד. שׁוּב אֵפוֹא הַבַּיְתָה, וּלְאַחַר שֶׁתּוֹדִיעַ לְמַכָּרֶיךָ כִּי אַתָּה נוֹסֵעַ לִפְרֶמִישְׁלַן, תּוּכַל לְהִתְיַצֵּב בְּפָנַי". בְּבֹשֶׁת־פָּנִים יָצָא הָאִישׁ מִלִּפְנֵי הָרַבִּי, שָׁב לְבֵיתוֹ וְעָשָׂה כְּמִצְוָתוֹ, כְּשֶׁהוּא מוֹדִיעַ לְכָל־חֲבֵרָיו קַלֵּי־הַדַּעַת עַל נְסִיעָתוֹ אֶל הַצַּדִּיק מִפְּרֶמִישְׁלַן. כֻּלָּם זָקְפוּ עֵינַיִם תְּמֵהוֹת לְשֵׁמַע הַדְּבָרִים, אוּלָם לֹא נוֹתְרָה בְּיָדוֹ הַבְּרֵרָה, וְהוּא נֶאֱלַץ לְהוֹדוֹת עַל־הָאֱמֶת, כִּי הוּא מֻזְמָן אֶל־הָרַבִּי, וְעָלָיו לְהוֹדִיעַ זֹאת לְכָל־סוֹבְבָיו. "רוֹאֶה אֲנִי כִּי עָשִׂיתָ כְּמִצְוָתִי", קִבְּלוֹ הָרַבִּי בִּמְאוֹר פָּנִים, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לִשְׁבּוֹת בִּמְחִצָּתוֹ. בְּעֵת קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּפָרָשַׁת עֵקֶב, הִזְמִינוֹ הָרַבִּי לָעֲלִיָּה הָרִאשׁוֹנָה 'בִּמְקוֹם כֹּהֵן', וְהָרַבִּי בְּעַצְמוֹ קָרָא אֶת־הַפָּרָשָׁה, כְּשֶׁהוּא מַגְבִּיהַּ קוֹלוֹ בַּפָּסוּק "לֹא־יִהְיֶה בְךָ עָקָר וַעֲקָרָה וּבִבְהֶמְתֶּךָ". לְאַחַר הָעֲלִיָּה, עָרַךְ הַגַּבַּאי 'מִי שֶׁבֵּרַךְ' כַּנָּהוּג, וּכְשֶׁהִגִּיעַ לַתֵּבוֹת 'בַּעֲבוּר שֶׁיִּתֵּן', נַעֲנָה רַבִּי מֵאִיר וְאָמַר בִּמְקוֹמוֹ: "בַּעֲבוּר שֶׁיַּעֲזֹר לְיִשְׂרָאֵל". וְקָרָא בְּקוֹל: "וְאִם תִּשְׁאַל מִי הוּא אוֹתוֹ 'יִשְׂרָאֵל' שֶׁעָלֶיךָ לַעֲזֹר לוֹ? דַּע לְךָ, כִּי אוֹתוֹ 'יִשְׂרָאֵל' הוּא יְהוּדִי אֲמִתִּי, שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר בְּפָרָשַׁת וַיִּשְׁלַח **'כִּי־שָׂרִיתָ עִם־אֱלֹהִים וְעִם־אֲנָשִׁים וַתּוּכָל'**"! לְאַחַר הַתְּפִלָּה, זִמֵּן הָרַבִּי אֶת־הָאִישׁ וְהוֹרָה לוֹ: "הֲרֵי מִתְגּוֹרֵר אַתָּה בָּעִיר שָׁאץ, שֶׁנִּמְצֵאת סָמוּךְ לַגְּבוּל שֶׁבֵּין מוֹלְדַבְיָה וְאוֹסְטְרִיָּה. וּמְצַוֶּה אֲנִי אוֹתְךָ, שֶׁאִם יִזְדַּמֵּן לְפָנֶיךָ יְהוּדִי אֲמִתִּי שֶׁשְּׁמוֹ יִהְיֶה 'יִשְׂרָאֵל', וְיִהְיֶה צָרִיךְ לְהַבְרִיחוֹ אֶת־הַגְּבוּל, תִּמְסֹר אֶת־עַצְמְךָ לְמַעֲנוֹ בְּגוּפְךָ וּבְנַפְשְׁךָ וְתַעֲבִירֶנּוּ אֶת־הַגְּבוּל בְּשָׁלוֹם. וּמַבְטִיחַ אֲנִי לְךָ, שֶׁבִּשְׂכַר זֹאת תִּפָּקֵד בְּבָנִים וְתִזְכֶּה לָשׁוּב לְבוֹרַאֲךָ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים". בִּרְכָתוֹ שֶׁל הָרַבִּי לֹא אֵחֲרָה לְהִתְקַיֵּם, וְעוֹד בְּאוֹתָהּ שָׁנָה נִפְקַד בְּבֵן־זָכָר, וְיַחַד עִם־זֹאת הִשְׁתַּנָּה בְּבַת־אַחַת, הֵחֵל לְהַקְפִּיד עַל־קַלָּה כְּבַחֲמוּרָה וְהָיָה לְאִישׁ כָּשֵׁר וִירֵא שָׁמַיִם.

עָבְרוּ שָׁנִים מִסְפָּר, וְהָעוֹלָם הַיְּהוּדִי הָיָה כַּמֶּרְקָחָה. בַּאֲבִיב שְׁנַת תקצ"ח, נֶאֱסַר הַ'סָּבָא קַדִּישָׁא' רַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵרוּזִ'ין, בַּעֲלִילַת שָׁוְא שֶׁל מְרִידָה בְּמַלְכוּת הַצָּאר הָרוּסִי, וְהֻשְׁלַךְ לְמַאֲסָר בַּכֶּלֶא לִתְקוּפָה אֲרֻכָּה שֶׁל קָרוֹב לִשְׁנָתַיִם יָמִים. בְּשׁוּשַׁן פּוּרִים שְׁנַת ת"ר, נֵאוֹתָה סוֹף־סוֹף הַמֶּמְשָׁלָה הָרוּסִית לְשַׁחְרְרוֹ עַל־תְּנַאי, עַד עֵת מִשְׁפָּטוֹ וּגְזַר־דִּינוֹ שֶׁל־הָרַבִּי. מְקֹרָבָיו שֶׁל הָרַבִּי יָדְעוּ, כִּי הַתְּבִיעָה תְּבַקֵּשׁ לְהָטִיל עַל־הָרַבִּי גְּזַר־דִּין קָשֶׁה, וְלָכֵן הֻחְלַט לְהַבְרִיחוֹ בְּסֵתֶר אֶל מִחוּץ לִגְבוּלוֹתֶיהָ שֶׁל־רוּסְיָה. תְּחִלָּה נִמְלַט הָרַבִּי אֶל הָעִיר יַאס שֶׁבְּרוֹמַנְיָה, אוּלָם הַמֶּמְשָׁלָה הָרוּסִית דָּרְשָׁה מִשִּׁלְטוֹנוֹת הַמָּקוֹם לְהַסְגִּירוֹ לִידֵיהֶם, וְהָרַבִּי נֶאֱלַץ לְהִמָּלֵט שׁוּב. הַפַּעַם הִתְכַּוֵּן לַחֲצוֹת אֶת־הַגְּבוּל לְאוֹסְטְרִיָּה, שֶׁלֹּא הָיְתָה כְּפוּפָה לְמָרוּתָהּ שֶׁל רוּסְיָה הַגְּדוֹלָה, וַחֲצִיַּת הַגְּבוּל הָיְתָה אֲמוּרָה לְהִתְבַּצֵּעַ סָמוּךְ לָעִיר שָׁאץ, דֶּרֶךְ נְהַר הַסִּירֶט הַזּוֹרֵם אֶל־תּוֹךְ נְהַר הַדָּנוּבָּה. שְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל נָתָן שִׁמְעוֹן הִגִּיעָה לְמוֹעֲדָהּ, וּלְאַחַר שֶׁרַבִּי מֵאִיר מִפְּרֶמִישְׁלַן הוֹדִיעַ לוֹ עַל־דְּבַר בְּרִיחָתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק מֵרוּזִ'ין, יָצָא הַלָּה לָתוּר אַחֲרָיו. לְאַחַר חִפּוּשִׂים רַבִּים מָצָא אֶת־הַצַּדִּיק עוֹשֶׂה אֶת־דַּרְכּוֹ בְּתוֹךְ עֲגָלָה הָרְתוּמָה לְסוּסִים, וְהוּא מִהֵר לְהַרְכִּיב אֶת־הָרַבִּי עַל־כְּתֵפָיו, וְהֵחֵל בַּחֲצִיַּת הַנָּהָר בְּדֶרֶךְ חַתְחַתִּים מְסֻכֶּנֶת. בְּלֵב הַנָּהָר הַגּוֹעֵשׁ, צִוָּה הָרַבִּי עַל נָתָן שִׁמְעוֹן לַעֲצֹר, שֶׁכֵּן כִּפָּתוֹ נָפְלָה הַמַּיְמָה, וְנָתָן שִׁמְעוֹן מָשָׁה אֶת־הַכִּפָּה בְּרֹב עָמָל. "אֵינִי זָז מִכָּאן", קָרָא אֶל הָרַבִּי בְּעָמְדוֹ בְּתוֹךְ הַנָּהָר, "עַד שֶׁיַּבְטִיחַ לִי הָרַבִּי, כִּי אֶזְכֶּה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, לַמְרוֹת כָּל־חֲטָאַי הָרַבִּים". בִּרְכָתוֹ שֶׁל־הָרַבִּי לֹא אֵחֲרָה לָבוֹא, וְהַמַּסָּע הִסְתַּיֵּם בְּהַצְלָחָה, כְּשֶׁהַצַּדִּיק מִשְׁתַּקֵּעַ בְּסַדִּיגוּרָא. רַבִּי נָתָן שִׁמְעוֹן הָפַךְ לְבֶן־עֲלִיָּה שֶׁל־מַמָּשׁ, וְנִפְטַר מִיָּד אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ שֶׁל רַבִּי מֵאִיר מִפְּרֶמִישְׁלַן. ♦

מְאוֹרוֹת

רַבִּי יַעֲקֹב לוֹפֶס מֵאֲרַם־צוֹבָא זצ"ל

לְיוֹם הַהִלּוּלָא י"ז בְּכִסְלֵו תרצ"ז

אִישׁ צַדִּיק וּפָרוּשׁ, שַׁקְדָן נִפְלָא וְגָאוֹן מֻפְלָג, אֲשֶׁר הִתְרַחֵק כָּל־יָמָיו מִתַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְרַבִּים הֵשִׁיב מֵעָוֹן. מִשְׁפַּחַת לוֹפֶס הַוָּתִיקָה בַּאֲרַם־צוֹבָא הֶעֱמִידָה רַבָּנִים וּגְאוֹנִים, וְהָרִאשׁוֹן שֶׁהִגִּיעַ אֶל־הָעִיר הָיָה רַבִּי יִצְחָק לוֹפֶס, שֶׁבִּשְׁנַת תנ"ה כָּתַב סֵפֶר בְּשֵׁם "כּוּר מַצְרֵף הָאֱמוּנוֹת וּמַרְאֵה הָאֱמֶת", וּבוֹ תְּשׁוּבוֹת בְּהִירוֹת לְטַעֲנוֹת הַכּוֹפְרִים בְּתוֹרַת אֱמֶת. עַל אֲרַם־צוֹבָא נִמְסַר, כִּי נִבְנְתָה בִּידֵי צוֹבָא בְּנָהּ שֶׁל פִּלִילָה אִשְׁתּוֹ הַשְּׁנִיָּה שֶׁל תֶּרַח אֲבִי אַבְרָהָם אָבִינוּ, וּמִכֵּיוָן שֶׁקָּרָא אֶת־שְׁמָהּ אֲרָם, כִּנּוּ אוֹתָהּ אֲרַם־צוֹבָא עַל־שְׁמוֹ. הָעִיר נוֹדְעָה בְּשֵׁם חַלַּב, וְהָרִ"י הַלָּבָן מִבַּעֲלֵי הַתּוֹסָפוֹת כָּתַב שֶׁנִּקְרְאָה כֵּן, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁם רָעָה צֹאנוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, וּמִשָּׁם הָיָה מוֹשִׁיעַ חָלָב לָעֲנִיִּים. בִּימֵי מְגוּרָיו בַּאֲרַם־צוֹבָא, הָיָה רַבִּי יַעֲקֹב מְעוֹרֵר אֶת־הָעָם לִתְשׁוּבָה, זֵרֵז בְּעֶרֶב שַׁבָּת אֶת הַחֶנְוָנִים לִנְעֹל אֶת הַחֲנֻיּוֹת לִכְבוֹד הַשַּׁבָּת, וְעוֹרֵר עַל הַפִּרְצָה שֶׁל גִּלּוּחַ בְּתַעַר. רַבָּנֵי אֶרֶ"ץ הִפְצִירוּ בּוֹ לְהַמְשִׁיךְ לְזַכּוֹת אֶת־הָרַבִּים, אוּלָם מֵרֹב אַהֲבָתוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עָלָה אֵלֶיהָ בִּשְׁנַת תַּרְס"ט. נִמְנָה בֵּין חַכְמֵי יְשִׁיבַת "רְחוֹבוֹת הַנָּהָר" בִּנְשִׂיאוּת רַבִּי חַיִּים שָׁאוּל דְּוֵיךְ הַכֹּהֵן, וְעָסַק בְּתוֹרַת הַנִּסְתָּר, וְעִם פְּתִיחַת יְשִׁיבַת "פֹּרָת יוֹסֵף" בָּעִיר הָעַתִּיקָה, נִמְנָה עִם תַּלְמִידֶיהָ הָרִאשׁוֹנִים. טֶרֶם הִסְתַּלְּקוּתוֹ, כְּשֶׁהָיָה בַּאֲפִיסַת כֹּחוֹת, הוֹכִיחַ אֶת־הַמְבַקְּרִים אוֹתוֹ בְּבֵית הָרְפוּאָה שֶׁ'הָעִקָּר הִיא הַתּוֹרָה'. לַמְרוֹת יִסּוּרָיו, שָׂם לִבּוֹ לִשְׁכֵנוֹ שֶׁשָּׁכַב לְיָדוֹ, כִּי הוּא 'קַרְקַפְתָּא דְּלָא מַנַּח תְּפִלִּין', וְזִכָּה אוֹתוֹ בְּמִצְוָה זוֹ. זָכָה לְדוֹר יְשָׁרִים, וְהִנִּיחַ בָּנִים גְּאוֹנִים

יוֹסִיף דַּעַת

שני מקורות עיקריים נשתמרו אודות מלחמות בני יעקב עם עמי כנען, בעקבות הריגת בני שכם בידי שמעון ולוי. האחד הוא 'מדרש ויסעו' המופיע בילקוט שמעוני, ואליו כנראה כיוון הרמב"ן "ואם נאמין בספר מלחמות בני יעקב, בא להם פחד אביהם, כי נאספו שכני שכם ועשו עמם שלוש מלחמות גדולות, ולולי אביהם שחגר גם הוא כלי מלחמות ונלחם בם, היו בסכנה. אבל הכתוב יקצר בזה, כי היה נס נסתר, כי אנשים גיבורים היו וכאלו זרועם הושיעה למו". השני הוא 'ספר הישר', שאין להחליפו עם ספר מוסר בשם זה שחיברו רבי זרחיה היווני, וגם אינו 'ספר הישר' ההלכתי שחיברו רבנו תם ובו שאלות ותשובות וחידושים על הש"ס, אלא הוא ספר אגדה קדום, בו מובאים פרטים מעניינים על קורות עם ישראל מתקופת האבות עד תקופת השופטים, ואריכות גדולה יש בו על מלחמות בני יעקב עם עמי הארץ שבאו לנקום את נקמת אנשי שכם, ויעקב ובניו ניצחום. הספר נקרא גם בשם 'תולדות אדם' או 'דברי הימים הארוך', וחלוקות הדעות לגבי זמן חיבורו וזהות המחבר, ויש אף שכותבים שלספר זה כיוון הרמב"ן בדבריו דלעיל. ספר הישר נדפס לראשונה בוונציה בשנת שפ"ה, ובהקדמתו מסופר כך: "נמצא ובא לידינו כהיום הזה, כאשר נחרבה ירושלים עיר הקודש על־ידי טיטוס הרשע, ונכנסו כל ראשי החיילים לשלול שלל ולבוז בז, היה שם הגמון אחד מהגמוני טיטוס ושמו סידרוס. וייכנס ויבקש וימצא בית בירושלים גדולה ורחבה מאוד, וכשרצה לצאת נסתכל בקיר וראה בעין שכלו כעין מטמונים בקיר. וימצא חבית אחת מלאה ספרים רבים, תנ"ך וגם ספרים ממלכי ישראל וממלכי העמים, וימצא שם זקן אחד יושב וקורא בספרים האלה", והאגדה ממשיכה לספר על י"ב נוסחאות שהיו לספר וכולם דומים, ונקרא 'ספר הישר' שכל דבריו הם על־הסדר. אולם רבים הטילו ספק באמיתות הדברים, ואחרים ייחסוהו אל יוסף בן־גוריון הכהן, שכמה קטעים מספר הישר נמצאים בספרו הנודע 'יוסיפון' מלה במלה.

עַל־כֵּן לֹא־יֹאכְלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל

קָרוֹב לִשְׁנֵי עֲשׂוֹרִים, כִּהֵן רַבִּי יְחֶזְקֵאל אַבְרַמְסְקִי בְּרַבָּנוּת בְּלוֹנְדוֹן, וְהִצְלִיחַ לְחוֹלֵל פְּלָאִים בִּתְחוּם הָרַבָּנוּת וְהַכַּשְׁרוּת. כְּדֻגְמָה לַעֲמִידָתוֹ עַל־הַמִּשְׁמָר בְּעִנְיְנֵי כַּשְׁרוּת מִתּוֹךְ עֵרָנוּת מַפְלִיאָה, יְשַׁמֵּשׁ הַסִּפּוּר שֶׁלְּפָנֵינוּ. הָיָה זֶה כַּאֲשֶׁר רַבִּים מִיהוּדֵי לוֹנְדוֹן הֵחֵלּוּ לָחֹג שְׂמָחוֹת בְּאוּלַם אֵרוּעִים חָדָשׁ, שֶׁהָיָה רְחַב יָדַיִם וְהִצְטַיֵּן בִּפְאֵר וְהָדָר, אוּלָם בְּעָלָיו סֵרְבוּ לְקַבֵּל עַל־עַצְמָם אֶת מָרוּתוֹ שֶׁל בֵּית־הַדִּין, וְלֹא הִסְכִּימוּ לַדְּרִישָׁה לַעֲרֹךְ אֶת־הָאֵרוּעִים תַּחַת הַשְׁגָּחָה קַפְּדָנִית וּמְדֻקְדֶּקֶת. כָּל־הַפְּנִיּוֹת שֶׁנִּשְׁלְחוּ אֲלֵיהֶם לֹא נַעֲנוּ, וְהֵם הִתְיַחֲסוּ בְּזִלְזוּל לַדְּרִישָׁה, שֶׁכֵּן הַמַּזְמִינִים סָמְכוּ עֲלֵיהֶם גַּם בְּלִי תְּעֻדַּת הֶכְשֵׁר.

יוֹם שִׁשִּׁי אֶחָד, הֻנַּח עַל־שֻׁלְחָנוֹ שֶׁל רַבִּי יְחֶזְקֵאל הָעִתּוֹן "ג'וּאִישׁ כְּרוֹנִיקְל" - הָעִתּוֹן הַנָּפוֹץ בְּיַהֲדוּת בְּרִיטַנְיָה, שֶׁמּוֹפִיעַ עַד־הַיּוֹם וְנֶחְשָׁב כָּעִתּוֹן הַיְּהוּדִי הַוָּתִיק בְּיוֹתֵר מֵאָז שְׁנַת תר"א. הָרַב עִיֵּן בִּרְפְרוּף בָּעִתּוֹן, וּלְפֶתַע זִנֵּק מִמְּקוֹמוֹ כִּנְשׁוּךְ־נָחָשׁ, וְהֵחֵל לְזַמֵּן בַּטֶּלֶפוֹן בָּזֶה־אַחַר־זֶה, אֶת חֲבֵרָיו הַדַּיָּנִים לְבֵיתוֹ. הַזְמָנָתוֹ הַדְּחוּפָה הִפְלִיאָה אוֹתָם, שֶׁכֵּן הַדָּבָר הָיָה בְּהַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר שֶׁל יוֹם שִׁשִּׁי, אוּלָם אַף אֶחָד לֹא הִתְמַהְמֵהַּ, וְכֻלָּם הוֹפִיעוּ בְּבֵיתוֹ בִּבְהִילוּת. "רַבּוֹתַי הַדַּיָּנִים", פָּנָה אֶל־הַנֶּאֱסָפִים, כְּשַׁבַּת־שְׂחוֹק עַל־פָּנָיו, "מִן־הַשָּׁמַיִם הִזְדַּמְּנָה לְיָדֵינוּ הִזְדַּמְּנוּת פָּז, לְהַצְלִיחַ לְהָטִיל מָרוּת עַל בַּעֲלֵי הָאוּלָם הַמְּדֻבָּר". וּבְעוֹד כֻּלָּם מַמְתִּינִים לְמוֹצָא פִּיו, הִצְבִּיעַ עַל הָעִתּוֹן שֶׁלְּפָנָיו, וְהִצִּיג בִּפְנֵיהֶם מוֹדָעָה גְּדוֹלָה שֶׁהִתְפַּרְסְמָה בּוֹ, וּבָהּ הַזְמָנָה מִטַּעַם אַחַד הַמּוֹסָדוֹת הַחֲשׁוּבִים בְּלוֹנְדוֹן, לְ'דִינֶר' יֻקְרָתִי שֶׁיֵּעָרֵךְ בְּאוּלָם זֶה. בַּמּוֹדָעָה שֶׁהִתְפַּרְסְמָה בְּאוֹתִיּוֹת 'קִדּוּשׁ לְבָנָה', הִתְבַּשְּׂרוּ הַקּוֹרְאִים, כִּי אוֹרֵחַ הַכָּבוֹד יִהְיֶה אֶחָד מֵאַנְשֵׁי בֵּית הָאֲצֻלָּה הָאַנְגְּלִי, אֲשֶׁר יְפָאֵר אֶת־הַמַּעֲמָד בְּהִשְׁתַּתְּפוּתוֹ הָאִישִׁית. הַדַּיָּנִים לֹא הֵבִינוּ בִּכְלָל לְאָן חוֹתֵר רַבִּי יְחֶזְקֵאל בִּדְבָרָיו, אַךְ בַּד־בְּבַד עִם־כָּךְ מִהֵר לְהַצִּיג בִּפְנֵיהֶם נֹסַח מוֹדָעָה שֶׁכְּבָר הִסְפִּיק לִכְתֹּב בַּזְּמַן שֶׁהִמְתִּין לְבוֹאָם, וּבָהּ נִכְתְּבָה הַצְהָרָה מִטַּעַם בֵּית־הַדִּין הַגָּדוֹל שֶׁבְּלוֹנְדוֹן, כִּי עַל אוּלָם זֶה אֵין הַשְׁגָּחָה כְּלָל, וְהָאֵרוּעַ יִתְקַיֵּם אֵפוֹא לְלֹא שׁוּם פִּקּוּחַ. בְּנוֹסָף, הוֹסִיף הָרַב וְאָמַר, כִּי בְּדַעְתּוֹ לִשְׁלֹחַ מִכְתַּב הִתְנַצְּלוּת אֶל אוֹרֵחַ הַכָּבוֹד, הַנָּסִיךְ הָאַנְגְּלִי, וּבוֹ יַבְהִיר בֵּית־הַדִּין בְּצוּרָה בְּרוּרָה, כִּי אֵין בְּכַוָּנָתָם חָלִילָה לִפְגֹּעַ בִּכְבוֹדוֹ, אֶלָּא חוֹבָתָם הַדָּתִית הִיא לְפַרְסֵם גִּלּוּי־דַּעַת עַל אִי־אַחֲרָיוּתָם עַל כַּשְׁרוּת הַסְּעֻדָּה. הַנֶּאֱסָפִים עָמְדוּ נִרְעָשִׁים לִשְׁמַע הַצָּעָתוֹ שֶׁל־הָרַב, וְכַאֲשֶׁר אֵי־מִי מֵהֶם נִסָּה לְהָעִיר וְלוֹמַר, כִּי הַמּוֹדָעָה נֻסְּחָה בַּחֲרִיפוּת רַבָּה מִדַּי וְיֵשׁ לְעַדְּנָהּ, חִיֵּךְ רַבִּי יְחֶזְקֵאל וְאָמַר: "הַאִם בֶּאֱמֶת הֶעֱלֵיתֶם עַל־דַּעְתְּכֶם שֶׁאֲפַרְסֵם אֶת־הַמּוֹדָעָה הַזּוֹ בָּעִתּוֹן? כָּל־כַּוָּנָתִי הָיְתָה רַק לִדְאֹג, שֶׁתֹּכֶן הַמּוֹדָעָה יִדְלַף אֶל רָאשֵׁי אוֹתוֹ מוֹסָד צִבּוּרִי שֶׁעוֹרֵךְ אֶת הַ'דִּינֶר', וְהֵם כְּבָר יַעֲשׂוּ בִּשְׁבִילֵנוּ אֶת־כָּל הָעֲבוֹדָה". גַּם כַּאֲשֶׁר אַחַד הַדַּיָּנִים הִצִּיעַ לְהִתְפַּלֵּל קֹדֶם־כֹּל תְּפִלַּת שַׁחֲרִית, הִתְרַעֵם רַבִּי יְחֶזְקֵאל וְאָמַר: "עָדִיף לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה גָּדוֹל לְשֵׁם־שָׁמַיִם, וְאַחַר־כָּךְ תִּתְקַבֵּל תְּפִלָּתֵנוּ שִׁבְעָתַיִם". קִבְּלוּ הַדַּיָּנִים אֶת־הַצָּעָתוֹ, וְהֵחֵלּוּ לִפְעֹל בְּמֶרֶץ. מְנַהֲלֵי הַמּוֹסָד קִבְּלוּ הוֹדָעָה עַל־אֲתַר, כִּי בְּכַוָּנַת בֵּית־הַדִּין הַגָּדוֹל לְפַרְסֵם מוֹדָעָה נֶחֱרֶצֶת בְּכָל־הָעִתּוֹנִים שֶׁבַּמְּדִינָה, לְרַבּוֹת כִּתְבֵי־עֵת נָכְרִיִּים, כִּי הָאֵרוּעַ הַמְּיֻעָד לְהִתְקַיֵּם בְּאוּלָם פְּלוֹנִי, יִתְקַיֵּם לְלֹא הַשְׁגָּחָה וּפִקּוּחַ, וְרַבָּנֵי הָעִיר מְסִירִים כָּל־אַחֲרָיוּת לְגַבֵּי כַּשְׁרוּת הַמָּקוֹם.

חֲרָדָה גְּדוֹלָה נָפְלָה עַל רָאשֵׁי הַמּוֹסָד הַמְּדֻבָּר, שֶׁחָשְׁשׁוּ מִכִּשָּׁלוֹן חָרוּץ שֶׁל הָאֵרוּעַ הַמֻּשְׁקָע, אוּלָם כָּל־תַּחֲנוּנֵיהֶם לְרַכֵּךְ אֶת־הַגְּזֵרָה עָלוּ בַּתֹּהוּ. "נְנַצֵּל אֶת־הַזְּמַן שֶׁנּוֹתַר לָנוּ עַד שֶׁנִּשְׁמַע אֶת הַצַּד הַשֵּׁנִי, כְּדֵי לִקְרֹא קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל־שַׁחֲרִית" הִצִּיעַ רַבִּי יְחֶזְקֵאל, וְאָמְנָם כַּעֲבֹר עֶשֶׂר דַּקּוֹת בִּלְבַד, צִלְצֵל הַטֶּלֶפוֹן. הַדּוֹבֵר הָיָה עוֹרֵךְ־דִּין מְפֻרְסָם, שֶׁיִּצֵּג אֶת בַּעֲלֵי הָאוּלָם, וּבְפִיו הָיוּ דִּבְרֵי אַזְהָרָה וְאִיּוּם: "אִם תִּתְפַּרְסֵם הַמּוֹדָעָה בָּעִתּוֹנִים, יִתְבְּעוּ בַּעֲלֵי הָאוּלָם אֶת־הַדַּיָּנִים וְיִדְרְשׁוּ מֵהֶם אֶת מְלוֹא הַנְּזָקִים". אוּלָם רַבִּי יְחֶזְקֵאל כְּלָל לֹא נִבְהַל, וְעָנָה לְעוֹרֵךְ־הַדִּין כִּי הוּא עָרוּךְ גַּם לְכָךְ וְהַדָּבָר נִלְקַח בַּחֶשְׁבּוֹן מֵרֹאשׁ, וְלַהֲגַנָּתוֹ שָׂכַר אֶת עוֹרֵךְ־הַדִּין פְּלוֹנִי, שֶׁנֶּחְשָׁב אָז מִגְּדוֹלֵי הַפְּרַקְלִיטִים בַּמְּדִינָה. בְּמִלִּים חֲרִיפוֹת אֵלּוּ, סִיֵּם רַבִּי יְחֶזְקֵאל אֶת־שִׂיחָתוֹ, וְהַדַּיָּנִים הִמְתִּינוּ לִרְאוֹת כֵּיצַד יִפֹּל דָּבָר. לֹא אָרְכוּ הָרְגָעִים, וְעוֹרֵךְ־הַדִּין הִתְקַשֵּׁר שׁוּב, וּבְפִיו הַצָּעָה מֻרְכֶּבֶת, לְפִיהָ יַעֲנִיק בֵּית־הַדִּין הֶכְשֵׁר זְמַנִּי לָאוּלָם הַמְּדֻבָּר, רַק לְאוֹתוֹ עֶרֶב בּוֹ יֵעָרֵךְ הַ'דִּינֶר' הַמְּפֹאָר, אוּלָם הָרַב סֵרַב בִּכְלָל לִשְׁמֹעַ עַל־הַצָּעָה זוֹ. לֹא עָבַר זְמַן רַב, וּבַעַל הָאוּלָם הִגִּיעַ בִּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ אֶל־הָרַב, כַּאֲשֶׁר כָּל־גַּאֲוָתוֹ וְעַקְשָׁנוּתוֹ נֶעֶלְמוּ כְּלֹא־הָיוּ.

"אֲדוֹנִי הָרַב", אָמַר הַלָּה, "אֲנִי מוּכָן לְקַבֵּל עַל־עַצְמִי אֶת־כָּל הוֹרָאוֹתָיו שֶׁל בֵּית־הַדִּין, וְאַסְכִּים לְכָל־דְּרִישׁוֹתֵיכֶם כְּדֵי לְהַעֲנִיק לָאוּלָם הֶכְשֵׁר קָבוּעַ". חִיּוּךְ שֶׁל־הֲקַלָּה הִתְפָּרֵשׂ עַל־פְּנֵי הַנֶּאֱסָפִים, וְרַבִּי יְחֶזְקֵאל הִתְיַשֵּׁב עִמּוֹ כְּדֵי לְהַצִּיג בְּפָנָיו אֶת־דְּרִישׁוֹת הַכַּשְׁרוּת הַמְּקֻפָּדוֹת. אַחַד הַתְּנָאִים הָיָה, לְהַתְקִין בַּאֲגַף הַבִּשּׁוּלִים דֶּלֶת נְעוּלָה, שֶׁתַּפְרִיד וְתַחְצֹץ בֵּין שְׁנֵי הַמִּטְבָּחִים. "לְשֵׁם מָה הַדָּבָר נָחוּץ"? תָּהָה בַּעַל הָאוּלָם, וְנִדְהַם לִשְׁמֹעַ אֶת־תְּשׁוּבָתוֹ שֶׁל רַבִּי יְחֶזְקֵאל: "אֶמֶשׁ רָאִיתִי בְּעִתּוֹן אַנְגְּלִי, פִּרְסֹמֶת שֶׁל הָאוּלָם שֶׁלְּךָ, וּבְמֶרְכָּזָהּ הִתְנוֹסְסָה תְּמוּנָה שֶׁל הַשֶּׁף הָרָאשִׁי שֶׁבַּמִּטְבָּח, כַּאֲשֶׁר בַּחֲגוֹרָתוֹ תְּלוּיָה כַּף גְּדוֹלָה, וְעִמָּהּ הוּא טוֹעֵם מִכָּל־מַאֲכָל הַמִּתְבַּשֵּׁל בַּמָּקוֹם, כְּדֵי לַעֲמֹד עַל־טַעְמוֹ הֶעָרֵב. דַּי לִי אִם טַבָּח זֶה יִתְחַב אֶת־הַכַּף שֶׁלּוֹ פַּעַם אַחַת בְּאַחַד הַסִּירִים הַכְּשֵׁרִים, וּכְבָר יַטְרִיף בְּכָךְ אֶת־הַמַּאֲכָלִים כֻּלָּם, חָלִילָה. אוּלָם כַּאֲשֶׁר הַמִּטְבָּח יִהְיֶה נִפְרָד לַחֲלוּטִין, יֵדַע אוֹתוֹ טַבָּח לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכַף מְיֻחֶדֶת לַמַּאֲכָלִים הַכְּשֵׁרִים, וְהַכֹּל יָבוֹא עַל־מְקוֹמוֹ בְּשָׁלוֹם". הֶסְכֵּם בֵּין הַצְּדָדִים נִכְתַּב וְנֶחְתַּם עַל־אֲתַר, אוּלָם בַּעַל הָאוּלָם לֹא הִצְלִיחַ לְהַסְתִּיר אֶת־הִתְפַּעֲלוּתוֹ: "אֵיזֶה עִנְיָן מָצָא הָרַב הַנִּכְבָּד לִקְרֹא מוֹדָעוֹת וּפִרְסוֹמוֹת בְּעִתּוֹן אַנְגְּלִי"? וְנַעֲנָה: "הֲרֵי אֲנִי רַב הָעִיר, וְחוֹבָה עָלַי לִהְיוֹת עֵר וְדָרוּךְ לְכָל הַמִּתְרַחֵשׁ"... ♦

פְּנִינֵי אוֹר הַחַיִּים

עִזִּים מָאתַיִם וְגוֹ' לב טו שָׁמַעְתִּי

עִזִּים מָאתַיִם וְגוֹ' (לב, טו) - **שָׁמַעְתִּי מִמּוֹרִי זְקֵנִי זצוק"ל,** שֶׁנִּתְכַּוֵּן יַעֲקֹב בַּחֶשְׁבּוֹן שֶׁשָּׁלַח מִבַּעֲלֵי חַיִּים כְּחֶשְׁבּוֹן שֵׂעִיר שֶׁעוֹלֶה בּוֹ תק"ף, וְלָזֶה שָׁלַח בְּחֶשְׁבּוֹן עִזִּים וּרְחֵלִים ת"מ, וּגְמַלִּים שְׁלֹשִׁים עִם בְּנֵיהֶם הֵם שִׁשִּׁים, הֲרֵי ת"ק, פָּרוֹת וּפָרִים חֲמִשִּׁים, אֲתוֹנוֹת וַעְיָרִים שְׁלֹשִׁים, הֲרֵי תק"ף לְשַׁבֵּר תָּקְפּוֹ:

פָּנִים אֶל־פָּנִים וְגוֹ' (לב, לא) - טַעַם הַתְּמִיָּה, לֹא שֶׁרָאָה מַלְאָךְ, וַהֲלֹא נִגְלָה אֵלָיו קֹדֶם הָאֱלֹקִים, אֶלָּא שֶׁלָּחַם עִם־הַמַּלְאָךְ, וְהוּא אוֹמְרוֹ פָּנִים אֶל־פָּנִים לְשׁוֹן מִלְחָמָה, עַל־דֶּרֶךְ אוֹמְרוֹ נִתְרָאֶה פָנִים:

עַל־כֵּן לֹא־יֹאכְלוּ וְגוֹ' (לב, לג) - פֵּרוּשׁ, לְצַד שֶׁנִּזְדַּעְזַע הַגִּיד מִמְּקוֹר הַקְּדֻשָּׁה וְשָׁלַט בּוֹ הַקְּלִפָּה בְּחִינָה זוֹ בְּכָל־מָקוֹם שֶׁהִיא נִטְמְאָה, וַאֲסָרָהּ הַבּוֹרֵא כִּי הוּא הַיּוֹדֵעַ. וְתִמְצָא סוֹד בָּזֶה, כִּי גִּיד זֶה אֵין בּוֹ טַעַם וְהוּא סִמָּן לִבְחִינַת הַקְּלִפָּה, כִּי אֵין בָּהּ טַעַם כֵּיוָן שֶׁנֶּעֶקְרָה קְדֻשָּׁה מִמֶּנּוּ. וְיֵשׁ בָּזֶה פְּשָׁטִים לוֹמַר, אֶלָּא שֶׁהָעִקָּר כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי:

וְאֵלֶּה תֹּלְדוֹת עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם (לו, א) - אָמַר כֵּן שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּפָרָשָׁה זוֹ, לִהְיוֹת שֶׁנִּשְׁבַּע ה' לְאַבֵּד אֱדוֹם לָזֶה הִזְכִּיר עֵשָׂו כִּי הוּא אֱדוֹם, וְהִזְכִּיר הָעִיר דִּכְתִיב בְּהַר שֵׂעִיר הוּא אֱדוֹם אִם אֵינוֹ עִנְיָן לְעֵשָׂו תְּנֵהוּ עִנְיָן לָעִיר עַצְמָהּ. וְהִזְכִּיר בְּנֵי עֵשָׂו כִּי הֵם אֱדוֹם, דִּכְתִיב וְאֵלֶּה אַלּוּפֵיהֶם הוּא אֱדוֹם, לוֹמַר כִּי כֻּלָּם יִדָּלְקוּ בָּאֵשׁ שֶׁל בֵּית יַעֲקֹב, לְצַד שֶׁכֻּלָּם נִקְרָאִים אֱדוֹם אֲשֶׁר נָתַן ה' לְיִשְׂרָאֵל, וְגַם עֵשָׂו עַצְמוֹ, וְהוּא רָמוּז בְּדִבְרֵי רַזַ"ל שֶׁאָמְרוּ עָתִיד עֵשָׂו לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית וּבָא וְיֵשֵׁב בֵּין הַצַּדִּיקִים, וְהַקָּבָּ"ה מוֹשְׁכוֹ מִשָּׁם וְכוּ', דִּכְתִיב אִם־תַּגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר וְאִם־בֵּין כּוֹכָבִים שִׂים קִנֶּךָ מִשָּׁם אוֹרִידְךָ נְאֻם־ה', עַד־כָּאן. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בַּפָּסוּק וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים:

דִּבְרֵי הַיָּמִים

בי"ח בכסלו ד'תתקצ"ח, נפטר רבי אברהם מימוני בן הרמב"ם, בעל 'המספיק לעובדי השם' והמפרש של תורת אביו. עוד בהיותו בן ט"ו, כתב עליו אביו הרמב"ם באיגרת, שאין לו נחמה בענייני העולם אלא בלימודיו ובבנו אברהם אשר "ה' יתעלה נתן לו חן וברכה", והוא משבחו ש"הוא עניו ושפל שבאנשים, מצורף אל זה טוב מידותיו, והוא בעל שכל דק וטבע נאה, ויהיה לו בעזרת ה' שם בגדולים בלא ספק". הוא התייתם מאביו בהיותו כבן י"ח, וכאביו הגדול אף הוא שימש כרופא ונודע בחכמתו הגדולה לצד גאונותו בתורה, ונחשב כמנהיגם של יהודי מצרים. משרת הנגידות שלו עברה לצאצאיו, עד בן־נינו רבי דוד הנגיד השני שעבר ממצרים לארם־צובא. בנ"א שנות חייו הקצרים, הספיק רבי אברהם לחבר חיבורים נרחבים, שרק חלק קטן מהם ראה אור, והמשילוהו לכוכב מזהיר שנמצא בצל החמה המאירה באור יקרות ומכהה את אור הכוכב.

בי"ח בכסלו תר"מ, נפטר רבי דוד בן־שמעון, המכונה צוף דב"ש, מראשי העדה המערבית בירושלים ומקימה של שכונת 'מחנה ישראל', שהיא השכונה השנייה מחוץ לירושלים העתיקה, אחר שכונת 'משכנות שאננים', וכונתה 'שכונת המערבים' על־שם תושביה. השכונה היתה זעירה והיו בה רק כשלושים משפחות, ומסיבה זו כמעט ונשכח שמה וזכרה, אולם זכות ראשונים שמורה לה כזו שבזכותה התרחבה ירושלים ללא היכר. הוא חיבר ספר גדול בשם 'שערי צדק', הכולל ארבעה שערים: 'שער החצר' על שבח ארץ ישראל, 'שער המטרה' על הלכות ארץ ישראל, 'שער הקדים' על המצוות התלויות בארץ, 'שער המפקד' על מנהגי ארץ ישראל. בענוותנותו היה חותם 'מעט דב"ש' - דוד בן־שמעון, אולם נודע ברבים בכינוי צוף דב"ש.

מְשֻׁבָּח

יְסוֹד גָּדוֹל נִלְמַד מֵהֶבְדֵּל הַדְּבָרִים בֵּין יַעֲקֹב אָבִינוּ לְעֵשָׂו הָרָשָׁע. בְּעוֹד יַעֲקֹב אָמַר לוֹ: "יֶשׁ-לִי-כֹל", שֶׁהָיָה שָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ וְלֹא הָיָה חָסֵר לוֹ מְאוּמָה, הֲרֵי שֶׁעֵשָׂו אָמַר "יֶשׁ-לִי רָב", דְּהַיְנוּ יֶשׁ-לִי הַרְבֵּה, אֲבָל עֲדַיִן רוֹצֶה אֲנִי עוֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲזַ"ל 'יֵשׁ לוֹ מָנֶה רוֹצֶה מָאתַיִם'. וְלָכֵן נָסַע יַעֲקֹב לְסֻכֹּת וּלְמִקְנֵהוּ עָשָׂה סֻכֹּת וְאַף קָרָא לַמָּקוֹם סֻכּוֹת, כִּי הַסֻּכָּה הִיא דִּירַת עֲרַאי וְכָךְ הָיָה מַבָּטוֹ עַל כָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה כְּחַיֵּי עֲרַאי, וְלָכֵן נָטָה שָׁם אָהֳלוֹ שֶׁהִיא דִּירָה זְמַנִּית, כִּי הָעִקָּר הֵם חַיֵּי עוֹלָם הַבָּא.

הַמְקֻבָּל רַבִּי יוֹם-טוֹב יְדִיד הַלֵּוִי מֵאֲרַם-צוֹבָא, הָיָה כָּל-יָמָיו מִסְתַּפֵּק בַּמְּעַט וְשָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ, וּבִטְחוֹנוֹ בַּבּוֹרֵא הָיְתָה לְהַפְלִיא. סִפֵּר בְּנוֹ, כִּי פַּעַם הִתְיַקְּרוּ הַשְּׂעָרִים וּמְחִירֵי הַמָּזוֹן הֶאֱמִירוּ מְאֹד. לְאַחַר הִשְׁתַּדְּלוּת גְּדוֹלָה שֶׁל נְדִיבֵי-עָם, נִרְכְּשָׁה כַּמּוּת גְּדוֹלָה שֶׁל קֶמַח וְהַשְּׁמוּעָה הִתְפַּשְּׁטָה בְּכָל-הָעִיר, כִּי מִתְקַיֶּמֶת חֲלֻקַּת קֶמַח לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. אָצוּ כֻּלָּם לְקַבֵּל אֶת-הַקֶּמַח, אוּלָם רַבִּי יוֹם-טוֹב לֹא זָז מִמְּקוֹמוֹ בְּבֵית-הַמִּדְרָשׁ, וְהִמְשִׁיךְ לְהַתְמִיד בְּתוֹרָה. הִתְפַּלְּאוּ חֲבֵרָיו וּשְׁאָלוּהוּ: "מַדּוּעַ לֹא תֵּלֵךְ לָקַחַת אֶת-חֶלְקְךָ, לְהַחֲיוֹת אֶת-נַפְשְׁךָ וְנֶפֶשׁ בְּנֵי-בֵיתֶךָ"? וְנַעֲנוּ: "הֲרֵי סְמוּכִים וּבְטוּחִים אָנוּ, כִּי כָּל-מַה שֶּׁנִּקְצָב לָאָדָם לֹא יִגָּרַע מִמֶּנּוּ, וְאִם רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקָּבָּ"ה לָתֵת לִי אֶת-מְזוֹנִי, הוּא בְּוַדַּאי יִשְׁלַח אֵלַי בְּלִי שֶׁאֶצְטָרֵךְ לְבַטֵּל תּוֹרָה". וְאָמְנָם, הוֹפִיעַ בְּבֵית-הַמִּדְרָשׁ יְהוּדִי עָשִׁיר אֶחָד, שֶׁהֶעֱנִיק לוֹ שְׁתֵּי לִירוֹת זָהָב בְּמַתָּנָה, וְאַף הוֹסִיף וְאָמַר לוֹ, שֶׁכַּאֲשֶׁר יֶאֱזַל מָמוֹן זֶה מִכִּיסוֹ, יָבוֹא אֵלָיו וְיִתֵּן לוֹ עוֹד דֵּי פַּרְנָסָתוֹ. וְכָךְ, בְּמֶשֶׁךְ כִּשְׁנָתַיִם יָמִים כִּלְכְּלוֹ אוֹתוֹ עָשִׁיר בְּדֶרֶךְ כָּבוֹד וּלְלֹא טִרְדוֹת פַּרְנָסָה. וּמוֹסִיף הַבֵּן לְסַפֵּר, כִּי כָּל-אֵימַת שֶׁאָבִיו הָיָה שׁוֹמֵעַ אֶת הַבְּרִיּוֹת מְשׂוֹחֲחוֹת בְּעִנְיַן הָעֹשֶׁר, וְהָיוּ מְתָאֲרִים אֶת-פְּלוֹנִי שֶׁיֶּשׁ-לוֹ חָצֵר גְּדוֹלָה עִם בָּתִּים לְהַשְׂכָּרָה, וְאַלְמוֹנִי יֶשׁ-לוֹ עֲסָקִים מַשְׂגְשְׂגִים וְכַדּוֹמֶה, הָיָה נַעֲנֶה וְאוֹמֵר לָהֶם: "דְּעוּ לָכֶם, שֶׁאֲנִי עָשִׁיר יוֹתֵר מֵהֶם. כִּי כָּל הַשְּׁכוּנָה הַזֹּאת - שֶׁלִּי הִיא, אֶלָּא שֶׁאֲנִי בַּעַל-חוֹב גָּדוֹל, וְעָלַי לְשַׁלֵּם מִסִּים רַבִּים לַמֶּמְשָׁלָה וְהוֹצָאוֹת נוֹסָפוֹת וְרַבּוֹת. וְאִם כָּךְ הֵם חַיֵּיהֶם שֶׁל אוֹתָם עֲשִׁירִים, מַה בֶּצַע בְּכָל הָעֹשֶׁר הַגָּדוֹל הַזֶּה, בְּשָׁעָה שֶׁאֵין לוֹ מְנוּחָה וְיִשּׁוּב הַדַּעַת וְכָל-יָמָיו הוּא טָרוּד וּמְבֻלְבָּל?! וְהָעִקָּר הוּא לִהְיוֹת שָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ".

בִּשְׁנַת תַּקְלַ"ז, יָצָא רַבִּי מְנַחֵם מֶנְדְּל מִוִּיטֶבְּסְק לְמַסָּעוֹ הַמְפֻרְסָם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּבְדַרְכּוֹ עָבַר בֵּין גְּדוֹלֵי תַּלְמִידֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְהַמַּגִּיד מִמֶּזְרִיטְשׁ, לְקַבֵּל בִּרְכַּת הַדֶּרֶךְ. בֵּין הַשְּׁאָר בִּקֵּר אֵצֶל הַ"תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף", שֶׁכִּבְּדוֹ מְאֹד וְאַף בִּקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שֶׁיִּתֵּן לוֹ עֵצָה לְתִקּוּן מִדַּת הַהַקְפָּדָה שֶׁבּוֹ, אַךְ רַבִּי מֶנְדְּל לֹא הֱשִׁיבוֹ דָּבָר. לְאַחַר זְמַן-מָה הִזְמִין הַ'תּוֹלְדוֹת' לְשַׁמֵּשׁ כְּסַנְדָּק בִּכְפָר אֶחָד, וּבַדֶּרֶךְ רָאָה שָׁם יְהוּדִי הַמְשָׁרֵךְ אֶת-רַגְלָיו לְאִטּוֹ. הִצִּיעַ לוֹ לִנְסֹעַ עִמּוֹ, וּבַדֶּרֶךְ פָּנָה אֵלָיו הָאִישׁ וְאָמַר: "'אַשְׁרֵי הָעָם' - מְאֻשָּׁרִים הֵם הָעָם, 'שֶׁכָּכָה לּוֹ' - שֶׁכְּפִי שֶׁיֶּשׁ-לוֹ הוּא שָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ". חָדְרוּ הַדְּבָרִים לְלִבּוֹ שֶׁל הַ'תּוֹלְדוֹת', וּלְאַחַר הַבְּרִית חִפֵּשׂ אֶת הָאִישׁ וְלֹא מְצָאוֹ. לְאַחַר תְּקוּפָה, הִגִּיעַ אֵלָיו מִכְתָּב מֵרַבִּי מֶנְדְּל מִוִּיטֶבְּסְק שֶׁכְּבָר שָׁהָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי הוּא שָׁלַח לוֹ אֶת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא כִּתְשׁוּבָה לְבַקָּשָׁתוֹ.

טֶרֶם הִתְקַבֵּל רַבִּי יַעֲקֹב אַרְיֵה גּוּטֶרְמַן לְרַבָּהּ שֶׁל רַדְזִימִין שֶׁעַל-שְׁמָהּ הִתְפַּרְסֵם, שִׁמֵּשׁ כְּרַב בִּקְהִלַּת רִיטְשְׁוַל. מַשְׂכֻּרְתּוֹ הָיְתָה סְכוּם זָעוּם שֶׁל שְׁלֹשָׁה זְהוּבִים לְשָׁבוּעַ, כִּי הַקְּהִלָּה הָיְתָה דַּלָּה וְלֹא הָיָה בְּכֹחָהּ לְפַרְנְסוֹ בְּכָבוֹד. הוּא חַי חַיֵּי דֹּחַק וּמַחְסוֹר, וְרַעְיָתוֹ נֶאֶלְצָה לְכַתֵּת אֶת-רַגְלֶיהָ אֶל הַכְּפָרִים הַסְּמוּכִים כְּדֵי לִמְכֹּר קְדֵרוֹת, וּבִתְמוּרָתָן הֵבִיאָה הַבַּיְתָה מְעַט תַּפּוּחֵי אֲדָמָה, אוּלָם לַמְרוֹת זֹאת הָיָה רַבִּי יַעֲקֹב אַרְיֵה תָּמִיד שָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ וּמִסְתַּפֵּק בַּמְּעַט. מֵרֹב עֹנִי, לֹא הָיָה לוֹ אֲפִלּוּ דֵּי מָעוֹת כְּדֵי לִרְכֹּשׁ כּוֹבַע לְרֹאשׁוֹ, וְהָיָה מְכַסֵּהוּ בְּקֶלַח שֶׁל-כְּרוּב, כְּדֶרֶךְ הָאִכָּרִים הָעֲנִיִּים. פַּעַם הָלַךְ בָּרְחוֹב, כְּשֶׁהוּא שָׂמֵחַ וְטוֹב-לֵב, וּבַדֶּרֶךְ שְׁאָלוֹ אֶחָד: "הַאִם אֵינְךָ מִתְבַּיֵּשׁ בְּדַלּוּתְךָ, וּבְכוֹבָעֲךָ הַפָּשׁוּט כְּאִכָּר הֶדְיוֹט"? חִיֵּךְ הָרַבִּי וְאָמַר: "מַדּוּעַ עָלַי לְהִתְבַּיֵּשׁ בְּדַלּוּתִי? וְכִי גָּנַבְתִּי אוֹתָהּ מִמָּאן-דְּהוּ"? וְכָךְ הָיָה כַּאֲשֶׁר אֶחָד מִמַּעֲרִיצָיו בִּקֵּשׁ לְהַעֲנִיק לוֹ מַלְבּוּשׁ נָאֶה, אוּלָם הוּא לֹא רָצָה לְקַבְּלוֹ. "וַהֲרֵי אֵין זֶה נָאֶה לְהִתְהַלֵּךְ בְּבֶגֶד קָרוּעַ וּבָלוּי כְּעָנִי מָרוּד", טָעַן הָאִישׁ, וְהוּא הֵשִׁיב כְּנֶגְדּוֹ: "הַגַּע בְּנַפְשְׁךָ, בְּדַלּוּתִי אוֹתָהּ קִבַּלְתִּי כְּמַתָּנָה מֵאֵת הַבּוֹרֵא עָלַי לְהִתְבַּיֵּשׁ, וּבְמַלְבּוּשׁ יָפֶה מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם - אֶתְהַדָּר"?

כַּמָּה מוּסַר-הַשֵּׂכֶל וְדֶרֶךְ-חַיִּים אֶפְשָׁר לִלְמֹד מִ'יְהוּדִי שֶׁל-פַּעַם', וְלָאו דַּוְקָא מֵאֵלּוּ שֶׁרֹאשָׁם מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה, אֶלָּא אֲפִלּוּ מִיהוּדִים פְּשׁוּטִים אֲשֶׁר רַגְלֵיהֶם מֻצָּבִים אַרְצָה, אוּלָם תְּמִימִים וּכְשֵׁרִים הָיוּ, וְכָל-חַיֵּיהֶם הֻקְדְּשׁוּ לַעֲבוֹדַת ה' בֶּאֱמוּנָה, עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד. אֶחָד מֵאֵלּוּ הָיָה ר' יְחֶזְקֵאל מְטִיקְטִין, שֶׁכִּנּוּיוֹ הַשָּׁגוּר הָיָה חֶצְ'קֶל צִירְל מַלְכֶּה'ס. יְהוּדִי פָּשׁוּט הָיָה, אוּלָם בְּמִדּוֹתָיו הָיָה חַד בְּדָרָא. יְהוּדִי שֶׁעָמַל קָשׁוֹת לְמִחְיָתוֹ וְטָרוּד הָיָה תָּמִיד בְּפַרְנָסָתוֹ, קְשָׁיִים רַבִּים נֶעֶרְמוּ בְּחַיָּיו, אוּלָם אִישׁ שָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ כָּמוֹהוּ - לֹא הָיָה בְּנִמְצָא. וְלֹא רַק שָׂמֵחַ בְּעַצְמוֹ, אֶלָּא גַּם הָיָה מְשַׂמֵּחַ אֲחֵרִים. וְכַאֲשֶׁר הָיָה מְשַׂמֵּחַ חָתָן וְכַלָּה בְּיוֹם חֻפָּתָם, הָיָה מַכְנִיס שִׂמְחָה בְּלֵב כָּל-הַמְּסֻבִּים, וּמֵפִיג אֶת-כָּל דַּאֲגוֹתֵיהֶם וּקְשָׁיֵיהֶם בְּרִקּוּדָיו וְנִגּוּנָיו הַסּוֹחֲפִים. אִם יָרַד מִישֶׁהוּ מִנְּכָסָיו וְהָיָה בּוֹשׁ מֵהַבְּרִיּוֹת, הָיָה פּוֹנֶה לְר' יְחֶזְקֵאל אִישׁ-סוֹדוֹ, וְשׁוֹפֵךְ לְפָנָיו אֶת-לִבּוֹ, וְהוּא הָיָה מִיָּד יוֹצֵא לְגַיֵּס מַשְׁאַבִּים לְעֶזְרָתוֹ. פַּעַם נִכְנַס לְאֶחָד מִתּוֹשְׁבֵי הָעִיר וְאָמַר לוֹ: "ר' צְבִי, תֶּן-לִי סָךְ כָּזֶה וְכָזֶה לִצְדָקָה, כִּי הֲרֵי בָּרוּךְ הַשֵּׁם קַמְתָּ מִשְּׁנָתְךָ בָּרִיא וְשָׁלֵם, אַתָּה יָכוֹל לְהָנִיעַ אֶת-יָדֶיךָ וְרַגְלֶיךָ וּבֵיתְךָ עוֹמֵד עַל-תִּלּוֹ. הַאִם יֶשׁ-לְךָ אֹשֶׁר גָּדוֹל מִזֶּה"? וְכָךְ הָיָה מַחְדִּיר שִׂמְחָה וְאֹשֶׁר לְכָל-סוֹבְבָיו, וּמְחַזֵּק בְּכָךְ בִּרְכַּיִם כּוֹשְׁלוֹת.

מֻטְעָם

וַיֹּאמַר הַיְלָדִים (לג, ה)

שְׁתֵּי הַתֵּבוֹת הַסְּמוּכוֹת מֻטְעָמוֹת בְּזָקֵף גָּדוֹל שֶׁנִּקְרָא בְּנִגּוּנָה רָמָה. כִּי בְּשָׁעָה שֶׁבָּא עֵשָׂו וְרָאָה אֶת רָחֵל וְלֵאָה, וְיָדַע שֶׁהֵן אֲחָיוֹת הָאֲסוּרוֹת אֲפִלּוּ לְבֶן-נֹחַ, חָשַׁב בְּלִבּוֹ שֶׁיַּעֲקֹב עָבַר עַל-דִּבְרֵי ה', וְאִם אֵין הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב אֲזַי הַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו. וְלָכֵן רָמַז לוֹ יַעֲקֹב, שֶׁהַיְלָדִים עוֹמְדִים בְּקוֹמָה זְקוּפָה, וְהֵם כְּשֵׁרִים וַהֲגוּנִים, וְזֹאת מִפְּנֵי אֲשֶׁר-חָנַן אֱלֹקִים אֶת-עַבְדֶּךָ, כִּי הַדָּבָר הָיָה עַל-פִּי הַדִּבּוּר וְכָךְ הַצִּטַוָּה. (ויחכם שלמה)

לֹא-יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב (לה, י)

תֵּבַת יִקָּרֵא בִּתְלִישָׁא קְטַנָּה, כְּדֵי לִרְמֹז לְדִבְרֵי חֲזַ"ל בְּמַסֶּכֶת בְּרָכוֹת, לֹא שֶׁיֵּעָקֵר שֵׁם יַעֲקֹב מִמְּקוֹמוֹ, אֶלָּא יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה עִקָּר וְיַעֲקֹב טָפֵל לוֹ. (מראה יעקב)

וְתִמְנַע | הָיְתָה פִילֶגֶשׁ (לו, יב)

הַשֵּׁם וְתִמְנַע בְּפַתָּח, אוּלָם לְהַלָּן נֶאֱמַר אַלּוּף תִּמְנָע בְּקָמַץ. כִּי הָרַמְבַּ"ן כָּתַב, שֶׁלְּפִי הַפְּשָׁט הָיְתָה תִמְנַע פִּילַגְשׁוֹ שֶׁל-אֱלִיפַז, וְיָלְדָה בֵּן נוֹסָף אַחַר עֲמָלֵק וַתְּקַשׁ בְּלִדְתָּהּ וַתָּמָת, וְנִקְרָא עַל-שְׁמָהּ תִּמְנָע, וְכֵן נֶאֱמַר בְּדִבְרֵי הַיָּמִים שֶׁהָיָה מִבְּנֵי אֱלִיפָז. וְסִמָּן לָזֶה, כִּי הַזָּכָר מְנֻקָּד בְּקָמַץ שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ בַּנְּקֻדּוֹת וְהַנְּקֵבָה בְּפַתָּח (וַאֲחוֹת לוֹטָן תִּמְנָע בְּקָמַץ כִּי הִיא בְּסוֹף פָּסוּק). וְלָכֵן גַּם יֵשׁ פָּסֵק אַחַר תֵּבַת וְתִמְנַע |, לוֹמַר שֶׁהַשֵּׁם עוֹלֶה לְמַעְלָה לַפָּסוּק

מְדֻגָּשׁ

הַפְטָרַת וַיִּשְׁלַח הִיא סֵפֶר עוֹבַדְיָה, הַקָּטָן מִכָּל סִפְרֵי הַתַּנַ"ךְ, בֶּן פֶּרֶק אֶחָד בִּלְבַד וְכ"א פְּסוּקִים. בּוֹ נֶאֱמַר "וְגָלֻת הַחֵל-הַזֶּה וְגוֹ' אֲשֶׁר-כְּנַעֲנִים עַד-צָרְפַת וְגָלֻת יְרוּשָׁלַ‍ִם אֲשֶׁר בִּסְפָרַד". רַשִׁ"י מֵבִיא בְּשֵׁם הַפּוֹתְרִים, שֶׁצָּרְפַת הִיא הַמַּלְכוּת שֶׁקּוֹרִין פְרַנְצְ"א, וּסְפָרַד הִיא אַסְפַּמְיָא. וְאֵינָהּ צָרְפַת שֶׁבָּהּ הִתְגּוֹרְרָה הָאִשָּׁה הַצָּרְפִית (לֹא הַצָּרְפָתִית), עִיר סְמוּכָה לְצוֹר וְצִידוֹן שֶׁבִּלְבָנוֹן. הַקְּרִיאָה הַנְּכוֹנָה שֶׁל צָרְפַת הִיא בְּצַד"י בְּקָמַץ גָּדוֹל וְהָרֵי"שׁ בִּשְׁוָא נָע, וּבַהֲבָרָה סְפָרַדִּית נִשְׁמַעַת הַצַּד"י כְּעֵין הַפַּתָּ"ח, וְלֹא כְּפִי שֶׁרַבִּים קוֹרְאִים בְּטָעוּת בְּקָמַץ קָטָן. כָּךְ הוּא גַּם בְּתַרְגּוּם הַשִּׁבְעִים, וּרְאָיָה לְכָךְ, כִּי הַפֵּ"א רְפוּיָה, וְאִם הָיָה הַקָּמַץ קָטָן וְאַחֲרָיו שְׁוָא נָח, הָיְתָה הַפֵּ"א דְּגוּשָׁה. בְּדוֹמֶה לְכָךְ יֵשׁ לִקְרֹא לְאֵשֶׁת עֵשָׂו בָּשְׂמַת, וְכָךְ גַּם אָסְנַת אֵשֶׁת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, בְּקָמַץ גָּדוֹל וְאַחֲרָיו שְׁוָא נָע, וְכָךְ גַּם בְּכִנּוּי יוֹסֵף צָפְנַת פַּעְנֵחַ - בְּקָמַץ גָּדוֹל.

מְמֻלָּח

כַּאֲשֶׁר הִתְקַבֵּל רַבִּי צְבִי הִירְשׁ פְרִידְמַן מִלִּיסְקָא, בַּעַל "אַךְ פְּרִי תְבוּאָה", לְכַהֵן בְּרַבָּנוּת קְהִלַּת לִיסְקָא בְּבִרְכַּת רַבּוֹ הַ"יִּשְׂמַח מֹשֶׁה", נִדְהַם לִמְצֹא שָׁם מְלַמְּדֵי תִּינוֹקוֹת שֶׁהָיוּ בּוּרִים וְעַמֵּי-הָאֲרָצוֹת, וְכָל יְדִיעָתָם הִסְתַּכְּמָה בִּקְרִיאָה מְשֻׁבֶּשֶׁת שֶׁל מִלּוֹת הַסִּדּוּר וּפְסוּקֵי הַתּוֹרָה וְתוּ לֹא, וְגָדְלוּ אַף הֵם דּוֹרוֹת שֶׁל-בּוּרִים כְּמוֹהֶם. נֶאֱנַח הָרַבִּי וְאָמַר: "עַל 'מְלַמְּדִים' מֵעֵין אֵלּוּ, נִדְרָשִׁים דִּבְרֵי חֲזַ"ל שֶׁאָמְרוּ כִּי מוֹצָאָם שֶׁל הַמְלַמְּדִים מִשִּׁבְטֵי שִׁמְעוֹן וְלֵוִי דַּוְקָא. שֶׁהֲרֵי שְׁנֵי אַחִים אֵלּוּ הָרְגוּ אֶת כָּל-הַגּוֹיִים אֲשֶׁר בִּשְׁכֶם, וְלָכֵן חַיָּבִים צֶאֱצָאֵיהֶם לְתַקֵּן אֶת-הַדָּבָר, וְלַעֲשׂוֹת מִיהוּדִים - גּוֹיִים"...

"קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים" - הַטֵּי"ת שֶׁל 'קָטֹנְתִּי' הִיא קְטַנָּה וּזְעִירָה עַל-פִּי הַמָּסֹרֶת. וּבָא הַכָּתוּב לְהוֹדִיעֲךָ, שֶׁכְּכָל שֶׁתַּקְטִין אֶת-עַצְמְךָ וְלֹא תִתְגָּאֶה, דַּע לְךָ, שֶׁבֶּאֱמֶת אַתָּה קָטָן עוֹד הַרְבֵּה יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁאַתָּה מַקְטִין אֶת-עַצְמְךָ, וַעֲדַיִן לֹא הִגַּעְתָּ לְקַטְנוּתְךָ הָאֲמִתִּית... (ה'חפץ חיים')

בעזהשי"ת

ספורי צדיקים

גליון 442
שנה י' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

פרשת השבוע

ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו עזים מאתיים וגו' (לב יד טו)

מסופר על הגאון רבי יוסף דוב סולבייציק רבה של בריסק זיע"א, שנסע פעם ברכבת עם כמה יהודים. כשהגיע זמן תפלת מנחה, ביקש רבי יוסף להתפלל מנחה בציבור ולאסוף מנין של עשרה יהודים לתפילה, אולם באותו קרון לא היו אלא שמונה יהודים חרדים, אך היו עוד שנים מן המשכילים, והואיל ושמעו שהרב רוצה לצרפם למנין התחמקו ונשמטו אחד אחד ויצאו לקרון אחר, כיון שכך נתבטל המנין והרב ומקורביו נאלצו להתפלל ביחידות. בתום התפילה נראו שני המשכילים חוזרים לקרון ותופסים את מקומותיהם כאילו לא אירע דבר. אמר אותה שעה רבי יוסף למקורביו בקול רם כדי שישמעו גם אותם המשכילים. כל ימי הייתי תמה על מה שאמרו חכמינו (בראשית רבה עג ח) שיעקב אבינו היה משופע בעדרי צאן ובקר, עד שהיה זקוק לשישים ריבוא כלבים כדי לשמור על העדרים העצומים שברשותו, אם כן כששלח יעקב מנחה לעשו אחיו מכל הבהמות שברשותו, עזים ותיישים, רחלים ואילים, פרים ופרות, עיירים ואתונות. מדוע לא שלח בתוך המנחה הגדולה גם כלבים כדי לשמור על העדרים הרבים האלה? אולם עכשיו הוסיף רבי יוסף דוב בחיוך נתיישבה לי תמיהה זו, אמנם רצה יעקב לצרף גם כלבים למנחה ששלח לעשו, אבל מנהגם של כלבים לברוח מן המנחה.

ויאבק איש עמו (ל"ב – כ"ה)

מסופר על הגאון רבי אייזיל חריף זיע"א, שביקר אצלו אחד הרבנים הרפורמיים מארצות המערב. החלו שניהם לשוחח בדברי תורה, ורבי אייזיל התרשם שאמנם מקצת תורה יש בו, אבל אינו מהדר במצוות, ואף אין בו קורטוב של יראת שמים. אמר רבי אייזיל לאורח, על הכתוב בפרשתנו "ויאבק איש עמו" מצינו בגמרא (חולין צא) שתי דעות, לפי דעה אחת כגוי נדמה לו, ולפי דעה אחרת כתלמיד חכם נדמה לו. ולכאורה יש מקום לתמוה, כיצד הגיעו חכמינו להציג את שרו של עשו בשתי דמויות קיצוניות השונות כל כך זו מזו? אולם, המשיך רבי אייזיל בחיוך, לאחר שהכרתי אותך בשיחה הארוכה שקיימנו, רואה אני עתה, כי אפשר ואפשר שיהיה איש אחד מחצה על מחצה חצי גוי וחצי תלמיד חכם.

ספורי חז"ל

יורד אצלכם גשם? השמש זורחת?

אלכסנדר מוקדון הלך לממלכת קציא שהייתה מעבר להרי החושך. כשהגיע, יצאו לקראתו אנשי הממלכה והביאו לו לחם של זהב במגש שהיה עשוי זהב אף הוא. אמר להם אלכסנדר: "האם אני צריך את כספכם וזהבכם?" השיבו לו: "והאם לא היה לך מה לאכול בארצך שלשם כך באת אלינו?" אמר להם: "באתי לראות כיצד אתם דנים את דיניכם." ישב אלכסנדר בבית המשפט. בא אדם אחד להתלונן על חברו. "איש זה מכר לי חורבה, ומצאתי בה אוצר. החורבה שייכת לי, אך את האוצר לא קניתי. ברצוני להשיב אותו אל המוכר." אך המוכר הגיב: "כאשר מכרתי את הקרקע, מכרתי את הקרקע כולה ואת כל מה שבתוכה." השופט האזין לטענותיהם ולבסוף שאל את הראשון: "האם יש לך בן?" – "כן" הייתה התשובה. "ולך יש בת?" הוא פנה אל השני. "כן" הייתה גם הפעם התשובה. "אם כן, לכו ותשתדכו ביניכם ותעניקו את האוצר לחתן ולכלה המאושרים." ראה השופט את אלכסנדר מוקדון הישב מופתע. "האם לא פסקתי כהלכה?" שאל אותו השופט. "בהחלט שלא" קרא אלכסנדר. "כיצד היו פוסקים אצלכם?" ביקש השופט לדעת. "היו הורגים את שניהם, והכסף היה הולך אל המלך" אמר אלכסנדר. נענע השופט בראשו. "יורד אצלכם גשם?" "כן" אמר אלכסנדר. "והשמש זורחת?" "כן." "עדרים של כבשים ועיזים, יש בארצכם?" "כן." "דע לך, כי לא בזכותכם יורד הגשם, ולא בזכותכם זורחת השמש, אין אתם ראויים לכל זה, אלא בזכות הבהמה" אמר השופט. שכן כך נכתב בפסוק: "אדם ובהמה תושיע ה'", האדם נושע אף הוא בזכות הבהמה.

(על–פי בראשית רבה לג)

זמני השבת

זמני כניסת השבת
ירושלים: 3:59 ת"א: 4:13

פרשת וישלח

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:15 ת"א: 5:16 ר"ת: 5:48

זו המתנה שחפצתי בה אמר בעל התניא לחסידו

היו שנים שהרה"ק רבי שניאור זלמן "בעל התניא" זיע"א התגורר בעיירה ליאוזנה וכינויו בפי כל היה "המגיד מליאוזנה". לא הרחק מעיר זו התגורר אחד מחסידיו שהיה מלמד בחדר, והתפרנס מכך בדוחק רב. היה זה בליל חורף סוער, דפיקות נשמעו מכיוון דלת ביתו של המלמד, הוא ניגש לפתוח את הדלת ומצא איש קופא מקור, מיהר המלמד להכניס את האיש פנימה, הגיש לו שתייה חמה ומיני מזונות מעשה ידי אשתו, אחר כך הציע לאורח לעלות על תקרת תנור האבן הגדול, כדי להפיג את צינת גופו ולישון, את ילדיו ששכבו שם עד בוא האורח, שלח המלמד לפינה אחרת של הבית חמה קצת פחות. עם עלות השחר קם האורח ממשכבו על גג התנור, ופנה לדרכו.

מיהרו הילדים הקטנים לשוב ולטפס אל גג התנור החם והנעים. להפתעתם גילו שם שק קטן מלא מטבעות, נרגשים וצוהלים רצו הילדים לספר להוריהם על האוצר שמצאו. בוודאי ישוב עוד מעט האורח לקחת את כספו, מיהרו ההורים לצנן את התלהבות ילדיהם, בינתיים הניחו המלמד ואשתו את השק במקום סתר, חלפו שעות וגם ימים, עברו שבועות ואף חודשים. והאורח עלום הזהות לא שב לקחת את כספו. נוהג היה המלמד לשאול את פי הרבי, כל אימת שנתעוררו בחייו שאלה או ספק. מה עליי לעשות בשק המטבעות שהותיר האורח האלמוני? שאל המלמד את בעל התניא. הקב"ה ראה במצוקתך והחליט לשלוח לך מטמון, ענה לו הרבי. לאחר מחשבה קצרה הרבי הוסיף ואמר, האורח האלמוני לא ישוב לקחת את השק, משום שלא היה עובר דרכים רגיל, אלא שליח מיוחד של ההשגחה העליונה, שלך הוא הכסף. יחד עם זאת יעץ הרבי למלמד, להסתיר מידיעת הבריות את דבר התעשרותו הפתאומית. בחודשים הבאים המשך בעבודתך כמלמד, והוסף לחיות חיי צניעות ופשטות בדיוק כפי שחיית עד היום, הורה הרבי.

לאחר תקופה שב המלמד אל הרבי לשאול כיצד עליו לנהוג הלאה. שכור דירה וחנות בעיר, המליץ לו הרבי, קנה בדים אצל ספק הבדים הראשי, ומכור אותם, בעוד שנה, כאשר בעזרת ה' תצליח ותראה ברכה בעסקיך, שוב אליי, ואז אורה לך כיצד לנהוג הלאה. עשה המלמד כמצוות הרבי, וראה ברכה רבה בחנות הבדים שפתח. כעבור שנה בדיוק שב והתייצב לפני הרבי, בשנה הקרובה לא תקנה עוד בדים מן הספק המקומי, אלא תיסע לעיר הגדולה ויטבסק כדי לבחור בעצמך את הבדים לחנות, אמר הרבי. לאחר מכן תמכור את הבדים לסוחרי הבדים בליאוזנה, כך תוכל להרוויח יותר בלי לשלם דמי תיווך מיותרים. חלפה עוד שנה, והמלמד שהפך בינתיים לסוחר בדים מבוסס ומוכר בענף, בא פעם נוספת אל הרבי לשאול בעצתו. לאחר הרהור קל נענה הרבי ואמר, הלא סוחרי הבדים של ויטבסק קונים את סחורתם במוסקווה, סע אם כן בעצמך למוסקווה, וקנה שם מלאי גדול של בדים, בשובך ממוסקווה תוכל להפיץ את סחורתך בין סוחרי הבדים של ויטבסק וליאוזנה גם יחד.

לאחר שציית לכל דברי הרבי, נעשה החסיד לאחד מסוחרי הבדים הגדולים והעשירים בכל האזור כולו. כעבור תקופה, שב החסיד הסוחר אל בעל התניא וסיפר לו על הצלחתו המסחרית, תוך שהוא מודה לו על כל הברכות שאצל לו. הביט הרבי בחסידו בעיניים טובות ואמר: אם כן הקשב היטב, סוחרי מוסקווה קונים את בדיהם בעיר קניגסברג, שהיא כידוע מרכז גדול של ייצור בדים, סע אפוא גם אתה לקניגסברג, וקנה את הסחורה היישר מהמקור, לאחר מכן תמכור אותה לסוחרי מוסקווה, ולסוחרי ויטבסק, וליאוזנה. הסוחר נהג כעצת הרבי, והצלחתו המסחרית עלתה ופרחה מיום ליום, מאז ואילך נהג הסוחר לבוא אל הרבי ולהתברך מפיו לפני כל נסיעה ונסיעה לקניגסברג.

פעם אחת לפני שיצא החסיד למסע קניות בקניגסברג, אמר לו הרבי, אתה הרי נוסע כל כך הרבה לקניגסברג, ומעולם לא הבאת לי משם שום מתנה. הסוחר פירש את דברי הרבי כפשוטם, ונבוך, באמת שאל את עצמו בבושת פנים, הייתכן שעד היום לא מצאתי שום הזדמנות להביא לרבי מתנה כלשהי? בליבו כבר החליט כי בשובו מנסיעתו הנוכחית לקניגסברג, יביא עמו לרבי מתנה יקרת ערך. ואמנם בהגיע הסוחר לקניגסברג, מיהר לחנות תכשיטים ומתנות גדולה, וקנה לרבי שי יקר ונוצץ, קופסת טבק מרהיבה עשויה זהב טהור. בשובו לביתו, עבר הסוחר דרך ליאוזנה והעניק לרבי את המתנה. יישר כוח, יישר כוח, אמר לו הרבי בפנים מאירות, אכן מתנה יפה הבאת לי, אך לא למתנה בזאת נתכוונתי. הסוחר חש מבולבל ומאוכזב, הרבי הביט ממושכות בקופסת הטבק היפה ומישש בחיבה בין אצבעותיו, אחר כך נשא עיניו לחסיד ושאל: אמור לי בבקשה, כשאתה נמצא בקניגסברג האם פוקד אתה לפעמים את התיאטרון? שאלת הרבי הפתיעה את הסוחר מאד, כחסיד ירא שמים מעולם לא דרכה רגלו בתיאטרון, ואף פעם לא עלה הרעיון על דל מחשבתו, אך הוא ידע גם ידע, כי מילה היוצאת מפי הרבי, קודש היא, הוא הבין שיש דברים בגו ושתק. בנסיעתו הבאה לקניגסברג, פנה החסיד לתיאטרון העירוני, הוא רכש את הכרטיס היקר ביותר להצגה הקרובה, בזמן הנכון נכנס לאולם התיאטרון ותפס את מקומו, הכיסא היה מרופד היטב, והסוחר שהיה עייף מעמל הדרך שקע עד מהרה בתרדמה עמוקה.

בגמר ההצגה נותר ישן על כיסאו, עד ששרת התיאטרון ניגש אליו והעירו, הלה נתן בו מבט בוחן, מהיכן אתה? שאל השרת. מרוסיה, השיב הסוחר. ומהיכן ברוסיה? מליאוזנה ענה החסיד. המכיר אתה את רבנו זלמינא? שאל השרת. כן, ענה הסוחר שהופתע מהשאלה הלא צפויה, כמו גם מסגונונה. הוא הבין מיד שכוונת השרת לרבי שניאור זלמן, אם כן, מסור לו דרישת שלום ממני, ביקש השרת, ומה שמך? התעניין הסוחר. קארל, הייתה התשובה.

כששב החסיד הסוחר לליאוזנה, סיפר לרבי על הפגישה המוזרה עם קארל שרת התיאטרון, פניו של רבי שניאור זלמן קרנו משמחה, אכן, זו המתנה שחפצתי בה, אמר לחסיד. לא חלף זמן והסוחר בא שוב אל הרבי בטרם צאתו למסע קניות נוסף בקניגסברג. הרבי בירכו בברכת הצלחה, ורגע לפני צאתו מהחדר פתח הרבי את מגירת שולחנו, והוציא מתוכה חבילה סגורה, הושיטה הרבי לסוחר ואמר, כשתגיע לקניגסברג, מסור חבילה זו כמות שהיא לידי שרת התיאטרון, וכשתסיים את ענייניך בעיר ותרצה לשוב לביתך, חזור אליו וטול מידיו את החבילה. ואכן כך עשה הסוחר, מיד בבואו לקניגסברג פנה לאולם התיאטרון, ומסר לידי קארל את החבילה הסגורה ששלח עמו הרבי. כעבור כמה ימים כשהתכוון החסיד לשוב לביתו, חזר אל השרת כדי לקבל ממנו בחזרה את החבילה. על פני השרת ניכרה האכזבה, האומנם בטוח אתה כי רבך הורה לך לקחתה ממני? שאל, כך בדיוק ציווה עליי אמר החסיד בנימת התנצלות. כל העניין כולו, היה בעיניו תמוה ומסתורי, אך במיוחד התפלא החסיד על כי החבילה נראתה לו סגורה וחתומה כאילו כלל לא נפתחה. ואמנם רק בעומדו להשיב את החבילה לידי החסיד, הסיר מעליה שרת התיאטרון את העטיפה, ופתחה, החבילה הכילה דפים כתובים בכתב ידו של הרבי, היו אלה שורותיו של ספר ה'תניא' הקדוש שבאותם ימים עדיין לא ראה את אור הדפוס. השרת עילעל בין הדפים במהירות, אה, אה, אה, קרא בהתרגשות, איזו חכמה עילאית, איזו רוח הקודש, רוח הקודש ממש.

לבסוף סידר השרת את הדפים והשיבם לעטיפתם, הוא קירבם ברטט לפיו, ונשק להם בחום, אחר כך מסר את החבילה לידי החסיד ואמר, כעת לאחר שעיינתי בכתביו של רבינו זלמינא, ומצאתי בהם גילויים כה נפלאים של סודות התורה, אינני יודע איזה חידושים נותרו עוד לחדש. רק לאחר שעיין קארל הצדיק הנסתר בדפים, נתן הסכמתו ושיבח את הכתוב בהם, החליט הרבי להדפיס את ספר ה'תניא' ולהפיצו בעולם.

משל ונמשל

עם לבן גרתי ואחר עד עתה ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה (ל"ב ה' – ו')

יעקב אבינו היה צריך להקדים לעשו "עם לבן גרתי ואחר עד עתה" וכו', כיון שהעושר שאוסף אותו האדם ביגיע כפיו, יהיה חביב עליו והמעט נחשב בעיניו למרובה. מה שאין כן עושר שבא לו בירושה או במציאה, אינו יקר בעיניו כל כך.

משל לאחד שהיה שר בעיר גדולה, ונתרוקן עושרו, וחשב להתעשר על ידי העשירים שבעירו. הלך וקנה שתי אבנים טובות, כל אחת בעשרה זהובים, קרא לעשיר הגדול שבעירו וביקש ממנו שיקנה ממנו בחמש מאות זהובים, הסכים העשיר לכך מיד, אף על פי שידע שהאבן שוה רק עשרה זהובים, ושילם לו חמש מאות זהובים. לאחר מכן קרא השר לעשיר אחר, וביקש ממנו שיקנה את האבן השניה בחמש מאות זהובים, השיב לו העשיר שהאבן שווה רק עשרה זהובים, אבל מפני כבודו של השר מוכן לקנות בעשרים, השר לא הסכים לקבל עשרים והוסיף עוד ועוד עד שלבסוף הסכים העשיר לקנות במאה. שאל אותו השר מדוע עשיר פלוני הסכים מיד לקנות בחמש מאות, ואתה רק לאחר הפצרות קנית במאה? השיב לו העשיר: אדוני השר, אותו עשיר קיבל את העושר בירושה והוא לא עמל ולא יגע בו, אך אני הזעתי ויגעתי עליו ולכן הוא חביב עלי מאד.

והנה כאן יעקב אבינו שלח מנחה לעשו אחיו לפייסו, רחלים ועזים ופרים וכו'. אך חשב יעקב שמנחה זו תקטן בעיני עשו, כי יאמר בלבו הרי יעקב אחי ממונו חביב עליו, שאפילו קערה של עדשים לא נתן לי בחנם, אלא קנה בה בכורה, ואיך עתה שולח לי מנחה גדולה של מאות בהמות, אלא ודאי שנתעשר עושר גדול על ידי מציאה או מתנה באופן שלא עמל ולא יגע בו. ולכן לפני ששלח יעקב את המנחה, שלח להודיעו כי עושרו לא בא אליו במתנה או במציאה, כיון שעם לבן שהוא אח אמי ואב לנשיי לא הייתי בסוג חתן, אלא בסוג גר ואורח, שלא נהנתי ממנו פרוטה בחנם, וזה העושר שיש בידי עתה, הוא עמלי ויגיע כפי כי "ואחר עד עתה" כמה שנים עד שהיה לי שור וחמור צאן ועבד וכו'. ובזה יבין עשו כי המנחה שישלח לו היא נחשבת לגבי יעקב מנחה גדולה וערכה רב בעיניו, ולא תהיה קלה בעיני עשו.

(עוד יוסף חי)

בין אדם לחברו

יהודים רחמו עלי, אולי רוצה מישהו כוס תה?

מסופר: במוצ"ש אחד נכנס הרה"ק בעל "תפארת שלמה" מראדומסק זיע"א לבית המדרש וקרא: "יהודים רחמו עלי, אולי רוצה מישהו כוס תה?" וסיפר, כעת העלו נשמה לעולם האמת ולא מצאו בו כלום, כי אם שפעם אחת כיבד מישהו בכוס תה. והוסיף יודע אני שעוד לא עשיתי כלום בעולם הזה, אם כן אולי רוצה מישהו כוס תה? ויהיה זה לי לטובה שם.

גמילות חסד של החזון איש

מסופר על הרה"ק ה"חזון איש" זיע"א, שהיה זהיר לא לקבל מתנות, למרות שהיה עוזר לאנשים יום ולילה עם העצות והברכות שלו. פעם כאשר אדם אחד ניסה לשוא לתת כסף ל"חזון איש", הוא שאל את החזון איש, אבל מהיכן אתה חי? ענה ה"חזון איש", אני חי מעשיית חסד עם בני אדם. אבל בפעם אחרת הוא כן קיבל כסף מאדם אחד. מעשה שהיה שהוא הלך עם תלמיד חכם, כאשר ניגשה להם אשה אחת שסבלה מאד, והתקוה הגדולה שלה היתה שה"חזון איש" יקבל ממנה כסף כדי שהוא יתפלל בשבילה, ולכן היא הרגישה שבלי שתתן כסף לא תחול הברכה, היא נתנה לו סכום מסוים של כסף שהוא קיבל ברצון, ואז בירך אותה בחמימות והיא עזבה את המקום מאושרת. התלמיד חכם שידע שבדרך כלל אין ה"חזון איש" מקבל כסף מבני אדם, מאד נדהם מן המעשה הזה, וכאשר ה"החזון איש" הרגיש בתדהמה של האדם הזה, הוא מיהר להסביר לו, יש לי המצוה לעשות חסד עם בני אדם. ובמקרה הזה, החסד היה לקבל ממנה את הכסף שלה.

ביומו תתן שכרו

מסופר על הגה"צ רבי חיים ברים זיע"א, שיקש פעם מפחח להתקין לו חבית מים חדשה על גג ביתו. הבעל מלאכה סיים להתקין את החבית ושב לביתו בשכונת מרוחקת. הפחח סיפר שעל הרב ברים הוא סומך ואין לי מה לחשוש, וחשב שלמחרת בבוקר יעלה לביתו והוא בוודאי ישלם לו. בשעות אחה"צ המאוחרות דפק על דלת ביתו אברך מבית הרב, ומסר לו את סכום הכסף במלואו. וסיפר שהרב ביקשו לקחת מונית על חשבונו וישלם לי עוד היום, משום מצות "ביומו תתן שכרו", וגם לאברך שילם שכר טירחה .

צדיק יסוד עולם

מסופר על הרה"ק רבי שלומ'קה מזוויהעל זיע"א, שהיה מתפלל בבתי הכנסת בבית ישראל ב"שטיבלאך". יום אחד ניגש לפני התיבה שליח ציבור ללא זקן, שהיה לו חיוב להתפלל. נטש הציבור את השטיבל והיו משתמטים אחד אחד החוצה, והשליח ציבור נשאר עומד ליד התיבה ללא מנין. יצא הצדיק לחוץ ואסף מנין לשליח צבור, וגם הוא התפלל עמו. לאחר התפילה ניגש לשליח ציבור ושאלו במה מוריד הוא את זקנו? כאשר שמע ממנו שהוא מגלח זקנו באופן המותר. רווחה דעתו של הרבי.

תילולא דצדיקא

שבת קודש י"ט כסלו
הרה"ק רבי דוב בער ב"ר אברהם (המגיד ממעזריטש (תקל"ג)
יום ראשון כ' כסלו
הרה"ק רבי משולם פייביש ב"ר דוב בעריש מקרעמניץ (משנת חכמים – תקל"ה)
הרה"ק רבי בנימין זאב וואלף הלוי ב"ר שמואל מבאלטא (תקפ"ו)
הרה"ק רבי דוב בעריש מאושפיצין ב"ר משה (תלמיד החוזה – תקצ"ח)
הרה"ק רבי ברוך מויזניץ ב"ר מנחם מענדל (אמרי ברוך – תרנ"ג)
יום שני כ"א כסלו
שמעון בן יעקב משבטי קה (ב"א – שי"ד)
הרה"ק רבי נפתלי ב"ר יחזקאל שרגא משינאווא (איילה שלוחה – תרכ"ד)
הרה"ק רבי יוחנן מקארלין ב"ר ישראל (תשט"ז)
יום שלישי כ"ב כסלו
רבי אליעזר אשכנזי ב"ר אליהו (מעשי ה'–שמ"ו)
(הרה"ק רבי פינחס מאוסטראה בן הייבי ר' יעקב יוסף (תקס"ו)
יום רביעי כ"ג כסלו
רבי מרדכי הלפרין מאוסטראה ב"ר יואל (המכונה בעל שם– תקט"ז)
הרה"ק רבי אברהם מאולינוב ב"ר יצחק חריף מסמבור (תקע"א)
הרה"ק רבי אלימלך לוי מטאהש ב"ר משולם פייבוש (תש"ג)
יום חמישי כ"ד כסלו
הגה"ק ` 68h9njioj n ב"ר רפאל אליהו (שדה חמד – תרס"ה)
יום שישי כ"ה כסלו
הרה"ק רבי יעקב ישראל ב"ר צבי הירש המגיד מקרעמניץ (שבט ישראל – תק"ס)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

שיחה הלכות

מאת הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" ו"פרדס יוסף התורני" על המועדים.

דיני עניית אמן (ט"ו)

א) אם בא לבית הכנסת בעת שרוב הציבור אומרים "אמן יהא שמיה רבא" יאמר גם כן עמהם "אמן יהא שמיה רבא" ויכוון דעתו בעניית האמן על מה הוא עונה. (מ"ב סימן נ"ו ס"ק ט')

ב) אם בא לבית הכנסת בעת גמר עניית "אמן יהא שמיה רבא" דהיינו שאומרים מברך וכדומה, יאמר "יהא שמיה רבא" וכו', ולא יאמר אמן. (שם)

ג) אסור להרהר בדברי תורה בשעה שהחזן אומר קדיש, מפני שצריך לכוון הרבה בעניית הקדיש. (מ"ב שם ס"ק א')

בחסות רשת חנויות
גל פז

קרית קרעטשניף רחובות
טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ הר"ר **משה חיים**
בן יקותיאל יהודה הכהן ז"ל
נדבת בנו הר"ר **דוד הכהן שניידער** הי"ו
נלב"ע כ"ד כסלו תנצב"ה

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל רעיונות, עובדות והנהגות מגדולי ישראל, על מדות טובות שמביאות לאהבת הזולת מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402

טל: 02-5671812 **פקס:** 077-7671812 **דוא"ל:** paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכה: **יצחק בן אהרן**

כל הזכויות שמורות **למכון אהבת אמת**
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש יט כסלו תשפא: הדלקת נרות: ירושלים 3:59 תל-אביב: 4:13 חיפה 4:03 **מוצאי שבת:** ירושלים: 5:15 תל-אביב: 5:16 חיפה: 5:14 **ר"ת: 5:51**

פרשת וישלח

הסתפקות ושמח בחלקו

לשמוח בחלקו שחננו הבורא ולא להתאוות ליותר מהנצרך לו!

נלמד מהפסוק: "כי חנני אלוקים וכי יש לי כל" (פרק לג-יא)

ומפרש הכלי יקר: כי דרך הצדיקים אפילו שיש מעט בידם, מסתפקים בו ושמחים בחלקם, ונראה כאילו יש להם כל, אבל עשו אמר "יש לי רב", כי הרשעים אעפ"י שיש להם כל כסף וזהב שבעולם, מכל מקום נראה להם שעדיין הם חסרים. ואמנם, יש להם רב אבל לא כל צרכם, כי "יש בידו מנה רוצה מאתיים"...

כתב הגה"צ רבי ירוחם לייבוביץ זצ"ל (בספרו **דעת תורה**-בהעלותך): מעשה בפילוסוף מחכמי אומות העולם שהיה עני מדולדל. פעם נתן לו המלך כסף וזהב הרבה כדי להוציאו ממצוקת העוני.

השכים העני בבוקר, לקח בידו את הכסף ובא למלך ואמר לו: "הנה כספך אשר נתת לי, קח לך אותו בחזרה, כי איני חפץ בו". תמה המלך ושאל: "מה אתה עשית ליז למה בעטת במנחתי אשר נתתי לך?"

השיב לו הפילוסוף: "אדוני המלך, מיום היותי על האדמה עד היום הזה ישבתי במנוחה שאננה ובמשכנות מבטחים. כי מעולם לא הייתי להוט אחר הממון, ולעולם הסתפקתי רק בדברים ההכרחים, והיה די לי והותר במה שהיה לי וכל חכמתי היתה לדרוש ולחקור חכמת הבריאה כי רבו מעשי ה'. ואולם אתמול אחרי שלקחתי את הכסף, התעצבתי אל לבי והוטרדתי לחשוב מה אעשה בכסף, האם אקנה בו סחורה או להפקידו ביד אדם נאמן, או אקנה קרקע, ותידר שנתי מעיני. ולבבי כים נגרש, כי סבבוהו גלי מחשבות והמון טרדות. לכן לא אוכל ללכת באלה. ועל כן הכסף נתון לך". ונותר אותו פילוסוף בעוניו.

מוסיף רבי ירוחם ואומר: כאשר הרגישו חכמי אומות העולם תענוגי החכמה, אזי הפקירו והפרישו עצמם מכל עניני העולם הזה באשר המה הפריעו להם לחיי החכמה. ואולם לא כן היא דעת תורתינו הקדושה. התורה לא דורשת מהאדם פרישות בתכלית. שכן חז"ל אומרים בגמרא (קידושין ל:) "בזמן שהרטיה - זו התורה הקדושה - על מכתך, אכול מה שהנאתך ושתה מה שהנאתך ורחוץ בין בחמין בין בצונן ואי אתה מתייירא".

וכפי שהובא בספר **אורחות צדיקים**: התאוה היא המדה הרעה שבכל המדות, כי יתאוה מחמת גאוותו ללבוש בגדים יקרים ולבנות פלטרין גדולים ולאכול מאכלים טובים... שמא יאמר אדם: הואיל והגאוה היא מדה רעה כל כך אפרוש ממנה ביותר, עד שלא יאכל בשר ולא ישתה יין ולא ישא אשה ולא ישב בדירה נאה ולא ילבש מלבוש נאה, אלא השק והצמר הקשה ובגדים קרועים ומלוכלכים וישתמש בכלים מאוסים וכו'. המהלך בדרך זו נקרא חוטא שהרי הוא אומר בנזיר "וכיפר עליו מאשר חטא על הנפש" (במדבר ו-יא). אמרו חז"ל (תענית יא.): אם נזיר, שלא פרש אלא מן היין נקרא חוטא, המונע עצמו מכל דבר, על אחת כמה וכמה!

"כך דרכה של תורה..."

שנים רבות גר הגאון **רבי בן ציון אבא שאול** זצ"ל בדירת חדר. אליה היה מצורף מטבחון זעיר והיה מאושר ושמח בחלקו. וסיפרה האחת מבנות המשפחה:

דירתו הראשונה של רבי בן ציון היתה ברחוב 'ישא ברכה'. היא היתה דירה דחוקה וצרה, ללא כל אביזר של נוחות. דירה שגילמה דרכה של תורה "חיי צער תחיה ובתורה אתה עמל" כדברי התנא באבות (פ"ו מ"ג).

לימים התקיים בו מאמר חכמים, שכל העוסק בתורה מבפנים תורתו מכרזת עליו מבחוץ (מו"ק טז:) וסוף הכבוד לבוא (נדרים סב) ו"שכל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר" ואמנם עושר עדיין לא היה, אך בכ"ז עבר לדירה מרווחת יותר ברחוב אלקנה, לשמחת לב הרבנית וכל בני המשפחה.

כשבאו לשמוח עמו בשמחתו על כי הרחיב ה' לו. התבטא להפתעתם: "אני כשלעצמי, אחת היא לי, תחום אני בארבע אמות של הלכה ותו לא! לא עברתי דירה אלא בשביל הרבנית!"

עפ"י רבינו האור לציון ח"ב

להיות "נותן" ולא "מקבל"...

מעשה שנכנס גביר להתברך אצל הגה"צ **רבי מרדכי צוקרמן** זצ"ל. משעמד לצאת ביקש להנות את רבי מרדכי ולהעניק לו שטר של מאה דולר. ואולם רבי מרדכי דחה אותו בעדינות, והעיר לו: "האדם צריך להיות נותן ולא מקבל"!

וסיפר הגה"צ רבי דן סגל שליט"א: כשנכנסתי פעם ראשונה לדירתו הישנה של רבי מרדכי, כל כך השתוממתי, כל כך התפעלתי היאך יתכן לחיות בדירה כזו, בשמחת חיים, בשלוה, בנחת רוח, ובחיוך. וכל זה היה מכיון שלא נטל כלום לעצמו ולא היה צריך מאומה.

יחיד ודורו

ליטול עצה מזקני הדור – חכמי התורה קודם כל פעולה חשובה וגורלית!

נלמד מהפסוק: ויקחו שני בני יעקב" (פרק לד–כח)

וכתב רש"י (מהמד"ר): "בניו היו ואעפי"כ נהגו עצמן שמעון ולוי כשאר אנשים שאינם בניו. שלא נטלו עצה ממנו". עכ"ל. ומסתבר שהיה עליהם ליטול עצה מיעקב לא רק מחמת שהוא אביהם, אלא גם מצד היותו זקן שקנה חכמה, כדברי חז"ל (במד"ר שמות–ג): לעולם זקנים מעמידין את ישראל. אימתי ישראל עומדין? כשיש להם זקנים שכל מי שנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל". ואמרו חז"ל (קידושין לב:) אין זקן אלא מי שקנה חכמה.

הנוטל עצה מזקנים והמיצייית – אינו נכשל

שנינו (אבות פ"ו-א): "כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה ונהנים ממנו עצה ותושיה" ומבאר הגאון **רבי חיים מוולאז'ין** זצ"ל (בפירושו **רוח חיים**) דמכיון שכך סגולת התורה שנהנין ממנה עצה ותושיה, אם כן, כל איש ההוגה בה, דבוק בה ונתלבש במדותיה, כשם שיש בכח התורה לתת עצה ותושיה... כך גם מאותו תלמיד חכם שדבק בה, נהנים ממנו עצה ותושיה.

מכאן כוחם המופלא של חכמי ישראל זקני הדור, שיודעים להבחין בטביעות עינם בדברים שאדם מן השורה אינו מסוגל להבחין בהם, כח זה נובע כאמור, מחכמת התורה הגודשת את כל ישותם. נקיים הם מכל נגיעות ורצונות אישיים, ודעתם דעת תורה ברורה וזכה.

ראייתם הברורה והחודרת למרחוק של זקני הדור - חכמי התורה, הם למעלה מיכולתינו והשגתינו. לפיכך אין לנו אלא להשתמש בראייתם, ולהשען על עצתם הנובעת מראייתם הזכה. כי על כן נקראים המה "עיני העדה", לפי שהם לנו לעינים, והעושה כעצתם מובטח לו שאינו נכשל.

ובמיוחד אחרי מה שכבר גילה לנו **הרמב"ן** (בבא בתרא יב:) כי "נבואת החכמים שהיא בדרך החכמה לא נטלה, אלא יודעים האמת ברוח הקודש שבקרבם".

על כח ראייתם של גדולי ישראל לחזות את הנולד, כתב הגה"צ **רבי שלמה וולבה** זצ"ל (**בעלי שור** ח"ב): "כאשר גדולי גאוני ישראל חרצו משפט בשאלת הזמן, היו רואים בפיקחותם את הנולד אשר קטנים קצרי ראות לא ראו. ויש אשר עשרות בשנים אחרי שחוו דעתם, נוכחים גם קטנים לראות עד כמה הם צדקו. אבל שלומי אמוני ישראל מאמינים בהם גם בטרם יראו..."

בתקופה האחרונה, שוב זכינו לראות את ראייתם הבהירה והזכה של "עיני העדה" גדולי ישראל בראשות הגר"ח קנייבסקי שליט"א. ואף פשוטי העם נוכחו לראות שכל הנוטל עצה מהזקנים אינו נכשל. כי בעוד אלו שראייתם בדרך הטבע [שהיא מוגבלת] התיימרו לחשוב שהם מבינים ויודעים הכל בבריאות ורפואה, ואסרו על פתיחת התתי"ם והישיבות מחשש הדבקה וזינוק בתחלואה, הורה לעומתם שר התורה, בכח תורתו הרבה, לפתוח את המוסדות וללמוד תורה תוך שמירת כל כללי הבריאות, כי באופן זה התורה מגנא ומצלא ולא שכיח הזיקא.

ואכן ראו הכל, שצדקו דבריו של שר התורה ודוקא במקומות הללו, לא רק שלא עלתה התחלואה אלא אף ירדה למינימום (עד ששר הבריאות התבטא שצריך לחקור ולברר מה סוד ההצלחה של החרדים, כדי ליישם אותו גם בשאר המוסדות). כי על כן, כח הכרעת דעת התורה של שר התורה גדול הוא מכל חוות דעתם של שרי תבל, שכן התורה כוללת כל החכמות והטובות שבעולם, וכי סגולת התורה נעלית היא מעל גדרי וכללי הטבע הרגילים, וגדולה ומרוממת היא מעל כל חכמה ושכל אנושי.

היראה מהוראת השי"ת ותורתו – מבטלת כל פחד אחר

כידוע, בחודשים האחרונים שורר משום-מה, בקרב ציבור מסויים, מעט בילבול ומבוכה בנושא ה"פחד" מהנגיף. כי מצד אחד יש המתריעים לפחד ולהחמיר ביותר בזהירות מהדבקה, בכל ההנהגות הרגילות ברוחניות ובגשמיות. [ועוד מוסף לזה הפחד משליחי השלטון הקונסים "כהבנתם"].

ומסתמכים על המונח "חמירא סכנתא מאיסורא" (פסחים קיב, ב"ק קיג:) וכתב **החתם סופר** (ע"ז ל.): כל סכנתא הוא איסור דאורייתא מקרא ונשמרתם מאוד לנפשותכם... חמירא סכנתא מאיסורא היינו שלא להקל אף בספק ספיקא. דבאיסורא הקב"ה ויתר שאפילו אירע שנזדמן לו דבר איסורף מכל מקום רחמנא שריה בספק ספיקא, משא"כ בסכנתא אי אפשר להשיב נפש... וכן פסק **הרמ"א** (יו"ד סימן קטז-ה) "יזהר מכל הדברים המביאים לידי סכנה... ושומר נפשו ירחק מהם ואסור לסמוך אנס" וכו'. עיי"ש. וכן **בשו"ע** (חו"מ סי' תכז-ט,י): "הרבה דברים אסרו חכמים מפני סכנה וכו' כל העובר על אלו ואומר הריני מסכן בעצמי... או איני מקפיד בכך, מכין אותו מכת מרדות"... עיי"ש.

מחומץ ליין...

מעשה בבן תורה שעשה יין כדי למכור לאחרים. פעם החמיצה לו כמות גדולה של יין, ונגרם לו הפסד גדול. הוא בא **לחזון איש** כדי ליטול ממנו עצה וסיפר לו על ההפסד הגדול

יעץ לו החזו"א איך לעשות יין עפ"י כל המקומות בש"ס המדברים על הנושא. לאחר מכן יעץ לו שיניח במרתף את כל היין שהחמיץ וישכח מכל הענין...

עשה האיש כעצת החזו"א. לאחר זמן נזכר מהיין. ירד למרתף ונוכח לגלות למרבה הפלא כי היין שהחמיץ הפך להיות יין משובח.

מעשי איש

ונהנין ממנו עצה ותושיה...

שני אנשים שהתגוררו בשכנות לגאון **רבי יעקב קמנצקי** זצ"ל היו בשנת אבל. ולשניהם נולד בן. אחד מהם פנה לרבי יעקב בשאלה: האם רשאי לערוך את הברית מחוץ לביתו. התשובה היתה חיובית. אך מה גדלה הפתעתו של השני כאשר שאל גם הוא שאלה זהה, אך קיבל תשובה שלילית.

רבי יעקב עצמו הסביר את הסיבה לפסיקתו הסותרת: "הראשון הוא איש עסקים אמיד, וחששתי שמא כשיראוהו עורך את שמחת הברית במסגרת צנועה בביתו, ילעיזו עליו שמצבו הכלכלי התערער, חשדות אלו עלולים לגרום לו קשיים להשגת אשראי, דבר שיזיק לפרנסתו. לכן, כיון שיש כאן "דבר האבד" הוריתי שמותר לו לערוך את ברית המילה מחוץ לביתו.

"השני לעומתו הוא איש חינוך. בנוגע אליו, אין כל היתר לסטות מן המנהג המקובל שאבל אינו משתתף בברית מילה מחוץ לביתו במשך שנת האבלות.

ומעשה בבחור בישיבתו שנתפס בגניבה. המשגיח פנה לרבי יעקב לשאול כיצד לטפל בענין. רבי יעקב הציע לו להטיל על הבחור תפקיד בישיבה שתמורתו ישלמו לו דמי כיס. "דע, - הוסיף - "כי עצה זו אינה לטובתו הגשמית, אלא אף לטובתו הרוחנית".

במחיצתם

כעצת האורים...

מעשה שהיה באברך שזוגתו הייתה בסכנת חיים ל"ע והרופאים הורו לנתחה ולהעדיף את חייה על פני העובר. רבו של האברך, אחד מגדולי האדמו"רים הורה לו שעליו להתייעץ עם רב וותיק וגדול.

פנה האברך לכ"ק **האדמו"ר גאב"ד אונגוואר – הגאון רבי מנשה קליין** זצ"ל שפסק לו על אתר לא לעשות מאומה. נדהם האברך ושטח שוב לפניו את פרטי המקרה הקשה. נענה הגאב"ד בניחותא: "כבר אמרת פעם אחת ושמעתי. אני מורה שלא לעשות מאומה!" וכדבריו כן היה. נולד ילד בריא ושלם.

חלפו מספר שנים והאברך נזדמן לביתו של הגאב"ד רבי מנשה, וכמסיח לפי תומו סיפר שהוא בדרך עם בנו לפרופסור מפורסם במנהטן משום שנראה לו כי ריאותיו של בנו אינן פועלות כשורה. אמר לו הגאב"ד: "הנך יכול ללכת, אבל חבל על הזמן ועל הכסף, הילד הזה שנולד בזכותי אינו סובל ממאומה"! האברך שבכ"ז חשש הגיע עם בנו לפרופסור, וגם אבחנתו היתה כדברי הגאב"ד, ואכן היה חבל על הזמן ועל הכסף...

מתוך קונטרס לזכרו

ומאידך גיסא, יש המתריעים להיפך שלא לפחד כלל ולא להקפיד [במיוחד], ויש להמשיך לנהוג ברוחניות ובגשמיות כמאז ומקדם, שכן ככל שיגדל הפחד וההקפדה כן יזיק יותר, ויגרום להדבקות... ואילו הנהגה רגילה, היא שמרחיקה את הנגיף... [וקצת סימוכין לדעה זו מגמרא (כריתות ו.) לגבי "בבואה דבבואה" שהפחד מחליש דעתו ומירע מזלו. עיי"ש.] ומסתמכים על לשון ה**בן יהוידע** (ב"ק ס) שכתב: "כי זה חולי (של הקוליראַ) יזיק לאדם הפחד והבעתה, ויתהוה בו החולי מחמת הפחד אשר יפחד... ולא יראה בעיניו החולי השולט בבני אדם ויבוא לידי פחד ואז ילקה ח"ו". עיי"ש. [ויתכן לחלק שדוקא לחולי ה"קולירא" מזיק הפחד, ולא לשאר חולאים].

ואולם למען האמת, ישנה דרך ממוצעת בין שני הקצוות הללו, והיא קיימת באלו האמונים על אמונת חכמים פשוטה וטהורה. רגועים הם מכל פחד מהנגיף ושוטריו, שכן לנגד עיניהם אין אלא אך ורק הוראת התורה הנמסרת באמצעות גדולי התורה, בהם בטוחים ולפי הוראתם ועצתם נוהגים.

וזה אומר לציית לכל כללי הבריאות, אך לא מתוך פחד מהנגיף ושוטריו, אלא מתוך אמונה, בטחון ודביקות בהשי"ת ובחכמי התורה שכך הורו, ושכל הנוטל עצה מהם אינו נכשל וכל המציית להם אינו נדבק, כפי שהמציאות מוכיחה זאת אך מי שחלילה אינו מציית [וממילא מחמיץ בכל שעה גם את המצוה לשמוע לקול חכמים] הוא זה שצריך לחשוש, אך לאו דוקא מהנגיף ושוטריו, אלא מכך שעובר על הוראת גדולי ישראל!

וכדוגמא לכך מצינו בספר **חובת הלבבות** (שער אהבת השם - פ"ו) על החסיד שנקלע להיות במדבר [שלא לרצונו] וישן שם, מצאוהו ושאלוהו: האינך ירא מן האריה שאתה ישן במקום הזה? והשיב: "אני בוש מאלוקים שיראני ירא זולתו" [שהיה בטוח מחמת דביקותו באלוקים שישמור אותו מכל רע (**מפרשים**)]. וידוע על **הגרי"ז סולובייצ'יק** זצ"ל שהיה מקפיד תכופות לעשות "הטבת חלום" והתבטא שאינו מפחד מהחלומות כדרך בנ"א, אלא מדברי חז"ל על החלומות.

עד כמה ההתעצמות בלימוד התורה משפיע על כל העולם

זכינו בתקופה הזו אשתקד (בחודשי כסליו–טבת תש"פ) לחזות בעינינו עד כמה גדול וחזק הוא כח לימוד מרובה של התורה הקדושה ע"י הרבים, כדי להשפיע על כל העולם! כלפי מה דברים אמורים! כזכור, נערכו אז ברוב עם, סיומי הש"ס ענקיים בארץ ובגולה, אשר מזמן המהר"ם מלובלין שייסד את רעיון ה"דף היומי", לא היה כדבר הזה שכה רבים (בלעה"ר) בעם ישראל יסיימו את הש"ס ומיד יקבלו ע"ע ברוב עוז להתחיל מחדש. מסיבות הסיום והפרסום הגדול גרם גם לקידוש ה' גדול בכל אתר ואתר גם בקרב אומות העולם ש"הצדיעו" לעם ישראל, ולא היה מי שלא שמע על כך.

רבים וטובים תהו אז ותמהו: כזו התעוררות והתחזקות בלימוד התורה ללא תקדים, היתכן שלא תהיה לכך השפעה כל שהיא על "איכות הסביבה" ואולי אף על העולם כולו, כדברי הספה"ק שכל חיזוק אצלנו משפיע אף על מקומות רחוקים, ואולי זה יזרז לנו סו"ס את ביאת משיח צידקנו. ואכן התברר למפרע שקיתונות רבים של קדושה וטהרה נשפכו לעולם מכח העוצמה התורתית הזו.

רק נתאר לעצמנו תסריט דמיוני שבאחד מסיומי הש"ס הגדולים, אי–שם בחנוכה, מכריז המנחה ומבטיח בפאתוס: רבותי! בזכות סיומי הש"ס שלא היו רבים שלא היה כמותם, אנו נראה בעינינו (אף אם ח"ו לא יבוא המשיח) כיצד בחודש הגאולה (ניסן) הבעל"ט, יפסקו בשבתות וביו"ט כמעט כל חילולי השבת בפרהסיה בארץ ובכל המקומות היהודים בעולם. יסגרו בשבתות ובחגים כל החנויות ובתי העסק! יסגרו כל המסעדות ובתי הקפה! יושבתו כל התחבורה הציבורית והטיסות. תופעה כזו שלא היה לה אח ורע עד היום. שבתון גמור ומוחלט!

הרי פשוט שכל הקהל הגדול הזה היה מביט על המנחה הזה בתדהמה, בתמהון וברחמים כאדם מוזר ששוגה בהזיות וחולם חלומות בהקיץ שהרי אפילו את עבודות הרכבת בשבתות לא הצליחו לעצור, באותה תקופה, ואיך זה יתכן שמה שלא הצליחו לפעול במאמצים רבים זה עשרות בשנים, לפתע יקום ויהיה!!

ואולם מה שאירע בפועל, מחודש ניסן, מהכח הרוחני העצום הזה, כולנו יודעים. זה לא רק השבתון האמור, שהתרחש בכל העולם. אלא גם מערכות השחיתות והטומאה שבפרהסיה נעצרו כמעט כליל. החל מג' עבירות חמורות באומות העולם, ועד ל"תרבות אנשים חטאים" בישראל הכל הצטמצם וירד בס"ד.

וכך גם באסיפות פורקי העול למיניהם, נאצלו לשמור מרחק בין אדם לחברו, אשר כידוע הפירוד הזה טוב להם וטוב לעולם. ואפילו בני התורה, להבדיל, העושים תמיד כל מאמץ להשמר ממראות אסורות בלכתם בדרך, נסתייעו בתקופה זו כאשר כל מטיילי הרחוב היו מכוסי פנים ואין למו מכשול. ועוד חיזוקים כהנה וכהנה שאכה"מ.

הנה כי כן, נוכחנו לראות ולדעת כמה גדול הוא לימוד התורה וכח קבלת לימוד התורה של הרבים [ע"י חיזוק משמעותי בסיומי הש"ס והתחלתו] כדי להשפיע ולהשרות כל כך הרבה קדושה וטהרה בעולם ללא תקדים, אשר מי פילל ומי חלם שתתכן מציאות מפתיעה של טהרה בעולם, כהכשר לביאת משיח צדקנו בב"א.

הנוטל עצה מהזקנים אינו נכשל

סיפר מקרובו של **הגראי"ל שטיינמן** זצ"ל: סח לי חבר על החברותא שלו בלימוד התורה, שנכנס פעם להרב שטיינמן ושאל אותו: מכיון שהוא לא למד בשנותיו בישיבה, והוא כבר שלוש שנים מנסה ללמוד בכולל וגם שם הוא לא מצליח ללמוד כראוי, ולכן הוא הודיע לאשתו שהוא רוצה לעזוב את הלימוד בכולל ולעסוק במלאכת החולין, כי קשה לו כך, מה עליו לעשות?

השיב לו הרב שטיינמן: "אתה צודק. לחיות בשקר זה לא טוב. אבל למה אתה עוזב את התורה במצב שאתה מיואש? בוא תשב ותלמד שנה בהתמדה, ולאחר שנה אתן לך ברכה"....

וסיפר לי החבר שלו, שעד היום אותו אברך יושב ולומד וכי הוא אחד מהתלמידי החכמים המפוארים של מקום מגוריו. העצה הזאת של הרב שטיינמן הצילה אותו. כאשר קודם כל הרגיע אותו ע"י "פת בסלו" ובתחבולה חכמה השאיר אותו בלימוד.

ומעשה בעסקן שהציע לו שלוחא דרבנן הרב אברהם רביץ זצ"ל (שכיהן אז כסגן שר) להיות עוזרו, נכנס העסקן אל הרב שטיינמן לשאול אותו האם להיענות לתפקיד?

שאל אותו הרב שטיינמן: "מה יש לך מזה?" ומיד השיב: אני אוכל לסייע ולעזור לציבור הרחב ולאנשים פרטיים. אמר לו הרב שטיינמן: עזוב כרגע את כלל ישראל, שאלתי היא מה יהיה לך אישית מזה? וענה: משכורת, מכונית, משרד וקשרים בשלטון.

השיב לו הרב שטיינמן: "ואני יוסיף לך עוד כמה דברים שיצאו לך מזה, קודם כל ביטול תורה שגם מה שאתה קובע עיתים לתורה יפסק. וגם תפסיק ללמוד עם הילדים שלך. ומה שאתה מקפיד כיום על כשרות המזון יפסק מכיון שלא תמיד ניתן לספק לך בכל מקום הכשר שאתה רוצה. חוץ מזה תאלץ לראות מראות אסורות ולשמוע ביזויים על הציבור החרדי ועל גדולי ישראל. מיד הודיע אותו עסקן לרב רביץ שאין כלל מה לדבר בנושא.

הלמות עמלים–ח"ב

כדבר האורים...

אב שבור בא לפני הגאון **רבי חיים קניבסקי** שליט"א. נולדה לו בת עם מום בלב. החדר השמאלי התחלף בימיני. היא חייבת לעבור ניתוח מסובך ומסוכן. מבקש ברכה שהכל יעבור בשלום ויביא רפואה שלימה.

השיב לו רבי חיים: "תקנה תפילין מהודרות ליתום או לבעל תשובה"... והוסיף להסביר: "השמאל התחלף כאן בימין. גם תפילין מניחים בשמאל ומחשיבים אותה על פני הימין. ובזכות התפילין יסתדר הכל, ויתחלף שוב השמאל בימין".

שמע האב, אך היכן ישיג יתום או בעל תשובה הזקוקים לתפילין? שאל חבר חילוני לעבודה האם הוא מכיר מישהו שמתחזק וצריך תפילין מהודרות, וסיפר לו את עצתו של רבי חיים.

אמר החבר: "האמת שלא חשבתי על כך. אבל לרפואת בתך אני מוכן להתחייב ולהניח תפילין מידי יום ביומו".

ואכן הוא קנה עבורו תפילין מהודרות, והניתוח הצליח בס"ד באופן מושלם.

מנחת תודה – תורת חיים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

בום! בום! בום! – – –

'אולי **אתה** תוכל לעזור לי?' פנה האדם ושאל את איש-החסד.
מיודענו מקדיש מזמנו למעשי-חסד, אך זה נעשה במסגרת פעילות ממוסדת ומסודרת. לא סוג של 'כולבויניק' שמתעסק עם כל התחומים יחדיו. אבל לשמוע מה המקרה שדורש עזרה הוא מוכן, אל"ף כי כאשר יהודי מדבר צריכים להקשיב לו. בי"ת כי אולי בכל-זאת הוא יוכל לעזור!

אז האדם מספר כך:

'יש לי קרוב-משפחה שהתארס במזל-טוב ממש בזמן האחרון, זמן קצר בלבד עבר מאז האירוסין, ממש סיפור טרי... הבחור מבוגר אשר המתין שנים ארוכות לרגע המרגש הזה! כעת נודע לי שהמצב הכלכלי של הוריו דחוק באופן לא רגיל (כאן פירט האיש דוגמאות מצערות להמחשת המצב, עליהן נדלג ברשותכם). אני לא רגיל במלאכה זו של "גיוס משאבים", אך אין לי כל היתר להתעלם מהמצוקה הזועקת. אין לי מושג למי לפנות ואני שואל 'אולי **אתה** תוכל לעזור לי?'

* * *

איש-החסד שנחשף לכל הפרטים קלט שבאמת מדובר בסיפור לא פשוט - אך כיצד יש בידו לסייע? הרי גם הוא לא עוסק בדרך-כלל ב"גיוס משאבים".

רגע לפני שפטר את האיש לשלום הבזיק לו בראש שם של גביר אחד: 'בדיוק אתמול פגשתי אותי מיוזמתו. במסגרת פעילותי אני מתנדב במקום שנותן "חבילות נדוניה לחתנים וכלות" מצעים, שמיכות פוך, כריות, מגבות ועוד דברי טקסטיל כהנה וכהנה, כפי שישנן רבים כאלו בעם ישראל, אירגונים כאלו ואחרים. ניסיתי לענין אותו בתרומת חבילות מסוג זה לחתנים וכלות, עכשיו שבא סיפור זה אשר ביקשו את עזרתי בענין, חשבתי אולי אפשר לְעַנְיֵן אותו במצווה הזו!'

אומר ועושה.

פנה מיד לגביר ושיתף אותו במקרה המרגש שזה עתה נפל לפתחו. על-מנת להפעיל את רחמי הגביר השתמש בלשון-לימודים כאשר חננו השם, אבל הגביר, עֻפְּעס, נותר אדיש. לא שהוא בוחן כליות ולב והוא יודע מה הגביר מרגיש, אבל אם אתה מספר משהו לזולת והוא לא מגיב אפילו לא במילה בהגה אחד משמע שהוא אדיש לנושא...

ניסה לגלגל את אותו סיפור מכיוון אחר, עד שהגיע למסקנה הבלתי נמנעת שהוא סיים לספר את הסיפור. ועכשיו על הגביר לומר אם יש בדעתו להיכנס לענין אם לאו.

משהשתרר שקט בקו אמר הגביר: אוקיי. עכשיו אספר לך את החצי השני של הסיפור!

???

מה?

לא מבין.

* * *

'נכון שאתמול נפגשנו?' שואל הגביר.

'נכון' משיב איש-החסד, בעודו תוהה אם הוא נמצא בכלל בעיצומה של חקירה אפידמיולוגית...

'אז דקה אחרי שיצאת מכאן' ממשיך הגביר 'נכנסה לביתנו בחורה שהתגרשה בעבר, היא ביקשה לדבר עם אשתי וסיפרה שהיא ברוך השם התארסה, ועומדת להקים בית חדש בישראל. אמנם, מאחר שהיא התגרשה לא מזמן ועדיין לא הספיקה "להתאפס" אחרי הגירושין, לא מצאה עדיין עבודה, ממילא פרנסתה לא מצוייה ואין בידיה מאומה. היא מתכננת שמחת נישואין צנועה ופשוטה - ללא כל בזבוז מיותר - אך עדיין גם למשימה צנועה זו דרושים לה כמה עשרות אלפי שקלים. - כך מספרת הכלה לרעייתי - רעייתי ששיתפה אותי בסיפור הכואב שאלה האם נסכים לעזור וכמובן אמרתי לה: קיבלת!'

חשש קל התגנב ללב איש-החסד: מדוע הגביר משתף אותי במה שהתרחש אמש בביתו? האם הוא מתכוון להוכיח בכך שאיננו מסוגל כעת לתרום עוד?...

אך הגביר המשיך מיד: 'אתה יודע עם מי התארסה הכלה הזו שעליה סיפרתי לך הרגע? היא התארסה עם החתן שעכשיו התקשרת להשתדל עבורו!...'

בום! – – –

'אז מה קורה פה?' סיים הגביר 'אם בתיזמון כה מדויק מגיעים דווקא אלי שני הצדדים יום אחרי יום, אז מסתבר שהקב"ה רוצה שֶׁאֲמַמֵּן לא רק את צד-הכלה אלא גם את צד-החתן. אם הוא רוצה - אני מסכים. קיבלת. אני לוקח על עצמי את הוצאות שני הצדדים...'

בום! – – – בום! – – –

* * *

איש-החסד לא האמין למשמע אוזניו, זה היה נראה יותר כמו חלום. ואז הגיע משפט המחץ:

'אתה יודע מי זו הכלה שביקרה אצלנו אתמול? היא היתה נשואה בעבר לבן שלנו שכבר נישא והקים ב"ה בית בישראל!'

בום! - - - בום! - - - בום! – – –

מסכם איש החסד: 'אם תשאלו אותי המשפט האחרון גובר על הכל. נדיבי-לב שתורמים כסף יש עדיין, לא אחד ולא שניים. אבל משפחה שהותירה את כלתם לשעבר עם תחושה כל כך טובה של "הֶיימִיש", שהיא מסוגלת לנקוש על דלתם בשעת הצורך - זו תופעה יחידה בעולם! המאור-פנים בו נוהגת משפחת גביר יהודי זה שווה בעיני יותר מהכל!!!'

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מחוזרת ציון

פָּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח - טוֹב לְהוֹדוֹת לה'

"קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים"

(בראשית לב, יא)

בגלל איזה סיבה יש אנשים, אפילו שהם שומרי תורה ומצוות, שמתקשים להודות להקב"ה על חסדיו?!

מדוע "זֵכֶר רַב טוּבְךָ" (תהילים קמה, ז)- לא יביעו? למה הם לא שרים כל היום להקב"ה? **מדוע אנחנו שומעים בני אדם שמתלוננים על מה שחסר להם? מדוע אנשים מרגישים מקופחים?**

רבינו בחיי מסביר: "**התעלמות האנשים מהביט אל טובות הבורא אליהם, כי כל אשר יגיעו אליו, מבקשים מה שלמעלה ממנו**". לא משנה מה אדם קיבל, הוא תמיד מחפש לקבל יותר. גם אם הוא יעלה אלף מדריגות, הוא שואף לעלות עוד מדריגה.

אם קיבל דירה קטנה, הרי שאינו מסתפק בכך ושואף לגדולה יותר. ככה זה בכל דבר ודבר. הוא תמיד רוצה יותר ויותר.

הרב ממשיך: "**ובזה תתמעטנה בעיניהם הטובות הרבות**". זאת הסיבה שאנשים שכל היום מקבלים מתנות מהקב"ה, במקום להודות, להלל ולשבח, כל היום רק מתלוננים ובוכים. הם הולכים ברחוב עם הרגשה של "מה חסר לי בחיים".

למרות שיש לאדם עבודה טובה והוא מקבל ב"ה משכורת נאה, הוא חושב כל הזמן מתי יקבל קידום בעבודה, **במקום שיודה להקב"ה שיש לו עבודה טובה ופרנסה נאה, הוא הולך כל היום בפרצוף חמוץ, בזמן שלאנשים אחרים אין מה לאכול והם היו שמחים מאוד להיות במצבו!**

יעקב אבינו רק עבר את הירדן, ומיד הוא נזכר בעברו. "קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים וכו' כִּי בְמַקְלִי עָבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה הָיִיתִי לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת" (בראשית לב, יא). הוא לא מסתכל על כך שעֵשָׂו בא לקראתן וארבע מאות איש עימו.

הגאון רבי ישראל מסלנט אומר: "כל אדם יכול להתמודד עם הכאב שה' נתן לו. זה מה שטוב לו. זה מה שהוא צריך".

הגאון הרב ירוחם ממיר אומר: "אם אדם מרגיש רעב וחוסר, ואין זה משנה באיזה תחום: הוא לא שמח בדירה שלו, לא שמח באשתו, לא שמח בילדים שלו, **אדם שמרגיש חיסרון- זה סימן שאין לו יראת שמיים!** כי מי שיש בו יראת שמיים- הכתוב מעיד עליו: "אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו" (תהילים לד, י).

אדם שהוא ירא שמיים- לא חסר לו כלום! הכל טוב לו בחיים! הוא יכול לברך בכל יום: "**שעשה לי כל צרכי**"!

זאת הסיבה שהתורה ציוותה: "וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ" (דברים ח, י). אם אכלת, ואתה עדיין לא מרגיש שבע- אל תברך אותי. אתה יכול להתקרב ולברך, רק כאשר אתה מרגיש שבע!

איזהו עשיר? השמח בחלקו. אם לא נהיה שבעים, לא נוכל לברך את ה'. אם לא נחנך את עצמנו, כל מה שנברך זה כאילו ברכה לבטלה, מכיוון שאין כאן הודאה אמיתית לה'!

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני שבת

עיר	כניסת שבת	צאת שבת	רבינו תם
י-ם	16:00	17:12	17:44
ת"א	16:17	17:09	17:39
חיפה	16:16	17:08	17:39
ב"ש	16:20	17:12	17:43

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה — חגי חיים וב"ב
שמואל אימן בן אסתר זרי — שגית בת רותי
מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
ליאור יהושע סומך וב"ב — גלית בת מסודי
יהודה אריה בן רחל ברכה — ארז בן שושנה
רונן אברהם וב"מ — קסירר אפרים וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה — משפ' שטרית
נעם יצחק בן רחל ברכה — רינה בת סימי וב"ב
יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
שלמה ודנה דוד וב"ב — אריה ושרה לוי וב"ב
י.מ.י.ש כדורי — אקבלי יוסף חיים בן נסכה
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר — רונית בת סימי
תרצה בתיה בת ימנה נינט — יוסף בן רוחמה
אילן בן ג'וליאט — יפית שרה בת ג'ינה
דרור בן סופיה — דוד עומרי בן יהודית
מיטל בת מלכה — מאיר בן שרית ואליהו
טליה עדן אסתר בת שולמית — נעם בן שרה
שירי ימנה בת שולמית — שמעון בן שולמית
אנאל חביבה בת שולמית — אורן בן נעמי
שושנה שירה בת סילביה — מיטל בת שושנה
סיון רבקה בת אלן אסתר — עמית בת טובה
אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי — אליהו נזרי בן ימנה
אילנה בת רוחמה — שמואל אימן בן אסתר זרי
סיון בת אסתר — רחל מרים בת יהודית
נועה בת מזל טוב — משה מנחם בן רחל
דניאל בן שרה — ואושרית בת שושנה
נעמה בת יפה — דגנית בת שושנה
אסף בן סופיה — נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה — יצחק בן עזרא
ימנה ניזרי בת סטה- — בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניזרי בן פרחה- — בריאות ואריכות ימים
מאיה בת עדי — דליה אפרת בת נעימה
סימי בת סוליקה — שלו בן מזל פחימה
אורן בן אסתר — דינה בת מזל
נעם יצחק בן רחל ברכה — נעמי בת רחל
שירה שילת בת אורלי — אפרים בן שרה
לביא ישראל בן תמר חיה — אסתר בת סוליקה
מוריה בת רחל ברכה — נחום בן כיריה
יהודה אריה בן רחל ברכה — ישראל בן חווה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה — רחל בת זוהרה
משה בן נזימה
עינת בת רחל ברכה — בנימין בן יקוט
רפאל משה בן רחל — יצחק בן פנינה
רחל ברכה בת פדילה דליה — יצחק בן רבקה
רונית בת סבריה — קסנט בת דגטו
יצחק בן חנון — רפאל אבידן בן תקווה
אליהו בן רחל — מיכאל יהודה בן מרים
בנימין בן ברכה — אלן אסתר בת שרלוט
יהודה לייב בן אסתר מלכה — נעימה בת שרה
יהודית אסתר פראדל בת חיה- — בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת
וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שׁוֹאֵל וּמֵשִׁיב בַּהֲלָכָה – חֲנֻכָּה – חֵלֶק ב'

שאלה: **אלו דינים נוספים שייכים לחג חנוכה?**

תשובה: להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א:

מי שנפטר לו אדם משבעת הקרובים, שחייב להתאבל עליהם, הרי הוא חייב בקריעה ובכל דיני שבעת ימי אבלות בחנוכה. מצוות ניחום אבלים היא גם בימי חנוכה, ולכן לא ימנע מלנחם אבלים בחג החנוכה. האבל רשאי, אף שהוא בתוך שבעה, לברך ביום הראשון על הנר בחנוכיה ברכת "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה".

נכון, שלא לקיים אזכרה בימים אלו בבית הקברות, ביום פקודת השנה, או השבעה או השלושים, מפני שהציבור ובפרט בני המשפחה מתעוררים לידי בכיות וצער ליד הקבר. ולכן יקדימו את הביקור בבית הקברות לימים שלפני חנוכה. מותר ללכת לבית הקברות בחג חנוכה, כדי להתפלל ולהשתטח על קברי צדיקים. וכן, מותר לערוך אזכרה בבית הכנסת על ידי אמירת ברכות ודברי תורה, כנהוג, אך ללא הספד על הנפטר עצמו, מחשש שיבואו לידי צער.

לעניין ברכת "שהחיינו" - גם אם הוא אבל תוך שנה ואף תוך שלושים או תוך שבעה, חייב בברכה.

חולה המאושפז בבית הרפואה, ואין נותנים לו להדליק שם נרות חנוכה, אשתו תדליק בבית, והוא פטור מלהדליק. אך בכל זאת ישתדל לשמוע את ברכות ההדלקה מאדם אחר שמדליק נרות.

מותר לחמם סופגניה על גבי פלטה בשבת, מכיוון שאין בישול אחר בישול ביבש. למרות שיש ריבה בסופגניה, יש להחשיבה כסופגניה יבשה, מכיוון שהיא מיעוט ובטילה ברוב שהוא יבש. אולם באותן מאפיות, שמדללים את הריבה על ידי הוספת מים מהברז, שלא התבשלו לפני הזרקתם לסופגניה, יש להחמיר. **מקורות:** ראה שו"ת אגרות משה (ח"ד סימן עד דיני בישול אות ה). וכן דעת הגרש"ז אוירבך בספר שלמי מועד (עמוד רמה) ובספר חזון עובדיה- חנוכה (עמוד יט בהערה). ע"ש. וכ"כ בספר תורת המלאכות ח"ב (עמוד נט) בשם הגר"ש וואזנר והגר"נ קרליץ. והביא דעת הגרי"י פישר זצ"ל, שדעתו להחמיר בזה, מכיוון שהריבה מרוכזת במקום אחד. הובא בספר הלכה ברורה (סימן שיח בשער הציון אות קיד).

יש אומרים, שכיום מערבבים מים מהברז בריבה [בעיקר בריבת תות] לפני הזרקת הריבה לסופגניה כדי לדלל אותה שתצא דרך המזרק. ולכן יש לאסור מדין חימום המים - מחשש לאיסור בישול.

במוצאי שבת, מדליקים בבית הכנסת נרות חנוכה. אחר כך מבדילים על הכוס, כדי לאחר את יציאת השבת כמה שאפשר. למרות שהמדליק נרות חנוכה, מפסיד את קדושת השבת, מכל מקום טוב להדליק נרות חנוכה בביה"כ אחר תפילת ערבית, שהרי כל הציבור נשארים בקדושת השבת, עד שיבדילו. וכן, כדי שיהיה פרסום הנס בהדלקת הנרות בביה"כ, שהרי אם יבדילו קודם ההדלקה, רוב הציבור ילכו לבתיהם קודם ההדלקה.

כשמגיע לביתו, יקדים להבדיל על הכוס תחילה, ואחר כך ידליק נרות, מכיוון שתדיר ושאינו תדיר, תדיר קודם. מצוות הבדלה היא תדירה יותר, מכיוון שעושים אותה בכל שבוע, ואילו הדלקת נרות חנוכה היא רק בחנוכה, פעם בשנה.

אותם הנוהגים להחמיר, שלא לעשות מלאכה במוצאי שבת, עד שיגיע זמן רבינו תם, גם במוצאי שבת חנוכה צריכים להמתין, שלא להדליק נרות עד זמן רבינו תם. אין זה מנהג טוב בלבד, אלא ראוי ונכון לכל אחד ואחת לנהוג כשיטת רבינו תם, ובפרט שכך דעת מרן השולחן ערוך.

אין מברכים ברכת 'מאורי האש' על נרות חנוכה (אם טעה והדליק נרות לפני הבדלה), מכיוון שאסור ליהנות מנרות חנוכה, ואין מברכים 'מאורי האש' עד שיאותו לאורו של נר ההבדלה, כלומר, יהנו מאור הנר. לעומת זאת, על נר השמש שהוא חול, מותר לברך 'מאורי האש'.

כּוֹחַ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה

לאברך אחד נולד בן. אולם, שמחתו לא ארכה זמן רב, מכיוון שהתינוק חלה והגיע עד שערי מוות. הרופא, שבדק את התינוק אמר לאביו, כי תוך ימים ספורים, התינוק יחזיר את נשמתו לבורא עולם. האב, ששמע זאת, הזדעזע ומיד נסע ל'בבא אלעזר' זצ"ל. הוא סיפר לרב בדמעות כי בנו חלה ומצבו אנוש - וביקש, שיברך את התינוק. הצדיק השיב לו: "כל עוד אני חי- הוא יחיה בעז"ה". ואכן התינוק הבריא לפליאת כל הרופאים. כשהגיע הבן לגיל חמש, היה זה בליל שישי, והנה הילד התחיל להכחיל ונשימתו נעתקה. האב מיהר להזמין אמבולנס והילד נלקח לבית-הרפואה. לצערו, נאלצו לקבוע שם את פטירתו של הילד. כששמע זאת האב זעק: "**לא יתכן, הרי רבי אלעזר הבטיח לי שכל עוד הוא חי- בני יחיה**". אחד מהנוכחים ששמע את דבריו ניגש אליו ואמר לו בצער, כי כעת פורסם על אדם שרצח את הצדיק.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"
צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.
בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשאלות בהלכה
נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

הקדשת העלון
ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

מינויים
לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל
PnineEH@gmail.com

אִם רְאשׁוֹנִים כְּמַלְאָכִים - הַצַּדִּיק חָכָם הָרַב פְּרָאגִ'י עָלוּשׁ (הָרִאשׁוֹן) זצ"ל

הצדיק חכם הרב פראג'י עלוש (הראשון) זצ"ל- נולד בשנת ה'תרי"ד (1854) בגאבס, שבדרום תוניסיה. שימש רב ודיין בגאבס, והתפרנס ממלאכת החייטות. בשנת ה'תרס"ג (1903) מונה לאב בית דין בגאבס, ושימש כרבה של העיר כל ימי חייו. הרביץ תורה ברבים. העמיד תלמידים הרבה. שפט בצדק את בני עדתו. יישב סכסוכים בין אישיים. ניהל דיני ממונות. היטה אוזן קשבת לצורכי הפרט והכלל, וניהל את קהילתו למופת.

גאון מופלג בתורה. הקדיש את זמנו היקר לפתרון מצוקותיהם האישיות של צאן מרעיתו. ענה לשאלות הלכתיות דחופות. נפטר ב-י"ט כסליו ה'תר"פ (1920) ונקבר בעירו גאבס שבתוניסיה. חי כ-66 שנים. ב-כ"ט תשרי ה'תשל"ח (1977) הועלו עצמותיו ארצה, והוא נקבר בבאר-שבע בסמוך לקברו של תלמידו הגאון חכם חיים חורי.

<u>אביו:</u> ר' אליהו. **<u>אשתו:</u>** מרת פלילה. **<u>בנו:</u>** ר' סוסו. **<u>בנותיו:</u>** מרת כדרה, מרת זהיה. **<u>מתלמידיו:</u>** חכם ר' חיים חורי. **<u>מספריו:</u>** **•אוהב משפט -** שו"ת **•פועל צדק-** על ספר תהילים.

אדם נכנס לפתע ללשכתו של רבינו ופנה אליו: "אני רוצה לגרש את אשתי!", אמר, כשפניו התאדמו ואצבעות ידיו נקמצו לאגרופים. טון דיבורו היה כעוס. רבינו ניסה להבין במה המדובר ומדוע הוא רוצה לגרש את אשתו. האיש אמר בכעס ובתסכול גובר והולך: "היא לא מכבדת אותי, מזלזלת בי ואינה מתנהגת כשורה!".

"**החלטתי נחושה ויהי מה. אני רוצה לגרש אותה**", הצהיר. הרב גייס את כל כוחותיו בניסיון לפייס את הבעל. הוא דיבר על ליבו וניסה להפיג את רוגזו. שעה ארוכה עמל, אך לשווא. מנוי וגמור היה בליבו של הבעל לגרש את אשתו. "כבוד הרב", האיש התעקש, "אני מבקש איגרת לבית הדין ובה הוראה להכין בעבורי גט".

הרב ביקש לדחות את רוע הגזירה ואמר לאיש: "הבה נקבע פגישה מסודרת מחר". האיש הסכים בלית ברירה. האיש הגיע למחרת בשעה הנקובה. הרב נטל את הקולמוס והתחיל לכתוב את נוסח הפניה לחברי בית הדין, כרצון האיש. **בעת כתיבת המכתב הגיעו לאוזניהם צעקות רמות. אלה גברו והלכו.**

לפתע נפתחה הדלת ואישה ובידה סל ירקות התפרצה לחדר, צועקת וזועמת. האיש נדהם. כיצד מעיזה האישה לנהוג בחוסר נימוס שכזה בנוכחות הרב הגדול!? **הוא הביט בתדהמה באישה הניגשת למקום מושבו של הרב, נוטלת את סל הירקות, הופכת אותו על פניו, ומריקה את כל תכולתו על הרצפה.**

"אני כבר לא יכולה לסבול!", צווחה האישה. **"במקום לקנות ירקות טובים, שלחת שוב את המשרת להביא לי סחורה זולה וקלוקלת?! נמאס לי מהמעשים שלך!".** פיו של האיש נפער בתדהמה. התברר לו כי הגברת הצעקנית אינה אלא הרבנית בכבודה ובעצמה! הוא התקשה לעכל את המחזה המביש שהיה עד לו. עיניו הושפלו ארצה באי-נעימות, לאחר שנאלץ לראות את הרב ברגעים מביכים אלה.

הרב לא איבד את עשתונותיו. הוא התחיל בעדינות להרגיע את אשתו. הוא פייס אותה בלשון רכה: "אני מתנצל לפניך", הרכין את ראשו, וגחן ארצה ללקט את הירקות שהתפזרו על רצפת החדר. "את צודקת. להבא אבחר בעצמי ירקות משובחים". האישה נרגעה אט-אט. סערת רוחה שככה והיא התרצתה ויצאה מהחדר.

הרב פנה אל האיש, וכאילו לא הושפל זה עתה, ביקש את סליחתו על העיכוב הממושך. הרב נטל את הקולמוס והמשיך בכתיבת האיגרת. "הנה", אמר לאורחו, "תיכף נסיים את המלאכה ותוכל לגשת לבית הדין ולפתוח בהליך הגירושין". האיש היה נסער. התרגשות רבה אפפה אותו. "לא, לא!", זעק. "כבוד הרב, עצור בבקשה! חדל מלכתוב!".

מבט של תמיהה עלה על פני הרב. "מדוע?", שאל כלא מבין, "הלוא אני מתקרב לסיום המכתב. זה לא ידרוש עוד זמן רב. אולי אתה כועס על העיכוב שגרמתי לך, אך מה לעשות – גדול השלום, ולא יכולתי לדחות את רעייתי מעם פני".

"בבקשה, רבינו!", האיש התחנן, "אל תשלים את כתיבת המכתב! אני חוזר בי! אני מבקש לבטל את הגט!". "מדוע?", הרב שאל, "הלוא אמרת שאשתך מציקה לך ואינך יכול לשאת עוד את סבלך?". "כבוד הרב", האיש השפיל את מבטו. "אני מוכרח להודות כי מה שהתרחש כאן עתה זעזע את נפשי. גם ברגעים הקשים ביותר לא נקלעו יחסינו למצב מעין זה. למדתי עכשיו להעריך את אשתי ולהבין שבעצם היא אשת חיל כשרה".

"אתה בטוח?", הרב שאל בנימת ספקנות, "אולי מחר תשנה את דעתך?". האיש נענע בראשו לשלילה. "מנוי וגמור עימי להתפייס עימה ולא להחריב את ביתנו!". האיש נפרד מהרב לשלום והרב שב לתלמודו. האיש לא ידע כי המהומה הגדולה לא היתה אלא הצגה מבוימת היטב, שאותה הרב יזם בשעת לילה מאוחרת, לפני שעלה על יצועו. האסון המתקרב לבני הזוג לא נתן לרב מנוח והוא חיפש אחר מוצא מהסבך.

לבסוף נולד במוחו הפיתרון הזה. כששיתף את רעייתו בתכנית, האישה נחרדה. כיצד תוכל לנהוג כך כלפי בעלה?! רק לאחר הפצרות רבות, וכשהבינה שהצלת משפחה מונחת על הכף, הסכימה למלא את התפקיד שהועיד לה בעלה. הרבנית ביקשה מהרב את מחילתו על הביזיונות שהיא עתידה לגרום לו, ואז ניגשה למעשה.

ואכן, ה'מופע' קצר הצלחה גדולה. איום החרבת ביתם של בני הזוג הוסר. הרב הודה לאשתו וברכה: "אשרינו מה טוב חלקנו שזכינו לעשות שלום בית!". (מעובד מתוך 'לעולם חסדו')

שִׁתָּפוּת וְהַצְלָחָה

כידוע יעקב אבינו נלחם עם שרו של עשו. "וַיַּרְא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ, וַיִּגַּע בְּכַף יְרֵכוֹ וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ" (בראשית לב, כו). רבותינו מבארים כי יעקב אבינו היה כל הזמן בעסק התורה. גם כשיצא מביתו בציווי אביו ואימו, הלך בהתחלה לבית המדרש של שם ועבר. שם למד תורה במשך ארבע-עשרה שנה!

כאשר שרו של עשו רצה לפגוע בעסק התורה, וראה שלא יכול, מובא בזוהר הקדוש, כי החליט לפגוע בתומכי התורה. אכן, ניתן לראות גם כיום את הקושי של התומכים בלומדי התורה.

להלן סיפור המעובד מתוך דברי מזכה הרבים, ר' אשר קובלסקי שליט"א ויש בו כדי ללמדנו, כי כאשר אדם תורם להחזקת תורה, עליו לדעת, כי הוא למעשה שותף אמיתי בלימוד התורה. זכות זו גם מסייעת בהצלחתו בעסקיו, בעבודתו ובכל מעשה ידיו.

היה זה בעיצומו של עוד מסע חובק עולם, אותו ערך הרה"ג רבי אלחנן וייסבורד שליט"א, לצורך החזקת רשת הכוללים 'יששכר באוהליך' שבראשותו.

אחרי ששוחח עם גביר אחד וביקש ממנו להיות שותף בהחזקת התורה, הגביר ביקש ממנו טובה קטנה: "תעשה לי טובה. כשתחזור לארץ, תיכנס בבקשה אל מרן ראש הישיבה הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן (זצ"ל). תבקש את ברכתו להצלחת מניותיה של חברה פלונית, בה השקעתי זה עתה סכום עתק - ארבע מאות אלף דולר!"- כך סיפר. הרב וייסבורד הסכים בשמחה.

כשחזר לארץ, נכנס לביתו של ראש הישיבה, ופרש את בקשת הגביר כפי שהבטיח. ראש הישיבה לא השתהה אף רגע, והשיב מיד:

"תגיד לו, שאם הוא רוצה שהמניות יצליחו - כדאי לו להכניס שותף בעסק. כדאי לו להשקיע מחצית הסכום - 200,000$ בעולם התורה, כדי שבורא עולם יכנס כשותף בעסק שלו".

הרב וייסבורד היה נבוך ותמה על תשובת הצדיק, אך כמובן החליט להעביר את דברי מרן ראש הישיבה ככתבם וכלשונם. הרב וייסבורד התקשר לארצות הברית, ואמר לגביר את תשובת ראש הישיבה.

הגביר רצה מאוד לתמוך בלומדי התורה, אך לא העלה על דעתו להשקיע ב'שותף' בעסק סכום כה גדול. מדובר בסכום של 200,000$. סכום לא מבוטל בעליל!

הגביר התחמק מההוראה הישירה, והמשיך בסדר יומו... חלפו מספר שבועות בלבד, אך לצערו ולדאבון ליבו, ערך המניה צנח בחמישים אחוז! ארבע מאות אלף הדולרים, שהושקעו במניות הללו, הפכו למאתיים אלף דולר בלבד!.

הגביר חש יאוש רב והיה מאוכזב ועצבני. הוא שלח שוב את הרב וייסבורד לבקש ברכה מראש הישיבה. הרב וייסבורד סיפר את מה שהתרחש, אך ראש הישיבה השיב באותה מטבע לשון: "לך תגיד לו להכניס את התורה כשותפה בעסק. שיתרום עכשיו חמישים אחוז מהנותר - מאה אלף דולר להחזקת התורה, ואז יראה ברכה!".

הגביר עדיין התקשה 'לעכל' את ההוראה. הוא כבר הפסיד מאתיים אלף דולר בעיסקת הביש בה רכש את המניות הללו. איך יוכל לתרום עוד מאה אלף דולר?

הוא המתין להתפתחויות כלכליות וקיווה שערך המניה יעלה. אולם לצערו חלף עוד זמן קצר, והוא התבשר בשורה רעה במיוחד: ערך המניה צנח שוב בחמישים אחוז, ומהשקעתו האגדית בת 400,000 דולר - נותרו מאה אלף דולר עלובים...

הוא ממש נלחץ הפעם. הוא שלח שוב את הרב וייסבורד לבקש עצה מראש הישיבה. ראש הישיבה לא הופתע מהמידע, ושב ואמר בביטחון:

"תתקשר אליו ותגיד לו, שעוד לא מאוחר להציל את המצב. עדיין הוא יכול לתרום חמישים אחוז מהנותר – חמישים אלף דולר להחזקת התורה, ולהכניס את התורה כשותף. **אם התורה תהיה שותפה בעסק - הוא ירוויח פי מאה!**" – ראש הישיבה כך בירך...

הפעם, הגביר כששמע את התשובה, הוא לא השתהה עוד. הוא העביר מיד חמישים אלף דולר, ישר לחשבונם של עמלי התורה.

כעבור זמן, בעקבות התפתחות מפתיעה בכלכלה העולמית, המניה התחילה לעלות ולזנק, כשהיא שוברת את השיאים של עצמה בכל יום מחדש...

כעבור כמה שנים, הגביר התקשר אל הרב וייסבורד וסיפר לו: "**ההבטחה של מרן ראש הישיבה התקיימה במלואה, עד הסנט האחרון! המניות, ששויין היה אז חמישים אלף דולר - התייצבו היום על מחיר של חמישה מיליון דולר, והיד עוד נטויה! הרווח פי מאה!**".

לכולנו יש כלכלה לנהל. לאחד יש עסק, לשני יש בית, לשלישי יש רק ארנק... לפעמים יש גם מינוס מעיק בבנק, או לחילופין – עיסקת ענק שעתידה לוט בערפל.

בכל המצבים האלו, הכנסת התורה כשותף בעסק. היא סגולה לפתוח שערי שפע, כי עץ חיים היא - ותומכיה מאושר!

לע"נ

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל
דוד בר חסיבה ז"ל
חווה בת יעקב צבי ע"ה
יצחק יצקן בן רחל ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה
יעקב בן נעמה ז"ל
שרה בת מורברי רחל ע"ה
אלון בן סעדה ז"ל

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
שמואל בן רבקה ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה
חי זיזי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה
דוד יצחק בן פרחה ז"ל
גורג'יה בת נעימה ע"ה

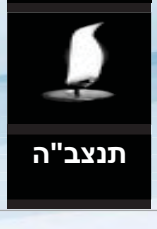

תנצב"ה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל
אביבה בת איירין ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
דב בן יצחק ז"ל
סוליקה בת עישה ע"ה
סלים בן פרחה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל

הרב שבתי בן אסתריא אטון זצ"ל
מאיר מורד בן שושנה ז"ל
זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
עמירם בן דבורה ז"ל
נעמי בת כתון ע"ה
מזל בת שמעון ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה
לטיף בן פרחה ז"ל
דניאל רפאל בן חגית ז"ל
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמת ע"ה

ולד יחיא בן יוסף ז"ל
יצחק בן ברקו דב ז"ל
שרה בת נרקיס ע"ה
אביגדור בן ג'ולי ז"ל
ר' שאול בן סילביה זצ"ל
שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה
יוסף בר סעדה ז"ל
שלום בן אסתר ז"ל
מרים בת שרה ע"ה
אביבה לושי ע"ה
כל נשמות עם ישראל

לע"נ מורנו ורבנו הגאון ר' עובדיה יוסף בן ג'ורג'יה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 939
הדלקת הנר: 16:13 צאת השבת: 17:16 רבינו תם: 17:53 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: חזון עובדיה (עובדיה א).

אוצרות הפרשה

פרשת "וישלח"

"שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך, ואהיה עימך" [לא, ג]. בגלל פכים קטנים.

יעקב אבינו, "הבחיר שבאבות" כדברי חז"ל, האדם המושלם, "יעקב איש תם – גבר שלים". ששהה עשרים שנה בבית לבן הארמי, בסביבה של כחש ותרפים, ושלמותו לא נפגמה בכהא-זה. "עם לבן גרתי – ותרי"ג מצוות שמרתי". בנה את ביתו עם האמהות הקדושות ויסד את שבטי יה, והוא חוזר אל הארץ המובטחת בציווי הקדוש ברוך הוא: "שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך, ואהיה עימך". הוא מגיע למעבר יבוק, מעביר את בני משפחתו ורכושו, ונזכר ששכח פכים קטנים. שב על עקבותיו וחצה את הנחל, ולפתע, באפילה, התנפלה עליו דמות איתנים. מלאך נורא, שרו של עשיו. התחילה התגוששות לחיים ולמות. אדם כנגד מלאך, מלאך חבלה. מה סיכויו?

רגע אחד: מי כנגד מי?! האדם – הוא יעקב הצדיק, מרכבה לשכינה, מובטח בהגנתו של הבורא, גדוש במצוות ומוכתר בקדושה. והמלאך – הוא סמא"ל ראש השטנים, מקור הטומאה וההשחתה! מה הם סיכויו של המלאך הרע אל מול יעקב אבינו?! אבל לשרו של עשיו יש טענה, מקום להטפל לבחיר – האבות: הוא נטל את הברכות במרמה. אמנם נכון שהן הגיעו לו, כי עשיו מכר לו את בכורתו. אמנם נכון שאמו הכריחה אותו לקבלן. אמנם נכון שסובבו זאת מן השמים. ובכל זאת – טענה.

מצחיק. ראו נא מיהו הטוען: שרו של עשיו!... עשיו, שידיו מגואלות בדם נקיים, "ויבוא עשיו מן השדה והוא עייף – כדכתיב עייפה נפשי להורגים". עשיו, שכפר בעיקר ובתחיית המתים, הפריד בין נשים לבעליהן והגדיל עבירות עד לשמים – שרו הוא "התובע" של יעקב אבינו?!

משל למה הדבר דומה? פעם היתה שנת בצורת, והנהרות יבשו. התאספו החיות ל"עצרת התעוררות", לחשבון נפש נוקב, לדעת בגלל מי הן נענשות. החליטו, שכל חיה תבוא ותתוודה על עוונותיה. בא הזאב ואמר: "ראיתי ילדה קטנה קוטפת פרחים ביער, וטרפתי אותה". אמרו: "אין זו עבירה. דרכו של זאב – לטרוף, כך ברא אותו הבורא". בא הנמר ואמר: "ראיתי אדם ביער, והרגתיו". אמרו לו: "מצווה עשית, האדם הוא אויב, והבא להורגך השכם להורגו". בא הפיל ואמר: "רוח תזזית נכנסה בי, שעטתי לתוך כפר של ילדים והחרבתיו. רמסתי הכל ברגלי". אמרו: "גם פיל צריך להתבדר. אין זו עבירה". בא שה קטן ואמר במבוכה: "רעב הייתי, וראיתי ביקתה נמוכה, מכוסה בגג של קש. תלשתי מעט ואכלתי". נענו כולם ואמרו: "אהה, גילינו את האשם! בגללך כולנו סובלים!" ומיד התנפלו עליו האריה והזאב והנמר וקרעוהו לגזרים...

דרך אגב, רק דרך אגב, הם גם נהנו מבשרו. אבל זהו דבר צדדי... כן, זה היה מצחיק, אילו זה לא היה עצוב. כל העולם נגדנו, כי אנחנו מדכאים את הפלשתינאים המסכנים. האנגלים הצדיקים (המדכאים את אירלנד), האמריקאים (שהשמידו למעשה את האינדיאנים), הרוסים (עיין ערך ליטא, לטביה, אסטוניה), הסינים (שכבשו את טיבט), הספרדים (המדכאים את הבסקים) – כולם מצאו את האשם...

אבל יש דוגמה הרבה יותר קרובה: כל מחזה רדוד זוכה לתקציבים של מאות אלפי שקלים. כל סרט "מקורי" שהנפש סולדת מתוכנו, זוכה לעידוד ממשלתי נדיב. אגודות ספורט, מועדונים, ארגונים שונים ומשונים, כולם מתוקצבים ביד רחבה. והנה מגיעים ל'כבשת הרש', לתקציב הישיבות, שהוא פסיק ביחס לכל התקציבים, ומקהלה מתוזמנת פוצחת בהתראה מפני הסחטנות החרדית... הם, מילאו חביות גדושות. אבל ליעקב אבינו נטפלו בגלל... פכים קטנים... אבל יש דוגמה קרובה עוד יותר. עד שאנו מתמרמרים על האופן בו מחולקת עוגת התקציב הלאומי. עד שאנו אומרים: מילא, תקציב הביטחון והבריאות. אבל מדוע אין שוויון בתקציב התרבות. שיינתן לתרבות התורנית, השורשית, כפי שניתן בנדיבות לתרבות ההבל והבידור הקלוקל. עד שאנו קובלים על כך, נפנה את המבט אלינו ונהיה כנים עם עצמנו: איך מתחלקת עוגת התקציב המשפחתי. מילא, הוצאות אוכל ביגוד ומעון, חשמל וגז וטלפון. אבל מהיתרה, כמה מתבזבז על מותרות ומה מופנה לצדקה ולחסד, ומוסדות תורה ולזיכוי הרבים, המשוועים לתמיכתו וכורעים תחת הנטל.

ומבחינת חלוקת משאבי הזמן, כמה מופנה לבטלה, וכמה ללימוד תורה?... (מעיין השבוע).

"על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה..." [לב, לג].

מעשה בבחור מצויין בשם יוחנן שעמד להתחתן באחד האולמות בירושלים. הישיבה בה יוחנן לומד נמצאת בצפון הארץ, ובערב החתונה ביקש מחבירו נפתלי: "אודה לך מאוד אם תדאג לשכור על חשבוני אוטובוס בן 50 מושבים שיוביל את כל החברים לאולם בירושלים". נפתלי נענה בחיוב, קיבל לידו מהחתן את דמי שכירות האוטובוס, בסך 1,200 ש"ח, ואכן דאג לכל מערך ההסעה לאירוע.

בערב החתונה, רק 35 בחורים עלו לאוטובוס, כך ש-15 מושבים נותרו ריקים. לאחר שנפתלי ווידא שאין עוד בחורים המעוניינים להגיע לחתונה, האוטובוס עמד לצאת לדרך. אלא, שלפתע הבחין נפתלי בקבוצה של 12 בחורי חמד [מישיבה אחרת], שהמתינו בתחנה על הכביש הראשי, ופנה אליהם בשאלה: "חברים יקרים, להיכן פניכם מועדות?". הבחורים השיבו שבכוונתם לנסוע לחתונת חברם, באולם פלוני בירושלים...

לרפואת שמואל בן מונירה הי"ו, יצחק בן ליבה הי"ו, מרדכי בן שרה הי"ו, שלמה אחיה בן הלן הי"ו, מיכל אפרת חיה בת דיאנה הי"ו, יצחק בן טובה הי"ו.

אורו עיניו של נפתלי: "תשמעו - פנה אליהם - גם אנו נוסעים כעת לחתונה בירושלים, המתקיימת באולם ממש סמוך לאולם שלכם; תוכלו אפוא להצטרף אלינו, וגם לשוב עמנו לצפון בתום האירוע. עלות הנסיעה, הלוך-חזור, לכל בחור תהיה בסך-הכל 50 ש"ח...". הבחורים הסכימו להצעה, ואכן נסעו וחזרו עם האוטובוס ששכר יוחנן, ונפתלי שלשל לכיסו בתום הערב רווח נקי של 600 שקלים!

כשיוחנן החתן שמע על כך, הוא פנה אל נפתלי בתביעה: "ידידי היקר, עליך להשיב לי את ה-600 שקל, הרי אני הוא זה ששכר את האוטובוס!".

נפתלי טוען לעומתו: "גם ככה היו המקומות ריקים, כך שאני נהניתי ואותך לא חיסרתי, אז למה שאתן לך את הכסף שהרווחתי מחמת יוזמתי האישית לצרף את הבחורים לנסיעה תמורת תשלום?...".

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: שנינו במסכת בבא מציעא (ל"ה: ובשו"ע חו"מ סי' ש"ז ס"ה): "אין אדם עושה סחורה בפרתו של חבירו". דהיינו, אדם אינו יכול לגרוף רווחים כתוצאה מפעילות בדבר שאינו שייך לו. וממילא, מכיון שנפתלי הפיק את רווח העלאת הנוסעים על ידי האוטובוס שהיה שכור ליוחנן לאותה נסיעה, הרי שהוא נחשב לעושה סחורה בפרתו של יוחנן, ולכן עליו לתת את הרווחים שקיבל ליוחנן. אמנם, נפתלי זכאי לקבלת 'דמי תיווך' עבור יוזמת צירוף הבחורים להסעה תמורת תשלום. וראוי שיוחנן יתן לו 100 שקלים.

ויש להוסיף, שבמקרה שהסיפור התרחש בשעת לילה בה בחורי החמד עמדו והמתינו ברחוב, בפרט במקומות המסוכנים, מנהג זרע אברהם יצחק ויעקב לרחם על אחיהם ולצרפם ללא תמורה אל נסיעתם, ובפרט כאשר אין להם בזה שום הפסד כי ממילא מושבי האוטובוס נותרו ריקים ושוכריו אינם חסרים מאומה.

וכפי שמצינו במסופר בפרשתנו (בראשית ל"ב, כ"ה-ל"ג): "ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו... ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו... על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה... כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה" - נשאלת השאלה: מדוע תלויה סיבת איסור אכילת גיד הנשה בפגיעת שרו של עשו בכף ירך יעקב בהאבקו עמו? - מבארים בעלי התוספות (בפירוש 'דעת זקנים'): "על כן, שעשו בני ישראל שלא כהוגן, בכך שהניחו ליעקב אביהם ללכת יחידי (בלילה), ולא עשו לו לוויה, והוזק על ידם בגיד הנשה, לכך אסר להם הקב"ה גיד הנשה, כדי שיהיו זהירים במצות לוויה משם ואילך!".

לסיכום: תשלום הבחורים שהצטרפו לנסיעה שייך ליוחנן החתן, שוכר האוטובוס, והוא ישלם לנפתלי 100 ש"ח עבור יוזמת צירוף הבחורים לנסיעה. ובמקרה שהמתינו אותם בחורים להסעה בשעת חושך ואפילה, מן הראוי הוא להשיב להם את כספם! (אחת שאלתי).

סיפור השגחה מצמרר!

סיפור מרתק סופר ע"י אחד מתלמידי החכמים המצויינים: בחצות לילה בעודי שוקד על דלתות התורה, נשמעו דפיקות מבהילות על דלת ביתי. ניגשתי לפתוח, והנה רואה אני לנגד עיני שני שוטרים חמורי-סבר! "במה אוכל לעזור לכם?", שאלתי. "ארוז נא בזריזות את חפציך ההכרחיים, אתה מגיע עמנו כעת למעצר!", הודיעו השוטרים, וחשכו עיני. "על מה ולמה?", זעקתי, אך השוטרים לא שעו אל דברי, ובקרירותם נטלוני לרכב המשטרה.

ישבתי וערכתי חשבון נפש מעמיק, "מה פשעי ומה חטאתי על כי נגרם לי כל העוול הנורא הזה"... לאחר נסיעה ממושכת עד לעיר אשקלון, הובלתי לתא-מעצר בבית הכלא "שיקמה".

בחדר שאליו הובלתי, פגשתי אדם נוסף הממתין אף הוא למשפטו. האיש מביט בי ומשתומם (מחמת המראה המכובד) - "מה הביא את כבודו לכאן", שאל. -"האמן לי, איני יודע מאומה, פשוט גררו אותי לכאן, על לא עוול בכפי", (כפי שכולם טוענים). "ומה אתה עושה פה?", שאלתיו. השיב הלה: "נתתי כמה סטירות לארוסתי. היא לא הלשינה, אלא השכנים. בע"ה אצא מכאן ואשאנה בקרוב לאשה".

"מדוע הכית את ארוסתך?", המשכתי להתעניין, והחל האיש לספר, כסח לפי תומו: "ראה נא, לפני כמה שנים נשא אחי אשה ונולד לו בן. שמו של הבן הוא 'יוחנן', על שם אבי המנוח, ולכן יש לי חיבה מיוחדת לילד יקר זה, וגם הוא קשור אלי מאד. והנה, לפני מספר חודשים הלך אחי לעולמו, ונותרה אשתו גלמודה וענייה, יחד עם בנה היתום. מכיון שאני אדם אמיד מאד, וטרם זכיתי להינשא, חשבתי שאולי כדאי שאעשה חסד עם אלמנת אחי המנוח, ואשא אותה לאשה, וכך אזכה לגדל גם את יוחנן האהוב כבן... לשמחתי נענתה גיסתי להצעה, ואי"ה במוצאי שבת הבאה אשאנה כדת משה וישראל. ולמה הכיתי אותה? ובכן, אתמול היא נתנה סטירות לילד הקטן, וגם אני השבתי לה כמה סטירות..."

שמעתי את דבריו, והזדעזעתי עד עמקי נשמתי. "יקירי האהוב, כיצד עולה על דעתך לעבור על איסור תורה כה חמור שיש בו חיוב כרת, הלא זו אשת אח שיש לה בנים...". נאמר בתורה (דברים כ"ה, ה'): "כי ישבו אחים יחדיו ומת אחד מהם ובן אין לו, לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר, יבמה יבוא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה". "ובן אין לו" פירושו: וזרע אין לו, אבל אם יש לו זרע, אפילו בת או נכד, לא חל על אשתו דין יבום, וממילא היא אסורה על אחי בעלה באיסור אשת אח.

אך הלה בשלו: "זו סתם חומרא של כמה רבנים. דוקא שמעתי כי זו אפילו מצוה גדולה - מצוות "יבום". שמעתי גם כי ישנם רבנים ("רעבנים" רפורמים) שיסכימו לערוך לנו חופה וקידושין... אחת היא לי, אצא מן הכלא ואשא אותה לאשה, ואגדל את היתום במסירות".

מיודענו התלמיד חכם כבר הבין מדוע הביאו אותו לכאן על לא עוול בכפו! הוא כבר ידע במדוייק איזו משימה עומדת לפניו בזה הלילה! במשך כל הלילה לא עצמו השניים את עיניהם. השיחה ביניהם התארכה למשך שעות ארוכות, עד לנץ החמה. ובזכות לשון הלימודים של אותו תלמיד חכם, סבלנותו ונעימותו, הצליח למצוא מסילות בלבבו של האסיר, עד שלבסוף עמד והכריז: "הצלחת לשכנע אותי כבוד הרב. אני נשבע לך - מיד כשאצא מכאן אבטל את נישואיי עם אשת אחי!"

החלפנו ביננו מספרי טלפונים, ולפתע נכנסו אנשי רשות בתי-הסוהר. "אלפי סליחות... אנו לא יודעים כיצד להתנצל בפניך. אירעה כאן טעות נוראה", אמרו האנשים. אך הופתעו עד עמקי נפשם כאשר שמעו את תגובתי: "אינכם צריכים להתנצל כלל. לא אתם הבאתם אותי לכאן... עתה רק תעזרו לי לשוב לביתי...". האנשים עמדו משתוממים לנוכח האצילות המופלאה של התלמיד חכם, והחזירו אותו אחר-כבוד לביתו.

במהלך הימים הבאים המשכנו לשמור על קשר, ואכן ביטל האיש את חתונתו, ועתה נמצא בתהליכים מתקדמים של תשובה... זכיתי להבין היטב מדוע ההשגחה גלגלה אותי עד לבית הכלא באשקלון - כדי להציל נפש תועה מאיסור כרת ולהשיבה אל אבינו שבשמים (והערב נא).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ שמעון שי בן שולמית ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אור בת יפה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל, לע"נ זינט בת מרים ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ סעיד דוד בן מהין ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ רעיה (רחל) בת מיכל ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

גליון
358

פרשת וישלח תשפ"א

וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה (לב, ט)

התקין עצמו לג' דברים: לדורון, לתפלה ולמלחמה (רש"י)

אבותינו הקדושים חיו עם הקב"ה, וידעו תמיד שלמרות שצריכים לעשות השתדלות טבעית, עדיין עיקר ההשתדלות היא ע"י תפילה לה', אמונה בו, ובטחון בישועתו.

סיפר הרה"ג רבי יצחק שבדרון, בנו של הגה"צ **רבי שלום שבדרון** זצ"ל: 'עוצר' בתקופה שקדמה למלחמת השחרור היה מעשה של יום ביומו, ומי שהיה נתפס כשהוא מהלך ברחוב בשעת העוצר הכניס את עצמו לסכנה גדולה, שהגיעה לפעמים עד כדי 'פיקוח נפש'...

פעם אחת בעת העוצר, ואני הייתי עדיין ילד קטן, התעוררתי בבוקר, וכדרכו של ילד פתחתי את החלונות כדי להביט בטנקים שסבבו ברחובות. כשראה אבי בכך צבט בלחיי ואמר לי כדברים האלה: "כיון שהתעוררת כל כך מוקדם אני רוצה שתלך לבית הכנסת הגר"א, שם עומדים כעת עשרות איש בתפילת ותיקין, ותביא להם מזונות וקפה".

גם אני, כילד, ידעתי את הסכנה הכרוכה ביציאה לרחוב בשעת העוצר, ושאלתי את אבא האם אינו חושש מכך. ואבא השיב לי, כשבת צחוק על שפתיו: "אני אתפלל עליך, אל תדאג".

מה שר' שלום כנראה לא ידע, שהחיילים הבריטים שהיו ממונים על שמירת העוצר הסתתרו מתחת לחלונות ביתו, וכשאך יצא הילד את הבית קפצו אלה ממחבואם וציוו עליו להרים את הידיים... יצחקל"ה הקטן ממשיך ללכת כאילו לא אירע דבר והחיילים בעקבותיו באקדחים שלופים. כך הלך כברת דרך ארוכה למדי עד בית הכנסת הגר"א, "וכיון שלהיכנס לבית הכנסת היה אסור להם על פי חוק, מיהרתי להיכנס פנימה ונעלמתי מעיניהם". מבעד לחלונות הוא מבחין שהחיילים ממתינים לו בחוץ ולבו נוקש... אבל כיון שאבא הבטיח שיתפלל עליו יצא הילד מבית הכנסת והחל לצעוד לכיוון הבית. מפקד הפלוגה הבריטית התקדם לעבר הילד, וכדי להוכיח לו שהחוצפה שלו נגד החיילים עברה כל גבול הרים את רגלו - עם הנעל הצבאית הכבדה – כדי לבעוט בו בעוצמה. והנה, אך הרים את הרגל, מעד הקצין והתגלגל כמה פעמים, ללא שהייתה סיבה הגיונית לכך.

"אני המשכתי ללכת בנחת, והחיילים כבר לא העזו לפגוע בי. כי אבא התפלל...", סיים רבי יצחק את סיפורו.

על דלת ביתו של מרן **ה'חזון איש'** זצ"ל, התדפק יהודי, כולו שפוף, ופניו המיוסרות גילו שהוא זקוק לישועה רבתי. הוא סיפר למרן זצ"ל שלפני כמה ימים לא הרגיש בטוב, עד שאולץ להתאשפז בבית חולים. לאחר סדרת בדיקות גילו הרופאים זיהום בגופו, ו'הודיעו' בצער שנותרו לו רק ארבעה ימים לחיות...

האיש פרץ בבכי נסער, והחזון איש הרגיעו וליטפו בחיבה. תוך כדי כך פתח לפניו חומש בראשית ואמר ליהודי החולה: "הנה תראה מה ברא השי"ת ביום הראשון", והחל לפרט בפניו את הדברים שנבראו ביום הראשון. "ותראה מה הספיק הקב"ה לעשות ביום השני לבריאת העולם", ושוב קורא החזו"א את הפסוקים ומונה אחד לאחד את הדברים שנבראו ביום השני. וכך ביום השלישי, וכך ביום הרביעי.

"נו, ואם בורא כל העולמות, יכול היה בארבעה ימים לברוא כל כך הרבה דברים, האינך מאמין" – אמר מרן החזו"א – "שבתוך ארבעה ימים הוא יכול לברוא עבורך תרופה שתשקם את גופך ותהפוך אותך לאדם בריא לחלוטין?!".

החזון איש עודד את החולה שלא יתייאש, אלא יתפלל על עצמו, ויפיל תחינה ובקשה לפני בוראו שירפאו מהזיהום, "וכיון ששערי תפילה לא ננעלו, בוודאי לא בפני תפילת החולה, שהיא תפילה בעת צרה, תיוושע גם אתה בישועת עולמים", אמר מרן זצ"ל.

הדברים יצאו מפיו של מרן זצ"ל, ועיניו של היהודי אורו. בימים הבאים הוא הרבה להתפלל לפני השי"ת, ומאחר שהדברים יצאו מפה קדוש, אירע לו נס של ממש, וממש באותם ימים הובאה ארצה מאמריקה תרופה חדשה נגד זיהום. החולה שלנו היה אחד הראשונים שעליו נוסתה התרופה, והתברר שה'נסיוב' שלה התאים במיוחד לזיהום שקינן בגופו. בתוך זמן קצר הבריא האיש וחזר להתהלך כאחד האדם.

מסיפור זה אפשר ללמוד עד כמה האמונה שלנו בכח התפילה לוקה בחסר. צר לנו לומר זאת, אבל אם היו שואלים אותנו במקרה הנ"ל 'האם התפילות שנתפלל על חולה זה, יביאו לרפואתו', התשובות לא היו מעודדות,

בלשון המעטה. ומה שקרה - הוא ההיפך הגמור. החולה התרפא, ויצא משברו.

סיפר הגאון רבי **יצחק זילברשטיין** שליט"א: פעמים רבות נכנסתי עם יהודים חולים אל מרן גאון ישראל **ה'קהילות יעקב' הסטייפלער** זצוק"ל, ואחרי שבירך אותם בחום לבו היה נוהג לומר: "אל תמתינו שמישהו אחר יתפלל בעדכם, תתפללו בעצמכם על עצמכם, ודעו שהתפילה תמיד עוזרת. כל תפילה. אין דבר כזה שתפילה חוזרת ריקם! לא קיים דבר כזה במציאות!".

פעם ניגש אלי חולה ואמר לי שגם הוא שמע את הדברים יוצאים מפיו של הסטייפלער, "אבל מה אעשה שמזה תקופה ארוכה אני מתפלל ומתפלל אל הקב"ה בכוונה גדולה ושום דבר לא זז...". שאלתו, כמובן, אינה שאלה, ומן הדין היה לחזור בפניו שוב ושוב על דבריו של הסטייפלער ולחזקו בעניין זה כדי שיאמין שאכן כך הם פני הדברים, ששום תפילה אינה חוזרת ריקם, וכל מילה וכל הגה שאדם מוציא מפיו בעת התפילה משפרים את מצבו בזה ובבא. אבל כיון שהיהודי היה שבור ורצוץ, ונזקק לעידוד, החלטתי לסבר את אוזניו בסיפור ששמעתי באותה תקופה: בין שתי מלחמות העולם נסע אחד משליטיה של צרפת לביקור ברוסיה בליווי פמליה גדולה של שרים ויועצים. בבואם לרוסיה הוגשה לפניהם ארוחת צהרים דשנה בביתו של השליט המארח. בין המאכלים שהונחו על השולחן היה גם ה'קישקע', והמאכל הזה התחבב במיוחד על השליט הצרפתי עד־כדי־כך שלא התבייש ללקק אצבעותיו בעת האוכל ואף לבקש עוד... בעיצומה של הסעודה הוא קרא לשר הטבחים שלו וציווה עליו שייגש לעמיתו, שר הטבחים הרוסי, וייקח ממנו את המתכון להכנת הקישקע, "וכשנחזור לצרפת תעשה לי את האוכל הטעים הזה מדי יום ביומו".

השר הצרפתי עשה את שנצטווה, וכשהגיעה חזרה לארמון בפריז הכין גם הוא את הקישקע והגישו לפני השליט, שעשה 'הכנות רבות' לפני שישב לאכול, בידעו שעכשיו הוא הולך לטעום את אחד המטעמים שהתחבב עליו ביותר בעת האחרונה. שר הטבחים עומד לצידו, ממתין למחמאות שתצאנה מפי ה'בוס' שאולי יחליט אף על העלאה במשכורת עקב המאכל הטעים שהוכן לו. והנה רק קירב השליט את התבשיל לפיו וכמעט שהקיא מחמת הריח הנורא שנדף ממנו... הוא ניסה, לשווא, לשמור על קור רוחו וכילה את זעמו בשר הטבחים תוך שהוא צועק עליו בכעס נורא: "מה קרה לך? הרי כשטעמתי ממאכל זה ברוסיה הרגשתי בו טעם גן עדן ולא היה מאכל יותר טוב ממנו, ומה אירע עתה שאינני יכול אפילו לקרב את המאכל מחמת הריח?! הלוא מן הדין אני צריך לפטר אותך באופן מיידי!".

נבהל שר הטבחים לנפשו ולפרנסתו ולא ידע מה להשיב לאדונו. "עשיתי ככל שציוויתני ולקחתי מעמיתי הרוסי את המתכון המדויק, רשמתי כל מילה ומילה ולא החסרתי ולו פרט אחד מכל מה שהיה כתוב שם". השליט הצרפתי לא נרגע. "העצה היחידה שיכול אני לתת לך לפני שאפטר אותך ממשרתך", אמר לשר הטבחים, "היא שתחזור לרוסיה, תספר לשר הטבחים מה קרה, ותשאל אותו על מה ולמה הבאיש כל הקישקע".

בלית ברירה חזר השר בבושת פנים לרוסיה, וכאשר שמע עמיתו את מה שאירע שאל אותו שאלה אחת: "האם שטפת את הקישקע לפני הבישול?".

הביט הצרפתי בתמיהה על עמיתו הרוסי, והשיב בשלילה. "וכי היכן היה כתוב במתכון שצריך לשטוף את הקישקע?!...".

"סכל שכמותך", הגיב הרוסי בגיחוך. "יש דברים שלא כותבים במתכון... כל אחד צריך להבין לבד שאי אפשר להכניס לסיר הבישול סוג כזה של מאכל כמו קישקע בלי לשטוף אותו לפני כן... ואתה עוד מתפלא מדוע הבאיש המאכל שעשית?!".

החולה הקשיב לסיפור בשום שכל אבל עדיין לא הבין מה ברצוני לומר לו. ואז נטלתי את ידיו בחביבות והסברתי לו שהלקח שאפשר להוציא מכאן הוא, שכשם שלפעמים אפשר להעתיק את המרשם הכי טוב והכי טעים, אבל אם לא שוטפים לפני כן את המאכל לא ייצא מכך מאומה, כך המסקנה גם לגביו בענין התפילה: כפי ששמעת מפי הסטייפלער, אין לך מרשם בדוק ומנוסה יותר להצלחת האדם ולרפואתו מאשר התפילה. ברם, כאשר הנך בא וטוען שהתפילה לא פועלת אצלך מאומה אתה צריך לבדוק האם שטפת את הפה שלך לפני התפילה מכל הדיבורים האסורים, לשון הרע ושקרים, רכילות וחנופה!, כי אם לא שטפת כיצד תועיל התפילה?. בוודאי כל תפילה פועלת משהו, וכל תפילה יכולה היא שתעלה לשמי שמים ותמליץ לפני כסא הכבוד בעבור המתפלל; אבל בתנאי אחד: שהפה, דרכו יוצאת התפילה, יהיה נקי ומטוהר מכל רבב.

[מתוך הגדה של פסח 'חשוקי חמד']

התפילה היא מ'הדברים העומדים ברומו של עולם' - כלשון חז"ל (ברכות ו: וברש"י שם), ולכן מובן מה שידוע ומפורסם שיש הקפדה מיוחדת בשמים על הזלזול בתפילה, ומאידך, הזהירות בכבוד התפילה משפיעה חסד ורחמים על הנזהרים בכך.

סיפר הגה"צ רבי **אלימלך בידרמן** שליט"א: סח לי אברך ת"ח מופלג אשר הנני מכירו משנות נעוריו, וכבר הרבה שנים סובל מאד מ'חור' בעור התוף שבאזנו, ומדובר ביסורים קשים ממש. ובפרט שבכל השנים הללו נאסר עליו לטבול במקוה כי המים מסוכנים למי שיש לו חור לו באזניו... והנה ביום הושענא רבה [תשע"ה] היה אצל רבו שהורה לו שהגיע הזמן לעבור ניתוח באזניו. כמה עסקני רפואה חשו לעזרתו והצליחו לקבוע לו תור לניתוח. כשהגיע היום ונכנס לבדיקה אצל הרופא המנתח לפני הניתוח -

אירע נס ופלא - הרופא בודק אותו ואומר שהכל בסדר, הוא בריא ושלם ואין באזנו כל זכר לחור... היה זה מפליא, שהרי כל מכיריו יודעים בבירור שהלה סובל מאד באזניו... עד שהאברך נזכר שבר"ה האחרון קיבל על עצמו שלא לדבר בשעת התפילה, ונראה שבזכות ש'סתם פיו' ריחמו עליו מן השמים ו'נסתם חור אחר' כנגד זה... **[מתוך 'באר הפרשה']**

מרן **הגר"ש ואזנר** זצ"ל אמר [הדברים הובאו בספר ב'רומו של עולם' עמוד שמ"ו] וז"ל: "התפשטות המחלה הנוראה המפילה חללים רבים, נגרמת משום שאנשים מזלזלים בקדושת בית הכנסת ומדברים דברים בטלים בשעת התפילה, וזוהי הסיבה שהתפילות אינן מתקבלות לפני כיסא הכבוד - מאחר שמדברים באמצע התפילה". והוסיף, שאם המתפללים יפסיקו לדבר בשעת התפילה, המחלה תיעצר.

בהקשר למכתב זה, סיפר הגרמ"י שניידר שליט"א, 'החברותא' של מרן **הגראי"ל שטיינמן** זצ"ל, ממה שזכה לשמוע ממרן זצ"ל בגודל ענין הזהירות מלדבר בעת התפילה: דבר ראשון, מעשה שהיה עם רבינו בשנת תשנ"ז, כשהיה עדיין מתפלל מעריב בביהכ"נ 'יוצאי פוניבז' ברחוב חזו"א 10, והיו באים להתייעץ עמו אחרי התפילה, וביקש לצאת מתחילה מבית הכנסת, ולדבר רק אחרי שעברו את מפתן הכניסה. באחד הימים הגיע גברא רבא וניגש אחרי התפילה לרבינו לומר 'שלום עליכם', והמשיכו בכמה מילים. ורבינו לא רצה לומר לו 'בא ונצא החוצה', מפני הכבוד. אך לאחר מכן אמר לי רבינו בכאב: 'רק קיבלתי על עצמי שלא לדבר בבית הכנסת, ומיד בא השטן להכשילני'. וראיתי אח"כ שרשם רבינו לעצמו כמה קבלות, ואחת מהם היתה שלא לדבר דברים בטלים בבית הכנסת, והבנתי כוונתו. כמו כן כשהסכים רבינו לעשות מניינים לתפילה בבית, אמר לי שיש בזה מעלה גדולה, כיון שאי"ז בית הכנסת, ואין בזה את החומר של איסור דיבור דברים בטלים [כמובן שלא בתפילה, רק לענות לאנשים הבאים להתייעץ וכו'].

מעשה נורא היה בביהכנ"ס 'יוצאי חברון' ברחוב האר"י בב"ב, שאחד המתפללים נהיה חולה והיה במצב חמור מאד, ובאו לשאול את רבינו עצה לחיזוק, ואמר להם שיקבלו על עצמם שלא לדבר באמצע התפילה, ומיד קיבלו עליהם תקנה זו בכל החומר, וב"ה זכה לחיות ולתפקד עוד כעשרים שנה!. וסיפר הגאון ר' יעקב שולביץ שליט"א, שבהזדמנות סיפר את זה הגה"צ ר' יצחק פוקס שליט"א במקום אחד שהיה שם חולה, וקיבלו עליהם לעשות כן, ומיד נתרפא החולה.

לפני תשע עשרה שנה אמר לי רבינו להוציא קונטרס דברי חיזוק ואמר לי לכתוב כדלהלן: 'קבלה טובה להנצל מדבר רע, שלא לדבר בבית הכנסת ובית המדרש דברים בטלים. וכידוע המעשה עם התוי"ט שתיקן 'מי שברך' על זה כי נתגלה לו שהיתה תביעה בשמים על זה. ובימי החורבן האחרון - השואה - ידוע כי בארצות המזרח לא הגיעו הגזירות כי הם היו נזהרים מאד בקדושת ביהכנ"ס וביהמ"ד. וכמה פעמים יעץ רבינו דבר זה לקבלה כדי לבטל גזירה רעה. **[מתוך 'עטרת תפארת']**

קָטַנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עַבְדֶּךָ (לב, יא)

כאשר עומד יעקב לפגוש את עשו התפלל וביקש: "הצילני נא מיד אחי מיד עשו פן יבוא והכני אם על בנים". אך תחילה נשא תודה לה' ואמר - "קטנתי מכל החסדים... אשר עשית את עבדך". ראשית חייבים לומר תודה ורק אחר כך לבקש. אדם שאינו מודה, מחמיץ את ההזדמנות לקבל שפע אלוקי מן השמים.

נביא סיפור מפי בעל המעשה. ר' שמואל, יהודי חם המתנדב במערך ההסעות של ארגון החסד הנודע 'עזר מציון' מספר: "בביתי אחד עשר ילדים, כולם ברוך ה' בריאים, חכמים ויראי ה'. והנה, לפני כשלשה חודשים, שמתי לב כי בני הבכור החל להיות קצת מודרני, הוא החליט יום אחד כי במקום שפאותיו תהיינה מסולסלות לפני אוזניו, הוא ילך עם פאות מסולסלות אחרי האוזניים. 'נו, נו', אמרה אשתי, 'לא כדאי להעצים את הענין. עם הזמן הוא יתבגר ויחזיר את פאותיו למקומן'. גם אני סברתי כמותה. היינו אופטימיים וחדורי תקוה. האמנו כי בננו הבכור הינו בסך הכל נער יקר, המשקיע את כולו בגמרא וספוג באמונה טהורה בה', ומן הסתם תוך זמן קצר ישוב מסורו ויחזור לדרך הישרה שסללנו עבורו כל חייו. אלא שטעינו טעות חמורה. ההתדרדרות הרוחנית שלו נעשתה בקצב מואץ, מבלי שתהיה לנו יכולת לעוצרה. למרבה דאבוננו התרועע בננו עם חברים מדורדרים, ללא שידענו על כך. בהשפעתם ההרסנית הוריד את הכיפה והתרחק מכל מה שריח יהדות נודף ממנו. ברגע הראשון נחרדנו עד עומק נשמתנו. בננו, ציפור נפשנו, אכזב אותנו קשות. כל החיים השתוקקנו לראותו בן עליה. והנה המציאות טופחת על פנינו וספגנו מהלומה כואבת...

"כהורים למשפחה ברוכה, גם דאגנו לשלומם הרוחני של יתר ילדינו, שלא ישפיע עליהם חלילה בדרכיו הקלוקלות. תחילה בטובות, ומשלא הועלנו, פנינו בהכוונת מומחים לשיטת 'המקל' - התרעות, עונשים ודברי תוכחה. אולם מאומה לא עזר. הבחור התחפר בדרכו ולא היה קשוב לדברי כיבושין ומוסר. אשתי ואני הרגשנו מרוסקים. הבית שלנו נהרס, זו היתה גזירה איומה עבורנו. ומלבד כל זה, החל נגדנו מסע של ביזיונות והשפלות. השכנים הרחיקו, ובצדק, את ילדיהם מביתנו, אשר היה תמיד שוקק חיים וחברה. פתאום הפכנו 'מנודים' בשכונה הענקית שלנו. כולם הסתכלו עלינו ברחמנות והיו שהפנו אלינו אצבע מאשימה. הבנו אותם. אף אחד אינו חפץ שילדיו יתגוררו ליד מי שהשפעתו הרסנית, במיוחד כשמדובר בבני בכורי שהינו בחור עוצמתי, כריזמטי ובעל כושר מנהיגות. כל הפדגוגים הורו לנו, למרות הנסיון הקשה, לקרב את הילד, להשאיר

מולו ערוץ של קשר ולנהוג עמו בכבוד. הבעיה היתה שהילד דחה את קרבתנו בשאט נפש. הוא אינו מוכן לקבל מאתנו שום יחס. נראה כאילו מחק אותנו לחלוטין מהלֶקְסִיקון שלו.

"יום אחד הסעתי ברכבי את הרב בן-ציון סנה שליט"א, ושפכתי לפניו את לבי בענין הזה. הרב הקשיב לי בדומיה, לפתע התנער משתיקתו ואמר לי: "שוב לביתך ונסה את הדרך של הודיה לה' לפני כל תפילה תחינה ובקשה שאתה מוציא מפיך". באותו יום שבתי לביתי, כששביב תקוה בלבי. כאשר נמו ילדי הקטנים ובביתי שררה דומיה, התיישבתי עם אשתי, כאשר למולי מחברת ומכשירי כתיבה. 'עכשיו אנחנו כותבים את כל הטובות שעשה עימנו ה' עד כה', אמרתי ואור חדש בעיני. בתחילה אשתי חייכה: 'לא חבל על הזמן של שנינו? יש לי עוד הרבה משימות לערב זה. הרי פסח מתקרב בצעדי ענק, ועבודות הנקיון - נראה שאין להן סוף'. 'זאת איזושהיא סגולה שנתן לי היום הרב בנציון סנה, בשביל שרוליק שלנו...', הבהרתי לה קצרות".

וכך החלו בני הזוג לפרט את כל החסדים העצומים שמלווים אותם בימי חייהם. "צריך להגיד תודה לה' שנישאנו", פתח הבעל. "וכמובן שה' נתן לנו ילדים", השלימה זוגתו. "והם בריאים ושלמים, חכמים ומוצלחים", הזכיר ר' שמואל ופרץ של הכרת טובה גאה מקרבו. "ועל כך שיש לנו בחסדי ה' קורת גג לדור בה", הוסיפה האשה בהודיה. "וחייבים להודות לבורא עולם על כך שיתר בננו קמים כל יום לתפילה והולכים לישיבה... כמה אחרים במקומם היו נשברים", חידד הבעל את הסייעתא דשמיא המיוחדת שלהם. אט אט, בתהליך כתיבה פנימי ומחושב, התמלאה המחברת בעשרות תודות למנהיג כל הברואים, על חסדיו הגדולים והקטנים שעשה עם כל יצוריו.

לפנות בוקר, כשהיתה רשימת התודות גדולה ועמוסה, נשאו ההורים עיניהם השמימה וביקשו בלב מורתח: "אנא בורא עולמים, עזור לנו בבקשה עם בננו בכורנו, שרוליק בן יוכבד, טע בלבו רצון לשוב לדרך הישרה". כך עלו על יצועם, כשעיניהם אדומות ונפוחות מבכי והמחברת מוצפנת במגירתם. בהגיע ליל הסדר, התיישבו כל ילדיו של ר' שמואל סביב השולחן הערוך. 'בניך כשתילי זיתים סביב לשולחנך', חש האב המאושר כמלך. גם שרוליק, בנו הבכור, הצטרף לסדר ועקב בדריכות אחר אביו. "ילדים, היום, לפני שנתחיל בסדר, נפתח בהקדמה קצרה", דפק האב קלות על השולחן והניח למולו את מחברת ההודיה לה'. "תחילה ברצוני לקרוא באוזניכם את כל אשר עלינו להודות לבורא העולם, כפי שרשמנו אמא ואני לפני כשבוע ימים". הילדים היו המומים, זו להם הפעם הראשונה שאביהם נוהג כך. תמיד הוא ממהר להתחיל בסדר, והיום משום מה הוא נינוח ושליו. פניו קורנות והשמחה פורצת מתוכו. ר' שמואל קרא בפרטי פרטים את כל הטובות שגמל ה' עמו ועם בני משפחתו. רק לאחר מכן החל לקרוא בהגדה. כאשר הגיע לנאמר בהגדה - "אילו פינו מלא שירה כים", "ולפיכך אנחנו חייבים להודות", החל לשיר בשמחה עצומה, ובחדר השתררה אוירה של הכרת טובה לה'.

חלפו שבועות. יום אחד, באמצע ספירת העומר, מגיע בנו בכורו הביתה, כאשר כיפה זערורית מתנוססת על ראשו. אף אחד לא אמר מילה. בני הבית קיבלו הוראה שלא להתערב בענייננו. גם ההורים השתוממו, אך אצרו את פליאתם בלבם. הם חששו לחבל בהתקדמות הקטנה של הבן. בחלוף מספר ימים הבחינו בסימנים של פאות המפארות את צדעי פניו של הנער. האם נכון רואות עיניהם? האם אלה סימני הישועה הממשמשים ובאים?... בחג השבועות הגיע הבן לבית הכנסת, לאחר זמן רב שלא דרך במקום. האב שפשף עיניו בתימהון ופחד להוציא מילה מיותרת מפיו. הוא התפלל שרגעי ההארה הללו של הבן לא יפוגו לעולם. בראש חודש תמוז כבר נכנס הבן הביתה בלבוש של 'בחור ישיבה' - עם המגבעת, החליפה וציציותיו מתנופפות לצדדים. "אבא, החלטתי סופית - אני חוזר לישיבה", הודיע לאביו בקול בטוח. האב המאושר נפל על צווארי בנו, חיבקו, נשקו, הרעיף עליו קיתונות של חום ואהבה ולאחר מכן שאל אותו: "אמור לי בני, מה קרה? מה גרם למהפך הנפלא הזה שעשית?".

הרכין הבן פניו ואמר: "אבא, כל חיי שמעתי ממך ומאמא: 'כשיהיה לנו כסף - אז תזרח השמש', 'לכולם יש ורק לנו אין'... והייתם מתלוננים ומקטרים על המצב שלכם. גדלתי בהרגשה חמוצה של חסר ולכן פניתי לחפש את האושר בחוץ. פתאום, בליל הסדר, אני שומע את רשימת התודות שלכם, הוריי. עקבתי אחריכם וראיתי שזה רציני אצלכם - ההודיה והכרת הטוב באמת ממלאים את לבכם. הנה, במהלך הסדר נשברו כמה צלחות יוקרתיות ואתה פלטת בחיוך: 'לא נורא, יש הרבה זכוכיות בבית, וברוך ה' ששפך חמתו על עצים ואבנים'. אחר כך היו תקלות טכניות נוספות, שעשויות היו לגרום עוגמת נפש, כמו מיץ הענבים שנשפך והכתים את המפה החדשה בכתם שלא יורד. ציפיתי לשמוע מילה, ובמקום זה אמא חייכה ואמרה: 'נו, נשתמש מחר במפת הקרם. יש לנו עוד הרבה מפות בבית'. זה גרם לי שינוי מהותי. פתאום רציתי להידמות לכם, לחקות אתכם, להיות כמותכם, חביבים ומאירי פנים, שיודעים באמת להודות לה' על כל הטוב שקיבלו... לאחר הפסח ישבתי עם עצמי והחלטתי לכתוב את כל הטובות שעשה עמי ה'. הרשימה התארכה ואני מוסיף וכותב, ממלא ומודה. לאחר שהדפים התמלאו שאלתי את עצמי בגילוי לב: 'איך אני יכול להפנות עורף לקב"ה, אחר שגמל עמי כל כך הרבה חסדים וטובות?'. אז החל הצעד הראשון, והנה אני כאן, מוכן ומזומן לשוב לדפי הגמרא".

ר' שמואל וזוגתו ליוו את בנם בכורם בדרכו לישיבה לבעלי תשובה, כשדמעות הודיה לה' מציפות את עיניהם. הם זכו לישועה! תפילתם בקעה רקיעים. ושניהם ידעו כי הם העניקו לעצמם ולילדיהם את מנת החינוך הטובה ביותר שיכלו להעניק אי פעם!.

[מתוך 'האמנתי ואדברה']

■ הגיליון מוקדש לרפוא"ש: **רחל בת קלדין** ■ **חנה בת עישה** ■

אור השבת

העלון מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם
מוקדש לע"נ מורי אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

זמני כניסת וצאת השבת

כניסת השבת: 16:17
שקיעה: 16:39
צאת השבת: 17:16
רבנו תם: 17:52

הגליון יו"ל בעיה"ק נתיבות

פסיעה אחת הבדילה בינו לבין מכשיר ההנשמה שאיים על חייו ■ **ההדבקות** בנגיף הקורונה **תחזיות** הרופאים **והתפילות** שקרעו שערי שמיים שלבסוף, **הם הכריעו** ■ עמ' 2

מעשיות בפרשה

"וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו... כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך"

מלאכים ממש. (רש"י)

מה טעם צריך היה לשלוח מלאכים ולא בני־אדם? ומה טעם קורא הוא לעשו "אדוני" שלא בנוכחותו?

ברם, כך דרכו של צדיק, שאפילו בשעה שהוא מדבר דבורים פשוטים לבני־אדם, גם אז מתכוון הוא לענינים שמימיים עליונים. גם בדברים הללו נתכוון יעקב אבינו להביע תפילות להשם־יתברך.

לפיכך בחר לו כשליחים את המלאכים מיכאל וגבריאל (כך מובא בספרים הקדושים), שתמיד ממליצים הם טוב בעד ישראל, כדי שבנוסף על שליחותם לעשו גם יתפללו בעדו לפני השם־יתברך. אמר להם: "כה תאמרון לאדוני"—לאדון הכל שבשמים, בתור המלצה טובה עלי, ו"לעשו" — תאמרו את אותם הדברים במובנם הפשוט: "עם לבן גרתי" — כלומר, "לא נעשיתי שר וחשוב אלא גר", ואילו מובנם האחר של הדברים, המיועד "לאדוני", הוא, "ותרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים".

וגם בזה: "ויהי לי שור וחמור" — לפי המובן הראשון, "זו אינה לא מטל השמים ולא משמני ארץ" (רש"י) — זאת תאמרו לעשו. ולפי המובן האחר, "שור זה משיח בן יוסף וחמור זה משיח בן דוד (מדרש) — זאת תאמרו לאדוני, להשם־יתברך, כי יצילני בזכותם מדי עשו. (נועם אלימלך)

הודעה חשובה לאלפי מנויי הגיליון במייל

המייל החדש של תפוצת גיליון אור השבת היינו:

alon089945291@gmail.com

שימו לב: גם אלה הרשומים במייל הישן חובה להרשם שוב ולעדכן במייל החדש

דיון הלכתי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

האם יש ענין ללבוש את המסיכה קודם כ"כ ימין ואח"כ שמאל

הנה ראיתי שכתבו לדון האם צריך להקדים בלבישת המסיכה קודם כל את צד ימין ואח"כ צד שמאל או לא, ודן בזה, והביאו בהרבה מקומות על הדיון שעורר, ורב אחד כתב על שאלה זו "זה מזכיר לי את השאלה מה צריך לגרד קודם רגל ימין או רגל שמאל".

הנה במשנ"ב (סימן ב' סק"ד) כתב לענין חליפה ילבש את הימין ואח"כ את השמאל ויכון כי הכלל נכלל בימין ומן הימין בא לשמאל, וא"כ ה"ה כאן, וא"כ כיון דמידי דלבישה הוא בימין, וכמו שלבישת מנעלים בימין, וכיון שהכא הוא חשיב מלבוש והפוסקים כתבו שהוא נפק"מ לענין שבת, [וכן דנו האם צריך מסיכה מיוחדת לשב"ק] א"כ לכאורה יש ללבוש צד ימין קודם. אלא דמשמע מהגמ' בשבת שהוא דוקא לענין מנעלים, משמע מהמשנ"ב (שם) דה"ה לכל דבר, אולם עיין במסורת משה (ח"א עמ' ד') משמע דאין דין ימין בסגירת חליפה, וא"כ ה"ה לענין הכא, שאין שום ענין, אולם עיין בספר אד יעלה (ח"א עמ' שצט) שכתב שכן יש בזה ענין ע"ש. אלא דסו"ס יש לדון מה הדין לענין מסיכות שקושרים אותם, האם שייך למימר בזה דין ימין או שמאל או לא יע"ש.

ובדעת נוטה (תפילה ח"א עמ' נח הערה 130) הו"ד הגרח"ק, שאמר דבגמ' בשבת סא א' לא נזכר כן רק לגבי מנעלים אבל הסברא שכתב רש"י שזהו כבודה של ימין שאין ממהר לפושטה זה שייך גם בשאר מלבושים וע"כ למעשה צ"ע עכ"ד, והביאו שם שכן משמע בטהרת השולחן על השו"ע (סימן ב' ס"ג) ע"ש. ואמר לי הגאון רבי אלחנן פרינץ שליט"א בעל האבני דרך ט"ו חלקים דיש ללבוש את המסיכה מימין לשמאל.

אור התורה

לע"נ בנימין בן רחל

תשובות למדור ניתן לשלוח עד יום שלישי בשבוע
לפקס: 08-9941870
או למייל:
7665190@gmail.com

אנשי בשורה אנו: עקב המצב ולבקשת רבים בשלב זה ניתן לענות תשובות גם במענה אוטומטי במס' טלפון- 077-410-39-00 בברכת "יגדיל תורה ויאדיר".

חידה: קיימא לן שלא ללכת יחידי בלילה, היכי תימצי שיצא יחידיח ולא יחשב כיחידי?
חידה של שבוע שעבר: היכן מצינו מים המטפסים לכיוון למעלה? (ההיפך מטבע המים)
פתרון החידה משבוע שעבר: המים שנמצאים בהרים הגבוהים מנהר פרת (בכורות נה:).
[לרבים השואלים: המקור לכך שקין והבל נולדו מנחש, פרקין דרבי אליעזר פרק כא)
שימו לב: חידה מאתגרת ומרתקת כל שבוע מתורת האור החיים הקדוש עם זוכים בכל שבוע. בלעדי בקו אור התורה - 0774103900.

הזדרש אי"ה יזרלו הפרסים בהלוה:
"כרטיס ספר" לרכישה ברשת "אור החיים"
נגן (MP3) כשר עם שיחות של גדולי הדורשנים
דיסק און קי בפיתוח ייחודי לקוראי העלון

שימו לב: ההגרלות מתבצעות אחד לחודשיים על כל הפרסים

העלון להצלחת הגביר היקר:
מר תומר סגרון רעייתו ובנו לביא

להצטרפות לרשימת התפוצה:
alon089945291@gmail.com

■ **מייל המערכת** (לתגובות, הערות והארות בלבד):
alon7148454@gmail.com

■ **טלפון: 052-7148454** ■ **קו התוכן: 079-5904730**
■ **פקס: 08-9941870** ■ **מען למכתבים: חזני 1133/4 נתיבות**

לע"נ: מו"א רבי משה בן עישה, עישה בת חנינה, חדווה בת מיכל מסעודה, מרן רבנו עובדיה יוסף בן גרדנ"ה, ר' יצחק בן שושנה חמשנה, ישראל אפללו בן איז"ה, יאיר עידן בן יעקוטא חזי', מקיקס בן שקלילה, הרב אברהם ביתאן בן ברקא, אמנון בן יחיא פנחס, ר' אליהו ארטה בן עזיזה, ודדה בת זכרונה, ניסים בן ז'ינה.

לזכות: שרה, נועה, ירהונתן אביחי בני שני, טליה, משה חיים האחר בת רחל, האיר עריכה בת דינה זינה.

לזכות: אילה יסכה בת יפה, איילת עליה בת אסתר, שולמית בת אריס

להצלחה בריאות ופרנסה טוב: א"מ יפה בת וחדרה תחי'.

אספרה

סיפור לשבת

סיפור מכלי ראשון ומצמרר!!

כך ניצל חולה הקורונה מחיבור למכונת הנשמה:

מכונת ההנשמה הניסית

בימים הללו מדברים כבר על שלב אחרי התפרצות הנגיף בארצנו, הדיבורים הם על חיסון שכבר 'בחודשים' הקרובים יופץ והציבור יחוסן וכך תצומצם ההדבקה ולאט לאט המגיפה תיעלם כמו שבאה. אבל בל לנו לשכוח שאת החיסון ייצר יצרן בעל רקע יהודי, ועל כך רואים את המוח היהודי שהשם יתברך לבן אדם לראש ושיבוא ויציל את העולם מדבר כה קטן שאפילו לא נראה לעין.

וגם אחרי שתגמר המגיפה שיגיע העת בו יצטרכו לשבת ולסכם את שמות הנגיף, הרי שיגיעו למסקנה שאצבע אלוקים הייתה כאן בכל הנוגע לסוגיה של הקורונה. מי לא זוכר על כמה דברו בתחילה על עשרות אלפי מתים ומיליוני נדבקים אבל שורה תחתונה שום תחזית לא התממשה ויה"ר שלא תתממש לעולם.

הסיפור המדהים הבא פורסם בשבועות האחרונים על ידי בעל הסיפור, שבחר דווקא עתה לפרסמו לעם ישראל.

"בגל הראשון חליתי בנגיף הקורונה. בימים הראשונים ששהיתי בבית הכל היה בסדר וכמעט רגיל. עד שלפתע בהמשך החלו להופיע קשיי נשימה, וכשהתגברו החלט להעביר אותי בדחיפות לבית החולים, ולחבר אותי למכונת חמצן.

"בבית החולים מצב הנשימה הדרדר למרות הגברת החמצן, והרופאים החליטו לחבר אותי למכונת הנשמה. למי שלא יודע, לא עלינו מכונת הנשמה היא בעצם התקווה האחרונה שאפשר להציל עוד את האדם ולהשאיר אותו בחיים עם עוד עזרה מבחוץ. כל זה היה ביום שלישי בלילה, אור ליום רביעי.

"רופאי בית החולים התיצבו ליד מיטתי והורו לי לחתום על הסכמה להרדמה ולהנשמה. פחדתי מאוד, פחד מוות וצמרמורת עברה בכל חלקי גופי, ונסיתי בכל כוחותי הדלים להתנגד למרות זאת שהם הבינו אותי ואת הרגשתי הכואבת, ולכן הם התייעצו ביניהם ואמרו לי: 'נמתין איתך עד הבוקר. אם המצב יחמיר, לא יהיה מנוס מלחבר אותך למכונת הנשמה' ולאחר מכן יצאו כל הרופאים מהחדר, ואני נותרתי לבד בפנים, בתוך החדר עם מחשבותיי והרגשותיי. בין מחשבת ייאוש אחת לשניה, פרצתי בבכי מעומק הלב, התפללתי בכל כוחי, ומליבי פרצה זעקה חרישית:

"אמא! אמא שלי ע"ה. את היום בשמיים, ויודעת את האמת, מחר יום רביעי! אל תתני שירדימו אותי ביום רביעי. בבקשה, אל תתני!" כך, בעודי ממלמל מילים אלו, נרדמתי ושקעתי בשינה עמוקה מקווה לבשורות טובות, וכמובן להחלמה מהירה.

"יום רביעי היה היום של אמא ע"ה. במשך כעשרים שנה, מיום נשואי ועד שהיא נפטרה, קמתי בכל יום רביעי בבוקר, ונסעתי מבית שמש עיר מגורי לבית אימי שבמודיעין עילית. הייתי נמצא איתה במשך כל היום כולו; עוזר לה, עורך קניות, יוצא איתה לטיול היומי, שהיה הכרחי לבריאותה, מסב עימה לסעודה, משוחח ומנעים את זמנה. כך יום שלם, שבוע אחרי שבוע במשך עשרים שנה. ותמיד ביום רביעי ובשום אופן לא וויתרתי על היום הזה. בכל מצב, בכל תנאי, בכל מזג אוויר.

> 'נמתין איתך עד הבוקר. אם המצב יחמיר, לא יהיה מנוס מלחבר אותך למכונת הנשמה'

עובדה זו צפה ועלתה במחשבתי באותו לילה בבית החולים, וגרמה לי לפנות להשם בתפילה ובדמעות. בקשתי שאמי ע"ה תהיה מליצת יושר בעבורי.

"הקדוש ברוך הוא שמע את תפילתי.

"במשך כל הלילה נכנס רופא לעקוב אחר נשמתי, ולא הסתיר את השתוממותו. להפתעתו הוא לא ראה ירידה בנשימה אלא עליה והתייצבות בכל המדדים. הייתה זאת השתפרות במצבי כל כך ניסית עד שהיה כה קשה לרופא להאמין שבלי כל טיפול זה מה שכרגע קורה.

"והנה בבוקר נכנסו הרופאים לחדרי, וכשבדקו את רמת החמצן פרצה מפיהם קריאת הפתעה: "מה קורה כאן צבי"??, פנו אלי. "המצב השתפר מאוד! נצחת את הקורונה! ברוך השם אתה לא צריך הנשמה כלל וכלל והרי אתה בריא כשור כמו כל אחד האדם".

"מיום ליום ומרגע לרגע מצבי הבריאותי בסייעתא דשמיא ובניסים גלויים משתפר פלאים, ועד מהרה שחררתי מבית החולים, עדיין חלש, אך נושם ברוך השם בכוחות עצמי ללא כל צורך במכונת הנשמה או מכונת חמצן כזו או אחרת, ופשוט קבלתי חיים במתנה. תודה לך השם יתברך. תודה".

הסיפור הכל כך מרגש, שבמקרה פורסם רק השבוע ונשלח אלינו בכדי שנפרסמו לרבים בא להסיק מסקנות וללמוד מהמשל שבעצם זה מה שקורה כרגע בעולם שיש בעל הבית לבירה הוא השולט הבלעדי והוא יקבע מה יהיה ומתי יהיה, וכל ניסיונות של עקיפה מימין כנגד רצונותיו זה יגמר חלילה בתאונה ובנזק.

ולכן חשוב מאוד להראות אהבה לבורא עולם בקיום המצוות כי השכר העצום שמקבלים כנגד אותה פעולה מוסיפה פי כמה וכמה בנשמתו, ובמקרה שלנו, בנשימתו של אדם רוחניות אלוקית מעין עולם הבא!

כל מה שעושה השם הכל לטובה

המשקפיים הנכונות

התרגלנו ומעלות ומורדות החיים גילו לנו שיש דברים טובים בחיים ויש דברים רעים, יש דברים משמחים ויש דברים מצערים ■ על פי דרך העולם והשיטה אותה החדיר השם יתברך בבריאת האדם וטבעו היא **להודות בכל מצב שיש** ■ האם זה רלוונטי ומעשי לחיינו אנו ואם כן כיצד עושים את זה ■ וגם: **סיפור השגחה פרטית בין זמנינו** שימחיש לנו את כל המהלך של ההשקפה הנכונה ■ מפי הרב אנשיל כץ שליט"א

אמר דוד המלך (תהילים לד יא) ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב, וביאר הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא דא היא שבחא של אינם מרגישים שום חסר, יען כל טוב - כל – דורשי ה', שלא יחסרו מה שקורה עמהם הרי זה להם טוב, הנראה והנגלה ובין הנסתר . ושמעתי נועם אמרים בשם המגיד מישרים הגאון רבי ישראל זושא הלווי הורוויץ שליט"א אב"ד קהילות החסידים אלעד שאמר בדרך צחות מהו בת ק' כבת כ', אלא לרמז על סדר פרקי התהילים, כי הנה פרק כ 'הוא מזמור יענך ה' ביום צרה ,ופרק ק' הוא מזמור לתודה , וזו הייתה מידת שרה ,כאמור, שכולם היו שוין אצלה לטובה ועל כולם שווים אצלה – כולם אמרה מזמור לתודה גם הצרה וגם התודה שבפרק ז – '"לטובה ולדרכו ניתן להוסיף לומר שזהו ובת כ' בת ז כתיב אודה ה' כצדקו ואזמרה שם ה' עליון, נמצא שכל השנים שוות היו אצלה בזמירות של תודה.

כ"ק אאמו"ר זצ"ל היה מרבה להשתעשע עם לשונו הקדוש של התניא (אגרת הקודש יא) 'המאמין לא יחוש משום ייסורים בעולם , ובכל ענייני העולם הן ולאו [טוב ורע] שווין אצלו בהשוואה אמתית , באמונה זו באמת ,נעשה הכל טוב גם בגלוי'. אבי זצ"ל שהיה איש מלא חולאים ובעל ייסורים' האט זיך געקאכט - 'היה מתלהב עם דברי התניא הללו והיה דורש בהם בכל עת מצוא.

והנה סיפור השגחה מופלא שאירע ממש בזמנינו:

אחד מן היהודים המקומיים בארה"ב ,שנזקק היה להלוואה דחופה נכנס לארגון גמ"ח של רחמנים בני רחמנים ולווה סך חמישים אלף דולר תמורת צ'קים שהפקיד לתוספת ביטחון בידי הנהלת הגמ"ח ,צ'ק לכל חודש ,אך התנה עליהם מראש שכיוון שאין לו די כסף בבנק לכן יביא בעצמו לגמ"ח כסף מזומן כל חודש ותמורתו יקבל חזרה את הצ'ק של אותו חודש .וכך הווי בחודש הראשון השני וגם השלישי , הכל התנהג כמסוכם וכשורה ,אך בחודש הרביעי שכח בעל הגמ"ח והפקיד את הצ'ק לבנק ואפילו לא זכר לעדכן את הלווה בעל הצ'ק. באותו לילה חזר הלווה מעבודתו מחוץ לעירו הביתה כשהוא עייף ויגע מעמל היום . אך באמצע והנה רואה הוא כי עוד מעט ואין דלק, ובאין קמח אין תורה .

למזלו הספיק המקצת דלק שנותר בכדי להגיע לתחנת הדלק הקרובה .בזריזות ניגש לעמדה למלא דלק באופן עצמאי, הוציא את כרטיס האשראי ורצה לשלם ביודעו בבירור שיש לו קצת כסף בבנק, אך באותו היום ירד הכרטיס יחד עם הצ'ק, והאשראי לא עבר .בצר לו התקשר לבנק בדק ונודע לו שהופקד הצ'ק של הגמ"ח שלא כרצונו בבנק ובכך התרוקן חשבונו לחלוטין . מה עושים .הוא נמצא מחוץ לעיר, אין לו שום גואל ומכר בכל הסביבה, ומאין יבוא עזרו. אך, לא אמר נואש אלא עמד בצד ואמר כל מה דעביד רחמנא לטב עביד .'הוא החל – בכוונה' גם זו לטובה לחפש ברכב אולי ימצא שאריות מטבעות פה ושם, חיפש בעמל ומצא מטבע שם ודולר כאן וכו'.

ומצאת תאמין עד שהתקבץ אצלו עשרים ושלושה דולר ,אמנם לא מספיק למלא את מיכל הדלק עד תומו ,אבל יספיק לו די והותר להגיע למחוז חפצו לביתו שבעיר. לקח את הכסף והלך לשלם בחנות התחנה, משהגיע לשם הציע לו הגוי שעבד בתחנה שימלא דלק רק בעשרים דולר, ובשלושה דולר הנותרים יקנה אצלו בתחנה כרטיס להגרלה שאמורה להתקיים בקרוב על סכום כסף גדול .אותו יהודי שלא היה רגיל בכך רצה לפוטרו ,אך משהציע הלה שוב ושוב, חשב שאולי זו הזדמנות, וכך עשה, קנה כרטיס בשלושה דולר, ובשאר מילא דלק . דולר 50,000 כעבור ימים מספר עלה אותו יהודי בגורל וזכה בסך כאותו סכום כולו שלווה מהגמ"ח.

חישוב פשוט גילה כי דווקא "הצרה הצרורה" שהכניסו בעל הגמ"ח לתוכו, זה גופא היה ישועתו , שהרי אילו שילם ישירות במכשיר האשראי ולא דרך אותו גוי כי אז לא היה נכנס ולא קונה ולא וזוכה בהגרלה . ולהודיע, שכל קוויך לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך.

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם או מכיריכם סיפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת'
רח' חזני 4\133 נתיבות ולציין 'אור השבת' או בפקס: 08-9941870

אספרה
סיפור לשבת

סיפור אמיתי!!

פרשתנו ניסא- חנוכה תשפ"א:

אור כנגד עור

את הסגולה הידועה על ההבטה בנרות אין צריך להרחיב ולו במעט. בכל שנה עת התקרב חג החנוכה נוהגים לפרסם בקהילות רבות אודות מנהגים שונים ומשונים בחג החנוכה, אבל הבולט שבהם היינו דין 'כי נר מצווה ותורה אור' שעל עצם ההבטה בנרות היראת שמים נכנסת ומתקבלת אצל האדם וממילא זה משפיע במקביל על חייו הגשמיים והרגילים.

אדם שמחמיר בנרות חנוכה בכלל ונרות שבת בפרט, זוכה לשפע אלוקי שאין שני ואין דומה לו. ובפרט שאנו נכנסים ממש בימים אלו לימי החנוכה הקדושים והנעלים הרי שמחובתנו להראות אהבה לבורא עולם גם בפרטים שנראים לנו קטנים, כגון ההידורים שיש בשמן. והשנה כולנו ללא יוצא מן הכלל נראה את החיבה שלנו לאבא שבשמיים ונשתמש בשמן זית זך הראוי למאכל ולא רק למאור.

את הסיפור המיוחד והכל כך מתאים לימים אלו קבלנו מקורא שביקש לעורר את החיזוק המיוחד וכל כך מסוגל לקראת ימי החנוכה המתקדשים ובאים:

"לקראת חג האורים הקרב ובא, הדבר הגדול שעמוד למול עינינו זה לידע ולפרסם את הנס לציבור רבבות הקוראים כמובן לתועלת הציבור, וכך הסיפור. לפני שנתחיל חשוב לעדכן שהסיפור עצמו נכתב בימים האחרונים בדיוק בזמן זה, וישמע חכם וישכיל.

"זכינו לבנות אני ורעיתי בית למופת, ילדים מחונכים היטב ויראת שמים הייתה נסוכה על פניהם. איך אומרים היום 'משפחה לתפארת'...

"ככה המשיכו החיים לאיטם. עד שהכל התהפך בהפתעה גמורה. בחודשים האחרונים התחיל אצל ביתנו הקטנה בת השמונה וקצת פצעים בגופה. חשוב להדגיש, אלו לא היו פצעים סתם, היו אלו פצעים מלחיצים ומשונים עד למאוד. וכמובן הבנו שמדובר במשהו נדיר אבל חשבנו שזה משהו שגרתי ויעבור, כמו כל פצעים שבאים והולכים.

"כמה שחשבנו חיובי לגבי מצב הפצעים גילינו שהמחשבה השלילית היא הפעם כנראה תנצח וכמה שניסינו להרגע בכוח ולהשקיט את הדאגה שלנו בלי להסיר אותה ראינו איך זה הלך וגדל, זה היה נראה בהתחלה כאלרגיה למשהו, אבל זה המשיך למקומות נוספים בגוף, וגרר איתו גירודים עזים ובלתי נסבלים, שאנו כהורים לא יכלנו לראות למול עינינו במשך שעות היממה ובמקביל לכך את הסבל של הבת שזה נגרר עד כדי נידודי שינה בלילה, לילה לילה בקביעות נוראית ובלתי נסבלת למראה וכל שכן להרגשה.

"אחרי שהמצב כה הפריע לנו, פנינו להתייעצות רפואית עם אחד מעסקני הרפואה והוא הפנה אותנו במיידיות לשני רופאים שהוא מכיר אישית ואמר לנו שאפשר לסמוך עליהם בעיניים עצומות שיעשו את עבודת הריפוי על הצד הטוב והמובחר ביותר של הרפואה של בעיות העור.

"פנינו לרופאים. הם אבחנו את הילדה מכאן ומשם ורשמו לפניהם מספר דברים. הם בקשו את פרטי הזיהוי והוציאו לנו מרשם שעליהם כתבו הרופאים מספר משחות שונות ומשונות. כמובן מרחנו כפי שהסבירו לנו, אבל... זה עזר רק למספר ימים בודדים שלאחריהם הפצעים שוב פעם חזרו והפעם חזרו בגדול.

> **ובעודנו עסוקים בקבלה שקיבלנו על עצמנו, לא עברו מספר שבועות ואנחנו רואים שיפור כנגד כל הסיכויים.**

"הנושא הטריד אותנו מאוד ולכן פנינו ועשינו מספר בדיקות חשובות ושונות, שבמהלכם על פי תוצאות הבדיקות גם הרופאים לא בדיוק ידעו להצביע מה זה, בהתחלה חשבו אולי זה פסוריאזיס, (מחלת עור) או משהו מאותה משפחה, שלזה כבר צריך טיפול אחר לגמרי וארוך. אבל מה שבטוח שתרופה כרגע אין, ואולי תוך שנה יש סיכוי מועט שזה יעבור, וכמובן בליווי ושילוב של משחות הרגעה ותרופות מסאביות מידי יום ביומו.

"אנחנו עומדים בעיצומו של חג החנוכה (תש"פ) ולא חושבים אחרת אלא לבקש מול הנרות, בריאות ושוב בריאות, ויותר מכך לבקש אור כנגד עור, (אור הנרות הקדושים שהם עצמותם מהווים כפרסום הנס שנעשה לעם ישראל כנגד עור עם הפצעים).

" לא הסתפקנו רק בזה, ועוד יותר מכך התחייבנו בלא נדר ובלא קבלה להשתדל לקבל על עצמנו מהיום ואילך להדליק נרות שבת וחנוכה רק בשמן זית "למאכל" ולא למאור שכידוע מהודר יותר. ובכלל סגולה לבנים צדיקים להדליק בשמן זית, אבל שמן זית למאכל טוב עוד יותר.

"ובעודנו עסוקים בקבלה שקיבלנו על עצמנו, לא עברו מספר שבועות ואנחנו רואים שיפור כנגד כל הסיכויים, בכל חלקי הגוף, ולאחר כשלושה חודשים בהדרגה עד לריפוי כמעט מושלם של כל הפצעים. פשוט ראינו אור של ניסים על העור של הילדה שלנו".

וכאן מסתיים לו הסיפור: "והנה אנחנו זוכים היום לסגור מעגל מעל במה מכובדת זו לפרסם את הנס המוחשי שאירע עמנו, להודות ולהלל את רופא כל בשר, ושאין זכר לפצעים בגופה של ביתנו שתחיה.

מעולמו של בן הישיבה

מוסר ואמונה מתוך מחשבות הדיוט

"ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש, ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא"

בית של תורה

וברש"י כתב, וז"ל: "עשאן כמין מרזב שירא מפני חיות רעות", וכו'. עוד כתב רש"י על המשך הפסוק שנאמר "וישכב במקום ההוא"- וז"ל: "לשון מעוט, באותו מקום שכב, אבל בי"ד שנים ששימש בבית עבר, לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה", עכ"ל.

הנה יש להעיר מדוע בחר יעקב אבינו ע"ה לשכב דווקא במקום הזה, שבמקום זה היה מקום סכנה וחיות רעות. וכבר י"ד שנים לא ישן, מה היה קורה אם היה ממתין עוד יום, עד שימצא מקום אחר שאינו מקום סכנה? ובכלל איזה מין צורת שינה ומנוחה יכולה להיות לאדם במקום כזה של סכנה?

ואולי אפ"ל בס"ד. דהנה ידוע שהצדיקים משתדלים בכל כוחם להגיע לדרגות הכי שלמות בעבודת ה' יתברך, ובעיקר יראת שמים טהורה. והנה שלימות של יראת ה' זה כאשר מגיע למצב שאינו מפחד משום דבר בעולם מלבד מהשי"ת וכאשר הם מרגישים ואפי' מעט מעט שעדיין הם לא מושלמים בדבר זה יש להם צער רב מזה כידוע.

והנה יעקב אבינו ע"ה, כאשר הגיע למקום הזה שהוא מקום סכנה, הרגיש בעצמו [כמובן לפי דרגתו], שהינו חושש קצת מפני הסכנה, ואמר לעצמו, איך יתכן שאני עדיין חושש ממקום כזה אפי' שבמקום זה יש חיות רעות, הרי התורה נתנה את חיתתם של החיות רעות תחת הצדיקים וכו' כידוע.

או אז ראה יעקב לנכון לסדר לעצמו דווקא ובכוונה תחילה לשכב לישון במקום הזה, וזה לא בגלל שהיותם פתאום הוא יותר עייף מהי"ד שנים שקדמו. וכוונתו הייתה, כדי להשיג עוד עליה בדרגת הביטחון האמיתי בקב"ה.

> **מה עשה? לקח אבנים סביב למראשותיו בלבד, דהיינו שעשה רק מינימום של ההכרח של ההשתדלות**

אלא שכאן ניצבה בעיה מול יעקב אבינו ע"ה, שמחד, יעקב אבינו לא מחזיק עצמו כזה צדיק [עיין לקמן (פרק ל"ב, י"א) קטנתי מכל החסדים וגו'. וברש"י שם], וא"כ כיצד יעשה דבר הנראה כאילו הנו מפקיר ומזלזל בחיי אדם, שהרי אסור לאדם לעמוד במקום סכנה, כמבואר בגמ' מסכת תענית (דף כ:) עיי"ש, ומאידך רצה הוא לעלות בסולם הביטחון בהשי"ת. א"כ נמצא הוא בפרשת דרכים. א"כ מה עושים?

גם לזה מצא יעקב אבינו ע"ה פתרון. וכך הוא החליט, שכאן צריך לשכב וגם צריך לעשות השתדלות. אלא שאם יקח אבנים ויסתתר תחתיהם כמקלט מוגן, א"כ אין בזה שום דרגה של ביטחון בהשי"ת. לכן מה עשה? לקח אבנים סביב למראשותיו בלבד, דהיינו שעשה רק מינימום של ההכרח של ההשתדלות ובדוחק גדול לקח הכי פחות של הגנה לצאת ידי חובת ההשתדלות.

ומכיוון שכך ראה הקב"ה שכוונתו לעלות במעלות סולם הביטחון בהשי"ת, על כן מה עשה השי"ת להעלותו לדרגה יתירה, חיבר לו את כל האבנים ועשה לו מזה אבן אחת גדולה, נמצא שבסופו של דבר כאילו נתמעט גם השמירה המועטת הטבעית שעשה יעקב אע"ה. ואז השיג שלמות של ביטחון בהשי"ת.

מדור תמיהות וקושיות

אשכול יוסף

הרה"ג רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"הצילני נא מיד אחי מיד עשיו כי ירא אנכי אותו פן יבוא והכני אם על בנים" (ל"ב, י"ב)

באותה שעה עמד יעקב בתפלה לפני הקב"ה, אמר לפניו, רבש"ע כתבת בתורתך (ויקרא כ"ב כ"ח), "ושור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד", ואם יבא רשע זה ויאבד את בני ואת אמם כאחת, ספר תורה שאתה עתיד ליתן בהר סיני מי יקראנו, בבקשה ממך הצילני מידו שלא יבא ויכני אם על בנים, [ילקו"ש אות ק"ל, וכעין זה במדרש רבה סי' ע"ה].

היאך הבין יעקב שלא יהרג הוא ובניו משום "אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד" והלא מצינו במשך הדורות ואף בדורנו שאב ובנו ומשפחות שלמות ב"מ נכהדו ברגע אחד?

ביאור א'

אם יעקב ובניו היו מותם היו כל ישראל נכהדים

נראה עוד לבאר בס"ד דגבי שור ושה, על כל שור ושה שייך גזירת אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד, אבל גבי ישראל שכולם חטיבה אחת מכח הערבות ההדדית, ממילא אף אם ב"מ נכחדו אב ובנו, עדיין לא נחשב אותו ואת בנו ביום אחד, כי כל אחד אינו בכלל כל "אותו" שהוא רק חלק מ"אותו", וכן הבן הוי רק חלק מ"בנו", דכל אחד ואחד יש לו שייכות עם כל שאר כלל ישראל, אבל גבי יעקב אבינו שהחל את שושלת עם ישראל הקדושים, ממילא אם חלילה היו הוא ובניו נכחדים, היה זה בכלל אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד.

ביאור ב'

אם יעמדו הוא ובניו לא יהיה מי שילמד ויקיים דין "אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד"

בדרך הפשט נראה לבאר שעיקר כוונת יעקב אבינו היתה לומר לפני הקב"ה, שהלא ישראל הם שעתידים לקבל את התורה הקדושה, ואם יהרג הוא ובניו, ממילא מי יקיים את הדין "ושור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד", וכמדוקדק בלשונו: "אם יבוא רשע זה ויאבד בני ואת אמם כאחת, ספר תורה שאתה עתיד ליתן בהר סיני מי יקראנו", כלומר שלא יהיה מי שילמד ויקיים דין זה. והזכיר דווקא דין זה, לבקש רחמים בק"ו משור ושה, אבל לא מפני ששייך דין זה גם באדם.

וכעין מה שמצינו עם משה רבינו (שבת פח:) שכשעלה למרום לקבל את התורה וביקשו מלאכי השרת לשורפו בהבל שבפיהם, אמר להם, תורה כתיב בה (שמות כ') "אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", למצרים ירדתם, לפרעה השתעבדתם, תורה למה תהא לכם?! "לא יהיה לך אלהים אחרים", בין הגויים אתם שרויין שעובדין עבודה זרה?! "כבד את אביך ואת אמך" אב ואם יש לכם?! "לא תרצח לא תנאף לא תגנוב", קנאה יש ביניכם, יצר הרע יש ביניכם?! וכן על זה הדרך, מיד הודו לו להקב"ה וקיבל משה את התורה למוסרה לעם ישראל.

ומצינו עוד כיוצא בזה במכילתא (בשלח, מסכתא דעמלק סי' ב'): "רבי יהושע אומר כשבא עמלק להזיק את ישראל מתחת כנפי אביהם שבשמים אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע, רשע זה בא לאבד בניך מתחת כנפיך ספר תורה שנתת להם מי יקרא בו". [ברם יש להדגיש שאכן מצינו במדרש (איכה רבה פתיחתא כ"ד), שבעת החורבן עמד משה לפניו רבש"ע ואמר כתבת בתורתך "ושור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד" והלא כבר הרגו בנים ואמותיהם כמה וכמה ואתה שותק].

חידוק

סיפורים אמתיים

מעשה ברבי יהונתן אייבשיץ ז"ל שהמלך שאל אותו מדוע מה שגזרו חכמי היהודים זה יותר חמור מדברי תורה, שהרי אפילו מי שאוכל לא כשר כגון נבילה וטריפה רחמנא ליצלן, אינו נענש במיתה אלא במלקות, ואילו מי שאוכל לחם בלי נטילת ידיים חייב מיתה ונעקר מן העולם ובא לידי עניות?

אמר לו רבי יהונתן האם לאדוני המלך יש ספר חוקים של המדינה שמובאים שם סוגי עונשים על כל עבירה ועבירה? בודאי! ענה המלך, והוציא את ספר חוקי המדינה מהספריה והראה לרב שמדינתו היא מדינה מתוקנת שיש בה חוקים וציווים, ומי שיגנוב צפויות לו שנתיים מאסר, ומי שלא ישלם מיסים יקבל קנס גבוה, ועוד ועוד.

אמר לו רבי יהונתן אני ראיתי שבכניסה לארמון ישנם שומרים חמושים, מה תפקידם? הם שומרים שלא יכנס אדם בלא רשות, ואם האדם יעבור על דברי החיילים והשומרים, מה הורית להם לעשות? להרוג מיד את האיש, שלא יעז להכנס לארמון. אמר לו רבי יהונתן: אני לא מבין, מי שעובר על דבריך שזה ספר חוקי המדינה עונשו מאסר או קנס, ואילו מי שעובר על חוקי החיילים שלך, צפוי לו עונש מוות? בודאי, ענה המלך, כיון שהחיילים תפקידם לשמור שלא יעז אדם להכנס לארמון המלוכה שלא להביא אסון על אנשי הממלכה. אמר לו רבי יהונתן, התורה שלנו זה ארמון המלוכה, והחיילים שעומדים מסביב הארמון שזה התורה הקדושה, הם חכמינו הקדושים, והם הניחו מחסומים מסביב לתורה שזה גזירות כגון לא לנגוע במוקצה בשבת שלא יבוא חלילה לחלל את השבת קודש, ולכן מי שמנסה לעבור את המחסומים הללו צפוי למיתה. והמלך קיבל את תשובתו הנפלאה של הרב.

תוך כמה דקות נעמדו כל השוטרים שהיו ברכבת ליד הרב וענו אמן.

על הגאון רבינו יוסף בר מרדכי אוחיון זצוק"ל - מח"ס "אבקת רוכל"{מרבני מרוקו} מסופר: בעירו של רבינו התגורר גוי שעיסוקו היה מלאכת הכישוף, יהודים רבים חששו מכוחו של מכשף זה, והיו משלמים לו ממון רב כדי שלא יפגע בהם. לבו הטהור של רבי יוסף דאב לנוכח מצוקתם של היהודים, ולכן גמר אומר בנפשו לעשות מעשה, לבטל כח הכישוף "ובערת הרע מקרבך". יום אחד עמד המכשף בעיבורה של העיר, וביצע מעשה כישוף שהדהים את כל רואים, החדיר סכין מחודדת לתוך לחיו והוציאה מתוך סנטרו... רבי יוסף שחלף במקום פנה אליו ואמר לו: "בבקשה, תחזור על פעולה זו בשנית ! " המכשף ברוב גאוותו נאות לבקשת הצדיק, הפך רבינו את נעלו, כיסה פניו בבגדו והזכיר שם קדוש. לפתע בקעו זעקות אימים מפיו של הערבי, כח הכישוף בטל, ולא יכול היה לשחרר את הסכין מתוך פיו. מיד החל המכשף להתחנן על נפשו וחילה את פני הצדיק רבי יוסף שיושיעו מצרתו הנוראה. ואז דרש ממנו רבי יוסף קבל עם ועדה הבטחה נחרצת ששוב לא יציק ליהודים, ולא יטריד מנוחתם. המכשף שחש כי קיצו קרב, מיהר להבטיח חגיגית שלעולם לא יטול כסף מיהודי. נאות רבי יוסף, הפך שוב נעלו, גילה את פניו הקדושות, ותיכף התרחש הנס והסכין יצאה מתוך פיו של הגוי.

מעשה ברבי אביגדור הלברשטאם, שהזדמן פעם לעיירה אחתת והתארח בשבת בבית אחד מנכבדי העירה. הוא עצמו לא נהג אדמורו"ת, אך עקב גדלתו נהגו בו מנהג אדמורי"ם והגישו לו כל קדרת החמין, למען יטעם ממנה ויחלק שירים לכל המסבים. משאכל את כל הנתון בקערה, שאל אם נשאר במטבח שירים מהחמין, ומשנענה בחיוב, דרש בתוקף להביא את כל הנותר, ואכלו עד תם. תמהו הכל על התנהגותו ולא הבינו פשר הדבר, כי מטבעו היה ממעט באכילה. משנשאל על ידי מקרביו למעשהו, השיב להם לאחר שעזב את העיירה, כי בחמין היה טעם של נפט, העוזרת טעתה ובמקום להטיל בו שמן או נוזל אחר, יצקה נפט לתוך החמין, הוא ידע, לכשיתגלה הדבר לבעל הבית שטרח רבות לכבוד אורחו החשוב, עלול הדבר לפגוע בעוזרת שהיא יתומה עניה. כדי למנוע זאת, שם עצמו ללעג - אכל מאכל אשר לא יאכל, והלעיט עצמו בכמות מזון עצומה, שהיא כשלעצמה עלולה היתה להזיקו. כל זה למען מנוע אי נעימות מבת ישראל שלא הכירה כלל.

ההגרלה הגדולה

לקראת יום היארצייט לגה"צ
רבי משה אלפסי זצ"ל
הנכם מוזמנים ליטול סדר לימוד מיוחד
במשנה לעילוי נשמתו

בין המשתתפים יוגרל פרס יוקרתי:
חליפה + חולצה + עניבה + חגורה

נגן MP3 כשר (2 זוכים)

כרטיס ספר (2 זוכים)

ניתן להרשם דרך האפשרויות המפורסמות במדור 'אור התורה'

נ"ב. הרישום עד י' בטבת תשפ"א | בנוסף, יש ללמוד את פרק המשניות דווקא בתאריך ד' טבת (ע"ש וישב) תשפ"א ולומר בפה לעילוי נשמת רבי משה בן עישה זצ"ל

ארכיון ספרי פורת האדור - 054-8460007

גליון מס'
44
פר' וישלח תשפ"א
י"ט-כ"ה כסלו
פסחים יד-כ

מתיקות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

מה שמע סבא בוורשא ממרן החפץ חיים

ההכנה לנרות חנוכה

איך התכוננו צדיקי הדורות לחנוכה? איך עושים את ההכנה הראויה לקראת המצוה הקדושה מצות הדלקת נרות חנוכה?

פעם שאל הגאון הקדוש שר התורה בעל האבני נזר זצוק"ל את אחד מתלמידיו בימי החנוכה, האם הוא חידש משהו בתורה לפני הדלקת נר חנוכה. כשהתלמיד ענה בשלילה, אמר לו האבני נזר: אם כך הרי הִדְלַקְתָּ נר חנוכה כמו עם הארץ...

הגה"ק בעל הערוגת הבושם מחוסט זצוק"ל היה סוגר את עצמו בחדרו לפני הדלקת נר חנוכה למשך כמה שעות והיה הוגה בספר זרע קודש להרה"ק מרופשיץ זי"ע.

סיפר כ"ק מרן האדמו"ר מרחמסטריווקא זצוק"ל, שפעם לפני חנוכה ביקש ממנו מרן הגאון הגדול רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל לקבל את הספר הקדוש "קדושת לוי" בהשאלה. לאחר חנוכה כשחזר אליו לקבל את הספר, אמר לו רבי איסר זלמן: "**נער הייתי ולא זקנתי, אִיךְ הָאבּ גֶעצוּנְדֶן חֲנוּכָּה לֶעכְט, אִיךְ הָאבּ גֶעליֶינְט דִי מְגִילָה, אָבֶּער דֶעם טַעַם פּוּן דֶעם הָאבּ אִיךְ נִישְׁט גֶעווּסְט, דֶער סֵפֶר הָאט מִיר גֶעעֶפְנְט**" [הייתי מדליק עד היום נרות חנוכה, הייתי קורא את המגילה, אולם את הטעם של זה לא הרגשתי, הספר הזה פתח לי את הכל...]. ומאז כל שנה לפני חנוכה היה מבקש ממנו שיביא לו את הספר הקדוש.

ואי אפשר מבלי להביא את דבריו הקדושים של הבית אהרן לחנוכה, וכך הוא כותב: "**אין אנו יודעים איך לעשות הכנה למצוה, וצריכים אנו לפחות להתבושש** [-להתבייש] **על זה שאין לנו שכל לעשות הכנה למצוה, אוּן דָאס אִיז טַאקֶע דִי הַכָּנָה פּוּן דֶעם מִצְוָה** [-וזו היא אכן ההכנה הראויה למצוה]".

מתי תמלוך בציון

השבוע נלמד בדף היומי (דף ט"ז ע"ב): "**הרי דם התמצית דנשפך כמים ואינו מכשיר**".

פעם אחת בעת שלמד הרה"ק מצ'יעשנוב זצוק"ל את הסוגיא והגיע לתיבות אלו, התחיל מאוד לבכות, ואמר: **הרי דם התמצית** – דם יהודי (שהוא עיקר ותמצית העולם), **נשפך כמים** – לדאבוננו, **ואינו מוכשר** – עדיין לא הגיע זמן הגאולה, הזמן עדיין אינו מוכשר להתגלות מלך המשיח...

במה זוכה עם ישראל להקים דורות ישרים

תמיד הייתי ממתין בציפיה שהסבא רבי בנימין קובלסקי זצ"ל יזמין אותי לאכול אצלו בסעודת ליל שבת קודש, היתה זו סעודת שבת לא שגרתית. לשמוע את ההתרגשות של סבא כשאמר את הקידוש, לשמוע שירים מלפני השואה. היתה זו חויה מיוחדת במינה.

פעם אחת בשבת קודש פרשת וישלח הזמין אותי סבא לאכול אצלו סעודת שבת. אחרי הדגים פתח סבא בסיפור. וכשסבא, שכל מילה היתה אצלו מדודה, פותח בסיפור אישי הכל עושים אזנם כאפרכסת. סבא היה מאוד נרגש וכך סיפר: מרן גדול הדור רבינו החפץ חיים זצוק"ל הגיע לשבת לוורשה שבפולין. כל בני העיר יצאו לראות את רבינו ולשמוע אותו. בליל שבת קודש בדרשתו הסביר החפץ חיים את פרשת השבוע. עשיו הרשע שואל את יעקב אבינו "מי אלה לך", איך כלל ישראל זכה לכאלה ילדים, איך זכיתם להקים כזה דור? ענה לו יעקב אבינו: "הילדים אשר חנן", חנ"ן ראשי תיבות **ח**לה **נ**דה **נ**ר, בזכות שכלל ישראל שומר את שלשת המצוות שהאשה חייבת בהם, הם זוכים להמשכיות כזו, להקים דורות ישרים ומבורכים.

התרגשתי מאוד באותם רגעים לשמוע מסבא שלי איך שהוא זכה לראות את החפץ חיים, וגם לשמוע וודט מכלי ראשון ממרן החפץ חיים. תהא נשמתו של סבא רבי בנימין בן רבי משה צרורה בצרור החיים, אמן.

> "מי אלה לך", איך כלל ישראל זכה לכאלה ילדים

הסיום של האבני נזר

בימים אחרונים אני פוגש אנשים מאושרים, אני רואה על פניהם את האושר והשמחה, הרי הם זוכים לסיים את מסכת עירובין! ושלא יהיה זה דבר קל בעיניכם. הרבה אנשים היו בטוחים בתחילה שלא יצליחו לעמוד בקושי של לחי וקורה, בסוגיות המורכבות בעירובין. הרי מסכת עירובין היא לא המסכת הכי קלה בש"ס... ועתה ברוך השם, בסייעתא דשמיא הם הצליחו לעמוד ביעד שהציבו לעצמם.

אבל אנחנו צריכים לדעת שכמה שאנחנו לומדים, יש לנו עוד הרבה הרבה לאן לשאוף הלאה והלאה. בספר אביר הרועים מסופר סיפור מדהים על מרן שר התורה הרבי הקדוש בעל האבני נזר מסוכטשוב זי"ע:

בהיות הרה"ק האבני נזר צעיר לימים, אמר פעם לאחיו הצעיר ממנו רבי זלמן, כי היום בלילה הוא עומד לעשות סיום על מסכת זבחים. רבי זלמן הלך מיד ואמר לאמו להכין סעודה לכבוד הסיום עם דגים ובשר, וכן הלך להזמין כמה חברים.

בערב באו המוזמנים להשתתף בסיום, ורבי זלמן נכנס לאחיו להודיעו שכולם מחכים לו, אמר לו האבני נזר: עדיין נותרו לי שישים דף (!), ועל כן ימתינו נא מעט. לאחר כשעה סיים האבני נזר את המסכת ונכנס אל הסיום.

בסעודת הסיום אמר למשתתפים, כי כדי שלא יחשדוהו שלמד את המסכת ללא עיון, יאמר עתה פלפול הנוגע לתחילת המסכת לאמצעיתה ולסופה, ואכן כך עשה...

(מתוך הפתיחה לשיעור, מוצ"ש ליל ו' כסלו)

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של המגיד הקדוש ממעזריטש הרה"ק רבי דוב בער בן רבי אברהם זצוק"ל, נלב"ע י"ט כסלו תקל"ג

כשזרח אורו של הבעל שם טוב הק' נסע המגיד ממעזריטש לתהות על קנקנו, והיה לתלמידו המובהק. בהקדמת תלמידו המגיד מלוצק לספר "ליקוטי אמרים" כתב, ששמע מפי קדשו כי הבעש"ט הק' לימדו שיחת עופות ושיחת דקלים ושיחת שדים ושיחת מלאכי השרת וכתב המלאכים. גם לימד אותו סודות קדושים ויחודים, גם ספר מעיין החכמה, ואמר לו פירוש על כל תיבה ותיבה. ולימים קרא עליו הבעש"ט הק': "נעשה אדם נאמר בעבורך". לאחר הסתלקותו של הבעש"ט הק', התבטא הרה"ק בעל "תולדות יעקב יוסף" כי השכינה נטלה מקלה ותרמילה ועקרה ממעזיבוז למעזריטש.

סיפר הגה"צ רבי שמעון מז'עליחוב הי"ד, שאצל המגיד ממעזריטש היה נהוג כי תלמידיו הגדולים הגיעו לליל הסדר. כל אחד מהמסובים קיבל מבית המגיד מצות, יין ושאר מצרכי הסדר, אולם לגבי הכוסות הונהג שכל אחד יביא את כוסו עמו (מטעם הנסתר להמגיד).

באותה תקופה היה הרב בעל התניא עני מרוד וחסר כל, ולא יכול היה לרכוש לעצמו כוס לפסח. בלית ברירה לקח כוס זכוכית של חמץ והכשירה לפסח ע"י עירוי ג' ימים כמבואר בשו"ע, אע"פ שהרמ"א שם מציין שאין אנו נוהגין כן ואנו מחמירין כדעת הסוברים שכלי זכוכית אין להם הכשרה.

הגיע ליל התקדש החג, המגיד מיסב לשלחן, כולו עטוף לבן. המשמש מגביה את הכוס ונותנה לידו, המגיד מתרומם ממקומו לקדש. ולפתע חזר והתיישב במקומו והניח מידו את הכוס. המעשה חזר על עצמו בשנית ובשלישית. הגישו את הכוס לידו, המגיד קם לקדש וחוזר לשבת. ביקש המגיד מתלמידו הגדול הרה"ק רבי מנדלי מויטעפסק שהצטיין ב'חוש הריח', שיסתובב בין המסובים לבדוק על מה יצא הקצף. רבי מנדלי תר וחיפש אך לא מצא מאומה. שב למגיד ואמר שהכל כראוי. סיפר להם המגיד: "כאשר קמתי לקדש על היין, ראיתי את הרמ"א ניצב לפני ופניו מאויימות וזועפות"... מיד כששמע זאת בעל התניא קם ונמלט החוצה, ורק אז קם המגיד הקדוש וקידש על היין.

המגיד הגדול ממעזריטש זצוק"ל, היה אומר: מכל אדם ניתן ללמוד, ואף מתינוק תוכלו ללמוד שלושה דברים לענין עבודת הבורא: א' תמיד הוא עסוק ואף פעם אינו מתבטל. ב' תדיר הוא שרוי בשמחה. ג' כשהוא מבקש דבר מה הריהו בוכה. ואילו מגנב ניתן ללמוד שבעה דברים ליישמם בעבודת הבורא: א' הגנב עובד רק בלילה כשהוא נסתר מעין רואים. ב' אינו אומר נואש, ואף אם לא הצליח בפעם אחת הריהו מנסה פעם נוספת. ג' אוהב את

◄

חבריו בכל ליבו ומוכן תמיד לגונן עליהם. ד' אפילו גניבה קלה חשובה בעיניו והוא מוכן למסור נפשו עליה. ה' גם מה שהשיג במאמצים עצומים, הריהו מוכר במחיר מועט, ואינו מייחס לו חשיבות רבה. ו' אינו מספר לאיש על מעשיו אשר עשה ואשר הוא מתכוון לעשות. ז' יקרה בעיניו מלאכתו ואינו מוכן להמירה באחרת.

מיני מתיקה

מי שרוצה לחיות את החיים זה רק על ידי הודיה לקדוש ברוך הוא, זה לוקח קצת להיכנס להווי הזה אבל כשנמצאים שם החיים משתנים פתאום. רואים בכל דבר ודבר השגחה פרטית. פתאום רואים רצף של ניסים. כמה ניסים יש בכל יום ויום.

במדרש תנחומא בסוף פרשת וזאת הברכה: "רשע בחייו חשוב כמת, מפני שרואה חמה זורחת ואינו מברך יוצר אור, שוקעת אינו מברך מעריב ערבים, אוכל ושותה ואינו מברך עליה. אבל הצדיקים מברכין על כל דבר ודבר שאוכלין ושותין ושרואין וששומעין, ולא בחייהם בלבד אלא אפילו במיתתן מברכין ומודין לפני הקב"ה שנאמר (תהלים קכ"ח) יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם".

בורא עולם האיר לי היום וורט נפלא בדרש בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא. ישעיה הנביא אומר (ל"ח י"ט): **"חַי חַי הוּא יוֹדֶךָ כָּמוֹנִי הַיּוֹם"**. מפרש רש"י: "כלומר כשיש בני אדם חיים בעולם, זה חי וזה חי, יוצאת ההודאה מביניהם". אבל צריך להבין מה הכפל לשון "חי חי" פעמיים? אלא אומרים ליהודי תעצור רגע ותחשוב, אתה יודע למה קיבלת חיים? למה אתה חי? כדי להודות לבורא עולם! כמה שנחיה יותר בנושא ההודיה, כך ההתמודדות היום יומית תהפך ליותר ויותר קלה.

שמעתי וורט נפלא מהרב טאוב שליט"א שעוסק רבות בשנים בנושא ההודיה. יהודי נכנס פעם בבוקר לחדר קפה בשטיבל והתחיל להאנח "אוי ווי"... ענה לו חברו בלשון הפסוק בתהילים "מֵהֶלֶל אֶקְרָא ה' וּמִן אוֹיְבַי אִוָּשֵׁעַ", תתחיל להודות לבורא עולם, וממילא תחסוך לך את האוי ביי...

על פי זה אפשר להוסיף גם בפרשת השבוע **"וַיִּשְׁלַח יעקב"**, "וי שלח", את הַוֵי צריך לשלח, ולהודות לבורא עולם, ואז נראה ניסים ונפלאות, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ח חשון)

מעלת לימוד עניני מסכת פסחים

מאמר מאת ראש ישיבת נדבורנה הגה"צ רבי שלום אהרן אשכנזי שליט"א

מתוך ספרו "באר חפרוה שרים" – עניני פסח (פתיחתא דאגדתא אות י"ד)

על ידי לימוד עניניי יציאת מצרים והלכות הפסח – מעוררים הזיכוך שהיה על ידי גלות וגאולת מצרים

ידוע מה דאיתא בספרים הקדושים, שהעסק בפרשיות יציאת מצרים יש בהם סגולה לכפרת עוונות ולתשובה על עוונות חמורים, וזו היא סגולתם המיוחדת של ימי השובבי"ם לתיקוני תשובה, משום שאז קוראים הפרשיות של יציאת מצרים, ועל ידי זה מעוררים את הזיכוך שהיה לבני ישראל מטומאת מצרים.

ובודאי שבכלל העסק בפרשיות יציאת מצרים הוא גם העסק בלימוד הלכות הפסח, וכמו שכתב המהר"ל (סוף פרק ב') שגם על ידי לימוד ההלכות בליל הסדר מקיימים מצות סיפור יציאת מצרים, ואלו דבריו שם: "כל חכם נמי חייב לספר ביציאת מצרים, ובודאי קרא דישאלך בנך מחר איירי בליל חג המצות וכו', אף על גב דבמכילתא (בא פי"ח) לא אמרו רק שחייבים לעסוק בהלכות פסח, אין זה קשיא, דגם הלכות הפסח הוא יציאת מצרים, שהרי מה שאמר פסח זה שאנו אוכלין, וכן מצה ומרור, הם הלכות פסח, והם יציאת מצרים", וכן משמע מלשון התוספתא (פסחים פרק י') "חייב אדם לעסוק בהלכות הפסח כל הלילה וכו', מעשה ברבן גמליאל ורבי יהושע שהיו מסובין וכו' והיו עוסקין בהלכות הפסח כל הלילה".

עוד מצינו, שעל ידי עבודת ההכנה והטירחא בפועל ליום טוב של פסח, זוכים לתיקונים נפלאים, וכמו שכתב בקב הישר (פרק צ'): "ויש קבלה בידי, כל טורח שאדם מטריח את עצמו לכבוד יו"ט של פסח, והוא עייף ויגע בהטורח ההוא, אזי בעסק הזה הוא הורג כל המזיקים הנקראים נגעי בני אדם, והעוסק בטירדת מצוה של ימי הפסח הוא מתקן תיקון", וידוע מה שאמרו משמו של הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע (הובא בספר מעדני שמואל על הלכות פסח, סימן ק"י סקע"ב) שהמליץ בלשון היהי רצון שלאחר תקיעת שופר בו מבקשים שהמלאכים היוצאים מתקיעות הקשר"ק יעוררו רחמים עבורינו, שהרמז בזה הוא גם למלאכים היוצאים מטירחות ההכנה והחומרות של בני ישראל הכשרים בערבי פסחים הנרמזים בראשי תיבות בתיבת קשר"ק – דהיינו ק'שרן ש'אבין ר'ייבין ק'ראצן, שבלשון המדוברת הכוונה בהם להכשרת הבית וגרידת כל המקומות שיש חשש שנגע בהם חמץ, וכלשון השולחן ערוך (סימן תמ"ב סעיף ו') "נהגו לגרר הכתלים והכסאות שנגע בהם חמץ, ויש להם על מה שיסמוכו".

וממילא מובן, שהוא הדין שעל ידי ששואלין ודורשין בהלכות אלו של ליבון והגעלה הנחשבים מכלל הלכות הפסח שמצוה ללמוד אותם במשך שלשים יום קודם החג, זוכים לכח הטהרה שיש בהכנה בפועל, וכמו שידוע שכח המצוה נכלל בכח התורה של אותה מצוה, ומה גם כשהלימוד הוא במטרה להביא לידי מעשה, ולשפר את קיומם ויישומם של כל ההלכות והדקדוקים על צד היותר טוב.

ונמצינו למדים, כי על ידי הלימוד בתורת יציאת מצרים והלכות הפסח, אכן זוכים לכח טהרה וזיכוך – עד כדי להיות ראויים למדריגה של גאולת מצרים, ככח סגולתה של גלות מצרים, אלא שמה שזכו אז על ידי ה"בחומר ובלבנים" בפועל, נזכה כיום על ידי ה"קל וחומר" ו"ליבון הלכתא".

והם הם הדברים שהבאנו בשמו של כ"ק אדמו"ח [מרן הבאר יעקב מנדבורנה] זי"ע, כי ניתן ונדרש להכין ולהכשיר את עצמינו להארת היום טוב, באמצעות היגיעה בלימוד תורת החג והלכותיה, שיש בהם גופא כח הזיכוך והטהרה הנדרשת.

מאוצרות המועדים

פעם ישבו כמה חסידים בבית המדרש של הרה"ק מבארדיטשוב ושוחחו ביניהם לפתע נכנס הרה"ק מבארדיטשב והתקרב אליהם, ושאלם על מה הם משוחחים. אך מפני שהם שוחחו על דברי חולין התביישו לספר להרה"ק ולא ענו כלום. כששאל הרבי שוב על מה הם שוחחו, השיבו כי הם דיברו מעשירותו המופלגת של הגרף פוטוצקי, שאינו מונע עצמו מכל תענוגי העולם הזה מכל אשר ישאלו עיניו, עד כי לפעמים כאשר מתחשק הגרף בעיצומו של קיץ להחליק על השלג, הוא מצוה לפזר שקי סוכר באחוזתו ולעשות מהם הרים גדולים כדי שיוכל להחליק עליהם.

שאל אותם הרה"ק מבארדיטשוב: "האם הגרף מדליק נרות חנוכה?". הנוכחים תמהו על השאלה: הרי הוא גוי, מה לו ולנרות חנוכה? אמר להם הרבי הקדוש: "אם כך אין לו בכלל טעם בתענוגי העולם הזה"...

מקולמוסם של הקוראים

לכבוד הגאון הגדול המגיד שיעור הותיק **רבי אברהם ישעיהו קובלסקי** שליט"א

אני מקשיב בענין רב לשיעורים שלכם בקול הלשון, והם בבחינת מים קרים על נפש עייפה. שמתי לב שלאחרונה הזכרתם כמה פעמים בפתיחה לשיעור את הענין הגדול של הודאה לה' על כל פרט ופרט והסגולה הגדולה שיש בזה, ורציתי לפרסם סיפור שקרה לי היום עם אשתי.

סבתא שלי ביקשה מאשתי שהיא גרפיקאית שתעצב לה "מזמור לתודה" יפה באופן קריא וברור. הדפסנו לה כמה עותקים עם גרפיקה ועימוד חמודים, ואחרי מספר שבועות ביקשה שנדפיס לה עוד כמות, כי היא מחלקת לכל מי שנכנס אליה, נכדים בני משפחה וכו', והיא מרגישה שזה ממש נותן לה אושר וסייעתא דשמייא בכל העניינים. הדפסנו לה עוד כמות גדולה ואתמול בלילה הבאתי לה את ההדפסות.

היום בבקר עברה אשתי את הכביש, ופתאום הגיע רכב שלא ראה אותה, כנראה בגלל סינוור השמש, ו....נכנס בה חזיתית, העיף אותה כמה מטרים, ובדרך נס לא קרה לה כלום! פנינו מיד לבית חולים, שם היא עשתה את כל הבדיקות והכל הכל בסדר! אשתי מספרת כי בשניות הראשונות לאחר התאונה היא מילמלה "מזמור לתודה", והיא בטוחה שנס הצלתה הוא בזכות המזמור לתודה שהדפסנו לסבתא, ובזכות העזרה בהפצה של המיזם המדהים הזה.

היום בבוקר מתקשרת הנהגת שעשתה את התאונה, ואומרת לאשתי: "וואי! אני חייבת לשלוח לך משהו על כל העגמת נפש שקרתה ועל העיכוב הארוך בבית חולים". לפני שעה דופקים אצלנו בבית, ואותה נהגת הביאה לנו עיצוב מאוד מאוד יפה ומושקע, ובפנים עם כל השוקולדים היא צירפה מגנט של... "מזמור לתודה"! הדבר ריגש אותנו מאוד וסגר לנו מעגל! היא לא ידעה שאנחנו מרגישים שזה בזכות מזמור לתודה, ומשמים זה מה שהיא ראתה לצרף למשלוח... זה היה לנו ממש אות משמים שהכל הכל בזכות "מזמור לתודה".

תמשיכו לומר ולהפיץ את "מזמור לתודה", ובזכות זה תראו ישועות גדולות.

בברכה, **י. אייכלר**, ביתר עילית

נקודה למחשבה:

כתב השם משמואל (חנוכה תרע"ט): **"בימי חנוכה יכול אדם להרהיב עוז בנפשו לגשת אל הקודש ולקבל עליו מהיום והלאה סדר קדושה והבדלה יותר מכפי מצבו ומכפי הראוי לו, ונפשו תדרוך עוז ברגש קודש כאחד מבני עליה, אמן".**

וְכֹל מַאֲמִינִים

עלון שבועי מבית 'בני אמונים'

מֵאוֹצְרוֹת אֱמוּנִים

פְּנִינֵי אֱמֶת וּתְפִלָּה בְּפָרָשָׁה

הוֹדָאָה בְּקִצּוּר, בַּקָּשָׁה בְּפֵרוּט

"הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו כִּי יָרֵא אָנֹכִי אֹתוֹ פֶּן יָבוֹא וְהִכַּנִי אֵם עַל בָּנִים" (לב יב)

מִכָּךְ שֶׁיַּעֲקֹב הֶאֱרִיךְ לְפָרֵט בִּתְפִלָּתוֹ מֵיהוּ הָאוֹיֵב שֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ לְהַנְצִל מִפָּנָיו וּמַהוּ בְּדִיּוּק הַחֶשְׁקֵ שֶׁהוּא חוֹשֵׁשׁ מִמֶּנּוּ, לָמֵד הָאֲדֹר הַקָּדוֹשׁ (וַיִּשְׁלַח קסט א) שֶׁעַל הָאָדָם לְפָרֵשׁ הֵיטֵב אֶת בַּקָּשָׁתוֹ בִּשְׂעָה שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל לִבּוֹרְאוֹ.

עַל פִּי יְסוֹד זֶה יֹשֵׁב **רַבִּי יוֹסֵף שָׁאוּל נָתַנְזוֹן** אֶת הַסִּבָּה שֶׁלְּדַעַת זִקְנוֹ **הַבָּ"ח** (או"ח מז) יֵשׁ לְפָרֵט בִּבְרָכַת הַתּוֹרָה: "וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ **וְצֶאֱצָאֵי צֶאֱצָאֵינוּ**", אַף שֶׁבַּתּוֹרָה 'צֶאֱצָאֵינוּ' כְּבָר כָּלְלָנוּ אֶת הַבָּנִים וּבְנֵי הַבָּנִים כְּאֶחָד. וּכְפִי שֶׁמּוּכָח מִנֻּסַּח הַבְּרָכָה שֶׁאַחַר הַמִּילָה: "אֲשֶׁר קִדַּשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן וְחֹק בִּשְׂאֵרוֹ שָׂם וְצֶאֱצָאָיו חָתַם בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ". וּפְרִשׁוּ הַתּוֹסְפוֹת (שַׁבָּת קלז ב ד"ה יְדִיד): "יְדִיד" - זֶהוּ אַבְרָהָם אָבִינוּ, "שְׂאֵרוֹ" - זֶהוּ יִצְחָק בְּנוֹ, "וְצֶאֱצָאָיו" - הֵם **יַעֲקֹב וּבָנָיו**, שֶׁהֵם צֶאֱצָאֵי יִצְחָק.

בְּרֵם, לִדְבְרֵי הַזֹּהַר שֶׁבְּבַקָּשָׁה צָרִיךְ הָאָדָם לְפָרֵט אֶת בַּקָּשָׁתוֹ הֵיטֵב, יִתְבָּאֲרוּ הַדְּבָרִים: תְּפִלַּת 'וְהַעֲרֶב נָא' הִיא בְּגֶדֶר בַּקָּשָׁה, וְעַל כֵּן יֵשׁ לְפָרֵט בָּהּ: "וְצֶאֱצָאֵי צֶאֱצָאֵינוּ", אַף בִּרְכַּת הַמִּילָה הִיא בְּגֶדֶר הוֹדָאָה, וּבְהוֹדָאָה דַּי לְהַזְכִּיר בְּקִצּוּר לָשׁוֹן - "וְצֶאֱצָאָיו".

יַד שָׁאוּל' יו"ד רסה ג

כְּדַאי לְחִיּוֹת וְלוּ בִּשְׁבִיל בְּרָכָה אַחַת

"וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר" (לב כז)

הֵעִיד תַּלְמִיד **רַבִּי יַעֲקֹב קָמִינֶצְקִי**:

בַּעֲרֹב יָמֶיהָ סָבְלָה אִמִּי עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם מַחֲלוֹת וְיִסּוּרִים, רְאִיָּתָהּ וּשְׁמִיעָתָהּ נֶחְלְשׁוּ וְהִיא חָדְלָה כְּמַעַט מִלְּתַפְקֵד. כְּתוֹצָאָה מִכָּךְ הִיא שָׁקְעָה בְּדַכְדּוּךְ עָמֹק עַד שֶׁאֲבָדָה כָּל טַעַם בְּחַיֶּיהָ. כֵּיוָן שֶׁעֵת הָיָה חָפַצְתִּי לְחַזֵּק אֶת רוּחָהּ, פָּנִיתִי לִשְׁאֹל בַּעֲצַת מוֹרִי וְרַבִּי, וְהוּא הֵשִׁיב לִי:

בְּפָרָשָׁתֵנוּ מְבֹאָר, כִּי לְאַחַר שֶׁהִתְאַבֵּק יַעֲקֹב אָבִינוּ עִם הַמַּלְאָךְ, אָמַר לוֹ הַמַּלְאָךְ: "שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר". וּפֵרְשׁוּ חֲכָמִים (חֻלִּין צא ב) שֶׁכְּבָר אָמַר הַמַּלְאָךְ לְיַעֲקֹב: "מִיּוֹם שֶׁנִּבְרֵאתִי לֹא הִגִּיעַ זְמָנִי לוֹמַר שִׁירָה עַד עַכְשָׁיו". וְהִנֵּה, מַלְאָךְ זֶה בְּוַדַּאי נִבְרָא כְּיֶתֶר הַמַּלְאָכִים בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, וְכַמָּה מַמְלִיא לִרְאוֹת כִּי כְּדַאי הָיָה לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִבּוֹרְאוֹ וּלְקַיְּמוֹ בְּמֶשֶׁךְ אַלְפַּיִם שָׁנָה, וְלוּ בִּשְׁבִיל רֶגַע אֶחָד שֶׁבּוֹ יִזְכֶּה לוֹמַר לְפָנָיו שִׁירָה!

גַּשׁ נָא אִפּוֹא לְאָמְךָ וֶאֱמֹר לָהּ, כִּי אִם רַק תִּבְיִן אֶת עֶרְכָּהּ שֶׁל בְּרָכָה אוֹ תְּפִלָּה אַחַת שֶׁהִיא עֲדַיִן מְסֻגֶּלֶת לוֹמַר, בְּוַדַּאי תַּשְׁכִּיל לִבְחֹר בַּחַיִּים, וְלוּ בִּשְׁבִיל זְכוּת זוֹ בִּלְבַד!

הִמְשִׁיךְ וְסִפֵּר תַּלְמִידוֹ: לְאַחַר שֶׁסִּפַּרְתִּי אֶת הַדְּבָרִים לְאִמִּי, כְּמוֹ נִסְכָּה בָּהּ כֹּחוֹת חֲדָשִׁים. הִיא הִתְחַזְּקָה,

זְכוּת 'אָמֵן' מַצִּילָה מִן הָאוֹיְבִים

"הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו כִּי יָרֵא אָנֹכִי אֹתוֹ" (לב יב)

מִפְּנֵי מָה לֹא קִצֵּר יַעֲקֹב בִּלְשׁוֹנוֹ וּבִקֵּשׁ: "הַצִּילֵנִי מִיָּד עֵשָׂו אָחִי"?

פֵּרֵשׁ **רַבִּי נָתָן נָטַע שַׁפִּירָא** אָב"ד קְרָאקָא:

הֶאֱרִיךְ יַעֲקֹב בְּבַקָּשָׁתוֹ לֵאמֹר: "נָא מִיַּד אָחִי" - רָאשֵׁי תֵּבוֹת 'אָמֵן', כְּדֵי שֶׁזְּכוּת עֲנִיַּת 'אָמֵן' תַּעֲמֹד לוֹ שֶׁתְּפִלָּתוֹ תִּתְקַבֵּל וְיִנָּצֵל מֵעֵשָׂו אָחִיו.

'מְגִלַּת עֲמָקוֹת'

סְגֻלָּתָהּ שֶׁל עֲנִיַּת אָמֵן לְהַצָּלָה וּלְקַבָּלַת הַתְּפִלָּה כְּבָר מוּבְאת בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (וַיֵּלֶךְ רפה ב), וְאִלּוּ דְּבָרָיו כְּפִי שֶׁהִתְפָּרְשׁוּ בְּפֵרוּשׁ 'הַסֻּלָּם' שָׁם:

"כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל לְמַטָּה שׁוֹמְרִים עַצְמָם לַעֲנוֹת אָמֵן וּלְכַוֵּן לִבָּם כְּמוֹ שָׁצָרִיךְ... בְּשָׁעָה שֶׁמְּצָרִים לָהֶם, וּמִתְפַּלְּלִים תְּפִלָּתָם לִפְנֵי אֲדוֹנָם, הַקּוֹל מַכְרִיז בְּכָל הָעוֹלָמוֹת: (יְשַׁעְיָה כו ב): 'פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבֹא גּוֹי צַדִּיק שֹׁמֵר אֱמֻנִים'. אַל תִּקְרֵי 'אֱמוּנִים' אֶלָּא 'אֲמֵנִים', דְּהַיְנוּ שֶׁשּׁוֹמְרִים לַעֲנוֹת אָמֵן; כְּמוֹ שֶׁיִּשְׂרָאֵל פָּתְחוּ לָהֶם שַׁעֲרֵי הַבְּרָכוֹת, כָּךְ עַתָּה פִּתְחוּ שְׁעָרִים, וְתִתְקַבֵּל תְּפִלָּתָם כְּנֶגֶד אֵלּוּ שֶׁמְּצָרִים לָהֶם".

אַף בְּתַנָּא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ' (רַבָּה יא) דָּרְשׁוּ בְּדוֹמֶה לְכָךְ עַל הַפָּסוּק (שׁוֹפְטִים ה ב): "בִּפְרֹעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עָם בָּרְכוּ ה'":

"מָה נִתְנַבְּאָה דְּבוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל? אֶלָּא כָּךְ אָמְרָה לָהֶם: בְּמִי נִפְרָע לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל מֵאוּמּוֹת הָעוֹלָם? בִּבְנֵי אָדָם שֶׁמַּשְׁכִּימִים וּמַעֲרִיבִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת וּלְבֵית הַמִּדְרָשׁ וְעוֹנִים אָמֵן וּמְבָרְכִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּאָמֵן... עֲלֵיהֶם הַכָּתוּב אוֹמֵר (תְּהִלִּים נה יט): 'פָּדָה בְשָׁלוֹם נַפְשִׁי מִקְּרָב לִי כִּי בְרַבִּים הָיוּ עִמָּדִי'.

הִתְעוֹדְדָה וְהִמְשִׁיכָה לִחְיוֹת עוֹד שָׁנִים אֲרֻכּוֹת, עַד שֶׁנִּפְטְרָה בְּזִקְנָה מֻפְלֶגֶת, כְּבַת תִּשְׁעִים וְשֵׁשׁ.

'בְּמִחִיצַת רַבֵּנוּ' עמ' קפא

תְּפִלָּה עַל הַצָּלַחַת חֲבֵרוֹ - בִּשְׁמוֹ

"וַיִּשָּׂאֵל יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הַגִּידָה נָּא שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם" (לב ל)

"וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם' - וּבְרִיךְ יַתְּיהּ **יַעֲקֹב** תָּמָן" (תַּרְגּוּם יוֹנָתָן).

בְּמַסֶּכֶת בְּרָכוֹת (לד א) לָמְדוּ חֲכָמִים מִכְּךְ שֶׁהִתְפַּלֵּל מֹשֶׁה עַל מְרִיָם אֲחוֹתוֹ (בַּמִּדְבָּר יב יג): "אֵ-ל נָא רְפָא נָא לָהּ" מִבְּלִי לְהַזְכִּיר אֶת שְׁמָהּ, שֶׁהַמְּבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל חֲבֵרוֹ [בְּפָנָיו (מגא"ח קיט א)] אֵין צָרִיךְ לְהַזְכִּיר אֶת שְׁמוֹ.

רַבִּי יְחִיאֵל מִיכֵל שְׁטָרָן, רַבָּהּ שֶׁל שְׁכוּנַת עֻזְרַת תּוֹרָה, הֵבִיא שֶׁיֵּשׁ שֶׁלָּמְדוּ מִדִּבְרֵי הַתַּרְגּוּם יוֹנָתָן שֶׁיַּעֲקֹב הוּא זֶה שֶׁבֵּרַךְ אֶת הַמַּלְאָךְ, שֶׁהַפְּטוּר מֵהַזְכָּרַת שֵׁם הָאָדָם בְּפָנָיו אֵינוֹ אֶלָּא בִּתְפִלָּה לְרִפּוּאָתוֹ. וְאִלּוּ בִּתְפִלָּה לְהַצָּלָתוֹ יֵשׁ לְהַזְכִּיר אֶת שְׁמוֹ וַאֲפִלּוּ בְּפָנָיו. כְּפִי שֶׁמָּצִינוּ כָּאן שֶׁיַּעֲקֹב שָׁאַל אֶת הַמַּלְאָךְ לִשְׁמוֹ בְּטֶרֶם בֵּרְכוֹ.

נִתָּן לִלְמֹד זֹאת אַף מֵהַמְסֻפָּר בִּגְמָרָא (תַּעֲנִית כח א), שֶׁכַּאֲשֶׁר 'אֵיכוֹ' - שִׁכְנְתּוֹ שֶׁל רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא - בָּנְתָה אֶת בֵּיתָהּ וְגִלְּתָה לְפָתַע שֶׁקּוֹרוֹת הַתִּקְרָה קְצָרוֹת מִדַּי, בֵּרְכָהּ רַבִּי חֲנִינָא: "אֵיכוֹ - נִמְטוּ כִּשְׁוּרַיִךְ" [יִתְאָרְכוּ קוֹרוֹת בֵּיתֵךְ]. הֲרֵי שֶׁבִּתְפִלָּה שֶׁאֵינָהּ עַל חֹלִי, יֵשׁ לְהַזְכִּיר אֶת שֵׁם הָאָדָם שֶׁמִּתְפַּלְּלִים עָלָיו, אַף כַּאֲשֶׁר הוּא נִמְצָא לְפָנָיו.

'בְּרוּרֵי הֲלָכָה' בְּרָכוֹת עמ' רכג

'שֶׁעָשָׂה לִי נֵס בַּמָּקוֹם הַזֶּה'

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל יַעֲקֹב קוּם עֲלֵה בֵית אֵל וְשֶׁב שָׁם וַעֲשֵׂה שָׁם מִזְבֵּחַ לָאֵ-ל הַנִּרְאֶה אֵלֶיךָ בְּבָרְחֲךָ מִפְּנֵי עֵשָׂו אָחִיךָ" (לה א)

מַדּוּעַ צִוָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל יַעֲקֹב לַעֲלוֹת וּלְהוֹדוֹת לוֹ דַּוְקָא בְּבֵית אֵל?

רַבִּי עוֹבַדְיָה סְפוֹרְנוֹ פֵּרֵשׁ:

כַּאֲשֶׁר בָּרַח יַעֲקֹב לְחָרָן מִפְּנֵי עֵשָׂו אָחִיו, נִגְלָה אֵלָיו הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּבֵית אֵל וְהִבְטִיחוֹ: "וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וַהֲשִׁבֹתִיךָ אֶל הָאֲדָמָה הַזֹּאת..." לְפִיכָךְ עַתָּה, לְאַחַר שֶׁהִתְקַיְּמָה הַבְטָחָתוֹ, הוֹרָה לוֹ: "קוּם עֲלֵה בֵית אֵל וַעֲשֵׂה שָׁם מִזְבֵּחַ...", כְּלוֹמַר, אֶת הַהוֹדָאָה עַל הַנִּסִּים שֶׁנַּעֲשׂוּ לְךָ עָלֶיךָ לַעֲשׂוֹת בַּמָּקוֹם שֶׁבּוֹ הֵיטִיב עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְהִבְטִיחֲךָ עַל כָּךְ. כְּדֶרֶךְ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים (בְּרָכוֹת נד א) שֶׁהָעוֹבֵר בְּמָקוֹם שֶׁנַּעֲשָׂה לוֹ נֵס חַיָּב לְהוֹדוֹת בִּבְרָכָה: "בָּרוּךְ שֶׁעָשָׂה לִי נֵס בַּמָּקוֹם הַזֶּה".

בְּאֹפֶן נוֹסָף בֵּאֵר **רַבִּי זַלְמָן סוֹרוֹצְקִין**:

בְּשָׁעָה שֶׁבִּחַסְדֵי ה' נֶחֱלָץ הָאָדָם מִצָּרָתוֹ, אֲזַי מְמַלֵּאת הַהוֹדָאָה אֶת כָּל יְשׁוּתוֹ וְהִיא פּוֹרֶצֶת כְּמַאֲלִיהָ מִמַּעֲמַקֵּי לִבּוֹ. וְאוּלָם כַּעֲבֹר זְמַן מִצַּטַּנְּנִים רְגָשׁוֹתָיו, וּכְדֵי שֶׁהוֹדָאָתוֹ תֹּאמַר בְּלֵב שָׁלֵם עָלָיו לִנְקֹט פְּעֻלּוֹת שֶׁיַּזְכִּירוּ לוֹ אֶת עָצְמַת הַנֵּס שֶׁהִתְרַחֵשׁ עִמּוֹ. לְפִיכָךְ הוֹרָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיַעֲקֹב אָבִינוּ: "קוּם עֲלֵה בֵית אֵל", כְּדֵי שֶׁתָּחוּשׁ מֵחָדָשׁ אֶת עָצְמַת חַסְדֵי ה' בַּהַבְטָחָה הַנִּפְלָאָה שֶׁהֻבְטְחָה לְךָ שָׁם בְּעֵת צָרָתְךָ - "בְּבָרְחֲךָ מִפְּנֵי עֵשָׂו אָחִיךָ", כָּךְ יִתְעוֹרְרוּ בְּךָ מֵחָדָשׁ רְגָשׁוֹת הַהוֹדָאָה עַל הַצָּלָתְךָ, וְתוֹדָה לִבּוֹרְאֲךָ בְּלֵב שָׁלֵם.

'סְפוֹרְנוֹ'; 'אָזְנַיִם לַתּוֹרָה'

תַּעֲנֶה אֱמוּנִים
פְּנִינִים וּבֵאוּרִים בְּסֵדֶר הַתְּפִלָּה

בִּרְכַּת "רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם"

'רוֹקַע' בִּלְשׁוֹן הוֹוֶה

בְּרֵאשִׁית יְמֵי הַבְּרִיאָה כִּסּוּ הַמַּיִם אֶת פְּנֵי כַּדּוּר הָאָרֶץ, עַד לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁבּוֹ נִצְטַוּוּ (בְּרֵאשִׁית א ט): "יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה". כָּךְ הִתְחַלֵּק שֶׁטַח פְּנֵי כַּדּוּר הָאָרֶץ לְיָם וּלְיַבָּשָׁה, כַּאֲשֶׁר רֹב שִׁטְחוֹ מְכֻסֶּה בַּיַּמִּים וּבָאוֹקְיָנוֹסִים, וּמִעוּטוֹ בַּיַּבָּשָׁה שֶׁעָלֶיהָ אָנוּ חַיִּים.

מֵאָז וְעַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה, אַף שֶׁהַיַּבָּשׁוֹת מֻקָּפוֹת בְּמַיִם מִכָּל עֶבְרֵיהֶן, עוֹצֶרֶת הַגְּזֵרָה הָעֶלְיוֹנָה אֶת גַּלֵּי הַיָּם הָרוֹגְשִׁים תָּדִיר בִּרְצוֹנָם לִשְׁטֹף אֶת הָאָרֶץ כְּטִבְעָם. וְכָךְ, נוֹתֶרֶת הַיַּבָּשָׁה רְאוּיָה לִמְגוּרִים וּלְעִבּוּד שָׂדוֹת וּמַטָּעִים הַנְּחוּצִים לְקִיּוּם חַיִּים מְתֻקָּנִים עַל גַּבֶּיהָ.

בְּחֶסֶד נִפְלָא זֶה אָנוּ נִזְכָּרִים מִדֵּי בֹּקֶר בְּשָׁעָה שֶׁאָנוּ מַצִּיגִים אֶת כַּפּוֹת רַגְלֵינוּ עַל קַרְקַע מוּצָקָה, וּכְדֵי שֶׁנּוּכַל לְהוֹדוֹת עַל כָּךְ כָּרָאוּי תִּקְּנוּ לָנוּ אֶת בִּרְכַּת 'רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם', הַמְיֻסֶּדֶת עַל פִּי לְשׁוֹן הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קלו ו): "לְרֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ".

אַף שֶׁגְּזֵרַת 'יִקָּווּ הַמַּיִם' נִתְּנָה בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, אֵין אָנוּ אוֹמְרִים "שֶׁרָקַע" - לְשׁוֹן עָבָר, אֶלָּא "רוֹקַע" - לְשׁוֹן הוֹוֶה. לְפִי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְחַדֵּשׁ אֶת הַבְּרִיאָה בְּכָל יוֹם וָיוֹם, עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה, כְּפִי שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים בַּתְּפִלָּה: "הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית".

מִדֵּי בֹּקֶר כַּאֲשֶׁר אָנוּ קָמִים מִמִּטָּתֵנוּ וּמַצִּיגִים רַגְלֵינוּ עַל קַרְקַע מוּצָקָה וְיַצִּיבָה, שׁוּמָה עָלֵינוּ לְהוֹדוֹת לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל שֶׁרָקַע [רִדֵּד וְשִׁטֵּחַ] אֶת הָאָרֶץ מֵעַל גֹּבַהּ פְּנֵי הַיָּם וְגָזַר עַל הַמַּיִם שֶׁלֹּא יָשׁוּבוּ וְיִשְׁטְפוּ אֶת הַיַּבָּשָׁה, כְּפִי שֶׁהָיָה לִפְנֵי הַבְּרִיאָה. כַּכָּתוּב (יִרְמְיָהוּ ה כב): "הַאוֹתִי לֹא תִירָאוּ נְאֻם ה' אִם מִפָּנַי לֹא תָחִילוּ אֲשֶׁר שַׂמְתִּי חוֹל גְּבוּל לַיָּם חָק עוֹלָם וְלֹא יַעַבְרֶנְהוּ וַיִּתְגָּעֲשׁוּ וְלֹא יוּכָלוּ וְהָמוּ גַלָּיו וְלֹא יַעַבְרֻנְהוּ" ('אַבּוּדִרְהַם' הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר; רַדַּ"ק תְּהִלִּים קלו ו; מַלְבִּי"ם שָׁם).

בְּרָכָה הַמַּכְחִישָׁה אֶת הַ'הֶרְגֵּל'

יֵשׁ שֶׁפֵּרְשׁוּ שֶׁאָנוּ מוֹדִים בִּבְרָכָה זוֹ עַל כָּךְ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַעֲמִיד אֶת הַיַּבָּשָׁה בְּיַצִּיבוּת עַל מֵי הַתְּהוֹם שֶׁתַּחְתֶּיהָ. שֶׁהֲרֵי הָאָרֶץ שֶׁעָלֶיהָ אָנוּ חַיִּים עוֹמֶדֶת כֻּלָּהּ עַל פְּנֵי הַמַּיִם, כַּנֶּאֱמַר בִּתְהִלִּים (כד ב): "כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ". וְאָמְרוּ חֲזַ"ל (מִדְרַשׁ תְּהִלִּים צג): "הָאָרֶץ מְרֻקַּעַת עַל הַמַּיִם כָּאֳנִיָּה שֶׁהִיא צָפָה בְּלֵב יָם".

לְפִי חֻקֵּי הַכֹּבֶד הַטִּבְעִיִּים, אַדְמַת הָעוֹלָם הָיְתָה אֲמוּרָה לִשְׁקֹעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם מֵחֲמַת כָּבְדָּהּ. עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה כַּאֲשֶׁר הִיא נוֹשֵׂאת עַל גַּבָּהּ מִטְעָן כָּבֵד שֶׁל מִילְיַארְדֵי בְּנֵי אָדָם, עַל כָּל הַמִּשְׁתַּמֵּעַ מִכָּךְ. בִּבְרָכָה זוֹ מוֹדִים אָנוּ כָּל כָּךְ שֶׁיִּצֵּב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָאָרֶץ בְּצוּרָה אֵיתָנָה עַל פְּנֵי מֵי הַתְּהוֹם שֶׁתַּחְתֶּיהָ, וְכָךְ הִיא אֵינָהּ מִתְמוֹטֶטֶת וְשׁוֹקַעַת לְתוֹכָם ('לְבוּשׁ' מו ב; 'עָרוּךְ הַשֻּׁלְחָן' שָׁם ד).

וְכָךְ כּוֹתֵב בַּעַל 'שִׂיחַ יִצְחָק' (נִדְפַּס בְּ'סִדּוּר הַגְּרָ"א'): "כַּאֲשֶׁר יַצִּיג כַּף רַגְלוֹ עַל הָאָרֶץ, יָשִׂים אֶל לִבּוֹ: הֵן אֱמֶת כִּי הֻרְגַּלְנוּ לִדְרֹךְ עַל בָּמוֹתֵי אֶרֶץ כְּמוֹ עַל חוֹמָה בְּצוּרָה, אָמְנָם הַאִם חֻקָּתָהּ וְקִיּוּמָהּ הָיָה מֻכְרָח מֵעַצְמָהּ? הֲלֹא טֶבַע הֶעָפָר וְהַחוֹל לָרֶדֶת לְמַטָּה מִן הַמַּיִם... וְרַק הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּחַסְדּוֹ הוּא 'רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם'".

לְהַלֵּךְ 'בַּיַּבָּשָׁה' כִּ'בְתוֹךְ הַיָּם'

עֻבְדָּה זוֹ שֶׁהָאָרֶץ שְׁטוּחָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם, אַף שֶׁכָּאָמוּר הִיא נֵס עֲצוּם, נִתְקַבְּלָה עַל לִבֵּנוּ כְּחֵלֶק מִמַּהֲלַךְ הַטֶּבַע וְכִמְעַט וְאֵין אָנוּ חָשִׁים בָּהּ בְּחַיֵּי הַיּוֹם יוֹם. בַּסֵּפֶר 'עֲלֵי דֶּרֶךְ' (עמ' קסב) מֻצָּע רַעְיוֹן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּדֵי לְהַעֲצִים בְּקִרְבֵּנוּ אֶת רִגְשֵׁי הַהוֹדָאָה בְּעֵת בִּרְכָתֵנוּ בְּרָכָה זוֹ: "כְּשֶׁתְּבָרֵךְ 'רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם', צַיֵּר אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ מוּצָף בְּמֵי הַיָּם, הַבֹּץ מְכַסֶּה אֶת פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ, וְהַמַּעֲבָר מִמָּקוֹם לְמָקוֹם מִתְבַּצֵּעַ רַק בְּעֶזְרַת סִירָה. וְהִנֵּה, הָאֲדָמָה מִתְיַבֶּשֶׁת וְנִתָּן לְהַלֵּךְ עָלֶיהָ - זֶהוּ מַצָּבוֹ הָאֲמִתִּי שֶׁל הָעוֹלָם אִלְמָלֵא עֶזְרָתוֹ הַתְּמִידִית שֶׁל ה' שֶׁהוּא 'רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם'".

נִתָּן לְהוֹסִיף וְלוֹמַר, כִּי אַף כָּל מִי שֶׁחָוָה הַפְלָגָה אֲרֻכָּה בַּיָּם אוֹ טִיסָה אֲרֻכָּה בָּאֲוִיר, עַל כָּל הַטַּלְטָלוֹת הַכְּרוּכוֹת בָּהֶן, יָכוֹל בְּקַלּוּת לְהָבִין אֶת הַנֵּס הַגָּדוֹל וְהַהֲנָאָה הָעֲצוּמָה שֶׁיֵּשׁ בְּכָךְ שֶׁבְּחַסְדֵי ה', בְּחַיֵּי הַשִּׁגְרָה אָנוּ דּוֹרְכִים עַל קַרְקַע מוּצָקָה וִיצִיבָה. וְאִם יַהֲרֵהֵר בְּכָךְ בִּשְׁעַת הַבְּרָכָה, בְּוַדַּאי יוּכַל לְהוֹדוֹת עַל נֵס זֶה בְּכַוָּנָה הָרְאוּיָה.

וְכָךְ אָמַר בַּעַל הַ'נֹּעַם אֱלִימֶלֶךְ' בְּעִנְיָן זֶה:

הַכָּתוּב אוֹמֵר (שְׁמוֹת יד כט): "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם". וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ כִּי לְאַחַר קְרִיעַת יַם סוּף, כַּאֲשֶׁר רָאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּם ה', הִגִּיעוּ לְהַשָּׂגָה כֹּה עֲמֻקָּה בַּהֲבָנַת הַשְׁגָּחַת ה' עַל עוֹלָמֵנוּ, עַד שֶׁמִּכָּאן וָאֵילָךְ הָיוּ הוֹלְכִים בַּיַּבָּשָׁה כִּבְתוֹךְ הַיָּם. כְּלוֹמַר: הֵם הִשְׂכִּילוּ לְהָבִין שֶׁהָעֻבְדָּה שֶׁהָאָדָם הוֹלֵךְ 'בַּיַּבָּשָׁה' עַל קַרְקַע יַצִּיבָה, בִּזְכוּת נֵס רְקִיעַת הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם, הִיא נֵס וָפֶלֶא שֶׁאֵינוֹ קָטָן מֵהֲלִיכַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל 'בְּתוֹךְ הַיָּם' ('לִקּוּטֵי שׁוֹשַׁנָּה' [נִדְפַּס בְּסוֹף סֵפֶר 'נֹעַם אֱלִימֶלֶךְ'] ד"ה הָפַךְ יָם, ע"פ 'דִּבְרֵי אֲבִי"ב' וַיֵּרָא).

הַהִתְגַּבְּרוּת עַל הַטֶּבַע

מִנֵּס מֻפְלָא זֶה שֶׁל רְקִיעַת הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם, יְכוֹלִים אָנוּ לִלְמֹד לֶקַח, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נָטַע בָּנוּ אֶת הַכֹּחַ לְהִתְגַּבֵּר עַל הַגּוּף הַגַּשְׁמִי וְעַל תַּאֲווֹתָיו; כְּפִי שֶׁרִסֵּן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת מֵי הַיָּם בְּהוֹרָאַת "יִקָּווּ הַמַּיִם", וּמִנִּי אָז כּוֹבְשִׁים הַמַּיִם אֶת טִבְעָם לִשְׁטֹף אֶת כָּל הַנִּקְרֶה בְּדַרְכָּם, וְכָךְ נוֹתֶרֶת הָאָרֶץ עַל עָמְדָהּ וְאֵינָהּ נִשְׁטֶפֶת עַל יְדֵי הַמַּיִם אוֹ קוֹרֶסֶת לְמַעֲמַקֵּי הַתְּהוֹם. כָּךְ גַּם אָנוּ - בִּיכָלְתֵּנוּ לִגְבֹּר עַל הַטֶּבַע הַגַּשְׁמִי הַגּוֹרֵר אוֹתָנוּ אַחַר הַתַּאֲווֹת וּלְמַקֵּד אֶת מְגַמָּתֵנוּ בַּעֲשִׂיַּת רְצוֹן ה'.

זוֹ הַסִּבָּה שֶׁבְּנֵי דּוֹר הַמַּבּוּל נֶעֶנְשׁוּ דַּוְקָא בְּכָךְ שֶׁהַמַּיִם שָׁטְפוּ אוֹתָם - מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה - הֵם נִכְנְעוּ לְטִבְעָם וְלֹא מָשְׁלוּ בְּיִצְרָם, וְאַף הַמַּיִם חָזְרוּ לְטִבְעָם וְשָׁטְפוּ וְכִסּוּ אֶת כָּל הַיְקוּם, כְּפִי שֶׁהָיָה קוֹרֶה בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע אִלְמָלֵא צִוּוּי ה' ('זִכְרוֹן מֹשֶׁה' [לְרַ"מ טַרְשַׁנְסְקִי מִקְּרֶמְנְצ'וּג] עמ' פז; 'אוֹר פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ' פר' נֹחַ).

בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹקֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם רוֹקַע - עַל כָּךְ שֶׁהוּא שׁוֹטֵחַ אֶת **הָאָרֶץ** - הַיַּבָּשָׁה **עַל הַמָּיִם**, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָשׁוּבוּ גַּלֵּי הַיָּם לְכַסּוֹתָהּ כְּפִי שֶׁהָיָה בְּעֵת הַבְּרִיאָה, וּבְכָךְ הוּא נוֹתֵן קִיּוּם לַחַיִּים עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה.

אָמֵן - אֱמֶת שֶׁעָלֵינוּ לְהוֹדוֹת לַה' עַל שֶׁמְּקַיֵּם אֶת הַיַּבָּשָׁה וְאֵינוֹ מֵנִיחַ לַמַּיִם לְכַסּוֹתָהּ, וּבְכָךְ יֵשׁ קִיּוּם לַחַיִּים עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה.

מַעֲשֵׂה אֱמוּנִים
סִפּוּר שְׁבוּעִי עַל אָמֵן וּתְפִלָּה

בִּרְכַּת ה' הִיא תַעֲשִׁיר

שְׁעַת צָהֳרַיִם חַמָּה שֶׁל שִׁלְהֵי דְּקַיְיטָא. ר' נַחוּם יוֹשֵׁב בְּמִשְׂרָדוֹ הַמְּמֻזָּג, אֵי שָׁם בִּמְרוֹמֵי אֶחָד מִבִּנְיְנֵי הַמִּשְׂרָדִים הַמְּגֻרְדִּים אֶת שַׁחֲקֵי הָעִיר נְיוּ יוֹרְק. יָדָיו עֲסוּקוֹת בַּעֲבוֹדָה טֶכְנִית פְּשׁוּטָה, כָּזוֹ שֶׁאֵינָהּ דּוֹרֶשֶׁת חֲשִׁיבָה יְתֵרָה, וּמֹחוֹ מְשׁוֹטֵט בְּעוֹלָמוֹת נִשְׂגָּבִים.

יְהוּדִי שֶׁל צוּרָה הוּא ר' נַחוּם, וּכְכָזֶה הוּא מִשְׁתַּדֵּל לְנַצֵּל כָּל דַּקָּה מֵחַיָּיו בְּאֹפֶן מֵיטָבִי. בְּכָל עֵת שֶׁמֹּחוֹ פָּנוּי הוּא מִשְׁתַּדֵּל לְהַאֲזִין לְשִׁעוּרֵי תּוֹרָה וּמוּסָר. בָּעוֹלָם הַטֶּכְנוֹלוֹגִי שֶׁבּוֹ אָנוּ חַיִּים כַּיּוֹם נִתָּן לְהַגִּיעַ בְּקַלּוּת וּבִמְהִירוּת לְמַאֲגָרִים גְּדוּשִׁים בְּרִבְבוֹת שִׁעוּרִים נִפְלָאִים וּמְחַזְּקִים, וְר' נַחוּם מְנַצֵּל עֻבְדָּה זוֹ כְּדֵי לַעֲלוֹת וּלְהִתְרוֹמֵם עוֹד וָעוֹד בַּעֲבוֹדַת ה'.

חֹדֶשׁ אֱלוּל מִתְקָרֵב לְסִיּוּמוֹ, וְהַמַּשְׁפִּיעַ שֶׁאוֹתוֹ בָּחַר ר' נַחוּם לִשְׁמֹעַ בְּאוֹתוֹ יוֹם, מְעוֹרֵר אֶת שׁוֹמְעֵי לְקָחוֹ לְקַבֵּל עַל עַצְמָם קַבָּלָה מְיֻחֶדֶת לִקְרַאת תְּחִלַּת הַשָּׁנָה הַבָּאָה עָלֵינוּ לְטוֹבָה.

"אֵין צֹרֶךְ בְּקַבָּלָה מֻגְזֶמֶת", זוֹעֵק הַמַּשְׁפִּיעַ, "דַּי אִם נְקַבֵּל עַל עַצְמֵנוּ קַבָּלָה קְטַנָּה, וּבִלְבַד שֶׁנַּתְמִיד בָּהּ מִבְּלִי לְהַרְפּוֹת; קַיִץ וָחֹרֶף, שַׁבָּתוֹת וִימוֹת הַחֹל... קַבָּלָה אֵיתָנָה שֶׁכָּזוֹ יְכוֹלָה לְשַׁנּוֹת אֶת הָאָדָם מִן הַיְּסוֹד וּלְהַעֲצִים אֶת הַקֶּשֶׁר שֶׁבֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ בְּכַמָּה וְכַמָּה רָמוֹת..."

ר' נַחוּם מַאֲזִין, וְהַדְּבָרִים הַנּוֹקְבִים חוֹדְרִים לְלִבּוֹ. בְּאִבְחַת רֶגַע הוּא מַפְסִיק אֶת הַשְׁמָעַת הַשִּׁעוּר וְנֶעֱצָר לְהִתְבּוֹנֵן בַּדְּבָרִים...

"אֵיזוֹ קַבָּלָה קְטַנָּה אוּכַל לְקַבֵּל עַל עַצְמִי וּלְהַתְמִיד בָּהּ לְאֹרֶךְ זְמַן?" הוּא שָׁאַל אֶת עַצְמוֹ, וְתוֹךְ כְּדֵי דִּבּוּר נִזְכַּר בְּשִׂיחָה אַחֶרֶת שֶׁשָּׁמַע לִפְנֵי זְמַן מָה וְתָכְנָהּ נָגַע לְלִבּוֹ. הַשִּׂיחָה הָאֲמוּרָה נָסַבָּה עַל אוֹדוֹת סְגֻלָּתָהּ וּמַעֲלוֹתֶיהָ שֶׁל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן הַנֶּאֱמֶרֶת בְּכַוָּנָה וּמִתּוֹךְ הַכְּתָב, וְר' נַחוּם הֶחְלִיט שֶׁזּוֹ הַקַּבָּלָה הַמַּתְאִימָה בְּיוֹתֵר בַּעֲבוּרוֹ.

'אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה'; מִיּוֹם זֶה וָאֵילָךְ מַקְפִּיד ר' נַחוּם בְּכָל יוֹם לִטֹּל אֶת יָדָיו לִסְעֻדַּת פַּת, וּלְאַחַר מִכֵּן לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּכַוָּנָה וּבְמְתִינוּת מִתּוֹךְ הַכְּתָב. מִסְתַּבֵּר כִּי הָיְתָה זוֹ בְּחִירָה מֻצְלַחַת, מִשּׁוּם שֶׁבְּחַסְדֵי שָׁמַיִם הַקַּבָּלָה הֶחֱזִיקָה מַעֲמָד לְמַעְלָה מֵעֶשֶׂר שָׁנִים, וּבְעֶצֶם הִיא מַחְזִיקָה עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה.

בְּכָךְ לֹא נִגְמַר הַסִּפּוּר.

כַּמָּה שָׁנִים לְאַחַר מִכֵּן נִקְלַע ר' נַחוּם לְמַצָּב כַּלְכָּלִי לֹא פָּשׁוּט, עַד כְּדֵי שֶׁהוֹצָאוֹת בֵּיתוֹ גָּדְלוּ וְעָלוּ עַל הַכְנָסוֹתָיו. הוּא נִזְקַק בְּאֹפֶן דָּחוּף לְתוֹסֶפֶת הַכְנָסָה מַשְׁמָעוּתִית.

בַּצַּר לוֹ הוּא פָּנָה לַחֲבֵרוֹ, אַבְרֵךְ בַּעַל יְכֹלֶת כַּסְפִּית וְחוּשׁ עִסְקִי מְבֹרָךְ, וְתִנָּה בְּפָנָיו אֶת מַצָּבוֹ.

"מַמָּשׁ מִשָּׁמַיִם הִגַּעְתָּ אֵלַי הַיּוֹם", הֵגִיב הֶחָבֵר בְּהַפְתָּעָה, וּמִיָּד הִמְשִׁיךְ: "בְּדִיּוּק הַיּוֹם הֻצְּעָה לִי הִזְדַּמְּנוּת עִסְקִית נְדִירָה - רְכִישַׁת חֶבְרָה מְשַׂגְשֶׂגֶת לְצִיּוּד רְפוּאִי שֶׁמֻּעֲמֶדֶת לִמְכִירָה בִּמְחִיר זוֹל בִּמְיֻחָד - אוּלָם נֶאֱלַצְתִּי לִדְחוֹת אוֹתָהּ מֵחֹסֶר פְּנַאי לְהִתְעַסֵּק בְּכָל הַכָּרוּךְ בְּנִהוּלָהּ.

נִרְאֶה לִי שֶׁאַתָּה הָאִישׁ הַמַּתְאִים שֶׁיּוּכַל לְהַשְׁלִים עֲבוּרִי אֶת הַ'פָּאזֶל'; אֲנִי מוּכָן לְהַשְׁקִיעַ אֶת מַחֲצִית הַסְּכוּם הַדָּרוּשׁ לִרְכִישַׁת הַחֶבְרָה, אַתָּה תְּגַיֵּס אֶת הַמַּחֲצִית הַשְּׁנִיָּה וּבַד בְּבַד תְּנַהֵל אֶת הַחֶבְרָה בְּיָד רָמָה, וּבְעֶזְרַת ה' יַחְדָּו נַעֲשֶׂה וְנַצְלִיחַ..."

כֵּיוָן שֶׁר' נַחוּם הִכִּיר הֵיטֵב אֶת תְּחוּם הַצִּיּוּד הָרְפוּאִי, הוּא הֵבִין כִּי מִשָּׁמַיִם זִמְּנוּ לְפָנָיו הִזְדַּמְּנוּת פָּז, וְנַעֲנָה בְּשִׂמְחָה לַהַצָּעָה. הוּא מִהֵר לְגַיֵּס הַלְוָאוֹת מִכָּל הַבָּא לַיָּד, וְכָךְ תּוֹךְ כַּמָּה יָמִים הָפַךְ לְשֻׁתָּף מָלֵא בַּחֶבְרָה, וּבִשְׂכַר נִהוּלָהּ הוּא זָכָה לְנֶתַח נִכְבָּד בַּהַכְנָסוֹת. בְּחַסְדֵי שָׁמַיִם הַהַצְלָחָה הֵאִירָה לוֹ פָּנִים, וְתוֹךְ כִּשְׁנָתַיִם יָמִים הִצְלִיחַ לְשַׁלֵּם אֶת חוֹבוֹתָיו. מִשֶּׁסִּיֵּם לְשַׁלֵּם אֶת הַחוֹבוֹת הִצִּיעַ לַחֲבֵרוֹ - שֻׁתָּפוֹ - לִרְכֹּשׁ מִיָּדָיו אֶת חֶלְקוֹ בַּחֶבְרָה. הַלָּה הִסְכִּים בְּשִׂמְחָה. ר' נַחוּם גִּיֵּס שׁוּב הַלְוָאוֹת, שִׁלֵּם לַחֲבֵרוֹ אֶת הַמַּגִּיעַ לוֹ, וּבְכָךְ הָפַךְ לַבְּעָלִים הַבִּלְעָדִיִּים שֶׁל הַחֶבְרָה.

כְּמַחֲצִית הַשָּׁנָה לְאַחַר מִכֵּן, בְּעוֹדוֹ נֶאֱבָק עַל תַּשְׁלוּם הַחוֹבוֹת שֶׁנָּטַל לְצֹרֶךְ הַשְׁלָמַת רְכִישַׁת הַחֶבְרָה, הִגִּיעָה אֵלָיו בְּיוֹם בָּהִיר הוֹדָעָה אֶלֶקְטְרוֹנִית שֶׁתָּכְנָהּ גָּרַם לוֹ לְהֵלֶם מֻחְלָט. בַּהוֹדָעָה שֶׁנִּשְׁלְחָה אֵלָיו מִמְּנַהֵל מִפְעָל בְּסִין שֶׁיִּצֵּר בַּעֲבוּרוֹ צִיּוּד רְפוּאִי, נִכְתַּב כִּי מִילְיוֹן קֻפְסָאוֹת הַכְּפָפוֹת הַחַד-פַּעֲמִיּוֹת שֶׁהִזְמִין מוּכָנוֹת, וְכִי עָלָיו לְהַעֲבִיר אֶת הַתַּשְׁלוּם בַּעֲבוּרָן כְּדֵי שֶׁהַמִּשְׁלוֹחַ יְבֻצַּע בְּהֶקְדֵּם.

ר' נַחוּם שִׁפְשֵׁף אֶת עֵינָיו כְּאֵינוֹ מַאֲמִין; "מִילְיוֹן קֻפְסָאוֹת?! הִזְמַנְתִּי בְּסַךְ הַכֹּל מֵאָה אֶלֶף!"

הוּא מִהֵר לְהַעֲמִיד אֶת הַמְּנַהֵל עַל טָעוּתוֹ, אֶלָּא שֶׁהַלָּה הִתְעַקֵּשׁ כִּי בְּהוֹדָעַת הַהַזְמָנָה נִכְתְּבָה הַמִּסְפָּר מִילְיוֹן. רַבִּי נַחוּם בָּדַק בִּרְשִׁימַת הַהוֹדָעוֹת הַיּוֹצְאוֹת וְגִלָּה כִּי אָכֵן טָעָה, וּבַהוֹדָעָה שֶׁשָּׁלַח לַמִּפְעָל הוֹסִיף אֶפֶס אֶחָד מְיֻתָּר וְכָתַב בְּטָעוּת 1,000,000 בִּמְקוֹם 100,000.

הַמְּנַהֵל הַסִּינִי לֹא יָדַע חָכְמוֹת... נִכְתַּב לוֹ מִילְיוֹן וְהוּא יִצֵּר מִילְיוֹן. לְר' נַחוּם לֹא נוֹתְרָה בְּרֵרָה אֶלָּא לְבַקֵּשׁ הַלְוָאַת עֲנָק וּלְשַׁלֵּם אֶת הַסְּכוּם הֶעָצוּם. כָּעֵת הוּא נוֹתַר לְהִתְמוֹדֵד לְבַדּוֹ עִם הַשְּׁאֵלָה הַנּוֹקֶבֶת: מָה יַּעֲשֶׂה עִם מִילְיוֹן קֻפְסָאוֹת שֶׁל כְּפָפוֹת? שְׁאֵלָה שֶׁעֲתִידָה הָיְתָה לְהַדִּיר אֶת מְנוּחָתוֹ בַּתְּקוּפָה הַקְּרוֹבָה.

בַּל נַלְאֶה אֶתְכֶם בְּתֵאוּר הָאַכְזָבוֹת הָרַבּוֹת שֶׁנָּחַל ר' נַחוּם בְּדַרְכּוֹ לִמְכֹּר אֶת הַכְּפָפוֹת. גַּם לְאַחַר שֶׁהוֹרִיד אֶת הַמְּחִיר אֶל מִתַּחַת לִמְחִיר הַקֶּרֶן לֹא מָצָא רוֹכֵשׁ. הַחוֹבוֹת הֵעִיקוּ עָלָיו בִּמְאֹד, זֹאת מִלְּבַד שֶׁהֻצְרַךְ לְשַׁלֵּם מִדֵּי חֹדֶשׁ טָבִין וּתְקִילִין לְבַעַל הַמַּחְסָן שֶׁבּוֹ הָיְתָה הַסְּחוֹרָה מְאֻפְסֶנֶת.

ר' נַחוּם יִחֵל לְהִפָּטֵר מֵהַסְּחוֹרָה כַּמָּה שֶׁיּוֹתֵר מַהֵר, אַךְ נֶאֱלַץ לְהַמְתִּין וּלְהַמְתִּין לְלֹא תּוֹחֶלֶת.

כָּל אוֹתָהּ הָעֵת הִמְשִׁיךְ ר' נַחוּם לִדְבֹּק בְּקַבָּלָתוֹ לְבָרֵךְ אֶת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן מִתּוֹךְ הַכְּתָב, וּבְשָׁלָב מְסֻיָּם אַף הֶחְלִיט לְהוֹסִיף חִזּוּק עַל חִזּוּק בְּכָךְ שֶׁהֵחֵל לִטֹּל יָדַיִם אַף בַּאֲרוּחַת הָעֶרֶב כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן פַּעַם נוֹסֶפֶת בְּכָל יוֹם, וּבְכָךְ לְהַגְדִּיל אֶת סְגֻלַּת הַפַּרְנָסָה.

בְּעִצּוּמוֹ שֶׁל חֹרֶף תש"פ הֵחֵלּוּ הַשְּׁמוּעוֹת לְסַפֵּר עַל וִירוּס חָדָשׁ וּמִסְתּוֹרִי הַמִּתְפַּשֵּׁט בְּסִין הָרְחוֹקָה. ר' נַחוּם שֶׁהָיָה עָסוּק בְּנִסְיוֹנוֹת חוֹזְרִים וְנִשְׁנִים לִמְכֹּר אֶת מִטְעַן הַכְּפָפוֹת לֹא חָשַׁב לְרֶגַע שֶׁהַשְּׁמוּעוֹת הַלָּלוּ קְשׁוּרוֹת אֵלָיו בְּמִדָּה כָּלְשֶׁהִי.

לֹא חָלַף זְמַן רַב עַד שֶׁהֵחֵלּוּ לְהַגִּיעַ שְׁמוּעוֹת עַל כַּמָּה נִדְבָּקִים שֶׁהִתְגַּלּוּ בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית. הַשְּׁמוּעוֹת הִדְאִיגוּ אֶת רָשֻׁיּוֹת הַבְּרִיאוּת הָעוֹלָמִיּוֹת, וְהֵן הֵחֵלּוּ לִנְקֹט צְעָדִים כְּדֵי לִמְנֹעַ אֶת הִתְפַּשְּׁטוּת הַמַּגֵּפָה.

אַט אַט גַּם בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית חָלְחֲלָה הַהֲבָנָה כִּי מְדֻבָּר בְּוִירוּס מְסֻכָּן וּמִתְעַתֵּעַ שֶׁיֵּשׁ לִמְנֹעַ אֶת הִתְפַּשְּׁטוּתוֹ. לְשֵׁם כָּךְ יָצָא הַמִּמְשָׁל בְּהוֹרָאוֹת הַמְחַיְּבוֹת הִיגְיֶנָה מַחְמִירָה בַּמֶּרְחָב הַצִּבּוּרִי. בְּאוֹתָהּ עֵת סָבְרוּ כִּי עִקַּר הִתְפַּשְּׁטוּתוֹ שֶׁל וִירוּס קוֹרוֹנָה הוּא דֶּרֶךְ מַגָּע, וְעַל כֵּן חִיְּבוּ עֲטִיַּת כְּפָפוֹת בַּמֶּרְחָב הַצִּבּוּרִי.

כַּאֲשֶׁר בְּאִישׁוֹן לַיְלָה הִתְקַשֵּׁר אֵלָיו אֶחָד מֵהַסּוֹחֲרִים הָרַבִּים שֶׁאֲלֵיהֶם הִתְחַנֵּן בֶּחֳדָשִׁים הָאַחֲרוֹנִים שֶׁיִּרְכֹּשׁ מִמֶּנּוּ אֶת הַכְּפָפוֹת בִּמְחִיר הֶפְסֵד, וְהַפַּעַם הַסּוֹחֵר הָיָה זֶה שֶׁהִתְחַנֵּן לְר' נַחוּם לִמְכֹּר לוֹ אֶת מִטְעַן הַכְּפָפוֹת, אָז הִתְעוֹרֵר ר' נַחוּם וְהֵבִין כִּי אוֹצָר שֶׁל מַמָּשׁ שׁוֹכֵן תַּחַת יָדָיו.

סִין הַגְּדוֹלָה הִשְׁבִּיתָה אֶת מִפְעָלֶיהָ לְרֶגֶל הַמַּגֵּפָה, וּבָעוֹלָם נוֹצַר מַחְסוֹר אֲמִתִּי בְּמִצְרָךְ שֶׁהָיָה כֹּה נִצְרָךְ בִּתְקוּפָה זוֹ - בִּכְפָפוֹת חַד פַּעֲמִיּוֹת.

עוֹד זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא. בָּזֶה אַחַר זֶה הִתְקַשְּׁרוּ לְר' נַחוּם כָּל אוֹתָם סוֹחֲרִים שֶׁעִמָּם שׂוֹחֵחַ בֶּחֳדָשִׁים הָאַחֲרוֹנִים וְהִתְחַנְּנוּ לִרְכֹּשׁ מִמֶּנּוּ אֶת מִטְעַן הַכְּפָפוֹת. ר' נַחוּם לֹא מִהֵר לְהֵעָנוֹת לְבַקָּשָׁתָם, וְרַק כַּאֲשֶׁר הֻצְּעָה לוֹ הַצָּעָה גְּבוֹהָה בִּמְיֻחָד הִסְכִּים לִמְכֹּר אֶת הַכְּפָפוֹת.

הַמְּחִיר שֶׁקִּבֵּל תְּמוּרַת הַסְּחוֹרָה הָיָה גָּבוֹהַּ עֲשֶׂרֶת מוֹנִים מֵהַמְּחִיר שֶׁשִּׁלֵּם תְּמוּרָתָהּ. הַסְּכוּם הִסְפִּיק לוֹ בְּרֶוַח כְּדֵי לְכַסּוֹת אֶת כָּל חוֹבוֹתָיו וְאַף הוֹתִיר בְּיָדָיו רֶוַח עָצוּם.

אִם תִּשְׁאֲלוּ אֶת ר' נַחוּם, הוּא בָּטוּחַ שֶׁהַסִּיַּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא הָעֲצוּמָה שֶׁזָּכָה לָהּ הִגִּיעָה אֵלָיו בִּזְכוּת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, וְלָנוּ לֹא נוֹתַר אֶלָּא לַעֲנוֹת אָמֵן עַל דְּבָרָיו.

'עַל הַמָּזוֹן' תִּשְׁרֵי תשפ"א

וְכַאֲשֶׁר תָּקוּם מִן הַסֵּפֶר, תְּחַפֵּשׂ בַּאֲשֶׁר לָמַדְתָּ אִם יֵשׁ בּוֹ דָּבָר אֲשֶׁר תּוּכַל לְקַיְּמוֹ. (אִגֶּרֶת הָרַמְבָּ"ן)

"בני אמונים" ת.ד. 102 בני ברק | פקס. 08-9746102 | מייל. 9139191@gmail.com | ניתן לקבל עלון זה במייל מידי שבוע

shay עיצובים

לתגובות והערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:
כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:15
יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:15
ר"ת: 17:48
לקבלת העלון במייל–
שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

אם כאלו יהודים יש בקראקוב –אני נשאר כאן! – הרב ישראל מאיר שושן

יעקב אבינו נאבק עם עשיו. הוא התכונן למלחמה בשלושה דרכים: בדורון, תפילה ומלחמה. התפילה היתה שהדורון או לחילופין המלחמה יצליחו. בלי תפילה אין שום אפשרות להצליח. מאז ומתמיד היתה התפילה הנשק הרשמי והייחודי של כל יהודי.

המקובל האלוקי, הגאון רבי נתן נטע שפירא זצ"ל, היה רבו של הש"ך, והיה ידוע ומפורסם בכל תפוצות ישראל בספרו "מגלה עמוקות". רבי נתן שפירא כיהן כרבה של קראקוב לפני כ 400 שנה. ויהי היום, הודיע ה'מגלה עמוקות' לראש הקהל שהוא מעוניין להתפטר מהרבנות. "מה???" נזעק ראש הקהל, ששימש כעין ראש עיר, "הרב רוצה לעזוב אותנו? למה?"

המגלה עמוקות ענה קצרות: "תודיע לכל הרבנים והדיינים שלא יגיעו אלי יותר, בעוד שלושה ימים אני עוזב את העיר!". התחנן ראש הקהל: "לפחות יאמר נא רבי, למה ומדוע?" אך הרב בשלו: "אין לי אפשרות להסביר".

הידיעה נפלה על כל תושבי העיר כרעם ביום בהיר. כל תושבי קראקוב על רבניה, דייניה ותלמידי החכמים העצומים שבה היו שבורים ורצוצים. הגאון האדיר, אור התורה ששכן בקרבם – עוזב... ארבע שעות לפני מסיבת הפרידה המתוכננת, קרא המגלה עמוקות לגבאי האישי שלו ואמר לו: **"לך בבקשה, תודיע לכולם שאני חוזר בי מהחלטתי, ואני נשאר בעיר".**

שמחה עצומה מילאה את לבבות האנשים, שהתחילו לרקוד ברחובות. בד בבד הגיעה משלחת של נכבדי הקהילה אל המגלה עמוקות ובקשת הסבר בפיהם: "ילמדנו רבינו, מעיקרא מאי קסבר והשתא מאי קסבר? **מדוע רצה הרב מלכתחילה לעזבנו, ולמה זה שינה את דעתו?", ענה הרב: "לא אוכל לספר לכם למה רציתי לעזוב בתחילה, מטעם הכמוס עמדי, אך למה החלטתי להישאר – אספר לכם:** ביום האחרון לשהותי בעיר, שעות ספורות לפני מסיבת הפרידה המתוכננת דפקו אצלי בדלת בעלי דין, תובע ונתבע. התובע היה העשיר הגדול ר' יעקב, שתבע את ר' מושה התלמיד חכם.

ר' מוישה הינו אברך תלמיד חכם, בעל משפחה ברוכה שהיה עומד ברחוב מידי יום ומוכר כעכים בעגלתו. בוקר אחד, עבר ברחוב ר' יעקב העשיר בכרכרתו המפוארת, ושמע את קריאותיו הקצובות של ר' מוישה, המזמינות את הקונים לבוא ולקנות מכעכיו. עצר ר' יעקב את כרכרתו ומיהר לגשת לר' מוישה: "אמור לי, ר' מוישה, כמה שעות ביום הנך עומד כך ומוכר במקום ללכת ללמוד?", "שלוש שעות", ענה האברך בצער. "וכמה אתה מרוויח בחודש?" ממשיך הגביר לשאול. "2,000 שקל, ולפעמים 2,200 שקל לחודש". "אם תסגור את חנותך ותשוב ללמוד – אשלם לך 7,000 שקל בכל חודש", מבטיח הגביר. האברך הדל פוקח זוג עיניים גדולות ותוהות: "תשלם לי? מדוע?" "אני רוצה לעשות איתך עסקת 'יששכר וזבולון'", ענה הגביר, "תלמד יום שלם במנוחת הנפש ונתחלק בזכויות"...

ר' מוישה, מסכים לעסקה בחפץ לב, וסוגר את דוכנו אחר כבוד. כל אותו חודש הוא יושב בבית המדרש ולומד במנוחה ובשמחה. אתא ראש חודש, שליח דופק על דלתו ומושיט לו את המעטפה שמכילה, כמסוכם, 7,000 שקל. למחרת, שב ר' מוישה, התלמיד חכם, עם העגלה לקרן הרחובות וממשיך בממכר הכעכים כבימים ימימה.

עובר שם ר' יעקב העשיר ומתפלא מה קורה כאן?? הרי עשינו הסכם? הוא ממהר לרדת מן העגלה וקורא לידידו: "ר' מוישה! מה קרה לך?! האם לא שלמו לך את ההתחייבות?" "בוודאי שילמו לי", עונה האברך. "אז למה הפסקת את ההסכם?" תוהה העשיר. "כי אני לא מעוניין!" פוסק ר' מוישה. "אבל היתה לנו עסקה, אי אפשר להפר הסכמים!" צועק ר' יעקב, "בוא נמהר לרב לפני שהוא עוזב"! הגיעו אלי שני בעלי הדינים והשמיעו את טענותיהם. שאלתי את ר' מוישה: "למה הפסקת את ההסכם? אני מכיר אותך, אתה הרי רוצה ללמוד"...

"זה נכון, רבי", עונה האברך, "אני אכן רוצה ללמוד, אבל זה מקח טעות". "מה? אתה רוצה תוספת?" נזעק ר' יעקב. "לא רוצה תוספות!" פוסק האברך.

ואחר ממשיך בנועם: "כאשר מכרתי את הכעכים, הייתי קם מידי לילה לאמירת תיקון חצות, ואח"כ ישבתי ללמוד עד התפילה. כאשר חזרתי הביתה מתפילת ותיקין, ניגשו כל בנות המשפחה למלאכה המורכבת של טחינת החיטים לקמח. מאחר והיתה זו מלאכה קשה ומסובכת, היו אשתי והבנות נושאות תפילה, להצלחת הטחינה, זו מתפללת ובוכה, וזו אומרת פרקי תהילים. סיימו לטחון את הקמח, עכשיו צריך לשאת תפילה על מלאכת הניפוי, שחלילה לא תיפול תקלה תחת ידינו, ושוב, זו עומדת בפינה זו וזו בפינה אחרת, והבית הפך לחרדת אלוקים. עכשיו צריך לשאת תפילה שתצליח הלישה, שהבצק יהיה רך וטוב, ולאחר מכן תפילה שהכעכים יצאו טובים, טעימים ומספיק פריכים, וכך על כל פעולה ופעולה תפילות ודמעות, כשגם אני מצטרף לתפילות. קירות הבית ספגו תפילות, והילדים ספגו את התובנה, שכאן בבית לא מבצעים שום פעולה ללא תפילה! ועכשיו, חודש שלם עבר עלינו בבית ללא התפילות הלוהטות של אפיית הכעכים, הרגשנו חסר בבית, ועל זה – קשה היה לי לוותר, מוטב לי לוותר על משכורת שמנה מאשר על קירבת אלוקים. אין לי על מי לסמוך, לא על אף גביר ונדיב, אלא רק על הריבונו של עולם!".

"לאחר ששמעתי את דבריו של ר' מוישה", סיים המגלה עמוקות את דבריו, "התרגשתי מאוד. אם כאלו יהודים יש בקראקוב – אני נשאר כאן!!"
הקב"ה יעזור שנקבל טעם בתפילה, שנתרומם מהתפילה, "ואתם הדבקים בד' אלוקיכם חיים כולכם היום".

וַיָּקָם בַּלַּיְלָה הוּא (לב,כג)
סיפור מחזק בבין אדם לחבירו מרבי אלימלך מליז'נסק, כמה צריך להתנהג לזולת בצורה חשובה ולכבדם כמו בני משפחתו.

רבי אלימלך מליז'נסק היה איש אלוקים קדוש ונורא, גדולתו היה ידועה לכל. מאחד הימים שמשו שם לב שעברו כמה ימים ורבי אלימלך לא מניח תפילין של רבנו תם. וכך לאחר כמה ימים נוספים בהתבוננות למהלך היום של הרב מתברר שאכן הרב לא מניח תפילין של ר"ת. השמש נבהל ולא הבין מה קרה ומיד ניגש לאחד התלמידים שהיה גדול שבחבורה וביקש ממנו אם יכול לברר מה קרה ומדוע הרב לא מניח תפילין של רבנו תם .

כך היה ניגש הגדול שבחבורה לרבי ושוחח עימו ושאלו מדוע כבוד הרב לא מניח תפילין של ר"ת. אמר לו הרבי נכשלתי בעבירה חמורה ולכן אני לא יכול להניח תפילין של רבנו תם. אמר לו כבודו עבר עבירה חמורה? והרי אין דבר העומד לפני התשובה. ומה העבירה החמורה שכבודו עשה? אמר לו, יום אחד קיבלתי קהל מהבוקר עד השעות הקטנות של הלילה, עמדתי וקיבלתי קהל. הייתי מותש כבר ללא כוחות, בקושי היה לי כח להגיע למיטה, הלכתי למיטה ישנתי ובבית דאגו שיהיה שקט שאף אחד לא יפריע לי מפני שראו שאין לי כוחות וחשוב שאני ינוח כראוי.

אבל לאחר שעה שישנתי היו דפיקות בדלת אחד מבני המשפחה פתח את הדלת וביקש ממנו לדבר בשקט כי אני ישן וכך שלא ישמע אותך ויתעורר. שאל אותו מה קרה? אמר לו, אני מצטער על השעה המאוחרת אבל זה פיקוח נפש. הבת שלי מקשה ללדת ואני זקוק לברכתו של הרב שכך תזכה ללידה קלה. אמר לו, אני מצטער הרב עכשיו נח מחמת כל היום הוא מותש אין לו כוחות והלך לישון. רבי אלימלך שמע את הדפיקות ושאל מי שם? אמרו לו כך וכך הסיפור אישה מקשה ללדת והוא מבקש את הברכה של הרב שכך תזכה ללידה קלה. אמר להם אבל למה בשעה כזאת באים? אבל מיד קפץ לי בראש: האם לבת שלי הייתי שואל כזאת שאלה, האם לבת שלי הייתי ממשיך לישון בזמן שהיא מקשה ללדת וממש בגדר פיקוח נפש? מיד בירכתי אותה שתהיה לה לידה קלה. וכך באמת אותו אדם לא הספיק להגיע אליהם והיא כבר ילדה.

אמר לו השמש אני לא מבין אבל איפה העבירה שהרב עבר? אמר לי רבי אלימלך עצם המחשבה שלי הראשונה "אבל למה בשעה כזאת באים". סימן שהחשיבה שלי על הזולת פגומה. לכן אני צריך לעשות תיקון לדבר הזה. הואיל וכתוב בהלכה רק אדם ירא שמים וחסיד יכול להניח תפילין של רבנו תם. אם כן איך אני יכול להניח תפילין של רבנו תם. עד שאני לא יעבור עם עצמי על מידה של החשיבות של הזולת להבין שבין אדם לחבריו צריך להיות בגדר כמו בין אדם למשפחתו. כמו שלבני משפחתי הייתי עוזר ושמח ודואג ומחשבתי תמיד היתה חיובית לעזור אפילו בדברים הלא מובנים, כך גם לזולת צריך להתנהג בצורה הזאת. **(הרב דניאל זר שליט"א)**

הרב אליהו עמר שליט"א – על הפרשה

בפרשת השבוע התורה מתארת את המפגש שהיה בין יעקב לעשיו. התורה מרחיבה בחששותיו של יעקב מן המפגש ועל כך שנערך למלחמה לצד ששלח לעשיו דורון וכמו כן נשא תפילה לבורא עולם שלא יאלץ להרוג את עשיו משום שידע יעקב אבינו שביום שימות עשיו ימות אף הוא. וזאת על פי מה שאמרה לו אמו "למה אשכל גם שניכם יום אחד" וכתב רש"י "ורוח הקדש נזרקה בה ונתנבאה שביום אחד ימותו", בסופו של דבר התרחש המפגש כאשר לילה קודם לכן נאבק יעקב עם שרו של עשיו והכניע אותו ומלאכו של עשיו הודה לו על הברכות שלקח מיצחק ושינה את שמו מיעקב לישראל לשון של חשיבות וגדולה .כאשר נפגש יעקב עם עשיו השתחווה יעקב לעשיו שבע פעמים.

המקובלים מסבירים שכל השתחוויה החלישה את כוחו של עשיו. וזהו שרמז הפסוק "אחי יש לי רב" – והכוונה היא לרב אחא בר יעקב כמסופר בגמ' שהיה בבית הכנסת של האמורא אביי נחש מזיק בעל שבעה ראשים והתלמידים חששו להיכנס ללמוד שם. לימים שמע אביי שהגיע למקום רב אחא בר יעקב שהיה תלמיד חכם גדול. וידע אביי שרק בכוחו לבטל את הנחש המזיק. ולכן הורה לבני העיר לא לארח את רב אחא, על מנת שיאלץ לשון בבית הכנסת.

וכך היה, ובאמצע הלילה ראה רב אחא את הנחש בעל שבעה ראשים והחל לכוון יחודים ולהשתחוות וכל השתחוויה ביטל ראש אחד של הנחש. עד שביטל את המזיק.
כח ההשתחוויות שיש בכוחם לבטל מזיקים נבע מיעקב אבינו וזה רמוז בשמו "רב אחא בר יעקב". **הזרע שמשון** מביא מדרש מעניין על הדו שיח שהתרחש בין יעקב לעשיו. (זרע שמשון פרשת וישלח חידוש י') יעבר נא אדוני לפני עבדו [ל"ג, י"ד] אמר ליה מבקש את שאהיה שותף עמך בעולמך? כלומר עשיו רצה להיות שותף עם יעקב אבינו בעולם הבא. אך יעקב דחה אתו.

שואל "הזרע שמשון" מדוע העלה עשיו על דעתו לזכות לעולם הבא שהציע ליעקב שותפות עימו בעולם הבא?! מבאר הזרע שמשון לפי דברי האריז"ל מדוע אהב יצחק את עשיו? התורה מציינת "כי ציד בפיו" **האריז"ל מבאר** שבעשיו היו בלועים ניצוצות של קדושה בפיו והכוונה היא לרבי עקיבא ורבי מאיר שהם בני גרים ומהם עיקר התורה שבעל פה!!! ולכן בגלל שהציד היה בפיו של עשיו קירבו יצחק על מנת להוציא את ניצוצות הקדושה ממנו. לימים זכה שראשו נקבר במערת המכפלה. מבאר האריז"ל שכאשר יוצאים ניצוצות הקדושה מתוך הטומאה, הטומאה מתבטלת!!!

והנה עשיו רואה שיעקב לוקח לו את הברכות, ומכניע את המלאך הממונה עליו, וכעת משתחווה שבע פעמים ומחליש אותו. הבין עשיו שהוא עומד להתבטל מן העולם. כי לא ישאר לו שום ניצוץ של קדושה. לכן אמר ליעקב אם אני לא יהנה מן העולם הזה אצטרך לחלוק אתך את חלקך שזהו העולם הבא. האם רצונך בכך?! כי אם לא תשאיר לי ניצוץ של קדושה בתוכי על מנת שאוכל להמשיך לחיות בעולם הזה. אצטרך לחלוק אתך את העולם הבא אך יעקב לא התכוון לבטל את עשיו אלא רק להוציא ממנו מה שיכול, ואכן זכה עשיו וראשו נשאר עם ניצוצות של קדושה ונקבר במערת המכפלה.

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה, הילה בת עדנה.

לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.

לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה, ולרפואת כל חולי עמו ישראל.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

וַיִּשְׁלַח

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 608 שנערך ביום ב', ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצורי", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 495 שנה י"א | העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל | ט"ו כסלו תשפ"א

דבר התורה

בפרשתנו מתארת התורה את המפגש הטעון בין יעקב אבינו ע"ה לבין עֵשָׂו אחיו הרשע. בתחילה יעקב אבינו נערך למפגש שנאמר (לב, ז-יד): "וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל יַעֲקֹב לֵאמֹר, בָּאנוּ אֶל אָחִיךָ אֶל עֵשָׂו וְגַם הֹלֵךְ לִקְרָאתְךָ וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ: וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד... וַיַּחַץ אֶת הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ... לְשֵׁנִי מַחֲנוֹת: וַיֹּאמֶר, אִם יָבוֹא עֵשָׂו אֶל הַמַּחֲנֶה הָאַחַת וְהִכָּהוּ, וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לְפְלֵיטָה: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב, אֱלֹקֵי אָבִי אַבְרָהָם וֵאלֹקֵי אָבִי יִצְחָק... הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו... וַיִּקַּח מִן הַבָּא בְיָדוֹ מִנְחָה לְעֵשָׂו אָחִיו".

מכאן, שיעקב אבינו חילק את משפחתו לשניים - שאם חלילה קבוצה אחת תפגע ע"י עֵשָׂו, הקבוצה השניה תנצל.

וה'אור החיים' הקדוש אומר: חצי הראשון מראים פני אהבה וחיבה כאח לאחיו, וחצי מחנהו מוכן ומזויין (למלחמה), עכ"ל. יעקב מכין את עצמו למפגש כפי שאומר רש"י: התקין עצמו לשלשה דברים; לדורון, לתפלה, ולמלחמה. לדורון, ותעבור המנחה על פניו. לתפלה, אלקי אבי אברהם. למלחמה, והיה המחנה הנשאר לפליטה.

אם כן, לפני שיעקב ניגש למלחמה עם עֵשָׂו ואנשיו - הוא שלח לו דורון גדול וניסה לרכך את כעסו ולשכך את חמתו. ולכאורה מדוע? הרי מדובר בְּעֵשָׂו הרוצח אשר בא לקראתו עם ארבע מאות שכירי חרב. אם כן מדוע לא ילחם בו ויחסל אותו אחת ולתמיד? לשם מה הוא צריך להשקיע ממון רב ולשחד את הרשע הזה?

יעקב אבינו מלמדנו יסוד גדול: אפילו אם יש לאדם את הסיבות הכי טובות והכי מוצדקות להיכנס למלחמה עם השני, אפילו אם הוא הצדיק והצודק - ואילו השני הוא הלץ והפוחז, לפני שהוא ניגש למלחמה עם אותו לץ ועושה אותו פוחלץ, עליו לנסות את כל הצעדים האפשריים כדי לשמור על השלום ולמנוע את המלחמה. לשלוח לאותו רשע איזו מתנה כובשת ויוקרתית, לפרגן ולתת לו כבוד ולהראות לו שהוא "כאילו" יקר וחשוב לנו, ורק אם כלו כל הקיצים וכלום לא עוזר להפעיל את רחמי הרשע - ועדיין הסכנה נראית באופק, או-אז יש להפעיל את השלב האחרון, שלב המלחמה. ומכאן אנו למדים עד כמה גדול כוח השלום, ועד כמה חשוב לאחוז בו בכל מחיר.

מסר חד וברור זה - הוא מדרש מפורש (תנחומא שופטים סימן י"ח): גדול כוח השלום שאפילו לשונאים אמר הקב"ה לפתוח להם לשלום - ואפילו בזמן מלחמה כאשר באים האויבים המרצחים להילחם בנו גם אז אנחנו מצווים לקרוא להם לשלום - וכפי שנאמר (דברים כ, י): "כִּי תִקְרַב אֶל עִיר לְהִלָּחֶם עָלֶיהָ וְקָרָאתָ אֵלֶיהָ לְשָׁלוֹם", ומדובר בכל מלחמה - בין מלחמת רשות ובין מלחמת מצווה (רבנו בחיי שם).

כל אדם יהודי מבין שכל השקעת ממון בעבודת ה' איננה לריק. אנשים קונים אתרוג הדור במחיר ענק, תפילין וסידור בהון עתק, הם שמחים להשקיע ממון על המצוות, ומרגישים סיפוק רוחני עצום מכך. חובה לדעת שהשקעה למען "דרכי שלום" חשובה בשמים לא פחות, שהרי היא כוללת בתוכה גם עניינים של בן אדם לחברו וגם עניינים של בן אדם למקום והשכר על כך עצום.

המשך דבר התורה

כל התורה בנויה ומבוססת על "דרכי שלום", וכפי שאומרת הגמרא (גיטין נט:) "וכל נתיבותיה - שלום". ושמא יאמר אדם שכל עניין של דרכי שלום נועד "לשמר את השלום הקיים". אך אם חלילה השלום כבר 'הרוס' והאנשים כבר אויבים זה לזה, אזי אין חובה מוטלת על אחד הצדדים להתאמץ למען הפיוס. ולא היא - טעות ביד החושב כך!

ואומר השל"ה הקדוש (שער האותיות אות ב"ת - ערך "בריות"): עד כמה גדול כח השלום... ואמרו חכמנו ז"ל הוי מקדים בשלום כל אדם (אבות ד, ט"ו). מהו 'בשלום כל אדם'? [ללמדך], אפילו אם אתה רואה שלבו (גס) עליך, הוי מקדימו לשלום. שאם אתה עושה כן, תגרום שיאהבך. ולא עוד, אלא אפילו שאינו נכנע להשלים עִמְּךָ, ה' מוסרו ומכניעו תחתיך... צריך לו לאדם להיות אוהב שלום ורודף שלום, כמו שנאמר (תהלים לד, טו): "בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ". דהיינו, בקש עם אוהבך.

וכתוב במדרש (בראשית רבה נח פרשה לח): רַבִּי אוֹמֵר **גָּדוֹל הַשָּׁלוֹם** שֶׁאֲפִלּוּ יִשְׂרָאֵל עוֹבְדִים עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וְשָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, אָמַר הַמָּקוֹם כְּבֵיכוֹל אֵינִי יָכוֹל לִשְׁלֹט בָּהֶם, כֵּיוָן שֶׁשָּׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (הושע ד, יז): "חֲבוּר עֲצַבִּים אֶפְרַיִם הַנַּח לוֹ", אֲבָל מְשֻׁנָּחְלְקוּ מַה הוּא אוֹמֵר (הושע י, ב): "חָלַק לִבָּם עַתָּה יֶאְשָׁמוּ". הָא לָמַדְתָּ גָּדוֹל הַשָּׁלוֹם וּשְׁנוּאָה הַמַּחְלֹקֶת.

ונסיים בדבריו של רשב"י שמובאים במדרש (בראשית רבה צו פרשה ט): אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי גָּדוֹל הַשָּׁלוֹם, שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת כְּלוּלוֹת בּוֹ, (תהלים כט, יא): "ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם".

שבת שלום

וַיִּשְׁלַח - תוכן ענייני הפרשה

א. יעקב מתכונן לפגישה עם עֵשָׂו, ע"י דורון, תפילה, ומלחמה.

ב. יעקב מעביר את בני משפחתו ורכושו בנהר יבק.

ג. יעקב נאבק עם מלאך (שרו של עֵשָׂו) ומנצח, המלאך מבשרו שֶׁיִּקָּרֵא בשם **"ישראל"**, 'ותקע כף ירך יעקב' ואיסור אכילת גיד הנשה (לב ד-לג).

ד. יעקב נפגש עם עֵשָׂו, ואח"כ עֵשָׂו שב לארץ אדום ויעקב מגיע לשכם, קונה שדה, ומציב מזבח לה' (לג).

ה. מעשה שכם עם דינה בת יעקב (לד).

ו. קורות יעקב מיציאתו משכם עד בואו לאביו בחברון (לה):

- **א.** בני יעקב נטהרו ממלחמת שכם, ובבית אל בנה מזבח.
- **ב.** מות דבורה מינקת רבקה (ובזה נרמזת פטירת רבקה).
- **ג.** ה' קורא ליעקב בשם "ישראל" ומבטיח לו את א"י.
- **ד.** פטירת רחל בעת לידת בנימין וקבורתה בדרך לבית לחם.
- **ה.** חטאו של ראובן, "ויהיו בני יעקב שנים עשר".
- **ו.** פטירתו של יצחק אבינו וקבורתו במערת המכפלה.

ז. תולדות עֵשָׂו ומשפחתו, רשימת נשיאי ארץ אדום ומלכיה ושל משפחת שֵׂעִיר (פרק לו).

"וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר" (לב, כה) - מי ראוי להקרא 'איש'?

סיפר רבי שלום שבדרון זצ"ל: רב אחד הלך בדרך והיה צריך להגיע למקום שלא הכיר. עצר יהודי שנקרא בדרכו, ושאל אותו: "סליחה, אמור לי בבקשה, איך מגיעים למקום פלוני"? אמר לו היהודי: "זה קצת מסובך להסביר, אני מצטער מאוד, אין לי זמן, תשאל מישהו אחר"...
אמר לו הרב: "אין לך זמן? אומר לך משהו קצר, שילמד אותך לקח ומוסר. ראה נא, בספר בראשית מובאים שני פסוקים שמוזכר בהם 'איש'. פסוק אחד, כאשר יעקב אבינו נלחם עם המלאך בלילה: "וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר... שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר" (לב, כה,כז) - איני יכול להתעכב, אני צריך ללכת.
ואומר רש"י: "**איש**" - הוא שָׂרוֹ של עֵשָׂו.
ופסוק שני, כאשר יוסף הצדיק הולך לחפש את אחיו - "וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ וְהִנֵּה תֹעֶה בַּשָּׂדֶה, וַיִּשְׁאָלֵהוּ הָאִישׁ לֵאמֹר מָה תְּבַקֵּשׁ, וַיֹּאמֶר אֶת אַחַי אָנֹכִי מְבַקֵּשׁ הַגִּידָה נָּא לִי אֵיפֹה הֵם רֹעִים. וַיֹּאמֶר הָאִישׁ נָסְעוּ מִזֶּה כִּי שָׁמַעְתִּי אֹמְרִים נֵלְכָה דֹתָיְנָה" (לז, טו-יז).
ואומר רש"י: "**איש**" - זה גבריאל.
וקשה, הלא בשניהם נאמר 'איש', ואיך יתכן שפעם זה המלאך גבריאל ופעם זהו השטן, שָׂרוֹ של עֵשָׂו? על סמך מה מחלקים בין שני המקרים? "אסביר לך", אמר הרב "כאשר יהודי עוצר אדם בדרך ומבקש את עזרתו, ואותו אדם משיב 'שלחני', מצטער, אין לי זמן, תן לי ללכת - זהו שטן. אך כאשר אדם הולך בדרך ורואה יהודי תועה וזקוק לעזרה, והוא פונה אליו במאור פנים ושואל אותו 'מה תבקש'? מה אפשר לעזור? וכשההוא אומר לו מה הוא מחפש, האדם משיב לו בכבוד ובסבלנות - זהו מלאך".

["אבות ובנים" עמ' תטו]

"וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר" (לב, כה) - כוח האמונה

ובמדרש (בראשית רבה עז, א) הסמיכו את הפסוק (ישעיהו ב, יא): **"וְנִשְׂגַּב ה' לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא"**.
ומבאר הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמארנא זי"ע, שבא לומר שאל תתמה איך גבר יעקב על שָׂרוֹ של עֵשָׂו, הרי 'מלאך' הוא ובוודאי לאם היה 'וַיֵּאָבֵק' עמו כמריבת אנשים שמכין זה את זה בגופם, ובמה הכניע יעקב את המלאך? לזה הסמיכו את הפסוק "וְנִשְׂגַּב ה' לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא", לומר שיעקב אבינו **בתוקף אמונתו לא ראה לנגד עיניו את שָׂרוֹ של עֵשָׂו, אלא את ה' לבדו. ובאמונתו זאת זכה להפיל ולהכניע את שָׂרוֹ של עֵשָׂו.**
וזהו שנאמר בהמשך העניין (פסוק לא): "וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיאֵל כִּי רָאִיתִי אלוקים פָּנִים אֶל פָּנִים וַתִּנָּצֵל נַפְשִׁי", שעל ידי **שראיתי אלוקים פנים אל פנים** - שגם כאשר התגבר שרו של עשו ראה את כוח האלוקות שבו, על כן **"וַתִּנָּצֵל נַפְשִׁי"**.
פעם אמר רבי חיים וורנר שליט"א להרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע אחרי איזה שיחה 'בוערת' ונלהבת: "היום הרגשתי שהדיבורים היו מכוונים ומדויקים עבורי".
אמר לו ה'נתיבות שלום': "אף אני אמרתי כיוצא בזה להרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע אחר שיחת קודש ששמעתי ממנו, ואמר לי הרבי בדרך מעשה ומשל: פעם נכנס יהודי אל ה'חייט' לקנות לעצמו מעיל מכובד ומפואר. בהיותו שם לבש על עצמו איזה מעיל, נענה בהתפעלות ואמר: 'הרי זה בדיוק תפור עלי ומתאים למידתי'.
אמר לו החייט: 'אם זה מתאים עבורך קח לך את זה', כאומר, נו, אם הדיבורים היו מכוונים אליך קח אותם והכנס אותם בלבך עמוק, העיקר 'למעשה'.

מעשה בשני ידידים ששוחחו ביניהם אודות השר שבמדינתם. פתח האחד לדבר בגנות השר, על רוע לבו ומעלליו שמתנכל לבני העיר; ויענהו רעהו ויאמר: "הרי 'לב מלכים ושרים ביד ה' ", נענה ואמר: "אכן כדבריך, אך אני מדבר לולא זה"... אמר לו השני: "הנך דומה להאי גברא שהזמין אצל רעהו שיבשל עבורו את כל מאכלי השבת. ממחרת השבת, נפגשו השניים, ושאלו רעהו: 'נו, איך היה ה'טשולנט' שלי'? ענהו רעהו הראשון: 'צר לי לומר לך, אבל לא 'עונג' ולא 'כבוד שבת' היה בו, מכיוון שהעמסתו בשפע גדול של מלח ושאר דברים חריפים, וממילא לא היה ראוי לאכילה כלל'. החל 'המבשל' להצטדק, וכה אמר: 'דל מהכא (הוצא) את המלח ושאר חריפי הטעם, האם היה הטשולנט טוב'... אחי ורעי אהובי וידידי, האומר שמאמין הוא בה' אך הנהגתו בפועל מלאה חששות ופחדים, השתדלויות יתרות או מחשבות והרהורים שפלוני עשה כך ואלמוני כך, הריהו ממש כאותו מאכל המלא במלח ושאר דברים חריפים שאין לו כל טעם; וכמו שאי אפשר להפריד בין המאכל לתבלין שבו, כך מחשבותיו ומעשיו של האדם הם חלק מאמונתו הפנימית, ואי אפשר לצפצף 'בטחון בטחון' בפיו ובפועל לחיות באופן שהוא סותר את הבטחון".

סיפר הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע: "פעם נסעתי בעגלה בימות החורף יחד עם מורי ורבי הרה"ק רבי מרדכי מקרמניץ.
במהלך הנסיעה נסענו במקום מדרון משופע, והיה נדמה שהעגלה עומדת להתהפך בעוד רגע ורציתי לקפוץ בזריזות מן העגלה החוצה, אבל הרה"ק מקרמניץ אחז בי בידו הקדושה ואמר לי: 'שב במנוחה, לא יאונה לך כל רע'. וכך היה, העגלה עברה את מקום המדרון בשלום. אבל כעבור זמן, בעוד העגלה נוסעת במקום מישור בדרך חלקה, לפתע פתאום תהפכה העגלה וכולנו נפלנו על השלג.
נענה הרה"ק מקרמניץ ואמר לי: 'נו, אתה רואה', אבל לא הבנתי למה כוונתו.

"רבות התבוננתי בדבריו, מה רצה לומר לי - מה הנני רואה, לאחר זמן רב הבנתי שנתכוון לרמוז לי הוראה בעבודת ה': פעמים שהיהודי מהלך בדאגה, שמא ייפול ח"ו ברשתו של היצר הרע הפורש מכמורת לרגליו, ואז הקב"ה אכן עוזר לו שלא ייפול ברשתו של היצר. אבל כשהיהודי מדמה בעצמו שהוא הולך בדרך הישרה, ואינו מעלה על לבו כלל שהיצר עומד להפילו ברשתו, דווקא אז הוא עלול פתאום ליפול לבאר שחת".
גם בזה יש לרמז לעניין האמונה. כי המאמין בה' וזוכר ממנו בכל עת ושעה לא ייכשל ולא ייפול. אמנם אם ח"ו ישכח וירגיש שאינו צריך סעד לתמכו ממעל על כל צעד ושעל, זה מסוכן ליפול אף בדרך מישור וחלקה.

[באר הפרשה - וישלח תשע"ט]

"וַיִּקְרָא שְׁמוֹ אַלּוֹן בָּכוּת" (לה, ח) - יעקב וְעֵשָׂו לא היו בקבורת אמם

הרמב"ן (כאן) כתב דברים נפלאים אודות קבורת רבקה אמנו ע"ה: רבקה אמנו לא נתכבדה במותה כראוי לה, ולא היה ממשפחתה שיצא לקוברה, שאברהם חמיה כבר מת, ויצחק בעלה ישב בביתו ולא יצא כי כהו עיניו, יעקב בנה הלך לפדן ארם ולא היה בקבורתה, וְעֵשָׂו בנה הרשע שנא את אמו ולא בא לקוברה, רק בני חת מיהרו והוציאו מיטתה באישון לילה וקברו אותה במערת המכפלה (מדרש תנחומא פר' כי תצא ס"ד). והטעם שמיהרו בני חת לקוברה באישון לילה, מפני שפחדו שאם יבוא עֵשָׂו לקוברה, יקללו הבריות את רבקה ויאמרו "כרס שיצא ממנה עֵשָׂו". ומכבודה של רבקה אמנו העלימה התורה מיתתה וקבורתה, כיון שנקברה ע"י בני חת ולא ע"י בעלה ובניה. ו"**רבנו בחיי**" מבאר הלשון "אלון בכות" המורה על שתי בכיות, שבכה יעקב על מיתת אמו, ובכה עוד שלא נספדה ולא נקברה כשורה.

עוד כתב הרמב"ן יעקב בכה והתאבל על אמו הצדקת שאהבה אותו, ושלחהו לבית לבן, ולא זכתה לראותו עוד בשובו משם. [אוצר פלאות התורה]

"וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶל יַעֲקֹב עוֹד בְּבֹאוֹ מִפַּדַּן אֲרָם וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ" (לה, ט) - הקב"ה בא לנחם את יעקב כמו שניחם את יצחק

במדרש (בראשית רבה פ"א, ה) מובא שהקב"ה בא לברך את יעקב 'ברכת אבלים' על מיתת אמו, שניחום אבלים נחשב לברכה. וכן מצינו שניחם הקב"ה את יצחק לאחר מיתת אברהם אביו, "וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרֶךְ אֱלֹקִים אֶת יִצְחָק" (בראשית כה, יא), ומובא בגמרא (סוטה יד.) שניחמו תנחומי אבלים. והנה מנהגנו לנחם האבל ולומר: "המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים". ויש להעיר על מה שמנחמים כך גם יחיד היושב שבעה, ומברכים לו בלשון רבים 'המקום ינחם אתכם'. ואפשר ליתן טעם ע"פ דברי ה'מטה משה' (דיני תפילה ס' קנד) לעניין אמירת 'ואמרו אמן': "ונוהגים לומר 'ואמרו אמן' אפילו יחיד, ושמעתי מרבי יהודה החסיד, למה הדבר דומה כמו שאומרים ליחיד 'ברוכים היושבים', שהוא כנגד המלאכים המלווים את האדם בכל יום, יאמר 'ואמרו אמן' לנגד אותן המלאכים המלווין לשומרו". וכן יש לומר בנידון שלנו, שאומרים 'המקום ינחם אתכם' בלשון רבים אף ליחיד, שהוא כנגד המלאכים המלווים את האדם בכל יום", כי אולי גם הם משתתפים בצערו של מי שמשמרים. והטעם הנודע הוא, משום שנפש הנפטר נמצאת בביתו של האבל, ומנחמים לנפטר יחד עם האבל.

ובגמרא (שבת קנב.) דאמר רב חסדא: נפשו של אדם מתאבלת עליו כל שבעה, אמר רב יהודה, מת שאין לו מנחמין - הולכין עשרה בני אדם ויושבין במקומו.

מעשה שמת אדם בשכונת רב יהודה, ולא היו לו מנחמין, והיה רב יהודה מאסף עשרה אנשים כל יום שישבו במקומו. לאחר כלות השבעה הגיע הנפטר לרב יהודה בחלום, וא"ל: "תנוח דעתך, שהנחת את דעתי".

והרמב"ם (הלכות אבלות פי"ד ה"ז): "יראה לי שנחמת אבלים קודם לביקור חולים, שניחום אבלים - גמילות חסד עם החיים ועם המתים". ובנוסף לניחום אבלים תקנו 'ברכת אבלים', כפי שמובא בגמרא (כתובות ח:) שאמרו: "אחינו, בעל נחמות ינחם אתכם, ברוך מנחם אבלים".

ובגמרא (מועד קטן כד:) מובא: כשמברכין האבל סעודה ראשונה משל אחרים, אז מברכין אותו ברכת אבלים.

[אוצר פלאות התורה]

"וַיִּשָּׂא אֶת עֵינָיו, וַיַּרְא אֶת הַנָּשִׁים, וְאֶת הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר: מִי אֵלֶּה לָּךְ וַיֹּאמַר: הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אלקים אֶת עַבְדֶּךָ" (לג, ה)

תוצאות של חינוך

על תמיה הרבה עומד כאן הרמב"ן: עֵשָׂו הביט בעיניו הטמאות על הנשים ועל הילדים, ושאל את יעקב: "מִי אֵלֶּה לָּךְ"? אך תשובת יעקב אבינו ע"ה התייחסה לילדים בלבד: "הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אלקים אֶת עַבְדֶּךָ", ולנשים הוא לא התייחס כלל!?

הרמב"ן מסביר כי יעקב בצניעותו לא אבה לדבר על נשותיו, ולפיכך התייחס לילדים, ומתוך שאמר כי הם ילדים שנתן לו ה', מובן שהנשים העומדות ליד ילדיו הן האמהות שלהן.

ספר "**חיים שיש בהם**" (לרבי יצחק שרגא גראס) כותב רעיון נאה על פי דבריו של בעל "כתב סופר" (דרשות א', עמוד תר"א) על הפסוק בשיר השירים (א, ח): "אִם לֹא תֵדְעִי לָךְ, הַיָּפָה בַּנָּשִׁים, צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן" - אם רוצים לדעת את מדרגתה של האשה היפה במעשיה, "צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן" - בודקים את עקבות הצאן שלה, להיכן מובילים הצעדים של הילדים שגדלה... אם צאן קדושים גדל בדרך הנכונה, הרי נודע כי אשה זו היתה "הַיָּפָה בַּנָּשִׁים", הראויה לכל תהילה ושבח. ומכאן לשאלתו של עֵשָׂו ולתשובתו של יעקב.

שאלתו של עֵשָׂו היתה על מהותם של הנשים והילדים, "מִי אֵלֶּה לָּךְ"? - מה טיבם? השיבו יעקב: הבט על הילדים, הרואה אתה את החן הנסוך על פניהם, המבחין אתה בעדינותם ובאורח התנהגותם? מכאן לבד תסיק על האישיות הדגולה של האמהות המחנכות אותם.

בהשיבו על הילדים בלבד השיב יעקב תשובה הכוללת את הילדים ואת האמהות גם יחד.

"קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת" (לב, יא)

מובא במדרש ('שוחר טוב' מזמור ס"ה): 'הגומל חסדים יהא מבושר שנשמעת תפילתו'. ע"פ מאמר זה פירש החיד"א ('דבש לפי') את דברי יעקב אבינו (בראשית לב, י): "קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת"... "הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו" (לב, יא). "**קָטֹנְתִּי**" - נתמעט ממוני מכל החסדים שעשיתי, ועל סמך זה התפלל "הַצִּילֵנִי נָא", שהגומל חסד תפילתו נשמעת. וכאשר חלה רבי נתן צבי פינקל - הסבא מסלבודקה זצ"ל, מסר את שמו לצדיקי הדור שיתפללו עבורו, ובנוסף ביקש שיפנו גם לרוקח העיירה שגם הוא יתפלל עליו.

לתמיהת מקורביו על קשר זה, הסביר להם: ע"פ דברי חז"ל, בעל חסד תפלתו נשמעת, והרוקח אמנם עושה עבודתו למען רווח ממון, אבל למעשה הוא עושה חסד עצום עם הציבור, על כן נשמעת תפילתו. [איש לרעהו]

"וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ" (לב, כה) - על מה המאבק?

היה זה באסיפה אודות החזקת התורה, בה דרש ה"חפץ חיים": המלאך, שָׂרוֹ של עֵשָׂו נאבק עם יעקב, אחרון האבות. יש להבין, מדוע חיכה המלאך זמן רב כל כך, ולא נלחם עם אברהם או יצחק? העניין הוא כך: אברהם הוא עמוד החסד, יצחק עמוד העבודה ויעקב עמוד התורה. שָׂרוֹ של עֵשָׂו יכול לסבול את החסד של אברהם, את העבודה של יצחק, אבל כאשר הדבר הגיע לתורה, כאן החליט לצאת למלחמה ואזר כח להתנפל על יעקב. מאז ועד עתה, המלחמה נטושה תמיד כלפי התורה, לומדיה ומחזיקיה!

"וַיַּעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת וּלְמִקְנֵהוּ עָשָׂה סֻכֹּת עַל כֵּן קָרָא שֵׁם הַמָּקוֹם סֻכּוֹת" (לג, יז)

וצריך ביאור, וכי דרכו של עולם לקרוא שם על שם מדור הבהמות ולא על שם מדור האדם... לא ביאורו שעיקר החשיבות הן הפעולות שעשה עבור אחרים, וכגון 'אנשים' המתנהגים אליו כבהמה שאינה רואה אחרים (אלא את עצמה ואבוסה), כי זה כל קנינו של אדם, מה שעושה ונותן עבור זולתו, ולא קרא שם המקום 'בית' על שם מה שבנה לעצמו ('שבט הלוי' עה"ת ד"ה קטנתי, ועוד).

ה'בית הלוי' (רבי יוסף דוב הלוי סולובייצ'יק זצ"ל) נוהג היה בצאתו מעירו לפשוט מעליו את בגדי הרבנות והיה לובש בגדים פשוטים עם קסקט לראשו כדי שלא ירגישו בו עוברי דרכים. פעם באמצע נסיעתו נפתחו ארובות השמים וגשמים עזים ניתכו ארצה עד שכבר לא יכלו להמשיך בנסיעה. משראה כי בבית פלוני עדיין דולק האור מיהר לדפוק על שעריו. מתחילה לא פתח בעל הבית את הדלת, ואף משפתח לא הסכים כל כך במהרה להכניסו בצל קורתו, ורק לאחר תחנונים כי הקור בחוצות מסוכן לעוברים ושבים הסכים היהודי והכניסו לביתו, והשכיבו בפינת הבית בביזיון נורא. והנה, לא עבר זמן ארוך, הגיעו 'אורחים' לאותו הבית - 'מורו ורבו' המובהק של בעל הבית, הרה"ק רבי אהרן מקוידינוב זי"ע עם כמה מחסידיו. מיד העלה בעל הבית את האור בכל הבית והגיש לפני האורחים כסעודת שלמה בשעתו. כשעבר הרה"ק מקוידינוב בדרכו ליטול ידיו לקראת הסעודה נחרד לראות את ה'בית הלוי' שוכב על הארץ בביזיון נורא, ומיד נזדעק על בזיון כבוד התורה... ומיהר להקימו מן הארץ וכיבדו ביותרת הכבוד.

כשמוע כן בעל הבית ש'אורחו' הראשון אינו אלא אותו 'גאון' שכל בני ישראל חרדים למוצא פיו, ניגש אליו בדחילו ורחימו וביקש 'מחילה סליחה וכפרה' על מעשיו שלא ייעשו... אמר לו ה'בית הלוי': בהקדמת הכתוב בפרשתנו (לד, ז) שאמרו בני יעקב על דבר מעשהו של שכם בן חמור, "כִּי נְבָלָה עָשָׂה בְיִשְׂרָאֵל לִשְׁכַּב אֶת בַּת יַעֲקֹב וְכֵן לֹא יֵעָשֶׂה". ולכאורה צריך ביאור כפילות הלשון, כי בתחילה פתחו "נְבָלָה עָשָׂה" והוסיפו "וְכֵן לֹא יֵעָשֶׂה". אלא ביאורו, שבני יעקב אמרו **כי "נְבָלָה עָשָׂה"** כלפי אחותם - בת יעקב, והוסיפו שעל זה גופא היינו יכולים למחול על כבוד בית אבא ולהניח לו, אך הלוא **"וְכֵן לֹא יֵעָשֶׂה"** - הוא עשה דבר שאין לעשות עם שום בר ישראל, יהיה מי שיהיה, ועל כך אין להם סליחה ומחילה ואחת דתם למות.

ובזה סיים ה'בית הלוי' ואמר: "על מה שפגעת בכבודי בתור הגאון הגדול הנני מוחל וסולח לך מחילה גמורה, אבל השפלה נוראה כזאת אסורה להיעשות עם שום אדם מישראל, אפילו הפחות שבפחותים, על כך אינני יכול למחול ולסלוח לך עד שתעדן את מידותיך המגונות ותלמד הכנסת אורחים מה היא. על כן, בוא נא עמי לביתי אשר בסלוצק למשך שבועיים ימים"... וכך היה, במשך שבועיים שימשו ה'בית הלוי' בעצמו, מבלי תת לשום אדם לשמשו, אלא הוא בכבודו ובעצמו עמד ודאג לכל צרכיו ושימשו במסירות, עד שהיטיב לראות 'מידות' ו'טוב לב' מה הם.

סיפר רבי שלום שבדרון זצ"ל, שכאשר נודע לידידיו בירושלים שמדי פעם הוא נוסע לבני ברק אל ה'חזון איש', ביקשו ממנו פעמים די תכופות לנסוע במיוחד כדי לברר ולשאול את החזו"א שאלות שונות. משנשנה הדבר מספר פעמים שאל את החזו"א אם מחוייב הוא להיענות לבקשתם ולבוא במיוחד מירושלים לבני ברק, שהרי הדבר כרוך בביטול תורה... השיבו החזו"א: "חסד היא הנקודה הפנימית של הנשמה" (הובא ב'מעשה איש' ח"ג עמו' קפח).

סיפר הגה"ח רבי חיים ברים זצ"ל, שפעם התנצל הג"ר משה יהושע לנדא ז"ל בפני החזו"א על עיסוקו בענייני חסד (שגוזל מזמנו), א"ל החזו"א: "תורה אינה **חכמה**, התורה היא **נשמה**. וכשאדם עושה חסד עם זולתו נשמתו מתעלה והוא מבין ומשיג בתורה ביתר שאת וביתר הבנה (ואינו ביטול תורה אלא הכנה להתעלות בתורה).

ידוע ביאורו של הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (ח"ח עה"ת עמו' קח) בנוסח ברכת 'בורא נפשות'. וביאורו: **"בורא נפשות רבות וחסרונן**, הקב"ה ברא ויצר בעולמו נפשות רבות, ולכל אלו הנפשות יש **חסרונן** - איזה מחסור - זה בחסרון מעות ורכוש וזה בחסרון קרובים וידידים, צורכי רפואה, יש החסד מעט דעה או כל שאר חסרונות. וכן מאי טעמה התקין כך הבורא את עולמו - **'על כל מה שבראת, להחיות בהם נפש כל חי'** - כדי להחיות את אנשי העולם, כי יסוד העולם כולו לתת ולהעניק איש לרעהו כל אשר יחסר לו".

ה'חזון איש' אמר: "כל קיומי וחיותי יש לי מלהיטיב לזולתי, כי זה חיי ואורך ימיי"...

פעם שמע הגר"ש רוזובסקי זצ"ל איך שיהודי מסביר לרעהו בשבח ומעלת אמירת 'גוט וואר' (דיבורי חיזוק ועידוד) שהרי **"זה נהנה** (מי שנאמר עליו) **וזה לא חסר"** (מי שאמרו). נענה הגר"ש ואמר: "אה, **זה נהנה וזה נהנה...** כידוע ל'מבינים' איזה 'טעם טוב' יש לה לאמירת 'גוט וואר ברוחב לב טוב לרעהו". [ע"פ באר הפרשה]

בברכת התורה

רון ברינה

"לְאָדָם מַעַרְכֵי לֵב וּמֵה' מַעֲנֵה לָשׁוֹן" [משלי טז, א]

<u>לעילוי נשמת</u> מו"ר אבי : יעקב בן רחל וצדוק
מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף
מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף : דינה בת שרה
נפתלי בן רוזה : סמי בן שמחה : גורג'י בן שמחה
רבי מאיר בן אשר : יוסף חיים בן לאה : יהודה בן טובה
שלמה בן זוהרה : יעקב בן סאלם : חיים בן דוד ורחל
אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם
אפרים בן ציון ורבקה : עופר בן יחיא : סמי בן חנה
משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה : שמעון בן רחל בן זינו
מינה בת מרדכי שמואל : יפה נדרה בת נעימה : רוזה בת שמשון
מרים בת עזיזה : נוראני בת מרים ורבי : כתון בת חביבה : אהובה (דייזי) בת טובה
שמחה בת סרח : חיה בת יוסף : רחל בת חנה : חנינה בת כמיסה
<u>להצלחה</u>: אריה (לאון) בן מלכה : אליעד יעקב בן פאולה
<u>זיווג הגון</u> - זהבה בת אטו : ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther)
רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: הדס-הודיה בת פאולה: אלקנה רחמים בן איריס

<u>לזרע של קימא:</u>
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה : ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה : שירה בת שושנה
מיטל בת לולו : ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל
יובל בן שלומית
רחל בת חיה
עדי בת מזל

<u>לרפואת:</u>
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
אברהם בן חנה : יעקב ישראל בן גלית
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליט בת חנה
דוד בן שמחה : מנחם בן עליזה : שמעון בן רחל
פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה : גלית בת רות
מרים קרן בת רבקה : אילה לאה בת ציפורה
אברהם בן אנט : פיבי בת חביבה בן חמו
אריאל בן אביגיל : שושנה בת שדרה
רחל בת נאורה : רות בת לינה : נורית בת רחל

להזמנות, להקדשות **ולתרומות** בסלולרי - **050-3828752**
או במייל: **Ronbarina@gmail.com**
כתובת: הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

טיב המעשיות

המגיד הגדול ממעזריטש זצוק"ל

התמיהה מבוארת, שכפל כאן הכתוב לשונו "שמך יעקב לא יקרא שמך עוד יעקב", ולכאורה כל ההקדמה מייתרא, ותסגי במה שיאמר לא יקרא עוד שמך יעקב.

ועל דרך הפשט הוא מבואר על פי מה שאמרו בשלהי פ"ק דברכות (יג.) אחר שקרא שמו ישראל: "לא שייעקר יעקב ממקומו, אלא ישראל עיקר ויעקב טפל לו" ע"ש. - והיינו שמקדים הכתוב כאן ומדגיש: "שמך יעקב", לומר שאף שמך יעקב אינו נעקר ממקומו, וגם הוא נשאר לך, אלא שמכאן ואילך יתוסף לך שם נוסף, וישראל יהיה שמך.

אך בדרך החסידות, כתב בספר הקדוש "מבשר צדק" (אות צו) בשם מרן המגיד ממעזריטש זי"ע, וזל"ק: "שמעתי מהרב המגיד זלה"ה, על הפסוק 'לא יקרא עוד שמך יעקב וגו'. כי 'יעקב' בחינת עולם הזה, כמו אכילה ושתיה כו'. והנה אף בזה יכולין לעבוד הבורא יתברך שמו, ולהעלותן לה' לבדו. - אך זה דווקא למי שהוא בגדלות השכל, אז יוכל לבוא על ידי מעשה הגשמיות גם כן למדרגה גדולה על ידי שיעלה אותן. אבל מי שהוא בקטנות הדעת אינו ביכולת לעבוד להבורא ב"ה בדברי גשמיות, וצריך להרחקה יתירה מדברי גשמיות, שלא יפול על ידן ממדרגתו".

"וזהו 'שמך יעקב' - כשתרצה שתהיה נקרא בבחינת 'יעקב', היינו לעבוד עבודת בוראו אף בבחינת ארציות המכונה בשם 'יעקב'. 'לא יקרא שמך יעקב' - היינו לא תוכל לבוא למדרגה זו, 'כי אם ישראל יהיה שמך' - היינו כשתהיה בגדלות המוחין בחכמה, ועל ידי חכמה ברורה אז תוכל לעבוד הבורא ב"ה אף בדברי גשמיות, יהיה נקרא בשם יעקב" עכל"ק.

["תורת המגיד" פרשא דידן]

->•<-

טיב מעשה נאה סיפר כ"ק מרן המגיד הגדול ממעזריטש זצוק"ל. - הביאו בספר הקדוש "ארץ החיים" [למוהר"ר חיים ליבערזאהן זצ"ל מטשערנאביל], נדפס ב"ספרים קדושים" (חלק כד, מערכת ד' אות קמו).

מעשה בילד קטן שאהב ללכת ברגליים יחפות, כך היה מתהלך לו בכל מקום בבית ובחוץ ללא מנעלים לרגליו. חשש אביו אוהבו לשלומו ולשלום רגליו, והקדים להזהירו כמה פעמים: היזהר נא בני היקר, שלא תלך ברגלים יחפות במקום קוצים וקיסמים, כדי שלא יחדור חלילה הקוץ אל תוך רגלך וידקור אותך!

אבל הבן שלא הכיר ולא הבין בגודל הסכנה, מיאן לקיים את מצות אביו, והמשיך כדרכו ללכת יחף בלא שום הגנה לרגליו.

והנה יום אחד אכן נדקר הפעוט, ובלכתו יחף בשדה קוצים נתחב לו קוץ חד עמוק בכף רגלו. הכאבים היו קשים מנשוא, ואף הרגל החלה להתנפח. רץ הילד מהרה אל אביו, וכשכולו גונח ומתייפח צעק שאינו יכול לסבול עוד את הכאבים הללו.

האב המסור ניסה תיכף לתפוס באצבעותיו את קצה הקוץ, כדי למושכו חוצה. אך לדאבון ליבו היה אותו קוץ תקוע עמוק בפנים הרגל, ולא ניתן לתפסו גם לא בעזרת החלצן [פינצטה].

כראות האב הרחמן שהמצב הולך ומחמיר, וצבע הרגל מתחיל להכחיל רח"ל, והילד מתקרב לסכנה גדולה, לא היתה ברירה בידו. הוא נטל אפוא אזמל קטן וחד מאוד, ובלהב הסכין חתך קמעא אל תוככי עור הבשר שבכף הרגל. וכך בהגיעו אל הבשר שמתחת לעור הצליח לתפוס בקצה הקוץ הממאיר, ומשכו תיכף החוצה.

פעולת החיתוך שבבשר החי הכאיבה עד מאוד לילד הקטן, והוא החל בוכה ומיילל וצועק על אביו שכאבים אלו של חיתוך הסכין כואבים לו עוד יותר מן הכאבים של חדירת הקוץ, ומדוע מכאיב לו ומייסרו כל כך?

ניסה האב ברחמיו הגדולים להסביר לבן הקטן, ולשבר את אוזנו על גודל הסכנה המרחפת על רגלו ועל כל גופו בהשארת הקוץ כך תחוב עמוק בפנים הרגל, והלא בעצמך ראית כיצד הרגל מתחילה להכחיל! רחמנא ליצלן. - לפיכך כדי להצילך מן הסכנה הגדולה, נאלצתי להשתמש באזמל ולחתוך את העור העליון. אבל אל לך לחשוש מחתך זעיר זה, כי בעזרת 'תחבושת' פשוטה [פלסטר] הכל יעבור!

לרגל יומא דהלולא רבא של כ"ק מרנא ורבנא רבי דוב בער (בהר"ר אברהם) זצוק"ל המגיד הגדול ממעזריטש, שחל בשבתא קדישא הדין (י"ט כסליו תקל"ג).

הננו בזה עם קובץ קטן של 'שיב המעשיות' שסיפר כ"ק מורנו ורבינו שליט"א בהזדמנויות שונות אודות בעל ההילולא – זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

•••

"שמך יעקב, לא יקרא שמך עוד יעקב, כי אם ישראל יהיה שמך" (בפרשתנו לה, י).

אולם הנער בסכלותו אינו מבין את גודל הסכנה שהיה נתון בה, ושאביו אוהבו הצילו ממנה, והמשיך לבכות ולזעוק על הכאבים הקשים של חיתוך הסכין...

לאחר כמה ימים נרפאה הרגל לגמרי, וחזרה לאיתנה הראשון, מהר מאוד חזר גם הזאטוט להרגלו ויצא לחוצות העיר ברגליים יחפות.

כראות האב הנאמן שפחד הקוצים והדרדרים אינו מפחיד את הבן השובב, קרא לו אליו והזהירו נאמנה: זוכר אתה את הכאבים של הסכין שחתך בבשרך! באם לא תיזהר ותשמור על רגלך, הרי עלול הקוץ שוב לחדור לרגלך, ונצטרך חלילה לחתוך בבשרך עם האזמל הקטן!

ואכן, אזהרה זו פעלה את פעולתה, והילד שפחד מן הסכין הקטנה המכאיבה, נזהר שלא לדרוך יותר בשדות קוצים!

וישא המגיד נמשלו ויאמר:

השם יתברך הזהירנו ברוב רחמיו בתורתו הקדושה, להתרחק מכל מיני עבירות ודברים שאינם טובים לא לגוף ולא לנפש. העבירות הללו הינם כמו 'קוץ' ממאיר לנשמת האדם, ומחדירים כל מיני רעות וטומאות קשות בתוככי הנפש.

אך, מה נעשה ואזהרה זו המתייחסת לעצם סכנת הקוצים הקשים אינה נקלטת בלב הקטן. - לפיכך נצרך השי"ת להמציא כל מיני עונשים הכתובים בתוכחה שבתורתנו הקדושה, הן עונשי הגוף שבעולם הזה, והן עונשי הנפש שבגיהנום, שכולם יש בהם תרופה ותעלה להציל את האדם מכל אותם עבירות וטומאות קשות.

וכאשר אין האדם הפשוט מבין את גודל הסכנה שברע עצמו, שמזיק ומקלקל את נפשו ואת נשמתו, ומנתקה מחי החיים ברוך הוא. - הרי מן ההכרח להזהירו ולהתרות בו בכל אותם עונשים קשים וייעודי הייסורים והגלות, שאותם הוא חש ומרגיש היטב על בשרו, ושנועדו כדי להרחיק את האדם מן העבירה. - כדוגמת אותו תינוק, שרק הפחד מן הסכין שתחתוך בגופו להוצאת הקוץ, היא שהרחיקה אותו מן הסכנה, יותר מפחד חדירת הקוץ עצמה, שיש בה סכנה יותר גדולה לגוף!

בנתיב דרכו בקודש, סיים המגיד הקדוש, ופירש על פי משל נאה זה, בפרשת היראה (דברים י, יב): "ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך, כי אם ליראה את ה' אלקיך, ללכת בכל דרכיו וגו'". - וכבר נעמדו בגמרא (ברכות לג:) בלשון המיעוט שהכתוב ממעט כאן "כי אם ליראה", מהו 'כי אם', אטו יראה מילתא זוטרתא היא?

ברם, לפי דרכנו ניחא היטב, שבא הכתוב ללמדנו שתהא יראת שמים שלנו במדרגת "יראת הרוממות", שיש בה פחד השי"ת עצמו והדר גאונו, ומצד עצם העבירה עצמה יתרחק ממנה, ולא בגדר "יראת העונש" בלבד.

| המשך בעמוד ד' |>

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

על כל נשימה ונשימה

באתי לבקר את הורי באמצע היום כך סתם בלי סיבה מיוחדת, ביקור אקראי ללא כל תכנון מוקדם.

אחרי שהתעניינתי בשלומם וישבנו ושוחחנו מעט קמתי ללכת לעיסוקי, יצאתי מהדלת ואז משהו משך אותי חזרה פנימה, שוב נכנסתי ושוב אמרתי שלום ואז שוב נשארתי בבית הורי לעוד כמה דקות, משהו מוזר עבר עלי ואז זה קרה, אמא נחנקה על אגוזים שאכלה ואויר לא חדר לקנה, היא ניסתה לתפוס נשימה אבל היא לא הצליחה, אבא לא תפקד, אחותי רצה החוצה לצעוק אמבולנס ולבקש עזרה, אני התקשרתי לכוחות ההצלה והם הדריכו אותי טלפונית כיצד לעשות 'היימליך', בשלב מסוים נשמט לה הראש ולא תקשרה, אבל אני המשכתי למלא אחר ההוראות עד שצוותי ההצלה יגיעו. זה קרה פתאום שנחיל אויר דק נפתח לאמי והיא הצליחה לנשום דרך האף זעיר שבזעיר, המשכתי בפעולות עד שפתאום אמא אמרה: "אני נושמת אני נושמת!!!"

אחרי שהתאוששנו מעט מהאירוע חשבנו עד כמה יד ההשגחה הייתה כאן עצם זה שבאתי לבקר ומשהו בלתי מוסבר דחף אותי להישאר בבית כפי שציינתי שיצאתי וחזרתי מספר פעמים...

בשבח והודיה לה' יתברך שהציל את אמי באורח פלא ממש.

בעל המעשה:א.ש.ב.

•-•-•

סיפר מורינו הרב שליט"א: "הגיע אלי בחור על מנת לשוחח בעניין חשוב עבורו וביקש להסיע אותי לישיבה כאשר אצטרך לצאת. מכיוון שהוא הציע את עצמו ביוזמתו מישהו אחר מלהסיע אותי ובינתיים שלחתי אותו להתפלל מנחה בזיכרון משה. בדרכו החוצה מהבית ראה על השולחן בסלון את התפילין שלי. הוא התרגש ונזכר שלא הניח תפילין באותו יום וביקש את רשותי להשתמש בתפילין, כמובן שהסכמתי וחשבתי עד כמה גודל ההשגחה שהרי לא הייתי חושב להציע לו תפילין שהרי הוא הולך עם ציציות בחוץ ומי היה מעלה בדעתו שהוא לא הניח תפילין והנה באותו יום נשארו התפילין גלויים על השולחן כדי שאותו בחור יראה אותם ויזכה להניח תפילין.

אחרי שירד לתפילה הוא התקשר אלי והתנצל שלא זכר שרכבו עמוס בחבילות ואין לו מקום להסיע אותי. הרגעתי אותו שהכל בסדר אך הרגשתי שהוא לא נרגע ובאיזה שהוא מקום הוא הרגיש שהוא גרם שלא תהיה לי הסעה... לא חלף חצי דקה ויהודי התקשר אלי שהוא נמצא באזור וישמח להסיע אותי כדי לשוחח בדרך. מיד התקשרתי לבחור וסיפרתי לו את טיב ההשגחה, הוא שמח מאוד והשתחרר מהאי נעימות שהיה שרוי בו באותו רגע...

הפעונין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית
מוזמן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

והיינו שאמר: "מה ה' אלקיך שואל מעמך, כי אם ליראה את ה' אלקיך". - רוצה לומר, כי אם שתירא את ה' אלקיך גופא, ולא שתתיירא רק מחמת העונשים המושתתים על הרשעים, אלא תתרומם בשכלך ובדעתך להבין ולהשכיל אל נכון ביראת הרוממות, ליראה את ה' אלקיך וללכת בדרכיו, אמן.

[ספר "טיב המועדים" - תשרי, עשרת ימי תשובה, יראת חטא]

-> • <-

מרן הגה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע בצעירותו היה רב העיר 'נמירוב' יצ"ו בפולין של מעלה, שהיתה בזמנו עיר מלאה מתנגדים.

בימים ההם היתה עדיין תנועת החסידות בערש מולדתה, רוב היהודים בעולם טרם הכירו את טיב דרכה המופלאה כידוע, וחששו מאד מכל ריח של שינוי בדרכי הנהגתם שהורגלו מימים ימימה.

משהתקרב רב העיר הגאון הגדול לעדת החסידים, והחל בנסיעותיו התכופות אל רבו המגיד ממעזריטש זי"ע, להסתופף באור תורתו וקדושתו הגדולה, החלו אנשי העיר לרדת לחייו, ורדפוהו בצרות צרורות כנודע. עד שפעם אחת בערב שבת קודש עמדו כנגדו וגירשוהו מן העיר בבושת פנים, יחד עם כל בני משפחתו, החרפות והביזיונות הגיעו עד לב שמים, ובקושי ניצל מידיהם.

[וכידוע שבעת עמדו אז מחוץ לעיר, והביט בעיני קדשו לעברה, היה חושש מאוד לשלומם, שלא תזיק להם הקפידה. ולכן שפך שיח והתפלל עליהם אז מקרב לבו, שלא תזיק להם חלילה שום קפידה, ובאותו מעמד בירך אותם שלעולם לא תשלוט בהם האש! - וכל זאת מרוב שבערה בליבו אהבתם של ישראל קדושים בכל לב ובכל נפש.

ואכן מקובל מזקני העיר נמירוב, שהיתה מסורת בידם מדור לדור עד תקופת השואה, שכל עת שדרו יהודים בנמירוב לא היתה שם מעולם שום שריפה, על אף שרוב בתיה היו עשויים מעץ, והיו השריפות מצויים תדיר בכל רחבי פולין. - כן סיפר הרה"ג רבי אברהם אבא הכהן זצ"ל, בהרה"ג רבי אלתר דוד נמירובער זצוק"ל, רבה של נמירוב].

לאחר מכן, היה רבי לוי יצחק תקופת מה נע ונד מעיר לעיר וממקום למקום, כשאינו מוצא מנוח לכף רגלו. - ואף ברוחניות היתה לו באותה תקופה 'נפילת המוחין' הידועה בספרים הקדושים, הוא נפל ממדרגותיו הנעלות והנשגבות ברוחניות, והיה מתפלל אז כאדם פשוט, לא בצעקות ולא בהתלהבות כדרכו הידועה. ואף על פי כן עמד איתן בתקופה זו כצור החלמיש בעוז ותעצומות, ושמר והשגיח על עבודת קדשו במסירות נפש, כפי מידת יכולתו! ורק היה כל העת מתפלל ומבקש שלא יינזקו שונאיו חלילה מחמת קפידת תלמידי המגיד הקדושים שהתאספו יחדיו במעזריטש כדי לטכס עצה בדבר, כמפורסם.

כעבור אותה תקופה קשה חזרו אליו המוחין, ושוב עלה ונתעלה במדרגותיו הנוראות, והתקיים בו מקרא שכתוב באיוב, לאחר שעמד בעוז בכל הייסורים הקשים (איוב ח, ז): "והיה ראשיתך מצער, ואחריתך ישגה מאד". כאשר עלה ונתמנה לרב אב"ד העיר ברדיטשוב הגדולה לאלקים, ומשם יצא שמו לתהילה בכל אפסי ארץ.

צדיקי הדורות היו למדין מוסר השכל נוקב עד מאד מזה המקרה, כיצד קרה כזאת לגאון וצדיק קדוש ונעלה אוהבם וסנגורם של ישראל, שהיה מן האריות שבחבורה, שתהיה אצלו נפילה שכזו ברוחניות ובגשמיות, הלא כל לב יחרד!

אך ללמדנו הוא בא, שאין אדם שאין מנסים אותו מן השמים! גם אנשים גדולים עוברים ניסיונות, וניסיונותיהם קשים ביותר.

- כביכול אומר לך הקב"ה: כעת איני צריך לא לתורה הגדולה שלך! ולא לתפילה בכוונות העצומות שלך! ולא למדרגות והשגות גבוהות! - כי אם רק דבר אחד בלבד, שתחזיק איתן באמונת אומן! ולבחון כיצד מחזיק אתה מעמד בדברים קשים, וברגעים קשים שלא ליפול חלילה וחלילה בזרועות הייאוש! - והדברים מופלאים, תסמרנה שערות ראש!

[קובץ "פרטיות" - שיחת חיזוק פרטית לאחד מעשירי ארה"ב שהפסיד כל רכושו]

-> • <-

אל מרן המגיד הגדול ממעזריטש זצוק"ל נכנס פעם איש עשיר, מן הנגידים הנכבדים בעמו, שהיה יהודי ירא ושלם המדקדק בקלה כבחמורה.

לאחר קריאת הפתקא כנהוג, החל המגיד לשאול ולחקור את העשיר אודות סדרי אכילתו וסעודותיו. סיפר הנגיד לרבי, שעל אף עושרו הגדול משתדל הוא לסעוד ארוחות פשוטות ביותר, ובכל ימות השבוע סועד את ליבו בפת פשוטה המתובלת בירקות עם ביצים וכדומה, ורק בשבת קודש נוהג הוא לענג את השבת בבשר ודגים וכל מטעמים כדין.

אמר לו המגיד, לא טוב הדבר! השתדל נא מהיום ואילך, לסעוד גם בכל ימות השבוע ארוחות הדורות ומפוארות, כדרכם של העשירים ושועי ארץ, ואל תקמץ עוד בסעודותיך!

לאחר צאתו, שאלו התלמידים הקדושים את רבם מפני מה ציווה לעשיר זה שהיה מתנזר מן התאוות, להעלות על שולחנו את כל מעדני עולם הזה?

פתח המגיד את פיו בחכמה, והסביר לתלמידיו: כשהסתכלתי בתוככי הפתקא של זה העשיר, ראיתי שהוא מקמץ וממעט מן הצדקה, ואינו נותן לעניים כפי יכולתו, ארוחותיו הדלות גם הם מעורב בהם מאותה מידת הקמצנות...

לפיכך הוריתי לו לחדול מן הסיגופים הללו, כדי לשבור את קמצנותו, שיבין שצריך לפזר לעניים ארוחות טובות ויפות. - באם יאכל הוא פת עם ירקות וביצים, הרי יחשוב שלעניים מספיק גם לחם יבש עם מעט מלח... ואילו כאשר הוא יסעד את ליבו בדגים ובבשר, יתן לעניים לכל הפחות פת משובחת עם ירקות וביצים!...

[קובץ "כלליות" - מתוך שיחה אודות המגיד ממעזריטש זצוק"ל]

-> • <-

מרן המגיד הגדול ממעזריטש זצוק"ל, שלח כידוע את תלמידיו להרבה מקומות, כדי לקרב את לבבות ישראל בכל מקומות פזוריהם אל השם יתברך ולתורתו הקדושה.

את תלמידו הגדול הרה"ק רבי מנחם מענדל מוויטבסק זצוק"ל בעל "פרי הארץ", שלח אל מדינת 'רייסן', שהיה בה מחוז ענק עם אלפי יהודים, ואכן רבי מענדלי פעל בה רבות ונצורות, ורבים ושלמים התקרבו על ידו לתורה ועבודה.

באחת מנסיעותיו הרבות מעזריטשה לקבל פני רבו הגדול, שאלו המגיד על מעשיו שם ברייסען.

ענה ר' מענדל בחכמתו: הנה כאשר הגעתי שם לרייסען, מצאתי יהודים "מיט צוריסענע קאפטיענענס און גאנצע הרעצער"... [עם קפוטות קרועות ולבבות שלמים], רצה לומר, שבמחוץ במלבוש החיצוני היו נראים כעובדי ה', המהלכים קרועי בגדים, אבל מבפנים בפנימיותם היה ליבם שלם, ולא חדרה עבודתם פנימה כדי לשבר את הלב... - לפיכך הפכתי שם היוצרות, כדי שיהיו "גאנצע קאפטיענענס מיט צובראכענע הערצער"!... כלומר, שמבחוץ לא יתגאו בראתם, ויראו כמהלכים בבגדים שלמים! אבל מבפנים יתהלכו בלבבות נשברים, בענווה ובשפלות פנימית, ובעבודת ה' בפנימיות הלב!

ונאים הדברים למי שאמרם, כאשר ידוע דרכו בקודש הנשגבה של הרה"ק מוויטבסק זצוק"ל, שכלפי חוץ היה נוהג בשררה ומתנהג במלכות, ומבפנים לבבו נכנע ונשבר לרסיסים, כמו שהיה חותם תדיר: "השפל באמת"!

[שם]

על הברכה יעמדו

זכות כל ההילולא תגן עליו ועל כל ישראל – אמן

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארצייט | התורמים להפצת העלון | לקבלת העלון בפייל (דוא"ל) נא לשלוח לפייל הפצו"ב

לע"נ ר' ישראל נתן נטע ב"ר דוד צבי הכהן ז"ל דוד ב"ר משה ז"ל

לע"נ הינדל בת ר' משה ירמיהו ע"ה

לע"נ רבי דוד צבי ב"ר יצחק ז"ל נתרם ע"י בנו מנחם מרדכי הי"ו

לעילוי נשמת מרת אילה אהובה בת ר' יוסף ראובן יוחנן הכהן ז"ל • נדבת בנה יקותיאל מנחם •

Access Credit צ'יינג' טל' 02-6516090

גל-פן

לע"נ השמחה בת רחל יחזקאל בן עמומה

לע"נ ר' יחזקאל ב"ר צבי ז"ל | ולרפואה שלמה ולהצלחת לאה בת אייזל תחי' נתרם ע"י בנם יחיאל יהושע הי"ו

לע"נ ר' דב ב"ר אברהם יעקב ז"ל נפטר ה' אלול

לרפואת בועז בן מירה

גרפצ'יק טל: 02-5002321

קשת הרשת מיתוג יח"צ וקידום מכירות 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il

לע"נ האשה מרים בת ר' דוד

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 078-3331109 05276-10455 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפעוניינים יקבלו את העלון בפייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

גליון מס' 260

שנה ו'

פרשת וישלח

ה'תשפ"א

יהל 054-844-2069

באר חפרוה שרים

ילקוט מתורת רבותינו הקדושים זיע"א בפרשת השבוע

הלימוד שהיו מלאכים ממש

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום. (לב, ד)

ברש"י מביא בשם המדרש ששלח מלאכים ממש. וקשה מנין לו לרש"י שהיו מלאכים ממש? ומבאר הרה"ק **רבי אפרים מסדילקוב** בעל ה"דגל מחנה אפרים" כי בפסוק וישלח יעקב מלאכים 'לפניו' - נראה שתיבת "לפניו" מיותרת, ומזה מדייק רש"י שהיו מלאכים ממש, והוא שהרי ידוע כשבאים מלאכים לעולם הגשמי, הם מתלבשים ומתגשמים באויר החומרי של העולם עד שנראים כדמות אנשים. וזה כוונת הפסוק "וישלח יעקב מלאכים לפניו" - "לפניו" היינו, רק לפני יעקב, שיעקב אבינו עצמו ברוב מדרגותיו הרוחניות הכיר בהם שהם מלאכים אף שהיו מלובשים כדמות אנשים, אבל לפני עשו היו אנשים, ומזה נראה שהיו מלאכים ממש.

(דגל מחנה אפרים)

*

איך היה מותר ליעקב להשתמש במלאכים

הרה"ק **רבי מאיר'ל מפרימישלאן** ביאר איך היה מותר ליעקב אבינו להשתמש במלאכים ממש, דידוע שמכל מצוה שאדם עושה נברא מלאך, כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ד י"א) "העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד", אלא שממצוה הנעשית בלא כוונה וכדומה נברא מלאך בעל מום ח"ו, ומלאך כזה אינו אוהב את עושהו, לפי שיש לו בושה תמידית על ידו שעשהו בעל מום, אך העושה מצוה בשלמות, נברא גם המלאך בשלמות, ומלאך כזה אוהב מאוד את מי שבראו ומוכן לשרתו בכל עת, והנה מי לנו גדול מיעקב אבינו ע"ה אשר בוודאי כל המלאכים שנבראו ממעשיו היו מלאכים תמימים ושלמים, וכשראו מלאכי יעקב שעשו הולך לקראתו עם השר המלאך שלו, באו הם מעצמם אל יעקב ללוותו ולשמרו, והרי ברשותו האפשרות לשלוח את המלאכים הללו ולצוות עליהם שיעשו רצונו, כי הם כמו בניו.

(הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע)

יעקב לא רצה לקרוא לעשיו אדון

ויצו אתם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב (לב, ה)

בפסוק ויצו אתם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב (לב, ה) ישנו כפל לשון "לאמר, כה תאמרון" וצריך ביאור. ועוד יש לתמוה שרז"ל האשימו ליעקב אבינו ע"ה על שקראו לעשיו 'אדוני' על אף שהיה זה ההכרח מפני איבה והפסת דעתו, אבל בדברי יעקב לשלוחים הרי היה שלא בפניו ואיך אמר להם "לאדוני". ונראה לפרש דאדרבה, שיעקב לא רצה לקראו אדון שלא בפניו בכדי שלא לעבור על ברכת אביו "הוי גביר לאחיך", אולם בגלל שרצה שמוליכי המנחה כן ידברו אליו בלשון הזה "אדון", בכדי להפיס דעתו וקצפו של עשיו. לכן התחכם ואמר להם שהם יאמרו לעשו - וזה כוונת הכתוב: "ויצו אתם לאמר, כה תאמרון לאדני לעשו" שיעקב צוה להם שיאמרו-כה תאמרון "לאדוני לעשו", אבל הוא באמת לא קראהו אדון שלא בפניו, וזה הוא לשון המשתמע לשתי פנים.

(ערוגת הבושם)

שריד לדור דעה
הגה"ח רבי משה ווברזצ"ל

בצער רב וביגון קודר התקבלה הבשורה המרה על הסתלקותו לשמי רום, של האי צדיק, האי גאון, האי חסיד, משיירי כנסת הגדולה, הגה"ח רבי משה ווברזצ"ל, דומ"צ בעיר התורה בני ברק, ומרבני בית מדרשינו שטפנשט, אשר מאז נוסדו בשנת תשנ"ז עמד לימיננו בעוז ובתעצומות ובהתלהבות דקדושה, להנחותינו הדרך ולהאיר נתיבותינו במשנת צדיקי קמאי, אשר זכה המנוח לדלות מתורתם ומבאר מימיהם ולהשקות את עדרי הצאן בדייקנות מפליאה, בהיותו מהוה דוגמא חייה ואישית לכל היוצא מפיו, בענוות חן ובתבונה. החזיק עצמו לש"ב למרן הרה"ק משטפנשט זצ"ל כבן משפחה לרבנית משטפנשט ע"ה, וכתלמיד וותיק לגדול תלמידי הרה"ק משטפנשט זצ"ל הגה"ח רבי משה וויס זצ"ל המכונה רבי משה בטלן ממנו קנה חכמה וחסידות במנה גדושה. מאז נפתח בית מדרשינו שטפנשט בבני ברק היה 'רבי משה דיין' כפי שכונה רבי משה ווברע"ה מפאר את כינוסי ההילולא ב'שבתות שכולה תורה' אותם נהגנו לקיים לפני הילולא דצדיקיא, בהם היה מופיע ונושא מדברות קדשו, כאשר כל הקהל עושה אוזנו כאפרכסת, לשמוע מהני מילי מעלייתא שהיה רבי משה ווברזצ"ל מספר מכלי ראשון ממה ששמעו אוזניו ממורו ורבו הגה"ח רבי משה בטלן זצ"ל שהיה כל כולו לבת אש בעת הזכירו את שם הקודש שטפנשט, דבריו הנלהבים נחרטו בקרב כל שומעיהם וחזון למועד פרסום ההתועדויות בהם התוועד בין כותלי בית מדרשינו בעז"ה.

בעת רעווא דרעווין, שבת קודש לפרשת ויצא יעקב, הוא הודה הוא זיווה הוא הדרה, מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, בי"ב לחודש כסלו תשפ"א נתעלתה נשמתו לגנזי מרומים לחסות בצל הקדושים שאת תורתם למד ואת מידותיהם הנחיל כל ימי חייו. ת.נ.צ.ב.ה.

הגה"צ רבי משה ווברזצ"ל (שני משמאל) משתתף בהילולא קדישא של הרה"ק משטפנשט זיע"א בבית מדרשינו במשך למעלה מעשרים שנות קיומו בהם הנחיל את תורת רבו הגה"צ רבי משה בטלן זצ"ל גדול תלמידיו של הרה"ק משטפנשט

אצל לבן לא היתה לקדושה במי להתדבק עד שהגיע יעקב

עם לבן גרתי (לב. ה)

איתא ברש"י: ד"א גרתי גימטריה תרי"ג, כלומר עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים" הרה"ק ה"מקור ברוך" מסערט-ויז'ניץ היה מפרש את דברי רש"י אלו בדרך צחות, עפ"י מה שמספרים מהרה"ק מרוז'ין זיע"א שאחד מחסידיו נסע לוינה בעניני עסקיו, ובשובו שאל אותו הצדיק על מעשיו בוינה, וענה החסיד שאינו מבין משום מה, שבעת היותו בוינה הרגיש התעוררות יותר גדולה לקדושה ולמצוות מאשר בעת הוא נמצא בביתו. אמר לו הק' מרוז'ין אין פלא בכך והרגשתך מובנת, כי בכל מקום שוררת כמות קדושה מסוימת, ובוינה הבירה אין הקדושה מוצאת במה להתדבק, וכשמגיע יהודי יר"ש, הרי שכל הקדושה נדבקת בו, משא"כ כאן במקומותינו, הקדושה מתחלקת בין הרבים שהם שומרי תורה ומצוות. וכך אמר יעקב מחמת סיבה זאת ש"עם לבן גרתי תרי"ג מצוות שמרתי", יכולתי לשמור כל המצוות כי כל הקדושה נדבקה בי.

(מקור ברוך)

מה שיש לבנ"י נכסים הוא כדי שיוכלו לשחד את הגויים

ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה ואשלחה להגיד לאדוני למצוא חן בעיניך (לב, ו)

התמיהה ידועה, וכי במה ימצא חן בעיניו בזה שסיגל נכסים לעצמו אחרי שהוא שונאו כל כך, אדרבה, זוהי סיבה לשנאה. אמנם יעקב רמז לו, כי באמת לא מגיע לו ולזרעו חלק בעולם הזה, ומה שיש להם ממון לבני ישראל, אין זה אלא כדי שיוכלו לפדות עצמם בעת צרה, על ידי שישחדו את האומות המצרות להם. וזהו שאמר לו: מה שיש לי "שור וחמור", הכל הוא רק בכדי לשחד אותך ו"למצוא חן בעיניך", וכפי שאכן ענה לו יעקב לעשו כששאלו: "מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי (להלן לג, ח), "ויאמר למצוא חן בעיני אדוני".

(דברי שאול)

אדם יר"ש היצר נמצא ברשותו

ויירא יעקב מאוד ויצר לו (לב. ח)

דרוש דרש הרה"ק **הפחד יצחק מבאיאן** את הפסוק "ויירא יעקב מאוד ויצר לו" וכך אמר: כאשר יש לאדם יראת ה' באמת, דהיינו "ויירא יעקב מאוד" אזי "ויצר לו", כאילו היצר הרע נהיה 'לו' וברשותו, דהיינו שהיצר נכנע לפניו.

(פחד יצחק - באיאן)

גם הענווה הוא חסד ה'

קטנתי מכל החסדים (לב. י)

הרב הקדוש מלובלין ז"ל היה דורש את הפסוק "קטונתי מכל החסדים" שעל העניו לדעת שמה שהוא מרגיש בעניוות והוא קטן בעיניו גם זה הוא מהחסדים של ה' יתברך.

הבעש"ט עבר את הנהר בכח האמונה

כי במקלי עברתי את הירדן (לב. יא)

איתא בספה"ק "**דגל מחנה אפרים**" על פסוק "כי במקלי עברתי את הירדן" שזקנו מרן **הבעש"ט הק'** זי"ע סיפר שפעם אחת עבר את נהר ה"דעניעסטער" בלי שום "שם", - דהיינו בדרך נס - בלא שהשתמש ב"שמות", רק הניח חגורתו על הנהר ועבר עליה. ושאל מרן **הרה"ק מלעווי** זי"ע למה צריך ה"דגל" לפרש שהניח חגורתו ומה הועילה החגורה על פני המים? והסביר, שאין הדבר כפשוטו, אלא רֶמז רָמַז לנו בזה, כי חגורה מורה על אמונה, וכמאה"כ והאמונה אזור חלציו (ישעיה יא, ה) וכוונתו, שהבעש"ט הק' זי"ע, בכח האמונה שלו במי שאמר והיה העולם, וברא היבשה ללכת עליה, כך ברא את המים, ואם צריכים לעבור במים, ילכו עליהם כמו שהולכים ביבשה, ואמונה זו

בית הכנסת לתורה ולתפילה שטפנשט
כולל אברכים לעיון - לפנה"צ
כולל אברכים להוראה - אחה"צ
רחוב מהרש"ל 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנשט
מתחם גני הילדים * עקבי אבירים
רח' רש"י 5 אלעד
מתחם כיתות התלמוד תורה
רח' רש"י 9 אלעד
מתחם המכינה לישיבה קטנה
הכלל חסידית - אלעד
רח' רש"י 3 אלעד

בית שטפנשט - גבעתיים
בקבר הצדיק משטפנשט
רח' רמב"ם 1 גבעתיים
כולל אברכים * בית כנסת * מדרשיה
* מרכז מתנדבים לנזקקים

הכנסת אורחים ואש"ל ברומניה
לקבוצות ויחידים - בהזמנה מראש
מתחם קבר האדמו"ר הראשון משטפנשט
רח' אליזבטה 2 שכ' פאקורר יאשי - רומניה

מפעל קמחא דפסחא
וקמחא דשבתא
עזר וסיוע למשפחות ברוכות בימי
החגים ושבתות השנה.

אור מתתיהו
שיעורי תורה ברחבי הארץ, כנסי חיזוק
ועדכי יהדות לעם שבשדות, בהשתתפות
גדולי המשפיעים ומזכי הרבים

הספריה התורנית ומוזיאון
להנצחת יהדות רומניה
וזכר הצדיקים משטפנשט.

מכון תורני
"תורת אמת - שטפנשט"
להוצאת כתבי רבותינו הקדושים
לבית שטפנשט - רוז'ין - וחכמי רומניה.

מפעל האנציקלופדיה
לחכמי רומניה

מספרי המכון ניתן להשיג במשרדי המוסדות:
· אנציקלופדיה מלכות שבמלכות בית רוז'ין ב"ח
· אמונת אמת - שטפנשט
· רשפי קודש - רוז'ין
· סגולת מלכים - ניסן
· עלי זבח:
ח"א עניני ברית מילה,
ח"ב עניני חלאקה,
ח"ג עניני נישואין ומצוה טאנץ.
· ילמד ענוים - בדרכי הלימוד
· כנורו של משיח - נגוני שטפנשט עתיקים
אלבום עם שני דיסקים

יו"ל על ידי מכון
'תורת אמת שטפנשט'
הצטרפו לקבלת הגליון כל שבוע
בדוא"ל: 6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

יומין דנשמתא

ח"י כסליו - י"ט כסליו במשנת רבינו הק' האדמו"ז משטפנשט זי"ע

פרש הבעש"ט הק' על ה"דעניעסטער" ועבר עליו.

(דגל מחנה אפרים)

יעקב התירא על שאמר 'אנכי עשיו בכורך'

הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אתו (לב, יב)

אמרה נאה נאמרת משמו של הרה"ק **הרבי ר' ברוכ'ל ממעז'בוז'**, שבדברי יעקב שאמר "כי ירא אנוכי אותו" מרומז פירוש כוונתו של יעקב אבינו ע"ה שאמר מתיירא אנכי על ששמתי 'אנכי' 'אותו'. דהיינו ששמתי את עצמי 'אותו', ואמרתי "אנכי עשו בכורך".

(הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעז'בוז' זי"ע - יו"ד ח"י כסלו)

שתהיה הטובה מתוך כוונה להיטיב ולא מתוך כוונה 'להאבידו' ח"ו

ואתה אמרת היטיב איטיב עמך (לב, יג)

אמר **הרה"ק מבארדיטשוב**, הנה השי"ת משפיע טובה בין לצדיקים ובין לרשעים, וההבדל הוא רק, שלגבי הצדיקים הכוונה הוא להיטיב להם, ואילו לרשעים אין הכוונה להיטיב. אלא לשלם להם בעוה"ז את שכר מקצת מעשיהם הטובים, למען האבד אותם עד כלה, כפי שכתוב: "ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו" (דברים ז, ז) וזה פירוש הפסוק: 'היטב איטיב' שתהיה הטובה מתוך כוונה להיטיב, ולא מתוך כוונה 'להאבידו' חלילה, וכן ההטבה תהי' בגלוי ולא בצורת יסורים, שאף כי גם הם לטובה, אלא שהטובה היא בסתר.

(קדושת לוי)

*

כשיהודי אומר שטוב לו אומר לו הקב"ה בוא ואראה לך מה נקרא טוב

הרה"ק **רבי יחזקאל מקאזמיר** זי"ע דרש לשבח את הפסוק "ואתה אמרת היטב איטיב עמך" שעל האדם לקבל כל מה שנעשה עמו לטובה, ואם כך יעשה הרי שימשוך על עצמו רוב טובה מהבורא ית', וזה מרומז בפסוק "ואתה אמרת היטב, איטיב עמך" שכאשר יהודי מקבל הכל לטובה ואינו מתלונן ותמיד אומר שטוב לו, אזי אומר השי"ת הנה כעת אראה לך מה נקרא טוב, ובלשונו הק': א יוד זאגט ס'איז עם גוט, זאגט דער אייבערשטער 'היטיב עמך', איך וועל דיר ערשט ווייזן וואס הייסט גוט.

[בתרגום- יהודי אומר שטוב לו, אומר לו הרבש"ע 'היטיב עמך' בוא ואראה לך מה נקרא טוב].

כל מה שיהודי עושה הוא מנחה שלוחה- או לאדוני או לעשו

מנחה היא שלוחה לאדוני לעשו (לב, יט)

פעם שלח הגה"צ **רבי משה מידנר** זצ"ל את אחד ממקורביו הגדולים ביותר שיסע נסיעה לרבו האדמו"ר **בעל "בית אברהם" מסלונים** זי"ע, ונתן לו כסף להוצאות הדרך, וכשחזר אמר לו שיחזור לפניו איזה מאמר שמשע מהרבי, ואמר לו את המאמר, "מנחה היא שלוחה לאדוני לעשו", כל מה שיהודי עושה הוא מנחה שלוחה, או לאדוני או לעשו. דהיינו, אם עושה זאת כראוי הרי זה מנחה לאדוני, ואם אינו עושה זאת כראוי הרי זה חס וחלילה לעשו. ואמר הרמ"מ: מאמר זה נשלח עבורי, וסימן לכך שהר"ת של מ'נחה ה'יא ש'לוחה הם מש"ה.

(נתיבות שלום)

כל מה שיש לאדם יש לו שייכות לזה בנפשו

ויותר יעקב לבדו (לב. כה)

רש"י בפרושו על ויותר יעקב לבדו (לב. כה) מביא "שכח פכים קטנים וחזר עליהם". אמר הרה"ק בעל **החידושי הרי"מ** בשם **האריז"ל** שמה שיעקב אבינו חזר על הפכים הקטנים, זה הוא מפני שכל דבר שנתנו לאדם מן השמים יש בו בחבין נפשו איזו שייכות אליו, ולכן יש להיזהר לא לקלקל ולא לאבד את הדבר. ומוסיף החידושי הרי"מ: ומזה נלמוד קל וחומר, למעלות ותכונות טובות שאדם מחונן בהם מן השמים, שיהא זהיר לא לקלקל ולא לאבד מהן...

(החידושי הרי"ם בשם האר"י זצ"ל)

הטעם למה רק עכשיו הגיע זמנו לומר שירה

ויאמר שלחני כי עלה השחר (לב. כז)

איתא ברש"י שהמלאך בקש מיעקב שישלחנו כי הגיע עיתו לומר שירה, ובמדרש מבאר שמעולם לא אמר שירה עדיין, ועתה הגיע העת לומר שירה. ונשאלת השאלה וכי למה רק עתה הגיע העת שלו לומר שירה, ומבאר **הרה"ק מבארדיטשוב**, דשרי אומות העולם אומרים שירה רק כאשר בני אומתם בעולם הזה עושים חסד עם ישראל, ומפעולה טובה זאת מתווסף כוח לשר שלהם לומר שירה, וכך גם היה כאן ששרו של עשו לא אמר שירה עד עתה מכיוון שמעולם לא עשה עשיו טוב או חסד עם יעקב, ורק כעת כאשר ריחם עליו עשה בזה חסד עם יעקב, ומחסד זה התגבר כוח השר שלו לומר שירה, וזהו מה שאמרו חז"ל שמעולם לא אמר שירה ועתה הגיע העת שלו לומר שירה. כי עד הנה לא עשה עשו עם יעקב חסד ורק עתה עשה חסד עם יעקב ולכך הגיע עתו לומר שירה.

(קדושת לוי)

*

המגיד הק' מקוז'ניץ מבאר באופן אחר את הקושיא על המדרש הנ"ל מדוע עד עכשיו לא הגיע זמנו של שרו של עשיו לומר שירה. דמלאכים אינם אומרים שירה להבורא ית', וכמו המלאך מיכאל שתפקידו ללמד זכות על ישראל ולהגביר החסדים, וזה כל תכלית בריאתו וכאכן פועל פעולתו אומר שירה, וכן כל המלאכים. והנה שרו של עשו הוא הס"מ הוא היצה"ר הוא השטן על אף שתכלית בריאתו הוא להסית האדם ולהסירו מדעת יוצרו, אך הוא כמלאך, אינו חפץ באמת שהאדם ישמע לקולו לעשות הרע, ומה שמסיתו לעבור רצונו ית' זה הוא רק מכח תפקידו, ואילו על האדם להתחזק וללחום כנגדו ולכבוש אותו, ואכן כשמפתה לאדם ולא יכול לו, מזה נתעורר נחת רוח ליוצרנו, ואז גם היצה"ר מקבל את שכרו, בעבור שהוא גרם הנחת רוח. והנה המלאך של עשיו עדיין לא אמר שירה מיום שנברא מפני שלא היה אדם שכבשו לגמרי, עד שבא יעקב אבינו שהוא "בחיר האבות", וגבר ביותר על היצה"ר שהיה בן פ"ד שנים וגבור בגבורתו, ואפ"כ לא נתעורר בכוחו חלילה לשום תאוה רעה, כמ"ש (בראשית מט ג) ראובן כחי וראשית אוני, והנה כשנלחם עמו שרו של עשו לא היתה זאת האבקות פשוטה כדרך בעלי המלחמות אלא בוודאי היתה זאת מלחמה רוחנית, לבלבל מחשבותיו של יעקב אבינו ולהפילו, ולכן כאשר "וירא כי לא יכול לו" שאבינו יעקב התגבר כנגדו ברוב קדושתו עד שנגע בכף יריכו, והבין כי יעקב איש תם הוא בחיר הבריאה, וכי לא יכול לו, ואז אמר "שלחני כי עלה השחר" והגיע זמני לומר שירה שלכך נבראתי וברוך ה' שפעלתי פעולתי לכן אני חפץ לומר שירה.

ח"י כסליו - הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעז'בוז' זי"ע

מרן **רבי מנחם נחום משטפנשט** שח בקודש מספר עובדות מפליאות מרום מעלת הרה"ק **הרבי ר' ברוך ממז'בוז'** זי"ע, וכך סיפר: **החתונה שלי היתה בעיר אומן** (משמע מדבריו שכותב ש'החתונה הייתה באומן' שהמדובר בחתונת הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט זצ"ל שנישא לבת רבי שלמה מאומן, והוא פלא שכתוב פה הדבר בפשיטות שכן לפי חוקרי התולדות של רבוה"ק הדבר לא מוברר כל צורכו)

בין המוזמנים היתה גם בתו של רבי ברוך ממז'בוז', וקודם החופה נכנסה לאבי והגישה בקשה ואמר: הצדיקים אומרים שעל החתונה באים גם האבות מעולם האמת, ובטח יבוא אביכם הזקן המגיד ממעזריטש ואני בטוח שזקניכם יזמין גם את זקיני הבעש"ט ואבי רבי ברוך, ואבקשכם אם יבואו תזכירו אותי לפני זקיני ואבי. אבי רבי ישראל מרוז'ין לקח הבקשה והניחה בתוך החגורה שלו. לאחר החופה קרא אבי הצדיק מרוז'ין לבתו של רבי ברוך ואמר: יש לי למסור דרישת שלום מאביך וזקניך והתחיל לצייר לפניה צורתו של רבי ברוך ממש כבחיים חיותו. אף שאבי לא הכירו ומסרתי להם הבקשה שלך.

בפ"א סיפר: אבי שאל מבתו של רבי ברוך וביקש שתאמר איזה דיבור ששמעה מאביה - שמעתי פעם שאמר: הקב"ה יושב כעת ומתפאר, היש עוד כברוך"יל בני בעולם. נענה אבי מרוז'ין ואמר, זה אמר אביך אזי כשלא הייתי אני עוד בעולם, אולם עתה...

("אוצר אגדות החסידים" ר' מנחם גוטמן - ספר עשירי)

בספר "מילין סתימין" מהגה"ח רבי משה אליעזר קלארפלד ע"ה - נאמן ביתו מקורבו של מרן רבינו משטפנשט - מביא עובדה מופלאה מחיי הרה"ק הרבי ר' ברוך ושיחת קדשו על מדרגותיו העצומות אליהם הגיע רק ביגיעה עצמית ולא מכח ירושת אבותיו. וז"ל: "...נזכרתי מעשה אחת ששמעתי בנעורי מזקן אחד בדינאוץ המנוח ר' יעקיל דער-רעביצנ'ס ע"ה, אשר כל ימיו היה מתאבק אצל צדיקים, שנסע עוד להקדוש ה'חוזה' מלובלין ז"ל. וסיפר לי אשר היה פעם אצל הרבי ר' ברוך ז"ל על החתונה הגדולה, והיו אז על החתונה שנים ושלושים צדיקים גדולי ארץ קדושי עליונים ז"ל, וכשישבו הצדיקים אצל השולחן בעת הסעודה הגדולה לסעוד, הביט הרבי ר' ברוך עליהם, ויצא מן השולחן, והסיר מאת ראשו הקדוש את השטריימל, והלך רק עם היארמילקע [כיפה], ותחב את הכנפות מהקאפטען [בגד ארוך עליון עשוי משי] בחגורתו, ופקד להביא את הדגים אליו, והוא בעצמו העמיד על השולחן הדגים לפני הצדיקים היושבים, והרבי ר' ברוך עמד על רגליו. וכשראה איך הצדיקים התחילו לאכול את הדגים, נתמלא שמחה ויספוק את אצבעו לאגודל, ויאמר "אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו", ויאמר אליו הקדוש רבי חיים קראסנער ז"ל [הרה"ק ר' חיים מקראסנא זצ"ל מתלמידי הבעש"ט הק' זצ"ל, נסתלק ביום ה' אב תקנ"ג. אמרותיו נדפסו בספר אמרי צדיקים]: "רבי ברוך סערצע, גיט איז אייך צי זאגען, אז איר קענט זאגען ווייטער ומה יפה ירושתנו - דער בע"ש ז"ל" [- רבי ברוך אהובנו, לכם נאה לומר כן, כי באפשרותכם להמשיך ולומר "ומה יפה ירושתנו", דהיינו זקינו הבעש"ט ז"ל]. ויאמר הרבי ר' ברוך ז"ל אליו: איך שווער אייך אז דעם זיידענס דרך, ליגט באמיר באהאלטען, דאס וואס איר זעט בא מיר, דאס האב איך מיר מיט גאט'ס הילף אליין גיווערקט" [-אני נשבע לכם שדרכו של זקני טמונה ומכוסה אצלי, ומה שהנכם רואים בי זאת השגתי בעצמי ע"י יגיעתי בעזרת השי"ת].

(מילין סתימין)

י"ט כסליו - מרנא ורבנא הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע

סיפר רבינו הק' האדמו"ז **רבי מנחם נחום משטפנשט**: פעם אחת כיוון המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע 'יחוד' גדול ונורא, אשר מאז ששת ימי בראשית ועד אליו לא נעשה 'יחוד' כזה, והיה מזה נחת רוח גדול למעלה. ושאלו אותו מן השמים, מהו השכר שהוא רוצה בעד זה, והשיב המגיד שהוא לא עשה בשביל שכר רק "שלא על מנת לקבל פרס". אמרו לו אעפ"כ הגידה נא שכרך, והשיב המגיד, שהוא מבקש שלשלת הזהב - דהיינו שזרעו וזרע זרעו עד ביאת גואל צדק יהיו כולם צדיקים, וניתן לו זה מן השמים, - ולאחמ"כ עשה הבעש"ט הק' פעם ג'כ יחוד גדול ונורא אשר עוד לא נעשה כזה, וג"כ שאלוהו מן השמים מה שכר רוצה והשיב כנ"ל שהוא רוצה שלשלת הזהב יוצא מזרעו, והשיבו לו מן השמים כבר קדמוך... בהמשך הדברים מובא כי מרן זי"ע תפש את ידו של בנו אדמו"ר הק' רבי אברהם מתתיהו זצ"ל שישב אצלו כשהוא אומר - "כי הוא בטוח בזה שנשמת בנו היא מאותן הנשמות שבחר לו המגיד הגדול זי"ע".

(מילין סתימין)

אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין

(בבא מציעא מב, א)

מרן רבינו הק' **אדמו"ר הזקן משטפנשט** זי"ע היה נוהג לשתות 'לחיים' אחר קידוש לבנה. פעם אחת אחר קידוש לבנה ציוה להביא צלוחית יין מהמרתף, והחל למזוג לכל אחד בכוסו בשפע רב. וראה איזה פלא, צינור הברכה נתלבשה בדמות הצלוחית שהחלה נובעת בלא הרף לכל אחד בכוסו, ועדיין הצלוחית לא התרוקנה, החסידים דממו מהתפעלות וליבא לפומא לא גליא ולא הוציאו בשפתותיהם את מה שעיניהם רואות. עד שקם אחד שלא יכול לעצור בעצמו והחל להצביע בידו על הצלוחית ועל הפלא הגדול שרואים עיניהם, ומיד פסק היין והצלוחית התרוקנה. סיפר הרבי: המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע לא היה יכול מטבעו לסבול רעמים, והיתה תקופה די ארוכה שרעמים לא נשמעו במחוז מעזריטש, ובתחילה אף אחד לא ייחס לזה חשיבות מיוחדת, עד שנודע שבערים סביבות מעזריטש נשמעו רעמים ורק במזריטש לא, ומתוך כך החלו להתלחש ולדבר מזה, ומאז חזרו הרעמים, וסיים הרבי: בשביל מה היו צריכים האנשים במזריטש לדבר מזה, ובשביל מה היה צריך היהודי כאן לדבר...

(אמונת אמת)

'המגיד' הוא בבחינת 'משה רבינו' ע"ה

בס' "מילין סתימין" מביא שיחה בה התבטא מרן זי"ע על רום שגב מעלות מדריגת זקנו המגיד הגדול ממעזריטש זי"א שהיא כמדריגת משה רבינו. וכך כותב: פעם אחת ביום י"ט כסלו אשר אז ההילולא קדישא של המגיד הקדוש זצוקללה"ה זי"ע, אמר אדומו"ר ז"ל: זקני הרב המגיד הק' זצ"ל היה בבחינת משה רבינו, באמת משה רבינו ע"ה.

(מילין סתימין-קס"א)

עומק הבאר

עיונים בפרשת השבוע
מהרה"ג יהודה שלפובסקי שליט"א
מרבני לומדי בית מדרשינו ב"ב

בענין יעקב נשא ב' אחיות ומיתת רחל

ויצו אותם לאמר כה תאמרו לאדני לעשו כה אמר אחיך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה (ל"ב, ה')

וברש"י הק' כ' דבר אחר גרתי בגימט' תרי"ג, כלו' עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים עכ"ל.

ומקורו ממדרש אגדה ולקח טוב, וכן בויק"ר (ב' י') ובתדב"א (פ"ו) מבואר דיעקב שמר את כל התורה.

א) בביאור הלשון ותרי"ג מצות שמרתי

והנה על לשון ותרי"ג מצות שמרתי, הק' המפרשים דהלא נמצא כמה מצות שאינם חובה כלל על כל איש ואיש אלא על הציבור דוקא, כגון בנין ביהמ"ק והקמת מלך ועוד הרבה, וכן יש עוד מצות רבות דל"ש אלא באנשים מסוימים כגון כהנים או טמאים, וכ"ש עיר הנדחת ובית המנוגע וכן למחות זרעו של עמלק, וכבר כ' הרמב"ם (בסה"מ בהשלמת מצ"ע) דמתוך הרמ"ח מצות, ס' מצות הם הכרחיים.

וכמה תירוצים נאמרו בזה:

א. הצידה לדרך (על פרש"י) כ' דשפיר אפשר לקיים את כל המצות, ע"י שיקבל ע"ע לעשותם, כדרשת חז"ל בפר' בא עה"פ וילכו ויעשו בנ"י (והובא ברש"י שם) מכיון שקבלו עליהם מעלה עליהם כאילו כבר עשו. וכן בספרי (עה"פ וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם), דרשו חז"ל מכאן שהזכירה כמעשה, א"כ ע"ז הדרך יוכל כל אדם לקיים כל התרי"ג, דהיינו שיעשה בפועל כל מה דאפשר לו, ומה דא"א יקבל ע"ע.

ב. והוסיף הצידה לדרך שאם קורא באותם מצות שא"י לקיים ה"ה כאילו עשאם, כדאי' בגמ' (מנחות ק"י.) זאת התורה לעולה ולמנחה כו' כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת כו' ע"ד ונשלמה פרים שפתינו. וכן ע' בתורה אור למרן הח"ח זיע"א (פ"ד) דכ' דצורת הנפש תושלם רק ע"י קיום כל הרמ"ח והשס"ה, ועל כרחך דיקיים זה ע"ע שילמד ויחזור באותם מצות שא"י לקיים.

ג. בפרדס יוסף תי' דהכוונה שיעקב שמר מצות שהם שקולות כנגד כל התרי"ג, כמו ציצית (מנחות מ"ג:) צדקה (ב"ב ט'.) מילה (נדרים ל"ב.) ע"ש עוד, אמנם בדרוש שמואל כ' על פי' זה דהוא דוחק לכן פי' כהפי' הקודם. [ועי' יקרא דאורייתא משכב"ז]

ד. משמיה דבעל "שבט הלוי" זיע"א מטו דפי' דתרי"ג מצות שמרתי הוא מלשון ואביו שמר את הדבר והיינו דהמתין וציפה מתי יוכל לקיים את כל התרי"ג.

ה. בצמח דוד (להרה"ק ר' דוד מדינוב זצ"ל) כ' דשמרתי היינו דשמר מלהרהר בבית לבן בד"ת, שהיה שם תרפים, וע"ז דינה כצואה (עי' או"ח סי' נ"ה ס"כ וירושלמי שבת פ"ט ה"א) ואסור להרהר שם בד"ת, וזהו ותרי"ג מצות שמרתי, דהוא שמר את התרי"ג, ע"י ששמר מלהרהר בהם שם ודו"ק.

ב) דברי הרמב"ן שהאבות קיימו את התורה רק בא"י, ובענין מיתת רחל

הנה הרמב"ן (בפר' תולדות כ"ו ה') כ' וזל"ק, ויש לשאול איך הקים יעקב מצב ונשא ב' אחיות, וכדעת רבותינו נשא ד' אחיות [דגם בלהה וזלפה היו אחיות] וכו' והאיך אפשר שיהיו נוהגים היתר בתורה במה שאסר אברהם אביהם ע"ע וקבע לו ה' שכר על הדבר, והוא יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ללכת בדרכיו וכו' וכו' ותי' הרמב"ן דהאבות שמרו את התורה בארץ בלבד, ויעקב בחו"ל בלבד נשא ב' אחיות כי המצות משפט אלקי הארץ הם וכו' ע"ש דבריו. [וצע"ק דהרמב"ן לא תי' לדעת חז"ל דגם בלהה וזלפה היו אחיות]

ובפר' ויחי (מ"ח, ז', בפוף) כ' הרמב"ן דהטעם שלא קבר את רחל במערת המכפלה, "כדי שלא יקבור שם ב' אחיות כי יבוש מאבותיו, ולאה היא הנשאת לו ראשונה בהיתר, ורחל באהבתו אותה בנדר אשר נדר לה לקחה" עכל"ק.

בסו"פ אחרי (י"ח, כ"ה) הוסיף הרמב"ן דלה' לבדו נתכנו עלילות שמתה רחל בתחילת בואם לארץ כו' ובזכותו לא ישב בארץ עם ב' אחיות, והיא היתה הנשאת באיסור האחוה כו' ולא נגע בה בארץ כלל מפני הענין שהזכרנו, עכל"ק.

יש לבאר כמה ענינים בדברי הרמב"ן וזה החלי בעזה"י.

ג) ביאור דברי הרמב"ן

בעיקר ד' הרמב"ן שהאבות לא קיימו התורה אלא בא"י, צ"ת מנ"ל לחלק, והרמב"ן (בפר' אחרי) ביאר דבריו, ע"ש שהאריך בזה, והביא שם את הספרי (בפר' עקב, והובא ברש"י וברמב"ן שם) עה"פ ושמתם את דברי אלה, אף לאחר שתגלו היו מצוינים במצות, הניחו תפילין עשו מזוזות כדי שלא יהיו לכם חדשים כשתחזרו, וכה"א הציבי לך ציונים עכ"ל הספרי. ע"ש ברמב"ן עוד, והביא כן מהראב"ע (בפר' וילך).

הנה כתי' זה של הרמב"ן כ' גם בחידושים עה"ת לר"ת, וז"ל ועוד כי בהכנסו לארץ מתה עליו רחל בדרך וכשנכנס לא"י קיים הכל, כי הכרת אין חיוב עליו אלא בארץ כמו שאמר הכתוב כו' כי ארץ ישראל אינה סובלת העריות וע"ז כמו חו"ל, וע"כ הזהיר יעקב את בניו ואת כל אשר לו (בפרשתן ל"ה, ב') הסירו את אלהי הנכר אשר בתוככם בבואו לבית אל כו' וכל זמן שהיה בחו"ל לא נתחייב כרת אבל כשנכנס לארץ מתה רחל ולא עבר על כרת בא"י עכ"ד הק', והם כד' הרמב"ן, אלא דר"ת כ' מצד הכרת. ובהערות וביאורים אהלי תם שם ביאר דסיבת הכרת הוא מצד קדושת א"י שאינה סובלת העריות והטומאה, אך לאחר שניתנה תורה, אין המצות שהם חובת הגוף תלויים במקום, ובכ"מ יש כרת. ועוד ציין שם לזוה"ק (ח"ב י"א: ח"ג רפ"ר.) [ובמשנת חיים (במדבר. בפר' שלח על המקושש) ביאר ע"פ הספרי הנ"ל את דברי התוס' ב"ב (ק"ט: ד"ה אפי') בענין מעשה המקושש, ע"ש. וע"ע בן יהודע (כתובות ק"י:) על כל הדר בא"י דומה כמי שיש לו אלו-ה, ודו"ק] ועדיין צ"ב, דסו"ס כיון שאחר שניתנה תורה הרי אין חילוק במצות שהם חובת הגוף בין א"י לחו"ל, א"כ מדוע האבות לא קיימו גם בחו"ל, כמו דקיים אברהם עירוב תבשילין וכו'.

יש לבאר ע"פ מש"כ הראשונים (ר"א בן הרמב"ם בפי' עה"ת, הרמב"ם באיגרת, וכן בדעת זקנים בראשית ל"ז, ל"ה, וכ"כ הנפח"ח ש"א פכ"א והעונג יו"ט בהקדמה וכעי"ז באוה"ק בראשית מ"ט, ד') דהאבות היו מקימים המצות לפי מה שהם השיגו בשורש נשמתם שזה יגרום תיקונים בעולמות. ולא לפי איך שאנו מקיימים לאחר שניתנה תורה, וא"כ י"ל דלפי שורש המצות לא הוצרכו האבות לקיים את המצות בחו"ל, דלכאו' לא היה שייך אצלם "הציבי לך ציונים" והנה הנפח"ח שם כ' לפ"ד אלו לתרץ את עיקר קו' הרמב"ן, דכאן יעקב השיג דיגיע תיקון גדול ע"י שישא ב' אחיות וכו' ע"ש. אמנם בדעת הרמב"ן י"ל דבחו"ל האבות קיימו לפי השרשים, אבל בא"י הם קיימו כמצוות.

ד) בענין איסור אחות אשה, ובהגמ' בפסחים.

הנה הרמב"ן כ' דרחל מתה [ולא לאה] דהיא היתה הנשאת באיסור האחוה, ולאה היא הנשאת לו ראשונה בהיתר. ובס' משולחנו של הגרא"ב פינקל זצ"ל כ' דמדברי הרמב"ן אלו מוכח כיסוד הגרנ"פ זצ"ל [חי' ר' נחום יבמות ג': לגבי תי' הגרז"ס זצ"ל על קו"האחרונים על האבנ"מ (סי"ח) שכ' דל"מ יבום אם לא תהא אשתו אלא לביאה ראשונה, ואח"כ יפקע הקידוד'. והק' מיבמות ג': דמבואר דאי לאו קרא דעליה היה אפשר לייבם אחות אשה אף דלאחר ביאה ראשונה יפקע הקידוד', ותי' הגרס"ז דבאחות אשה כיון דיחול היבום יפקע קידושי אשתו, ושוב יבמתו תהא מותרת, וע"ז אמר הגרנ"פ:] דבערורה דאחות אשה רק השניה היא הערוה גם אלו יצוייר דתפסי בה קידושין, אבל הראשונה דנשאת בהתר לעולם ל"ה ערוה דאחות אשה דהכי משמעותא דקרא כו' ע"ש. וכ' הגרא"ב דהכי מבואר גם מדברי הרמב"ן הנ"ל, דלכן דוקא רחל האסורה באיסור אחות אשה מתה, ולא לאה, עכ"ד. אמנם לענ"ד יש לדחות הוכחה זו, דהנה לפי"ז מדוע הוצרכה רחל למות הרי הרמב"ן כ' דמאז שנכנסו לא"י, יעקב לא נגע בה. א"כ שימשיכו לחיות כך, ולאה תשאר מותרת דהרי היא נשאת בהתר [ודוחק לומר דהעדיפה למות מאשר לחיות בלא יעקב] ואמנם י"ל דהיא מתה משום חשש תקלה בהמשך, או משום קלון כמו דיעקב נתבייש לקוברה במערת המכפלה כמש"כ הרמב"ן, אך יותר י"ל דלעולם גם לאה היתה אסורה באיסור אחות אשה, ודלא כהגרנ"פ, ומש"ה רחל מתה, דאל"כ לאה ג"כ תשאר אסורה על יעקב. והטעם שכ' הרמב"ן שרחל מתה כיון דהיא הנשאת באיסור, כונתו לשעת הנישואין. דבשעת הנישואין של לאה הרי ודאי זה היה היתר גמור. ואלו נישואי רחל, זה היה איסור כבר בשעת הנישואין, וממילא לאה קודמת על רחל. [אמנם גם את רחל הוא נשא בחו"ל, אבל עכ"פ בא"י זה איסור].

בספר הוגי שעשועות עה"ת (להגרי"מ אדלר שליט"א) כ' דמש"כ הרמב"ן דהאבות לא שמרו את התורה בחו"ל, אין הכונה שלא שמרו כלל, אלא הכונה אם היה צורך, וכעי"ז כ' בס' שם דרך להגרש"ז ברודיא זצ"ל,ע"ש. והוכיח כן מהגמ' בפסחים (קי"ט:) דאיתא שם דלעת"ל בסעודה שיעשה הקב"ה לצדיקים, יעקב לא ירצה ליטול את הכוס מפני שהוא נשא ב' אחיות שעתידה תורה לאוסרן עליו, ולפ"ד הרמב"ן דהאבות לא קיימו את התורה בחו"ל אמאי נקט יעקב דוקא איסור זה, והלא גם שאר מצות לא קיימו בחו"ל, וכן הוכיח מהא דתרי"ג מצות שמרתי אצל לבן דזה היה בחו"ל, וכן הוכיח מהגמ' בחולין (צ"א.) לפרש"י שם (ד"ה פרע להם בית השחיטה) [אמנם המהריל"ד (בפר' תולדות) כ' דהרמב"ן פליג על הרש"י הנ"ל, וצ"ל דיפרש שם כתוס']. ומשה"ק הרמב"ן ע"ע מהמדרש שיוסף שמר שבת במצרים, היינו משום דמשמע במדרש שיוסף שמר כן בתורת חיוב, ע"ש עוד.

[וכן יש להוכיח לכאו' ממה דנענש יעקב על הכ"ב שנה שלא כיבד את אביו אף דהיה בחו"ל, אמנם יש לדחות דכבוד אב זה סברא ומש"ה התחייב בזה].

במה שנשא ב' אחיות, מלבד הצורך של העמדת השבטים שהיה בזה כ' הרמב"ן דהוא עשה כן מפני שהוא נדר לרחל שיתחתן עמה, אמנם אם האבות היו מקיימים את התורה גם בחו"ל לא היה מהני מה שנדר לה, ועי' בס' "שלמי נחום" שביאר א"ז ע"פ האבנ"ז (יו"ד ש"ו) דחיוב נדר בב"נ הוא מסברא ובא"י היה סברא נגד זה מצד מה שהשי"ת רצה שהאבות יקיימו שם את המצות.

ובעיקר הקו' מהגמ' בפסחים הנ"ל בספר שלמי נחום תי' דשאני ערוה דאיסור זה קיים גם לאח"מ כמבואר ביבמות (נ"ה: לפרש"י שם, וכן בתוס' ורמב"ן ב"ב קי"ד.) דיש שארות לאחר מיתה, ולכן זה קיים גם לעת"ל משא"כ שאר מצות, אמנם יש להעיר דאיתא בגמ' (תענית ה':) דיעקב אבינו לא מת, ויש ליישב. ועוד יש לתרץ על הגמ' בפסחים, דכשיעקב אבינו נשא אותם בחו"ל, הרי הוא ידע שהוא יחזור אח"כ לא"י, וא"כ איך מלכתחי' הוא נשא אותם ולא מצינו דידע יעקב דרחל תמות, ויש להוסיף דהרי כשנכנסו לא"י היא באמת עדיין לא מתה, רק לאחר זמן קצר, [אמנם עי' רש"י (בראשית מ"ח ז') והרמב"ן פליג] ובעיקר קו' הרמב"ן האיך נשא יעקב ב' אחיות נאמרו עוד הרבה ביאורים מהראשונים והאחרונים (ועי' גם ילקוט ביאורים פסחים שם) ואנו לא באנו אלא לדון מעט בדברי הרמב"ן.

ה' יזכינו לדבוק בדרכי אבותינו הק' ללמוד וללמד לשמור ולעשות באהבה.

להערות על מדור זה ניתן להתקשר 053-4162606

סגולת מלכים

יקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים
מתוך מפעל "סגולות מלכים" (כבה"י) הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא
כשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי וחודשי השנה דבר יום ביומו
מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולות עלות השחר

שלחני כי עלה השחר (לב, כז)

שירת המלאכים

מדורא חמישאה, הוא מדורא דנהיר בנהירו יתיר מכלהו קדמאי, ואית ביה מלאכין מנהון אשא ומנהון מיא לזמנין אשתכחו ברחמי ולזמנין אשתכחו בדינא, אלין בסטרא דא ואלין בסטרא דא, לזמנין נהרין אלין וחשכין אלין, ואלין ממנן לזמרא למאריהון, אלין בפלגות ליליא, **ואלין כד סליק נהורא**, וחד ממנא עלייהו קדישאל שמיה, כד אתפלג ליליא ואתער רוח צפון, וקב"ה אתי (ס' ע"ב) לאשתעשעא עם צדיקייא בגנתא דעדן, כדין רוח צפון אקיש, ומטא לאינון דממנן בפלגות ליליא לזמרא, וכלהו מזמרין ופתחין שירתא, **וכד אתי צפרא ומתחבר קדרותא דצפרא בנהורא, כדין כלהו אחרנין אמרין שירתא, וכל ככבי רקיעא וכל שאר מלאכין** (דלתתא) **מסיעין לון, כמה דכתיב** (איוב לח ז) **ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהי"ם, עד דישראל נטלי שירתא ותושבחתא אבתריהו.**

[תרגום: מדור חמישי, הוא מדור שמאיר באור יותר מכל הקודמים, ויש בו מלאכים, מהם אש ומהם מים. לפעמים הם נמצאים ברחמים, ולפעמים נמצאים בדין. אלה בצד זה ואלה בצד זה. לפעמים אלה מאירים ואלה חשוכים, ואלה ממנים לזמר לרבונם. אלה בחצות הלילה, **ואלה בשעולה האור.** וממנה אחד עליהם ששמו קדשיא"ל. כשנחלק הלילה בחצות ומתעורר רוח צפון והקדוש ברוך הוא בא להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן, אז רוח צפון מקישה ומגיעה לאותם הממנים בחצות הלילה לזמר, וכלם מזמרים ופותחים בשירה. וכשמגיע הבקר ומתחברת קדרות הבקר באור, **אז כל האחרים אומרים שירה, וכל ככבי הרקיע וכל שאר המלאכים [שלמטה] מסיעים להם, כמו שכתוב** (איוב לח) **ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים. עד שישראל נושאים שירה ותשבחתא אחריהם].**

(זוהר ח"א מ, ב)

לקום ולהתגבר בשירות ותשבחות

תנא, כשהקב"ה נכנס עם הצדיקים בג"ע, כל שערי שמים למעלה, על החיות, ולמטה מהם, כולם נפתחים, והוא עת רצון לעסוק בתורה. ואותם כתות של מלאכי השרת, וכל בוסמי ג"ע, והצדיקים, כולם פוצחים רנה, לפני מי שאמר והיה העולם. הה"ד, אך צדיקים יודו לשמך. אימתי צדיקים יודו לשמך. כשיושבים ישרים את פניך, דהוא בשעה שיושבין לפניו בג"ע. וכת שלישית של מלאכי השרת, אומרת שירה, עד שיבקע השחר. ויש חובה לישראל, בשעה שעולה עמוד השחר, לקום ולהתגבר בשירות ותשבחות לפני הקב"ה. מ"ט משום דנסבין שיראת בתר מלאכי השרת, והקב"ה מצוי למטה עמהם. הה"ד ומשחרי ימצאוננו. וא"ר יהודה ובלבד שלא יפסיק משיתחיל, עד שיתפלל כשהחמה זורחת.

(זהר חדש מדרש הנעלם יח, א)

הוא זמן טוב לתפילה

וזה שער השמים - וישכם. לומר שבעלות השחר פותחין שער השמים והוא זמן טוב לתפלה.

(בעל הטורים בראשית כח, יז)

גודל החשיבות להיות ניעור בשעת עלות השחר

ודע כי העיקר הוא שצריך להשתדל בכל כחו לעסוק בתורה כל חצות לילה עד שיעלה עמוד השחר, וילך להתפלל, ולא יפסיק בשינה כלל, ודבר זה אין למעלה ממנו, אבל אם אין באדם יכול' להיות נעור כל חצות אחרונה של הלילה, אז יקום ממש בחצות ויבכה על החרבן כמו חצי שעה כנ"ל ואח"ך תעסוק בתורה שעה אחרת ותכוין לשני הכוונות הנז', ואח"ך תחזור לישן, ובלבד שתחזור ותקום כמו חצי שעה קודם עלות השחר ותחזור לעסוק בתורה באופן שקודם שיעלה עמוד השחר תהיה מתקשר עם השכינה רחל הנז', וכאשר הגיע עלות השחר אשר אז עולה השכינה עם דודה באצילות כנודע הנה ימצאוהו נעור ומתקשר עמה בסוד בני היכל' דמטרוניתא ותעל' אותך עמה בעת עלותה בתפלת השחר, וז"ס אעירה שחר אני מעורר השחר כי העיקר הוא שיהא ניעור בעת עמוד השחר.

(שער הכוונות דרושי הלילה דרוש ד)

סגולה לבנים

השירות והתשבחות שאומרים קודם עלות השחר, סגולה גדולה לבנים. גם לאשה שנחסר חלבה, גם לאשה שהיא כעסנית. גם השתדלות בפדיון שבוים מסוגל לבנים.

(סגולות ישראל מערכת ב אות ל, יו"ל ע"י הרה"צ רבי שבתי פרייזלער אבד"ק אורשיווע)

קליפה העומדת בשעת עלות השחר

וימן האלהים תולעת בעלות השחר למחרת. כמו שידוע כי בכל עלות השחר עומדת קליפה אחת שרוצה ליטול את כל השפע, ונקרא 'תולע', והוא נגד שם ראשון של מ"ב שהוא בבקר מדרש של אברהם כידוע ליודעי חן, ועל זה באה עולת תמיד נגד תולע, וזה אמרו ותך את הקיקיון וייבש, שנטל עשרו להודיע כי טובת עולם הזה אין.

(ביאור הגר"א יונה ד, ז)

מסוגל שיחולו הברכות

איתא בזוהר הקדוש במדרש הנעלם, שבעלות השחר משוררים המלאכים והכוכבים, ומתקיימת הברכה של כל אדם, וכן יעקב אבינו ע"ה אמר בעלות השחר (בראשית לב, כז) 'לא אשלחך כי אם ברכתני', נמצא דאז הזמן מסוגל שיחולו כל הברכות, אפילו מבני אדם פשוטים.

(אורח צדיקים, אות מט עמוד צד)

סגולה להצלחה

סגולה להצלחה ולעלות לגדולה קום בעלות השחר ותצא לאויר ותאמר שבעה פעמים מזמור ל"ט עם השם שלו, ה"י יהי רצון מלפניך ה' השם הגבור והנורא שתרומם קרני ומזלי ותצליח אותי מהיום ועד עולם אמן אמן סלה סלה סלה.

(שער הצלחה אות לג)

קפידא מלומר סליחות בקדרותא דצפרא

בזוהר וישלח קע"ח [ע"א], אמר ליה בגין דכד נפיקנא לא הוי זמן צלותא ולא מטא זימנא דק"ש, השתא דשמשא נהיר צלינא, אבל עד לא נפקנא לאורחא בעינא בעותא מיניה ואמלכנא ביה, אבל צלותא דא לא צלינא דהא אנא אשתדלנא באורייתא מפלגות ליליא, וכד אתא צפרא עד כען לא הוי עידנא לצלי צלותא, בגין דההוא שעתא דקדרותא דצפרא אשתכח, אתתא משתעיא בבעלה ואינון ברזא כחדא, דבעיא איהי למיהך למשכנא בעולמתהא דיתבי בהדה, ובגין כך לא בעי ליה לבר נש למיפסק מילייהו דמתחברן כחדא ולאעלא מלה אחרא בינייהו, והשתא דנהיר שמשא בעינא בעותא לצלאה כמה דאוקמוה דכתיב [תהלים ע"ב] ייראוך עם שמש וכו' לנטרא נהורא דשמשא בהדן לאנהרה לה דהא יראה בהדי שמשא איצטריך ולא לאפרשא לון, וכד לא נהיר יממא לאו הוא יראה בהדי שמשא ואצריכא לחברא לון כחדא, ודא הוא עם שמש עכ"ל.

[תרגום: אמר לו, משום שכשיצאתי לא היה זמן תפלה ולא הגיע זמן קריאת שמע. עכשו שהשמש מאירה, התפללתי. אבל עד שלא יצאתי לדרך, בקשתי בקשתי ממנו ונמלכתי בו, אבל תפלה זו לא התפללתי. שהרי אני עוסק בתורה מחצות הלילה, וכאשר הגיע הבקר, עד עכשו לא היה זמן להתפלל תפלה, משום שאותה שעה של קדרות השחר נמצאת אשה מדברת עם בעלה והם בסוד כאחד, שהיא רוצה ללכת למשכנה עם עלמותיה שישובות עמה, ולכן לא צריך האדם להפסיק דבורם כשמחברים כאחד ולהכניס דבר אחר ביניהם. ועכשו שהאיר השמש, הוא זמן התפלה להתפלל, כמו שבארוהו, שכתוב (תהלים עב) ייראוך עם שמש. מהו עם שמש? לשמר אור השמש עמנו להאיר לה, שהרי יראה עם השמש צריך, ולא להפרידם. וכשלא מאיר היום, הוא לא יראה עם השמש, וצריך לחבר אותם כאחד, וזהו עם שמש].

ומשום הכי ראיתי כמה מאנשי מעשה נמנעים לומר סליחות בקדרותא דצפרא, ועי' במקדש מלך שכתב שאין קפידא רק בתפילת שמ"ע אבל סליחות ותחנונים מותר לומר.

(אגרא דפרקא אות קמז)

אמירת פרק שירה בעלות השחר

ועל ששאלת אם אומרים שירה זו בכל יום או בכל שבוע או חדש נראה לומר שאומרים אותה בכל יום בבקר שאז נהנים מיצירת העולם וכמו שהאנשים לאור הבקר יקומו להודות לאל יתברך על שהחזיר נשמתם לגופם שהוא כעין יצירה חדשה, כן כל הברואים נהנים בעלות השחר מיצירתם ואומרים שירה.

(הקדמת המבי"ט לפרק שירה)

ברכת הצדיקים

אאזמו"ר הרה"ק מקרעטשניף זי"ע כאשר יהודי הוצרך לישועה גדולה, ולא עלתה בידו להעתיר ולפעול בעדו בכח תפלתו הזכה, היה מייעצו שיגיע אליו בין העלות לנץ החמה ואז היה מברכו, והרבה זכו אז להפקד בישועות.

(דרך אמונה, תולדות תשפ"א)

בעלות השחר - ברכה מקובלת אף לשאינם זכאים

איתא בזוהר חדש (בראשית ד"ה יהי אור) **בקדרותא דצפרא מסוגל לברך את ישראל כל משאלות לבבם**, ונלמד הדבר מגזירה שוה, נאמר כאן (בראשית א ד) וירא אלקים את האור כ"י טו"ב, ונאמר התם (במדבר כד א) כ"י טו"ב בעיני י"י לברך את ישראל.

והנה נלמד הדבר בגזירה שוה דוקא, נ"ל דהנה ג"ש בי"ג מדות שהתורה נדרשת בהם מכוון נגד מדת רחום שבי"ג מדות הרחמי"ם, והנה נאמר (שמות לג, יט) ורחמת"י את אשר ארחם, אף על פי שאינו כדאי (ברכות ז), על כן נלמד הדבר בג"ש, שתהא הברכה מקובלת אע"פ שאינם זכאים ח"ו.

(אגרא דפרקא אות רסז)

נטילת ידים בעלות השחר

בשבתו [של הרה"ק רבי מנחם מנחום משטפנשט] על סעודת נישואין מבנו הה"צ ר' [אברהם] מתתיהו זי"ע ונמשך הסעודה עד אור הבוקר, ופתאום קרא ליתן לו מים ליטול ידים, [מכיון שעלה עמוד השחר] ואמר: לפלא הידים בעצמם מרגישים בעת שצריכים נטילה. [וכך כתב בשו"ע או"ח ס"ד סי"ג: אם היה ניעור כל הלילה יש להסתפק אם צריך ליטול ידיו שחרית להתפלל ולהעביר רוח רעה מידיו, הג"ה ויטלם בלא ברכה].

(אמונת אמת שטפנשט)

אם הקב"ה ירצה יאיר השחר

בעת חוליו של אדמו"ז מסאדיגורה זי"ע אחרי שנשתחרר ממאסר, ואחיו הקדושים באו לסאדיגורה לבקרו. רבינו אדה"ז משטפנשט זי"ע היה נוכח באחד מביקוריו התכופים של הרופא הגדול אצל החולה, וכשיצא הרופא מחדרו של החולה היה נשמע ממנו שאין עוד שום אפשרות - בדרך הטבע - שיתרפא. רבינו אדה"ז משטפנשט לא שעה כלל לדברי הרופא, אלא פנה לאלה שסבבוהו באותה שעה ואמר: הרה"ק רבי ועלווילע מטשערניסטראה אמר למשמשו לפנות בוקר [וי"א שהיה זה הרה"ק רבי וואלף מזיטאמיר זי"ע לתלמידו ומשמשו הנאמן רבי שניאור ז"ל] **שיצא לחוץ, לראות אם כבר האיר השחר. ויצא, אך לא הבחין אם באמת כבר עלה השחר או לא, אבל היה משוכנע שבוודאי זה עתה יהיה בכל רגע עלות השחר. ובכן נכנס ובא לפני הרה"ק זי"ע ותשובה בפיו ואמר: ס'איז שוין מחייב טאג צו ווערן,** [- הנה השחר מחוייב לעלות] **ונתרגש הרה"ק זי"ע בשמעו ממנו את הביטוי 'מחוייב', ואמר: "מה זה מחוייב?! אם השי"ת יצווה שיהיה יום יהיה יום, ואם לא יצווה שיהיה יום אזי לא יהיה יום".**

וסיים רבינו אדה"ז משטפנשט זי"ע: מאחר שאנו רואים שאצל הצדיקים הגדולים אפי' הדברים שנחשבים בוודאי לכדרך הטבע, הרי זה אצלם שלא כדרך הטבע. א"כ להיפך נמי, מה שנחשב לשלא כדרך הטבע, יכול להיות אצלם כבדרך הטבע. וא"כ אין בדבריו של הרופא כלום. ואכן כעבור שעה נעשה הקלה טובא במצבו של רבינו אדמו"ז מסאדיגורה זצ"ל.

(אמונת אמת - שטפנשט עמוד קנ"ב)

חכמי רומניה

האהל על קברו במרכז בית העלמין זכרון מאיר
ב"ב, נראה מימין אהל אדמורי בית ויז'ניץ

הרה"צ המקובל רבי משה יהושע לנדמן זצ"ל

מח"ס הגהות ופירושים על ספר הגלגולים, מנו"כ בביה"ח "שומרי שבת" ז"מ בני-ברק.

נסתלק י"ד כסלו ה'תש"ב ומנו"כ בבית העלמין שומרי שבת ז"מ בני ברק

הולדתו וצור מחצבתו

רבינו הרה"צ רבי משה יהושע לנדמן זצוק"ל נולד ביום כ"ט בכסלו, נר חמישי של חנוכה, בסביבות שנת ה'תר"נ, בעיר ניקילייב, לאביו אדמו"ר הגה"ק רבי יחיאל מיכל לאנדמאן זצוק"ל מניקילייב ולוצק, ולאמו מרת גיטל בת אדמו"ר הרה"ק ר' מרדכי ליברזאהן זצוק"ל מקישיניעב. שמו בישראל נקרא 'משה יהושע' ע"ש זקן זקינו מצד אימו הרה"ק רבי משה יהושע מפיקוב, בן הרה"ק רבי ישראל מפיקוב, בן הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זצוק"ל זיע"א.

ימי נעוריו ונישואיו

בהיותו צעיר לימים נפטרה עליו אמו, ולאחר נישואי אביו בזוו"ש נתגדל בבית זקינו אבי אביו אדמו"ר הגה"ק ר' אברהם לאנדמאן זצוק"ל משיפטיווקא, אותו החשיב כרבו המובהק.

כבר מנעוריו התעלה בתורה ועבודת ה' מתוך קדושה וטהרה. לימים סיפר כי בהיותו צעיר לימים -כבן ארביסר- כבר חשקה נפשו לבוא גם בשערי חכמת האמת, וביקש מזקינו הרה"ק רבי אברהם זצ"ל שיכניסו לפרדס חכמת האמת. אמר לו זקינו שיעשה לזה הכנה רבתי ויקפיד לטהר ולקדש את עצמו בכל עת. ואכן, בהגיע עת רצון בצפרא דשבתא, החל זקינו לעסוק עימו בחכמת האמת בראותו בו כלי מוכן לקבל.

בימי בחרותו נסע להקביל את פניהם של שני 'ר' מרדכי'לך' שהיו מזקני צדיקי הדור ברוסיה: הרה"ק ר' מרדכי דב מהורנסטייפל [חתן הגה"ק מצאנז], והרה"ק ר' מרדכי מטשארנאביל-לאיעב. רבינו סיפר על עצמו, שבהיותו בשב"ק בלאיעב, קירבו הרה"ק וכיבדו בברהמ"ז בסעודתא דצפרא דשבתא, ורבינו ספג אל קרבו מרוממות הנהגתו בקודש של הרה"ק מטשערנאביל-לאיעב.

בהיותו כבן שיתסר, בא בברית הנישואין עם זוגתו הצדקת בת הרה"ק ר' יעקב שמשון שפירא זצוק"ל מסלאוויטא. שמחת הנישואין נערכה בעיר ניקילייב ביום י"ז באלול ה'תרס"ו.

ברבנות העיר בענדר

זמן קצר לאחר נישואיו, כבר היה פקיע שמיה כמורם מעם ויקראו אחריו מקודש מקודש, ובאה אליו משלחת מהעיר בענדר שבמזרח חבל בסרביה רומניה על גבול אוקראינה, בבקשה שיבוא לשכון כבוד בעדתם. בהיות המצב ברוסיה מסוכן לגוף ולנפש עקב עליית הקומוניסטים לשלטון, נעתר רבינו לבקשתם ועקר לשם בסביבות שנת ה'עת"ר, ושכן שם כבוד קרוב לשלושים שנה, כולם שוים לטובה ביגיעת התורה"ק בנגלה ובנסתר ובעבודת ה', כשבית-מדרשו מהווה מקור אור לתורה וחסידות לקהילתו ולעיר כולה.

ברבינו נתקיים ל"ע מאמר הכתוב "כי את אשר יאהב ה' יוכיח", עם פטירתם של כמה מיוצאי חלציו בלידתם, ופטירתו של בנו הצעיר מרדכי ז"ל בהיותו רך בשנים. כל זאת בנוסף להיות זוגתו הצדקנית חולנית וכאובה מאד מהצרות שפקדוה, כך שנאלצו לנסוע למקומות נופש ומרפא. אולם בגזירת עליון נפטרה זוגתו לבית עולמה בעת שהיו על הרכבת

בחזרתם לבענדר, והובאה למנוחת עולמים בעיר קישינעב בסיועו של רב העיר הגאון הגדול הגרי"ל צירלסון זצ"ל הי"ד.

מבענדר לגאלאץ

בחודש אלול שנת ה'תרפ"ה בא רבינו בברית הנישואין בזוו"ש עם בת הרה"ק מרדכי זוסיא טווערסקי זצוק"ל אדמו"ר מטריסק הוצלאס-יאס, מגזע קודש טשארנאביל ורוז'ין - המגיד הק' ממעזריטש, המאור עינים, הר"ר זושא מאניפולי, הרה"ק מרוז'ין, הררמי"ל מסאסוב זיע"א, ולמעלה בקודש.

בסביבות שנת ה'תרצ"ו, עקב הרעת מצב הפרנסה בעיר בענדר, עקר רבינו את דירתו ובית-מדרשו לעיר הנמל גאלאץ, שם היה בה קיבוץ גדול של יהודים, ודר שם עד שלהי המלחמה. בתקופה היותו בגאלאץ, בראותו את מצב הדור וגודל הנסיונות, חגר מותניו בקדושה להשפיע ולהילחם בירידת הדור ברוחניות, ועשה זאת הן בכתב והן בעל-פה בכתיבה ודיבור לפי ערך וסגנון הדור, לרומם הדעת וההשגה ביראת-שמים ובשמירת תורה ומצוות אל מול רוח הסערה ובלבול הדעות הכוזבות.

שנות המלחמה והמעבר לבוקרשט

בשנות הזעם היתה העיר גאלאץ תחת שלטון רומניה אבל היתה כפופה לנאצים ימ"ש, בכל אותם הימים סבלו היהודים בגאלאץ מרדיפות ורציחות, עבודת פרך והגליות, הן מצד הקומוניסטים והן מצד הנאצים ימ"ש, וזמנים רבים היתה סכנת מוות מרחפת עליהם מדי יום. באותם ימים חשוכים היה רבינו למשען עוז לעמו ונחלתו לבל ידח ממנו נדח, ומסר נפשו לחזק לבבות נשברים ולעודד ולייעץ, להפיח רוח תקוה ובטחון לכל סובביו.

מעשה שבאו אליו קבוצת אנשים שנשלחה לעבודות כפיה, ונפשם מרה עליהם על שיצטרכו לעבוד בשבת קודש. יעץ להם רבינו שילבישו עצמם בשבת קודש בקצת מלבושי שבת, כדי שלפחות יזכרו שהיום ש"ק, וכן עשו. כשהופיע הממונה מצד הממשלה ושאלם מה יום מיומיים ומדוע הם לבושים בהידור, אמרו לו שהיום יום שבתון להם, ונגעו הדברים לליבו ופטרם מעבודה ביום זה, ויהי לפלא.

בביתו שבבוקרשט

בכל אותה התקופה לא חדל רבינו מנסיונותיו לקבל אישור עליה לארה"ק, והרבה במכתבים ובקשות עבורו ועבור כל משפחתו. בשנת ה'תש"ד הודיעוהו ממשרד הממונים בבוקרשט שנתקבלה ויזה עבורו ועבור משפחתו, וע"כ עקר דירתו מגאלאץ ונסע לעיר בוקרשט. אולם לצערו לא עמדו הללו בדיבורם, והוא נאלץ להשתקע בבוקרשט ולדור בה תחת אימי שלטון הקומוניסטים עד עלותו לארה"ק. ברוב פרישותו לא יכל רבינו לסבול את הצורך להתהלך ברחובותיה הפרוצים של העיר בוקרשט, ע"כ הסתגר בביתו למשך שש שנים רצופות בהן לא יצא כלל מפתח ביתו. באותן שנים נעשה ביתו נעשה בית ועד לחכמים ולפליטים מאחבנ"י, ואף היה עורך בו את שולחנותיו בש"ק. יחד עם זאת, כל אותו זמן המשיך רבינו לבקש ולחפש דרך לקבל אישור עליה לארה"ק משאת נפשו.

לארץ הקודש

בתחילת שנת תש"ח הצליחו בתו וחתנו הגה"צ ר' שלום מיכלאוויטש וילדיהם לעלות לארה"ק. בשלהי חורף ה'תש"י הגיע אליו סוף סוף אישור עליה לארה"ק לו ולבנו וכלתו ובנם, לאחר השתדלותו הרבה של הרה"ק ר' יצחק מבאהוש-שפיקוב זצוק"ל. לקראת יו"ט פסח שנת ה'תש"י, חנן רבינו את פני ארצנו הקדושה משאת נפשו. בתחילת שהותו בארה"ק התגורר כשנה בבית חתנו ובתו שגרו בת"א, עד שנמצאה עבורו דירה בעיר יפו בשכונת גבעת עליה. בשנת ה'תשי"ז עקר דירתו לבני-ברק וקבע מושבו ובית-מדרשו ברח' אברהם (כיום רח' הרב קוק), שם התגורר עד הסתלקותו.

בארה"ק נתקבצו סביבו שרידים ממשפחות חסידיו מבענדר ומגאלאץ ובנו מחדש את בית-מדרשו, ועליהם נוספו כמה וכמה אנשי סגולה, מהם רבנים ואנשי מעלה אשר שמע קדושתו הגיע לאוזניהם ועלו והתכנשו להסתופף בצילו ולשמוע לקחו בתורת הנסתר.

למרות כל זאת, עם הגיעו לארה"ק השתדל להתרחק

הרה"צ רבי משה יהושע מבענדר בצעירותו בתקופת רומניה

הרה"צ רבי משה יהושע לנדמן מבענדר

מכל עניני פרסום והנהגה ואחז במידת הצניעות ביתר שאת, ובפרט כשעבר לבני ברק, שם כמעט לא יצא מביתו. כשרצו לצרפו למועצת גדולי התורה בארה"ק, ע"פ בקשת והמלצת ש"ב הרה"ק מקאפטשניץ זצוק"ל, דחה את ההצעה ברצותו להתרחק מכל עניני פרסום. גם בתוככי בית-מדרשו היה מסתיר את תפילתו, הנהגתו ולימודו בחדר לפנים מחדר, וכשהיתה דלתו פתוחה לקהל לקבל פתקא דרחמי היה עוסק באמירת תהילים וזה היה הספר היחיד על שולחנו. רק בימים-נוראים ובימים-טובים היה יוצא להתפלל לפני העמוד ותוקע בשופר, וכן היה עורך שולחנו בביהמ"ד בעידן רעווא דרעווין.

תורה מתוך קדושה ופרישות

למותר להכביר במילים על כח תורתו ודבקותו בה בקדושה משחר נעוריו ועד זיבולא בתרייתא, בהשאירו אחריו כתבים רבים בפרד"ס התורה, ונביא כאן מעט ממה שכתבו עליו תלמידיו המובהקים.

העיד תלמידו המובהק הגה"צ ר' יהודה לייב דרמר זצ"ל אבד"ק באקוי ברומניה ובארה"ק רב רמת עמידר במכתבו: "הוא הגבר הוקם עול התורה וכארי יתנשא, לא מש מאהלה של תורה ועבודה, גם בלילות לא שכב לבו וכו' כדרכו בקודש לילה כיום יאיר כחשיכה כאורה תדיר על משמרתו, נהירי הוי ליה שבילי דאורייתא הנגלה, ורב כחו בנסתר בכתבי האריז"ל, והכל היה שגור על לשונו, מילא כריסו משופרי שופרי ונהורא עמיה שרא וכו' וקיים באמת 'טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף'. כתביו הק' המה לבד היו עזבונו, לא כסף ולא זהב וכו'. היה עוסק בדברי תורה הרב דומה למלאך ה' וכו' כל רז לא אניס ליה וכל טמירא גליא ליה, שבילי דשמיא הוי נהירין ליה, ושבע ודשן מפרי עץ חיים, והיה עוסק כל היום באמרות ה' אמרות טהורות לטהרו ולקדשו בהאי עלמא הבל הבלים זוכך חומרו, לא שח שיחת חולין כמאמר אוה"ח הק' עה"פ 'אלה הדברים אשר דיבר משה', אלה הם הדברים אשר דיבר כל ימיו וכו'".

תלמידו הגר"ש דבליצקי זצ"ל כתב במכתבו: "עוד מנעוריו בחר לו ללכת בדרך העולה בית ק-ל להיות מיחידי סגולה השרידים אשר לפני ה' ממחצדי חקלא דאינון זעירין בשולי כרמא, ובד בבד עם התקדשותו להיות כולו לה' ופרישותו וצניעותו המופלגת, עלה ונתעלה הפלא ופלא בחלק הנסתר שבתורת כתבי רבינו האריז"ל וזוה"ק והתיקונים נוסף ללימודי הנגלה בתוה"ק וכו' שקרוב לחמישים שנה עמל ויגע שם לבד בחלק הזה של תוה"ק. ואמנם היה בקיא נפלא בכל כתבי האריז"ל וכו' עם תוקף צניעותו ופרישותו המופלגת וכן שקידתו המופלגת וכו'. פרישותו מעניני העולם היתה עד כדי כך שכמעט ולא נראה ברחוב, ובהילוכו פעם ברחוב וכמו כן בנסעו פעם במכונית לבקר את דודו כ"ק אדמו"ר מהוסיאטין זצ"ל, לא מצא את הדרך לחזור לביתו וכו'. פרישותו תבעה ממנו גם סיגופים שאותם קיים בנפשו אך לא הורה לאחרים, ובהיותו עדיין בחו"ל דר ברומניה בערי בענדר וגאלאץ היה הולך לביהכנ"ס עם מטריה גם ביום רגיל כסגולה לשמירה מופלגת מהסתכלות" וכו'.

*

רבינו עצמו, במכתבו לחותנו כ"ק אדמו"ר מטריסק, הוצרך לגלות טפח מדביקותו בתורה"ק וכתב בין הדברים: "רוחי מרחפת, בין ערפלי טוהר מעופפת, באהבתה שואפת, לשתות בצמא מנהרי נחל דבש וחלב, נוטפות משדי תבונה, מאשכולות גפן פוריה וענפה, תורת ה' תמימה ברה כחמה". ובאחת מהקדמותיו כתב כך: "יען כי טבע זאת החכמה להיות נסתרה ונעלמה, וככל אשר נשתדל לגלות צפונתיה כן תוסיף להתעלם ולהסתיר פניה, לכן איש אשר נשאו ידבנו לבו לבוא חדריה לטעום מדבשה להתענג מאורה, לא ייעף ולא ייגע לשקוד על דלתותיה, וכל כוחות נפשו ישעבד לעבדה ולשמרה, ובבכי ותחנונים ישפוך שיחו לפני יוצר רוחו'.

*

לרוב היה יושב מעוטר בטו"ת רוב היום ועוסק בתורה, והיה טועם רק לעיתותי ערב. היו לו זמנים קבועים לסדרי לימודו בתורה"ק ולא היה מבטלם בעד כל הון דעלמא, אפילו כשהיה חשש להפסד רב. הוא היה תובע ומבקש נקיות הגוף והבגדים גם בחיצוניות ללימוד תורת הנסתר, והיתה דעתו הק' שאין מן הראוי ללומדה מי שאין מלאכתו מלאכה נקיה.

תפילה

תפילתו היתה באריכות עם כוונות, והיה עומד כשעה שלימה כמעט ללא זיע כשאגודליו תחובים באבנטו ולא היה מרגיש בכל הנעשה סביבו. היה מתפלל בחדר סגור והיה דופק על דלתו כשסיים, והיה לו מנין מיוחד שהמתין לו לחזרת הש"ץ ולקדיש. גם הק"ש שעל המטה היתה באריכות גדולה. בין כתביו נמצאו הרבה יחודים שסידר ע"פ האריז"ל, שהיה מכוון בעתות רצון.

היה מעורר על אמירת תהילים בכל עת, ובפרט בעת צרה או קושי הורה לומר כל התהילים בלי הפסק, וציין גם בפרט לומר קאפיטלאך - כ' קכ"ג קכו' קכח' קלג', וכן לומר קאפיטל כ' - י"ב פעמים בזה אחר זה. אמנם היה מורה שלא להתפלל בדרך תביעה וטענה אלא לשפוך נפשו בתחנונים שוב ושוב עד בוא הישועה. בסידור הכוונות שסידר לעצמו סידר ג"כ נוסח התפילה המקובל בידיו מאבוה"ק.

מצוות, שבת ומועדים

ההכנה לקיום מצוותיו ית' ולקבלת הזמנים המקודשים וקיומם בפועל עם מצוותיהם התלויות בם ביגיעה ודיקדוק בכל פרטיהם דקדוקיהם ומנהגיהם המקובלים מדור דור מתוך חיבוב ושמחת מצוה, היו לחם חוקו. היה עמל להאיר בפנים מאירות ומסבירות את אור המצוות וש"ק ומועדי ה' לכל קהל עדתו ובאי היכלו, לכל אחד ואחד כפי כוחו ודרגתו.

לדוגמא יצויינו כאן כמה הנהגות והוראות שנמצאו במכתביו או נשמעו מצאצאיו: כשכתב לעצמו תפילין, היה באותם ימים שרוי בתענית ושאר סדרי קדושה והבדלה, והיה טובל לפני כתיבת כל שם. הורה להלביש טלית-קטן כשר לנערים מיד בהגיעם לג' שנים, וטרח בזה בעצמו לנכדיו תוך שהוא מזהירם לשמור שלא יפסלו החוטים. דעתו היתה שאפשר לצרף את ב' חצאי הכריכות לכריכה אחת למניין ז' כריכות על הזרוע בתפילין, עכ"פ בשעת הצורך כשהרצועה קצרה וכדו'. היה מורה לנכדותיו להדליק נרות ש"ק בברכה מגיל ט' שנים, כמקובל בידו מאבוה"ק.

היה מחשיב ומדקדק על מאכלי ש"ק הנהוגים בכלל ישראל, והיה דורש בשמותם רמזים נפלאים בסגולתם לרפואה וישועה ולהתחזקות באהבתו ובירא'ת ית'. היה טורח ויגע בהידור ד' מינים וסוכה ובמצוות מצה וד' כוסות בכל חומרותיהם ודקדוקיהם, ואפילו בימי הזעם היה טורח חודשים רבים לפני יו"ט לדאוג ככל האפשר למען יוכל לקיים מצוות אלו על הצד היותר טוב ומהודר, והיה מוציא על כך ממון רב וטרחה גדולה.

אהבת ישראל

מושבו היה בין יהודים פשוטים ותמימי דרך, כמאמר הפסוק "וירד משה אל העם" וכך השפיע עליהם כפי דרגתם. דרכו היתה לקרב כל אשר בשם ישראל יכונה, והיה מקרב בעבותות אהבה גם את הרחוקים כשהוא מתיגע רבות לעוררם על שמירת תו"מ, והתרעם על מי שהוציא לעז וקטרג על כל יהודי באשר הוא.

אמר תמיד כי תפקידנו בימים אלו לקרב ולא לרחק, וכל תקנה וגדר הרי הם כמחסום ומניעה למי שאינו מתאים להם וח"ו ימנע עצמו מלבוא לביהמ"ד בשל כך. אך למרות כל זאת, נמנע בתוקף מלקחת תרומות ונדבות שבאו מידי רשעים או מארגונים שאין רוח חכמים נוחה מהם, וק"ו ממחטיאי הרבים, כדי שלא להיות תחת דעתם והשפעתם, וגם כשלא היה ניכר מקור הכסף היה מרגיש בקדושתו שאינו ממקור טהור.

היה מתייצב בעוז לעזור לאלמנות ויתומים בפרט ובכלל להציל עשוק מיד עושקו. פעם רדף ואיים גברא אלימא שאינו מזרע ישראל את אחד מבני קהילתו, ורבינו עניש וקטיל ליה בקפידתו עד שלא קם משנתו עוד באותו היום.

קרה שחטאו כנגדו אנשים מזרע ישראל וגנבו מביתו בעצם יום הש"ק חפצים יקרי ערך ובתוכם פמוטים שהיו ירושה בידו מאבותיו הק'. כשנתפסו ע"י רשויות הנוכרים, הלך בעצמו בעצם יום הש"ק לבית-המעצר ופעל לשחררם מיד ע"י שהוא מוחל ומוותר להם על הגניבה, ואמר למקורביו שאם רצונו ית' שיהיו החפצים שוב ברשותו הרי שיד ה' לא תקצר שיהיה כך גם בלא מעצרם ותפיסתם ע"י נוכרים. ואכן, מיד בלילה לאחר שחרורם, באו לביתו והחזירו הגניבה.

נוסח מצבתו

בבית העלמין שומרי שבת זכרון מאיר בב"ב הוקם אהל על קברו וחלק מבני משפחתו בהם חתנו ותלמידו הגרא"ל דרמר זצ"ל רבה של המת עמידר ומגדולי מעתיקי תורתו ומנחילה בתורת הסוד, אהל אדמו"ר בנדר סמוך לאהל אדמו"רי ויז'ניץ להלן נוסח המצבה:

פ"ה [!]	נכד גאונים וצדיקים קדושים וטהורים
ינוח בשלום אוצר בלום	רבותינו הרא"ש ובעל הטורים
מאבני נופך ספיר ויהלום	והשל"ה והב"ח והט"ז ועטרת זקנים
כותר כתרים לתורה ולתעודה	ומגזע תרשישים עמודי ויסודי עולמים
מפנינים יקרים וכל שכיות החמדה	הבעש"ט ר' פנחס מקוריץ ר' יצחק
הרה"צ המפורסם מורנו ורבנו	מדרהובי'ץ
הרה"צ משה יהושע לנדמן	הרב ייבא הרב מברדיצב הרב מסטרליסק
בהרה"צ מוהר"ר יחיאל מיכל ולולה"ה	זצוק"ל לה"ה זי"ע

מצבת זוגתו (בזו"ש) הרבנית ינטא דבורה ע"ה ב"ק הרה"צ רבי מרדכי זוסיא טברסקי האדמו"ר מהוצלעס-יאס

רצון יראיו יעשה

נודע בשערים כוחו הרב כפועל ישועות בתפילתו והבטחתו אמת, ובפרט בערוב ימיו בישיבתו בארה"ק עת השתוללה מחלת שיתוק הילדים 'פוליו', שרבים שחרו לפתחו להזכר לפניו בפתקא דרחמי, והוא היה מעתיר כנגדם ופועל גדולות ונצורות. לרוב היה אומר במדויק האם וכמה ומתי תבוא הישועה, לאחד אמר שיתרפא לגמרי ביום פלוני ולמשנהו אמר שיתרפא בגופו ובידיו אבל לא ברגליו או שישאר עוד רושם, ולאחר אמר שבערוב ימיו תחזור המחלה בחלקה, ולא נפל מדבריו ארצה גם ברבות השנים אחר פטירתו, ויהי לפלא.

נתקיים בו "רגלי חסידיו ישמור ולא יאונה לצדיק כל און", ומן השמים השגיחוהו לקיים רצונו ובעת הצורך גם לתבוע על כבודו ברוחניות ובגשמיות, הן בחו"ל בשבתו בביתו, הן בימי הזעם והן בארה"ק. לדוגמא, פעם בחוה"מ בהתאסף עם בביתו נאווה קודש גילה דעתו הק' שלא ניחא ליה שישתמשו בטייפ בעת האסיפה ובעת דיבורו מפאת קדושת המועד. אחד הנוכחים העיז בנפשו להפעיל טייפ בסתר, וכשרצה לשמוע את ההקלטה נוכח לשמוע כי הכל נשמע ונקלט חוץ מקולו של רבינו, ויהי לפלא.

שכון ארץ ורעה אמונה

חיבת ארץ הקודש ומעלת ישיבתה ותשוקת נפשו אליה, עולים הרבה מכתביו וממכתביו, ואכן זכה והגשים את משאת נפשו. מיד בחודש הראשון לעלותו לארץ, התהלך בארץ וביקר במקומות הקדושים שהיה אפשר ללכת אליהם בירושלים עיה"ק ובגליל, ובפרט לציון המצוינת במירון. בכל עת רצון היה עולה לציון הקודש במירון וכתב לעצמו סדר ההשתטחות שסידר מהכתבים לפי השגתו הק'.

גם בכל עניני אמונה ובטחון ושמחה היה דרכו לחזק ולהשפיע לקהל עדתו ובאי היכלו, ועמל רבות להשריש יסוד אמונת אומן המקובלת בידינו מהבעש"ט הק' 'אשר העמיק והרחיב ענין האמונה בהשגתחו הפרטית ית' שהיא על כל תנועה קלה של כל יצורי תבל, וגם על קש נידף פקוחות עיני ההשגחה העליונה אל מי מארבע רוחות השמים יפנו שתי קצותיו'. הוא היה מרבה לחזק בענין גודל כח התפילה והבטחון מתוך שמחה להמשיך ישועה ופרנסה ולהכרית כל מפריע, והיה מדריך את שומעי לקחו להתחזק בשמחה ובישוב הדעת מתוך בטחון ברחמיו ית' כאב על בנים. ליושבים בארה"ק היה חוזר ומעורר להתחזק באמונה ובטחון בארץ אשר עיני ה' אלוקיך בה תדיר, ולעמוד בעוז בכל הקשיים אשר יכולים להתעורר בישיבת ארה"ק אשר נקנית ביסורים של אהבה.

בקרב קדושים יתהלל

צדיקי דורו שהכירוהו, היתה תהילתו בפיהם וחלקם היו עימו בידידות קרובה. מהם ייזכרו לטובה דודיו האחים הקדושים כ"ק אדמו"ר הרה"ק ר' משה יהודה לייב מפאשקאן וכ"ק אדמו"ר הרה"ק ר' יעקב מהוסיאטין האהלי יעקב שהעריציהו כרום ערכו, והרה"ק מפאשקאן היה שולח למבקש ה' בתורת

הנסתר להסתופף בצילו, והיה אומר שזכותו הגדולה היתה למגן לכל מדינת רומניה. ש"ב כ"ק אדמו"ר הרה"ק ר' יצחק מבאהוש-שפיקוב זצוק"ל טרח בעצמו לסדר עבורו אישורי עליה לארה"ק, ובהגיע לידיו האישורים הקדימו לפני עצמו למהר עלייתו לארה"ק. ש"ב כ"ק אדמו"ר הרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל מקאפיטשניץ זצוק"ל הכיר מעלתו והציע לצרפו למועצת גדולי התורה בארה"ק.

כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק ר' יעקב יוסף מסקווירא זצוקללה"ה היה בידידות קרובה עימו עוד מימיהם ברומניה [הם הכירו זא"ז ככל הנראה בעיר יאס שבה התגוררו הרה"ק מסקווירא וחותנו של רבינו, ולאחר המלחמה התגוררו שניהם בעיר בוקרשט]. הרה"ק מסקווירא הפליג מאוד במעלתו של רבינו, וכאשר ביקר בארה"ק בשנת ה'תשי"ט הגיע רבינו לקבל את פניו ושמחו מאוד זה עם זה, ואח"כ עלה הרה"ק מסקווירא לבקרו במעונו בבני-ברק.

כ"ק אדמו"ר הרה"ק ר' אליעזר זוסיא מסקולען זצוק"ל ובנו כ"ק אדמו"ר הרה"ק ר' ישראל אברהם מסקולען זצוק"ל היו מבאי היכלו של רבינו בבוקרשט. כשנסע הרה"ק ר' אליעזר זוסיא מביתו לרגל עסקי הכלל, ציווה את בנו זצוק"ל שישהה בבית רבינו כיוון שהאוויר שם טהור ונקי מכל השפעות זרות ושאינן טהורות.

בעלותו לארה"ק ובבקרו בירושלים עיה"ק נקשר רבינו בקשרי ידידות עם כ"ק אדמו"ר הרה"ק ר' יוחנן מראחמיסטריווקא זצוק"ל, וכן עם הגה"ק המקובל ר' אברהם אהרן סלאטקי זצ"ל, שהיה שח ומשתעי בגודל השגתו בתורת הנסתר.

כ"ק אדמו"ר הרה"ק מהר"א מבעלזא זצוק"ל אמנם לא נפגש עימו, אולם לפחות בשתי הזדמנויות שהזכירו לפניו את שם רבינו שקע בשרעפיו והסכים עם הוראתו בהפליאו מעלת יראתו.

גיסו כ"ק אדמו"ר הרה"ק ר' יעקב אריה מטריסק-לאנדאן זצוק"ל התארח בביתו במשך שנת ה'תשי"ט. בליל יו"ט שני של פסח ערך בביתו את הסדר השני ורבינו פתח את שעריו לרבים שיבואו לחזות בעריכת הסדר של הרה"ק מטריסק.

כ"ק אדמו"ר הרה"ק ר' יהודה משה מאלכסנדר בעל האמונת משה ובנו הרה"ק ר' אברהם מנחם מאלכסנדר זצוק"ל, וכ"ק אדמו"ר הרה"ק ר' אברהם מלובלין זצוק"ל והגה"צ המקובל ר' יוסף וולטוך זצוק"ל, היו מבאי היכלו ומחבורת שומעי לקחו בתורת הנסתר בארה"ק.

אשכבתיה דרבי

בתחילת שנת ה'תש"ב נחלה רבינו בחולי קשה והובא לבית-החולים "שערי צדק" בירושלים עיה"ק. כשיצא מביתו לבית-החולים בפעם האחרונה, נפרד בנשיקות מכל אוצר ספריו. בהיותו בבבית-החולים הזהיר את נכדו כ"ק אדמו"ר מראדוויל באזהרה חמורה שיעמוד על המשמר שלא תגע בו יד אשה כיוון שמימיו לא נכשל בזה. בהכביד עליו חוליו אירע פעם שפתחו את חלון חדרו ונשם עמוקות ואמר שמרגיש שזהו האוויר הקדוש של ירושלים עיה"ק, אבל מכל מקום "הייתי רוצה לילך לביתי", ומזה הבינו שרוצה להיקבר בבני-ברק. לאחר פטירתו הורה לאור זה תלמידו הגאון ר' שריה דבליצקי זצ"ל להביאו לקבורה בב"ב, ששם הכירוהו יותר ויעלו על ציונו.

רבינו נתבקש לישיבה של מעלה ביום י"ד כסלו ה'תש"כ, ונטמן בביה"ח "שומרי שבת" הלפרן בבני-ברק. על קברו נבנה אוהל כמסורת אבוה"ק שם נטמנו אדמורי משפחתו ותלמידו, ומקום מנוחת קודשו נודע למשגב לשפוך שיח בכל עת להפקד בפקודת ישועה ורחמים. בשעת יציאת נשמתו הק' עמד מנין לפניו, וקצת לפני כן פתח עיניו הק' וחייך חיוך נפלא. והעיד הרב סנדר אורי ז"ל, שכל ימיו בבית-הרפואה לא ראה מעמד הסתלקות נשגב כזה. בימי השבעה הגיע בין המנחמים אדם שסיפר שאמנם לא הכיר את הנפטר, אך ב י ו ש ב ו באותו שבוע לפני כ"ק אדמו"ר ה"בית ישראל" מגור, נענה האדמו"ר מגור ואמר שבשבוע זה נסתלקה נשמה גדולה לגנזי מרומים, וכשהלך לברר מי נסתלק באותו שבוע, נודע לו מפטירת רבינו וע"כ בא לניחום אבלים. כשפגש את"כ אדמו"ר מגור את בנו של רבינו, אמר לו שאם היה יודע ממנו בחייו היה נוסע לשבת לפניו.

משמאל לימין: האדמו"ר רבי יעקב דוד מפאשקאן, האדמו"ר רבי משה יהושע לנדמן מבענדר, האדמו"ר ה'אביר יעקב' מסאדיגורה, חתן רבינו הרה"צ ר' שלום מיכלזוביץ מבראד

זרעו אחריו

בתו בכורתו הרבנית מבראד מרת רעכיל מיכלאוויטש ז"ל. נולדה בבענדר בחודש אדר ה'תר"ע והייתה דבוקה באביה ובזכרו כל ימיה ודמותו לא משה מנגד עיניה, נלב"ע ביום יב אב ה'תשנ"ב. חתנו כ"ק אדמו"ר הגה"צ ר' שלום מיכלאוויטש זצלה"ה מבראד היה בן כ"ק אדמו"ר הרה"ק ר' יחיאל מיכל מיכלאוויטש זצוק"ל הי"ד מבראד-קלויזנבורג, בן אחר בן להמגיד הק' מזלאטשוב זיע"א. הגה"צ ר' שלום זצ"ל היה נודע ומפורסם מנעוריו בגאונותו וצדקתו, ורבינו העריצו והעריכו כרום ערכו. לאחר פטירת חותנו רבינו נסע לארה"ב ושם הקים את בית מדרשו בברוקלין והשפיע מאורו לרבים, נתבקש לישיבה של מעלה ביום כ טבת ה'תשמ"ה, זיע"א.

בנו ממלא מקומו

בנו חביבו וממלא מקומו כ"ק אדמו"ר הגה"צ ר' יעקב שמשון לנדמן זצלה"ה. נולד בבענדר בחודש אדר שנת ה'תרע"ג. כל ימי אביו לא זזה ידו מתוך ידו והיה לתלמידו המובהק ויד ימינו בכל דבר. רבינו סמך ידיו עליו עוד בחייו בכמה דברים. קיבל סמיכת חכמים מהגאון הגרי"ל צירלסון זצ"ל הי"ד אב"ד קישינעב. ימיו היו חטיבה אחת לתורה ועבודה בהצנע ובסתר בדחילו ורחימו יחד עם כוונות ויחודים לאוקמי שכינתא מעפרא, וגם בעת שמחת צאצאיו היה מעלה צער השכינה תמיד על ראש שמחתו. היה אוצר בלום בכל כתבי האר"י, והיה לומדם בקביעות עם קבוצה מצומצמת שבחר בעצמו ובתוכם כמה מתלמידי אביו וכמה מרבני וצדיקי דורנו. היה עמל ויגע בתורת הבעש"ט הק' ותלמידיו ודולה ומשקה מהם לרבים, והיה דורש בבית מדרשו דברי תורה בלולים מפרד"ס באריכות בכל סעודה שלישית. היה מכבד ה' בגרונו - עוד בחיי אביו ובברכתו - בקריאתו בתורה ובתפילתו לפני העמוד בימים המקודשים בחן מיוחד מקרב איש ולב עמוק. לאחר פטירת אביו היה קשור לאדמו"ר ה'אמונת משה' מאלכסנדר ו ל ה ג ה " ק ה'סטייפלר' זצ"ל. נתבקש לישיבה של מעלה ביום ט"ז מרחשוון ה'תש"ס בין השמשות.

זוג' מרת מרים בת כ"ק אדמו"ר הרה"ק ר' יחיאל מיכל מיכלאוויטש זצוק"ל הי"ד מ ב ר א ד - קלויזנבורג הנ"ל. עברה את מאורעות ימי הזעם באושוויץ יחד עם ארבעת אחיותיה הצעירות וחירפה נפשה בפועל כל ימי המלחמה בעדן וגם לאחר מכן היתה להם כאם ולמשען עוז בכל ימיהן, נפטרה לבית עולמה ביום כ"ו בכסלו נר שני של חנוכה ה'תשנ"ו, זיע"א.

שושלת בענדער כיום

כיום ממלא מקומו ברבנות בית הכנסת הרה"צ ר' איתמר לנדמן שליט"א בן הרה"צ ר' יחיאל מיכל זצ"ל בן הרה"צ ר' יעקב שמשון בן הרה"צ ר' משה יהושע, המכהן כרב בית הכנסת 'תפילה למשה' ברחוב שמואל הנביא בב"ב, ומשגיח רוחני ור"מ בישיבת 'מאור עינים' ראחמסטריווקא בבית הכנסת הממשיך את מסורת אדמו"רי בענדר מתקיימים מנינים ושיעורי תורה לרוב, כמו כן הוציא לאור את כתביו 'סתר עליון' בדרך קבלה וחידושיו הרבים שכונסו לפונדק אחד ומעט מתולדותיו.

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו

מתוך "קו השגחה פרטית"

מכון שער הבטחון
פותחים שער לחיים שלווים

פרשיות **וישלח - וישב** תשפ"א ◆ עלון מס': **54**

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

חינוך למהדרין מן המהדרין

הר ציון הוא ההר המבוקש ביותר בעולם. בני כל האומות לוטשים אליו עיניים. ירושלים עיר הקודש היא העיר שהיו עליה הכי הרבה מלחמות, ועד היום חומדים אותה יושבי כל העולם. והנה, על אף המהומות המחלוקות והמלחמות, מתקיימים בה חיים יהודיים במלוא תפארתם. במרחק חמש דקות הליכה משכונת 'מאה שערים' מתגוררים המוני ערבים, שלא אחד ולא שניים מהם היו מעדיפים לראות אותנו במקום אחר... זוהי מציאות בלתי טבעית בעליל, שמקורה בהבטחה כי **הר ציון לא ימוט!** וכמו **שירושלים - הרים סביב לה,** כך **ה' סביב לעמו. הר ציון לעולם ישב.**

"**הבוטחים בה' כהר ציון**" (תהלים קכ"ה). כל מי שמתחזק בביטחון, גם אם בדברים אחרים טרם התחזק, כבר נכלל במשל הזה, הוא לא ייפול ולא ימוט. הוא חזק, כי הוא נשען על המשענת הבטוחה ביותר. ההווה שלו יציב, על העתיד הוא לא דואג, וכך הוא זוכה לחיים רגועים ושמחים מתוך שלוות הנפש.

רבינו אומר כי מצוות הביטחון כוללת גם מה שקשור לאחריותנו שלנו כלפי האנשים שתפקידנו לדאוג לצרכיהם, הלא הם בני הבית והילדים. ההנהגה איתם צריכה להיות ברחמנות ומתוך רצון אמיתי להיטיב - **ירף ידו מהזקתם ויסבב על מה שיהיה טוב להם.** עלינו להיות נאמנים בתפקידנו כהורים, ולעשות כל אשר בידינו כדי לספק את צרכי הבית. החידוש של רבינו הוא, שעבודת החינוך, הלא היא עבודת הקודש לגדל בנינו לתורה ועבודה ולהורות להם את הדרך הנכונה ואת האופן **שבו יגיעו לתועלת בענייני התורה ועבודת הבורא,** היא חלק ממצוות "**ואהבת לרעך כמוך**"!

אח! איזה שילוב נפלא יש לנו בין מצוות הביטחון למצוות "**ואהבת לרעך כמוך**". אם עד היום ידענו שבכל פעם שמשהו משתבש וזוכרים שהוא לבדו עשה והכל לטובה, מביעים בזה ביטחון ואמונה בהשם, הרי שאם זה קורה ליד הילדים, אזי מעניקים להם חינוך נהדר למידות טובות ולאמונה תמימה, וככה מקיימים "**ואהבת לרעך כמוך**".

הנה עומדים אנו לפני ימי החנוכה המאירים. ימים שבהם שעות הלימודים מתקצרות, ורוצים להספיק המון דברים, הגדול רוצה כך, האמצעי רוצה אחרת, הקטן מפריע, וכך הזמן עובר, לא רק יום אחד אלא שמונה ימים של נסיונות.

הנרות הללו שאנו מדליקים עם שמן זית. גם הבחורים והילדים מדליקים, ופה מתחילה החגיגה יש להזהר שהקטנים לא יתקרבו יותר מדי, אבל כולם רוצים לראות איך אבא יוצק את שמן הזית, ומה לעשות שמרוב התרגשות הבזיך עולה על גדותיו והשמן נשפך, אכן בכל בית בריא זה עלול לקרות. זהו דבר טבעי ונורמלי ביותר. אז אם האבא בעצמו שפך את השמן, הוא מסתדר עם זה. הוא דן את עצמו לכף זכות, ומסביר שזה יכול לקרות והוא לא הצליח לכוון בדיוק, או שהכוסית זזה קצת, אבל מה יקרה כשיענקל'ה, בערל'ה, שפרל'ה או גיטל'ה ישפכו את השמן? אילו הערות, צעקות, תארים ותשבחות, יופנו לעברם???

אבל כשמתחזקים באמונה וביטחון, האבא שהתכונן בשמחה להדלקת הנר ממשיך לשיר ולזמר '**כי היתה סיבה מעם ה'**', '**גם זו לטובה**', **אין פרץ ואין צווחה, אין כעס, אין זעם והקפדות,** רק צריך להביא מטלית כדי לנקות. ואם גם זכוכית נשברה - יביאו אחרת, והכל מצוין וזורם. אבא שזוכה באמת להתחזק באמונה בקביעות, לא מעניין אותו בשעת הנסיון לדעת על ידי מי קרה הדבר, **כי מאת ה' היתה זאת, לטובת המנוסה.** איזו מתנה נפלאה הביא כזה יהודי לביתו! איזה חינוך! ממש למהדרין מן המהדרין.

אבא כזה מחנך אל ביתו באופן ישיר את **התועלת בענייני התורה ועבודת הבורא,** והוא מקבל לטיפה מרגשת מרבינו בחיי, הכותב לו, כי לא רק מצוות חינוך קיים כאן, ולא רק בטחון ואמונה, אלא גם בחינה מהודרת, סוג אל"ף-אל"ף של מצוות "**ואהבת לרעך כמוך**"!

אשרי הבית שזוכים בו לאורות חנוכה יקרים, מתוקים ומופלאים כל כך, ויש כאלו בשפע ברוך השם, כנאמר "**הנרות הללו קודש הם**".

(מתוך שיעור 125)

השיעור נמסר ביום חמישי וניתן לשומעו בשלוחה 4 (לאחר בחירת השפה)

השגחה שבועית

החור באמבטיה לא הזיז לי

"התרגלתי לשמוע את הקו" - אומר לי יהודי - "ותשמע מה קרה. ערכנו שיפוץ בבית, ושבוע אחד לאחר תום השיפוץ נשברה האמבטיה החדשה. תדע לך שהדבר הזה לא הזיז לי כלום! הבנתי שהדבר לטובתי, ואפילו לא הייתי צריך להתחזק. אני כבר מתוחזק בזכות הקו".

יהודי חסידי מאמריקה סיפר שהגיע לטיש אצל רבו, מצא מקום מצוין, ונזקק לצאת לרגע אחד. כשחזר המקום כבר היה תפוס. "לא כעסתי!" מספר לי החסיד, "היה לי ברור שה' סובב את הדברים לטובה". הוא הוסיף שהאדם שנעמד במקומו ביקש אחר כך את סליחתו ואמר לו שהוא לא הפסיד דבר, כי אנשים נעמדו מלפניו והסתירו הכל. הוא רצה לחדד את המסר שמוויתור רק מרוויחים, אבל אני התפעלתי מהתגובה המיידית - הכל לטובה. אין מה לכעוס. איזה רוגע! אילו חיים טובים!

הנביא חבקוק העמיד את כל התורה על אחת: "צדיק באמונתו יחיה", והדברים חיים וקיימים. יהודים מתחזקים באמונה ובביטחון וחוסכים לעצמם עגמת נפש מרובה. ההתחזקות הזו משפיעה ברוחניות ובגשמיות, שומרת מפני הכעס ומביאה שפע פרנסה, שפע של תורה ותפילה.

בימינו יש נסיונות רבים של אמונה והסתר פנים, ואנשים שואלים: למה???

'בית הלוי' בפרשת בא מסביר בהרחבה שבית המקדש השני נחרב בגלל חטא המרגלים שהנקודה הפנימית שלו היתה חוסר אמונה, והתיקון שלו יהיה לפני ביאת המשיח. בזמן שלפני בוא המשיח ירד רוח כפירה לעולם, **ובפרט בתורה שבעל פה ובדברי החכמים,** כלשונו, ויסבלו ממנו הרבה, **והוא כדי לתקן אותו החטא שעבורו נחרב הבית.** הקב"ה הביא לנו את הניסיון כדי שעל ידו נתקן את חוסר האמונה, ועל ידי ההתחזקות תגיע הגאולה. כמו שמסיים ה'בית הלוי': **ומי אשר יישאר שלם באמונתו יזכה לגאולה.**

זה לעומת זה עשה אלוקים. הקב"ה שלח גם את האור. עשרות אלפי אנשים מכל העולם נאחזים בקו השגחה פרטית. רואים בחוש איך הקב"ה שלח לנו זאת כמתנה, להיאחז בחבל של האמונה.

שבת שלום ומבורך

פינחס שפר

הצטרף גם אתה לרבבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארץ ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 1-605-31-31-719 • מאנגליה 0-330-3900-489 • מבלגיה 033-696-766

מדרום אפריקה 87-551-8521 • מארגנטינה 3988-4031 • מאוקראינה 380-947-100-633

• קו לנשים - שלוחה 4 בתפריט הראשי

קו השגחה פרטית
אידיש. עברית. אנגלית.

ניסיך שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

מכריזים מלמעלה

ר' ברוך אליעזר גרוס, סוחר ממולח ואיש מצליח, אומר בהתרגשות: הכל, אבל הכל השגחה פרטית. אין עוד מלבדו!!! מבלעדי עוזך ועזרתך אין עזרה וישועה! אתה לא עושה שום דבר. הכל ממנו, ורק הקב"ה יחליט אם מסחר מסוים יצליח או לא.

לפני שלושים וחמש שנה נמצאה באחד מערי פולין ספריה שלמה של ספרים באידיש. אנשי הקהילה נספו בשואה הי"ד, וראש העיר הפולני החליט לשלוח את הספרים באניה לארץ ישראל. בארץ נעשה מכרז, ואני השתתפתי בו. קניתי את כל הספרים במאה דולר. אמרתי לעצמי שסכום כזה לא נורא להשקיע גם אם לא אצליח למכור את הספרים.

לקחתי את הספרים, שמתי אותם במחסן וניסיתי למכור אותם בכל מיני דרכים. לא הצלחתי. בשלב מסוים נשאתי עיני לשמים ואמרתי: זהו. אני עושה רק עוד השתדלות קטנה ודי. פרסמתי מודעה קטנה, והחלטתי שיותר איני מתעסק עם העניין. בעקבות המודעה הזאת הגיע אדם שביקש לקנות שלושים ספרים, ושאל אם אני מסכים למכור לו כל ספר במאה דולר. הסכמתי כמובן. אחריו הגיעו קונים נוספים, לכולם מכרתי במחיר הזה. סוף דבר - יצאתי עם רווח של כ-70,000 דולר.

עברה תקופה, ונתקלתי במכרז דומה של ספריה באנגלית. חשבתי לעצמי, אם על ספרים באידיש שקהל היעד שלהם קטן יחסית, הרווחתי כל כך יפה, על ספרים באנגלית, על אחת כמה וכמה. קניתי את הספריה בעשרת אלפים דולר, אבל לא מצאתי להם אפילו קונה אחד לרפואה! אפס. הספרים עברו ממקום למקום וממחסן למחסן, עד שיום אחד פרצה שריפה באזור וכילתה את כל הספרים. אז תגיד אתה, מי מנהל לי את העסקים?

(ביטחון היומי ב-5 דקות - יום שלישי פרשת ויצא. מס' 30)

אחרי חצות

גרתי בדירה שכורה ורציתי לעבור לדירה אחרת. ניסיתי לשאול ולחפש דירה בכוחות עצמי, אך לא מצאתי. באין ברירה פניתי למתווך ושאלתיו אם הוא יוכל למצוא לי דירה מתאימה. היה זה לפני חג הסוכות. בערב שבת בראשית, ביום שישי אחרי חצות, התקשר אלי המתווך. "מצאתי לך דירה", הוא אמר.

"אבל עכשיו יום שישי אחרי חצות", עניתי לו, "ואני לא עושה עסקים בזמן הזה. נדבר במוצאי שבת". סיימתי את השיחה ואמרתי לעצמי: כל כך הרבה זמן אתה מחפש דירה, יש לך דרישות לא פשוטות גם מבחינת המיקום וגם מבחינת המחיר, וכך אתה אוטם אוזניים מלשמוע הצעה מתאימה? עניתי לעצמי שאכן כן. איני עושה עסקים אחרי חצות. עכשיו מתכוננים לשבת קודש, וכל השאר לא מעניין אותי. התחזקתי, ובשמחה רבה התכוננתי לקראת שבת המלכה.

במוצאי שבת אחרי מעריב עיינתי בלוח המודעות בבית הכנסת וראיתי מודעה על דירה להשכרה. הפרטים התאימו בדיוק לדרישות שלי, הן מבחינת המיקום, הן מבחינת הגודל והן מבחינת המחיר. מיד אחר הבדלה התקשרתי למספר שהופיע במודעה, וסיכמתי עם בעל הדירה שאבוא לראות אותה, ואמרתי ייתכן שכבר בקרוב אסגור את העיסקה.

שעה אחרי כן התקשר המתווך להציע את הדירה מיום שישי. התברר שזאת אותה הדירה מלוח המודעות! ראיתי בחוש איך הנהגתי בערב שבת עמדה לי. התאמצתי להימנע מ'ביזנס' ביום שישי אחר חצות, ולבסוף הרווחתי דירה מצוינת וחסכתי את דמי התיווך. השבת מקור הברכה.

(מוצאי שבת פרשת בראשית תשפ"א, סיפור מס' 3. סיפור 15842)

הברכה והתיק

שמי נתן כהן. בדרך כלל איני אוכל בבוקר לפני יציאתי מהבית, אלא סועד את לבי בפת שחרית מיד אחרי שאני מגיע לעבודה. באותו יום אכלתי כמה עוגיות בשיעור שמחייב ברכה אחרונה בבית, ואחרי כן יצאתי עם התינוקת בדרך למעון. אני גר בקומת מינוס. עליתי קומה עם העגלה והילדה, ואז נזכרתי שלא בירכתי 'על המחיה'. ההלכה היא שעלי לברך

סוד ספר התורה

מספר הרה"ח ר' צבי ראובן דוידוביץ שליט"א מירושלים:

את הסיפור הבא סיפר לי יהודי חשוב תושב שכונת גאולה שנבחר על ידי ראש הישיבה הרה"ג ר' נתנאל פרץ מאירוזון שליט"א לומר קדיש אחר חמיו הגאון ר' רפאל סולובייצ'יק זצ"ל בנו של מרן הגרי"ז מבריסק.

שבת בבוקר. יהודים עטופים בטליתות לבנות מתנועעים בתפילה. מבחוץ נשמע קולו של מנוע מכונית מתקרב. גבר כבן ארבעים יוצא משם, ומחפש לו פינה מתאימה כדי שיוכל לעמוד ולהשקיף אל תוך בית הכנסת. המתפללים אינם מתרגשים. זה קורה לפעמים. בקליוולנד יש יהודים מכל הסוגים וגם גויים שמתעניינים לפעמים בנעשה בפנים. האדם שיצא מהמכונית עומד באותה פינה ומסתכל. ומסתכל. הוא לא זז משם. מגיעים לקריאת התורה, שבעה קרואים עולים, המפטיר גם הוא מסיים, והנה מגיעה ההגבהה. הכל נעמדים, 'משה אמת ותורתו אמת'. רגע אחרי ההגבהה שוב לא רואים את האיש מהחלון. הוא נעלם.

בשבת הבאה שוב מגיע אותו אדם במכוניתו, נעמד מבחוץ, משקיף, ומיד אחרי ההגבהה הוא מתניע את רכבו ונעלם. המחזה חזר על עצמו שוב ושוב, והוחלט כי יש לעשות סוף לדבר. אחד מהגבאים יצא אל האדם שחיכה בחוץ ואמר לו: "כאן זה בית כנסת אורתודוכסי. אנחנו שומרים שבת, ובשבת אין לנסוע!"

"ככה?" האיש נבון. הוא לא התכוון להפריע. "בסדר. אבוא לכאן ברגל".

בשבת הבאה עשה האיש את דרכו ברגל מביתו שבמרחק כמה קילומטרים הגונים. הוא קם לפנות בוקר כדי שיוכל להגיע לשטח בית הכנסת, להיעמד בפינה כלשהי בחניה ולהציץ לכיוון ספר התורה בשעת ההגבהה. "למה תעמוד בחוץ?" שאלו אותו כמה מהמתפללים. "בוא תיכנס".

בשבת הבאה הוא כבר נכנס. הראו לו איפה אוחזים, מה מתפללים, מה קוראים, ולאט לאט הוא הפך למתפלל מן המניין. התפילה בשבת היתה רק ההתחלה. מאמריקאי שלמד בבית ספר גויי, וגדל בבית חילוני לגמרי, הוא הפך לבעל תשובה גמור. הוא שינה את אורחות חייו מהקצה אל הקצה, עד שהיה לאדם חדש, יהודי חרדי, עובד השם בכל מאודו.

באחד הימים ביקשו ממנו המתפללים הסבר. "מה משך אותך בהגבהה של ספר תורה דווקא?" שאל אותו אחד מהם.

והוא הסביר: "נולדתי בבית מנותק מיהדות. אמנם סבתי זכרונה לברכה היתה צנועה וצדקת, אך הורי הרחיקו לכת. למדתי בבית ספר גויי, ועברתי את המסלול הרגיל של אמריקאי ממוצע. במפעל שבו אני עובד מארגנת ההנהלה של המפעל מדי פעם טיולים לכל העובדים, כל פעם במדינה אחרת בעולם. באחת השנים נסענו למזרח התיכון, והתאכסנו בבית מלון בירושלים. בכל יום הלכנו לאתר אחר. בשבת

בבוקר ירדתי למטה, לכניסה, ושאלתי את החברים: מה יש היום? והם אמרו: היום שבת. לאן הולכים? לבית כנסת.

הלכתי לבית כנסת ברחביה. הלבוש שלי לא התאים לבית כנסת, ולכן נכנסתי לעזרת הנשים שהיתה ריקה. עמדתי והתבוננתי. זמן קצר אחרי שנכנסתי סיימו המתפללים את הקריאה ועשו הגבהה לספר התורה. באותו רגע קרה לי משהו שאי אפשר להסביר. בעוד אני מתבונן ביריעה הפתוחה שבין עצי החיים, אני חש בהתרגשות עזה, כאילו פונה אלי מלאך מהשמים ואומר לי: כמה צדיק אתה! כמה אני אוהב אותך! זו היתה בת קול פנימית, חזקה ועוצמתית. משהו שעלה בתוכי בלי שום הקדמה לפני כן. תחושה כה נעימה של אהבה עטפה אותי. חוויה כזאת לא חוויתי מעולם. שבוע הנופש הסתיים, חזרנו לקליוולנד, לחיים האמריקאים הרגילים ולעבודה במפעל, אבל ידעתי שאני מוכרח לראות עוד פעם איך מרימים ספר תורה ומסובבים אותו באוויר. ביררתי איפה יש באזור בית כנסת, וככה הגעתי לכאן, קודם לראות הגבהה מבחוץ, אחר כך מבפנים, וההמשך ידוע".

הסיפור הפליא את השומע. "כל ההתעוררות שלך הגיעה מהגבהה של ספר תורה?"

"כן".

"באיזה בית כנסת זה היה?" שאל המתעניין.

"בית כנסת ברחביה, של הרב שֶׁר".

הדברים היו לחידה. האיש ששמע את הסיפור הבין כי יש דברים בגו. ייתכן שבאותו ספר תורה טמון סוד כלשהו. הוא הגיע לרב שר ושאל אותו: "אולי תזכור באיזה ספר תורה קראו בפרשה המסוימת ההיא בקיץ?"

הרב זכר וסיפר: זה ספר תורה מיוחד! בתחילת דרכי הייתי רב בבית כנסת בקליוולאנד, וראיתי שיש להשיג בדחיפות ספר תורה כשר. אמרו לי שספר תורה מהודר כמו שאני מחפש עולה ששת אלפים דולר. בימים ההם היה זה סכום עצום! אספתי את הגבאים כדי לדון בדרכים להשיג את הכסף, והנה, אחד מהם נזכר כי בעיר מתגוררת אשה צדקת, זקנה, חובשת מטפחת צנועה, לבושה בדיוק כמו הסבתות הצדקניות שהיו באירופה. מדי יום היא יוצאת והולכת בין החנויות כשבידיה קופסא גדולה, והיא מקשקשת במטבעות ומבקשת צדקה עבור ישיבת פעלץ. "היא מתמידה מאוד באיסוף הכספים, ונראה שיש בידה כסף רב", אמר הגבאי. "אהבת התורה שלה רבה מאוד. היא בוודאי תסכים להירתם לרכישת ספר תורה".

יצרנו קשר עם האשה, וזו אמרה: "אני מסכימה לקחת על עצמי את כל התשלום של ספר התורה, בתנאי אחד. נולד לי נכד פג, והוא נמצא בפגיה במצב קשה מאד. אני מבקשת שה'מי שברך' הראשון שיברכו בעת שיקראו בתורה יהיה לטובת הנכד שלי".

הסכמנו לתנאי. בו במקום נתנה האשה שק על סך 6,000 דולר, ספר התורה נקנה, וה'מי שברך' הראשון היה לטובת הנכד. אכן, תוך מספר ימים הוא יצא מכלל סכנה והבריא לגמרי! ספר התורה שתרמה האשה עלה אתי לארץ ישראל, והוא הוא ספר התורה שבו קראו באותה שבת.

הנכד הפג גדל והיה לאיש. ארבעים שנה לאחר ה'מי שברך' הראשון הגיע לבית הכנסת, פגש את ספר התורה שתרמה סבתו, והפך לבעל תשובה אמיתי.

(יום רביעי פרשת תולדות, לילה, סיפור מס 1, אידיש. סיפור מס 18300)

במקום שאכלתי בו. ניסיתי למצוא תירוצים לברך במקום שבו הייתי כשנזכרתי. הן עליתי רק קומה אחת, ואני עוד בבניין, ובכלל, אני ממהר וייתכן שאפשר לסמוך על זה. ברחמי ה' יתברך התגברתי על כל הקולות המחלישים, לקחתי אתי את הילדה, ירדתי הביתה, התיישבתי על כיסא במטבח ובירכתי. ברגע שקמתי הבחנתי כי ליד הדלת מונח התיק של הילדה. התיק מכיל את כל מה שהילדה זקוקה לו במשך היום במעון: מטרנה, בקבוקים, טיטולים. שמונה שעות היא נמצאת שם, והוא חיוני. אם לא הייתי חוזר הביתה, הייתי מגלה שהתיק נשכח רק בפתח המעון, ומפסיד הרבה יותר זמן בהמתנות לאוטובוס ובנסיעות. אני מודה להשם פעמיים: על הזכות להתגבר ולברך כהלכה, ועל גילוי התיק בשניה האחרונה.

(מוצאי שבת פרשת וירא תשפ"א, סיפור מס' 11. סיפור 16176)

ככה מחתנים אותם

אני מתגורר בביתר. בני למד אז בישיבה בירושלים. היה זה שבוע לפני החתונה שלו, והיה עלינו לגשת לחנות בירושלים ולהוציא את הקפטן. קבעתי עם בני להיפגש אחר הצהריים בשטיבלאך שבהר צבי, להתפלל מנחה, ואחר כך ללכת לחנות. כשנסעתי לירושלים לא היתה פרוטה בכיסי, ולא היה לי כל מושג איך אשלם על הקפטן. גם האשראי היה חסום. נפגשתי עם הבן החתן, ואז שמעתי 'אשרי יושבי'. נעמדו לידי לתפילת מנחה. כמעט הצטרפתי למניין, אך בני היקר אמר: "אני מתחיל את התפילה באמירת קרבנות". הוא התחיל לומר קרבנות, אבל אני חשבתי, הרי יש לי דברים חשובים לסדר ואני ממהר... מצד שני, ידעתי שזה לא חינוכי. הבן מקפיד על אמירת קרבנות, ואיך ייתכן שהאב יוותר על כך? לכן החלטתי, הרי אין אדם שומע לי ומפסיד, אני לא מתחיל עם מניין באשרי, אני גם אומר קרבנות כמו שכתוב בהלכה. התיישבתי ורציתי להתחיל קרבנות של מנחה. תוך כדי כך ניגש אלי יהודי שמכיר אותי ויודע שאני מחתן בקרוב. הוא דפק על גבי והושיט את ידו ללחוץ את ידי בברכת "מזל טוב!" חמה. הוא השאיר בידי אלף שקלים בדיוק!

למחרת עליתי שוב לירושלים. קבעתי עם בני להיפגש בהר צבי. הפעם כדי לקנות לחתן כיפה, ציציות ונעליים. שוב לא ידעתי איך אשלם את הקניה. בדרך התקשר אלי אבי: "אתה מגיע היום לירושלים?" שאל. "אז אם ככה, תיכנס לבית מדרש פלוני, תיגש ליהודי שיושב שם בצד מזרח, ותגיד לו שאתה מחתן את בנך".

עשיתי כמצות אבי, והיהודי נתן לי 650 שקל, בדיוק הסכום שהוצרכתי לשלם על הקניה!

(ערב שבת פרשת וירא תשפ"א, סיפור מס' 3, אידיש. סיפור 18076)

הלב מתרחב

מאז שנכנסתי לדירה שלי אני סובל בגלל הרחבות בנייה. כל פעם שכן אחר בונה. פעם הקידוחים מגיעים מלמטה, פעם מהצדדים ופעם מלמעלה. כל היום נושמים אבק, פועלים מסתובבים בחצר ובבניין, ברזלים וקרשים מונחים בחניה, ואני יכול בהחלט להתלונן, אבל החלטתי לחשוב אחרת. להרחיב את לבי ולשמוח בהרחבה של השכנים. הם לא עושים את זה כדי לעצבן אותי. גם להם קשה, גם הם מתמודדים, והם עושים זאת רק מפני שהם צריכים להגדיל את הבית שלהם.

יום אחד, באחד הימים הקשים של לכלוך וקידוחים, פגשתי את השכן הבונה. החלטתי לא רק לחשוב עליו טוב, אלא גם לדבר טוב. שאלתי אותו איך מתקדמים, איך מסתדרים, איחלתי לו סייעתא דשמיא והרחבה בלב שמח, והוא מצידו שאל אותי: אולי אתה רוצה ארונות עליונים למטבח? אנחנו מחליפים את המטבח, והארונות העליונים הקודמים במצב טוב ממש.

שמחתי מאד בהצעה. כבר חשבנו לקנות ארונות, רק שהמצב הכלכלי לא איפשר זאת, והנה, כזאת מציאה. מידות הארונות התאימו באופן מדויק למטבח שלי, וגם לטעם של בני הבית. ממש כאילו בנו את הארון בשבילנו.

שכן אחר הרחיב גם הוא, הרחיב והרחיב, ומחלונו יכלו לראות לתוך הסלון שלי. יכולתי להתלונן ולדרוש מהשכן שיקנה לי וילון, כמה פעמים חשבתי לגשת ולדבר על זה, אבל אחר כך חשבתי שיש לו מספיק הוצאות ולחץ, ואני שמח שהבית שלו גדל. האמנתי שהקב"ה ישלח לי מה שאני צריך.

לפני חג הסוכות השנה התקשר אלי אחי ואמר לי: לאחרונה הרחבתי את הבית ואין לי מה לעשות בווילון של הסלון. זהו וילון במצב חדש. רוצה?

בוודאי רוצה. הווילון התאים באופן מדויק למידות הסלון שלי, והוא מפאר אותו ומוסיף יופי לכל הבית. אנשים שואלים אותי: מאיפה כל זה? הרווחת בפייס? הגרלת לוטו? ואני אומר להם: הרווחתי הרבה יותר מהגרלה חד פעמית בפייס, כי למדתי לשמוח בשמחה של השני. הכל הגיע ישירות מהקב"ה בכוח האמונה.

(ביטחון היומי ב-5 דקות - ערב שבת פרשת תולדות. מס' 27)

ורים בשלוחה 1 לראיונות בשלוחה 5 > 6

> 3, בעת האזנה לסיפורים ניתן להקיש * > 9 כדי לשמוע את מס' הסיפור

השגחה פרטית טריים יום יום, מגוון שיעורים שבועיים בנושא אמונה ובטחון הצטרף גם אתה לרבבות המשתתפים

שאלה פרטית

שאלות ותשובות באמונה, בטחון והשגחה פרטית

ההתחזקות בביטחון משרה עלי רוגע ושלווה. קורה לפעמים שכאשר אני רואה מקרים לא טובים הבאים על אחרים, הדבר מחליש אצלי את מידת הביטחון, ואני מאוד מבולבל מכך.

י.ק. בית שמש

שאלה מספר 10

ערבין ולא מעורבבים

הרב יהודה גבירצמן מבית שמש: כאשר תראה את חברך סובל, מן הראוי שתתפלל עליו ותעשה מה שביכולתך לעזור לו, אך אם תתערב רגשית בסבל שלו, אתה עלול להיגרר אחריו ולהתמוטט. אל תנסה להלביש עליך מה שקורה לזולת. אל תערבב רשויות ותמשיך להיות בעל ביטחון. ישראל ערבין זה בזה אך לא מעורבבים זה בזה. אין פתחיהם מכוונים. לא נכנסים לפתח השגחה פרטית על הזולת.

נסתרים דרכי השם

הרב יעקב כץ מירושלים: ידוע אשר עיקר הקושי הוא ההתייחסות של האדם עצמו לצרה. יש אנשים שבכל קושי קל מאבדים עשתונות, ויש כאלו שגם עם דברים קשים מתמודדים בשמחה. הצרה שאתה רואה אצל אחר תפורה על פי מידותיו, ואין לך לחשוב על כך בכלים שלך.

הרב שמואל זאנוויל דוידוביץ מבית שמש אומר דברים דומים, וממשיל על כך משל: לפעמים רואים שהדוור מכניס אצל השכן מכתב התראה, האם זה גורם לפחד? אכן מרחמים עליו. כן הדבר כאן. כל אחד מקבל מה שמתאים לו.

הרב חיים מאיר דסקל מאלעד מאיר מזווית נוספת: אמונה הוא מלשון אמון. עליך לתת אמון בהקב"ה ולסמוך עליו שכל הבא ממנו מגיע בחשבון נפלא, כל אדם ותיקונו. הרה"ק רבי שלמה קארלינער זי"ע אמר על מאמר חז"ל "הוי דן את כל האדם לכף זכות", קל וחומר את הקב"ה צריך לדון לכף זכות. נסתרים דרכי השם, ואין אנו יודעים מדוע פלוני מקבל ייסורים.

ומכאן לדבריו המפליאים של הרב דוד לייפער מירושלים: אשריך שאתה מתחזק במידת הביטחון. בוודאי למדת שהקדוש ברוך מטיב לכל. לגבי הקשיים שרואים על הזולת, עליך לדעת כי אינך רואה את התמונה המלאה. הרי כך למדנו בחובת הלבבות, שהקדוש ברוך הוא מיטיב לכל בהווה ולעתיד.

מנסים אותך

הרב נחמן כהן מירושלים: יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום... ואלמלא הקב"ה עוזרו לא יוכל לו. הניסיון בעניני מידת הביטחון הוא ניסיון ככל הניסיונות, בכל צורה אשר היא באה. אין עצה ואין תבונה. תתפלל לה' שיעזור לך להתמודד עם הניסיון.

הרב אהרן רוזנפלד מאשדוד: "להזהיר גדולים על הקטנים"! מובא בספרים שבזמנים הגדולים צריכים להאיר לזמנים הקטנים. גם בביטחון יש "זמנים קטנים". עליך להבין שכרגע אתה נמצא בזמנים הקטנים, וכאשר יאיר לך תיקח לך אור גם לזמנים אלו, להתחזק בביטחון בהשם.

הרב דוד לוי מאופקים: כאשר אתה מתחזק בתפילה ורואה אנשים שמגיעים מאוחר זה מחליש אותך? כמובן שלא. כאשר עובדים את השם לא מסתכלים ימינה ושמאלה. מתחזקים ולא נחלשים בגלל הסביבה...

והחי ייתן אל לבו

הרב מאיר יהושע מנדיס מירושלים: ניחנת בשתי מדרגות נעלות - בעל ביטחון והשתתפות בצער הזולת. הרה"ק רבי נחמן מברסלב אמר על עצמו שרבות התפלל לזכות להרגיש בצער הזולת. מסופר עליו שכאשר נשרף ביתו אשר בברסלב שמח שמחה רבה, ואמר, על בית של יהודי אחר שנשרף צריך להיות בצער גדול, ועתה, שביתי נשרף חובה עלי לשמוח... ולשאלתך קח לך את עצתו של רבינו הגדול מברסלב, המובא בספר שיחות הר"ן: כאשר נופלים מהאמונה צריך לפשפש במעשים.

הרב משה דוידוביץ מירושלים: מה לך ולצרותיהם של אחרים? וכי עליך לחשב חשבונות שמים? אך האמת הוא שזה כן שייך אליך, כדי לקחת מוסר ולהתעורר, בבחינת 'והחי ייתן אל לבו'.

הרב מיכאל גרינפלד מבני ברק: זה הזמן שתודה להשם שאצלך הכל בסדר... אפשר להמליץ על הפסוק בתהילים: "ועזוז נוראותיך יאמרו" - כלומר שדרך העולם לדבר מנוראות השם, - אך אנכי - אומר דוד "וגדולתך אספרנה" - אספר מהחסדים שלך.

מאתו לא תצא הרעות

הרב חיים שפירא מאלעד, הרב מרדכי מאיר יודלמן מירושלים, הרב יהושע לוי מנתניה: בשאלתך כתבת - שאתה רואה מקרים לא טובים, אך "מאתו לא תצא הרעות". אין רע בא מלמעלה. יש הרבה מקרים שאנשים חשבו שזה רע אך אלוקים חשבה לטובה. אמנם לא תמיד רואים את זה, אבל תדע שמה שאתה רואה ושומע הוא טוב. למה לך לבוא לידי חלישות. כמובן שצריך לעזור מה שאפשר, אבל לא לבוא לידי חלישות?

שאלה לגליון הבא

שנים רבות השתכרתי בסכום יפה, וקבעתי עיתים לתורה. עתה, פוטרתי מעבודתי. ומצאתי עבודה במשכורת נמוכה. יש לי הרבה חובות בהתחייבות חודשית. האם עלי להוסיף שעות עבודה גם כאשר זה יפריע לקביעות עיתים. או שמגדר מידת הביטחון לסמוך על השם ולהמשיך בסדר יומי?

א.נ. בני ברק

מסירת שאלות ותשובות: בקו השגחה פרטית 02-30-11-300 שלוחה 3 > 5 (לאחר בחירת השפה) [זמן ההקלטה מוגבל ל- 3 דקות] | במייל T023011300@gmail.com | בפקס 02-6599-189

תשובות יתקבלו רק עם שם מלא ושם עיר עד יום ראשון פרשת ויצא. שם השואל יכתב בראשי תיבות ושם עיר.

הארה פרטית

מתוך שיעורי המשפיעים ב'קו השגחה פרטית'

נקודה מתוך שיעורו המופלא של הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א

במי אתה מאמין? בהקב"ה או בעצמך?

אלישע הנביא אמר לאשת עובדיה: "לכי שאלי לך כלים מן החוץ, כלים ריקים אל תמעיטי". מדוע הורה לה אלישע לקחת "כלים ריקים"? אפשר לומר בדרך דרש, שכאשר חפצים לקבל שפע מהשמים, ראשית כול צריכים לדעת שאנחנו כלים ריקים. כלומר, להכיר בידיעה שאין בידינו לעשות כלום.

כאשר האדם מאמין בעצמו שהוא יכול לעשות לבד, שהוא מצליחן וחכם, ובכוחו ובחכמתו הוא עושה חיל, אזי הוא מאבד את ברכת ה' - עזרת שמים ממעל.

אתה רוצה להאמין בהקדוש ברוך הוא - "אל תאמין בעצמך". תדע שאתה לא יכול לעשות כלום, וכל מה שיש לך הוא רק מהקדוש ברוך הוא. השקפת חיים כזו פותחת שערי שמים לשפע ברכה והצלחה. וההיפך, המחשבה של "כוחי ועוצם ידי" סותמת את שערי השפע והברכה.

יהודי צריך לעשות השתדלות, וזאת בתנאי ש"אינו מאמין" בהשתדלותו. בלבו חקוקה ידיעה ברורה שהשתדלותו אינה מעלה ואינה מורידה, ואין בידו ובכוחו לעשות כלום לולי עזרתו יתברך.

אנשים רבים מספרים על סייעתא דשמיא מופלאה שהם זוכים לה ברגע שהם מתחילים לחיות בתכלית האמונה אך ורק בהקדוש ברוך הוא, ונשתף אתכם באחד מיני אלף. וכך היה מעשה:

יהודי אחד ממכרי התעניין ברכישת דירה מורחבת. הוצעה לו דירה שאמנם היתה קטנה, אך המוכר הציג לפניו תוכניות להרחבת הדירה המאושרות על ידי כל דיירי הבניין. התוכניות היו עדיין בתהליך של רישיון מול הרשויות, אך נאמר לו שיש הסכמה של כל השכנים, והתהליך אמור להיות קצר ומידי. לאחר רכישת הדירה חזר בו אחד השכנים מהסכמתו והעלה דרישות שונות תמורתה. הוא הגיש לרשויות התנגדות על התוכנית, ומשלא נענה על ידם, פתח בהליכים אחרים נגד אישור התוכנית. בסופו של דבר לא ניתן רישיון להרחבת הדירה.

מה עושים? האם להזמין את השכן הסורר לדין תורה, או שמא לפנות למוכר לביטול המקח בטענת מקח טעות? בעודו מתלבט נקרתה בפניו הזדמנות פז. השכן הסורר התחיל לבנות ללא רישיון, וכאן נקרתה לפניו ההזדמנות להחזיר לשכן כגמולו.

אך לא בכך הוא בחר. חזקה עליו האמונה השלמה בקדוש ברוך הוא. הוא החדיר בלבו שהוא בעצם לא עשה שום דבר. לא הוא קנה ולא המוכר מכר ולא השכן מפריע. הכול מיד ה'.

לא עבר זמן רב, והנה הוצעה לו דירה מורחבת באותו אזור בגודל כפול ומכופל מהדירה שקנה, ובמחיר זול יותר.

אדם שיודע ומאמין שאף אחד לא לוקח ממנו את הניתן לו מאת הבורא יתברך, זוכה לברכת השם ולחיים רגועים ללא עגמת נפש, פחד וצער.

בדרך זו מגיעים למידות טובות - עין טובה, ותרנות. הרי כל הצער מתחיל כאשר האדם חושב שהוא עשה משהו וחברו לקח ממנו, אך אם הוא יודע שהוא לא עושה כלום וחברו גם כן, קל יותר לוותר ולהימנע ממחלוקת.

שיעורי הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א נמסרים פעם בשבועיים באידיש ופעם בשבועיים בעברית, בשלוחה 2 > 3 (לאחר בחירת השפה)

השפעה פרטית

סיפרתי לעשות

רבות התמודדתי במידת הכעס, מה שניסיתי לעשות לא הצליח לי, מאז שהתחברתי ל"קו השגחה פרטית" נולדתי מחדש, האנשים מסביבי לא מאמינים שזה קרה...

א. ר. - אשדוד

מצד הנוחנים

צפיתי שנים רבות לילדים, הבטחתי סכום נאה של 400 בתי כנסת להפצת האמונה, ברוך ה' נושעתי. הודו לה' כי טוב.

טלפון שהגיע למשרד

קח גם אתה שותפות קבע בהפצת האמונה בעולם

ותזכה להבטחת הזוהר למזכי הרבים:

בנים ובני בנים יראים ושלמים

התקשר עכשיו

לקו השותפות 02.6313.742

העברה לבנק לאומי סניף 902 חשבון 57390056	משלוח בדואר לת.ד. 5475 ירושלים	בעמדות נדרים פלוס על שם 'שער הבטחון'

הנצחה פרטית

הסכם יששכר זבולון

בח"י אלף מאזינים לחודש

בכולל העולמי השגחה פרטית

על ידי ולזכות **עידן ישראל בן טרז אסתר**

וזוג' **איריס בת סוליקה** ויוצ"ח שיחיו

לזכר הרה"ק רבי **שלמה בן יוטא** זצוק"ל הי"ד **מקרלין**

והרה"ק רבי **ישעי'ה** ב"ר **משה** זצוק"ל **מקערסטיר**

ולע"נ הילדה **מרים חנה** הי"ד בת יבלחט"א הרב **יעקב**

ולזכות **עובדי מרים פיננסים**

עלונים ל- 52 בתי כנסת

הרב **משה יהודה בלוי** שליט"א

להודות ולהלל על הנס הגלוי שנצלו בני ביתו מהשריפה

בשכונת סורצקין בירושלים רגע לפני שהלהבות כילו את ביתו

להיוושע בזש"ק זרע קודש בקרוב ממש

עלונים ל- 45 בתי כנסת

נתרמו לע"נ ר" **ישראל נתן נטע** ב"ר **יחיאל מיכל**

עלונים ל- 40 בתי כנסת

נתרמו לזכות הרך הנולד **אהרן שמואל בן תמר**

ובקול תודה לד' על כל אשר גמלנו

נתרמו לזכות **אשר בן חנה**

וחוה בת סטלה לזש"ק

לזיווג הגון בקרוב **לישראל מאיר בן חסיה יענטל**

ולזכות **שמואל בן חסיה יענטל** ומשפחתו

לזיווג הגון **לש. בת ב. ר. נ.** בקרוב ובניקל

בעילום שם **לשלם החובות בניקל בקרוב**

בעילום שם **לזיווג הגון בקרוב**

המעוניינים להפיץ את העלון

מוזמנים להתקשר למשרד ההפצה

בטלפון 02-5866-075

מענה אנושי בין 12:00 ל-14:00

ניתן להשאיר הודעה בכל שעות היממה ונחזור אליכם בס"ד

משלוח הגליונות הינה ללא תשלום למפיצים 250 עלונים ומעלה בהצגת נקודות חלוקה

ההרשמה לקבלת העלון במייל בכתובת B023011300@GMAIL.COM

ההרשמה לעלונים באידיש ואנגלית במייל הנ"ל

בשורה משמחת

מהיום עלון באידיש בנוסף לעלונים עברית ואנגלית

קבלת העלון במייל ל- B023011300@GMAIL.COM

תכלית העלון הוא, לקרב את האדם לבורא עולם. חלילה שהוא יהיה זה שיפריע להתפלל ולשמוע קריאת התורה.

עיריית פתח תקוה
PETACH TIKVA

פרי עמלנו

פנינים והארות בפרשת השבוע • עלון מספר 317 • וישלח

מאוצרות הפרשה

וישלח יעקב מלאכים אל עשיו אחיו ארצה שעיר שדה אדום (לב,ד)

לשם מה התורה ציינה במדויק את המקום שאליו נשלחו המלאכים, ארצה שעיר שדה אדום. ועוד קשה, מה ראה יעקב לשלוח מלאכים על עשיו לפייסו, הרי עברו מאז שלושים וארבע שנים. זמן מספיק ארוך כדי שהכעס ייעלם? והתשובה, אומר רבי שלמה לוינשטיין, אדם שרימה מספר פעמים את חבירו, ודאי שחבירו שומר לו טינה, אבל איך ידע האם אחרי כמה שנים הוא עדיין שומר לו טינה, את זה אפשר לברר במספר אופנים, אבל מה שברור, שאם האדם בוחר לקרוא לבניו ע"ש מאורע שרימו אותו, סימן שאותם מעשים לא נשכחו מליבו. ליעקב נודע שעשיו קרא שלתי מקומות ע"ש מעשי המרמה. "ארצה שעיר" – זכר לגניבת הברכות ע"י התחזותו לעשיו השעיר. ו"שדה אדום" – זכר למכירת הבכורה תמורת נזיד עדשים, ולכן שלח שליחים לפייסו. וזה מה שכתוב "וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשיו אחיו", למה הוא שלח, כי שמע את השמות "ארצה שעיר שדה אדום". (מדשן ביתך)

ויותר יעקב לבדו (לב, כה)

"ויותר יעקב לבדו – אמר רבי אלעזר: שנשתייר על פכין קטנים, מכאן לצדיקים **שחביב עליהם ממונם** יותר מגופם". (חולין צ"א.)

שח הג"ר אלי' מן שליט"א: פעם יצא רשכבה"ג מרן שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, לשאוף אויר על חוף הים לצורך בריאותו. במשך שהותו שם וגם בדרך חזור הבחינו שהוא מחזיק דבר – מה בידו. מה זה יכול להיות? מסתבר שבאותה פעם סעד במקום, ונותר לו קמצוץ מלח ששימש אותו לתיבול. כדי להימנע מ'בל תשחית' המשיך לשמור את המלח עד הגיעו הביתה.

ויש לציין ללשון ספר החינוך (מצוה תקכ"ט): "שורש המצווה ידוע, שהוא כדי ללמד נפשנו לאהוב הטוב והתועלת ולהדבק בו, ומתוך כך תדבק בנו הטובה, ונרחיק מכל דבר רע, ומכל דבר השחתה. וזהו דרך החסידים ואנשי מעשה אוהבים שלום, ושמחים בטוב הבריות, ומקרבים אותן לתורה, **ולא יאבדו אפילו גרגר של חרדל בעולם**, ויצר עליהם בכל אבדון". (מוסף ש"ק יתד נאמן)

ויאמר שלחנו כי עלה השחר (לב, כז)

העיד תלמיד רבי יעקב קמינצקי: בערוב ימיה סבלה אמי ע"ה מחלות ויסורים, ראיתה ושמיעתה נחלשו והיא חדלה כמעט מלתפקד. כתוצאה מכך היא שקעה בדכדוך עמוק עד שאבדה כל טעם בחייה. כיון שעז היה חפצי לחזק את רוחה, פניתי לשאול בעצת מורי ורבי, והוא השיב לי: בפרשתנו מבואר, כי לאחר שהתאבק יעקב אבינו עם המלאך, אמר לו המלאך: "שלחני כי עלה השחר". ופרשו חכמים (חולין צא:) שכך אמר המלאך ליעקב: "מיום שנבראתי לא הגיע זמני לומר שירה עד עכשיו". והנה, מלאך זה בודאי נברא כיתר המלאכים בששת ימי בראשית, וכמה מפליא לראות כי כדאי היה לקדוש ברוך הוא לבוראו ולקיימו במשך אלפים שנה, ולו בשביל רגע אחד שבו יזכה לומר לפניו שירה!

גש נא אפוא לאמך ואמור לה, כי אם רק תבין את ערכה של ברכה או תפלה אחת שהיא עדיין מסוגלת לומר, בודאי תשכיל לבחור בחיים, ולו בשביל זכות זו בלבד!

חידה פר"ש

היכן בפרשה מוזכרת האות ב שלוש פעמים ברצף?

המשיך וסיפר התלמיד: לאחר שסיפרתי את הדברים לאמי, כמו נסכו בה כוחות חדשים, היא התחזקה, התעודדה, והמשיכה לחיות עוד שנים ארוכות, עד שנפטרה בזקנה מופלגת, כבת תשעים ושש. ('במחיצת רבנו' הובא בגליון 'וכל מאמינים')

ויעקב נסע סוכתה ויבן לו בית וגו'. ויבא יעקב שלם עיר שכם וגו'. ויצב שם מזבח (לג יז-כ)

מה הטעם שבסוכות יעקב לא בנה מזבח לה' ורק בשכם בנה? וי"ל, אומר המשך חכמה, כיון שבסוכות עדיין לא נרפא מצליעתו, והיה בעל מום ופסול להקריב בבמה (זבחים טו:) ולכן בנה בסוכות רק בית, אבל בשכם שהגיע שלם ואומר רש"י שלם בגופו שנרפא מצליעתו, שם בנה מזבח והקריב קרבנות.

ויאמר יעקב אל שמעון ולוי עכרתם אותי להבאישני וכו' ונשמדתי אני וביתי (לד, ד)

יש להקשות למה כשנקט עכירה נקט רק את עצמו, ואילו ונשמדתי צירף גם את ביתו לעניין, וי"ל, אומר רבי נתן גשטטנר, הנה הרמב"ם כתב שהטעם שכל העיר שכם נתחייבו מיתה משום שהיה עליהם לדון את שכם וחמור ולא דנו ובני נח מצווים על הדינים. והנה הרידב"ז על הרמב"ם שם הביא את קושיית הרמב"ן דלפי"ז מה יעקב כעס? ותירץ הרידב"ז שיעקב ס"ל שגם קודם מתן תורה יש את הדין שגר שנתגייר כקטן שנולד דמי, ולכך הם כישראל ולא חייבים מיתה, משא"כ בני יעקב טענו שהחידוש שגר שנתגייר כקטן שנולד נהיה רק לאחר מתן תורה. והנה בפרשת דרכים כתב שהטעם שיעקב נשא ב' אחיות משום שהם התגיירו והם כקטן שנולד וממילא לא היו ב' אחיות, והנה כעת שבני יעקב הורגים את עיר שכם סימן שס"ל דלא אמרינן כקטן שנולד, א"כ עכרתם אותי להבאשיני שעברתי על איסור ב' אחיות, אבל ההשמדה הוא גם על ב"ב.

בני יעקב באו על החללים ויבוזו את העיר על אשר טמאו את דינה אחותם (לד, כז)

וצריך ביאור, למה שינה הכתוב כאן וכתב בני יעקב ולא לוי ושמעון, והא הם הרגו? מתרץ רבי יהודה אסאד זצ"ל בספרו דברי מהרי"א, ונקדים מה שהקשה הרמב"ן ז"ל, היתכן שיעשו הצדיקים הנ"ל עולה גדולה כזו לשפוך דם נקי, ותירץ כיון ששכם ועל ז' עממין היו עובדים ע"ז והיו עוברים על עריות ונתחייבו מיתה לשמים. אבל קשה למה לא הרגום גם שאר בני יעקב, וי"ל דהם סברו כיון שנתגיירו דינם כישראל, ושמעון ולוי סברו כיון שלא נתגיירו אלא משום כבוד שכם ולא לש"ש רק משום דינה ע"כ היו הורגים אותם. אבל קשה איך נטלו את ממונם הא גזל נכרי אסור, ונראה כיון שנתגיירו דינם כגר וקיי"ל נכסי הגר הוי הפקר, וגם שמעון ולוי הרגו אותם א"כ הוי הפקר, אבל זה היה מותר רק לשאר בני יעקב שסברו שדינם כגר, היו מותרים לבוז את ממונם, אבל שמעון ולוי כיון שהרגו אותם, ע"כ דלא הוי דינם כגרים כיון שלא נתגיירו לש"ש הוי דינם כנכרי, ולא היו מותרים לגזול את ממונם דגזל נכרי אסור, וע"ז אמר הכתוב ויבואו בני יעקב לא שמעון ולוי שהרגו אותם שהם סוברים שדין נכרי להם, א"כ אסורין לבוז, ולכך רק בני יעקב הנותרים בבית באו על החללים ולא שמעון ולוי דשאר בני יעקב סברו שדין גר להם ואסור להורגם ולכך היו מותרים בביזה דדין גר היה להם.

ללמדך

בלי חשבונות!

וַיֹּאמְרוּ הַכְזוֹנָה יַעֲשֶׂה אֶת אֲחוֹתֵנוּ (ל"ד, ל"א)

לכאורה עלינו להבין: מה היתה תשובתם של שמעון ולוי לטענתו של יעקב אביהם, כי במעשיו הם הבאישו את ריחו בעיני יושבי הארץ אשר עתה יאספו להכותו ולהשמידו? הלא אף יעקב לא הטיל ספק בעצם ההצדקה למעשה, אלא שטען כי היה על בניו להביא בחשבון את השלכותיה של הנקמה שנטלו מידו של שכם בן חמור! ובכן, על טענה זו – מה השיבו האחים?

את התשובה, נבין על פי המעשה הבא:

בעיירה פיוטרקוב, היתה מאפיית מצות בבעלותו של יהודי שיראתו לא היתה קודמת לחכמתו. במקום ניצב אמנם משגיח כשרות מטעם הקהילה ודייני העיר, אולם הלה – לא העז לפצות את פיו ולערער במאומה, שכן בעל המאפיה היה בריון שנודע כאדם אלים וחם מזג. לגופם של דברים, לא היה למשגיח ספק: המצות היו אסורות באכילה, מעיקר הדין! בעיניו הוא הבחין היטב בליקויים רבים: הפועלים לא שטפו את ידיהם ולא בדקו את ידיהם, תהליך האפיה נמשך הרבה יותר זמן מהדרוש, והרשימה עוד ארוכה.

בצר לו, החיש המשגיח את פעמיו אל בית הדין וסיפר את אשר ראו עיניו, אולם דייני העיר נאנחו והסבירו: "אביו של האופה – היה יהודי ירא שמים, מצותיו היו כשרות ומהודרות בלי שמץ של פקפוק, ועל כן הוא זכה לאמונו של הציבור... כעת, הבן אמנם אינו הולך בדרכי אביו, אולם לא ניתן לאסור את מצותיו בפרהסיא – משום שהוא מסוגל לפגוע בנו, ואף בך – אחר שיבין כי אתה זה שהבאת את דיבתו בפנינו!".

בסופו של דבר, מאחר ולא ניתן היה כאמור לאסור את תוצרת המאפיה, אולם גם לא ניתן היה להכשיל את יהודי העיר היראים והשלמים באכילת חמץ בפסח – הוחלט שלא לעשות מאומה בפרהסיה, אולם מפה לאוזן, להעביר בין תושבי העיר את הידיעה כי אין להשתמש במצות שנאפו במאפייתו של אותו בריון אלים.

כך, נמשך ההסדר במשך מספר שנים: אמנם היו יהודים בודדים שהקלו בקיום המצוות וצרכו ממצות המאפיה המקומית, אולם מרבית שומרי התורה והמצוות נמנעו מלרכוש מתוצאת המאפיה, ואת מצותיהם השיגו בדרכים אחרות...

כך, עד שעלה על כס רבנות העיר רב חדש, רבי משה חיים לאו, מרבניה הידועים של פולין. רבי משה חיים, קרוץ היה מחומר אחר. הוא לא חת מפני איש. כאשר נודע לו על המכשול הקיים בעיר מזה שנים רבות – הוא החליט לשים קץ לתופעה, בכל מחיר.

עוד באותו היום – ביקר הרב עצמו במאפיה, ואכן, הוא נחרד למראה עיניו. המצב היה גרוע אפילו מכפי ששיער... עוד באותו מעמד פנה הרב אל בעל המאפיה, והתרה בו כי עליו לתקן את הליקויים שנמצאו בסידורי הכשרות, שאם לא כן – יאלץ לפרסם כי מצותיו אסורות באכילה בפסח!

בעל המאפיה מצידו, קפץ את אגרופיו, ונעץ ברבי משה חיים מבט מצמית. אולם הרב החדש לא נרתע: הוא לא הוסיף מילה וחצי מילה, אלא סב על עקבותיו – ועזב את המקום בהפגנתיות.

סבור היה בעל המאפיה כי עלה בידו להרתיע את הרב החדש, אולם הוא לא שיער עד כמה טעה: למחרת היום – הגיע רבי משה חיים אל המאפיה בשנית, ומשנוכח לדעת כי הליקויים עליהם הצביע לא תוקנו כלל – לא היסס לרגע: בו במקום הוא השליך ככר לחם אל תוך תנור המצות, ובכך הבהיר את דעתו באופן חד משמעי: המצות אסורות באכילה!

דממה מתוחה השתררה במקום. בעל המאפיה היה המום. אולם לאחר רגע או שנים – עזב את המקום בהפגנתיות, ועמו שאר הפועלים העובדים במקום. לאיש לא היה מושג כיצד בכוונתו של הלה להגיב על מעשהו של הרב, אולם הכל חששו מפני ההשלכות שתהיינה למעשה זה... רק אחד היה אשר לא חשש כלל: רבי משה חיים בעצמו!

וראה זה פלא: לא זו בלבד שאותו בריון לא העז לפגוע ברב לרעה, אלא שבשנה שלאחר מכן, עם פרוס ימי הפסח – הוא הגיע בהכנעה אל הרב, וביקש כי יורה לו את סידורי הכשרות הנחוצים בכדי שהמצות הנאפות תהיינה כשרות למהדרין, בלי שמץ של פקפוק...

ללמדנו, שבמקום בו נדרש לגדור פרצות בחומות הדת – אין מקום לחשבונות כלל: יש לפעול בנחישות, מבלי מורא וחת, עד כדי מסירות נפש של ממש... רק כך – ניתן לעמוד בפרץ!

ומכאן נוכל למצוא תשובה לשאלתנו:

טענתו של יעקב כלפי שמעון ולוי היתה, כי אמנם הנקמה היתה מוצדקת – אולם היא לא היתה חכמה, שכן השלכותיה עלולות להיות קשות וחמורות. אולם על כך השיבו האחים ואמרו לו כביכול:

אילו היינו עושים את מעשינו לשם נקמה – הרי שהצדק היה איתך, שכן היה עלינו להביא בחשבון את ההשלכות העשויות להיות למעשינו... אולם לא זו היתה כוונתנו! כוונתנו היתה בכדי לגדור גדר של צניעות, ולהבטיח כי אחותנו לא תהיה הפקר! מעתה, כאשר מדובר על גדרי הצניעות – הרי שאין מקום לכל חשבונות, וצריך אפילו למסור את הנפש! ("ללמדך" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

האם מותר להתחסן נגד שפעת ביום חמישי בשבוע?

שאלה: בימים אלו ישנם רבים החפצים להתחסן נגד שפעת, שלא ידבקו חלילה בוירוס, ובפרט כאשר מתח הקורונה מורגש בחלל וכל שיעול מעלה חשש להדבקות במגפה ח"ו. אכן יתכנו תופעות לוואי תוך 48 שעות מהחיסון, ויכולה להיות עלייה בחום, ועל כן כדי לא להפסיד ימי עבודה ישנם המעדיפים לקבל את החיסון ביום חמישי, כדי שעד אחרי שבת יוכלו ללכת לעבודה ללא חשש. האם מותר לעשות כן? או שמא יש להמנע ממעשה שיכול לגרום מניעת עונג שבת, ולתחושת חולי וחולשה בשבת קודש?

תשובה: מבואר בשו"ע סי' רח"מ ס"ב שאסור להפליג בספינה פחות משלושה ימים לפני שבת, כיוון שיש למפליגים צער בשלושה ימים ראשונים, ונמצא שגורמים לביטול עונג שבת. ולפי"ז אין עשות פעולה שעלולה לגרום לו צער וחולי בשבת במכוון. אכן, לעיקר השאלה, אין הכרח שיהיו תופעות לוואי, ורבים התחסנו בהוראת גדולי ישראל והצליחו ולא ארע להם שום נזק, אמנם אין לבצע את החיסון ביום חמישי בכוונה תחילה שיהיה צער חלילה בשבת קודש. (הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית)

חידה שבועית

הוא מים קפואים והיא מה שיש לאדם ללא שיער על הראש (חידה של הוא והיא, התשובה בעכר ונקבה)

תשובה לחידה פר"ש: תפילת מעריב. תשובה לחידה: סיר - סירה. **שם הזוכה: נתנאל ליניק נ"י**

מזל טוב

<u>מרכז העיר</u>: משפחת נתי ברגר להולדת הבת משפחת הרב דוד יעקבזון להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחת טיטלבוים לאירוסי הבת משפחת דבלינגר להולדת הבן

<u>גני הדר</u>: משפחת הרב צבי זבדי להולדת הבן משפחת שטרנברג לאירוסי הבת משפחת רוטנברג לנשואי הבת משפחת דה לאון לנשואי הבן משפחת רוטנברג לנשואי הבן

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לחינוך חרדי ותרבות מורשת ישראל

בברכה רמי גרינברג, ראש העיר

106 WWW

פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה

בס"ד

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 365

הַמָּאוֹר שֶׁבַּתּוֹרָה
שבת אורה

וישלח

אזהרה חמורה: העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את חשיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.
לע"נ ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד עָתָּה:עם לבן גרתי, ותרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים)רש"י)יעקב אבינו נאנח ואמר: אמנם תרי"ג מצוות שמרתי, אולם מצטער אני כי לא למדתי מלבן לקיים את המצוות בשלמות כזו של התלהבות ומסירות, כפי שהוא היה עושה את מעשיו הרעים..
(מהר"ם שפירא מלובלין זצ"ל)

וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר: סגולתו של יעקב להישאר "לבדו" להיות "עם לבדד" היא שעמדה לאבותינו ולנו במאבק האדיר והקשה עם שרי עשו ותרבותו בהחזקנו במעוזנו בסגולה זו אנו מובטחים ובטוחים שסוף סוף נגיע "עד עלות השחר" הגאולה השלימה, ואז שרו של עשיו על כורחו יענה אמן ויודה על ברכותיו של יעקב.(אורה ושמחה)

וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל כִּי־שָׂרִיתָ עִם־אֱלֹקִים וְעִם־אֲנָשִׁים וַתּוּכָל: יש להבין איך אמרה התורה שיעקב אבינו ניצח את המלאך והרי בסופו של דבר נאמר "ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו" והוא נשאר צולע על ירכו. ואם כן קשה הלזה יקרא נצחון? וביאר בזה המגיד ממינסק זצ"ל בטוב טעם ואמר שכאשר שני בני אדם רבים ביניהם הרי נצחון המנצח תלוי במהות הריב שביניהם. אם הריב הוא תגרת ידים כאשר כל אחד מן היריבים מנסה בכח זרועו להכניע את הצד שכנגד, הרי ברור שמי שיכה את המכה האחרונה אשר תכריע את הקרב הוא המנצח בריב זה.שונה הדבר אם המריבה שבין הצדדים היא ויכוח רעיוני בדיעות ובהשקפה. גם כאן כל צד משתדל בכל כוחו לשכנע את הצד שכנגד בצדקתו אם על ידי נימוקים וסברות ואם על ידי הוכחות וראיות. ברור שהנצחון בריב זה יוקבע על ידי שכנוע הגיוני והסכמה הדדית לרעיונו של הצד המנצח.אם בריב מן הסוג השני יקום אחד הצדדים ו"ישיב" לחברו על טענותיו הצודקות במכות נמרצות עד שהלה יפול ויתבוסס בדמו, הרי פשוט וברור שנוצח על ידי חברו, שכן עצם העובדא שנאלץ להשתמש בכח הזרוע מהווה הוכחה ברורה שבדיעות והוכחות אין לו מה לנצח את חברו.(ילקוט לקח טוב)

אַךְ בְּזֹאת נָאוֹת לָכֶם אִם תִּהְיוּ כְּמֹנוּ לְהַמֵּל לָכֶם כָּל זָכָר:צריך להבין מפני מה היו צריכים בני יעקב לנקום באנשי שכם בדרך מרמה ולהשיא להם עצה שימולו? וכי לא היה לאל ידם בני יעקב הגיבורים לגבור עליהם אף בלא שהיו נימולים? ומתרץ רבי יהונתן אייבשיץ: אילו הרגו את אנשי שכן שאינם נימולים, היה קם רעש בעולם על שהרגו גויים, ולכן עשו עצה למול אותם שיהיו נודעים כיהודים ובכך לא יתעורר זעמם של אומות העולם.

יַעֲבָר־נָא אֲדֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ וַאֲנִי אֶתְנַהֲלָה לְאִטִּי לְרֶגֶל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר־לְפָנָי: סיפר הרב מפוניבז ,רבי יוסף כהנמן זצ"ל: יום אחד נסעתי ברכבת התחתית בעיר ניו יורק, לפתע הקיפה אותי חבורת פרחחים כושים, שהכרת פניהם ענתה בם שהם מתכננים לתקוף ולשדוד אותי. טבעת העבריינים התהדקה סביבי ולא ידעתי מה לעשות. צץ רעיון במוחי, שלפתי מן הכיס פיסת נייר ועליה רשומה כתובת בקרבת מקום, שאלתי אותם אולי הם יודעים היכן עלי לרדת. "כמובן", צהלו "עליך לרדת בתחנה הקרובה, גם אנחנו הולכים בכיוון ההוא..." עדיף היה להם לשדוד אותי ברחוב חשוך מאשר ברכבת הציבורית. והנה נעצר הקרון, כולנו נעמדנו ממקומות הישיבה שלנו. נתתי להם את הכבוד לרדת ראשונים לפני, התמהמהתי מעט, ואז נסגרו הדלתות האוטומטיות, ואני נשארתי ברכבת, פטור לגמרי מעונשם של אלו..."שמא הנכם סבורים שזו המצאה שלי",הפטיר הרב מפוניבז' בחיוך, "את התחבולה הזאת למדתי מיעקב אבינו. כאשר עשו הציע לו 'נסעה ונלכה', השיבו יעקב "יעבור נא אדוני לפני עבדו, ואני אתנהלה לאיטי"... (הרב מפוניבז)

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

מסופר על רבי מימון בן עטר זצ"ל מאלכסנדריה :בכל יום שישי לפני חצות היום ,נהג לסובב על פני בתי הכנסת שבאלכסנדריה, ולהגיה את ספרי התורה בפרשת השבוע שיקראו למחרת, לבדוק אם כשרים הם. בפנות היום יצא שוב לסובב ברחובות על פני פתחי החנויות, להזכיר ליהודים טרודים בקשיי יום וחיי פרנסה, שינעלו את עסקיהם לפני כניסת שבת קודש, הוא ידע שאיש לא יהין להמרות את פיו ,מטעם זה נכנס בעול התפקיד הנוכחי, שמטבעו נועד לשמש של בית הכנסת ,הוא לא חס על כבודו למען כבודה של שבת קודש.(אורות ממזרח)

על רבי צבי פסח פראנק זצ"ל רבה של ירושלים,מספר :הרב דאג וכאב את כאבה של השבת. הטרידו את מנוחתו ביחוד חילולי שבת פומביים, ביניהם כאלה שנעשו בידי מוסדות רשמיים. הוא טרח וחיפש דרכים איך לגדור את הפרצות ולהחזיר לשבת קדשנו את כבודה ומעמדה כבימי קדם.הרב עודד את אגודות משמרת שבת בפעולותיהן, אסיפות רבות נתקיימו בביתו ובנשיאותו. אף כי הוא גרס כי בעיקר יש להתרכז בפעולות שבצינעה, ולהחדיר את ערך השבת בדרכי נועם ובנתיבות שלום, חיזק ועודד את המוחים על חילולי השבת בתחבורה ובבתי המסחר. כלפי אנשים שנמנעו מלהוכיח בנימוק כי הם חוששים שעל ידי מחאתם יגרמו לחילול שבת על ידי שבעל מכונית יכבה וידליק אחר כך, נתן הרב תשובתו לאגודת "ברית השבת". וזה נוסח הפסק: "הנני להודיע, שמשום קנאות לכבוד השבת אסור לעשות בעצמו מלאכה דאורייתא או דרבנן כדי למנוע חילול שבת, אבל לחשוש שעל ידי הפרעה, עיכובו יגרום שהמחלל שבת יבוא לידי מלאכה, בזה אין לחשוש". ("דברים בעתם)

רבי אברהם דנציג זצ"ל, מגדולי ווילנא, מחבר הספרים חיי אדם, נשמת אדם, חכמת אדם, בינת אדם ובית אברהם זצ"ל, כתב בהקדמה לספרו "זכרו תורת משה": "חיברתי קונטרס קטן, והוא כולל כל הלכות שבת בדקדוקיה ופרטיה, כי הלכתא רבתא לשבתא, והוא אילן גדול אשר יש לו פארות רבים מאד. ומלכו של עולם מקפיד עליו מאד, עד שאמרו: "כל המחלל שבת כאלו עובד עבודה זרה, וכל המשמר שבת כאלו קיים כל התורה". ולדעתי מצוה יותר להבעלי בתים לקבוע להם שיעור בשבתות וימים טובים ללמוד בקונטרס זה, משילמדו תיקון שבת או פרק משניות.וכן ציוה לבניו, שבכל שבת ושבת, על כל פנים שנה ראשונה אחרי פטירתו, יזהרו מאד בזה, ללמוד הלכות שבת בחיבורו "תורת משה" איזו דפים בכל שבת.(מתוך ההקדמה לצוואתו בספר "בית אברהם".)

שח רבי אליהו לופיאן זצ"ל: פעם הייתי בשבת בראדין אצל החפץ חיים זצ"ל, ובליל שבת קודש לאחר שהתחיל את הקטע בזמירות: "כל המקדש שביעי כראוי לו, כל שומר שבת כדת מחללו, שכרו הרבה מאד על פי פעלו, איש על מחנהו ואיש על דגלו" אמר:יש שני סוגים של שומרי שבת. יש מי שהוא מקדש השבת "כראוי לו" — להשבת — שמקדש את היום בקדושה וטהרה, בתפילה קדושה יותר.בלימוד גדול יותר, בהתבוננות יתירה, וקובע זמן יותר לעשרת חשבון עם נפשו, עוסק כל המעת־לעת בתורה ובקדושה, והיינו באמת "כראוי לו", ליום השבת, שלשם כך נברא יום השבת. ויש מי שהוא רק "שומר שבת כדת" — שלא לחלל את השבת ולא יותר. זה האיש כבר קוראים אותו יהודי ירא שמים, בלונדון או באמריקה, ומראים עליו באצבע: האיש הזה הוא "שומר שבת"... אבל קדושת השבת חסרה אצלו!! להרגיש קדושת השבת ולענגו בתורה ועבודת השם, כל זה לא בא אצלו בחשבון! אלא ישן הוא כל השבת ונח מיגיעו.ואכן כל אחד משני אלו "שכרו הרבה מאוד על פי פעלו", כי גם השומר שבת מקבל שכר הרבה מאד, שלא עשה מלאכה בשבת ולא חיללו, אבל "איש על מחנהו ואיש על דגלו", אין שני האנשים משני הסוגים נכנסים במחנה אחד, ולא נמנים על דגל אחד, כל אחד יש לו דגל מיוחד, ובודאי אין השומר שבת יכול להיכנס במחיצתו של מקדש השבת! והכל לפי רוב המעשה.("לב אליהו")

סיפור מההפטרה

וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לֶהָבָה וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ: מסופר על התפרצות של קבוצת בריונים לביתו של רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, שאיימה לרוצחו נפש. מתחילה הגיב הרב בשלוות נפש ובקור רוח להשתוללותם של הבריונים. שלוותו הביכה את הבריונים שהגבירו את השתוללותם. משהגיעה ההשתוללות לשיא, פרם הרב את חולצתו וגילה את לבו — וכך בחזה חשוף הזדקר לפתע בתנועה זריזה מעל כסאו והתיצב מולם — ואמר להם בקול תקיף: "הנני מוכן לקדש שם שמים! ירו בי ורצחוני! אני מהאמת לא אזוז כמלוא הנימה!" והמשיך לבאר בקצרה עיקרי השקפתו. בתגובה על הצעד המפתיע הזה נסוגו המתקיפים ויצאו את הבית.מאוחר יותר ביאר הרב את פשר התנהגותו ואת סוד הצלחתה במעשה שהיה בעיירה "שאריק" בפולין. באותה עיירה התגורר מלשין יהודי שהפיל את חיתתו של יהודי העיירה. צרות רבות היסב המלשין לתושבי העיירה וכולם פחדו ממנו. בחוצפתו העז לדרוש כי יתנו לו בכל שבת לשבת "במזרח" של בית הכנסת הגדול בעיירה, ולהעלותו לתורה "ששי". באחד הימים נפטר רב העיירה ובמקומו נתמנה אחד מגדולי התורה, שאיזה לו דווקא רבנות של עיירה קטנה ושקטה זו, למען יוכל לשקוד על התורה באין מפריע. בית מדרש קטן היה לו ליד ביתו, ושם היה מתפלל ועובד את בוראו בפרישות ועוסק בתורה יומם ולילה. משמשמע הרב החדש על מעללי המלשין ועל חוצפתו לבוא לבית הכנסת וליטול לעצמו עליה חשובה, החליט לקיים מצות "לא תגורו מפני איש", ולשים קץ להתקלסותו של האיש בבאי בית הכנסת.באחת השבתות הופיע הרב בבית הכנסת הגדול, וכאשר קרא הגבאי למלשין לעלות לתורה, הכה הרב בחזקה על העמוד שלפניו וזעק: "מה לך ולתורה הקדושה!! מה לפה טמא ומשוקץ שמוסר ממנו ונפשם של ישראל לשלטונות, לברך על התורה? צא טמא!" המלשין המופתע ניסה תחילה להלום במרא דאתרא, אך המתפללים מנעו זאת ממנו. בחרי אף פנה המלשין הנעלב והזועף לעבר דלת היציאה ועזב את המקום לא לפני ששלח אצבע מאיימת כלפי הקהל כאומר: "עוד אלמדכם לקח".לאחר כמה חדשים הוזמן הרב להיות מוהל באחד מכפרי הסביבה. כאשר עשה דרכו בלויית שנים מתלמידיו אל עבר הכפר, הבחינו התלמידים במלשין הדוהר על סוסו לקראתם. פחד גדול תקפם — אך הרב נשאר שליו ושאנן. הסוס הדוהר קרב אליהם. המלשין קפץ ממנו בזריזות וניגש בצעדים מהירים אל הרב. לתדהמת התלמידים נעמד "המוסר" ע"י הרב ובהתכופפו כלפיו בהכנעה התחנן ואמר: "מורנו ורבנו סלח לי, מחל לי על כל מה שעוללתי וחטאתי כנגדך", משכילה את דבריו קפץ בחזרה על סוסו ונעלם מן האופק.כשהמשיכו התלמידים הנדהמים את דרכם בליווי רבם אל מחוז חפצם, פתח הרב ואמר להם: "הנה אסביר לכם פשר המאורע. כאשר ראיתי את ה"מוסר" דוהר על סוסו ומתקרב לקראתנו, חפשתי מפלט והצלה באחד מפסוקי התורה הקדושה. והנה נזדמן לי הפסוק במשלי (פכ"ז י"ט) "וכמים הפנים לפנים, כן לב האדם לאדם". מיד התחלתי להרהר ולהפך בזכותו של אותו ברנש. כמה אומלל הוא וכמה זקוק הוא לרחמים על שפל תהום מוסרי שאליו נתדרדר. ומי יודע, אולי אם היה מקבל חינוך נכון בילדותו לא היה מגיע למה שהגיע. כהנה וכהנה השתדלתי להפך בזכותו, עד שנכמרו רחמי עליו ונעקרה מלבי כל טינה נגדו. ומכיון שכך, פעל כאן הכלל של "כמים הפנים לפנים". נכנסה בלבו מחשבה טובה והחל להרהר: "אולי הרב צודק. כי הלא ודאי עשה מה שעשה מתוך כונה טהורה לשם שמים, ולא לשם קינטור". ובודאי שמתוך מחשבות כאלה נתרכך לבו, והגיע לרגע של חרטה ובקשת סליחה. משגמר רבי יוסף חיים זוננפלד את סיפורו אמר: כדברים האלה הרהרתי גם אני בשעה שעמדו מולי חמשת הבריונים והניפו אגרופיהם מולי. והוסיף ואמר, שאת הרעיון הזה למד אמנם מרבה של "שאריק" אך מצא לזה גם מקור בתורה : כאשר באו המלאכים אל יעקב וסיפרו לו "באנו אל אחיך אל עשו" "שהיית אומר אחי הוא, אבל נוהג עמך בעשו הרשע, עודנו בשנאתו" (רש"י שם). ואמנם עשו שונא ליעקב אבל גם יעקב שונא אותו כי "משנאיך ה' אשנא". והנה אח"כ "וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא לקראתו וארבע מאות איש עמו", כאשר ראה יעקב שהסכנה מתקרבת מה עשה? "וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו". יעקב השתחוה וכפה את מחשבותיו, והפך בזכותו שלעשו "עד אחיו", עד שנהיה כאחיו ממש. ע"י מחשבותיו לזכות, נתעוררה בו האהוה. התוצאות לא אחרו לבוא: "וירץ עשו לקראתו ויחבקהו", מביא רש"י מהמדרש: "אמר רבי שמעון בר יוחאי הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב, אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה ונשקו בכל לבו".. (האיש על החומה)

ועל הכל...

"פרפראות"

סיפר המגיד המישרים רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: יליד קרניק אני. בילדותי, פנה רב העיר, רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי זצ"ל אל הילדים ושאל: "אחוד לכם חידה - היו חמישה נרות דולקים. הלך אדם, וכיבה שניים. כמה נשארו?!" "שלושה", ענינו במקהלה. "טעיתם", אמר בנועם. "נשארו שניים!" הכיצד?! לא הבנו."פשוט", אמר. "השלושה דלקו ודלקו עד שכלו. והשניים, הם אלו שניצלו ונשארו!" אה, כמה מובן. ודאי, בסופו של דבר יישארו ברשותו שני הנרות הכבויים בלבד. "מבינים אתם", אמר במתק שפתיו. "יש לאדם סכום כסף, והוא מפריש ממנו לצדקה. לכאורה, החסירו מעצמו. אבל בסופו של דבר הכסף יכלה, והצדקה עומדת לעד!" (והגדת)

"ענין של טעם"

הטעם שתיקנו לומר "קדושה" בברכת יוצר אור כתב אבודרהם שזה להוציא מלבם של מכחישים שאומרים עזב ה' את הארץ ונתן הממשלה לשמש ושאר המאורות, והם עושים כחפצם ככל אשר ירצו, ואינו כן שאינם זזים אלא במצות בוראם ית"ש, שהרי כל צבאי מעלה מקדישים ומיחדים אותו שהוא בורא הכל ומושל בכל.

"מפי כתבם"

מתוך מכתב שכתב מרן החפץ חיים ליהודי ארה"ב:"והנה, אחי ורעי אשר בארצות הברית, אם לפנים, בעת שהיה אצלכם הגזירה של שביתת יום הראשון (זונטאג), היתה לכם איזו טענה ואמתלא, שקשה לכם לשבות שני ימים בשבוע, אף שמן הדין אין שום טענה ואמתלא שייך לזה, מפני שמחוייבים אנו מן הדין למסור כל מה שיש לנו ולא לעבור על עון של חלול שבת, אבל עכשיו, אחי ורעי אשר בארצות הברית, שאין חל עליכם הגזירה של שביתת יום הראשון, ואדרבא יש חוק במדינתכם — כאשר שמעתי זה מכבר — שמי שהוא שומר שבת באמת ושובת ממסחרו ביום השבת אזי יש לו הרשות בלי שום מפריע לעבוד עבודתו ביום ראשון, אם כן הלא אין לכם שום טענה ופתחון פה והנכם מזידים נמורים ח"ו, ומחלל שבת בפרהסיה במזיד הלא הוא כעכו"ם ממש לכל דיניו ונקרא מומר לכל התורה כולה ויינו יין נסך וכיודע, ואיזה זכות ופתחון פה יהיה לכם בעת שתצטרכו לתת דין וחשבון לפני בית דין של מעלה על חלול השבת קודש שחללתם ?"וביותר צר לי עליכם אחי ורעי, אשר זכיתם מה', להיות בעת האחרונה מעוז ומחסה לתורתנו הקדושה, על ידי החזקתכם בידי לומדי התורה בישיבות הקדושות בארצנו הקדושה ובגולה, ושעל ידי זה רכשתם לכם תורה ומצות עד אין לשער ,וימצאו לפני בית דין של מעלה על חשבונכם למאות ואלפים דפי גמרא ופוסקים שהשגתם על ידי החזקתכם בידי לומדי התורה שנטלתם חלק כחלק עמהם, ובודאי ובודאי זכות גדול הוא עד למאוד והרבה מלמדי זכות יעמדו לימינכם, אבל מה תעשו כשיעמדו מלאכי חובה לקטרג עליכם על החלול שבת שחללתם וכל הזכותים והצדקות לא יועילו לכם כלום לעומת העון הנורא הזה של חלול השבת קודש? דדבר פשוט הוא, דאפילו מי שלמד תורה הרבה עד שלגאון גדול יחשב ולבסוף כפר בכל התורה כולה ויצא מכלל ישראל, האם יהיה לו שכר עבור תורתו שלמד, אחרי שכפר בה לבסוף ואמר לית דין ולית דיין ? "ועל כן אחי ורעי, מה שעבר עבר ומעתה עליכם להתחרט על מעשיכם הרעים שעשיתם עד עתה ולקבל על העתיד שלא תעשו עוד כמו שעשיתם. ואם תהיו נשמרים מלחלל את השבת קודש תזכו לכל טוב בעולם הזה ומה רב טובכם יהיה בעולם הבא. וד' יהיה בעזרכם ויכונן לבכם לשוב בתשובה שלמה לפניו ובזכות זה נזכה כולנו להרמת קרן ישראל ע"י ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן. "הכותב בשם כמה מגדולי ישראל, המיצר בצרת עם ישראל ומצפה לרחמי שמים ,ישראל מאיר הכהן מראדין בעה"ס ס' חפץ-חיים ומשנה ברורה".

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן גוי שבישל בישול גמור ויהיה מותר לישראל לאכול ממנו?

תשובה: אם הגוי בישל ולא נתכוון לבשל מותר, כגון אם הציית אש בתנור בית החורף(תנור חימום), לחמם את הבית, והיה עומד שם קדרה, והוא לא ידע מזה, ונתבשל, מותר.. (ספר החידות)

מִפִּתְגָּמֵי אוֹר יְתָא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אל תחליף חבר קדמון בחבר חדש (המאירי)

אם תרצה שישנאוך - הרבה בביקורת (ר' ידעיה הפניני)

אין הטבה אלא זו שלא תצמח ממנה רעה לאחרים. (ר' ישראל סלנט)

תגובות, הערות והארות וקבלת העלון במייל: s3241625@gmail.com

הגליון לחיזוק הסגולה לשמחת השבת: להזכיר בכל ליל שישי את זכות רבינו שלום מפראהבישט

סגולת שלום

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שָׁלוֹם שַׁכְנָא מִפְּרָאהבִּישְׁט זיעוזכ"א

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

גליון 8 | ליל שישי וישלח תשפ"א

סגולת הצדיק משטפנשט זיע"א

אבי [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט] **זי"ע, אמר:** מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר בליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממנו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

ובלשון קודשו:

"ווער ס'וויל האָבן אַ פרייליכען שבת, זאָל ער רעדען בליל שישי פונעם הייליגען זיידען דער גרויסער רבי שָׁלוֹם מפראהבישט זי"ע, און זאָל ער האָבן ניט קיין סיפור, זאָל ער רעדען פון זיינע הייליגע טישן און בענק".

תורת שלום

המשך עובדות שסופרו על ידי נכדו האדמו"ר הראשון משטפנשט זיע"א

לכבוד ההילולה שחלה השבוע להרה"ק אדמו"ר רבי מנחם נחום משטפנשט זיע"א נכדו, ומגלה הסגולה להזכרת שמו של הרבי ר' שלום בכל ליל שישי, אנו ממשיכים להביא בזאת התבטאויות קדשו של מרן משטפנשט, אודות זקינו מפראהבישט, מתוך הספר יקר הערך ונדיר המציאות - 'מילין סתימין', להמשב"ק של הצדיקים משטפנשט ה"ה רבי משה אליעזר קלארפעלד זצ"ל, הנמצא עדין בגנזי מכונינו בכתב יד, ועומד להופיע לאורה על ידי מכונינו בעזרת השם במהרה בימינו. בכתב היד האמור ביטויים מפליגים ומיוחדים אודות גדולת זקינו מפראהבישט ששמעם בעצמו מפ"ק נכדו אדמו"ר הראשון משטפנשט, פרק ב'.

א. על שעת הכושר שהוחמצה

ב. נוסח הזכרת שמו של הרה"ק ר' שלום זי"ע מפראהבישט

פעם אחת בפורים כאשר אנשי שטעפאנעשט הביאו לאדומו"ר [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט] ז"ל משלוח מנות כנהוג, לקחתי אצל הרבנית ז"ל טאץ של כסף עם פלאדען וביטעלקע י"ג [מגש של כסף עם עוגות ממולאות ובקבוק גדול עם יין], והבאתי מאתי משלוח מנות לאדומו"ר ז"ל. ויאמר אלי לשתות אליו לחיים, ושתיתי לחיים, ויאחז את ידיו ויאמר אלי: "מהיכי תיתי א חסיד בדארפמען זיין, נאר געלט בדארפמען אויך" [אמנם, 'חסיד' צריכים להיות, אבל זקוקים גם לממון]. ולא אמרתי דבר, ועוד חשבתי למה לי מעות, כי אמרתי בלבי אשר לעולם יהיה כן כאז, ואדומו"ר ז"ל הביט עלי, וירפה את ידו והלכתי לדרכי.

ואחר כך חלפו כמה שנים ועסקתי בפרנסה, ונהפך הגלגל. ובאתי פעם לאדומו"ר ז"ל על ימים טובים, ובערב סוכות סיכנו אני ור' גדליהו ש"ץ את הסוכה של אדומו"ר ז"ל, ואחר הסיכוך ראינו את אדומו"ר ז"ל שעמד בהקריטאר [בפרוזדור]. ההולך להגן, ואצלו עמד החסיד המנוח ר' פסח סיקווערער. ונגשנו גם כן, ושמענו אשר היו דיבורים מהרבי רבי שלום [מפראהבישט] זצוקללה"ה ז"ע, יען ערב סוכות הוא ההילולא שלו. ונתן לי אדומו"ר ז"ל מטבע עבור הסכך, ובעת נתינת מטבע התחלתי להתנצל על שפלות המצב, ויאמר אדומו"ר ז"ל להחסיד ר' פסח הנ"ל: "פֶּעסע, זייסט אים, מ'האט מער ניט געהערט נאר חסיד, אַי געלט, וואס טויג אים געלט, א ווילסט שוין געלט, וועלען מיר זעהיין" [פסח, הנך רואה אותו, בעבר לא שמעו ממנו רק שרוצה להיות חסיד, אולם ממון, לשם מה לו ממון, כעת הנך רוצה גם ממון, עוד נעיין בזה]. עכלה"ק.

נזכרתי תיכף שרמז לי מה שחשבתי מקודם כמה שנים בפורים בעת משלוח מנות.

כשמזכירים את זכות זקינו הרבי ר' שלום גם אמר אדומו"ר ז"ל אז, "אַז מ'דערמאנט דעם זיידען רבי שלום, זאל מאן ניט זאגין רבי שלום, נאר אדער מ'זאל זאגען דער רבי רבי שלום, אדער דער גרויסער רבי שלום" [כשמזכירים את זקיני הרה"ק ר' שלום, לא יאמרו סתם ר' שלום, רק הרבי ר' שלום או ר' שלום הגדול] זי"ע [מסורת מקובלת מפי זקני וגדולי החסידים, שהזכרת שמו וזכרו של הרה"ק רבי שלום מעוררת התעלות ושפע קודש. ידועה הנהגתו של גיסו ותלמידו, הרה"ק רבי אריה ליב מבנדר, שלא היה עומד להתפלל עד אשר היה שח מרבו גיסו הרבי ר' שלום, ובאם לא הזדמן לו לשוחח ממנו, היה מתעטף בטליתו ולפני שפתח בתפילה היה פותח ואומר בהתלהבות שלוש פעמים: "רבי שלום, רבי שלום, רבי שלום - הודו לה' קראו בשמו..." (מפי הרה"ח ר' משה כהן ז"ל- ירושלים).

וראה בספר אמונת אמת - שטפנשט (עמוד קלא) אודות סגולת הזכרת שמו של ה'גרויסער' רבי שלום מפרוהבישט בליל שישי: רבינו הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטפנשט היה אומר בשמו של אביו רבינו הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט זי"ע: דער טאטע זי"ע האט געזאגט ווער ס'וויל האבין א פריילאכין שבת, זאל ער רעדין בליל שישי פון דעם הייליגען זיידען דער גרויסער רבי שלום פון פרוהבישט זי"ע, און אז הער האט נישט קיין סיפור זאהל הער רעדין פון זיינע הייליגע טישן און בענק. [-אבי זי"ע אמר מי שחפץ שיהיה לו שמחה בשבת, שישוחח בליל שישי מזקני הק' רבי שלום הגדול מפרוהבישט זי"ע. ובאם אין לו סיפור לספר שידבר משולחנותיו וספסליו הקדושים].

(מילין סתימין ס"ז)

קוראים כותבים

לכבוד העלון הנפלא "סגולת שלום"

המחזק מאד באמונת חכמים
ובמעלות הצדיקים וכו'
אודה מאד אם תפרסמו דברים אלו דלקמן

"סגולת מלוה מלכה"

הנה בספר "משמיע שלום" כ' בשם הרה"ק ר' שלום מפראהבישט זיע"א שאמר "כל מי שישמור סעודת מלוה מלכה בטוח הוא במזונות תמיד, ורמז לזה שנאמר (תהלים קי"ט, קי"ז) סעדני ואושעה ואשעה בחוקך תמיד דוד המלך אמר "סעדני" כל מי שמקיים את סעודתי "ואושעה" תהיה לו ישועה, ובמה תהיה ישועתו "ואשעה בחוקך תמיד" וידוע דחוק הוא לישנא דמזוני [ביצה ט"ז] שיהא לו פרנסה ברוחה". עכד"ק. (בהערה שם איתא: מאמר זה נמצא בתוך כתב יד אמרי קודש מהרה"ק מרוז'ין שנכתבו ע"י אדמו"ר הרה"צ רבי ישראל דוד אנגרלייב מראדוויל זצ"ל. כשבראשו נכתב בזה הלשון: מהרב הצדיק מרוז'ין שאמר בשם זקנו המלאך מדודי הרה"צ הנקרא בפי כל סטעפינר מגיד זיע"א. וכנראה כונתו שהרה"ק מרוז'ין שמע זאת מהמגיד מסטעפין בשם זקנו המלאך. אך בהעתקה אחרת מאמר זה באותו כתב יד מוזכר רק שמו של המגיד מסטעפין זי"ע).

ויש להוסיף על דבריו דמצינו עוד דמלוה מלכה הוא סגולה לפרנסה:

א) כ"כ הרי"ף גיאת (הל' הבדלה) לעולם יסדר אדם שולחנו במוצ"ש כו' "כדי שתהא סעודתו מתוקנת כל השבוע" עכל"ק.

ב) בספר צמח דוד מביא רמז משבת (קי"ח:) עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות, שאם תעשה כבוד שבת במוצ"ש, שהוא כבר חול, לא תצטרך לבריות.

ג) בספר סגולת ישראל מובא רמז לזה בפס' אם כסף תלוה (שמות כ"ב, כ"ד) אם תזקק לכסף תלוה, תעשה סעודת מלוה מלכה, כו' ע"ש.

ד) בס' אמרי אש (אות ד') כ' יאכלו ענוים וישבעו (תהלים כ"ב, ז') בגימט' מלוה מלכה.

ה) הרה"צ ר' מאיר איתמר רוזנבוים שליט"א (גליון דרך אמונה פר' ויצא) כ' סלם, ר"ת סעודת לוית מלכה (מהרה"ק מרוזין זיע"א) וסלם בגמט' ממון (עי' בעה"ט פר' ויצא) להורות שמלוה מלכה סגולה לממון.

בתודה רבה ובברכת התורה

הרב יהודה שלפוברסקי
בני ברק

כשהוליך רבי ישראל מרוז'ין לחופה את בנו רבי אברהם יעקב מסאדיגורה אמר, אבי רבי שלום מפראהבישט זי"ע רגיל היה לומר 'מבני ידעו מי אני', ואני אומר 'מבני ידעו מיהו האלקים'.

יוצא לאור ע"י מכון תורת אמת שטפנשט | טלפון: 03-579-03-03 | פקס: 03-616-5110 | להצטרפות, למנויים ולתגובות - דוא"ל: 6160303@gmail.com

תולדותיו שלום

המשך מגליון שבוע קודם

המשך תולדותיו של רבינו הרבי ר' שלום שכנא מפרוהבישט זצוק"ל מהגליונות הקודמים, פרק מתוך ספר התולדות לרבינו הרה"ק זיע"א העתיד לראות אור בעז"ה בהוצאת מכוננו

בגליון שבוע שעבר הבאנו עובדה פלא איך שהחסידים התלוננו על הנהגתו של הרבי ר' שלום וחמיו-זקינו הרה"ק רבי נחום מטשרנוביל הוכיח כי הנהגתו פלאית.

[לאור הדברים האלה, ניתן לשער ולהבין את סיבת חששו של רבי שלמה מקרלין מפני ההשתדכות עם רבי נחום מטשרנוביל, כמסופר לעיל. שכן, ביודעו ובהכירו את דרכו הנעלה והמיוחדת של רבי שלום בן=טיפוחיו, ובהכירו את דרך העבודה השונה הנהוגה בחצר קודשו של רבי נחום, חשש, פן יופרע שם, חלילה, רבי שלום, מדרכו=שלו. אך הואיל והסכימו על השידוך מן השמים, סילק רבי שלמה את חששותיו וביטל דעתו מפני רצון העליון].

אחריו יאיר נתיב

לא רק שהניחוהו מעתה ללכת בדרכו, אלא שאברכים חסידים חריפי מוח ובני עליה אף החלו להתלקט מסביבו של רבי שלום אחד לאחד, כשהם רואים בו את מורם ורבם, שותים בצמא את דבריו וצועדים בהערצה אין=קץ בנתיבי הדרכתו העילאית והנפלאה. עד מהרה, הפכו היחידים לחברייא קדישא גדולה ומגובשת, מובחרת ומסולתת, אשר למרבה הפלא, הכילה בקרבה אף את גיסיו של רבי שלום, הלא הם: הצדיק הקדוש רבי ישראל, המגיד מבאהפולי, בן חותנו רבי אברהם מקוריסטשוב; וחתן חותנו, הצדיק הקדוש רבי אריה לייב מבענדער - אחיו של הצדיק הקדוש רבי משה צבי מסאווראן.

אדיקותם של הגיסים הקדושים ברבי שלום כה עצומה היתה, עד שרבי ישראל המגיד מבהפואלי, מזכיר אותו כמה פעמים בספרו "עטרת ישראל", כשהוא מתארהו בחרדת קודש (עטרת ישראל עמ' צב, ובעוד כמה מקומות שם).: "מורי הקדוש והטהור, צדיק יסוד עולם, הוא ניהו מר גיסי הרב רבי שלום מפארוביטש נבג"מ זי"ע". ואילו על רבי אריה לייב מבענדער מסופר (סיפר זאת הגה"ח רבי שלום מלמד, רבה של אומאן, אשר שמע מפי רבי לוי מבענדער, חתנו של רבי אריה לייב). שלא היה עומד להתפלל בטרם שוחח עם מאן=דהו על אודות גיסו ורבו, הרבי ר' שלום. במקרה ולא מצא עם מי לשוחח על כך, מפשיל היה טליתו על כתפיו וקורא בקול שלוש פעמים: "רבי שלום! רבי שלום! רבי שלום!" ואז נעמד להתפלל (אבן ישראל).

הבית אשר בניתי לשמך

כאשר גדלה חבורת החסידים הכרוכים אחריו, הביע רבי שלום באוזניהם את רצונו, לבנות בית=מדרש עצמאי בפראהבישט. החסידים, אשר היו ברובם אברכי=משי הסמוכים על שולחנות חותניהם, חששו בתחילה לפנות אל בעלי=הבתים דמתא ולבקש את עזרתם ותרומות=ידם למען המטרה הנעלה, פן יעוררו עליהם את חמת התושבים וראשי הקהל, על התבדלותם מבית=המדרש העירוני - שם התפלל גם רבי נחום מטשרנוביל - והיותם בונים במה לעצמם. לפיכך, החלו במלאכת הבניה בחשאי ובכוחות עצמם, כשהם מבזבזים את כספי נדוניותיהם וממשכנים את כל אשר להם בבית, כדי לממן את חומרי הבניה הדרושים. אמנם, ככל שהלכה הבניה והתקדמה נוכחו לדעת, כי בני העיר מתייחסים לדבר בשלוות נפש, באין פוצה פה ומצפצף. הואיל וכך, החלו מרשים לעצמם לפנות אל הנגידים דמתא ואל שאר בני העיר ולבקש מהם עזרה ותרומות, והללו נענו בעין יפה ותרמו איש איש כמתנת ידו.

תולדותיו שלום

"אהבתי אתכם אמר ה'" (ההפטרה לפרשת תולדות מלאכי א ב)

אודות הסגולה הנפלאה להזכיר את שם הרבי ר' שלום מפראהבישט בליל שישי על פי פירושו של כ"ק אדמו"ר שליט"א מבאיאן שליט"א

בקרב חסידי רוז'ין מקובל בשם הרה"ק רבי שלום הגדול מפראהבישט זי"ע, אבי זקני הרה"ק מרוז'ין זי"ע, שאמר לאנשי שלומו, שמי שמבקש לזכות שיהיה לו לעכט'גער פריילאכער שבת, 'דבר ויספר ממנו בליל שישי', ואם לא מצא מה לספר ממנו 'זאל מען רעדן פון אונזערע טישן און בענק'.

והנה אמרו חז"ל (ע"ז יט:), ועלהו לא יבול (תהילים א, ג) שאפילו שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכה לימוד, ובכן י"ל הכונה במ"ש 'זאל מען רעדן פון אונזערע טישן', דהיינו שולחנותיו הט' אשר ערך בשב"ק.

סיפור מהרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז' זצ"ל

ומ"ש 'און בענק' יש לפרש ע"פ המסופר מהרה"ק הרבי רבי ברוך ממעז'בוז' זי"ע, שפ"א בא לפניו אדם חשוב, ובחדרו של הרבי רבי ברוכ'ל לא היה כ"א כסא אחד, הוא הכסא עליו ישב הוא עצמו, וכשבא אותו אדם חשוב ציוה הרבי רבי ברוכ'ל למשמשו שיצא החוצה, 'דארטן איז דא צווי בענקליך, ברענג אריין איינע פון די צווי בענקליך'. אותו אדם חשוב הבין שהרבי רבי ברוכ'ל לא האריך בלשונו לחינם, שהרי היה יכול לומר בקצרה הבא כסא, ע"כ שאל לפניו, ילמדנו רבנו מהי כונתו. ענה לו הרבי רבי ברוכ'ל, הנה יש בעולם ב' מיני 'בענקעניש'- געגועים ואהבה. האחת היא אהבת השי"ת וגעגועיו וכיסופיו כביכול לבני ישראל, כדכתי' (מלאכי א, ב) אהבתי אתכם אמר ה', אשר היא אהבה עזה שאין לתארה, עד שקורא להם בני בכורי ישראל (שמות ד, כב), בנים אתם לה' אלהיכם (דברים יד, א). והשנית היא האהבה שצריכים בנ"י לאהוב להשי"ת ולכסוף אליו ית', כמאה"כ (שם ו, ה) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך, וכן כתי' (שם י, יב) מה ה' אלהיך שואל מעמך וגו' ולאהבה אותו. והנה אהבת ה' וכיסופיו לשראל הרי היא תמידית ואינה נפסקת לעולם, אולם אצלך ראיתי שהנך חסר האהבה האחרת, היינו אהבת בנ"י וכיסופיהם להשי"ת, על כן צויתי 'ברענג אריין איינע פון די צווי בענקליך', להביא גם ה'בענקעניש' האחר - הגעגועים והכיסופין ואהבה להשי"ת.

געגועי רבי שלום

ובזה יש לפרש כוונת זקני הרה"ק רבי שלום הגדול מפראהבישט זי"ע במ"ש שיספרו מה'בענק' שלו, דהיינו שישוחחו וידברו אודות הגעגועים והכיסופין שצריך בר ישראל לעורר בנפשו כלפי השי"ת. כי כיסופין אלו מבני ישראל להשי"ת מתעוררים ביתר שאת ביום השבת, אשר הוא יום שמתעוררת בו אהבת ה' לישראל, שכן אמרו חז"ל (שבת י:) אמר לו הקב"ה למשה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל, שהשבת היא מתנה מהשי"ת לישראל, ומי הוא הנותן מתנה ולמי הוא נותן - הלא האוהב נותן מתנה לאהוב, ואף השי"ת בתיתו מתנה טובה לישראל את יום השבת הר"ז מתוך אהבתו לישראל, וכיון שמתעוררת אהבת ה' לישראל הזמן גרמא שתתעורר לעומת זה אהבת בני ישראל להשי"ת, שבכל ימות השבוע ששת ימי המעשה יש שהאדם טרוד בעסקי החולין, ואין תמיד הזמן מוכשר להתבונן ולהגות באהבה והכיסופין שצריכים לאהוב ולכסוף להשי"ת. אבל שב"ק הרי הוא יום מנוחה, והוא הזמן הראוי והמוכשר לעורר הגעגועים והאהבה הראויים להשי"ת.

(אמק באיאן - יח טבת תשע"ב בציריך)

שכינת שלום

מכון לחקר ותיעוד מורשת מרן מפראהבישט זיע"א

דוא"ל: 6160303@ gmail.com

הודעה משמחת

לאור הצטברות חומר רב מתולדות ותורת רבינו הקדוש מפראהבישט ולרגל עריכת ספר מקיף לתולדותיו ולתורתו

נבקש בזאת מהקהל הרחב כל מי שיש בידיו וברשותו חומר מרבנו, עובדות, מכתבים ואמרי קודש וכל פרט היכול לשפוך אור על חקר מורשתו

שימציאם לידינו למען נוכל לשלבם בספר העומד לצאת לאור בעזה"ש

ולהפיצם בגליוננו "סגולת שלום"

זכות רבינו שלום תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

בסיעתא דשמיא

בשם ה' נעשה ונצליח

לק"י

שמעון חורף!

הדלקת נרות: 16:17
יציאת השבת: 17:08
רבינו תם: 17:39

ע"פ אופק תל אביב
ט' בכסלו התשפ"א

טוב לחסות בה'

713

אשליה אופטית

וישלח התשפ"א

אומר דוד המלך בתהילים: "עצביהם כסף וזהב, מעשה ידי אדם". דורשים על כך רבותינו דבר עצום ונורא: 'עצביהם' – האם אתה יודע למה אדם לפעמים עצוב? האם הינך יודע מדוע יש לך מידי פעם עצבים ומתח בחיים? – כי אתה חושב ש'כסף וזהב מעשה ידי אדם'. האדם חושב שההצלחה שלו בחיים, הפרנסה שלו, הדירה והנכסים שלו הם בידיו, בשליטתו של האדם, ואינו מבין שהכל, אבל הכל, אך ורק בשליטתו הבלעדית של האבא הגדול, אין עוד מלבדו. ולכן, כשזה קורה, ממשיך הפסוק ואומר: "פה להם ולא ידברו" – לכן, אין לאדם כזה כח ורצון להתפלל, והוא אף אינו מגיע ללמוד תורה, והכל בגלל שהוא חושב ש'כסף וזהב מעשה ידי אדם', הוא חושב שההשתדלות שלו משפיעה, ובגלל השני הוא לא הרוויח, וממילא הוא מרגיש שהתפילה לא מועילה ח"ו, ולכן הוא מרגיש 'עצביהם' – עצבני, עצוב ומתוח בחיים.

אם כן, מהו הסוד להיות מאושר בחיים?...

אנו אומרים בתפילת שבת: "יכירו בניך וידעו כי מאיתך היא מנוחתם" – כשהאדם יודע שהכל הוא מאיתך, שאין דבר שאדם אחר עשה לי אם לא גזרת שכך יהיה, ואף צער לא הגיע לפתחי אם זה לא היה רצונך, אז ממילא 'היא מנוחתם' ושלוות נפשם שהכל בידיך. וזה סוד האמור: שאם 'יכירו בניך וידעו כי מאיתך', אז ממילא 'היא מנוחתם'.

למדנו שאין מאושר ורגוע בעולם אלא האדם שיודע שהוא לא עושה כלום בעולם, הכל לבד עושה וקובע ה' יתברך. אין דבר הנמצא בשליטתך, אלא הכל בידי האין עוד מלבדו.

מסופר על האדמו"ר מקוצק זצ"ל, שהיה אדם בשכונתו שמצץ לו את הדם וגרם לו סבל עצום ונורא. בכל אפשרות הוא דיבר על האדמו"ר רעה, הלשין עליו, ניסה לסבך אותו ברשויות ועוד.

יום אחד, שמעו שאותו שונא נפל למשכב וחלה בחולי קשה. מיד כששמע זאת האדמו"ר, החל הוא להתפלל עליו מכל הלב, אמר עליו את כל ספר התהילים, צם צומות – ובלבד שיבריא וילך על רגליו.

התפלאו התלמידים עד למאד ממעשיו של האדמו"ר ושאלוהו: "וכי אותו שונא כל כך חסר לך שאתה רוצה שהוא יחזור להיות בריא?!... הרי הוא גרם לך סבל וצער נורא, אז אדרבה, שימות ותיפטר ממנו?".

ענה להם הרבי ואמר: **"רבותיי, אדם ששונא אותך, רודף אותך ומוצץ לך את הדם – זה קצוב ונגזר מהשמיים, ואם הוא ימות עכשיו – יקום מישהו אחר, כי מה שנגזר לא יתבטל אלא רק יתחלף. אם כך, אין לי כח למישהו אחר, שהרי אליו כבר התרגלתי ואני מכיר אותו ואת מעשיו היטיב, אני מעדיף שהוא יישאר המקל של ה' ולא מישהו אחר. כי כל רדיפה וצער נגזרה ונקצבה מהשמיים לטובתי".**

כמה שלווה ורוגע יש לאדם המאמין שהשני הוא רק מקל של הקב"ה, ואין מה לכעוס ולהכות את המקל בחזרה, אלא להבין שיש מישהו מלמעלה שמכוון את המקל והכל רק ממנו.

הגמרא אומרת (שבת קכט): "לעולם ימכור אדם קורות ביתו, וישים מנעלים לרגליו". נשאלת השאלה: מה הקשר בין קורות הבית לנעליים?!... מילא, אם היה כתוב: "ימכור קורות ביתו ויקנה דגים לשבת או בגדים לחג", אך מה הקשר בין מכירת קירות הבית לנעליים?".

אומרים רבותינו דבר נפלא: **תמכור את הגג, תסלק את הגג – את כל הדברים שמפרידים בינך לבין האמונה שהכל זה משמיים, הכל זה מהקב"ה ואין דבר שהשכן או החבר עשה לך. ואז 'תקנה נעליים' – יהיה הפסק בינך לבין האדמה, שלא תהיה שקוע בצער וכעס בעולם הזה כי תבין שיש פה רק מנהיג אחד שעשה ועושה לכל המעשים!.**

– המשך המרתק בעמוד 3 –

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית שירה בת פנינה וב"ב. רחל ובעלה וב"ב וצאציהם. אסתר בת מזל. משה שמואל בן זלדה. ירון שמעון בן שושנה, חן בת דליה רבקה וב"ב. אביגיל בת קארין.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן נג'יה. פרחה בת טובה. אהובה בת טובה. שולמית בת חתון. ברוך בן גורג'יה. יפה בת ויקטוריה. שרון שיריין ספיר ספאחי בת לאה. יהודה בן יחיא גריידי סאלם. יצחק ז'אק בן שמחה. עזרא בן פרחה. מנשה בן יקוט. רחמים בן צ'חלה. משה שלום בן אברהם. מרים בת אסתר.

רוצים הקדשה שנתית להצלחה, בתרומה שלכם זיכיתם אלפי משפחות!

אשליה אופטית

– ההמשך מעמוד 1 –

"ישנו סיפור מדהים ועוצמתי", ממשיך הרב אלימלך בידרמן ואומר, "שאני מקווה שייחרט אצלכם בתודעה עד סוף חייכם.

המעשה אירע עם הסבא שלי, הרב דוד בידרמן מללעוב, בעיר ירושלים לפני 120 שנה. באותה תקופה, לא היו הרבה לומדי תורה, ובכל ירושלים היו רק שני כוללים: 'כולל ורשא', ו'כולל גליציא', כשהסבא שלי הקדוש, היה האחראי על כולל גליציא.

והנה, יום אחד, אירע סכסוך ומריבה קשה בין שני לומדים. אחד הלומדים החל לזרוק מילים קשות והטחות לשני והיה מצער אותו כל פעם, למרות שעסק בתורה כל היום.

אותו אברך נרדף נכנס בצער רב אל ראש הכולל, סבא שלי ואמר לו: "רבי דוד, רבנו אני לא יכול יותר, אותו לומד רודף אותי, מצער אותי וגורם לי סבל רב בחיים. אנא ממך רבנו אמור לי מה לעשות?!".

ענה לו סבי רבי דוד: "חז"ל הקדושים אומרים – **'ואוהביו של ה' כצאת השמש בגבורתו', מי אלו?... השומעים חרפתם ואינם משיבים. אם תשתוק ולא תגיב לו – לא תתחרט ותזכה בברכות רבות שזוכה רק אהובו של ה'".**

הנרדף שתק, אך הרדיפות של השני לא הפסיקו, והוא ממשיך להוציא עליו שם רע, לבזות ולצער אותו. שוב נכנס הנרדף בצער עמוק לרבי דוד ואומר: "רבנו דיי, קשה לי. אני שותק והוא מוצץ את דמי. מה עליי לעשות?".

שוב אמר לו רבי דוד: "**השומעים חרפתם ואינם משיבים, עליהם הכתוב אומר: ואוהביו כצאת השמש בגבורתו", תשתוק ותאמין שזה ה', ויהיה לך רק טוב מזה".**

המשיך הנרדף לשתוק למרות כל הצער. בינתיים, לאותו נרדף היה בן שלא הלך לו כלל בשידוכים.

היה נראה כי אין סיכוי בעולם שהוא יתחתן, ממש כמו להיכנס בקיר.

ומדוע?... כי מאחורי הקלעים עמד אותו רודף אשר פנה לכל שדכן ולכל משפחה שרק ניסו לבוא בקשרי השידוכים עם בנו של אותו אברך, והבריח אותם מההצעה. 'לא כדאי לכם, זו משפחה איומה ונוראה. איזה חיים קשים יהיו לביתכם אם היא תתחתן עם הבן הזה'.

שידוך אחר שידוך יורד ללא סיבה, כשהכל רואים בבחור כאדם טוב ובעל נפלא, אך אחר שהן שומעות את דברי השנאה והבלע של אותו רודף, הכל בורחים מהשידוך ומבטלים אותו.

נכנס הרודף בצער עמוק שוב לרבי דוד ובכה בכי תמרורים: "רבי דוד, עכשיו הוא

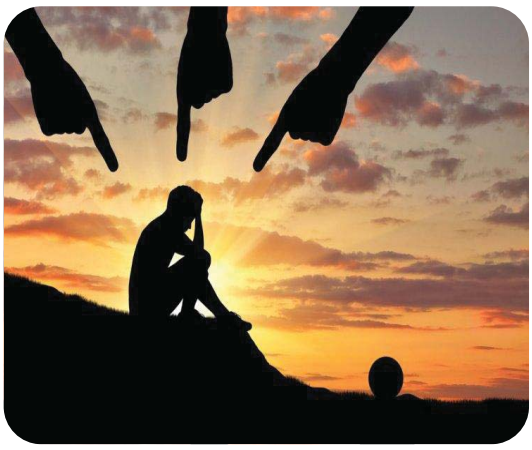

מנסה להרוס את החיים של הבן שלי בגללי, כמה אפשר?!".

רבי דוד חזר ואמר לו: "**השומעים חרפתם ואינם משיבים... הם אוהביו של ה', ואלוקים יבקש נרדף, כך שה' נמצא איתך, ואם לא תחזיר, אלא תשתוק אתה רק תרוויח!**".

בינתיים חלפו השנים, ולאותו נרדף היתה כעת גם בת שחיפשה חתן והחלה בקשרי השידוכין. וגם אז, כל הצעה שרק מתחילה לרקום עור וגידים, מגיע הרודף ומפוצץ הכל. אויי, איום ונורא, איזה סבל קשה.

חולפים חודשים ושנים, הבן והבת נעשים מבוגרים, ונותרים רווקים, כשהנרדף יודע שהכל בא מאותו רודף שהורס את השידוכים.

אך הנרדף מתחזק באמונה וממשיך לשתוק. והנה, לאחר כמה חודשים, נשמעות קולות של שמחה אדירות מביתו של הנרדף.

מה קרה?... בשעה טובה ומוצלחת הוא זכה לארס את בנו ובתו יחד, אחד אחר השני, למרות כל הקשיים וכנגד כל דברי ההסתה הנוראיים.

איזו שמחה ואיזה אושר היו בבית.

אלא, שאחר כמה ימים שנרגעו קולות הצהלה, עמדה בעיה גדולה וקשה – מהיכן משיגים כסף לחתן גם את הבן וגם את הבת!?...

הרי מדובר בירושלים שלפני 120 שנה, שאז בקושי היה לאנשים כסף לדגים וחלות לשבת, וכשב"ה יש חתונה זה משימה גדולה ולא פשוטה, אז קל וחומר כשיש שתי חתונות סמוכות.

החליט האב המאושר, האברך הנרדף, לעשות את דרכו לבקש עזרה מיהודים אמידים בחו"ל, כנהוג באותו זמן אצל אנשים שעמדו לחתן את ילדיהם.

העיר בה כולם היו באים לבקש עזרה כספית באותה עת, היתה העיר 'וינא'. העיר 'וינא' היתה אז עיר שרובה הגדול הינו גויים, ורק יהודים בודדים התגוררו שם, ביניהם 'משה' – עשיר גדול שהיה עוזר לכל יהודי שמבקש עזרה עם צ'ק יפה ומכובד.

אף הוא החליט לצאת למסע לעיר 'וינא', על מנת לזכות לעזרה הגונה ממשה הגביר.

מיד כשהגיע לוינא, הוא עשה את דרכו אל ביתו של הגביר, אלא שהסבירו לו במשרד, כי יש להמתין כמה ימים באחד המלונות הסמוכים, עד ליום בו תיקבע הפגישה. בלית ברירה, נטל הוא את חפציו והתאכסן במלון שהיה בסמיכות והמתין ליום המיוחל.

והנה, כשקיבל הזמנה לביתו של הגביר, ארז הוא את חפציו מהמלון, הגיע אל הלובי להחזיר את מפתחות חדרו, אלא שרגע לפני שהוא נפרד מהמקום, נצרך הוא לבית הכסא.

הוא נכנס אל בית הכסא שם ציפתה לו הפתעה מיוחדת ולא צפויה...

הוא נכנס לבית הכסא, ועל הריצפה הוא מוצא ארנק גדול שבתוכו ישנו סכום עתק של מיליוני שקלים.

הוא לא האמין למראה עיניו, הרי מדובר בסכום עצום שיכול לעזור לו לחתן את כל נכדיו... –ההמשך בעמוד 4–

"עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם" – אם ראית אדם שמתעצבן, כועס ותמיד בעצבות, דע לך כי זה בגלל שהוא חושב ש'כסף וזהב מעשה ידי אדם' – הוא חושב שאם הוא היה אומר משהו אחרת, הכל היה מסתדר, ואם השני לא היה מתערב, הכל היה מסתדר, אך הוא אינו מבין שהכל נעשה מאיתך דרך שליחים!

אשליה אופטית

– ההמשך המרתק מעמוד 1 –

באותה תקופה, כשבקושי היה לאנשים מה לאכול, סכום כזה הופך אותך למיליונר גדול, וכעת הוא יכול לחתן גם את כל ילדיו ונכדיו עד סוף החיים!.

חכמינו אומרים כי 'גזל הגוי – אסור, אך אבידת הגוי – מותרת'. אם גוי איבד אבידה – מותר מהדין ליטלה.

פותח אותו יהודי תמים את הארנק ורואה כי מדובר בארנקו של גוי חשוב. הוא הוציא את הכסף מהארנק, וצירפו לכסף שהביא עימו בתיק לצורך הוצאות הדרך הרחוקה.

הקב"ה העניק לו כזה מתנה, והרי כעת הוא יותר עשיר אף ממשה הגביר, ומכאן הוא יכול לחזור מיד לביתו בארץ ברוגע ובשלווה שזכה באוצר אדיר ועצום.

הוא יוצא מבית הכסא בשמחה, לוקח את הדברים ומתכוון לברוח מהר ככל שאפשר. אלא שלהפתעתו הוא מוצא כי שוטרים רבים מקיפים את המלון ולא נותנים לאיש לבוא ולצאת.

המשטרה הודיעה כי נעשתה גניבה של כמה מיליונים במלון, ועל כן היא דורשת מכל הנוכחים להיכנס לחדריהם, עד לעריכת בדיקה מקיפה בחפציהם שתמצא את הגנב.

בוינא באותה תקופה היו מוציאים להורג על גניבה, ואף כאן ידעו כולם, כי הגנב שייתפס, יצא להורג במרכז העיר בעינויים קשים ומרים.

גם היהודי שלנו נכנס לחדר באימה ויראה והחל להתחנן לה' שיצילו ממוות אכזר, כשאשתו וילדיו ממתינים לשובו.

השוטרים עברו חדר חדר וערכו חיפושים נרחבים, עד שהגיעו לחדרו של היהודי. הם חיפשו בכל הארונות ולא מצאו כלום. ואז, הם ניגשו אל התיק בו היה הכסף, ונדהמו למראה עיניהם...

הם פתחו את התיק ומצאו כי יש בתוכו סכום של כמה מיליונים, כפי שהם מחפשים, בתוספת של כמה אלפי שקלים בודדים. "נראה שמצאנו אותו", אמרו השוטרים ופנו אליו, "אמור נא לנו, מה עושה אצלך כזה סכום?".

היהודי המסכן שרצה להציל את חייו זעק בקול גדול: **"אינני גנב, זה שלי. אני הסוחר הגדול של 'כולל גליציא' בירושלים עיר הקודש, והכל יודעים כי אני אדם אמיד עם סכום גדול שכזה".**

השוטרים נעצרו לרגע ואמרו: "תשמע, אם היה בידך את הסכום המדויק שנגנב – מיד היינו מוציאים אותך להורג ובטוחים כי אתה הגנב. אך במצב הזה, שיש כאן סכום זהה אך גדול יותר בכמה אלפים בודדים, אנו מכניסים אותך למעצר בתנאים קשים, עד שנחקור מי אכן הסוחר הגדול והעשיר של המוסד שהזכרת – 'כולל גליציא' בירושלים.

אם אכן נשמע שאתה סוחר גדול ואמיד – נאמין שזה הכסף שלך ונשחרר אותך. אך אם נשמע שאין זה נכון – הרי שמיד נהרוג אותך בכיכר העיר ונקח את כספך".

היהודי הנרדף נכנס למעצר קשה ונורא, כשהוא יודע שרגעיו ספורים.

מיד העבירה המשטרה מכתב מהשגרירות בוינא היישר אל השגרירות בתל אביב, וביקשו מהם לברר מה זה 'כולל גליציא' בירושלים? ומה קשור אדם זה לכולל?.

שליחים מהשגרירות בת"א עשו את דרכם לכולל גליציא, ושאלו את האברכים האם הם מכירים את האברך הזה. אותו רודף שראה כי שליחים מהשגרירות מחפשים פרטים עליו, קפץ על המציאה והבין מיד, כי כיוון שהלך לוינא להביא כסף לחתונת ילדיו, אומר הוא לכולם כי הוא עני ואביון הנזקק לתרומה, וכעת רוצים לברר פה בארץ האם זה נכון, על כן אני אהרוס לו את הכל, כך שלא יתנו לו אפילו שקל אחד.

מיד פער את פיו בשנאה ואמר: "דעו לכם, שהיהודי הזה הינו עשיר גדול, סוחר ממולח פה בכולל, יש לו המון כסף, ושלא יעבוד עליכם שהוא יהודי פשוט, הוא מיליונר!!!".

מיד כששמעו זאת בשגרירות, העבירו את דבריו למשטרת וינא, שהבינה כי כנראה זה כספו, והוא אכן סוחר ממולח, ושיחררוהו לחיים וחזר ארצה כעשיר גדול.

כשחזר ארצה, הוא ערך סעודת הודיה גדולה ואמר: "שמעתי כי השגרירות הגיע לכאן לכולל, ואחד מחברי הכולל, אמר בצורה ניסית את מה שאמר ובזכותו ניצלתי ממוות לחיים. בזכותו יצאתי מהמעצר הקשה, בזכותו נהייתי עשיר כה גדול, ובזכותו אני יכול לחתן את כל ילדיי ונכדיי בכבוד, ולחיות בשלווה כל חיי.

אנא אמרו לי מיהו אותו אברך שהציל את חיי, כדי שאגמול לו טובה גדולה?!".

מיד הצביעו הקהל לעבר הרודף שמירר את חייו. המום ונדהם שמע זאת הנרדף וראה בחוש כי הכל מהשמיים, וכל הנעשה בעולם הינו בגזירת ה' לטובה, ואין אדם שיכול להזיק או להועיל לך אם לא נגזר משמיים. ואף כאן 'העוולה' הפכה להצלה ועושר גדול. וכפי שאמר סבי: 'תשתוק ואל תענה, ותהיה מאהובו של ה' ותצליח".

ה' מנהיג את העולם לבדו, כשכולם רק שליחים לקיים את גזירתו. (דרשת הרב בידרמן)

"עצביהם כסף וזהב, מעשה ידי אדם".

עזרה לבית הכנסת!

לבית הכנסת 'קהילת אברכים - בני תורה' דרוש בדחיפות תורם להשלמת בניית ביה"כ שנותר תקוע באמצע בנייתו. אפשרות להנצחת שם: 052-7155955

חידה

לאיזה אדם שאינו נזיר, אסור להסתרק אף בימות החול?

(אז לו - ויקרא יג, מה. ואם לא, 'ופרוע' ויהיו לו שערות ארוכות ופרועות - ויקרא יג, מה)

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לישועה והצלחה: שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, אבשלום בן ויולט, יונה בת יהודית. זיווג הגון: מזל בת תמר. לע"נ: אברהם בן לטיפה, יעל בת שולמית, חנה בת שולמית, יצחק בן שרה, בוריס בן ברכה, מטוב בת יוכבד, אסתר אסתת בת מלכה.

ראינו ישועות גדולות בזכות קו הצניעות: 054-5235585

העלון מוקדש לעילוי נשמת רפאל אעדגי בן אסתר ת.נצ.ב.ה

לתגובות: 052-7151858

רחוב משה בריל 9, ת"א, ממש' אחיאל

daniel777achiel@gmail.com

לרפו"ש ניסים חיים רפאל בן לטיפה, מרה חיה רפאלה בת רחל

לתורמים היקרים!
חשבון בנק הדואר נסגר. לתרומות - צרו קשר עם מערכת העלון.

העלון מודפס בחסות

דפוס אפי

© כל הזכויות שמורות

אבות ובנים "אהל פינחס"

מספר 32

מה השכר?

איננו יודעים מהו השכר הניתן על קיום המצוות ואיזו מצוה נחשבת קלה ואיזו חשובה.

יתכן שברכת "בורא פרי העץ" על אכילת תפוח שווה בשמים יותר מקניית "כל נדרי" ביום כיפור, שרבים מוכנים לשלם אלפי שקלים כדי לזכות במצוה זו.

אבל אנו אכן יודעים שהמצוה הקלה ביותר, ערכה כה רב, עד שלא ניתן לשלם עליה בעולם הזה, כי כל העולם כולו לא יספיק עבור שכר מצוה, ולו הקלה ביותר.

וא"כ נתון זה מספיק לנו כדי להבין שכדאי לרדוף אחר המצוות, ולא שווה להפסיד הזדמנות לקיים מצוה, ולו הקלה ביותר.
ולכן אמרו חז"ל: "הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצות, והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה". (פרקי אבות ב, א)

לכן לא נעשה חשבונות של גודל המצוות אלא נשתדל לא לוותר על אף מצוה ובעיקר להרבות אהבה בין כל אחינו בית ישראל

העורך

הרגע הזה שאתה ישן "רק עוד חמש דקות" ומתעורר בגיל 70.

יהורם גאון הלך להופיע בבית אבות.הוא שאל אותם: אתם יודעים מי אני? אז דייר אמר לו: אם אתה לא יודע מי אתה תלך לאחות קלרה היא תגיד לך...

הצעת חוק: אנשים שאומרים בוקר טוב יצטרכו להביא הוכחות.

אני מאחר קצת, הייתה לי בעיה עם השעון המעורר.
"איזו בעיה?"
כיביתי אותו.

שמעתם שהחיסון הרוסי עם 100% אחוזי הצלחה? כל מי שהסכים להתחסן נשאר בחיים...

כאלה שכנים עצבניים יש לי בבניין.
אם ככה הם מגיבים, בחיים לא אגיד יותר לכולם לילה טוב באינטרקום.

הצבע שאני הכי אוהב הוא ירוק טעינה.

איזה כיף חופש לישון עד מאוחר
השכן שלי בן בבוקר:

כשהחבר שאיתך באוטו חושב שהוא טסטר:
- לאן לפנות?
- אם אני לא אומר כלום אז ישר

כמובן שמשרד הבריאות חושש מעלייה בהדבקה אצל החרדים לקראת חג החנוכה, לכן הוחלט על פתיחת הקניונים.

מפחד מהיום שההורים שלי יגלו שאני בן 24 והם עדיין משלמים עלי חשבון טלפון ומכבי.

החתול ישב כל כך מרוכז ורגוע, שהחלטתי לצלם.

רק אחר כך קלטתי שהוא מסתכל על איך שבוער הכבל החשמלי של המטען שלי.

עולה על מונית
נהג: מה עושה בחיים?
אני: שכיר
נהג: אין על נהג מונית, אין בוס על הראש,אף אחד לא אומר לי מה לעשות
אני: פנה שמאלה וסגור ת'רדיו

חג חנוכה שמח

חידות וחידודים

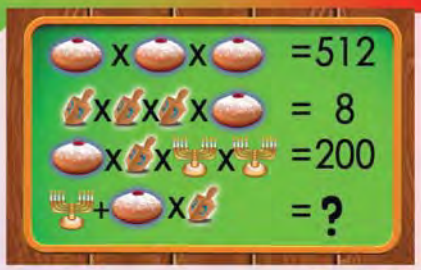

מבחן בחן את חברך!

שאלה: באיזה תאריך מתחילים שמונת ימי החנוכה?
תשובה: כה' בכסלו
שאלה: לזכר איזה נס מדליקים נרות חנוכה?
תשובה: פך השמן
שאלה: כיצד צריך להעמיד את הנרות?
תשובה: בשורה ישרה
שאלה: באיזה צד של פתח הבית מעמידים את החנוכייה?
תשובה: בשמאל, מול המזוזה
שאלה: כמה זמן, לכל הפחות, צריכים הנרות להישאר דולקים?
תשובה: חצי שעה
שאלה: כמה ברכות מברכים ביום הראשון לפני ההדלקה?
תשובה: שלוש ברכות
שאלה: איזה נר מדליקים בלילה הראשון?
תשובה: את הנר הימני
שאלה: איזה פיוט אומרים אחרי הדלקת הנרות?
תשובה: הנרות הללו
שאלה: מתי מדליקים בבית הכנסת את נרות החנוכה?
תשובה: בין מנחה לערבית
שאלה: מתי מדליקים קודם נרות חנוכה או נרות שבת?
תשובה: נרות חנוכה
שאלה: מה מוסיפים בתפילת שמונה עשרה ובברכת המזון?
תשובה: על הניסים ... בימי מתתיהו
שאלה: מה מוסיפים לתפילת שחרית?
תשובה: הלל שלם
שאלה: איזו פרשה בתורה קוראים כל יום בחנוכה?
תשובה: פרשת קרבנות הנשיאים
שאלה: האם נשים חייבות בהדלקת נרות חנוכה?
תשובה: כן
שאלה: מצווה מן המובחר להדליק בשמן-...
תשובה: שמן זית
שאלה: אילו שמנים כשרים להדלקת נרות חנוכה?
תשובה: כל השמנים כשרים
שאלה: חותמו של מי היה על פך השמן?
תשובה: הכהן הגדול
שאלה: באיזה פתח מדליקים את נרות החנוכה?
תשובה: בפתח הסמוך לרשות הרבים

בהצלחה

"הדלקה עושה מצוה"- העיקר במצוות היא ההתלהבות והחשק לקיום המצוה.

בכל החנוכה בשעת הדלקת הנרות מתגלה האור הגנוז

יודע תשבון?

			−			66
+		×		−		=
13		12		11		10
×		+		+		−
:		+		×		:

עכביש מטפס על קיר חלק בגובה 100 מטר. ביום הוא מטפס 3 מטר (למעלה) ובלילה הוא מחליק 2 מטר (למטה).
הוא מחליק 2 מטר (למטה). תוך כמה זמן יגיע העכביש לראש הקיר?

כשהנר דולק זה יפה אבל כשהחנוכייה דולקת זה מסוכן...

כשצריך אותי זורקים אותי וכאשר לא צריך אותי אוספים אותי מה אני?

תרנגול השתתף במרוץ ועקף את מקום 2, באיזה מקום התרנגול?

איך זברה קשורה לחנוכה?

אחת מבין חמשת הצורות האלו היא יוצאת דופן...

תחשבו טוב לפני שאתם עונים... השאלה הרבה יותר קשה משאתם חושבים!

מסיבת חנוכה תש"פ

לאחר הסגר לפחות בחנוכה נשמח את הילדים עם שי קטן

תפילה להצלחת התורמים בפתיחת ההיכל

הרם תרומתך: 052-7656075

לתגובות ושליחת חומר שלכם: 367korona@gmail.com

תשבץ זה פשוט קל אני לא מבין למה אנשים מסתבכים בזה

בעקבות השלום עם סודן הוחזרו כל זוגות האופניים

- בוס, איפה נשים את תאריך התפוגה?
- במקום כל כך נסתר שעד שהם ימצאו אותו הרעב יכריע אותם
- גאון!

בטח הכינים לא מבינות לאן נעלמו הילדים.

אומרים: שכסף הולך וחוזר כנראה לכסף שלי יש אלצהיימר

אחת הדילמות שלי כילד זה איך לשלב בין שני משפטים שאמא שלי אמרה לי: "אתה לא מדבר עם אף מבוגר זר בשום אופן"
והמשפט השני: "אתה חוצה כביש רק עם מבוגר"

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים..כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד עָתָּה"

דרשו רבותינו (מדרש אגדה, הובא ברש"י) עם לבן גרתי - ותרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים.

וצריך להבין, מה לו לעשו אם יעקב שמר תרי"ג מצוות או לא, הרי הוא בא להילחם עמו כעת, וכיצד יפחיד וירתיע אותו בשורה ששמר יעקב תרי"ג מצוות, מדוע טענה זו של יעקב תמנע ותעצור את עשו מלצאת נגדו למלחמה?

אדרבה להיפך, אם שמר יעקב תורה ומצוות כנראה שלא עשה מילואים ולא התאמן באומניות לחימה, ואם כן ודאי חושב עשו שיצליח במלחמה כנגד יעקב, בפרט שעשו בא עם כל פמליא דיליה, כְּלָם אֲחֵזֵי חָרֶב מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה, כולם בדרגת אלוף, אין אפילו אחד סגן אלוף או אלוף משנה... אֲלוּף תֵּימָן, אֲלוּף אוֹמָר, אֲלוּף צְפוֹ, אֲלוּף קְנַז.. אֲלֶה אַלּוּפֵי אֱדוֹם, כולם אלופים!

אלא רבותינו מבארים שהזכיר לו יעקב אבינו לעשו את מה שאמר יצחק אביהם: "הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו" (בראשית כז, כב), כל זמן שקולו של יעקב מצפצף בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, אין ידי עשו יכולות לשלוט בהם, וכשאין קולו של יעקב מצפצף בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, הידיים ידי עשו.

רק אם אין את קולו של יעקב אז ידי עשו שולטות - וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תָּרִיד וּפָרַקְתָּ עֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ, אמר לו יצחק לעשו אם ראית יעקב אחיך פורק עול של תורה מעל צווארו, את יכול לו,

אבל אם יעקב "אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים", אם קולו מהדהד בתורה ובמצוות אין ידי עשו יכולות לשלוט. לכן אמר לו יעקב לעשו: "דע לך אחי, קיימתי את כל תרי"ג המצוות בבית לבן ולא למדתי ממעשיו הרעים, כל מצווה שבאה לידי קיימתיה במסירות נפש, ולכן אינך יכול עלי, ואיני צריך לפחד ממך כלל ועיקר! לא הקלתי בקולו של יעקב, אלא הקול נשאר חזק ועומד, קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסָף (דברים ה, יט), ולכן צריך אתה לפחד ממני, כיון שלא תוכל עליי"

שבת שלום ומבורך!

בגדול אני ממש אוהב את החורף, חוץ מהגשם והברקים והקור והחושך מוקדם והלצאת מהמיטה בבוקר אין על החורף

הקורונה עוד מעט בת שנה ואז היא תלמד ללכת

רוצים גם נס?
תדליקו את הקומקום!
חג חנוכה שמח

דיאטנית: סופגניה אחת זה שלש שעות הליכה.
יותם: מה פתאום. יש פה קונדיטוריה מתחת למשרד
מצחיק שלאלה שהדליקו את המנורה קוראים מכבים...
מסתמא, המכבים היו פרסים.
מי יכול להסתפק בכד שמן אחד שמונה ימים?
ראיתי חנות המוכרת סופגניה בשקל. נתתי למוכר שני שקלים.קבלתי סופגניה וגם עודף משקל.
מה מקור המנהג לאכול סופגניות בחנוכה?
היועץ הכלכלי של מאפיית אנג'ל.
איני מבין למה חוגגים חג מפני שהשמן הספיק לשמונה ימים? בכל חנות פלאפל השמן מספיק לשנה.
אפילו אלברט איינשטיין לא ידע להסביר הכיצד סופגניה במשקל 100 גרם משמינה את האוכלה בשני ק"ג.
סופגניה=דקה של אושר ושנה בחדר כושר.
איך מסבירים לילד בימינו מה זה נס חנוכה? חשוב שאתה מטעין את הפלאפון שעה וזה הספיק לשמונה ימים.
מה זה חום מבחוץ ועצוב מבפנים?סופגנייה מקמח מלא.

חג חנוכה?!

לאחר הסגר והגזרות בחנוכה נשמח את הילדים עם שי קטן

להאיר את הילדים

תפילה להצלחת התורמים בפתיחת ההיכל

הרם תרומתך: 052-7656075

נאה דורש

פנינים מתוך הספרים החדשים "דורש טוב" ו"נאה דורש" על ספר בראשית

הַמַּתְכוֹן לַעֲשִׁירוּת - מָמוֹן כָּשֵׁר

וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר (לב, ו)

סִפֵּר לִי רֹאשׁ כּוֹלֵל חָשׁוּב סִפּוּר מַדְהִים: יֵשׁ גְּבִיר גָּדוֹל מְאֹד, חָסִיד גּוֹי, גֶּר בְּבֶלְגְיָה, בְּאַנְטְוֶרְפֶּן, אֶחָד הַתּוֹמְכִים הַגְּדוֹלִים בְּיוֹתֵר שֶׁל מוֹסְדוֹת גּוֹר, וְעוֹד הַרְבֵּה מוֹסְדוֹת צְדָקָה אֲחֵרִים.

רֹאשׁ הַכּוֹלֵל הָיָה נוֹסֵעַ אֵלָיו לָאֶסְוֹף כֶּסֶף. פַּעַם הוּא שָׁאַל אוֹתוֹ אֵיךְ זָכָה לְכָל הָעֹשֶׁר הַגָּדוֹל הַזֶּה? וְהַלָּה סִפֵּר:

לִפְנֵי כַּמָּה עֲשֹׂרוֹת שָׁנִים הָיוּ לִי מָאתַיִם אֶלֶף דּוֹלָר, סְכוּם גָּדוֹל בְּאוֹתָם הַיָּמִים. חִפַּשְׂתִּי הֵיכָן לְהַשְׁקִיעַ אוֹתָם. פָּנִיתִי לְסוֹחֵר גָּדוֹל בַּבּוּרְסָה, גַּם הוּא חָסִיד גּוֹר, וְהוּא הִצִּיעַ לִי אַרְבַּע מְנָיוֹת, מֵעֲנָפִים שׁוֹנִים, שֶׁעַל פִּי הַתַּחֲזִית צְפוּי לָהֶן עָתִיד גָּדוֹל: נֵפְט, גַּז, נַדְל"ן וּמַחְשְׁבִים.

הַשַּׁבְתִּי לוֹ: "אֲנִי חָסִיד גּוֹר כָּמוֹךָ. כַּיָּדוּעַ לְךָ אֲנַחְנוּ אֵינֶנּוּ עוֹשִׂים שׁוּם דָּבָר בְּלִי לִשְׁאֹל אֶת הָרַבִּי, הָאֲדְמוֹ"ר הַ'בֵּית יִשְׂרָאֵל' [זַצ"ל]. נָסַעְתִּי מִבֶּלְגְיָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שָׁאַלְתִּי אֶת הָאֲדְמוֹ"ה. וְהוּא הֵשִׁיב לִי: בְּשִׁתַּיִם מִן הַמְּנָיוֹת אַל תִּגַּע, וּמֵהַשְּׁתַּיִם הָאֲחֵרוֹת אַתָּה יָכוֹל לָקַחַת".

שַׁבְתִּי לְבֶלְגְיָה וְהוֹרֵיתִי לַסּוֹחֵר לִקְנוֹת - בְּכָל הַסְּכוּם - מְנָיָה אַחַת, מִתּוֹךְ הַשְּׁתַּיִם שֶׁהָרַבִּי אִשֵּׁר לִי, זוֹ שֶׁהָיְתָה לִי תְּחוּשַׁת בֶּטֶן שֶׁתָּנִיב תְּשׁוּאָה גְּבוֹהָה יוֹתֵר מִתּוֹךְ הַשְּׁתַּיִם. מַה שֶּׁקָּרָה בְּפֹעַל הָיָה, שֶׁהַסּוֹחֵר רִמָּה אוֹתִי וְקָנָה לִי אֶת הַמְּנָיָה הַשְּׁנִיָּה.

הַמְּנָיָה הָרִאשׁוֹנָה, זוֹ שֶׁהוֹרִיתִי לוֹ לִקְנוֹת, טִפְּסָה לָרָקִיעַ, לוּ הָיִיתִי קוֹנֶה אוֹתָהּ הָיִיתִי מַרְוִיחַ מָאתַיִם וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף דּוֹלָר! וְהַמְּנָיָה הַשְּׁנִיָּה, זוֹ שֶׁקָּנָה, נָפְלָה עָמֹק וְכִמְעַט הִתְרַסְּקָה. שָׁוְוֵי הַגִּיעַ בְּסַךְ הַכֹּל לְשִׁשָּׁה-עָשָׂר אֶלֶף דּוֹלָר! בָּאתִי אֵלָיו בְּטִעָנוֹת קָשׁוֹת, אוּלָם לְמַעֲשֶׂה לֹא הָיָה לִי הַרְבֵּה מַה לַּעֲשׂוֹת. מִכֵּיוָן שֶׁסָּמַכְתִּי עָלָיו - לֹא כָּתַבְתִּי אִתּוֹ שׁוּם מִסְמָךְ. לֹא נוֹתַר לִי אֶלָּא לְהִשָּׁאֵר עִם הַכַּעַס הָאָצוּר בַּלֵּב עַל אוֹתוֹ נוֹכֵל.

פַּעַם אַחַת, כְּשֶׁהִגַּעְתִּי לָאָרֶץ וְהִתְפַּלַּלְתִּי בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, רָאִיתִי שֶׁגַּם הַסּוֹחֵר הַזֶּה נוֹכֵחַ בְּמָקוֹם. בִּקְרִיאַת הַתּוֹרָה הֶעֱלוּ אוֹתוֹ לַתּוֹרָה, עָשׂוּ לוֹ "מִי שֶׁבֵּרַךְ" גָּדוֹל, וְלִבִּי בָּעַר בְּקִרְבִּי. נִגַּשְׁתִּי לַגַּבַּאי וְכִמְעַט שֶׁהִתְחַלְתִּי לִצְעֹק בְּפַרְהֶסְיָה: "אָדָם זֶה הוּא נוֹכֵל! הוּא גָּנַב אֶת כַּסְפִּי! אֵיךְ אַתֶּם מְעִזִּים לְכַבֵּד אָדָם כָּזֶה וּלְהַעֲלוֹתוֹ לַתּוֹרָה?".

הַגַּבַּאי הִבְחִין בְּסַעֲרַת רִגְשׁוֹתַי, וְהִסְפִּיק לִלְחֹשׁ לִי בְּאָזְנַי: "בְּבַקָּשָׁה מִמְּךָ, אַל תַּעֲשֶׂה בָּלָאגָן. תִּכָּנֵס לָאֲדְמוֹ"ר וּתְדַבֵּר אִתּוֹ". וְכָךְ עָשִׂיתִי, אֶלָּא שֶׁהָאֲדְמוֹ"ר אָמַר לִי שֶׁמֵּאַחַר שֶׁהוּא אֵינוֹ מַרְגִּישׁ טוֹב, הוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְטַפֵּל בָּזֶה עַכְשָׁיו, אוּלָם הַבְטִיחַ שֶׁבַּפְּשִׁישׁ בְּלֵיל שַׁבָּת הוּא יְדַבֵּר אִתִּי מַה לַּעֲשׂוֹת.

פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ הָיְתָה פָּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח. בַּפְּשִׁישׁ פָּתַח הָאֲדְמוֹ"ר עִם שְׁתֵּי שְׁאֵלוֹת. שְׁאֵלָה רִאשׁוֹנָה: יַעֲקֹב מְסַפֵּר לְעֵשָׂו: "עִם לָבָן גַּרְתִּי". מָה הַחִדּוּשׁ? וְכִי עֵשָׂו לֹא יָדַע שֶׁיַּעֲקֹב שָׁהָה בְּבֵיתוֹ שֶׁל לָבָן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה? שְׁאֵלָה שְׁנִיָּה: יַעֲקֹב מוֹסִיף וּמְסַפֵּר לוֹ: "וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה". הַדָּבָר תָּמוּהַּ, הֲרֵי יַעֲקֹב יוֹדֵעַ שֶׁעֵשָׂו כּוֹעֵס עָלָיו עַל שֶׁלָּקַח לוֹ אֶת הַבְּרָכוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, מַדּוּעַ הוּא שׁוֹלֵחַ לוֹ שֶׁמָּן לַמִּדּוּרָה, וּמְסַפֵּר לוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ הַרְבֵּה צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה?

שֶׁיְּסַפֵּר לוֹ שֶׁהוּא לוֹמֵד כָּל הַיּוֹם, יוֹדֵעַ רַמְבַּ"ם וְרַשְׁבָּ"א - זֶה לֹא מְעַנְיֵן אוֹתוֹ... אֲבָל לָמָּה לְגָרוֹת אוֹתוֹ וּלְסַפֵּר לוֹ עַל הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁיֵּשׁ לוֹ?

אֶלָּא, בֵּאֵר ה"בֵּית יִשְׂרָאֵל": לָבָן הָיָה הֵרִי רֹאשׁ הָרַמָּאִים בָּעוֹלָם. לֹא הָיָה אֶחָד שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ בְּשָׁלוֹם. אֲפִלּוּ אֶת חֲתֻנּוֹת שֶׁל בְּנוֹתָיו הוּא לֹא עָשָׂה עַל חֶשְׁבּוֹנוֹ אֶלָּא עַל חֶשְׁבּוֹן בְּנֵי הָעִיר... אוֹמֵר יַעֲקֹב לְעֵשָׂו: הִנֵּה יָצָאתִי מֵרֹאשׁ הָרַמָּאִים עִם שׁוֹר וַחֲמוֹר, עֶבֶד וְשִׁפְחָה, אַתָּה יוֹדֵעַ לָמָּה? כִּי "וַיְהִי לִי"! הַכֶּסֶף שֶׁלִּי הוּא שֶׁלִּי! הוּא כֶּסֶף כָּשֵׁר שֶׁאֵין עָלָיו שְׁאֵלוֹת. כְּשֶׁיֵּשׁ כֶּסֶף כָּזֶה - אַף רַמַּאי לֹא יָכוֹל לְקַחְתּוֹ מִמֶּנִּי.

סִיֵּם הָרַבִּי וְאָמַר: וְאִם אַתָּה רוֹאֶה שֶׁרַמַּאי הִצְלִיחַ לְהוֹצִיא מִמִּישֶׁהוּ אֶת כַּסְפּוֹ - כָּל הַנִּרְאֶה הָיָה זֶה כֶּסֶף לֹא מַסְפִּיק כָּשֵׁר, כָּל הַנִּרְאֶה הָיָה חָסֵר בְּ"וַיְהִי לִי"...

הֶחָסִיד שָׁמַע אֶת דִּבְרֵי הָרַבִּי וְקָלַט הֵיטֵב אֶת מַשְׁמָעוּתָם: עָלָיו לִבְדֹּק אֶת כָּל חֶשְׁבּוֹנוֹתָיו!

הוּא נָסַע בַּחֲזָרָה לְבֶלְגְיָה, עֵין הֵיטֵב בְּחֶשְׁבּוֹנוֹתָיו, וּלְכָל מִי שֶׁיָּכוֹל הָיָה לִהְיוֹת אֵיזוֹשֶׁהוּ סֶרֶךְ שֶׁל תְּבִיעָה עָלָיו - שִׁלֵּם עַד הַגְּרוּשׁ הָאַחֲרוֹן.

"בְּסוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר" - סִיֵּם הַגְּבִיר אֶת הַסִּפּוּר שֶׁסִּפֵּר לְרֹאשׁ הַכּוֹלֵל - "הַמְּנָיָה שֶׁלִּי זִנְּקָה, וְשָׁוְוֵיהָ עָמַד עַל שְׁמוֹנָה מֵאוֹת אֶלֶף דּוֹלָר! מֵהַכֶּסֶף הַזֶּה עָשִׂיתִי בִּיזְנֶעס וְכָךְ הִתְעַשַּׁרְתִּי".

הַמַּתְכוֹן לַעֲשִׁירוּת - "וַיְהִי לִי". כֶּסֶף כָּשֵׁר.

(רַבִּי גּוֹאֵל אֶלְקָרִיף שְׁלִיט"א)

תְּכוּנַת עֲמָלֵק - הַשָּׂגַת הַיַּעַד וִיהִי מָה!

וְתִמְנַע הָיְתָה פִּילֶגֶשׁ לֶאֱלִיפַז בֶּן עֵשָׂו וַתֵּלֶד לֶאֱלִיפַז אֶת עֲמָלֵק (לו, יב)

מִיהוּ עֲמָלֵק?

בְּסוֹף פָּרָשַׁת בְּשַׁלַּח (שְׁמוֹת יז, ח) כָּתוּב: "וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִם".

לִכְאוֹרָה, אֵין לַעֲמָלֵק שׁוּם קֶשֶׁר פִּיזִי עִם עַם יִשְׂרָאֵל, מַדּוּעַ אִם כֵּן הֵם מַאֲלִצִים עַצְמָם לִדְהֹר מְאוֹת קִילוֹמֶטְרִים [אַרְבַּע מֵאוֹת מִיל] בְּשְׁבִיל לְהִלָּחֵם עִם יִשְׂרָאֵל - מַה הֵם רוֹצִים מֵהֶם?!

בְּ"דַּעַת זְקֵנִים מִבַּעֲלֵי הַתּוֹסָפוֹת" (שָׁם) כָּתוּב: בְּשָׁעָה שֶׁבִּקֵּשׁ עֵשָׂו לִשְׁלֹחַ יָד בְּיַעֲקֹב [לְאַחַר קַבָּלַת הַבְּרָכוֹת], קָרָא לֶאֱלִיפַז בְּנוֹ וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לִרְדֹּף אַחַר יַעֲקֹב וּלְהָרְגוֹ.

הָלַךְ אֱלִיפַז לְהִתְעָצֵץ עִם אִמּוֹ, תִּמְנַע, וְהִיא אָמְרָה לוֹ: 'בְּנִי, יַעֲקֹב גִּבּוֹר מִמְּךָ, וַיְהַרְגְךָ, וְאָבִיךָ הָרָשָׁע - אִם לֹא שֶׁהָיָה יָרֵא מִמֶּנּוּ - הָיָה הוֹרְגוֹ בְּעַצְמוֹ, אֲבָל הוּא שׁוֹלֵחַ אוֹתְךָ, כְּדֵי שֶׁאַתָּה תִּהְיֶה הַקָּרְבָּן'. אֱלִיפַז הֶחְלִיט שֶׁלֹּא לְהָרְגוֹ, אֶלָּא רַק לָקַחַת אֶת כָּל מָמוֹנוֹ וְאֶת בְּגָדָיו, כִּי הָעָנִי חָשׁוּב כַּמֵּת.

רָאָה זֹאת עֵשָׂו, וְקָרָא לְבֶנְכְּדוֹ - עֲמָלֵק. אָמַר לוֹ: 'תִּשְׁמַע, אֱלִיפַז אָבִיךָ לֹא הִצְלִיחַ לַהֲרֹג אֶת אָחִי. אֲנִי מַשְׁבִּיעַ אוֹתְךָ שֶׁתַּהֲרֹג לִי אֶת יַעֲקֹב! אִם תַּעֲשֶׂה זֹאת - הַבְּכוֹרָה תִּהְיֶה שֶׁלְּךָ'. עֲמָלֵק נִשְׁבַּע לוֹ שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לְהַשְׁמִיד אֶת יַעֲקֹב, אַף לִפְנֵי כֵן הוּא הִתְעָץ עִם סָבְתּוֹ, תִּמְנַע.

אָמְרָה לוֹ תִּמְנַע: 'אוֹי וַאֲבוֹי אִם תַּהֲרְגֶנּוּ! חוֹב גָּדוֹל מָטָל עַל זַרְעוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, שֶׁל 'וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם'. אִם תַּהֲרֹג אֶת יַעֲקֹב, אֵין מִי שֶׁיְּלַךְ לַעֲבֹד אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, וּמִי יֵרֵד? - אַתָּה! אַתָּה רוֹצֶה שֶׁיַּעֲשׂוּ לְךָ עִנּוּיִים אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה?!'

הֶחְלִיט עֲמָלֵק לְחַכּוֹת לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם.

בָּעִנְיָן הַזֶּה נֶחֱרָצִים דִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם (בְּהַקְדָּמָתוֹ לְפֶרֶק חֵלֶק) כְּשֶׁהוּא מְנַסֵּחַ אֶת י"ג הָעִקָּרִים, שֶׁהָעִקָּר הַשְּׁמִינִי הוּא: תּוֹרַת

מִן הַשָּׁמַיִם, שֶׁהַקָּבָ"ה נָתַן לָנוּ אֶת חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תּוֹרָה, וְהוּא שֶׁנֶּאֱמַין כִּי כָּל הַתּוֹרָה הַזֹּאת שֶׁנִּתְּנָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ כְּלָהּ מִפִּי הַגְּבוּרָה, וְאֵין הֶבְדֵּל בֵּין "וְתִמְנַע הָיְתָה פִּלֶגֶשׁ", וּבֵין "אָנֹכִי ה' אֱלֶקֶיךָ" וּ"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל". אוֹתָהּ חֲשִׁיבוּת, אוֹתָהּ קְדֻשָּׁה!

דְּבָרָיו שֶׁל הָרַמְבַּ"ם מִתְיַחֲסִים בְּהֶקְשֵׁר לַנֶּאֱמַר בַּגְּמָרָא (סַנְהֶדְרִין) עַל דִּבְרֵי מְנַשֶּׁה, שֶׁלָּעַג עַל הַכָּתוּב בַּתּוֹרָה בְּתֵאוּר מוֹצָאָהּ שֶׁל תְּמְנַע: "אָמַר [מְנַשֶּׁה]: וְכִי לֹא הָיָה לוֹ לְמֹשֶׁה לִכְתֹּב, אֶלָּא 'וַאֲחוֹת לוֹטָן תִּמְנָע וְתִמְנַע הָיְתָה פִּילֶגֶשׁ'". מְבָאֵר הַמַּהַרְשָׁ"א אֶת דִּבְרֵי מְנַשֶּׁה: כְּדֵי לְהַגִּיעַ לְתִמְנַע, הַכָּתוּב מְפָרֵט אֶת כָּל אַלּוּפֵי הַחוֹרִי. מַה זֶּה כָּל כָּךְ חָשׁוּב? בִּשְׁבִיל מָה הַכָּתוּב מַקְדִּישׁ פָּרָשָׁה שְׁלֵמָה לְאוֹתָהּ תִּמְנַע?!

הַגְּמָרָא בַּמָּקוֹם נוֹתֶנֶת תְּשׁוּבָה לִשְׁאֵלָתוֹ שֶׁל מְנַשֶּׁה: תִּמְנַע בַּת מְלָכִים הָיְתָה, וְהִיא הֶחְלִיטָה לַעֲזֹב אֶת הַשֵּׁבֶט שֶׁלָּהּ וְאֶת הַמַּלְכוּת שֶׁלָּהּ, וּלְהִתְגַּיֵּר! עַד כְּדֵי כָּךְ הָיְתָה חֲזָקָה הַשְׁפָּעָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁגָּרְמָה לָהּ לַעֲזֹב הַכֹּל וּלְהִתְגַּיֵּר.

בָּאָה אֶל אַבְרָהָם אָבִינוּ וְלֹא קִבֵּל אוֹתָהּ... אֲבָל הִיא לֹא הִתְיָאֲשָׁה, הָלְכָה לְיִצְחָק אָבִינוּ וְלֹא קִבֵּל אוֹתָהּ, וְלֹא הִתְיָאֲשָׁה, הָלְכָה לְיַעֲקֹב אָבִינוּ וְלֹא קִבֵּל אוֹתָהּ, וְלֹא הִתְיָאֲשָׁה. הִיא הֶחְלִיטָה שֶׁהִיא הוֹלֶכֶת לְעֶשָׂו... - וְלֹא קִבֵּל אוֹתָהּ! הָלְכָה לֶאֱלִיפַז וְגַם הוּא לֹא קִבֵּל אוֹתָהּ! אָמְרָה: "מוּטָב אֶהְיֶה שִׁפְחָה לְאִמָּה זוֹ וְלֹא מַלְכָּה לְאִמָּה אֲחֶרֶת!". אֵיזוֹ מְסִירוּת שֶׁל תִּמְנַע... הִיא הָאִמָּא שֶׁל עֲמָלֵק!

מַה מָּנָח כָּאן?

עֲמָלֵק הוּא יְצוּר שֶׁלֹּא אִכְפַּת לוֹ מִכְּלוּם, הוּא אֶת שֶׁלּוֹ יַשִּׂיג וְיִהְיֶה מָה! אִם הוּא לֹא יָכוֹל - יֵלֵךְ עִם הָרֹאשׁ בַּקִּיר [כְּמוֹ תִּמְנַע אִמּוֹ]!...

וּמַה זֶּה אוֹמֵר לָנוּ?

שֶׁאִם תְּכוּנָתוֹ שֶׁל עֲמָלֵק הִיא 'לָלֶכֶת עִם הָרֹאשׁ בַּקִּיר' - זֶה מְחַיֵּב אוֹתָנוּ לִנְהֹג כָּךְ בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹות... זֶה מַה שֶּׁיִּתֵּן לָנוּ אֶת הַכֹּחַ לִגְבֹּר עַל עֲמָלֵק!

(רַבִּי שָׁלוֹם מֵאִיר וָלָךְ שְׁלִיט"א)

בֵּין 'יַעֲקֹב' לְ'יִשְׂרָאֵל'

שִׁמְךָ יַעֲקֹב לֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ (לה, י)

שְׁמוֹ שֶׁל אָדָם מְסַמֵּל אֶת מַהוּתוֹ. מַהִי מַהוּת הַשֵּׁמוֹת יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל? עַל הַמִּלִּים: "לֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ", מְבָאֵר הָרַמְבַּ"ן, שֶׁבְּכָל מָקוֹם שֶׁבּוֹ שׁוֹלְטִים יִשְׂרָאֵל עַל הַגּוֹיִים, וְיִשְׁנָהּ גְּאֻלָּה - הֵם נִקְרָאִים בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁהֵם בַּגָּלוּת, שְׁפָלִים וְנִדְכָּאִים - נִקְרָאִים הֵם בְּשֵׁם יַעֲקֹב.

הַשֵּׁם 'יַעֲקֹב' הוּא מִלְּשׁוֹן עָקֵב וְגָלוּת. הוּא נִתַּן לְיַעֲקֹב בְּהִיוָתוֹ אוֹחֵז בַּעֲקֵב אָחִיו עֵשָׂו, כְּדֵי לְסַמֵּל אֶת הַתְּלוּת שֶׁלּוֹ בְּעֵשָׂו מִבְּחִינָה גַּשְׁמִית. כָּל עוֹד יַעֲקֹב גּוֹלֶה, שַׁיֶּכֶת הַמַּלְכוּת לְעֵשָׂו.

הַשֵּׁם 'יִשְׂרָאֵל', לְעֻמַּת זֹאת, מוֹרֶה עַל שָׂרָרָה. כְּשֶׁיָּרְדוּ יִשְׂרָאֵל לְמִצְרַיִם נֶאֱמַר: "הַבָּאִים מִצְרַיְמָה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ" (שְׁמוֹת א, א), וּכְשֶׁהִגִּיעָה הַגְּאֻלָּה וְעָלוּ מִמִּצְרַיִם עָלוּ כ"בְנֵי יִשְׂרָאֵל".

מְעַיְּנִין לְהַבְחִין בְּפֶרֶט נוֹסָף: בְּכָל מָקוֹם בַּתּוֹרָה שֶׁבּוֹ מְזֻכָּר הַשֵּׁם יַעֲקֹב - מְדֻבָּר עַל סִיטוּאַצְיָה שֶׁקָּרְתָה לְיַעֲקֹב, וְכַאֲשֶׁר מְזֻכָּר הַשֵּׁם יִשְׂרָאֵל, טָמוּן בַּפְּסוּקִים מֶסֶר שֶׁאוֹתוֹ יֵשׁ לְהַעֲבִיר הָלְאָה לַדּוֹרוֹת הַבָּאִים.

*

יַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא הָיָה הָרִאשׁוֹן שֶׁשְּׁמוֹ שֻׁנָּה עַל יְדֵי הַקָּבָ"ה. קָדְמוּ לוֹ אַבְרָהָם וְשָׂרָה. אֶלָּא שֶׁכָּאן מִתְעוֹרֶרֶת שְׁאֵלָה גְּדוֹלָה -

מָצָאנוּ אֵצֶל אַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁמֵּרֵגַע שֶׁבּוֹ שִׁנָּה הַקָּבָ"ה אֶת שְׁמוֹ וְאָמַר: "וְלֹא יִקָּרֵא עוֹד אֶת שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם כִּי אַב הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ" (בְּרֵאשִׁית יז, ד) - לֹא חָזַר הַכָּתוּב עַל הַשֵּׁם אַבְרָם אֲפִלּוּ פַּעַם אַחַת.

מַדּוּעַ אֵצֶל יַעֲקֹב אָבִינוּ זֶה אַחֶרֶת, וַאֲנוּ מוֹצְאִים שֶׁקָּרְאוּ לוֹ גַּם יַעֲקֹב וְגַם יִשְׂרָאֵל, פַּעַם כָּךְ וּפַעַם כָּךְ?

יֶתֶר מִזֹּאת, הַתּוֹרָה אוֹמֶרֶת בְּמִפֹרָשׁ: "לֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב", אִם כֵּן, כֵּיצַד כֵּן קוֹרְאִים לוֹ יַעֲקֹב?

הַגְּמָרָא (בְּרָכוֹת יג ע"ב) מְחַלֶּקֶת בֵּין שִׁנּוּי הַשֵּׁם שֶׁנַּעֲשָׂה לְאַבְרָהָם, לָזֶה שֶׁנַּעֲשָׂה לְיַעֲקֹב: "תָּנֵי בַּר קַפָּרָא: כָּל הַקּוֹרֵא לְאַבְרָהָם אַבְרָם, עוֹבֵר בַּעֲשֵׂה, שֶׁנֶּאֱמַר: 'וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם'. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: עוֹבֵר בְּלָאו, שֶׁנֶּאֱמַר: 'וְלֹא יִקָּרֵא עוֹד אֶת שִׁמְךָ אַבְרָם'".

מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּיַעֲקֹב - שֶׁאָמְנָם נוֹסַף לוֹ שֵׁם עִקָּרִי, יִשְׂרָאֵל, אוּלָם שְׁמוֹ הַקּוֹדֵם יַעֲקֹב נִשְׁאַר לוֹ, כַּכָּתוּב: "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמַרְאֹת הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב יַעֲקֹב".

לְמַעַן הָאֱמֶת הַהֶבְדֵּל נִכָּר בְּלָשׁוֹן הַפָּסוּק - לְאַבְרָהָם אוֹמֵר הַקָּבָ"ה בִּתְחִלַּת דְּבָרָיו: "לֹא יִקָּרֵא עוֹד אֶת שִׁמְךָ אַבְרָם", אַךְ אֵצֶל יַעֲקֹב פּוֹתֵחַ הַכָּתוּב בַּמִּלִּים: "וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹקִים שִׁמְךָ יַעֲקֹב", כְּלוֹמַר: בְּרֵאשִׁית דְּבָרַי אֲנִי רוֹצֶה לוֹמַר שֶׁשִּׁמְךָ הוּא יַעֲקֹב, וְאַחַר כָּךְ הוּא מַמְשִׁיךְ: "לֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב", לְבַד, "כִּי אִם יִשְׂרָאֵל", וְלָכֵן אֶפְשָׁר לִקְרֹא לוֹ גַּם כָּךְ וְגַם כָּךְ.

מָה הַבֵּאוּר הָעוֹמֵד מֵאֲחוֹרֵי הַדְּבָרִים?

אַבְרָהָם אָבִינוּ נֶחְשַׁב בַּתְּחִלָּה כְּאֶחָד מִבְּנֵי נֹחַ. אוּלָם לְאַחַר שֶׁנִּבְחַר לִהְיוֹת אֲבִי הָאֻמָּה הָעִבְרִית הוּא נֶחְשַׁב כְּגֵר שֶׁהִתְגַּיֵּר שֶׁהוּא כְּקָטָן שֶׁנּוֹלַד, וְאֵין לוֹ יוֹתֵר שׁוּם קֶשֶׁר יְחוּסִי עִם אָבוֹתָיו וְעִם עֲבָרוֹ הַקּוֹדֵם. עֵקֶב כָּךְ קִבֵּל אַבְרָהָם שֵׁם חָדָשׁ, כְּפִי שֶׁנֶּאֱמַר בִּנְחֶמְיָה (ט, ז): "אַתָּה הוּא ה' הָאֱלֹקִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם... וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם". זוֹ הַסִּבָּה שֶׁלְּעוֹלָם לֹא נִתַּן לַחֲזֹר לִשְׁמוֹ הַקּוֹדֵם שֶׁל אַבְרָהָם, שֶׁהָיָה שַׁיָּךְ לַתְּקוּפָה שֶׁנֶּחְשַׁב כִּבְנֵי נֹחַ. מַה שֶּׁאֵין כֵּן יַעֲקֹב אָבִינוּ - הוּא נִבְחַר מִבֶּטֶן וּמֵלֵּדָה, וְהַקָּבָ"ה בְּעַצְמוֹ קָרָא אֶת שְׁמוֹ יַעֲקֹב. לָכֵן גַּם כַּאֲשֶׁר הוֹסִיפוּ לוֹ שֵׁם נוֹסָף, אֵין הַשֵּׁם הַזֶּה מְבַטֵּל אֶת שְׁמוֹ הָרִאשׁוֹן.

יִתֵּן ה', שֶׁיִּזְכּוּ בָּנוּ הַפָּסוּק שֶׁבּוֹ נִכְלְלוּ שְׁנֵי שְׁמוֹתָיו שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ בְּפָסוּק אֶחָד: "כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתַגִּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל... וְהָיִיתֶם לִי סְגֻלָּה מִכָּל הָעַמִּים".

(רַבִּי יְהוּדָה טְרִיקִי שְׁלִיט"א)

אִם הוּא מֵצִיק - מִי יוֹדֵעַ מָה עוֹלַלְתָּ לוֹ!...

מֵחֲמַס אָחִיךָ יַעֲקֹב תְּכַסְּךָ בוּשָׁה (מִתּוֹךְ הַהַפְטָרָה)

רַבִּי אִיצֶ'ל מִוּוֹלוֹז'ִין אוֹמֵר פְּשָׁט נִפְלָא בְּפָסוּק זֶה:

מָשָׁל לִשְׁנֵי אַחִים, נַגִּיד לְאֶחָד קוֹרְאִים יַעֲקֹב וְלַשֵּׁנִי עֵשָׂו. יַעֲקֹב הָיָה נְשָׁמָה טוֹבָה. קָדוֹשׁ מֵרֶחֶם. לוֹמֵד, מִתְפַּלֵּל, עוֹשֶׂה חֲסָדִים, רָגִישׁ, לֹא פּוֹגֵעַ בְּזִבּוּב. יֵשׁ כְּאֵלּוּ יְלָדִים קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים. עֵשָׂו, לְעֻמָּתוֹ, הָיָה פֶּרֶא אָדָם, יָדוֹ בַכֹּל וְיַד כֹּל בּוֹ. כֻּלָּם סָבְלוּ מִמֶּנּוּ מְרוֹרוֹת.

יַעֲקֹב הָיָה בָּא לְעִתִּים קְרוֹבוֹת לְאַבָּא, וּמִתְלוֹנֵן בְּקוֹל בּוֹכִים שֶׁעֵשָׂו הִרְבִּיץ לוֹ.

יוֹם אֶחָד הָיָה זֶה דַּוְקָא עֵשָׂו שָׁבָא לְאַבָּא וְהִתְלוֹנֵן בְּקוֹל בּוֹכִים שֶׁיַּעֲקֹב הִרְבִּיץ לוֹ. כְּשֶׁהָאָב שָׁמַע אֶת תְּלוּנָתוֹ, תָּפַס אוֹתוֹ, אֶת עֵשָׂו, וְהֶכָּהוּ מַכּוֹת שֶׁאַף פַּעַם בְּחַיָּיו לֹא הִכָּה אוֹתוֹ כְּמוֹתָן.

שָׁאַל עֵשָׂו: "כְּשֶׁיַּעֲקֹב מִתְלוֹנֵן שֶׁאֲנִי מַכֶּה אוֹתוֹ - מַעֲנִישִׁים אוֹתִי! עַכְשָׁיו, שֶׁאֲנִי מִתְלוֹנֵן שֶׁהוּא הִכָּה אוֹתִי - גַּם מַעֲנִישִׁים אוֹתִי?".

הֵשִׁיב הָאָבָא: "יַעֲנְקֶלֶ"ה הֲרֵי לֹא נוֹגֵעַ בְּזִבּוּב. אִם הוּא הִגִּיעַ לְמַצָּב כָּזֶה שֶׁהָיָה עָלָיו לָתֵת לְךָ מַכּוֹת - אֲנִי כְּבָר מִתְאֵר לְעַצְמִי מָה עָשִׂיתָ לוֹ קֹדֶם... וְעַל זֶה הֶעֱנַשְׁתִּי אוֹתְךָ!".

זֶהוּ שֶׁאוֹמֵר הַנָּבִיא: "מֵחֲמַס אָחִיךָ יַעֲקֹב תְּכַסְּךָ בוּשָׁה" - אִם הִגִּיעַ הַמַּצָּב לִידֵי כָּךְ שֶׁיַּעֲקֹב מֵצִיק לְךָ, תְּכַסְּךָ בוּשָׁה, כִּי מִי יוֹדֵעַ מַה אַתָּה עוֹלַלְתָּ לוֹ.

בִּזְמַנּוֹ שֶׁל הָאַדְמוֹ"ר מִגּוּר הַ"שְׁפַת אֱמֶת" זַצַ"ל הָיוּ בְּגוּר שְׁנֵי אֲנָשִׁים, הָאֶחָד קָרְאוּ לוֹ רַבִּי מֹשֶׁה, שֶׁהָיָה צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, כֻּלּוֹ טוּב וָחֶסֶד, וְהַשֵּׁנִי אָדָם אַלִּים שֶׁכֻּלָּם סָבְלוּ מִמֶּנּוּ.

יוֹם אֶחָד הִגִּיעַ הָאָדָם הָאַלִּים לַ"שְׁפַת אֱמֶת" בְּטְעָנוֹת: "רַבִּי מֹשֶׁה מֵצִיק לִי". הַ"שְׁפַת אֱמֶת" הָיָה הֲרֵי חָרִיף בְּיוֹתֵר, הָיוּ לוֹ תְּגוּבוֹת מְאֹד מְהִירוֹת. בְּטֶרֶם סִיֵּם הַלָּה אֶת הַמִּשְׁפָּט, שָׁאַל הַ"שְׁפַת אֱמֶת": "מַה קּוֹרֶה עִם רַבִּי מֹשֶׁה? הוּא עֲדַיִן חַי"? לְתִמְהוֹנָהּ הַסּוֹבְבִים, הִסְבִּיר: "אִם זֶה בָּא בְּטְעָנוֹת עַל רַבִּי מֹשֶׁה שֶׁמֵּצִיק לוֹ - מִי יוֹדֵעַ מַה הָאַלִּים הַזֶּה עָשָׂה לוֹ. לְכוּ וְתִבְדְּקוּ מַה קּוֹרֶה אִתּוֹ"...

(רַבִּי אֵלִיָּהוּ דִּיסְקִין שְׁלִיט"א)

אגדות לשלחן שבת

פרשת וישלח

כס"ד, גליון ס"א

עֲבִירָה לְבַזְבֵּז גַּפְרוּר

וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר (לב, כה).

אָמְרוּ חֲז"ל (סוטה יב.): צַדִּיקִים, מָמוֹנָם חָבִיב עֲלֵיהֶן יוֹתֵר מִגּוּפָן, לְפִי שֶׁאֵין פּוֹשְׁטִין יְדֵיהֶן בְּגֶזֶל. הרה"ק ה'אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל' מִוִּיזְ'נִיץ זיע"א הָיָה זָהִיר אַף בְּמָמוֹנָם שֶׁל אֲחֵרִים, וְהָיָה מַקְפִּיד מְאֹד לֹא לְקַלְקֵל מָמוֹן יְהוּדִי. **כַּאֲשֶׁר הָיָה נֵר דָּלוּק עַל הַשֻּׁלְחָן אוֹ אֵשׁ בָּעֲרָה בַּתַּנּוּר שֶׁבַּחֶדֶר, לֹא נָתַן לְהַדְלִיק גַּפְרוּר עַל מְנָת לְהַצִּית סִיגָרִיָּה, שֶׁהֲרֵי אִם אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג אֵשׁ מִמָּקוֹר שֶׁאֵינוֹ עוֹלֶה דְּמִים, חֲבָל לְהַשְׁחִית וּלְהַדְלִיק גַּפְרוּר לַשָּׁוְא.**

פַּעַם אַחַר כְּשֶׁרָצָה ה'אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל' לְהַצִּית סִיגָרִיָּה, הוֹצִיא אַחַד הַחֲסִידִים גַּפְרוּרִים, אֶלָּא שֶׁרָעֲהוּ הַקְּדִימוֹ וְהִצִּית מַצִּית. הָרִאשׁוֹן בְּכָל זֹאת רָצָה לְהַבְעִיר גַּפְרוּר, כִּי בְּאֶמְצָעוּתוֹ נוֹחַ יוֹתֵר לְהַצִּית אֶת הַסִּיגָרִיָּה. הָעִיר לוֹ הרה"ק: 'אֵין צָרְךָ, עֲבָרָה לְבַזְבֵּז גַּפְרוּר'. הִפְטִיר הַלָּזוּ: הַלְוַאי שֶׁלֹּא תִּהְיֶינָה לִי עֲבֵרוֹת יוֹתֵר גְּדוֹלוֹת מִזּוּ. הֵגִיב ה'אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל' וְאָמַר: וְגַם זוֹ לֹא.

כָּךְ הָיָה נִזְהָר לֹא לְהַעֲלוֹת אֶת הָאוֹר בָּעֲשָׂשִׁית כְּשֶׁלֹּא הָיָה בּוֹ צָרְךָ. בְּעַרְבֵי שַׁבָּתוֹת שֶׁבֵּימוֹת הַחֹרֶף הָיָה מִתְפַּלֵּל מִיָּד כְּשֶׁהֵאִירוּ פְּנֵי הַמִּזְרָח, וּמִמֵּילָא הָיוּ נֶאֱלָצִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּאוֹר הָאֶלֶקְטְרִי בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, אַךְ מִשֶּׁהִגִּיעוּ לַחֲזָרַת הַשַּׁ"ץ וּלְעִתִּים אַף בְּשָׁעַת פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה, כַּאֲשֶׁר אוֹר הַיּוֹם חָדַר לְשָׁם, רָמַז לְכַבּוֹת אֶת הָאֶלֶקְטְרִי, וְהָיָה מַקְפִּיד שֶׁלֹּא יִדְלַק הָאוֹר בַּחֲדָרִים שֶׁאֵין מִשְׁתַּמְּשִׁים בָּהֶם לַשָּׁוְא. לִפְרָקִים הָיָה נִגָּשׁ בְּעַצְמוֹ לְכַבּוֹת אֶת הָאוֹר שֶׁדָּלַק לְלֹא צָרְךָ.

פַּעַם בִּקֵּר אֶצְלוֹ אָחִיו הרה"צ מוהר"פ מִבָּאר־שֶׁע זַצ"ל, וּבְעָבְרוֹ בֶּחָצֵר שָׂאַל הַצַּדִּיק: מַדּוּעַ לֹא מוּאָר כָּאן? מִשֶּׁהִגִּיעוּ הַדְּבָרִים לְאָזְנֵי ה'אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל' צִוָּה לְהַעֲלוֹת אוֹר בֶּחָצֵר. הרה"צ שָׁהָה שָׁם מִסְפַּר יָמִים וְכָל אוֹתָהּ עֵת דָּלְקוּ בָּעֲרֶב הַנּוּרוֹת בֶּחָצֵר. כַּאֲשֶׁר נָסַע מִשָּׁם אָחִיו, הוֹרָה שׁוּב לְכַבּוֹת אֶת הָאוֹר שֶׁבֶּחָצֵר. לְעִתִּים הָיָה מֵעִיר וְאוֹמֵר: 'מַה שֶּׁאֲנִי - הִנְנִי, אַךְ קַמְצָן אֵינֶנִּי' (קדוש ישראל' פרק טז).

מַחְלָקָה שְׁלִישִׁית

בִּימֵי הַקַּיִץ, בִּשְׁנַת תרצ"ה, לְאַחַר שֶׁשָּׁהָה הרה"ק ה'אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל' מִוִּיזְ'נִיץ זיע"א בְּיַחַד עִם בְּנוֹ הרה"ק ה'אִמְרֵי חַיִּים' זיע"א בְּ'קַרְלְסְבַּד', חָזְרוּ בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה לְבֵיתָם בְּמִסְלַת הַבַּרְזֶל דֶּרֶךְ הָעִיר 'דּוֹרְנָא' שֶׁמִּשָּׁם הָיָה דֶּרֶךְ לְ'גְרוֹיסְוַוארְדַיין'.

סִפֵּר נֶכְדּוֹ וּבְנוֹ אַדְמוֹ"ר מִוִּיזְ'נִיץ מוֹנְסִי זצ"ל: **מִסְלַת הַבַּרְזֶל הָיָה נֶחְלָק לִשְׁלֹשָׁה חֲלָקִים, וַאֲנִי נִסַּעְתִּי עִם הַ'דִּירִיטָע קְלַאס' [-מַחְלָקָה שְׁלִישִׁית] שֶׁהָיָה מְחִירָהּ נָמוּךְ.** הָרַב מִסַּאטְמָאר הָיָה אָז בָּעִיר 'בָּעטְלַאן'... וּכְשֶׁהַמִּסְלַת הַבַּרְזֶל שֶׁלָּנוּ הִגִּיעַ לָעִיר בָּעטְלַאן, עָלָה הָרַב מִסַּאטְמָאר בְּאוֹתוֹ מַחְלָקָה שְׁלִישִׁית שֶׁאָנַחְנוּ יְשֵׁבִנוּ שָׁם... דָּבָר זֶה שֶׁרָאִיתִי אֵצֶל הָרַב מִסַּאטְמָאר שֶׁנָּסַע עִם הַמַּחְלָקָה הַשְּׁלִישִׁית שֶׁל הַמִּסְלַת הַבַּרְזֶל, אע"פ שֶׁהָיָה מָלֵא עַד אֶפֶס מָקוֹם, וּבְוַדַּאי הָיָה בְּיָכְלְתּוֹ לִנְסֹעַ עִם הַמַּחְלָקָה הָרִאשׁוֹנָה כָּרָאוּי לִכְבוֹדוֹ, כְּמוֹ כֵן רָאִיתִי זֹאת אֵצֶל ה'אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל', שֶׁהָיָה תָּמִיד נוֹסֵעַ בַּמַּחְלָקָה הַשְּׁלִישִׁית, עַל אַף שֶׁהָיָה בְּיָכְלְתּוֹ לִנְסֹעַ בַּמַּחְלָקָה הָרִאשׁוֹנָה כָּרָאוּי לִכְבוֹדוֹ. וּכְשֶׁשָּׁאֲלוּ אוֹתוֹ פַּעַם אַחַת: לָמָּה הוּא נוֹסֵעַ עִם הַמַּחְלָקָה הַשְּׁלִישִׁית? עָנָה בְּצַחוּת לְשׁוֹנוֹ: מִפְּנֵי שֶׁאֵין מַחְלָקָה רְבִיעִית! וְזֶה הָיָה הַכֹּל רַק מִפְּנֵי שֶׁלֹּא רָצוּ לְהוֹצִיא מָמוֹן עַל מוֹתָרוֹת, שֶׁהַצַּדִּיקִים הִקְפִּידוּ מְאֹד שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא מָמוֹן בְּחִנָּם (גינת ורדים' גליון יז).

'אֵין אֶדְרֹס עַל מָמוֹנָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל'

בְּעֵת שֶׁשָּׁטְחוּ שָׁטִיחַ חָדָשׁ עַל רִצְפַּת בֵּיתוֹ שֶׁל הרה"ק רַבִּי יוֹאֵל מִסַּאטְמָר זיע"א, לֹא רָצָה הַ'דִּבְרֵי יוֹאֵל' לִדְרֹךְ עָלָיו. בְּאָמְרוֹ: 'אֵין אֶדְרֹס עַל מָמוֹנָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל'. כְּמוֹ כֵן הִקְפִּיד שֶׁשּׁוּם אוֹר שֶׁל ''עֶלֶעקְטְעָרִי' לֹא יִהְא דּוֹלֵק בְּחַדְרֵי בֵּיתוֹ כְּשֶׁאֵין בּוֹ צָרְךָ. בִּפְרוֹזְדוֹר בֵּיתוֹ לִפְנֵי חַדְרוֹ דָּלַק נֵר קָטָן שֶׁל 'עֶלֶעקְטְעָר', וּבְכָל פַּעַם שֶׁיָּצָא מִבֵּיתוֹ כִּבָּהוּ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִדְלֹק שֶׁלֹּא לְצָרְךָ, כִּי הַתּוֹרָה חָסָה עַל מָמוֹנָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְכֵן עָשָׂה

בְּכָל מָקוֹם שֶׁבָּא לְבַקֵּר, כִּי הִרְבּוּ בְּנֵרוֹת לִכְבוֹדוֹ. בְּאֶחָד מִבְּקוּרָיו שֶׁל הרה"ק מִסַּאטְמָאר זיע"א בְּאֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ, נִתְאַכְסֵן בְּבֵית אֶחָד מֵחֲסִידָיו, וּכְשֶׁרָצָה לַעֲזֹב אֶת הַבַּיִת שָׁאַל אֶת בַּעַל הַבַּיִת: 'הֵיכָן מְכַבִּים אֶת הָאוֹר'. עָנָה לוֹ בעה"ב, שֶׁאֵין צָרִךְ לְכַבּוֹתוֹ, כִּי זֶה כְּבוֹד הָרַבִּי לְהַרְבּוֹת אוֹר בַּבַּיִת! אָמַר לוֹ הָרַבִּי: הֵכִי מָמוֹן יִשְׂרָאֵל הוּא הֶפְקֵר? וְצִוָּה לְכַבּוֹת הָאוֹר. פַּעַם אַחַת לִפְנֵי חַג הַסֻּכּוֹת רָאָה הַ'דִּבְרֵי יוֹאֵל' כִּי שְׂרֵרֵי הַסְּכָךְ שֶׁקְּנוּ לִצְרֹךְ הַסֻּכּוֹת מֻטָּלִים בִּבְזָיוֹן עַל הָאָרֶץ, וְאֶחָד מִיַּלְדֵי הַשְּׁכֵנִים מְשַׂחֵק בּוֹ. הִתְרַעֵם עַל כָּךְ וְאָמַר: לָמָּה לֹא חָסִים עַל מָמוֹנָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הֲלֹא הַסְּכָךְ עֲלָה בְּדָמִים יְקָרִים. וְצִוָּה להמשב"ק שֶׁיִּמְכֹּר שְׂרֵרֵי הַסְּכָךְ לַאֲחֵרִים ('חיים שיש בהם' קמא, פרשת ויחי).

שֶׁנִּשְׁתַּיֵּר עַל פַּכִּין קְטַנִּים

עַל הַפָּסוּק בְּפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, פָּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח (בראשית לב כה): **'וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר'**, דּוֹרְשִׁים חַז"ל בְּמַסֶּכֶת חֻלִּין (צא.): **אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שֶׁנִּשְׁתַּיֵּר עַל פַּכִּין קְטַנִּים, מִכָּאן לַצַּדִּיקִים שֶׁחָבִיב עֲלֵיהֶם מָמוֹנָם יוֹתֵר מִגּוּפָם, וְכָל כָּךְ לָמָּה - לְפִי שֶׁאֵין פּוֹשְׁטִין יְדֵיהֶן בְּגָזֵל.**

וְכַמָּה נִפְלָאִים הֵם דִּבְרֵי הַיְהוּדִי הַקָּדוֹשׁ זיע"א, כְּפִי שֶׁאָמְרָם תַּלְמִידוֹ הרה"ק הָרַבִּי רַבִּי שִׂמְחָה בּוּנֶם מִפְּרִשְׁיסְחָא זיע"א, וְהוּבְאוּ אֵצֶל הרה"ק רַבִּי צָדוֹק הַכֹּהֵן מִלּוּבְלִין זיע"א בְּסִפְרוֹ 'פְּרִי צַדִּיק' (פסח, אות לט): צַדִּיקִים מָמוֹנָם חָבִיב עֲלֵיהֶם יוֹתֵר מִגּוּפָן לְפִי שֶׁאֵין פּוֹשְׁטִין יְדֵיהֶן בְּגָזֵל, הַיְנוּ, שֶׁלֹּא לוֹקְחִים מַה שֶּׁאֵינוֹ מַגִּיעַ לָהֶם מֵה' יִתְבָּרַךְ, עַל דֶּרֶךְ מַה שֶּׁנֶּאֱמַר (משלי ל ח) 'לַחֶם חֻקִּי', הַיְנוּ שֶׁנֶּחְקַק וְנִקְצַב מֵה' יִתְבָּרַךְ לְחֶלְקוֹ, וְקָרֵי לֵיהּ 'גֶּזֶל', עַל דֶּרֶךְ מַה שֶּׁאָמְרוּ (ברכות לה:) כְּאִלּוּ גּוֹזֵל לְהקב"ה וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי לַה' הָאָרֶץ וּמְלֹאָהּ, וּמַה שֶּׁלֹּא נִבְרָא בִּשְׁבִילָם הוּא אֶצְלָם כְּגָזֵל וְאֵין פּוֹשְׁטִין יְדֵיהֶם לִקַּח, וּמִפְּנֵי זֶה מָמוֹנָם שֶׁמְּיֻחָד לָהֶם שֶׁנִּבְרָא בִּשְׁבִילָם חָבִיב עֲלֵיהֶם כָּל כָּךְ עַד שֶׁמָּסַר יַעֲקֹב אָבִינוּ ע"ה אֶת נַפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם, עַל דֶּרֶךְ מַה שֶּׁסִּפֵּר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זצוק"ל שֶׁשָּׁמַע מֵרַבֵּנוּ ר' בּוּנֶם מִפְּשִׁיסְחָא זצוק"ל שֶׁאָמַר בְּשֵׁם הַיְהוּדִי הַקָּדוֹשׁ זצוקללה"ה, שֶׁדָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ שַׁיָּכוּת לַצַּדִּיק מְחֻיָּב לְהָנוֹת מִמֶּנּוּ אַף בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ. וְלָכֵן יַעֲקֹב אָבִינוּ ע"ה שֶׁיָּדַע שֶׁהַפַּכִּים קְטַנִּים הֵם שֶׁלּוֹ וְשַׁיָּכִים לְנַפְשׁוֹ וְנִבְרְאוּ בִּשְׁבִילוֹ מָסַר נַפְשׁוֹ לְהַעֲבִירָם, וְכֵן עִנְיַן כָּל כֶּסֶף וְזָהָב שֶׁהוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם הָיָה מַה שֶּׁרָצוּ לְהוֹצִיא הַקְּדֻשָּׁה שֶׁהָיָה כְּבוּשָׁה בְּתוֹכָם.

וְיסוֹד הַדְּבָרִים נִמְצָא בְּדִבְרֵי הָאֲרי"י הַקָּדוֹשׁ בְּסֵפֶר 'לִקּוּטֵי תּוֹרָה' (פרשת וישלח): **חָבִיב עֲלֵיהֶם מָמוֹנָם, כִּי לִהְיוֹת שֶׁנִּשְׁפַּע מִלְמַעְלָה [אֵינוֹ רָאוּי שֶׁיִּמְאַס בּוֹ], כִּי אִם אֵינוֹ צָרִךְ לוֹ לֹא הָיָה נִתָּן לוֹ אוֹתוֹ דָּבָר מֵהקב"ה, לָכֵן חָזַר עַל פַּכִּים קְטַנִּים, כִּי אִם לֹא הָיָה חוֹזֵר, הָיָה נִרְאֶה כְּאִלּוּ אֵין רוֹצֶה אוֹתָן וְכָל דָּבָר הַנִּשְׁפָּע מִלְמַעְלָה צָרִיךְ לְהַדֵּר עָלָיו, לָכֵן חָזַר לְהוֹרוֹת שֶׁהִיא חֲבִיבָה עָלָיו.** ע"כ.

וְיֵשׁ לְהַטְעִים אֶת הַדְּבָרִים כִּי הַזִּלְזוּל בְּפַכִּים קְטַנִּים הֲרֵי הוּא בּוֹקֵעַ וְעוֹלֶה מִתּוֹךְ קְלוּת רֹאשׁ שֶׁבִּפְנִימִיּוּת נֶפֶשׁ הָאָדָם, וּכְכָל שֶׁהָאָדָם מְזַלְזֵל בְּפַכִּים קְטַנִּים, כָּךְ סוֹפוֹ לְהוֹסִיף וּלְזַלְזֵל כָּהֲנָה וְכָהֲנָה, עַד כִּי יִפְרֹק מֵעָלָיו עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם.

אָמְנָם הַפַּכִּים הַקְּטַנִּים אֵינָם נִרְאִים כִּדְבָרִים בַּעֲלֵי עֵרֶךְ, אַךְ הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, מִתּוֹךְ שֶׁהִתְבּוֹנְנוּתָם בְּכָל דָּבָר בָּעוֹלָם הִיא עַל הַתּוֹעֶלֶת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, וְעוֹד יוֹתֵר הֵם מְחַשְּׁבִים חֶשְׁבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁכָּל דָּבָר שֶׁבִּרְשׁוּתָם הֲרֵי הקב"ה הוּא זֶה שֶׁהֶעֱנִיק לָהֶם כָּל זֹאת, לְפִיכָךְ אֵין הֵם מְקִלִּים רֹאשׁ בְּדָבָר כָּלְשֶׁהוּ, וְכָל פְּרוּטָה אוֹ דָּבָר קָטָן יֵשׁ לוֹ חֲשִׁיבוּת אֱצָלָם, כִּי מִבֵּי גַּוָּא דְּרַחֲמָנָא הוּא. וְזוֹ הָיְתָה שְׁלֵמוּת מִדָּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ ע"ה שֶׁלֹּא הִמְעִיט בְּעֵרֶךְ שׁוּם פְּרָט מִמַּתָּנָתוֹ שֶׁל הקב"ה שֶׁהִשְׁפִּיעַ עָלָיו מִטּוּבוֹ.

(מתוך הספר ספיר ויהלם להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

שוקי קנר

חידון אַגָּדוֹת - נושא פרסים

אֵלּוּ שְׁמוֹנָה מִלִּים רְצוּפוֹת בַּפָּרָשָׁה זֹאת, מִסְתַּיְּמוֹת בְּאוֹתִיּוֹת יוֹד מֵם?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".
את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני
למספר פקס: 077-470-26-81
או למייל: magdenot@gmail.com
נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.
בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת בהר:

ש. באיזה פסוק בפרשה זו (בהר) יש 6 מילים רצופות שמתחילות כולן באותה אות?

ת. בפרק כה פסוק ח מופיעות 6 מילים רצופות שמתחילות באות ש: "שֶׁבַע שַׁבְּתֹת שָׁנִים, שֶׁבַע שָׁנִים שֶׁבַע...".

שמות הזוכים בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת בהר:
ה' עקיבא הולצמן, רמת בית שמש.

גליון 838 - שנה יז'

יהיה באהבה

המאור שבתורה

פרשת וישלח

הפטרה "חזון עובדיה"

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת יט' כסלו התשפ"א

	הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
י-ם	16:20	17:11	17:44
ת"א	16:17	17:08	17:39
חיפה	16:16	17:07	17:39
ב"ש	16:20	17:11	17:43

כל הזכויות שמורות ©

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

מתברת נוספת שנמצאה מר"ן רבינו **עובדיה יוסף** זצ"ל מאותם ימים רחוקים היתה מחברת משנת תרצ"ו הנושאת את הכותרת "יביע אמר"-"כתב יד", והם: "חידושי תורה **שחידשתי בימי עלומי** על ברכות ועל החומש". אוצרות הנעורים שנמצאו מחזקים את העובדה כי כבר באותן שנים גילה כשרונות נעלים, תפיסה מהירה וזיכרון נדיר. המעיין במחברות חידושי התורה יוצא נפעם מהעובדה שכבר בגיל צעיר הוא נכח בגאונות מפליגה ומפליאה בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, בהבנה ישרה כסרגל. התמדתו היתה לשם דבר, ומתוך תשובותיו בהלכה מימי בחרותו אפשר להבחין כמה יגע ועמל בתורה בשחרית שנות חייו, בהקף מבהיל של כל חלקי התורה, עוד קודם נישואיו.

ומאז נודע שמו כגדול בתורה, בקי בש"ס ובפוסקים ראשונים ואחרונים ובעל זיכרון מופלא, בר סיר שאינו מאבד טיפה. **הנער הצעיר נעשה לעץ עבות**, לעמוד הוראה המגלה בקיאות מדהימה בש"ס, בספרי פוסקים, בראשונים ובאחרונים כאחד, בקיאות נדירה שאין לה אח ורע בדורות האחרונים. התקיים בו מה שנאמר: "נפש עמל עמלה לו".

הגאון הקדוש רבי **ציון ברכה** זצ"ל נתקשה פעם באמצע שיעורו עם תלמידיו בעניין עמוק בתורת הנסתר, לאחר עיון עמוק נתיישבה לו קושייתו והיה שרוי בחדווה רבה, מגודל שמחתו החל הוא לדבר בגעגועין על הדור הקודם, בו התהלכו גדולי עולם בתוכנו. בתוך דבר הזכיר הרב ציון זצ"ל את חכם **מנחם מנשה** זצ"ל ואמר ברגש, "בדור האחרון חי בתוכנו הצדיק חכם מנחם מנשה,

הוא היה מרעיש עולמות בתפילות על הכלל והפרט, ולאחר פטירת "הסנדלר הקדוש" – רבי משה **יעקב רביקוב** זצ"ל, התמנה מן השמים חכם מנחם מנשה להיות ראש החבריא קדישא של הל"ו צדיקים!"

תשוקות גשמיות הן כקרני שמש בחדר חשוך. נדמה שיש בהן ממש, עד שאתה מנסה לתפוס אחת מהן.

סיפר מרדכי כהן הי"ו מירושלים: פעם ביקש ממני עשיר אחד להכניס פתק לרבי **אלעזר אבוחצירא** זצ"ל כדי שיקרא אותו ויענה לו תשובה כדת מה לעשות בעניין פלוני. נכנסתי לרבי אלעזר ונתת לו את הפתק, אך הוא החזיר לי אותו ואמר: מחילה, איני יכול לטפל בנושא זה כי מישהו אחר כבר טיפל בעניין. יצאתי ואמרתי לעשיר ההוא את דברי רבי אלעזר.

הלה התפעל מאוד ואמר: "אמת נכון הדבר!! שבוע שעבר הלכתי עם הפתק לאחיו האדמו"ר רבי **דוד אבוחצירא** שליט"א והוא ענה לי תשובה, רק רציתי לדעת מה דעתו של רבי אלעזר בנושא, והנה ברוח קדשו הוא ידע שכבר שאלתי מישהו אחר.

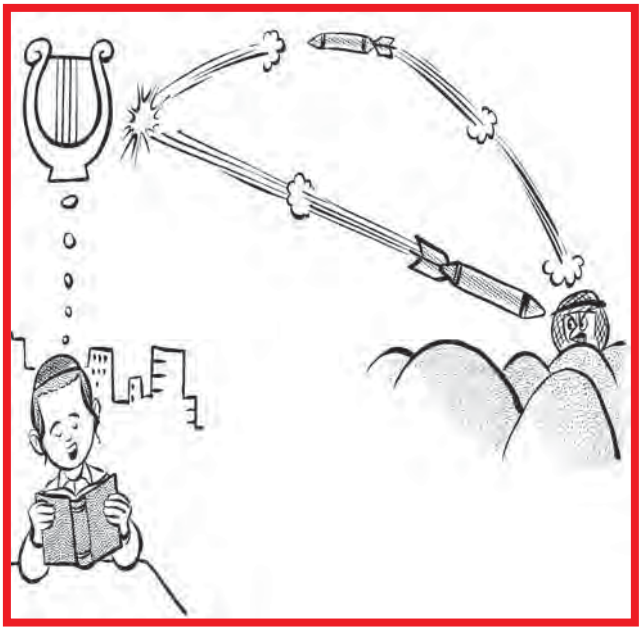

"**אשר** לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי" "בחרבי ובקשתי" הן 'חכמתי ותפילתי' (רש"י). 'אמורי' מלשון אמירה.
הוא יצר הרע, אשר איננו פוסק מלומר בי מחשבות זרות ודברים בטלים.
אמירה זו יש לבטל על-ידי אמירה דקדושה – דיבור בתורה, 'חכמתי', ותפילה – 'תפילתי'.

כל הרודף אחר העולם הזה, רודף להשיג דבר שאינו בנמצא כלל

אברך חשוב סיפור:אני ההייתי עמו רבי **יוסף טולדאנו** זצ"ל: בתוך הרכב בהלוויה של הגאון רבי **נסים טולדנו** זצ"ל, כולם שמעו את רבי יוסף בוכה ואומר: מלאך המוות התבלבל ביני לבינו הוא לקח את רבי ניסים טולידאנו במקום את רבי יוסף טולידאנו,

הדבר עורר צמרמורת של ממש בלבבות והנה כעבור כמה שבועות נסתלק מעמנו רבי יוסף.

בשנת תרס"ה, והוא בן תשע עשרה שנה, הוזמן רבי **אפרים זליכה** זצ"ל אל מרן **הבן איש חי** זצ"ל, שביקש לתהות על קנקנו. בחיל ורעדה התייצב הבחור השקדן לפני ראש הגולה, ורבנו יוסף חיים החל לשוחח עימו בדברי תורה. השיחה הלכה והתמשכה. מתורת הנגלה עברו השניים לשוחח בתורת הנסתר, בעוד מרן הבן איש חי משתומם על עמקות הבנתו ועל רוחב ידיעותיו של הבחור שלפניו.

לבסוף, הניח הבן איש חי את ידיו על ראשו של רבי אפרים ואמר בחיבה:" אשרי יולדתך! **יהי רצון שירבו כמותך בישראל**..." הוא אף הורה לו להתחיל להשתתף בשיעורים הנאמרים בבית המדרש. רבי אפרים הוסיף לשקוד על לימודו ביגיעה עצומה, והסתפק במאכל מזערי- שתי פרוסות לחם וכוס תה ליום.

נקודה למחשבה

מנהל בכיר באחת מחברות הענק הגדולות ביותר במשק קיבל התקף לב, הרופא המטפל בו אמר לו שעליו לשהות בחווה למשך מספר שבועות **להתאוששות והחלמה**. המנהל שמע בעצת רופאו, אולם לאחר מספר ימים הוא השתעמם וביקש מהחוואי שיעסיק אותו בעבודות שונות בחווה. ביום הראשון אמר לו החוואי לנקות את הרפת של הפרות כשהוא חושב לעצמו שלאחד שהגיע מהעיר ורגיל לשבת על הכיסא כל היום – עבודה כזאת תארך מספר שבועות. לתדהמתו של החוואי, המנהל סיים את כל העבודה בפחות מיום אחד. למחרת, החוואי נתן למנהל עבודה קצת יותר קשה: לחתוך את ראשיהן של 500 תרנגולות. הוא היה בטוח שהמנהל לא יוכל לבצע את העבודה, אולם בסוף היום העבודה הושלמה. בבוקר המחרת, כאשר כל עבודות החווה כמעט הושלמו, ביקש החוואי מהמנהל למיין שק ענק של תפוחי אדמה לשתי ארגזים: ארגז אחד עם תפוחי אדמה **קטנים** והארגז השני עם תפוחי אדמה **גדולים**. בסוף היום החוואי ראה את המנהל יושב מול שק תפוחי אדמה כאשר שתי ארגזים ריקים. לאור הצלחתו עם העבודות הקודמות זה נראה לחוואי מוזר מאד והוא שאל את המנהל בפליאה: "הכיצד ביצעת עבודות קשות כל כך ביומיים הקודמים ואילו עכשיו אינך מסוגל לבצע עבודה פשוטה כל כך?!" ענה לו המנהל: "ראה, כל חיי אני חותך ראשים, אבל עכשיו אתה מבקש ממני לקבל החלטות...."

אנחנו חיים בעולם שבעים-שמונים שנה. וכולנו ירדנו לפה לצורך שליחות מסוימת. השנים שחולפות עלינו הן כמו קומות בבניין גבוה שעלינו לטפס בהן אחת אחרי השנייה. וכל אחד מעביר את השנים בצורה אחרת. יש כאלו שמנצלים את השנים כדי לעשות את תפקידם ככל יכולתם. אך יש אחרים שמעבירים את ימיהם בשטויות ובהבלים ומבזבזים את זמנם. הדבר המשותף לכולנו זה שבסופו של דבר נצטרך **לתת דין וחשבון על מעשינו**. עכשיו הזמן להשתנות!וכמה שפחות להתעסק עם הזולת לא ליפגוע ולקבל החלטות נכונות בחיים (העורך)

ייצור דיסקים הדפסת עלונים
עבודות גרפיקה, חוברות עילוי נשמות
052-7656075

מברי הגה"צ רבי **אברהם יעקב ווינר** זצ"ל שאל פעם למרן **החזו"א** זצ"ל אם כהיום בזמנינו יש רוח הקודש, וענהו שכן, וגם ענה לו מהו רוח הקודש.
פעם סחה לו אחותו של החזו"א [אשת מרן הקה"י זצ"ל] ואמרה בהתפעלות שהאנשים היוצאים מחדרו נראים כבטוחים ושלוים כאילו **פעלו כבר את ישועתם** הקרובה ובאה.
ענה לה מרן ואמר: וכי מנין לך שאין הדבר כן. רבנו נהג בפשטות מופלאה וענוה נוראה. כל ימיו לא הסכים שיעשו לו מנין משלו, והיה מתפלל במקומות שונים. רק כשנחלש בערוב ימיו עשו לו מנין מיוחד עבורו.

עמד הגאון רבי **שלמה זלמן אויערבך** זצ"ל בקיוסק ובדק חפיסות שוקולד שונות, כשהוא קורא בעיון את הכיתוב שעל גבי העטיפה.
המוכר,שלא ידע מה מחפש הרב, אמר:"כבוד הרב, אל יחשוד בי, הכל כאן כשר". ענה הרב: "יודע אני זאת.
אלא שהבטחתי לילד אחד שאם יתמיד וילמד, **אקנה לו שוקולד טעים**. לכן אני קורא מה שכתוב על העטיפה, כדי שאדע מהו השוקולד הטעים ביותר"...

הומור הוא סוג של כוח משיכה, הוא מושך אותך לצחוק..

הנמת התפילין פועלת שעבוד המוח והלב, והוא צריך להגיע עד הכוחות הנמוכים יותר בנפש האדם, שגם הם יהיו **משועבדים לקב"ה.**
רמז לכך יש לראות בשיעור רצועות התפילין של-ראש, שהוא עד הטבור.

כל ימיו היה האדמו"ר מקלויזנבורג רבי **יקותיאל יהודה הלברשטאם** זצוק"ל, הוגה בתורה הקדושה בהתמדה עצומה. הרבי למד בכל מצב. גם כאשר סבל מכאבי ראש חזקים, היה מתישב ללמוד וכך הפיג את כאביו.
פעם אחת, בעת שגברו עליו מכאוביו, התבטא: "נאמר: 'החש בראשו יעסוק בתורה'. חושש אני שיהא עלי ללמוד כל היום שיעורים, שכן העיסוק בתורה אינו מהווה רק 'סגולה' נגד כאב ראש, אלא בעת שאני עוסק בתורה, **כלל איני מרגיש כאב זה**". והרבי אכן השתמש ב'תרופה' זו כל ימיו!

זה לא נכון אל תעשה את זה, אם זה לא אמת אל תגיד את זה..

העלון לרפואת והצלחת הדסה צביה בת אביגיל לזיווג רפאל ארז בן הדסה צביה
זיווג הגון אבישלום בן אורה

הגמרא מספרת: "רבי מכבד עשירים. "ההשגחה העליונה נתנה בידו של העשיר את האמצעים הדרושים לו לעשות גדולות בעולמו של הקב"ה.
ברור אפוא, שניתנו לו גם **בוחות-נפש** מתאימים למילוי תפקידו המיוחד.
יש לכבד אדם כזה, שמן השמים ניתנה לו אפשרות יתרה

רשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

מתנה עבודה גלזנברג, גרמניה, **תש"ה** מבין אלפיים הבנות שהיו במחנה, הצליחה אחת להכניס סידור תפילה. ה"סיור, הזה היה יקר המציאות, כולנו רצינו להתפלל בו, לפחות ללטפו,
אלא שזה היה בלתי אפשרי, סידור יש רק אחד ואנו כה רבות.
לכן אני וחברותי העתקנו מהסידור קטעי תפילה רבים ומספר מזמורי תהילים. היתה עימנו אישה ממונקאטש, שסייעה לנו **בהעתקת התפילות**, דאגה לצרכינו הרוחניים והזכירה לנו את חישוב הזמנים והמועדים. לאחר העבודה המפרכת היינו מוצאות נחמה הסידור זה. בדממת הליל הוצאנו אותו והשתעשענו בו, כשמידי פעם נשמעו פיצוצים מחרישי אוזניים.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז** שליט"א

"וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הַגִּידָה נָּא שְׁמֶךָ, וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם" (בראשית לב, ל).

לכאורה לא מובן, מדוע כל כך חפץ יעקב לדעת את שמו של המלאך – שרו של עשו (מדרש אגדה), אלא יעקב לא שאל סתם לשמו של המלאך, אלא ניסה להבין במה מצליח לנצח ולכבוש בני אדם, מה סוד הצלחתו, כיצד כובש בני אדם ומפתה אותם לעבור עבירה?

אמר לו המלאך: לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי, השם שלי זה "אל תשאל"– אל תשאל שאלות, בוא אחרי בלי לדבר. יהיה לך טוב, אתן לך הכל.. כך מצליח יצר הרע למשוך ולפתות בני אדם, כיון שיודע שאם יתחילו לחקור ולשאול הם יגלו את רמאותו וירא שאין בו כלום, וְהַבּוֹר רֵק אֵין בּוֹ מָיִם (בראשית לז, כד), מַיִם אֵין בּוֹ אֲבָל נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים יֵשׁ בּוֹ (בראשית רבה פד, טז).

***

שרו של עשיו התגושש עם יעקב אבינו, אך זו לא הייתה מלחמת האבקות גשמית או האבקות חופשית, אלא מלחמת האבקות דתית, מלחמה על הדת, על התורה ועל היראה. מי ישאר בסוף, מי ישרוד. וזו המלחמה שתחיה בעקבתא דמשיחא, בסוף הגלות, מלחמת התורה הקדושה והטהרה נגד חבלי העולם, האפיקורסות והמינות.

שרו של עשיו נילחם ביעקב, אך לא הצליח נגד הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב (בראשית כז, כב) – לומדי התורה הקדושה, קול התורה מהדד בעוז ובגאון, עולם התורה מתעצם מיום ליום, הישיבות גדלות ותלמודי התורה מתמלאים מפה לפה, אך דרך אחרת יש לו, "וַיִּגַּע בְּכַף יֶרְכּוֹ"– אלו התמכין דאורייתא (זוה"ק וישלח, דף קס"ה ע"ב), העוסקים במלאכה ומחזיקים בכספם את לומדי התורה הקדושה. ופעמים שמצליח השטן לנגוע בכף ירך יעקב, בתומכים בתורה, וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ, ואם אין קמח, חלילה וחס גם אין תורה (אבות פ"ג מי"ז).
אולם אם יש תורה ודאי שיהיה גם קמח, ולבסוף שום דבר לא יוכל לנצח את התורה הקדושה!
יהי רצון שנזכה לעסוק בתורה לשמה ונראה בישועה השלימה אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

איזה בחור צעיר ניגש למוכר ומבקש סוכריה ושואל כמה זה עולה, המוכר אומר לו שזה עולה 2 שקל, אומר לו בסדר, תביא לי אחת, המוכר לוקח סוכריה ומגיש לבחור, הבחור מוציא מכיסו שני שקלים וזורק לתוך המכולת, המוכר מתעצבן אבל לא אומר כלום, הולך ואוסף את השקלים מתוך המכולת, ביום שלמחרת מגיע אותו בחור ומבקש סוכריה אבל הפעם מוציא מכיסו 5 שקל מטבע ושם על השולחן, המוכר שעוד זכר את הבחור מיום האתמול, לקח את ה-5 שקלים ואת העודף 3 שקלים זרק בכל הכוח אל מחוץ למכולת, הבחור, שראה את זה, הוציא עוד שקל אחד מהכיס ואמר לו, בעצם, **תביא לי עוד 2 סוכריות.**

'תכמתי' – לימוד מאמר חסידות קודם התפילה; 'תפילתי' – עבודת התפילה עצמה. שני אלה מבטלים ומהפכים את ה'אמורי', שהוא החזק ביותר בשבעת העמים.
לבעל־שם־טוב זצ"ל היה חסיד פשוט, שהתפרנס מחפירת בארות. **הוא היה בקי** בחמישה חומשי תורה ובספר תהילים על-פה, והיה חוזר על אותיותיהם תמיד, **בשעת מלאכתו ובעת הליכתו.**
הבעל-שם-טוב אמר עליו: לדעתו של הערשל החופר מקשיבים למעלה.

וסיפר רבי **משה כ"ץ** ז"ל חתן בנו הרה"ק רבי **גדל" משה** זיע"א, כי בעת שמחת נישואי נינתו של רבינו עם כ"ק האדמו"ר **משומרי אמונים** זצ"ל הופיע כ"ק מרן אדמו"ר רבי **דוד מדרחמיסטרויווקא** זיע"א בעת עריכת החופה.וכששאל את רבינו למצב בריאותו השיבו כי יש לו יסורים. שאלו איזה יסורים יש לו,ענה לו"יסורים מכבוד", וזאת מפני שלאחרונה עשו לו עבורו מנין מיוחד ודבר זה גורם לו ליסורים של כבוד.

אחד מרים ידיים לשמיים וצועק לקב"ה, הוא אלוקים גדול, הרי בשבילך רגע זה מליון שנה ומליון דולר שווה לפרוטה אחת, אז תן לי בבקשה מליון דולר, לפתע הוא שמע קול מלמעלה : בסדר **תמתין רגע**..
*****
אישה זקנה קמה באמצע טיסה לארה"ב וצועקת, יש כאן רופא, דחוף !? ישר קם בחור נחמד ורציני ניגש אליה מהר, ואומר לה : כן מה הבעיה ? אומרת לו, יש לי שידוך בשבילך **הבת שלי**...

התנאים הם חכמי ישראל שחיו בארץ ישראל במשך חמישה דורות (ג'ת"ת-ג'תקנ"ה לבריאת העולם, -40 195 לספירת הנוצרים), מהדור שלפני חורבן **בית המקדש השני** ועד חתימת המשנה.
דבריהם הוזכרו במשנה, בתוספתא, במדרשים ובברייתות. הם היסוד לכתיבת התלמודים. רובם הגדול של התנאים מוכנה בתואר "רבי".

אל תחפש את חסרונות זולתך ואת נקודות התורפה שלו. חפש את הטוב שבו.

בשנים המוקדמות ממלאת האם, כמובן, את התפקיד העיקרי. האופי והאישיות של הילד מתחילים להתפתח במשך השנים המוקדמות.
יצירת האוירה הראויה להתפתחות זו נתונה בידי האם, ובמה שהוא שומע וקולט באזניו בשנותיו הראשונות.
מובא בספר **פלא יועץ**: "הרבה בנים נעשו טפשים ובנים משחיתים מפני **שנכנסו לאזנם שירי נכרים** (ששרו הנכריות שגידלו את בניהם). במסכת יומא מסופר על אשה מעוברת שתקפה בולמוס ביום הכפורים ואכלה מפני שהיתה בסכנה, ואף על פי שאכלה בהיתר נולד ממנה אדם רשע.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לולו"ה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אורית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוגנים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג, אואסינה בת גורי"ה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

{ אז נדברו }

פרשת וישלח תשפ"א | גליון מספר 491 | לסדר: "קטנתי מכל החסדים"

ואם היום היינו צריכים לבחור בין יעקב לעשיו... מי היינו בוחרים??

בא נדבר ישר ולעניין: אם אנחנו היינו בדור של יצחק יעקב ועשיו... והיינו צריכים לבחור בין יעקב לעשיו... מי נראה לך יותר "לעניין"?? מי נראה לך יותר להיות ממשיך של יצחק?? האם יעקב או עשיו? שיהיה לך ברור: היינו בוחרים בעשיו מאה אחוז!!!! מכל הסיבות שבעולם!!! גם בכור... גם יש לו קשרים יותר טובים עם אבא שלו (עיין עמוד 3 בגיליון זה) גם יעקב כמעט לא נמצא פה... הוא גם צדיק כזה... איש תם כזה... מתמיד כזה... אין לו מספיק כושר מנהיגות... הוא לא חותך כמו עשיו!!! הוא רק מתמרן... דרכי שלום... ואילו עשיו משדר עוצמה!!! ושלא יהיו טעויות: עשיו לא היה נראה כמו יהושע הפרוע... הוא היה מאוד משלנו... וכל העוולות שהוא עשה... לכל דבר היה "עניינים" ברוחניות... (רק שתבין: אם חז"ל אומרים לנו שעשיו רצח את נמרוד כי הוא חמד את בגדי החמודות... זה מסמך שרק חז"ל יודעים לגלות אותו... אבל ברור שמעל פני השטח עשיו יצא בקנאת ה' צבקות למלחמת קודש מול הכופר הגדול שזרק את סבא שלו לכבשן האש... וכשהגיעה השמועה שעשיו הרג את נמרוד ברור שהיה קורת רוח גדולה בבית של אברהם ויצחק... בטח... "באבוד רשעים רנה..." והאיינקל עשיו ישב במזרח וכולם התפעלו מהקנאת ה' הבוערת בו... בקיצור: לעשיו היה את כל הקבלות ואת כל המסמכים ואת כל הצבעים הכי ססגוניים להיות הממשיך של יצחק וממלא מקום אבותיו... ואילו ליעקב היה צבע מאוד חיוור ומט לעומתו... ותכל'ס: רק רבקה ויעקב ובהמשך גם יצחק יודעים שעשיו זה קשקוש אחד גדול ואילו יעקב התם הזה. שלא מתקרב ל"ביצועים" של עשיו. דווקא ראשו בשמים ודמותו חקוקה במרכבה

אבל איך?? איך זה יתגלה??? הרי כעת... לפי כל נתוני השטח עשיו מוביל בפער עצום מול יעקב... אז איך זה בכלל נתפס שפתאום יתגלה יום אחד שיעקב הוא האמת ועשיו שקר???

אתה מבין לבד שהשאלה הזו לא באמת מטרידה אותנו בייחס ליעקב ועשיו כי כולנו יודעים מה שקרה בסוף... השאלה הזו רלוונטית בייחס לכל מיני יעקב ועשיו שמסתובבים בינינו... אותו בחור בן עליה שיושב בצד ולומד... לא עושה רעש וצלצולים... לא לומד בישיבה הכי נוצצת... ולצידו עובר בחור ריק מכל תוכן אבל "קיש קיש קריא..." מאוד מרשים כלפי חוץ ועושה המון רוח... ומהבחור הזה כולם מתפעלים ומתרשמים ומוכנים לתת לו דירה... ואילו קובי האיש תם יושב אוהלים.. הוא ככל הנראה ימשיך להיות שקט... גם כשהוא יתחתן אף אחד לא יחטוף אותו... הוא יצטרך לשלם משכנתא 22 שנה בדיוק כמו יעקב בצאן לבן... ותכל'ס... מקובלנו שיום אחד הקב"ה מגלה מי יעקב ומי עשיו... אבל איך?? איך זה יקרה??? בשעת מעשה מאוד קשה לתפוס כזה דבר...

אז זה בעיקר השאלה שלי!!! בייחס ליעקב ועשיו של דורנו... (כמובן שהבאתי דוגמא נקודתית משני בחורים... אבל זה רלוונטי בייחס לכל מיני דוגמאות אחרות של מי שעושה הרבה רוח לחברו והצנוע ומלא בתוכן...)

<u>התשובה היא (כמובן באופן חלקי):</u> עשיו!!! בגלל שהוא חסר פנימיות... ונטול כל עבודה פנימית מוסרית... כתוצאה מזה אין לו שום היכרות עם עצמו!!! אין לו שום שליטה ושום זיהוי לקולות שבוקעים מתוכו... לעומת זאת יעקב... האיש תם הזה... המוסרניק הזה... השקט הזה... הוא עושה עבודה חרישית שקטה מול האישיות שלו... הוא מכיר היטב את העולם הפנימי שלו... ובאופן טבעי הוא שולט לגמרי בכוחות הנפש שלו ומומחה בזה... ואז!!! יום אחד עשיו מגיע עם כל הרעש והצלצולים... והוא מחליט לחסל את יעקב... די... נמאס לי מהתמים הזה... הוא מפריע לי בדרך... אני רוצה לתפוס אותו בגרון ולהרוג אותו... עשיו יוצא עם כל העוצמה וארבע מאות איש עמו... יעקב התם והעדין והשקט... כדרכו... לא מגיע עם כח... ולא יודע לעבוד עם עוצמה... אבל!!! ליעקב יש גאונות שקטה בכוחות הנפש... והוא פשוט תופס את עשיו בגרון!! אבל ממזה בגרון... יעקב מזהה מיד את האופי החלש של עשיו... הוא יודע שעשיו אוהב צבע חזק... והרבה... וגדול... יעקב מופיע מולו עם עזים ותיישים וגמלים... ואז יעקב נהיה גם גרפיקאי לצורך העניין והוא שם ריווח בין עדר ובין עדר... כן... הוא יודע... שאם יהיה שם רווחים זה עוד יותר ישגע את העין של עשיו... בקיצור: יעקב מחזיק את הלב של עשיו בידיים שלו כאילו זה פלסטלינה... אתה מכיר את זה שאמא רוצה להרגיע תינוק בן שנה שבוכה... ואז היא מביאה לו סוכריה והוא שוכח בכלל על מה הוא בוכה?? ואם זה לא לגמרי עוזר... אז היא נותנת לו את אותה סוכריה אבל עם מקל... ואז כשיש כבר מקל אז הסוכריה נהיית הרבה יותר גדולה ואז הילד נרגע לגמרי.. .זה נקרא "כחומר ביד היוצר" וככה יעקב משחק עם הרגשות של עשיו... ועשיו שכבר גומע מאות קילומטרים עם 400 איש כדי להרוג את יעקב... ברגע שהוא פוגש את יעקב הוא מתבלבל ושוכח בשביל מה הוא בא... והוא פתאום מנשק אותו... מה זה אם לא תינוק פספוס שאמא מעצבת לו את הרגשות כמו שהיא רוצה... אז תגיד לי: למי יש יותר עוצמה?? לעשיו שמגיע עם כח הזרוע ורוצה לתפוס את יעקב בגרון?? או יעקב שתופס את עשיו בניתוח לב פתוח... ומשחק עם הלב שלו כאילו הוא פינפונג... אני כמעט נעלב בשם עשיו...

זו העוצמה האדירה והשקטה ששמורה לאותו בן עליה שמתמלא מבפנים!!! בעבודה החרישית הזו הוא מגלה את כוחות הנפש הטמונים בו... בו בזמן שחבר שלו הצעקני והמרעיש אמנם עושה הרבה "חיל" אבל מבפנים הוא נשאר תינוק בן שנה... הלב שלו פלסטלינה... הוא לא מכיר את הנפש שלו בגרוש... כל איזה קשקוש מצליח לזעזע אותו... פעם ימינה ופעם שמאלה בחוסר עקביות... ו... ובטווח של כמה שנים קדימה לאט לאט רואים מי התקדם והתרומם ומי נשאר מסתובב עם עצמו (עם הרבה רעש.) אבל בשביל זה צריך סבלנות!!! סבלנות!!! יעקב אבינו לאורך כל הדרך מתייחד בסבלנות שלו: "ואביו שמר את הדבר"! והחריש יעקב... יעקב יודע לחכות.. יודע להמתין... יעקב יודע שיש דברים שאורך להם זמן לחלחל... יעקב יודע שרק נזיד עדשים אפשר לקבל כאן ועכשיו... ובהלעטה אחת ישר לתוך הלוע... זה עובד רק בנזיד עדשים!! אבל דברים טובים באמת... זה חריש עמוק שנעשה בצורה של תהליך... אנא!!!! סבלנות!! חן וכבוד יתן ה' לא ימנע טוב להולכים בתמים!!!! **<u>(מעניין לעניין באותו עניין- בעמוד 2 בגיליון זה)</u>**

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת

הרב דניאל בן אירן ז"ל

פועליו וזיכוי הרבים שנעשה על ידו בהשקט וצנעה (בין הייתר-) למען התכנים של גיליון זה יעמדו לזכותו, ה' הוא נחלתו,

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים.

<u>להשתתפות בהוצאות הגליון:</u>

<u>בבנק:</u>

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

<u>באשראי:</u>

"נדרים פלוס"

-"קהילות"

<u>בטלפון:</u>

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

קשר רוחני פנימי... מסתדר גם בקשר עין מרחוק... למידה מרחוק.

יש שורה "תמימה" בפרקי דרבי אליעזר... זה ככה באמצע נושא בפרק ל"ח... ולא כל אחד שם לב מה כתוב שם... וזה לשונו: **"ולקח יעקב כניו וכני כניו ונשיו והלך לקריית מרכע מלל ימלך מכיו ומלמ שם מת עשיו ומת נשיו יושביס כמוהל ימלך ונטה מהלו מוסה לו, וימה ימלך מת יעקב ומת נשיו ומת כניו ומת כנותיו וכל משר לו ושמח בלבו ממד ועליו הכתוב מומר: "וימה כניס לכניך שלוס על ימרמל"** אתה קולט מה כתוב פה?

יעקב אבינו סוף סוף חוזר הביתה ליצחק!!! יעקב אבינו הממשיך הסופי של יצחק!! זה כבר לא נושא לדיון... עשיו ויעקב כבר נפגשו... כבר התנשקו... עשיו כבר מחל על הברכות... הדברים כבר ברורים לגמרי!! אבל יעקב מגיע לבית של יצחק... ומה הוא מגלה שם??

חצר!!! עשיו פתח שם חצר שלימה... עשיו מקיף את יצחק מכל הכיוונים... תופס את העסק חזק... ומנהל את החצר ביד רמה... סליחה: מה זה צריך להיות?? עשיו זוז מפה!!! מה אתה מחפש אצל יצחק?? מאיפה צצת בכלל??? המקום שלך זה בכלל הר שעיר...

מה מתברר??? שלא רק יעקב חכם... גם עשיו יודע להיות חכם... וכמו שיעקב לא אמר לעשיו את האמת.. וכשעשיו שאל אותו לאיפה אתה הולך... אז יעקב לא גילה לו לאן פניו מועדות... הוא רק אמר לו: "עד אשר אבא אל אדוני שעירה..." אני בדרך אליך... על אותו משקל: עשיו גם לא גילה את "מצפוני לבו" וכשיעקב התנהל לאטו לרגל המלאכה... עשיו רץ מהר הבייתה להר שעיר... הזמין חברת הובלות ועבר דירה מהר מהר לבית של יצחק... התמקמם שם כמו שצריך... קבע עובדות בשטח והשתלט שם על העסק!!! תפס ראשון!!! הוא הבין שאוטוטו יעקב מגיע... וברגע שיעקב מגיע הוא תופס את העמוד... לכן עשיו הזדרז לתפוס ראשון... ועד שיעקב הגיע ליצחק... עשיו כבר היה ממוקם שם כמו שצריך!!! היה לו את כל המפתחות... כל אלוף עשיו קיבל מוצב אחר... אהליבמה פה... ובשמת שם... כדי לשמור על הכספת שנקראת יצחק... שיעקב אבינו ח"ו לא יגנוב את המזרח...

ויעקב מגיע!!!! ורואה שם כוננות בדרגה ראשונה... כל הפרצופים של עשיו עומדים שם בלחץ... בטוחים שעוד מעט מתחיל פה קרב על הליגער יצחק... בכיס של מי הוא נמצא...

יעקב בכלל לא נבהל!!!! יעקב מרגיע אותם... הכל בסיידר... אתם לא צריכים להיות בלחץ.. אני לא הולך לעשות שום דבר... לא הולך לתפוס חזקות ולא ירושות... אני בסה"כ מציב את האוהל שלי פה בצד... משפחת יעקב מחכים לרגע של חסד שבדיוק יצחק יוצא לחלון... מה שנקרא ביקור נוסח קורונה... ואז יעקב וכל המשפחה מנופפים ליצחק לשלום... זיידע... זיידע... שלום עליכם!! זיידע... אל תדאג... כולנו הולכים בדרך הישר... כולנו מכריזים: שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד... אומר הפרקי דרבי אליעזר: **וימה ימלך מת יעקב ומת נשיו ומת כניו ומת כנותיו ומת כל משר לו ושמח בלבו מלוז**, יצחק ראה את כל הצאצאים של יעקב איך שכולם שבטי י-ה... יראי ה' והולכים בדרך הישר... ושמח בלבו מאוד!!! זיידע יצחק שמח מאוד... זהו. בזאת הסתיים הביקור של יעקב אצל יצחק אבינו...

איך זה יכול להיות??? למען ה'... איך זה יכול להיות שפחד יצחק קדוש ה' מוקף בעשיו מכל הכיוונים ו... ואף אחד לא מוחה?? איך יכול להיות שיעקב אבינו איפשר לעשיו להקיף את יצחק מכל הכיוונים... ולא רק שיעקב לא מתנגד... יעקב אפילו מנופף לאביו לשלום מרחוק ולא מנסה "לסדר את העניינים"?? איך יצחק נותן לעוולה הזו גושפנקא?? הרי כעת גם יצחק יודע בדיוק למי מגיע הברכות... יצחק הרי גם סובל סבל רב מעשנן של אלו- נשותיו של עשיו... יצחק יודע בדיוק מי זה יעקב ומי זה עשיו... אז איך נותן לעוולה המרושעת הזו לקרות... שדווקא עשיו נמצא בפנים... ואילו יעקב נשאר מבחוץ וצריך לעשות שלום מרחוק???

התשובה פשוטה מאוד (למי שמבין עניין):

בשביל מה יעקב אבינו כזה גדול ומרומם??? בשביל לדעת לשמור קשר גם מרחוק!!!

אם יש איזשהו הבדל בין הרמה של יעקב אבינו לרמה של עשיו... איפה זה מגיע לידי ביטוי?? שעשיו צריך להרגיש קירבה פיזית.. הוא צריך לעמוד קרוב... להצטלם מאחורי..... הוא צריך להחזיק מפתחות... הוא צריך להחזיק חזק חזק את הדלת של יצחק ולפתוח ולסגור אותה אחת לחמש דקות בשביל להרגיש בעניינים... ואילו יעקב מסתדר גם בלי זה... יעקב מרגיש מספיק מקורב ליצחק גם כש"וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען..." ליעקב אבינו מספיק שהוא גר באותה ארץ שיצחק גר!!! הוא לא צריך את הקירבה הפיזית.. הוא לא מוכרח כל הזמן להפגין נוכחות... ואת זה כדאי גם לנו להבין!!!

יש כאלו שחושבים (בעיקר צעירים) שבשביל להיות מקורב לראש ישיבה או לגדולי ישראל צריך לערבב... להצטלם... להחזיק איזה מפתח... לעמוד מאחוריו... לקחת ממנו את זה ולתת לו את זה... אז זהו!!! שיתכן שדווקא אלו שצריכים את הקירבה היותר פיזית... זה... זה לא מוכיח על קירבה מיוחדת... אדרבה... זה מראה על רמת קשר נמוכה... שאם חלילה וחס יצלמו את הרב ואני לא אכנס בתמונה אז... אז אני כבר לא מספיק קשור אליו...

כאן יעקב אבינו מוותר באדיבות... הוא פונה לעשיו ואומר: גיא שויין... קח... קח את הבמה.. קח את ההופעה... קח את המפתחות... תערבב כמה שאתה רוצה... את הקשר שלי עם יצחק אני אמשיך באמצעות תדרים הרבה יותר עמוקים!! אני אלך בדרכו של יצחק... אני אדבוק באלוקי אבי יצחק... ובזה אני אהיה מקורב אליו...

מה שבטוח... אין מה לעשות עסק מחצרות של גדולי ישראל!!!! תהיה רגוע... אין צורך לדחוף שם... אין צורך להרגיש בעניינים... לא זה מה שיעשה אותך צדיק יותר... סבלתי מהקשקוש הזה בתור בחור... אני זוכר שהיה לי חלישות דעת מחבר שלי שהיה מקורב למרן הרב אלישיב זיע"א ואני לא... היה לי ברור שהוא נמצא במדרגות יותר גבוהות בעבודת ה'... סו"ס יש לו קשרים שם... והוא דיבר עם מרן זיע"א (הציק לו בלע"ז) כמה פעמים בחודש האחרון... ואני? אנא אני בא... אז זהו שלא!!! תהיה רגוע... גם עשיו יכול לכרכר סביב יצחק ויעקב אבינו אפילו לא מפריע לו... כי לא זה הנושא!!! יעקב ילחם על העבודה... על הבכורה... יעקב יאבק על שמע ישראל... שם יעקב ילחם עד טיפת דמו האחרונה... כי שרית!!!!

אבל על חצרות ועל תמונות ועל מפתחות ועל כל מיני סממנים חיצונים של כל מיני רדודים למיניהם שאין להם שום אחיזה של חיבור פנימי באמת... זה הכסף הכי זול אצל יעקב... יעקב מכבד את עשיו שימשיך להיות ה"חויז בחור" של יצחק... ו"יצחק שמח מאוד" שיעקב מבין את זה ובין שניהם ישנה הסכמה שקטה שיצחק ממשיך לתת לעשיו את התענוג הזה... ועל זה מסיים הפד"א: "וראה בנים לבניך שלום על ישראל!!!! כשעשיו מקבל את הצומי שלו... כולם שמחים.. עשיו עסוק עם הצרור מפתחות שלו... ונותן ליעקב להמשיך להתקרב לעבודת ה' באין מפריע...

ניתן לקנות את הקונטרס

נר לרגלי

דבריך ואור לנתיבתי...
בענייני ימי החנוכה והמסתעף, מלוקט מתוך מאמרים שנכתבו בגיליון זה,

בפלא': 0548446691
כמ"כ ניתן להשיג את הספרים "אהבתי" "ואהבת" "וימאן" במוקדי המכירה כדלהלן...

ניתן להשיג במוקדי המכירה:

אופקים: שפירא: 0534112035
אחיסמך- שרגל: 0527171721
אלעד- 039073067
אשדוד- 0504120311
בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב', מש' צוויבל.
ביתר עילית ב' אזור רמי לוי 0548450998
רחובות: 0548423047
תל"ש: תפרת: 0556705003

בני ברק: קבוץ גלויות 9- 0556728458
חזון איש 34 (פינת דסלר, דרייפוס) 0527117271
רבי עקיבא- אזור הרב קוק- 0527603814
משפחת בוים רחוב השלושה 11.
קרית הרצוג: הרב גניחובסקי 20- 0527616750

ירושלים: מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.
בית וגן: רח' הרב פרנק 29 קומה ב'.
רמות א'- 0527189947
רמות ד'- רובין 47 קומה ב'
רוממה: המ"ג 29 0527682281
גבעת שאול: בן עוזיאל- 0548491554
הר נוף- 0533148861
נווה יעקב- 0527119675
טלזסטון- 0527616512

קרית ספר: מרומי שדה 3 052[illegible]7174781
חפץ חיים 14 089742750
ברכפלד- 0533109169 (כולל עטרת שלמה)
פיצוחי בראשית- ברכפלד: 0527137444
גרין פארק- 0527644795

צפון: חיפה: שטיבלאך נדבורנא/ תפארת ישראל.
נווה שאנן: טרומפלדור 3 רבינסקי 0527622736.
רכסים: הורדים 4א' קריצלר לתאם 0548415410
כרמיאל- 0527136165 משפחת שטיימן.
טבריה- 0548441354
חצור- קריה, יונתן בן עוזיאל 3/5 0583244899
עפולה -052[illegible]7686876

מה בחוברת??

א. כיצד לומדים להודות לה' גם על ישועה חלקית...??

ב. חנוכה הוא ההחג של הפרסומת... האם באמת הכל מתחיל ונגמר בשיווק ופרסום??

ג. מה הקשר בין נרות חנוכה להסרת עין הרע??

ד. אם הכל היה לטובה... אז למה זה בכלל קרה?? הייתי מעדיף יותר שלא יבואו שודדים ואז גם לא יצטרכו התרנגול והחמור למות לטובה??

ה. למה לדרשנים אין מספיק חומר מה לדבר בחנוכה??

ו. איפה פרשיות וישב מקץ ויגש פוגשות אותנו גם במשך השנה??

חנוכה!!! הסיומת והפיניש של הימים הנוראים...

עומדים אנחנו סמוך ונראה לימי החנוכה האהובים... בימי החנוכה אנחנו חוגגים את הנצחון שלנו בתרבות יוון... וכידוע: לשם שינוי!!!

חז"ל דווקא לא כ"כ מזלזלים בתרבות יוון... חז"ל מתייחסים ברצינות תהומית לחכמה יוונית... זה לא כמו העבודה זרה של בבל, שרבקה יורקת ואומרת טפו טפו קצתי בחיי מפני בנות חטא... זה לא עריות שאנחנו מצווים לתעב ולהתרחק מזה עד הקצה מתוך ידיעה של אלוקיהם של אלו שונא זימה... **לא!!! יוון זה משהו אחר!!** יוון זה כבר משהו קצת יותר מורכב... מה שנקרא "קליפת נוגה..." יש פה עירבוב אור וחושך ולכן אין פה שחור לבן... מול יוון צריך מיומנות מיוחדת...

ואת הנקודה הזו צריך אחת ולתמיד לחדד...

לאורך כל הדרך אתה רואה ביהדות שתי גישות כלליות:

יש רב שהעקרונות שלו מאוד ברורים... מדובר בעובד ה' ששתול כל היום בבית ה'... לא יודע צורת מטבע... לא מעניין אותו כלום מהבלי העולם הזה... וממילא כשאתה מגיע אליו עם מידע ועם כל מיני מושגים מהבלי העולם הזה אתה כבר יכול לדעת מראש מה תהיה התגובה שלו. הבל הבלים הכל הבל... שום דבר בענייני העולם לא מרשים אותו ולא מרגש אותו... (ואם בפרשיות אלו אאנחנו אוחזים בסוגיה של י"ב שבטים אני הייתי מסנף את זה לבחינה של שבט בנימין... ידיד ה' ישכון לבטח עליו חופף עליו כל היום... כל המושגים שלו זה רק דבקות בה'. א"א לדבר איתו על שום מושגים בענייני העולם החומרי)

אבל מצד שני יש לך רב מסוג אחר לגמרי... שאמנם גם אותו רב... כל כולו בלתי לה' לבדו... אבל אם תבא אליו עם איזה מושג חדש שיש בעולם או איזה טכנולוגיה חדשה... או איזה מקצוע חדשני שנהיה מבוקש... או איזה סוג מסוים של שיווק שתופס חזק במגזר הכללי... אותו רב יביע התעניינות וסקרנות!!! הוא יברר לפרטי פרטים מה זה ואיך זה עובד ואחרי כמה חודשים אתה תראה איך שהרב כבר התקדם עם זה והוא כבר מנהל מגעים עם הגורמים הרלוונטיים איך להכניס את זה ולהבריג את זה בתוך עבודת ה' עצמה... איך לגייר את התחום החדשני הזה ולהתאים אותו לציבור החרדי... (ואם בי"ב שבטים עסקינן זה כבר מאפיין של שבט דן... לשבט דן יש מספיק התמודדויות מול נחש הקדמוני... הוא מספיק מאותגר במינימום הנדרש... ולכן דן תובע "דון דיני..." צריך לאפשר לו את מה שמותר... אין לו את הלוקסוס שיש לבנימין שגר בשכנות עם ה' וחופף עליו כל היום.. דן גר אי שם בבשן...)

וזה שתי גישות שונות לגמרי!!! ואנחנו **מוכרחים** את שתיהן!!!!

בא ניקח דוגמא: לפני כמה שנים התחיל לרוץ המושג שנקרא טיפול רגשי... כמובן: מאיפה זה התחיל?? בעולם החילוני!!! התכנים המקוריים של טיפול רגשי התחילו מקאוצי'נג וכל מיני מושגים כפרניים.. וכעת אני ניגש לרב מספר אחד ואני שואל אותו האם לגשת לטיפול רגשי?? הוא רק שומע את המילה קאוצי'נג... ומבין שזה ניזון ממקורות כפרניים מובהקים... הוא מזדעזע כולו ונותן לי להבין שזה לא רצון ה'... אפילו לא מתחיל... **זה נכון?? ברור שזה נכון!!!!**

אבל משם הלכתי לרב אחר... והוא במקום לדחות את זה על הסף... הוא דווקא התעניין... הוא שם לב שאני לא הראשון ולא השני ששואלים בנושא הזה... והוא מבין שזה מושג חדש שנכנס לעולם!!! וממילא צריך להזדרז לגייר אותו ולהתאים אותו לרוח היהדות.. הוא בכלל לא נכנס להשקפה האם זה נכון או לא... זה לא הנושא!! כעת הנושא הוא שהעובדה היא שהציבור מתעניין בזה... ואם עצם העיקרון הוא דבר הרשות... אז חייבים להזדרז ולהקים מערכת מטפלים רגשיים במגזר החרדי... כי אחרת כולם יתחילו יכלו למטפלים חילונים וזה באמת איום ונורא... **שמת לב לשתי הגישות השונות???**

עכשיו תגיד לי: יש פה מחלוקת??? אז ככה: על פניו ברור שיש פה מחלוקת!!!! סו"ס בהסתכלות השטחית יש פה רב אחד שלא אוחז מטיפול רגשי ואילו הרב השני כן אוחז מטיפול רגשי... אבל מי שקצת קולט עניין מבין שיש פה בסה"כ השלמה של שני חלקים... רב אחד צועק גיוואלד!!!! רבותי: הטיפול רגשי **הנוכחי** הוא טרף!!! והרב השני פשוט עסוק בלתרגם ולגייר ולהתאים אותו אלינו... מתוך הכרת המציאות שהיות ועובדה שהציבור צורך את זה... אין ברירה אלא לבנות אותו באופן מותאם לרוח היהדות קוראים לזה בשתי מילים: **רצוי!!!** ו**מצוי!!!**

יש רב שמופקד על ה**רצוי!!!** ויש רב שמופקד על ה**מצוי!!**

עכשיו: אתה מבין לבד שחלוקת התפקידים הזו היא לא רק בין רבנים אלא בעיקר אצל כל אחד מאיתנו... אצל כל אחד מאיתנו יש את הפיצול הזה בינו לבין עצמו... מצד אחד צריך לשאוף **לרצוי...** ובמקביל צריך להתאים את זה **למצוי**... **ואפשר להגדיר ולומר שזו בדיוק חלוקת התפקידים בין העבודה של ימים הנוראים ל--- עבודה של חנוכה...**

בימים הנוראים אנחנו חותרים להגיע למצב **הרצוי!!!** במשך חודש אלול שלם אני משתדל להתרומם ולהתעלות עד שאני מגיע לשיא מיטבי... **למצב הכי רצוי!!!** למדרגה הכי אידיאלית שאני יכול להיאחז בה...

ואז!!! לאט לאט מתחילה הנחיתה... מתחילים שנה... ואז לאט לאט ה**רצוי** מתחיל להתחכך ולהתנגש עם כל מיני **"מצוי"** למיניהם... ו... ועוד רגע אני כבר נשבר ומודיע על כניעה... זהו... **המצוי** הכניע את ה**רצוי... ואז לפתע מגיע מלאך מושיע בדמות חנוכה!!!** כל העבודה של חנוכה זה להתאים את הרצוי עם המצוי!!! העבודה של חנוכה זה **"יפיותו של יפת תשכון באהלי שם"!!** אנחנו עומדים מול יוון שמייצג את יפיותו של יפת... וכעת נדרש מאיתנו לתרגם אותו ולהתאים אותו **לאהלו של שם...**

בא ניקח דוגמא מצויה... יש לי חבר בן עליה שבראש השנה האחרון עמד וקיבל על עצמו: אני לא מכניס מייל לבית שלי!!! קבלה הכי אידיאלית שיכולה להיות... לבי יוצא מקנאה אליו... בקיצור: המצב **הרצוי** ביותר!!! והנה... הימים הנוראים מאחורינו... סוכות כבר מאחורנו... והתחילה השנה... וכידוע כיום, אדם נשוי שאין לו מייל לפעמים זה פשוט בלתי נסבל... בפרט אם אתה גר בפריפריה שאין לך מספיק חרדים כמוך שאין להם מייל... כך שיש רשימה ארוכה של דברים שאפשר לקבל אותם או לשלוח רק דרך המייל... וחבר שלי כבר כמעט יוצא מדעתו... עצבני על כולם... עצבני על החרדים שלא דואגים לפתרונות למי שאין לו מייל... עצבני על החיים. ו... וכשהוא דיבר איתי הצמדתי אותו לקיר והכרחתי אותו להודות שבין הייתר הוא גם עצבני על היהדות ואולי גם על הרבש"ע... בטח... בגלל שאני חרדי אני כל הזמן תקוע... כל הזמן אני נתקע במבוי סתם.. די... נמאס לי... עזוב אותי...

אמרתי לו: הנה!!! עכשיו אתה במשבר... בין **הרצוי!!!** ל--**מצוי!!!**

בראש השנה קבלת על עצמך את הקבלה הכי **רצויה** והכי אידיאלית!! והנה... ברגע שהתחילה השנה **הרצוי** נתקע מול **המצוי...** זהו!! פנצ'ר... בדיוק בשביל זה יש לנו את חנוכה... העבודה של חנוכה זה "יפת אלוקים ליפת וישכון באהלי שם"! לתרגם בין הרצוי למצוי... אתה עכשיו בחנוכה... אתה חחחחחייב לדאוג שבשכונה שלך יהיה עמדה של מחשבים מפוקחת.. אין לך ברירה אלא ללכת לרבנים של העיר ולבקש שמיוזמתם יפתחו עמדה של אפשרות שליחת מיילים נגישה ונקיה ומסוננת לגמרי שאברכים בני עליה יוכלו להיכנס כל יום ולשלם כמה שקלים ולשלוח מיילים ולעשות מה שהם צריכים... (אגב: יש לי חבר שקנה פקס... זה גם דרך...)

יפת אלוקים ליפת!!! יש ליפת אפשרויות טכנולוגיות מפותחות... ואנחנו בתור עובדי ה'.. הכי נעים והכי מתחשק לנו לכתחילה להתעלם לגמרי מהמושג הזה שנקרא מייל ולא להכיר בקיומו... אבל מה נעשה ש**יפת אלוקים ליפת!!!** ה' מסר בידיים של יפת את הניהול של העולם החומרי וכעת המציאות היא שכמעט כל העולם מתנהל ע"י חיבור לרשת... ולכן אתה מוכרח לדאוג ש**יפת אלוקים ליפת-- ישכון באהלי שם!!** אתה חייב להיות ריאלי.. ואם אתה רוצה שלא יהיה לך מייל בבית אז אתה חייב לתרגם את יפת אלוקים ליפת... וישכון באהלי שם ע"י עמדת מייל ציבורית ומבוקרת ונגישה ומפוקחת ע"י רבני השכונה...

עכשיו שים לב: המשפטים שלי האלו נשמעים די צורמים... אני מדבר כעת כמעט כמו משכיל... הסגנון שלי די מזכיר את... את כל האלו האלו שמשכנעים אותך לקנות אייפון כי הרי בלאו הכי עוד מעט כולם יצטרכו את זה... נכון שהנימה שלי כעת מאוד מזכירה את השפראך שלהם...??

אז זהו שיחי ההבדל הקטן!!! שים לב להבדל הקטן שיש ביני לבינם...

אותו אחד שמשכנע אותך לקנות אייפון כי... כי עוד מעט זה יהיה לכולם הוא עושה לך את זה כבר עכשיו גרוע **כדי שכבר עכשיו תלך על זה!!!** ואני

עושה לך את זה גרוע. כדי **שכבר עכשיו תהיה חכם למנוע את זה!**

שמת לב להבדל הקטן??

יש אחד שהוא **"ריאלי"** והיות ובלאו הכי יום אחד אני ארד ברוחניות... אז בא נרד כבר עכשיו... ויש אחד שהוא **"ריאלי"** והיות ויש לי את כל הסיבות לרדת ברוחניות אז בא **נ מ נ ע** את זה כבר עכשיו!!!!

זה בדיוק הסיפור של יפת אלוקים ליפת וישכון באהלי שם...

אם אתה רואה שה-יפת אלוקים ליפת הולך ודוחק את שם לפינה וכבר לא נותן לו להסתדר בלי האפשרויות המיופיפות והמחדשות שלו... אז כאן יש לנו משימה קדושה לתרגם את יפיותו של יפת שתשכון באהלי שם!!! אם תעשה את זה... אז אתה פשוט לוקח את ה**"רצוי"** של ראש השנה... והפכת אותו **למצוי!!!** זה בדיוק העבודה של חנוכה!!! חנוכה זה הפיניש של ימים הנוראים.. לקחת את אותו נר חיים שהדלקת בערב יום כיפור וברחת... (כן... לא היה איכפת לך שהוא יכבה... העיקר שלא תדע שהוא נכבה...) אבל עכשיו לא!! עכשיו תבא בצורה אחראית ותדאג לנר הזה שיהיה לו בית מנורה כדי שלא יכבה ברוחות הסוערות של החורף הבא...

את הנרות חנוכה צריך להדליק על פתח ביתו---מבחוץ!!!!

לא מספיק שאני מדליק נרות חנוכה... צריך שזה יהיה מותאם **לבחוץ!!!!** צריך לקחת אחריות גם שהמ-בחוץ לא יכבה לי את הנרות חנוכה... ובינינו... מי שמדליק נרות חנוכה מבחוץ זה באמת משימה לא פשוטה... כי בחנוכה בדרך כלל קר ויש רוחות חזקות והרבה פעמים יורד גשם בדיוק בשעת ההדלקה ואתה צריך להדליק בחוץ ו... ועוד שזה ידלק!!!! **כן... זה בדיוק הקונץ של חנוכה!!!** לא מספיק להדליק נרות מבפנים... צריך שהם יחזיקו מעמד גם מול נתוני ה--**מבחוץ...** שזה לא רק יהיה רצוי... אלא גם מצוי... ממילא עם כל הכבוד לנרות החנוכה המרצדים בתוך ביתי... אם מבחוץ מתחילים לנשוב רוחות עזות של קרירות... הטכנולוגיה המתקדמת עושה הכל בשביל לתת לחרדי תחושה של נכה ומוגבל וטבעת החנק רק מתהדקת... אם אתה תשחק ראש קטן ותתעלם מה**יפת אלוקים ליפת** שדוחק את שם לפינה... לא יעזור לך שתתעלם מזה!!! כי הרוח תנשוב והנרות יום אחד יכבו... (ובכהאי גוונא הדין יהיה שכבתה כן זקוק לה כי זה נעשה בפשיעה) יש גבול כמה נרות יכולות להחזיק מעמד מול רוח שאינה מצויה שנושבת... **אתה מוכרח לגלות תושיה** ולאלתר את הבית חנוכיה האיכותי עם המידות המתאימות... אתה מוכרח לייצר דרכים מבוקרות ושמורות איך מחזיקים מעמד מול הרוח הזו שנושבת... כדי שהנרות לא יכבו...

אין ברירה!!!!.יפת מפתח ומשדרג את העולם... מייפייפ את העולם... יש לו הרבה יופי והרבה עוצמה להציע... ואם שם יעצום את העיניים ויסתגר באהלו ויתעלם מקיומו של היופי והעוצמה שיש ליפת להציע... ה' ישמור מה שיקרה... הבן של שם ישב וילמד שם באהלי שם... ואז יום אחד הוא יפתח עיניים גדולות והוא יראה כל מיני דברים יפים שיש ליפת מה להציע לו!!! בטח שיש לו... סו"ס ה' ברא את העולם והעולם הוא יפה... יש לעולם הזה כל מיני דברים נחמדים להציע... והילד היהודי הטהור של שם פתאום יראה שהנוי והכח והעושר והכבוד והחכמה והזקנה והשיבה והבנים והמשחקים והשעשועים והכיף חיים... כל זה יפה... למי?? **רק ליפת זה יפה!!!!** ואילו אני... בנו של שם... אני נשארתי מבחוץ...

נו... האם בנו של שם יוכל להחזיק מעמד???

אין ברירה!! יפיותו של שם מוכרחת לשכון באהלי שם!! **רכי שמעון כן יהודה מומר משום רשב"י: הנוי והכח והעושר והכבוד והחכמה נאה לצדיקים ונאה לעולם!!!** לא מספיק שהוא יהיה נאה לעולם!!! צריך לדאוג שהוא יהיה נאה גם לצדיקים... כי אם זה יהיה יפה רק לעולם של יפת... וזה לא יהיה יפה גם לצדיקים- אם זה לא ישכון באהלי שם אז שם כבר עכשיו יכול לסגור את אהלי שם... **זה לא יחזיק מעמד!!!** שם מוכרח ללבוש כפפות ומגפיים ולקחת את יפיותו של יפת ולהשכין אותה בצורה מבוקרת באהלי שם!!! אם חבר שלי הבן עליה המופלג הזה... אם הוא ימשיך להסתובב מתוסכל ועצבני על זה שדורשים ממנו לשלוח טפסים דרך המייל... וכל פעם הוא צריך להתחנן לשכנים שיעשו לו את זה... ולא נעים לו... **אי אפשר ככה להמשיך יותר מידי!!!** יום אחד ימאס לו... ואז אתה יודע מי שיקרה... מישהו אחד יגיד לו שהכל פוליטיקות... ופתאום הוא יקבל את זה... (התסכול שלו יגרום לו לקבל את השטות הזו... תחזור על השתי שורות האחרונות שוב...) או שהילד שלו יתרגל לראות אבא מתוסכל מזה שאנחנו משפחה טהורה שמורה והילד יבטיח לעצמו שבשניה שאני אצא מהבית אני לא אסבול כמו אבא... ואסור שהאסון הזה יקרה לנו!!!! לא מגיע ל-שם העונש הזה.. אסור לתת ליפת את הנצחון הזה...

לא לחינם מנהג ישראל לשחק בסביבון בחנוכה... הסביבון הוא משחק!!! אבל משחק יהודי!! יפת גילה לנו שאחד מצרכי הנפש זה שילד חייב לשחק!!! אם לא נזדרז לתרגם את יפיותו של יפת לאהלי שם... אם לא נייצר ונפתח משחקים וסביבונים משלנו... אז הילד שלנו יפזול למשחקים של יפת... הוא פתאום יתחיל להתעניין בספורט ובתרבות פיתוח הגוף וכו' ואז אתה לא תבין מאיפה זה הגיע לו... אין לנו ברירה... אנחנו חייבים לייצר משחקים משלנו... סביבונים משלנו... **עכשיו שלא תבין:** אם תשאל אותי מה העניין בסביבון.. אני אגיד לך שזה ביטול תורה אחד גדול... מי צריך את זה... אף גדול בישראל לא צמח מסביבון... **ואני צודק!!!** אבל אז מה... מי אמר שהסביבון מתחיל מאהלי שם... הוא מתחיל דווקא מיפיותו של יפת!!! יפת מייצר משחקים והוא מכריח אותנו לייצר במקביל אליו משחקים משלנו...

עדיף שיהיה לנו סביבון שיהיה כתוב עליו נס גדול היה פה...

משיהיה לנו קרן השור שכתוב עליו אין לכם חלק באלוקי ישראל...

וזה הראש הגדול שנדרש מאיתנו בימי החנוכה!!! לעמוד מול הביטול תורה הזה שנקרא סביבון ולהבין ש... שנכון... זה באמת ביטול תורה... אבל היות ויש לנו עסק עם יפת אלוקים ליפת... אז מבחינה מסוימת הוא מכתיב לנו את הסדר יום... הוא מכריח אותנו לעדכן מחירים... חברי היקר: ראה הוזהרת!!! בחנוכה הזה אתה דואג שבשכונה שלך יהיה איזה דירת חדר עם אפשרות שליחת מייל מבוקרת ומוסכמת ומפוקחת ע"פ רבני השכונה... אם לא תעשה את זה... אל תבא אלי אח"כ בטענות ותגיד לי: אתה כותב כל היום נגד אינטרנט... והרי אי אפשר בלי זה ו... ו... ולכן עכשיו יש לי אייפון רח"ל... ראה הוזהרת!!!!

חנוכה הוא השלב של חלופת המשמרות בין בניה של רחל ללאה...

חודש תשרי חשוון כסליו שייך לאפרים, מנשה, בנימין... ואילו חודש טבת שייך לשבט דן!!! לאחר שלושה חודשים אצל בניה של רחל שהיא מייצגת את **הרצוי!!!** ויאהב יעקב את רחל... רחל מייצגת את השלימות של עבודת ה' בתורה ובמצוות... הרי בר"ח טבת לפתע צריך ידיד ה' בנימין להעביר את המושכות לא פחות ולא יותר לניגוד הכי גמור שלו- דן!!!! בנימין הוא הכי דבוק בה'... הכי שכן של ה'... ידיד ה'.. בנימין שתול רק באהלי שם והוא מצידו לא מוכן לסבול מציאות של יפת אלוקים ליפת... אבל באמצע חנוכה פתאום מגיע ר"ח טבת ששייך לשבט דן ובנימין צריך להעביר את המושכות לדן!!! ליהודי **המצוי...** זה שבמשך השנה עומד על הגדר ונאבק מול נחש עלי דרך... זה שכבר כל האנרגיות שלו תפוסות במאבקים הבסיסיים שלא ליפול ברוחניות... בנימין ש"שוכן באהלי שם" צריך להעביר לדן את המושכות מתוך הבנה!!!! שלא לכל אחד יש את הלוקסוס הזה להיות ידיד ה' שחופף עליו כל היום!!! לא!!! יש שבט דן שהוא מתגורר אי שם בבשן... והוא מרובה באוכלוסין והוא מאסף לכל המחנות... אם בייחס אליו יפיותו של יפת לא תשכון חלילה באהלי שם... וזה יעמיס עליו פיתויים ופזילות מיותרות שעם קצת מאמץ היית יכול להכניס לו את זה בצורה מבוקרת באהלי שם והיית חוסך ממנו את זה... אז אל תתפלא אם הענן החנוק מידי של אהלי שם פתאום יתחיל לפלוט החוצה כל מיני יהודים ברגעים הקשים... שמזה התחיל חטא פעור... אסור לנו לתת שהענן יפלוט אותם!! צריך לאפשר גם ליהודי המתמודד את כל מה שרק אפשר לקבל בצורה מבוקרת באהלי שם... אתה מבין לבד שבדורנו בנימין ודן זה לא רק שני אנשים אלא זה אנחנו בעצמנו... לכל אחד מאיתנו את הבנימין הרצוי שבו!! ואת הדן המצוי שבו!! את הרגעים של המאסף לכל המחנות שאתה צריך להעמיד דברים על הדין!! איך למדנו בפסחים: ההוא דאמת דון דיני, ש"מ מדן קאתי... כן... צריך לתת מדף ומגירה גם ל-מה שמותר מותר...

מיהו האדמו"ר שזוכה בהדלקה המרכזית בבית המקדש...??

השנה זכינו בזכיה מיוחדת... אנחנו נזכה השנה להיות בחנוכה בבית המקדש... בדרך כלל זה לא קורה... כמה שחנוכה קשור ישירות לעבודת בית המקדש... סו"ס בחג הסוכות אנחנו מחויבים להיות בבית המקדש... אז בדרך כלל אנחנו כבר נמצאים בסוכות במקדש ואילו את חנוכה אנחנו כבר עושים הרחק בבית... אבל השנה נס גדול היה פה בשכונתנו... אחד מחשובי הישוב שלנו שכב מורדם ומונשם במשך כמה שבועות ואנחנו חבריו הקרובים... מאוד דאגנו והתפללנו עליו ימים ולילות... ואז החלטנו ביניינו לבין עצמנו שאם מעוז צורי ישועתי יראנו פלאות... הרי תכון בית תפילתי ושם!!! שם תודה נזבח... שם לבית המקדש אנו נעלה כל בני החבורה ונקריב תודה לה'... אבל לא סתם נעלה... אלא א"ז אגמור בשיר מזמור!!! אנחנו נעלה בא"ז!!! באותם שמונה ימי החנוכה שגומרים בהם את ההלל והחליל מכה לפני המזבח... וזה היה בהחלט קבלה לא שגרתית... כי לעזוב את השדה ככה פתאום באמצע גמר החרישה... ולעזוב את המעטן של הזיתים לפני שגמרנו לגמרי את כל הבידוד... וסתם ככה... באמצע החורף והבוץ והקור לקום ולעלות לבית המקדש זה היה כרוך במבצע לא פשוט... אבל החלטנו... ואכן תוך יממה אחת פתאום נהייתה הטבה משמעותית, החולה פקח את עיניו והתחיל להתאושש... הרינה עברה במחנה והילדים יצאו לרחובות והתחילו לרקוד... נעלה לבית המקדש!!! התחלנו לגייס את הכספים לשבעה כבשים תודה... ולעשות הערכה מי ומי ההולכים... בקיצור: כל הכפר על הרגלים... כולנו עולים לבית המקדש... ככל הנראה ביומיים הראשונים של חנוכה יתכן שעוד נהיה בדרכים... יהיה לנו דין של אכסנאי במקרה הטוב ונשתתף בפרוטה... ואם גם את זה לא אז לכה"פ נזכה לברך ברכת הרואה... והנה!!! עלינו והגענו אנשים נשים וטף יחד עם החולה ש"ברוך רחמנא דיהבך ניהלן ולא יהבך לעפרא..." וירוממוהו בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו... צריך שיהיה מנין אנשים ותרי מנייהו רבנן... והיות ואנחנו משבט זבולון אז זכינו להביא איתנו שנים מגדולי הסנהדרין משבט יששכר שאנחנו זוכים להיות שותפים שלהם... והנה התקיים בנו המקרא שנאמר (גבי יששכר וזבולון) עמים הר (המוריה) יקראו שם יזבחו זבחי צדק... ויזבחו זבחי תודה ויספרו מעשיו ברנה...

ב"ה הזדרזנו והספקנו להגיע ביום השני דחנוכה אחרי צהרים... ביום השני זה בדיוק הנשיא של שבט יששכר... ועוד שעות ספורות מגיע ליל ג' דחנוכה וזה הנשיא של זבולון... שני קרבנות הנשיאים האלו מאוד נוגעים אלינו אישית!!! וב"ה אנחנו פה... המשפחות התמקמו... כל אחת באכסניה שלה... היות ואנחנו אכסנאים ומשתתפים בפרוטה... אז אנחנו לא צריכים להדליק את הנרות שלנו... ויש לנו את הפריבילגיה ללכת ישירות לבית המקדש ולהשתתף בהדלקת נרות החנוכה של בית המקדש!!!

אבל אל תשכח... סו"ס חנוכה היום... ואם יש בבית המקדש משהו שהוא יותר חשוב מהדלקת נרות חנוכה... תנחש מה זה??? הדלקת נרות המנורה!!! סו"ס יש איזשהו קשר "מסוים" בין נרות חנוכה לנרות המנורה... אז ב"ה ברגע האחרון הספקנו את זה... אמנם את תמיד של בין הערביים ואת קטורת של בין הערביים לא הספקנו... אבל בהטבת הנרות בבין הערביים שהיא "עבודה שאין אחריה עבודה" (עבודה המסכמת והאחרונה של היום) וגם בנעילת שערי העזרה זכינו להיות... הכהן שזכה להיכנס עם הכוז נכנס והיטיב את הנרות... ב"ה הגיע עדכון שאכן נר המערבי דלק עד כה... דבר שהוא כבר לא מובן מאליו עכ"פ בבית שני... איזה זכות!! לזכות להיות בעיצומם של ימי החנוכה בהטבת הנרות של בין הערביים בבית המקדש... יש פה מפגש של מקום וזמן!!! אם בחנוכה מברכים שעשה ניסים לאבותנו **בזמן** הזה... הרי כשנמצאים במקדש אפשר להוסיף ברכה נוספת "ברוך שעשה ניסים לאבותנו (גם) **במקום** הזה... עמדנו בעצימת עיניים ונשאנו תפילה חרישית ש"יאר פניו איתנו סלה, לדעת בארץ דרכך, בכל גוים ישועתך..." שנזכה בכל ההארה של המנורה לגילוי כבוד מלכותו ש"יברכנו אלוקים ויראו אותו כל אפסי ארץ..." ושאור החכמה יאיר עד אפסי ארץ... עד למטה מעשרה טפחים... וידעו כי אתה שמך ה' לבדך עליון על כל הארץ...

הטבת הנרות הסתיימה!!! כעת... בעוד רגעים ספורים נעילת שערי העזרה... מהר מהר רצו לבית הכנסת של העזרה והצטרפו לתפילת נעילה המרטיטה שנעשית מידי יום במקדש ע"י אנשי המעמד ש"עומדים על קרבן אחיהם" וזועקים מידי יום על כל הצרות של כלל ישראל... זכינו אפילו להשתתף בברכת כהנים נדירה! כן... רק במקדש יש היתר מיוחד של ברכת כהנים כל יום בשעה כזו של בין הערביים... (בבית המקדש יש כל יום בחינה של יום כיפור... כי ' בתשרי הוא יו"כ הוא מצד **הזמן**... וביהמ"ק בעצמותו הוא יו"כ מצד ה**מקום**)

מלאכת ההטבה הסתיימה... שערי ההיכל ננעלו... וכעת שעת בין הערביים והגיע זמן הדלקת נרות החנוכה... נו... יש הדלקה במקדש?? כן... בבית המקדש יש כל יום אדמו"ר אחר שמדליק!!! מיהו האדמו"ר??

כל שבוע יש משמרה אחת של כהונה במקדש!!! והמשמרה עצמה מתחלקת לששה בתי אב... ובלשכת בית המוקד יש מקומות לינה מיוחדים לזקני בית אב של היום למחרת... וכל לילה זה מתחלף... כמו שכל שבוע מתחלפת משמרה... ככה בכל ערב מתחלף בית אב... אז הראש הבית אב של היום שלמחרת הוא האדמו"ר של הערב הזה!! הוא מקבל לרשותו את רשות הלינה והדיורין בלשכת בית המוקד... ממילא הוא מקבל את זכות ההדלקה בפתח לשכת בית המוקד... עויילם גדול כבר ממתין שם בשערי בית המוקד מבחוץ (מכיוון הר הבית) להדלקה של הראש בית אב... כן... שער בית המוקד מוכר מאוד!!! כל בוקר מחדש שם!! בשער הזה מתחילה עבודת הקרבנות... כל לילה השער הזה נעול מבפנים... כי כאמור זקני בית אב ישנים שם... ואז חצי שעה- שעה לפני עלות השחר פתאום מתחילה שם תכונה... אלפי כהנים לבושים בגדי כהונה מגיעים לשם בריצה לאחר מקווה ומתגודדים שם בשתיקה מופתית... ואז בשלב מסוים איש הר הבית בא ודופק בנחת... וזקני בית אב שישנו כל הלילה שם בפנים פותחים לו ואז הוא נכנס לפייס של תרומת הדשן, עכ"פ זו הדירה של אנשי בית אב... ולכן ראש בית אב הוא האדמו"ר שצריך כל רגע להופיע ולהדליק נרות חנוכה במקדש... אגב: יתכן שתהיה לנו הפתעה ונזכה להשתתף בעוד הדלקה מאוד מאוד חשובה!! לא פחות ולא יותר של הכהן הגדול בכבודו ובעצמו... כן... גם לכהן גדול יש במקדש לשכה שהוא מתגורר בה ויש לו ממש דיורין בה... (אגב: היות והלשכה הזו נמצאת בעליה... יתכן שהוא מדליק בחלון ולא בפתח וצ"ע...) אבל ע"פ רוב זה לא קורה... כי הכה"ג חייב להיות במקדש במשך כל זמן העבודה!! (כי הציץ שלו מרצה רק כשהוא על ראשו) ממילא הזמן היחיד שהכה"ג יכול לשוב לביתו זה רק כעת... בבין הערביים... לאחר נעילת העזרה... אח"כ שמעתי שהכה"ג הנוכחי נוהג בימים הראשונים של חנוכה לא להדליק במקדש ורק מיום חמישי ואילך.. תנחש למה?? כי הוא סובר כמו בית שמאי שביום הראשון מדליק שמונה ומכאן ואילך פוחת והולך!!! והיות ובנושא הזה לא הוכרע בין בית שמאי ובין הלל... אז הכה"ג לא רוצה לעשות אגודות אגודות... ולכן בימים הראשונים שהוא מדליק שמונה או שבע ושאר העם מדליקים אחד ושתים זה ניכר מידי... אבל כששאר העם מוסיפים והולכים והוא מתחיל לגרע זה כבר פחות נורא... **עכ"פ אנחנו בני החבורה הולכים להיות כאן בימים הקרובים... ובעזה"ש ההמשך יבא בשבוע הבא... בעבודת ההלל שהחליל מכה ובי"ג השתחוואות...**

אודות ה"עירובי תבשילין" של שבוע שעבר...

בשבוע שעבר נכתב כאן בטור זה התזכורת של "עירובי תבשילין" לכל מי שנאלץ להכניס מייל הביתה (בעקבות הקורונה) והבטיח לעצמו בקול רם שברגע שהוא יוכל הוא יוציא את המייל מהבית... אז הזכרתי לו את הבטחתו... אבל חתמתי את דברי וכתבתי בכנות שלצערי הרב אני נאלץ להשאיר את החיבור למייל בבית...

מישהו ניגש אלי ושאל אותי: ממה נפשך: אם אתה חושב שמייל בבית זה בעיה ולכן אתה מטיח לאחרים שיוציאו את זה מהבית... אז גם אתה צריך להוציא... ואם אתה חושב שזה לא בעיה... אז מה אתה רוצה מאחרים??? אלא מאי?? מה תטען... היות ובשעתו כשהם הוכרחו להכניס את זה הבייתה אז הם קיבלו ע"ע להוציא את זה... לכן אתה פונה אליהם כעת שיעמדו בדיבורם... אתה כביכול פונה אליהם ממקום של טענת "מי שפרע... הוא יפרע למי שלא עומד בדיבורו..." זה... זה הנושא???

אז זהו!!! שצריך להעמיד את הדברים על דיוקם!!!

לדאבוננו הרב בהרבה בתי ישראל יש צורך להחזיק מייל בבית... וכשיש כזה צורך וזה ע"פ התייעצות עם רב... אז זה באמת לא בעיה!!! אבל זה לא סתירה שיש פה שבירה של תכנית חסכון...

מה אני מתכוין??

אני מכיר אברך מוצלח שראה את הנולד... ויש לו ניהול כלכלי נבון בבית והוא פתח תוכנית חסכון והוא מסוגל כל חודש לחסוך ולשים בצד סכום יפה... כל הכבוד לו!! אני לא זכיתי לעשות את זה... הלוואי וכן... תכל'ס לא!! והנה יום אחד הגיע הבר מצוה של הבן שלו... ובר מצוה זו הוצאה מסוימת... אמנם לא הוצאה בשמים... אבל הוצאה!! הוא התייעץ איתי כמו חבר האם לשבור תכנית חסכון בשביל בר מצוה?? נו... מה אתה אומר??עניתי לו חד משמעית שלא!!! הוצאה נקודתית כמו בר מצוה לא שווה לשבור בשבילה תכנית חסכון... ככה טענתי לו בתוקף...

רגע רגע רגע... סליחה... בתור מה אני מדבר.??? הרי אני בעצמי לא עשיתי תכנית חסכון... אז בתור מה יש לי זכות להטיף למי שעשה תכנית חסכון... שלא ישבור אותה??

מה התשובה??? זה לא קשור אחד לשניים!!! זה שאני מאיזו סיבה שתהיה לא זכיתי לעשות תכנית חסכון והוא כן... זה לא סתירה שהעובדה היא שכעת יש לו תכנית חסכון!!! **וחבל עליה!!!** תכנית חסכון זה דבר טוב וחשוב בחיים... וכולנו מבינים שלא שוברים אותה על ריק... זה שאני שלעפער ולא עשיתי תכנית חסכון... לכן אתה צריך להיות פעמיים שלעפער ולאבד את מה שכבר חסכת...

על אותו משקל כאן: מי שעד עכשיו לא היה לו חיבור למייל ללא ספק יש לו נכס!!! יש לו פה תכנית חסכון!!! הוא חסך לעצמו המון בזבוז זמן בחיים והמון פיזור נפש ואין כאן המקום להאריך...

עכשיו: קרה מה שקרה... והקורונה הכריחה אותך לשבור לתקופה מסוימת את התכנית חסכון... עכשיו אני מגיע אליך כמו חבר ואומר לך: תקשיב אדוני היקר!!! חבל!!!! היה לך תכנית חסכון... אל תשבור אותה על שולם זוכר... אל תבזבז אותה על בר מצוה... היות ועד לפני חצי שנה הצלחת להחזיק מעמד ולא היה לך חיבור למייל תדע להעריך את הנכס הזה!!! אני פה בשביל להגיד לך: אל תפסיד את הנכס הזה!!!! זה שאני נעבאך לא זכיתי לפתוח את התכנית חסכון הזו... (ולא משנה מאיזו סיבה שתהיה.) זה לא סתירה שאני יכול להגיד לך שחבל!!! אל תאבד את המתנה הזו... הבנת את ההגדרה??? לא כל דבר מוכרח שאלה של אסור ומותר... אפשר להסתכל על זה גם במבט של ריווח מול הפסד!!!

שיהיה ברור: משפחה באמצע החיים שעד לפני חצי שנה החזיקו מעמד ולא היה להם מייל בבית... זה נכס!!! זה תכנית חסכון!!! החלטתם לשבור אותה כי... כי כלו כל הקיצין... אני מבין אתכם לגמרי... אבל אם בגלל הקורונה שברתם את התכנית חסכון הזו... אז מבחינתי זה כמו בר מצוה... זהו!! הבר מצוה נגמרה... ההוצאות מאחורינו... תחזור ותנעל את הכסף בתוך הפק"ס. תחזור ותנעל את המחשב שלך ממייל... להנאתך ולטובתך.. הלוואי עלי כזו תכנית חסכון!!! חבל עליה... חבל לשבור אותה...

משחק!!!! כל הזכויות שמורות לתרבות יוון...

כן... את המושג משחק למדנו מתרבות יוון... **לאו!! שלא תבין:** ילד קטן שמשחק באוטו... את המשחק מהסוג הזה הזה לא למדנו מיוון... את זה כל ילד קטן יודע... **אז מה כן??** יוון לימדה אותנו את **הרצינות** של המשחק!!! סו"ס משחק זה מלשון צחוק... **אז זהו!!** שתרבות יוון חידשה שיש מושג של **משחק רציני!!!** משחק כדורגל זה אמנם משחק... אבל משחק מאוד רציני... יש שם כללים מאוד מאוד נוקשים... ואין ויתורים... יש שופטים ויש חוקים... ואי אפשר לעגל פינות... זה משחק מאוד רציני..

נו... אז למה בכל זאת זה נקרא משחק?? כי אם לא מתאים לך אתה תמיד יכול לפרוש מהמשחק ולהכריז לא עשינו עסק... לכן זה משחק!!! כלומר: זה רציני לגמרי כמו כל נושא רציני אחר... רק מה??? זה רציני כל זמן שאתה בתוך המשחק... לא בא לך? לא מתאים לך?? תכריז פוס... תכריז שאתה רוצה לפרוש... ושלום!! לא עשינו עסק!!!

זו ההמצאה שתרבות יוון גילתה לנו!!! כללים הכי נוקשים... תנאים הכי קשים... תחרויות הכי קשות ומרות... **אה... לא בא לך?? קשה לך?? לא מתחשק לך??**

אין שום בעיה... לא עשינו עסק.. תפרוש ברגע זה... וסיימנו את הסיפור...

--- **מכל מלמדי השכלתי... את החידוש הזה לקחנו מתרבות היוון...**

תבין: בדרך כלל ביהדות אין מקום למשחקים!! ביהדות הכל שחור לבן!!! תחליט: או חייב או פטור... או איסור או היתר... או צדיק או רשע...

אבל מבית שני ואילך... ברגע שתרבות יוון התגלתה בעולם... מכאן ואילך התחילה תפיסה חדשה ביהדות!!! כן... גם ביהדות יש מקום לכללי משחק!! לא הכל מותר ואסור... יש גם מגרש משחקים...

והדוגמאות המוחשיות ביותר זה סדר טהרות וזרעים (וגם קדשים)!!!! שלושת הסדרים האלו הם בסה"כ חצי משנה סדרי משנה... "זה הכל..." אבל!!! כמה שהם נתחים משמעותיים בתורה... תכל'ס... אם לא מתחשק לך... אתה יכול לדלג עליהם... אתה יכול כל החיים שלך לעבור לצידי הסדרים האלו ולא לפגוש אותם בחיים... **וזו לא סתירה!!!** אתה יכול להמשיך להיות יהודי שמדקדק קלה כבחמורה למרות שאין לך שמץ של מושג בסדר זרעים וטהרות (וגם קצת קדשים... לא לגמרי...)

ולמה?? כי זרעים וטהרות זה כמו חוקי תנועה!!! יש המון המון חוקי תנועה... יש המון תמרורים... ודוחו"ת... וקנסות... ונקודות וטסט ו... ואל תשאל... לא מתאים לך?? לא בא לך?? יותר מידי בשבילך?? אין בעיה!! תהיה כמוני... אני הולך רגל... כמעט כל חוקי התנועה לא נוגעים אלי... זאת אומרת: חוקי תנועה זה כללי משחק ששייכים למי שרוצה להיכנס למגרש של הכביש... אם לא מתאים לך?? אתה יכול להישאר במדרכה ואף פעם לא תפגוש ולא תדע מה ההבדל בין פס לבן לבין מקווקו...

זה בדיוק הסיפור של סדר זרעים וטהרות!!! סדר זרעים וטהרות זה מלא מלא תורה ומלא מלא תקנות של חז"ל שמיועדים עבור מי שרוצה להיכנס למגרש של יהודי מרומם... **לא בא לך?? עומס דת בשבילך??** אין בעיה... לא עשינו עסק... המשחק הסתיים ברגע זה!

יש כאלו שמתלוננים על המדור הלכה בקרוב ממש למעשה... מתלוננים שלפעמים יש שם יותר מידי תיאורים על הבעיות וההסתבכויות ההלכתיות שהיו במקדש.. וזה נותן דווקא תחושה מייגעת... שאדרבה... זה רק מוריד את החשק ואת הכמיהה לבנין בית המקדש... **ואני מקבל את הטענה הזו!!!** חשוב לי להדגיש שאני מבין שיש מקום לטענה הזו... סו"ס אני מבין שיש כאלו שבעיות והסתבכויות בהלכה זה... זה מציק להם... אם העסק כזה מסובך ויש כ"כ הרבה בעיות הלכתיות אז עזוב אותי... תן לי להישאר בבית... אין לי כח עכשיו לבית המקדש... (אי"ה בשבוע הבא נפתח נושא זה מזוית הפוכה לגמרי ממה שאני הולך לכתוב עכשיו...)

אז זהו שלא!!! תרשה לי לעשות לך איזה סוויץ בראש: להבדיל אלפי הבדלות. כשיש משחק כדורגל וכל האוהדים משני הצדדים מגיעים חדורי קרב... **תחשוב רגע:** הרי משחק זה סוג של בעיה... הרי בכל משחק כדורגל יש הרבה פלונטרים... הרי אתה מגיע עם המון מתח... אתה מאוד רוצה שהקבוצה שלך תנצח... וממילא אתה גם עומד כל הזמן על קוצים וכל הזמן חושש ומפחד שהקבוצה השניה תנצח... ו... ואל תשכח שפעם שעברה זה הרי מה שקרה... והיית מאוד עצוב... כל השבוע היית מצובר מזה... ו... והנה עכשיו שוב פעם משחק... אאאאוף... **מי צריך את המשחקים האלו!?** רק בעיות... רק מתח... רק בעיטות... רק הוצאות כספיות... בשביל מה זה טוב?? **נו... תשאל אוהד כדורגל את השאלות האלו... מה הוא יענה לך??** הוי... אתה לא בעניינים... מי שרואה את המשחק כבעיה... זה... זה רק הוכחה עד כמה הוא מחוץ למשחק... מי שמדבר ככה הוא כנראה סתם איזה שכן זקן שמפריע לו הרעש...

כי... כי... כי מי שחי את המשחק... מי שחי לפי כללי המשחק הרי זה כל הקטע... המתח... הריגוש... תאוות הניצוח... האפשרות להפסיד והתקווה לנצח... זה כל העניין... זה כל החוויה של החיים!! מי שלא מבין את זה... זה רק הוכחה עד כמה הוא מחוץ למשחק...

עד כאן ברור??? מקווה שברור... (סו"ס כדורגל זה לא התחום החזק שלנו ב"ה..)

אז זהו שבמדור הלכה בקרוב למעשה לפעמים מובאות כל מיני חוויות של הסתבכויות הלכתיות... אם זה גורם לך לעצבים ולחוסר חשק אז ההלו... אתה לא במשחק... אגב: מותר לך!!! מותר לך לא להיות במשחק... מותר לך לא לגדל תבואה ופירות ואז לא להצטרך להפריש תרומות ומעשרות... מותר לך גם לברוח לחו"ל ואז לא יהיה לך בעיות עם שמיטה ועם כל מצוות התלויות בארץ... מותר לך להישאר טמא מת מיום היווך עד יום מותך ולא עברת שום איסור בידיים... אם אתה מסתבך עם קרבנות אתה פטור מהכל... אתה לא צריך להקריב לא בכור ולא מעשר בהמה ולא כלום... וגם כשיבנה ביהמ"ק... אם קרבן פסח יעשה לך עצבים... תבא אלי... אני יכול לארגן לך פטור של דרך רחוקה... אבל מי המפסיד הראשון??? **אתה!!! אתה לא במשחק!!!!**

כל ההסתבכות עם טומאה וטהרה ועם הקרבנות ועליה לרגל... זה חלק בלתי נפרד מחוויית החיים מול הקב"ה... **לא מתאים לך???** זוז לצד!! סורי... לא עשינו עסק... אני הרגע פוטר אותך... אתה תמיד יכול לעשות פוס באמצע המשחק וללכת הביתה... אבל ההפסד כולו שלך... הפסדת את החוויה של החיים!!! הפסדת את הלונה פארק של **"אתר די ביה יחדון רוחין ונפשין"!!!** בית המקדש היה אתר די ביה יחדון!!!! מקום שבו יהודי היה מאותגר בעבודת ה"... יש לפניו אתגרים מלאי סיפוק להתבטא לפני הקב"ה בצורה הכי מרוממת... ואדרבה... דווקא בגלל שיש כ"כ הרבה תנאים נוקשים וכ"כ הרבה פרטים הלכתיים שצריך לעמוד בהם... דווקא זה פותח לך מגרש יותר נרחב להתבטא לפניו יתברך... **סו"ס אנחנו רוצים להתבטא!!!** אנחנו רוצים להפגין אהבה... רוצים להכיר טובה לקב"ה... **והרי אנחנו לא יכולים!!** שהרי אילו פינו מלא שירה כים ולשוננו רינה כהמון גליו ושפתותנו שבח כמרחבי רקיע וכו' וכו'... **אין!!!! אין אנחנו מספיקים** להודות ולהלל ולשבח...

אז מה יהיה איתנו? נשאר אסירי תודה כל החיים?? נשאר תמיד אסורים במאסרי התודה בנהמא דכיסופא... שאנחנו לא יכולים להודות לה'??

אז הנה... בשביל זה ה' פתח לנו **אתר מיוחד!!!** אתר די ביה יחדון רוחין ונפשין... יש מקום מסוים שבו הקב"ה מאפשר לנו להיפתח... להופיע לפניו... להשתחרר ולפרוק את מאסרי התודה שיש לנו כלפיו...

ואיך??? כאן הוא יתברך מאתגר אותנו בקרבנות **שהוא** מזמין אותם! ובסדר קדשים וטהרות וזרעים שהוא יתברך מכתיב מה **הוא בדיוק רוצה...** וזה תובעני... וטוב שזה תובעני... **בדיוק בשביל זה באתי לפה...**

אני רוצה את האתגר!!! אני רוצה לשלם את ה"תקציב" התובעני הזה... **לא בא לך??? אתה אדישז???** אתה מצידך לא רואה צורך להתבטא לפניו יתברך??? בבקשה... הדלת פתוחה... מי שרוצה לצאת אף אחד לא מפריע לו.. (אם כבר לא יתנו לך להיכנס... אבל לצאת?? בבקשה...)

אני רוצה שתבין: עד תקופת היוונים הייתה עדיין נבואה... כשהייתה נבואה מי שהיה מגיע למקדש היה ממריא שם למושכלות ותענוגות רוחניים של "הביאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה..." בקיצור: בבית ראשון היו מושגים של עונג עילאי של התפשטות הגשמיות והתגברות כח השכלי ש... שאין לנו שמץ של השגה בזה... עד כאן בית ראשון!!!

אבל בבית שני הסיפור הזה נגמר!!! זהו!! אתה כבר לא רואה מלאכים ולא מחבק את הקירות... אין לך כבר את הכיסופים הנוראים ואת כלות הנפש שהיו לך בבית ראשון... (וזו הסיבה שבחנוכת בית שני הדור הצעיר שמחו מאוד... אבל הזקנים בכו בכי כזה נורא שהדהד למרחקים... בגלל שהם חיפשו את כלות הנפש ואת ההשגות הנוראות שהיו להם בבית ראשון... ו.. ואין!!!)

אז זהו!!! בבית שני אתה עלול להגיע לבית המקדש ולהרגיש כמו בלוק ולהתחיל לריב עם חבר שלך כמו בביהכנ"ס... נו... אז מה בכל זאת נשאר לי בבית שני?? בבית שני זה עניין שלך נטו!!! אתה תחליט אם אתה רוצה להכניס את עצמך למשחק או לא... אתה יכול לחבר את עצמך לבית המקדש... ולהיטהר במשך שבעה ימים... ולשמור את עצמך מכל כשלון בהלכות תרו"מ... ואז להגיע לבית המקדש מרוגש עד עמקי נשמתך שהנה "בערתי הקודש מן הבית..." ובאותה מידה יכולה להגיע לאותו בית מקדש מרים בת בילגה שכככולה עצבנית ולהקיש בסנדלה על המזבח ולהתלונן: לוקוס לוקוס עד מתי אתה מכלה ממונם של ישראל...

אתה יודע מה ההבדל בין אותו יהודי למרים בת בלגה???

שום הבדל!!! זה בדיוק כמו קבוצת כדורגל שניצחה במשחק ויש כעת עשרת אלפים איש ששואגים גגגגול אדיר ותרועות שמחה... ויש שם בדיוק איזה שכן (דווקא לא דתי) שמשום מה הוא החליט לא להתעניין בספורט ו... ו... והשאגות האלו רק מפריעות לו להירדם בלילה...

העשרת אלפים האנשים האלו והשכן הזה... לשניהם יש אותו רקע!!! רק אותם עשרת אלפים איש החליטו להתעניין במשחק... ואילו השכן הזה החליט לא להתעניין בזה... עכשיו: בינינו... אם השכן החילוני הזה היה מתייעץ איתי... הייתי ממליץ לו כן להתעניין בספורט... סו"ס אתה כבר בלאו הכי גר כ"כ קרוב למגרש... אתה כבר בלאו הכי שומע את כל הצעקות... **לפחות שזה לא יציק לך...** שלא תצטרך להיות כמו מרים בת בילגה שכל היום מתוסכלת שהמזבח מכלה את ממונה...

וזה בדיוק מה שמומלץ לנו!!! אתה כבר יהודי... אתה כבר נקרא חרדי... אז באי!!! תכנס למגרש... תכנס לריגוש... תכניס את עצמך לחרדה המתוקה של **"להיות חרדים להתקרב אליו מ א ה ב ה "!!!!** (רש"י דברים ה' כ"ד) תכנס לעקשנן של דקדוק הלכה... כן... תהיה בקטע... אל תהיה עסוק בלפתור בעיות... אדרבה... תהיה עסוק בלייצר ריגושים...

עכשיו: שלא תבין לא נכון: אם יום אחד אני אצטרך להיות רב, ידרש ממני להקל כמה שיותר על צאן מרעיתי... ולרעות אותם בנחת וכמה שפחות להחמיר עליהם... אבל כל זמן שאני לא רב!!! כל זמן שזה עניין אישי שלי... אז אדרבה... אני מחפש להחמיר!!! אני רוצה להתבטא... אני כבר מחכה בכיליון עיניים לשנת השמיטה... אני רוצה להחמיר בכל החומרות שרק אפשר... ולא בגלל שאני פרומער... אלא בגלל שאני בקטע!!! לגמרי בקטע!! אתה יודע מה?? לצורך העניין בא נחליט שאני אחד מתלמידי הבעש"ט הק', או אחד מתלמידי הגר"א... שזכיתי למה שרבותי **לא זכו!!!** הבעש"ט והגר"א כ"כ רצו להגיע לא"י ולא זכו... ואני כן זכיתי... אז כשסו"ס לאחר כ"כ הרבה טלטולי דרך... סו"ס האניה שלי עגנה בנמל חיפה... כעת אני מתרפק על כל חומרה נוספת בחזו"א בהלכות תרומות ומעשרות.. אני כוסף ומשתוקק לשנת השמיטה שהבעש"ט והגר"א מקנאים בי שאני זוכה להו!!!! ואם אתה מזועזע מדברי הבלע שלי... איך אני מעיז לפעור פי ולהגיד שהבעש"ט והגר"א מקנאים בי... אז אני אהיה עוד יותר חוצפן... ואני אוסיף... אתה יודע מי עוד מקנא בי??

משה רבינו רעיא מהימנא!!!! שהוא אומר בפירוש שהוא מקנא בי שאני זכיתי להיכנס לארץ והוא לא... אז מה נותר לי אם לא להתנפל ולהתרפק על כל סעיף קטן בדרך אמונה... להסתבך עם ה"יותר מאחד ממאה..." לא רוצה לסמוך על הבד"ץ... לא בא לי... רוצה דווקא לעשר לבד!!! יש לך בעיה עם זה... תבין: **אני בקטע!!! אני במשחק...** אתה לא רוצה?? רוצה לצאת מהמשחק?? צא מהמשחק... אף אחד לא מחפש להציק לך... נסדר לך את החיים... **מתי נבין שזו הגישה???**

נעצור כאן באמצע.. ההמשך מהצד השני של המטבע אי"ה בשבוע הבא..

עלון שבועי לילדי בני התורה

נס"ד ו"ח כסלו תשפ"א
שנה ג' | גליון מס' 91

בפיקוח רבנים ומחנכים שליט"א

בֵּינוֹ נָא זֹאת

פרשת וישלח

"רַק דָּבָר אֶחָד הִשְׁתַּנָּה, הַיְדִיעָה שֶׁלּוֹ הִשְׁתַּנְּתָה,"

הַיָּמִים, יְמֵי טְרוֹם מִלְחֶמֶת הָעוֹלָם הַשֵּׁנִיָּה, כּוֹתְרוֹת הָעִתּוֹנִים מְבַשְּׂרוֹת שְׁחוֹרוֹת, שְׁמוּעוֹת קָשׁוֹת מַגִּיעוֹת מִמְּחוֹזוֹת שׁוֹנִים, הַמִּלְחָמָה קְרֵבָה וּבָאָה אַף אֶל לוּבְּלִין. בְּלוּבְּלִין שָׁכְנָה יְשִׁיבַת חַכְמֵי לוּבְּלִין, הַנּוֹדַעַת בִּכְנוּיָהּ "יֵחֶ"ל", בְּרֹאשׁוּתוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן הַנּוֹדָע רַבִּי מֵאִיר שַׁפִּירָא זצוק"ל, מְיַסֵּד הַדַּף הַיּוֹמִי.

הַשָּׁעָה אַחֲרֵי חֲצוֹת. וְיִצְחָק, אֶחָד הַבַּחוּרִים בַּיְשִׁיבָה, יוֹצֵא הוּא אֶל עֵבֶר הָאַכְסַנְיָה, לִשְׁנַת לַיִל לְצַבֵּר כֹּחוֹת לְיוֹם מָחָר, בְּדַרְכּוֹ מַבְחִין הוּא בְּר' מֹשֶׁה, הַשָּׁכֵן שֶׁל הַיְשִׁיבָה, מִסְתּוֹבֵב סָמוּךְ לְבֵיתוֹ שָׁקוּעַ בְּמַחְשְׁבוֹתָיו. הַמַּרְאֶה אֵינוֹ אָפְנָיִי לְר' מֹשֶׁה, חוֹשֵׁב יִצְחָק לְעַצְמוֹ, ר' מֹשֶׁה מָכָר לְכֻלָּם כְּאָדָם אָמִיד בַּעַל צְדָקָה, מֵהַתּוֹרְמִים הַגְּדוֹלִים שֶׁל הַיְשִׁיבָה. בְּדַרְכּוֹ כְּלָל ר' מֹשֶׁה נִנּוֹחַ, שָׁלֵו וְרָגוּעַ. מָה קָרָה לוֹ כָּעֵת?! שֶׁמָּא הוּא זָקוּק לְעֶזְרָתִי?! יִצְחָק מְנַסֶּה אֶת כֹּחוֹ, "ר' מֹשֶׁה, אוּלַי אוּכַל לַעֲזֹר לָכֶם בְּדָבָר מָה?!".

- אֶהֱהֶה .... אוּלַי .... כֵּן... מֵשִׁיב ר' מֹשֶׁה.

תִּשְׁמַע, פּוֹתֵחַ ר' מֹשֶׁה וּמְגוֹלֵל בְּאָזְנֵי יִצְחָק. זֶה לֹא סוֹד כִּי הַמִּלְחָמָה עוֹמֶדֶת אַחַר פְּתָלֵנוּ, הִיא קְרוֹבָה אֵלֵינוּ מְאֹד. אֲנִי, נֶאֱנָח ר' מֹשֶׁה, כְּבָר לֹא צָעִיר, אֲנַסָּה לִבְרֹחַ, אוּלַי לְהִתְחַבֵּאוֹת, אֲבָל לִבִּי אוֹמֵר לִי שֶׁלֹּא אֶשְׁרֹד אֶת הַמִּלְחָמָה, גּוּפִי חַלָּשׁ מִכְּדֵי לִרְעֹב יָמִים אֲרֻכִּים, וְגִילִי כְּבָר לֹא מְאַפְשֵׁר לִי לְהִתְחַמֵּק מֵהַצּוֹרֵר. אֲבָל לֹא עַל כָּךְ אֲנִי מִתְלַחֵשׁ. יֵשׁ לִי בֵּן, דּוֹדִ' שְׁמוֹ, הוּא נָסַע לְעִיר רְחוֹקָה לִתְקוּפָה אֲרֻכָּה, אֵין לִי דֶּרֶךְ לְהַשִּׂיג אוֹתוֹ כָּעֵת, וַאֲנִי חַיָּב לְמָסֹר לוֹ דְּבַר מָה. כָּעֵת, כְּשֶׁאַתָּה פּוֹנֶה אֵלַי, אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁמָּא אַפְקִיד בְּיָדְךָ אֶת הַדְּבָרִים אוֹתָם אֲנִי מְעֻנְיָן לְהַעֲבִיר לִבְנִי, וְאַתָּה תִּשְׁתַּדֵּל לִמְצֹא אוֹתוֹ וְלִמְסֹר לוֹ, אִם לֹא בִּזְמַן הַמִּלְחָמָה, תְּחַפֵּשׂ אוֹתוֹ לְאַחַר הַמִּלְחָמָה, וְכָךְ אֵדַע שֶׁאֲנִי אֶת שֶׁלִּי עָשִׂיתִי.

יִצְחָק מֵשִׁיב מִיָּד: "בְּשִׂמְחָה רַבָּה, אֶעֱשֶׂה בְּכָל יְכָלְתִּי לַעֲזֹר בְּיָדְךָ, ר' מֹשֶׁה, הֲלֹא אֲנִי, יַחַד עִם כָּל בְּנֵי הַיְשִׁיבָה, חַיָּב הַכָּרַת הַטּוֹב כְּלַפֶּיךָ, עַל תְּרוּמוֹתֶיךָ הַנְּדִיבוֹת מִדֵּי תְּקוּפָה לִישִׁיבָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְגַם בְּלִי זֶה, אִם יֵשׁ לִי הִזְדַּמְּנוּת לַעֲזֹר לִיהוּדִי אֶעֱשֶׂה זֹאת בְּשִׂמְחָה".

"תִּשְׁמַע" פּוֹתֵחַ ר' מֹשֶׁה, "יֵשׁ לִי הוֹן רַב, אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ מָה יֵלֵד יוֹם, בְּכָל הֶחָדָשִׁים הָאַחֲרוֹנִים בֵּרַרְתִּי עַל מְדִינָה בְּטוּחָה לְהַפְקִיד שָׁם אֶת כַּסְפִּי, וְכָל הַמַּמְחִים הוֹרוּ לִי פֶּה אֶחָד, כִּי מְדִינַת שְׁוַיְץ הִיא הַמָּקוֹם הַיּוֹתֵר בָּטוּחַ, לֹא בּוֹבַּזְתִּי זְמַן, וְאֶת כָּל חֶסְכּוֹנוֹתַי וּרְכוּשִׁי הֶעֱבַרְתִּי לְשָׁם, יֵשׁ לִי שָׁם חֶשְׁבּוֹן הַמַּכִּיל סְכוּם עָתָק. אַךְ כִּפְי שֶׁאָמַרְתִּי לְךָ, אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אִם אֶשְׁרֹד אֶת הַמִּלְחָמָה הַקָּשָׁה, רְצוֹנִי שֶׁבְּנִי דּוֹדִ' יְקַבֵּל מֵהוֹנִי הָרַב. בִּרְצוֹנִי לְהַפְקִיד בְּיָדְךָ אֶת הַסְּכוּמָה הַנַּעֲרֶכֶת לְהַצִּיעָה בִּפְנֵי הַבַּנְק הַשְּׁוַיְצָרִי, בִּשְׁבִיל לְמַשֵּׁךְ אֶת הַכֶּסֶף מֵהֶחְשְׁבוֹן. עֲשֵׂה עִמִּי חֶסֶד, זְכֹר אֶת הַסְּפֹרוֹת שֶׁאֲנִי אוֹמֵר לְךָ, וְתַעֲבִיר אוֹתָם, בְּבַקָּשָׁה לִבְנִי דּוֹדִ'.

הַמִּלְחָמָה הִסְתַּיְּמָה. וְיִצְחָק, אֵינוֹ שׁוֹכֵחַ לְרֶגַע מֵהַשְּׁלִיחוּת אוֹתָהּ הִבְטִיחַ לְבַצַּע, בְּכָל עִיר אֵלֶיהָ הוּא מַגִּיעַ הוּא שׁוֹאֵל עוֹבְרֵי אֹרַח, שֶׁמָּא וְאוּלַי יֵשׁ כָּאן יְהוּדִי בְּשֵׁם דּוֹדִ' מִלּוּבְּלִין, אַךְ אֵינֶנּוּ מוֹצֵא. רְשִׁימוֹת נִצּוֹלִים הַמִּתְפַּרְסְמוֹת מִדֵּי פַּעַם, זוֹכוֹת אַף הֵן לְעֵיּוּנוֹ הַמְּדֻקְדָּק שֶׁל יִצְחָק, שֶׁמָּא כָּאן אֶמְצָא אֶת שְׁמוֹ שֶׁל דּוֹדִ', אֲבָל כָּל רְשִׁימָה הַמִּתְפַּרְסֶמֶת מְבִיאָה אַתָּה אֶת אוֹתָהּ אַכְזָבָה, שְׁמוֹ שֶׁל דּוֹדִ' אֵינוֹ מוֹפִיעַ בְּשׁוּם רְשִׁימָה.

וְיִצְחָק אֵינוֹ מִתְיָאֵשׁ, "חִזְקָה שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ" אָמְרוּ חַז"ל, עָלַי לַעֲשׂוֹת כָּכָל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדִי, לְמִצְוָא אֶת בְּנוֹ שֶׁל ר' מֹשֶׁה, חוֹשֵׁב יִצְחָק לְעַצְמוֹ, אִם דּוֹדִ' אֲכֵן נִצַּל מֵהַהֶפְצֵה, הֲלֹא סְכוּם כֹּה גָּדוֹל יָכוֹל בְּוַדַּאי לַעֲזֹר לוֹ לְהַתְחִיל אֶת חַיָּיו מֵחָדָשׁ, אֲנִי חַיָּב לִמְצֹא אוֹתוֹ. אֲבָל לַמְּרוֹת רְצוֹנוֹ הָעַז, דּוֹדִ' אֵינֶנּוּ.

בְּאָחָד מִן הַיָּמִים נוֹסֵעַ יִצְחָק בָּרַכֶּבֶת הַתַּחְתִּית בְּנִיוּ יוֹרְק, הָרַכֶּבֶת עֲמוּסָה בְּגוֹיִים, וְיִצְחָק מוֹצֵא לְעַצְמוֹ מִין עִיר מִקְלָט, בְּדְמוּת פִּנָּה שְׁקֵטָה לְלֹא הֲהֻמְלָה וְהָאֲוִירָה הַגּוֹיִית שֶׁסְּבִיבוֹ. שָׁם הוּא מַשְׁקִיעַ אֶת רֹאשׁוֹ בְּגְמָרָא כְּתוּבוֹת שֶׁהֵבִיא אִתּוֹ מִבְּעוֹד מוֹעֵד. וּלְפֶתַע הוּא שׁוֹמֵעַ מֵאָן דְּהוּא פּוֹנֶה אֵלָיו בְּיִדִּישׁ וְאוֹמֵר: "ר' אִיד, אוּלַי יֵשׁ לְךָ דּוֹלָר בְּשְׁבִילִי לְקְנוֹת כּוֹס בִּירָה?!" יִצְחָק מַפְנֶה אֶת רֹאשׁוֹ, הוּא רוֹאֶה עַל יָדוֹ קַבְצָן עָטוּי סְחָבוֹת, קַסְקֵט דְּהוּי מֻנָּח לוֹ עַל רֹאשׁוֹ בְּרִשּׁוּל, וְכָל כָּלוֹ אוֹמֵר מִסְכֵּנוּת וְאֻמְלָלוּת. "נוּ..." מַמְשִׁיךְ הַקַּבְצָן לִשְׁאֹל, "יֵשׁ לְךָ אוֹ אֵין לְךָ? רַחְמוּעֶם' נוּ... תֵּן מַשֶּׁהוּא", מַמְשִׁיךְ הַקַּבְצָן בְּמִבְטָא יְהוּדִי.

- אֵיךְ קוֹרְאִים לְךָ? שׁוֹאֵל יִצְחָק.
- זֶה לֹא מְשַׁנֶּה! מֵשִׁיב הַקַּבְצָן.
- בְּכָל אֹפֶן... תַּגִּיד לִי אֵיךְ קוֹרְאִים לְךָ, לִי זֶה חָשׁוּב. מִתְחַנֵּן יִצְחָק.
- קוֹרְאִים לִי דּוֹדִ', אֲבָל עָזֹב, תֵּן לִי כֶּבֶר דּוֹלָר, אֲנִי חַיָּב כּוֹס בִּירָה. מֵשִׁיב הַקַּבְצָן.
- מַאֵיפֹה אַתָּה? שׁוֹאֵל יִצְחָק בְּמָתֶח לֹא מְסֻתָּר.
- דַּי! מֵשִׁיב הַקַּבְצָן, תֵּן לִי דּוֹלָר וַעֲזֹב אוֹתִי לְנַפְשִׁי.
- אֶתֵּן לְךָ גַּם חֲמִשָּׁה דּוֹלָרִים, רַק תַּגִּיד לִי מֵאֵיפֹה אַתָּה? מִי זֶה אַבָּא שֶׁלְּךָ? אֵיפֹה הוּא הָיָה גָּר? אוֹמֵר יִצְחָק
- אווו חֲמִשָּׁה דּוֹלָרִים זֶה כֶּבֶר בִּיזְנֶעס מִשְׁתַּלֵּם.

"אָז הִנֵּה, אֶתֵּן לְךָ אֶת כָּל הַפָּרָטִים שֶׁלִּי" פּוֹתֵחַ הַקַּבְצָן "שְׁמִי דּוֹדִ', אֲנִי נוֹלַדְתִּי בְּפוֹלִין, בַּעֲיָרֶת לוּבְּלִין, אַבָּא שֶׁלִּי הָיָה בַּעַל צְדָקָה גָּדוֹל הוּא גָּר לְיַד יְשִׁיבַת חַכְמֵי לוּבְּלִין, קָרְאוּ לוֹ ר' מֹשֶׁה, הוּא נֶהֱרַג בַּשּׁוֹאָה, וַאֲנִי... אֲנִי קַבְצָן עָלוּב שֶׁמְּחַפֵּשׂ דּוֹלָר לְקְנוֹת כּוֹס בִּירָה", סִיֵּם הַקַּבְצָן אֶת נְאוּמוֹ.

דּוֹדִ'???

אַתָּה בְּנוֹ שֶׁל ר' מֹשֶׁה???

אַתָּה יוֹדֵעַ כַּמָּה אֲנִי מְחַפֵּשׂ אוֹתְךָ?! יֵשׁ לִי דָּבָר חָשׁוּב לְמָסֹר בְּיָדְךָ, אֲבָל הוֹרָה לִי לְהַעֲבִיר לְךָ דְּבַר סֵתֶר, בֹּא נֵרֵד בָּעֵת מֵהָרַכֶּבֶת, אֵינֶנִּי מְעֻנְיָן שֶׁיַּאֲזִינוּ לָנוּ.

- אוֹי, אוֹמֵר דּוֹדִ', עָזְבֵנִי נָא, תֵּן לִי אֶת חֲמִשָּׁה הַדּוֹלָרִים, וְעָזֹב אוֹתִי לְנַפְשִׁי.

וְיִצְחָק מְגַיֵּס אֶת יְכֹלֶת הַשְׁכָּנוּעַ שֶׁלּוֹ, וּמַסְבִּיר וּמַמְחִישׁ בָּאָזְנֵי הַקַּבְצָן הַמִּסְכֵּן, כִּי הָחֵל מַעֲתָּה הוּא עָשִׁיר!! כֵּן, מַמָּשׁ עָשִׁיר! הוּא יָכוֹל לִקְנוֹת דִּירָה מְשֻׁלָּו, הוּא יָכוֹל לִקְנוֹת מְטוֹת מְשֻׁלָּו, וְהוּא יָכוֹל גַּם לִקְנוֹת עֶשְׂרוֹת בַּקְבּוּקֵי בִּירָה. קָשָׁה הָיְתָה מִלְאכְתּוֹ שֶׁל יִצְחָק, דּוֹדִ' בְּמַעֲט וְלֹא הִסְכִּים, רַק לְאַחַר שֶׁיִּצְחָק קָנָה לְדּוֹדִ' כַּרְטִיס טִיסָה לְשִׁוְוִיץ, הִסְכִּים דּוֹדִ' לְשַׁתֵּף פְּעֻלָּה, וּלְקַבֵּל לְבַסּוֹף סְכוּם אַגָּדִי, וּמֵאוֹתוֹ יוֹם לֹא חָסַר לוֹ בְּלוּם כָּל יָמָיו.

***

"אֲנִי שׁוֹאֵל אֶתְכֶם", שָׁאַל הַגָּאוֹן ר' חַיִּים קָרְיְזְוִירְט זצוק"ל אַב"ד אַנְטְוֶרְפֶּן. "כְּשֶׁדּוֹדִ' הִתְחַנֵּן לְדוֹלָר עֲבוּר כּוֹס בִּירָה, הָיָה עָשִׁיר אוֹ עָנִי?".

בְּרוּר שֶׁדּוֹדִ' הָיָה עָשִׁיר, הֶשְׁבּוֹן הַבַּנְק הַשְּׁוַיְצָרִי, הָיָה בְּבַעֲלוּתוֹ הַיְחִידָה! נוּ ... אָז מָה הִשְׁתַּנָּה אֲצָלוֹ מֵאָז שֶׁהוּא פָּגַשׁ אֶת יִצְחָק? לֹא הִשְׁתַּנָּה אֲצָלוֹ הַכֶּסֶף. רַק דָּבָר אֶחָד הִשְׁתַּנָּה, **הַיְדִיעָה שֶׁלּוֹ** הִשְׁתַּנְּתָה, עַד אוֹתוֹ יוֹם הוּא חָשַׁב שֶׁכַּסְפּוֹ שֶׁל אָבִיו הָפַךְ לְמַאֲכֹלֶת אֵשׁ, וְרַק כָּעֵת **נוֹדַע לוֹ** כִּי הַכֶּסֶף קַיָּם לִרְשׁוּתוֹ בְּכָל עֵת שֶׁהוּא חָפֵץ בְּכָךְ.

"הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה", סִיֵּם ר' חַיִּים, הִיא הַמַּתָּנָה הַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר שֶׁקִּיֵּמָת בַּבְּרִיאָה, הֲלֹא תַּלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כֻּלָּם, כָּל חֲפָצֶיךָ לֹא יִשְׁוּו בָּהּ, כָּל מִלָּה שֶׁל תּוֹרָה שָׁוֶה יוֹתֵר מֵעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ, אֲבָל אִם אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים אֶת עֶרְכָּהּ שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁנִּתְּנָה לָנוּ, אָנוּ דּוֹמִים לְדוֹדִ' הַקַּבְצָן שֶׁמְּחַפֵּשׂ כּוֹס בִּירָה, וְאֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ כִּי אוֹצָרוֹת עֲנָק מְמַתִּינוֹת לוֹ.

חוֹבָתֵנוּ לִזְכֹּר כָּל הָעֵת, כִּי יֵשׁ לָנוּ אוֹצָר אֲשֶׁר לֹא יִסְלַח בְּפִּי, וְכָל הָרוֹצֶה לִטֹּל יָבוֹא וְיִטֹּל. זוֹ כַּוָּנַת הַמִּשְׁנָה בְּאָבוֹת, הַמְּשַׁיֵּךְ ר' חַיִּים, "חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּתְּנָה לָהֶם כְּלִי חֶמְדָּה" עַם יִשְׂרָאֵל אֲהוּבִים אֶצֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לָכֵן הוּא נָתַן לָהֶם אֶת הַתּוֹרָה, אֲבָל הַתַּנָּא מַמְשִׁיךְ "חִבָּה יְתֵרָה" - לְעַם יִשְׂרָאֵל יֵשׁ חִבָּה גְּדוֹלָה יוֹתֵר, בְּזֶה שֶׁ"**נוֹדַעַת לָהֶם** שֶׁנִּתְּנָה לָהֶם כְּלִי חֶמְדָּה" בָּזֶה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא **הוֹדִיעַ לָנוּ** שֶׁהוּא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא כְּלִי חֶמְדָּה, זוֹ חִבָּה גְּדוֹלָה יוֹתֵר, שֶׁהֲלֹא אִם לֹא הָיָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹדִיעַ לָנוּ, הָיִינוּ קַבְצָנִים מִסְכֵּנִים שֶׁלֹּא יוֹדְעִים כִּי הָעֹשֶׁר הַגָּדוֹל בָּעוֹלָם נִמְצָא כֹּה קָרוֹב אֵלֵינוּ, בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ.

יָכוֹל יְהוּדִי לְהִסְתַּפֵּק בְּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ וְלֶחֶם לֶאֱכֹל, וְלִהְיוֹת הַמַּאֲשָׁר בָּאָדָם; יָכוֹל הוּא לוֹמַר "יֵשׁ לִי כֹּל!" לֹא חָסַר לִי מְאוּמָה. בְּפִי שֶׁאָמַר יַעֲקֹב לְעֵשָׂו. יוֹדֵעַ הוּא הַיְהוּדִי כִּי אָכֵן עָשִׁיר הוּא, יֵשׁ לוֹ אֶת הַתּוֹרָה וְטוֹב לוֹ בָּזֶה הָעוֹלָם וּשְׂכָרוֹ מְבֻטָּח לוֹ לְעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ טוֹב.

אַנְטְוֶרְפֶּן שַׁאבָּעס

ניתן לתרום ולשלם ל"ארגון בני בינה" בקו בני בינה 03-3064100 בשלוחה 9 וכן בכל עמדות נדרים פלוס להנצחה בעלון יש להשאיר הודעה בקו הנ"ל

נתרם לרגל השמחה השרויה במעונם של משפחת הגאון רבי י"מ דז'ימטרובסקי שליט"א באירוסי בנו החתן המופלג אריה לייב שליט"א עב"ג לבית משפחת הרה"ג רבי יצחק זולף שליט"א בברכה שיזכו לבנות בית נאמן בישראל משכן להשראת השכינה

ניתן לפנות להנהלת הארגון בקו בני בינה: 03-3064100
או בדוא"ל: a0548426176@gmail.com
המעונין לקבל את העלון במייל ישלח בקשה למייל הנ"ל

דִּבְרֵי בִּינָה
חידושים ופרפראות בפרשת השבוע

"וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר" (ל"ב – ו')

הַרְבֵּה שְׁוָרִים וַחֲמוֹרִים הָיוּ לוֹ לְיַעֲקֹב, וְלִכְאוֹרָה הָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת כָּתוּב "וַיְהִי לִי שְׁוָרִים וַחֲמוֹרִים", וּמַדּוּעַ כָּתוּב שׁוֹר וַחֲמוֹר בִּלְשׁוֹן יָחִיד? אוֹמֵר הַגרי"ד סוֹלוֹבֵיצִ'יק זַצַ"ל פְּשָׁט נִפְלָא: דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים שֶׁהוֹפָעָתָם הַחִיצוֹנִית תִּהְיֶה מְכֻבֶּדֶת. וְהַסִּבָּה לְכָךְ כִּי חָשׁוּב לָהֶם וּמְעַנְיֵן אוֹתָם מָה יַחְשֹׁב פְּלוֹנִי וּמָה יֹאמַר אַלְמוֹנִי וְהֵם מִתְחַשְּׁבִים בְּכָךְ, שֶׁהֲרֵי כְּבָר כָּתוּב בָּרַמְבַּ"ם: "דֶּרֶךְ בְּרִיָּתוֹ שֶׁל אָדָם לִהְיוֹת נִמְשָׁךְ בְּדֵעוֹתָיו וּבְמַעֲשָׂיו אַחַר רֵעָיו וַחֲבֵרָיו נוֹהֵג כְּמִנְהַג אַנְשֵׁי מְדִינָתוֹ". אֲבָל אָדָם שֶׁנִּצְרָךְ לִהְיוֹת בֵּין סוּסִים וַחֲמוֹרִים לֹא יְהֵא מְשַׁנֶּה לוֹ אֵיךְ נִרְאֶה לְבוּשׁוֹ, וְנִתְאַר לְעַצְמֵנוּ מָה יִקְרֶה לְאָדָם שֶׁיִּרְאֶה סוּס לוֹעֵג עַל אֹפֶן הוֹפָעָתוֹ הַחִיצוֹנִית, הֲרֵי זֶה לֹא יְדַבֵּר אֵלָיו כְּלָל, כִּי הוּא - בֶּן אָדָם, וְהַסּוּס - הוּא סוּס... וְכִי אִכְפַּת לְאָדָם מָה סוּסִים חוֹשְׁבִים עָלָיו?!... **אוֹמֵר יַעֲקֹב אָבִינוּ לְעֵשָׂו:** עִם לָבָן גַּרְתִּי וְלֹא לָמַדְתִּי מִמַּעֲשָׂיו הָרָעִים!! הָיִיתִי בְּמָקוֹם שֶׁכֻּלָּם עוֹשִׂים מַעֲשִׂים רָעִים, כֻּלָּם מִתְנַהֲגִים אַחֶרֶת מִמֶּנִּי, כֻּלָּם נֶגְדִּי, וְלֹא הֻשְׁפַּעְתִּי מֵהֶם לְרָעָה. וְכֵיצַד עָשִׂיתִי זֹאת? "וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר"!! הִתְיַחַסְתִּי אֶל לָבָן וְאֶל כָּל עוֹשֵׂי הָרַע שֶׁהָיוּ סְבִיבִי כְּאִלּוּ הֵם 'שׁוֹר וַ'חֲמוֹר'...

וְיֵשׁ לְהוֹסִיף עַל זֶה אֶת הַמִּשְׁפָּט הַיָּדוּעַ שֶׁאוֹמְרִים בְּשֵׁם הַקּוֹצְקֶע'ר: אִם אֲנִי זֶה אֲנִי - בִּגְלַל שֶׁאֲנִי זֶה אֲנִי, וְאַתָּה זֶה אַתָּה - בִּגְלַל שֶׁאַתָּה זֶה אַתָּה, אָז: אֲנִי זֶה אֲנִי וְאַתָּה זֶה אַתָּה! אֲבָל: אִם אֲנִי זֶה אֲנִי - בִּגְלַל שֶׁאַתָּה זֶה אַתָּה, וְאַתָּה זֶה אַתָּה - בִּגְלַל שֶׁאֲנִי זֶה אֲנִי, אָז: אֲנִי זֶה לֹא אֲנִי וְאַתָּה זֶה לֹא אַתָּה!! זֹאת אוֹמֶרֶת, אִם בֶּן אָדָם כָּל הַזְּמַן חוֹשֵׁב אֵיךְ **הוּא** צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג וּלְהֵרָאוֹת וְכוּ' וְלֹא חוֹשֵׁב מָה חֲבֵרוֹ יֹאמַר, אָז יֵשׁ לוֹ עַצְמָאוּת וְהוּא עוֹשֶׂה רְצוֹן ד'; אֲבָל אִם אָדָם חַי כָּל הַחַיִּים בְּחֶשְׁבּוֹנוֹת מָה יֹאמְרוּ וּמָה יַחְשְׁבוּ, אָז כָּל הַחַיִּים שֶׁלּוֹ וְכָל מָה שֶׁיַּעֲשֶׂה זֶה כְּאִלּוּ הַשֵּׁנִי עָשָׂה וְלֹא הוּא. (הגרח"ב נבנצאל שליט"א)

"הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו וגו'" (ל"ב – י"ב)

לִכְאוֹרָה קָשֶׁה - הֲרֵי אָח אֶחָד הָיָה לְיַעֲקֹב, וְאִם כֵּן מַדּוּעַ הֻצְרַךְ יַעֲקֹב לוֹמַר: מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו, לִכְאוֹרָה הָיָה צָרִיךְ לוֹמַר אוֹ אָחִי אוֹ עֵשָׂו? וּמְתָרְצִים שֶׁכָּאן יַעֲקֹב פָּחַד מִשְּׁנֵי דְּבָרִים, רוּחָנִי וְגַשְׁמִי, שֶׁאִם עֵשָׂו יָבוֹא כְּמוֹ רוֹצֵחַ זֶה סַכָּנָה גַּשְׁמִית, וְאִם הוּא יָבוֹא כְּמוֹ אָח אוֹהֵב זֶה בְּרוּחָנִיּוּת, שֶׁהֲרֵי זֶה פְּגִישַׁת אַחִים לְאַחַר יוֹתֵר מֵעֶשְׂרִים שָׁנָה, וְהַבָּנִים שֶׁל יַעֲקֹב עֲלוּלִים לְהִתְחַבֵּר לְבָנָיו שֶׁל עֵשָׂו, וְחָלִילָה וְחַס לְהִתְקַלְקֵל. וְהַפַּחַד שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ ע"ה מִכָּךְ שֶׁעֵשָׂו יָבוֹא כְּמוֹ אָח אוֹהֵב – הָיָה גָּדוֹל יוֹתֵר, שֶׁהֲרֵי עַל זֶה הוּא הִתְפַּלֵּל דָּבָר רִאשׁוֹן: "הַצִּילֵנִי נָא **מִיַּד אָחִי** מִיַּד עֵשָׂו". וְחַיָּב אָדָם לוֹמַר מָתַי יַגִּיעוּ מַעֲשַׂי לְמַעֲשֵׂה אֲבוֹתַי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וְלִפְחֹד לֹא רַק עַל בְּרִיאוּת בָּנָיו, אֶלָּא גַּם עַל הָרוּחָנִיּוּת שֶׁלָּהֶם.

"וַיַּעֲנוּ בְנֵי יַעֲקֹב אֶת שְׁכֶם וְאֶת חֲמוֹר אָבִיו בְּמִרְמָה" (ל"ד – י"ג)

שׁוֹאֵל הַמַּגִּיד מִדּוּבְּנָא, הֵיכָן הַדֶּרֶךְ אֶרֶץ, שֶׁהַבָּנִים יְדַבְּרוּ בִּפְנֵי אֲבִיהֶם, אוֹמֵר הַמַּגִּיד מִדּוּבְּנָא, אֱמֶת שֶׁזֶּה הַחִנּוּךְ הַטּוֹב בְּיוֹתֵר שֶׁהָאַבָּא יֵלֵךְ רִאשׁוֹן וְאַחֲרָיו הַבָּנִים, אֲבָל לִפְעָמִים כָּבוֹד הוּא לָאָב שֶׁבָּנָיו יֵלְכוּ הָרִאשׁוֹנִים. **מָתַי?** כְּשֶׁצְּרִיכִים לְהִתְבּוֹסֵס בַּבֹּץ, בְּתוֹךְ הַלִּכְלוּךְ, אָז נָכוֹן שֶׁהַבָּנִים יֵלְכוּ תְּחִלָּה, וְיִכְבְּשׁוּ דֶּרֶךְ לַאֲבִיהֶם. וְלָכֵן כָּאן, כֵּיוָן שֶׁמָּה שֶׁרָצוּ בְּנֵי יַעֲקֹב לְהַצִּיעַ לִשְׁכֶם וְלַחֲמוֹר שֶׁיָּמוּלוּ, הָיָה "בְּמִרְמָה", לָכֵן הָיָה זֶה לִכְבוֹד אֲבִיהֶם שֶׁיְּדַבְּרוּ הַבָּנִים תְּחִלָּה. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב "וַיַּעֲנוּ בְנֵי יַעֲקֹב בְּמִרְמָה" - לְפִי שֶׁהָיוּ אֵלֶּה דִּבְרֵי מִרְמָה, לָכֵן עָנוּ הֵם

"בְּמִרְמָה" – "בְּחָכְמְתָא" [תרגום אונקלוס]. מַדּוּעַ תִּרְגֵּם אוּנְקְלוֹס בְּחָכְמְתָא וְלֹא תִּרְגֵּם כְּמַשְׁמָעוֹ בְּרַמָּאוּת, **מַסְבִּיר הָרַב מִבְּרִיסְק:** תְּשׁוּבָתָם שֶׁל בְּנֵי יַעֲקֹב הָיְתָה בְּחָכְמָה, אַךְ לֹא בְּרַמָּאוּת, כֵּיוָן שֶׁאַנְשֵׁי שְׁכֶם בִּקְּשׁוּ "וְהִתְחַתְּנוּ אֹתָנוּ בְּנֹתֵיכֶם", עָנוּ לָהֶם בְּנֵי יַעֲקֹב, כָּל זְמַן שֶׁאַתֶּם עֲרֵלִים, אֲנַחְנוּ לֹא יְכוֹלִים לְהִתְחַתֵּן אִתְּכֶם, וְאַתֶּם צְרִיכִים קֹדֶם לָמוּל, אֲבָל הַמִּילָה צְרִיכָה לִהְיוֹת לְשֵׁם מִילָה וּלְשֵׁם גֵּרוּת, כִּי אִם לֹא יָמוּלוּ לְשֵׁם גֵּרוּת לֹא יִתְקַיֵּם דִּבְרֵיהֶם "אִם תִּהְיוּ כָמֹנוּ" "וְהָיִינוּ לְעַם אֶחָד", וַהֲרֵי זוֹ בְּרִית מִילָה שֶׁל גּוֹי שֶׁאֵין עָלֶיהָ שֵׁם שֶׁל בְּרִית מִילָה כְּלָל, וְאִם כֵּן הֵם דִּבְּרוּ וְכִוְּנוּ לֶאֱמֶת, רַק הַבְּעָיָה הָיְתָה שֶׁלָּהֶם, שֶׁל חֲמוֹר וּשְׁכֶם, שֶׁלֹּא הֵבִינוּ כַּוָּנָתָם וּמָלוּ עַצְמָם בְּמִילָה סְתָם שֶׁלֹּא לְשֵׁם גֵּרוּת.

מִלְּבַד זֹאת כָּתַב רַבִּי יְהוֹנָתָן אַיְבְּשִׁיץ, כִּי הָיְתָה כָּאן חָכְמָה מְיֻחֶדֶת, בְּנֵי יַעֲקֹב רָצוּ לַהֲרֹג אֶת אַנְשֵׁי שְׁכֶם, אֶלָּא שֶׁפָּחֲדוּ שֶׁכָּל הָעוֹלָם יִזְדַּעֵק עַל כָּךְ שֶׁהָרְגוּ עִיר שְׁלֵמָה, לָכֵן טִכְּסוּ בֵּינֵיהֶם עֵצָה, הֵם יְבַקְשׁוּ מֵהֶם לָמוּל, וּבְכָךְ יֵחָשְׁבוּ בְּעֵינֵי הַגּוֹיִים כִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָז יוּכְלוּ לִנְקֹם בָּהֶם בְּלִי הַפְרָעוֹת, שֶׁאַף אֶחָד לֹא יִמְחֶה עַל הֲרִיגָתָם שֶׁל יְהוּדִים.

אֲנִי בִּינָה
חידות שאלות וחידודים בפרשת השבוע ועוד

אֲנִי בַּעַל אַרְבַּע. וְעַל אַרְבַּע.. וּבַפָּרָשָׁה אַרְבַּע. וְעוֹד אֶחָד בְּכִנּוּי מֻבָּע.
בָּרִאשׁוֹנָה לְפָרֵשׁ טַעַם הַמַּתָּן. הַשֵּׁנִי בְּנוֹ בִּקֵּשׁ הַרְבּוּ מַתָּן.. הַשְּׁלִישִׁים נִלְקְחוּ בְּמִסְפָּר לֹא קָטָן.
וְהָרְבִיעִים עִם מְטִילֵי אִמְתָּן. לִפְנֵי חֹדֶשׁ שְׁתֵּי פְּעָמִים נִזְכְּרָה. אַחַת כְּשֶׁאֲהָבָה מְקַלְקֶלֶת הַשּׁוּרָה.
וְהַשְּׁנִיָּה לְמַעֵט מִי שֶׁלֹּא בֶּן גְּבִירָה. לֹא רָאָה עֲנָנָה קְשׁוּרָה. (וירא, פרקים: כ"ב כ"ה ברש"י)
מָה עוֹד נִרְמָז לְיוֹדְעֵי בִּינָה. וּלְאֲשֶׁר נוֹלַד רִאשׁוֹנָה. וְגַם לְאִשָּׁה שֶׁמָּלָה בְּנָהּ. מִכַּסְפּוֹ שִׁלֵּם וְלֹא לָקַח מְמוֹנָהּ.
(בראשית, פ' מ"ט ברש"י. ושמות, פ' י"ג ו- ד'. במדבר פ' ט"ז ברש"י)
בְּשַׁבָּת אֲנִי בִּמְנוּחָה. שׁוֹמֵר שֶׁנִּשְׁבַּע מִתַּשְׁלוּמֵי זָכָה.בָּרִאשׁוֹנָה אַשְׁמִיעַ צְוָחָה. שָׁבְרוּ כֵּלִי בַּבּוֹר לֹא יִקָּחֶהָ.
(שמות, פ' כ"ב. דברים, פ' ה'. ברכות ג: וב"ק כ"ח:)
רָאשֵׁי בְּכֶסֶף שְׁמוֹנִים. לְחַיֵּי הַכָּה מוֹנִים. אֵימָתַי יָבוֹא בָּרְנוּנִים. עִם מֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים.
(שופטים, פ' ט"ו. מלכים ב' פ' ו'. זכריה פ' ט')

יוֹם הַשָּׁנָה
המגיד הנודע הגה"צ רבי שלום שבדרון זצוק"ל כ"ב בכסלו תשנ"ח

הַמַּגִּיד הַיְרוּשַׁלְמִי הַנּוֹדָע הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק רַבִּי שָׁלוֹם שְׁבַדְרוֹן זצוק"ל הָיָה מֻכָּר לְכֻלָּם בִּשְׁמוֹ "ר' שׁוֹלֶם". ר' שָׁלוֹם הָיָה תַּלְמִיד חָכָם גָּדוֹל מְאֹד וְצַדִּיק מְיֻחָד שֶׁבַּמְיֻחָדִים שֶׁצִּדְקוּתוֹ וְיִרְאַת הַשָּׁמַיִם שֶׁלּוֹ הָיוּ מַשְׁפִּיעִים עַל כָּל סְבִיבוֹתָיו תָּדִיר, אִם עַל יְדֵי דְּרָשׁוֹתָיו הַמְשֻׁבָּחוֹת וְהַמְפֻרְסָמוֹת בְּכָל הָעוֹלָם מַמָּשׁ, וְאִם בְּהַנְהָגוֹתָיו הַמְיֻחָדוֹת. **וּבֶאֱמֶת**, הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר לְתָאֵר אֶת דְּמוּתוֹ הַפִּלְאִית הִיא לְצַטֵּט כַּמָּה מִדְּרָשׁוֹתָיו וְכַדּוֹמֶה.

מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה עִם רַבֵּנוּ זַצַ"ל, שֶׁכַּיָּדוּעַ הָיָה דּוֹרֵשׁ בִּקְבִיעוּת בְּכָל לֵיל שַׁבַּת קֹדֶשׁ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת הַגָּדוֹל 'זִכְרוֹן מֹשֶׁה' שֶׁבְּעִיר הַקֹּדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם. שַׁבָּת אַחַת עָמְדוּ שְׁנֵי בַּחוּרִים בִּרְחוֹבָהּ שֶׁל עִיר, וְאֶחָד מֵהֶם שָׁאַל אֶת רֵעֵהוּ: "אַתָּה הוֹלֵךְ לְ'שְׁבַדְרוֹן'?... אָמַר לוֹ רֵעֵהוּ: "לֹא וָלֹא, כְּבָר שָׁמַעְתִּי אוֹתוֹ עֶשְׂרִים פְּעָמִים"... 'לְמַזָּלָם' עָמַד רַבִּי שָׁלוֹם מֵאֲחוֹרֵיהֶם וְשָׁמַע אֶת דִּבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת.

לְמַעֲשֶׂה, בְּאֶמְצַע הַדְּרָשָׁה רוֹאֶה רַבִּי שָׁלוֹם שֶׁהַשְּׁנַיִם נִכְנְסוּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, נַעֲנָה וְסִפֵּר: בַּכְּבִישׁ הַגָּדוֹל נָסְעוּ פַּעַם הַרְבֵּה רְכָבִים, לְפֶתַע הֶחְלִיט אֶחָד מֵהַנֶּהָגִים לָנוּחַ מְעַט מֵעֲמַל הַדֶּרֶךְ בְּאֶמְצַע הַכְּבִישׁ. עָצַר אֶת רִכְבּוֹ, וּפָנָה לַעֲסָקָיו, לִקְרִיאַת 'כִּתְבֵי עֵת' וְכַדּוֹמֶה. **כַּמּוּבָן, מִיָּד** נַעֲשָׂה לַאֲחוֹרָיו 'פְּקָק' אָרֹךְ, הַלָּלוּ פָּתְחוּ בְּ'צִפְצוּפִים' – מַתְחִלָּה בְּפֶה רַךְ, וּלְבַסּוֹף בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה, וַתְּהוֹם כָּל הָעִיר – אַךְ 'גֹּלֶם' חָצוּף זֶה בְּשֶׁלּוֹ, כְּמִי שֶׁאֵינוֹ מַרְגִּישׁ כְּלָל בְּכָל הַמִּתְרַחֵשׁ סְבִיבוֹ – הוּא עָסוּק בִּשְׁטֻיּוֹתָיו בְּרִכְבּוֹ מָלֵא.

לְפֶתַע הֵבִין אֶת הַבְּלָגָן, פָּתַח אֶת דֶּלֶת רִכְבּוֹ, וְיָצָא מִמֶּנּוּ בִּמְהִירוּת, וּפָתַח בִּזְעָקָה לְכָל הָעוֹמְדִים מֵאֲחוֹרָיו: "דַּי, חִדְלוּ לָכֶם, מַדּוּעַ הִנְּכֶם מְצַפְצְפִים וּמְצַפְצְפִים, וְחוֹזְרִים עַל אוֹתוֹ צִפְצוּף עֲשָׂרוֹת פְּעָמִים?! כְּבָר שָׁמַעְתִּי אֶתְכֶם, הַפְסִיקוּ כְּבָר..." **זוֹעֲקִים הֵם לְעֻמָּתוֹ:** מָה?... וְכִי הִשְׁתַּבְּשָׁה דַּעְתְּךָ?! מָה הִרְוַחְנוּ בָּזֶה שֶׁשָּׁמַעְתָּ אֶת צִפְצוּפֵינוּ, וַהֲרֵי אָנוּ מְצַפְצְפִים כְּדֵי שֶׁתָּזוּז מִמְּקוֹמְךָ. זוּז, וְאָז נִשְׁתֹּק..." **בָּזֶה רָמַז לָהֶם רַבִּי שָׁלוֹם**, כִּי כָּל דִּבְרֵי הַמּוּסָר וְהַהִתְעוֹרְרוּת אֵין בָּהֶם מַטָּרָה כְּשֶׁלְּעַצְמָם – כְּמוֹ הַמַּטָּרָה הָעִקָּרִית שֶׁהִיא לְשַׁנּוֹת אֶת דַּרְכֵּנוּ וְהַנְהָגָתֵנוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה, אִם כֵּן טַעֲנַת הַ'כְּבָר שָׁמַעְנוּ' מֻפְרֶכֶת בִּיסוֹדָהּ הִיא.

סִפֵּר הַמַּגִּיד הַמְפֻרְסָם הָרַב פֶּסַח קְרָאהֶן שְׁלִיטָ"א, שֶׁפַּעַם אַחַת הִתְאָרֵחַ אֶצְלוֹ לְלֵיל הַסֵּדֶר הַמַּגִּיד הַמְפֻרְסָם רַבֵּנוּ זַצַ"ל, וְכַמּוּבָן, שֶׁרַבִּי שָׁלוֹם נִהֵל אֶת הַסֵּדֶר בְּיָד רָמָה. בְּאוֹתוֹ סֵדֶר הִשְׁתַּתְּפָה גַּם אִמּוֹ שֶׁל רַבִּי פֶּסַח, לְאַחַר שֶׁאָבִיו כְּבָר לֹא הָיָה בֵּין הַחַיִּים – וְכֵן בָּנָיו וּבְנוֹתָיו.

רַבִּי שָׁלוֹם שְׁבַדְרוֹן הָיָה כָּל הַשָּׁנִים מַקְפִּיד מְאֹד לֶאֱכֹל אֶת הָאֲפִיקוֹמָן קֹדֶם חֲצוֹת, וּמֵעוֹלָם לֹא אִחֵר לְאָכְלוֹ לְאַחַר חֲצוֹת. וְלָכֵן ר' פֶּסַח, שֶׁיָּדַע עַל מִנְהָגוֹ זֶה, הֵאִיץ בְּבָנָיו וּבְנוֹתָיו שֶׁרָצוּ לוֹמַר דִּבְרֵי תוֹרָה שֶׁיְּמַהֲרוּ מְאֹד כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לֶאֱכֹל אֶת הָאֲפִיקוֹמָן בַּזְּמַן. בְּרַם רַבִּי שָׁלוֹם עָצַר בַּעֲדוֹ כָּל הַזְּמַן, וְאָמַר לוֹ: "לָמָּה אַתָּה מְמַהֵר, תֵּן לָהֶם לוֹמַר וְלָשִׁיר אֶת כָּל מָה שֶׁרוֹצִים..."

כְּשֶׁקָּרַב זְמַן חֲצוֹת הִתְחִילוּ שֻׁלְחָן עוֹרֵךְ, וְר' פֶּסַח שֶׁהֵבִין שֶׁנִּשְׁאַר רַק זְמַן קָצָר מְאֹד לַ"חֲצוֹת" הֵאִיץ בִּבְנֵי בֵּיתוֹ שֶׁיָּבִיאוּ הַכֹּל לַסְּעוּדָה מִיָּד וְיִזְדָּרְזוּ מְאֹד כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לְהַסְפִּיק לֶאֱכֹל אֶת הָאֲפִיקוֹמָן קֹדֶם חֲצוֹת. אַךְ רַבִּי שָׁלוֹם עָצַר בַּעֲדוֹ שׁוּב וָשׁוּב, וְשָׁאַל אֶת בְּנֵי הַבַּיִת – לְמִי יֵשׁ עוֹד אֵיזֶה סִפּוּר אוֹ אֵיזֶה שִׁיר, וְכָךְ שָׁמַע בְּנֹעַם וּבְנִיחוּתָא אֶת כָּל הַתּוֹרוֹת שֶׁל הַיְלָדִים; וְאֶת הָאֲפִיקוֹמָן אָכְלוּ זְמַן רַב לְאַחַר חֲצוֹת...

כְּשֶׁגָּמְרוּ אֶת הַסֵּדֶר וּבְנֵי הַבַּיִת עָלוּ עַל יְצוּעָם, נִשְׁאֲרוּ רַק ר' פֶּסַח וְרַבִּי שָׁלוֹם לְבַדָּם, אָז שָׁאַל ר' פֶּסַח אֶת רַבִּי שָׁלוֹם שֶׁאֵינוֹ מֵבִין אֶת הַנְהָגָתוֹ, וַהֲלֹא כָּל הַשָּׁנִים הוּא מַחְמִיר מְאֹד שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל אֶת הָאֲפִיקוֹמָן לְאַחַר חֲצוֹת, וְלָמָּה לֹא הֵנִיחַ לוֹ שֶׁיִּזְדָּרֵז וְיוּכְלוּ לֶאֱכֹל אֶת הָאֲפִיקוֹמָן בִּזְמַן קֹדֶם חֲצוֹת.

הֵשִׁיב לוֹ רַבִּי שָׁלוֹם: הֲלֹא אִמְּךָ הָאַלְמָנָה הִשְׁתַּתְּפָה כָּאן בְּלֵיל הַסֵּדֶר, וְכָל הַנַּחַת שֶׁלָּהּ הִיא לִשְׁמֹעַ אֶת נְכָדֶיהָ מְסַפְּרִים וּמְזַמְּרִים. וְהִנֵּה מִצְוַת אֲכִילַת אֲפִיקוֹמָן לִפְנֵי חֲצוֹת הִיא דְּרַבָּנָן, וְאִלּוּ שֶׁלֹּא לְצַעֵר אַלְמָנָה זוֹהִי מִצְוָה מִדְּאוֹרַיְתָא...

פַּעַם הִשְׁתַּתֵּף רַבֵּנוּ זַצַ"ל, שֶׁכְּבָר הָיָה בָּא בַּיָּמִים, בְּשִׂמְחַת בְּרִית, אַךְ הֲלִיכָה בָּרֶגֶל אֶל הָאוּלָם בּוֹ הִתְקַיְּמָה הַסְּעוּדָה לֹא הָיְתָה אֶפְשָׁרִית עֲבוּרוֹ. בְּאוֹתָם יָמִים לֹא הָיוּ בַּעֲלֵי הָרְכָבִים מְצוּיִים, וְלֹא הָיָה בַּנִּמְצָא מִי שֶׁיִּקָּחֵהוּ אֶל הָאוּלָם, וְלָכֵן הֶחְלַט לְהַזְמִין מוֹנִית שֶׁתִּקַּח אֶת רַבֵּנוּ. כַּיָּדוּעַ לִבְנֵי יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל אוֹתָם יָמִים, וְגַם שֶׁל הַיּוֹם, אֵזוֹר הָרְחוֹבוֹת הָאֵלֶּה צָפוּף בְּיוֹתֵר, וְכַנֶּאֱמָר: 'מֵאָה שְׁעָרִים בָּתִּים צְפוּפִים לָהּ', וּבֶטַח בִּשְׁעוֹת הַצָּהֳרַיִם הָעֲמוּסוֹת. לִכְשֶׁהִגִּיעָה הַמּוֹנִית, נִכְנַס ר' שָׁלוֹם עִם מְחֻתָּן נוֹסָף, וְלִשְׁאֵלַת הַנֶּהָג לְאָן פְּנֵיהֶם מוּעָדוֹת, עָנוּ כִּי רְצוֹנָם לְהַגִּיעַ לָאוּלָם 'שֶׁהַשִּׂמְחָה בִּמְעוֹנוֹ'. מִשֶּׁשָּׁמַע נַהַג הַמּוֹנִית אֶת הַתְּשׁוּבָה הִתְכַּרְכְּמוּ פָּנָיו. בְּקֹשִׁי הִסְכִּים לְהִכָּנֵס אֶל תּוֹךְ הַסִּמְטָאוֹת, וְכָל זֶה בִּשְׁבִיל נְסִיעָה קְצָרָה?

רָאָה ר' שָׁלוֹם כִּי חָפוּ פְּנֵי הַנֶּהָג, וּפָנָה אֵלָיו: "מִזִּיו פָּנֶיךָ נִכָּר כִּי מוֹצָאֲךָ מִתֵּימָן, מְחַבֵּב אֲנִי עַד מְאֹד אֶת שִׁירֵי הַתֵּימָנִים, הֲתוֹאִיל לָשִׁיר וּלְהַנְעִים לִי מִשִּׁירֵי הַקֹּדֶשׁ?"... הִתְחַיְּכוּ פְּנֵי הַנֶּהָג, מָה לְ'שִׁיכְּנוּזִי' זֶה וּלְשִׁירֵי תֵּימָן... וְהֵשִׁיב: "כְּבוֹד הָרַב, הַזְּמַן קָצָר וְהַמְּלָאכָה מְרֻבָּה. זְמַן זֶה כֶּסֶף...." וְרַבִּי שָׁלוֹם מֵשִׁיב כְּנֶגְדּוֹ: "הֵן הַמּוֹנֶה פּוֹעֵל, תָּשִׁיר וְתַנְעִים לִי וַאֲנִי אֲשַׁלֵּם שְׂכָרְךָ לְפִי מוֹנֶה." **עוֹד הֵם מְדַבְּרִים** וְהַנְּסִיעָה הִגִּיעָה אֶל סִיּוּמָהּ, אַךְ כְּפִי שֶׁבִּקֵּשׁ כְּבוֹד הָרַב הֵחֵל הַנֶּהָג לְפַיֵּט מִשִּׁירֵי תֵּימָן. מִשֶּׁסִּיֵּם לָשִׁיר נְעִימָה אַחַת, בִּקְּשׁוֹ ר' שָׁלוֹם "עוֹד שִׁיר". וְהַנֶּהָג מַמְשִׁיךְ, וְר' שָׁלוֹם לְעֻמָּתוֹ מוֹחֵא כַּפַּיִם... וְכָךְ עוֹד שִׁיר וְעוֹד שִׁיר.

לְאַחַר כְּעֶשֶׂר דַּקּוֹת בָּהֶן יוֹשֵׁב הַנֶּהָג וּמְזַמֵּר, וְהַסָּב יוֹשֵׁב וּמוֹחֵא אֶת כַּפָּיו, וְהַמּוֹנֶה מְתַקְתֵּק, מְכַבֶּה הַנֶּהָג אֶת הַמּוֹנֶה, רַבִּי שָׁלוֹם מְשַׁלֵּם לַנֶּהָג וְנִפְרָד מִמֶּנּוּ בְּחִיּוּךְ רָחָב. שֶׁכֵּן לִבּוֹ הָרָחָב כְּאוּלָם חָשׁ אֶת אַכְזָבָתוֹ שֶׁל הַנֶּהָג מֵהַנְּסִיעָה הַקְּצָרָה שֶׁבִּזְבְּזָה לוֹ זְמַן רַב מִכְּפִי הַתַּשְׁלוּם הַמַּגִּיעַ לוֹ, וּפִצָּה אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ שֶׁל שִׁירָה תֵּימָנִית, לְפִי מוֹנֶה...

מספורי המגיד

"מתוך ההפיכה" (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק)

פרק מ"ו "התמודדות מול האנטי"

תקציר: יהודלה אקער בחור ירושלמי מקולקל שלבש עדיין עם כל התלבושת מחונן בכוח שכנוע לא רגיל, הוא פוגש את הבחורים מהישיבות הירושלמיות שעדיין נטועים בעולם הישיבות, אבל יש להם חולשה לכל מיני פינוקים ואת זה הוא מנצל. הוא משפיע עליהם בשטות העובי והמחסור כל מיני ממתקים וסיגריות, בזה הוא קונה את לבות הבחורים לתנועת המחתרות. הקבוצה מרושתת בכל הישיבות בראשם ניצב נחצ'ה ברמן, פוקר ורשע שבשל תסכולים אישיים מקדש מלחמה נגד כל עולם הישיבות ותלמודי התורה שמחנכים ללימוד התורה, בעזרת קבוצה שלימה של מקולקלים הוא מושך אחריו עשרות בחורים טובים למחתרות.

כשהישיבה מגלה את האסון שאירע עם מוישלה ברגמן היא נכנסת לעומק העניין, היא מקימה צוות חקירה מרבני הישיבה כדי לברר את העניין, הם לא מצליחים לדובב אותו וכן את הבחורים שנגררים אחריו, ההורים מוכנסים לעניין, הם מחליטים לקחת את מוישלה לישיבה בני ברקית, אבל הם איחרו את המועד, את אהבת התורה לא הצליחו להקנות לו, כך אבד עילוי עצום, הוא נעשה היסטוריון.

נחצה ברמן בא מבית טוב, אבל הייתה לו אנרגיות יתר שלא ידע לנתב אותן לאפיקים נכונים, כך הסתבך עם המלמדים שהלם עמו ביד תקיפה מאד, התוצאה הייתה שנעשה מרדן ובהמשך הפך להיות פורק עול ולהכעיס, כיון שהיו לו טענות כבידות על החינוך שנהג עמו באכזריות החליט לנקום בכל מערכת החינוך ובעזרת עוד כמה פורקי עול שעדיין לא שים את מראם החרדי לישיבות בכל מיני דרכים מתוחכמות ובכך השחיתו את הבחורים התמימים שהלם להתאמן בנשק חם, הם פגשו מדריכים שהיו מופקרים לחלוטין ובעקביות הכניסו מחשבות כפירה בתוך מוחות הבחורים עד שהחמיצו לחלוטין.

כנגדם קם רב לייבל ווערקער שהיה חרד לדבר ה', הוא הקים את ארגון "שומרי החומות" ללחום בתופעה הקשה וכך התנהלו מלחמות קשות וכמעט עקובות דם בין שתי המחנות, עד למלחמת השחרור כאשר בני הישוב הישן היו צריכים להיאבק על חייהם מפני הפגזים, גם הצבע הכבד הקשה על החיים לפיכך המלחמה הפנימית כמעט פסקה. אך רב לייבל נשבע להמשיך את המאבק ברגע שהאופוריה מהקמת המדינה תפוג.

להתמודד עם ליצנים:

מולי פלד (לשעבר שמוליק הרעול) ההתקדם במעלות הפיקוד הצבאי במהירות מסחררת בשל כישוריו הצבאיים המיוחדים, הוא קיבל העלאות בדרגה בזה אחר זה, שלא בערך לאחרים, תוך חודשיים עלה לדרגת טוראי ראשון תקופה קצרה לאחר מיכן התנוססה דרגת רב טוראי על בגדו הצבאי, משם לאחר קורס קצר קפץ לדרגת סמל ומשם לדרגת סמל ראשון, כעבור כמה חודשים עבר קורס קצינים וקפץ לדרגת סגן משנה, משם הייתה הדרך קצרה לקבלת תואר סגן, שנה וחצי לאחר מיכן מונה לדרגת סרן וקיבל פיקוד מחלקה בגדוד.

בשל כישוריו האסטרטגיים שיצאו מגדר הרגיל, צורף לסגל מפקדים נבחרים שישבו באג'מ על המפות ותכננו מבצעים, למרות שצה"ל כבר לא היה צבא מחתרתי, היו לו הרבה אתגרים, מול צבאות מצרים סוריה וירדן שהיו בשלושת הגבולות, צפון דרום מזרח והטרידו מדי פעם את ישראל.

הוא היה טרוד עד מעל ראשו עם תכנונים ולא נתן את דעתו על "זוטות" כגון דקדוק במצוות, הוא ירד מאד ברגישות שלו למצוות מאז שנטע את ביתו הראשון במחנה המופקרים, כבר בימי האצ"ל עליזים היו כמה מהחברים שהיה לו עמם קשר עמוק שדאגו לקרר את הרתיעה שלו מאיסורים, עתה שהיה בצה"ל גדלו הניסיונות כמעט יום ביומו, היה זה בעיקר באמצע הישיבה בתכנון האסטרטגיה לצבא, כשהגיע ממש קרוב לשקיעה היה מבקש מהחברים להפסיק למספר דקות את הפעילות כי כעת יש לו תפילת מנחה.

פרקי הצחוק המתגלגלים שהגיעו מהקצינים שישבו על המפות הביא שבפעם הבאה לא הודיע כלום אלא קם ממקומו והתפלל בצד במהירות, אבל אחרי כן קיבל מטח ביקורת רווי בהרבה הערות סדיסטיות בעלות גוון אנטי, על ששיבש את כל הפעילות בהיעדרותו הפתאומית, הם דרשו ממנו להתפלל בשעות אחרות שלא תפגענה בפעילות הצבאית, הם לא פגעו באל'מ אחמד ג'ובלי קצין דרוזי בכיר שהיה אדוק בדתו שהיה פורש מפעם לפעם בשל פולחן דתו, אבל שמוליק היה מושא לביזיונות.

לבו של שמוליק נצבט בתוכו כשראה את השנאה של החיילים לדת שלהם, מה מביא יהודים כל כך לשנוא את דתם, דבר שלא מוצאים אצל הערבים, הוא לא הצליח להבין איך אותם יהודים הרחוקים מכבדים את דת המוסלמים ונזהרים ללכת על קצה הבהונות ולא להעיר להם אפילו הערה קלה, אבל את דתם עצמם לא למדו לכבד.

בתחילה ניסה להסתדר, הוא חיפש "זמני חלון" כדי שיוכל להתפלל מנחה בלי לחץ, אך לאחר מספר פעמים כשראה את הקושי באלתור, שב למצב הרגיל להתפלל קודם השקיעה, אלא שמפעם לפעם נשמטה התפילה, בשל סיבה זו או אחרת.

בפעם הראשונה כשלא התפלל בגלל הלחץ החברתי, חש צביטה נוראה בלבו על חולשתו, הוא ייסר את עצמו מאד על ביטול התפילה והבטיח לעצמו שיותר הדבר לא ישנה, באותו לילה נעמד להתפלל בכוונה מעריב פעמיים כהשלמה (הוא אחז את עצמו אנוס לכל דבר לפיכך עשה השלמה). כשעלה על המיטה פחד לעצום את עיניו, כדי שלא לראות את הוריו באים אליו בחלום ומייסרים אותו על הגלישה במדרון, הוא הבטיח להם בשבועות וחרמות ששוב יקפיד על אורח החיים החרדי.

אלא שהבטחות לחוד ומעשים לחוד, בניסיונות הבאים שוב כשל, לא היה לו את העוז לקום באמצע התכנון וללכת, אחרי שהיו חבריו עושים ממנו חוכא ואטלולא ומציגים אותו כצבוע שמנצל את הדת כדי לחגוג עליהם, כשראה שאינו מסוגל להתמודד מול גלי הלעג הפסיק להתפלל מנחה.

בפעם הראשונה כשזה קרה, נקרע לבו לגזרים, השמש רמזה לו מהחלון: שמוליק עוד מעט השקיעה, אתה עלול להפסיד תפילה יקרה, זכור אין לזה תשלומים, זה נחשב "מעוות לא יוכל לתקון" לא תוכל לתקן זאת כל ימי חייך רח"ל.

צמרמורות עברו בכל חלקי גופו כחולה קדחת, בפעם הראשונה השאלה הייתה להתפלל או לא, האם בסוף ידמה למפקדו אורי הר מלך (קניגסברג) שאמר לו שמעולם לא התפלל אפילו לא ביום כיפור, בית הוריו היה דוד שלישי לחסרי דת, אם לא יעשה מעצור לגלישה אי אפשר לדעת עד היכן יתדרדר התהום עמוקה עד לאין שיעור, רבים הם אלו שהתחילו בעבירה קטנה וסיימו כמשומדים רח"ל, הוא חש איך דמדומי השקיעה רומזים לו לקום ולהתפלל, לכל הפחות לחטוף תפילה מהירה בשעת השקיעה.

מספורי המגיד

הוא חשב לקום, כביכול הוא צריך לעשות משהו חשוב, אך בעת שקם מהשולחן ראה את סגן יואב אחד הליצים הגדולים ביותר מסתכל עליו בלעג מושחז, הוא לחש לו: אל תשכח במנחה לומר, יעלה ויבוא ביום הפורים הבא עלינו לטובה, החץ ננעץ בלבו היטב, הוא נזכר שסגן יואב עצמו היה בוגר ישיבת מאה שערים שפקר לחלוטין והשתמש בשפע ידיעותיו רק לרעה, מלשונו המושחזת פחד יותר מכל, הוא נותר לשבת במקומו, כדי שלא לחוש את דמדומי השקיעה עצם את עיניו בחוזקה, הוא נתן את ההוראות בעל פה, סגן יואב גיחך בקול, הדוס שלנו משחק אותה יפה.

החמה העלובה שקעה לה כדרכה מחוסר ברירה, שמוליק לא עשה את מה שהתבקש לכל הפחות עתה, לקום ולהתפלל ברגע האחרון (בדיעבד אפשר להתפלל גם לאחר השקיעה מעט) צביטות הלב שהיו לו בעקבות ביטול תפילת מנחה לא היו באותה עוצמה כבפעם הראשונה, הוא כבר שנה באיוולתו.

בלילה בחדרו התפלל שוב "השלמה" אך הפעם חש בזיוף שבדבר, האם באמת הוא היה "אנוס" אולי הוא לא בגדר אנוס אלא קרוב להיות פושע? לאחד כזה אין את הזכות להתפלל השלמה.

לאחר תקופה של מספר חודשים נעלמה תפילת המנחה מסדר יומו, בימי תכנון קשים לא קיימת מנחת מנחה, הוא הותיר אותה רק לימים בהם אין לחץ, בפרט בימי שישי שבת, בהם הקפיד להתפלל את כל התפילות.

אם בתחילה הקפיד לברך לפני כל מאכל ולאחריו, אמנם לא בכוונה עצומה, אבל הוא היה עוצר לרגע קט ואומר את הברכה בחיפזון, רק שפתיו נעות וקולו אינו נשמע, שחלילה לא יעירו לו הליצנים שבמקום על ק, אך לא עבר זמן וחבריו הליצנים תפסו שהוא מנסה להתגנב מאחורי גבם ולמלמל את הברכה, הם החליטו לעשות גם על כך ליצנות מרושעת, כל אימת שרחשו שפתיו החליפו בדיחות גסות על ק.

"מה קורה לשפתיים שלך הן עושות התעמלות? ...למי אתה שולח קודים צבאיים? ...תהיה גבר ותאמר בקול את מה שאתה מבליע בשקט, אנו רוצים לדעת בדיוק מה אתה מסתיר מאתנו".

הבדיחות הארסיות נמשכו על חשבונו בלי הפסק, כל פעם סוג אחר של בדיחה קשה שמכאיבה מאד, עד שפסק מלברך והיה מהרהר בלבו, הוא סמך על היתר דחוק של "הרהור כדיבור" הוא צירף לזה עוד סניף, אולי המקום אינו נקי למדי.

אך עם זאת נשמר מכל שלא להגיע חלילה לחילול שבת וחג, לפיכך התנה עם הפיקוד שמעליו, לא להטיל עליו שום תיכנון מבצעים בימים אלו, את הימים הללו הקדיש בעיקר לשינה להשלים חסכים רבים, בשל הלחצים הכבדים של התפקיד.

לא היה זה מאבק קל, אבל הפעם עמד בכל תוקף על זכויותיו.

למרות הרדיפה הבלתי פוסקת מצד הליצנים, על כל בדל של מצוה שעשה, חש שיש לו מסגרת ששומרת עליו מהקנאים והוא מלא בתעסוקה מבוקר עד ערב וזה מה שנתן לו את החשק להמשיך, אך היו לו געגועים רבים לעולמו הישן אותו זנח, פעמים רבים חשב לעצמו: האם עשיתי טוב כשעזבתי את כל המורשת היפה, בשביל חופן כבוד ומנעמים (שבעצם לא הגיעו) מה בעצם יש לי כיום? גורנישט מיט גורנישט (אפס וכלום)

שמוליק לא יכול היה להתעלם מהתחושה הנוראה שישנה סלידה רצינית ממנו, הוא מצטייר לחברה בצבא כ"עוף מחוז" ביותר, כפי שיואב המושחת טען לו לא אחת: מצד אחד אתה שומר מכל משמר על החזות החיצונית החרדית שלך, אבל מאידך אתה לא שונה מאתנו בהרבה בשמירת המצוות, מה העניין לשמור על בידול חיצוני? אין זה, משום שאתה מתנשא עלינו, אתה בטוח שאתה טוב מאתנו בהרבה, לכן אתה מחפש שמירת מרחק".

אבל לא רק עצם מוזרותו הרחיקה ממנו חברים, היה עוד גורם עלום שדאג בכל כוחו להרחיק ממנו בדל של ידיד, הוא השתדל להחביא את מעשיו שלא יתפסו אותו כמתאנה על לא דבר, אבל לשמוליק הייתה עין חדה מאד, הוא בחן בעיון מי עומד מאחורי מסע הלעג, קשה היה לחשוף אותו כי עשה את מעשיו בעורמה מיוחדת כשבגאונות מסתיר את הקשר שלו למעשה, לאחר מאמצים רבים סבר שהצליח לעלות על עקבותיו, אבל היה חכם שלא עשה מזה עניין, אלא חיכה לרגע המתאים.

למרות שלא עשה דבר, בתוך לבו היה שבור ורצוץ, הוא לא הצליח להבין את המניעים שמביאים את החייל האלמוני לרדוף אותו אישית, למה הוא עושה כל מאמץ להרחיק ממנו חברים.

"מה עשיתי לו רע? לא הייתה לי איתו איזו שייכות בעבר, למה הוא כל כך מתאנה לי? שאל את עצמו כמעט כל יום, אני חייב לסגור את הנושא הזה עמו".

אבל הלה היה כמו כספית, מעולם לא היה במגע עין, את מעשיו עשה בהסתר.

***

אייר תשי"ב—הפתק המסתורי שהפך את הקערה.

באחד הלילות אחרי לימוד מעמיק עם רב מיילאך פישמן בעומק הסוגיות של מסכת מנחות, יצא רב משה יוסף לביתו, שקוע כל כולו בסוגיא האחרונה שעסקה במנחת מרחשת והעסיקה אותו מספר ימים, חש לפתע כי יד עלומה בוחשת בכיסו בזריזות עצומה, משהו הוכנס או הוצא מהחאלאט (מעיל ירושלמי) שלו, בקושי חש בדבר, רק הרגיש כי איזו יד זריזה ניסתה לכייס אותו, הוא סב אל אחריו בזריזות שלא לפי גילו, הוא הספיק לראות איזו דמות מתחמקת אל רחוב עמוס במהירות עצומה.

רב משה יוסף הבין שהמרדף אבוד, בשעת לילה מאוחרת יכול הוא לטעות בזיהוי ולגרום לעצמו בושות גדולות, הוא מיהר לתחוב את ידו אל כיסי המעיל לבדוק אם חסר לו משהו, להפתעתו מצא פתק מקופל לארבע, הוא שמח מאד שלא כייסו אותו, הייתה לו בחליפה מעטפה

מספורי המגיד

כבדה של מרשרשים, פדיון של השבועיים האחרונים, אבל מאידך הביך אותו הענין שמישהו מצא ענין לתחוב לו איזו פתקה. הוא מיהר אל ביתו שהיה לא הרחק מהמקום כדי לתהות על טיב הפתק.

לאחר ששבה אליו רוחו הנסערה מכל האירוע המשונה, לקח את הפתק שהיה כתוב בכתב יד מרושל אך קריא למדי.

<u>נעמט האן מיין מעלדונג זייער ערנסט!</u>

דיין געוחינער "חתן" געפינט זך יעצט אין זייער א'שוועדע לאגע, אויב סיא געפינט זך בי דיר אנ'אידשע הארץ וואס שפירט דיא ויכטיגקייט צו העלפין אמענטש וואס געוחין דיין תלמיד און נאנטער, ליגט אויף דיר דיא ענטווארטליכקייט איהם צו ראטעווען, אלזא קומט ארוף מארגן נאך מיטאג אין דיא גאס "אלנבי" נומער 60 אין דיא שטאט "תל אביב" פיהר אזייגער אומגעפער. דארטין וועט דיר טרעפין א'מענטש אנגעטאן אייראפעאיש מיט א'שטרויינעם הוט, ער וועט האלטין דעם צייטונג "ג'רוסאלעם פאסט" דארפסט גאר נישט רעדין מיט איהם, נאר איהם נאך גענהן, ער וועט דיר צופירען צום דיין געוחינעם, איך וועל ערליידיגן אז דו וועסט קענען רעדין צו איהם, שטעל איהם אופ פון דיא שערכליקע טאט וואס ער טראכט אויספירען (א'זעלבסט מארד) רעד איהם אופ פון דעם, ער זאל דאס נישט באגעהן, סיא ממש דיא לעצטע מאמענט וואס מ'קעהן טוהן עפעס. טראכט אויפדעם אז דיא שאנדע וועט זיין אומגעאויער גרויס טאמער דאס וועט פאסירן.

ביטע, נעמט האן דעם באווארונג מיט דיא פולסטע ויכטיגקייט!!! (קיינער טראכט נישט דיר בא'ארבעטין)

תרגום: קח את ההודעה הזאת ברצינות רבה:

החתן שלך לשעבר נמצא במצב קשה מאד, אם פועם בלבך לב יהודי שחש את חשיבות הדבר, להציל את מי שהיה תלמידך והמקורב שלך, עליך מונחת האחריות להציל אותו מהתוכנית שלו. בוא מחר אחה"צ בשעה 4 אחה"צ לרחוב אלנבי 60 תל אביב, שם תפגוש באדם הלבוש אירופית ולראשו יחבוש כובע קש, הוא יחזיק בידו את העיתון "גרוסלם פוסט" (עיתון באנגלית שמתפרסם בארץ) אין לך לדבר איתו כלום רק ללכת בעקבותיו, הוא יולך אותך אל חתנך לשעבר, תפתח איתו שיחה ותאמר לו שידוע לך מצבו החמור ותנסה למנוע ממנו את המעשה החמור שהוא עומד לעשות (התאבדות) תעשה הכל למנוע אותו מכך, כעת ממש הרגע האחרון לעשות בעניין, הבושה שתהיה לכם בעקבות זאת תהיה גדולה מאד עד שלא ניתנת להשגה.

בבקשה תקבל את האזהרה במלוא החשיבות (אין כאן ניסיון הונאה)

רב משה יוסף היה בהלם מהמכתב, משום מה האמין למכתב, זו השנה השמינית שחתנו לשעבר מרחף אי שם בעולם, שמונה שנים רעות מאד לאדם שבחר לחיות במסתרים בלי קרבה לאדם אנושי שיכול לעזור לו בעת צרה, מי יודע כמה צרות עבר בתקופה זו, יתכן באמת שהוא שוקל חלילה וחס התאבדות כמוצא אחרון מהצרות שמקיפות אותו, הוא עדיין אדם צעיר חסר אחריות, מי יודע אם הוא לא עלול לעשות מעשה חמור, חייבים לנסות להצילו.

השאלה האם הוא האדם המתאים? הרבה הרים גבהו לפני הפירוד, בעיני חיים שלום מצטייר הוא כאדם חסר חוט שדרה שלא עשה מאומה לדחוף את השידוך, הוא מאשים אותו ברוב הצרות שלו, אם לא היה מתחבט ומתלבט כל כך הרבה שנים לא הייתה השוויגער (ציפורה) מנסה לקלקל, האשמה מוטלת עליו בשווה. האם יסכים לשמוע אותו בשעה שלבו מר כל כך בקרבו, סביר להניח שידחה אותו בשתי ידיים.

לעומת זאת אם ישלח את בנו היקר אפרים זלמן ששמר איתו קשר עד לרגע האחרון יש סיכוי שיוכל לעשות משהו, אולי יצליח להציל למנוע אותו לעשות מעשה איום זה.

באותו ערב דימה רב משה יוסף שכל הספיקות שבעולם מנקרים אצלו בבת אחת, עד שראשו קדח מרוב בלבול, הוא ניסה לעשות סדר בעניין, צורת הכנסת ההודעה עוררה בו חשדות רבות, שיש מי שמנסה לשטות בו ולזרות מלח על פצעיו המדממים, הוא נזכר בצורת העברת המסרים לאפרים זלמן בעבר, כפי שהתברר, עמד מאחוריהם אדם מושחת ושפל שכוונתו הייתה לסחוט, גם עתה צורת העברת המסר נעשתה בצורה מאד מסתורית שמעוררת חשדות רבות בכנות הכוונות, השאלה על מה ולמה הוא מנסה שוב לפעול, אחרי כל כך הרבה שנים שנעלם, מה המניעים שלו ולמה הפעם פנה אליו ולא אל בנו?

מצד שני, האם ניתן למחות לחלוטין את החשש יהיה הרחוק ביותר, אם חלילה הוא נכון ולא התייחסו לזה במלוא הרצינות הרי זה דומה למי שנמנע להציל בספק נפשות, הרי מותר לחלל שבת אפילו על ספק ספיקא, אין דבר שעומד בפני פיקוח נפש אפילו הרחוק ביותר, שמא נמצא חיים שלום בצומת דרכים מסוכנת ביותר, מי יודע אלו ניסיונות ומשברים עבר כשאין נפש קרובה שתומכת בו, ומי יודע האם אין ידיו מגואלות בדמו, לאחר כל ההרחקות בשנים הקשות, יש לו יד גדולה במשברים שנגרמו לו.

אם היה הדבר תלוי רק בו היה נעתר לאתגר בשמחה רבה, מה לא עשה בעבר כדי למצוא את עקבותיו האבודים, הוא בזבז כספים רבים כדי לאתר אותו, כאן הוא צריך להוציא רק את הוצאות הדרך להגיע לתל אביב וללכת אחר איש מסתורי, אולי שיטו בו, אבל מה כבר יכול להיות כאן? מקסימום שיטו בו.

אבל יש בזה נדון לא קל, להוציא את בנו המתמיד העצום ר' אפרים זלמן מהלימוד ולשלוח אותו לעיר חילונית ביותר, מקום שכמעט רוב אנשי ירושלים מדירים את רגליהם ממנו (רק מועטים נסעו לגדולי ישראל שדרו שם כדי להסתופף בצילם) זו היא החלטה לא פשוטה, אין לו את הכתפיים להכריע בשאלה מאד עקרונית, על זה יש את המו"צ שב"ה זכה להסתופף בצילו למעלה מעשור שנים ומעולם לא התחרט על כך. כתפיים רחבות לו, הוא יספר לו את הסיפור כולו מריש עד כלה וככל אשר יורנו יעשה.

למחרת בצהרים סר למשכנו של המו"צ רבי וועלוועל מינצברג (לאחר מלחמת השחרור כיהן כרבה של קטמון עד לפטירתו ב"ז באד"ב תשכ"ב) באותו יום היו שאלות רבות ונאלץ להתעכב זמן רב, דבר זה גרם שלא הכין את השיעור הקבוע שלו עם רב מיללאך, בערב תהיה לו

מספורי המגיד

התמודדות כבידה עמו, קשה ללמוד איתו סוגיא אם אתה לא מוכן עם כל הראשונים והאחרונים שנוגעים בסוגיא, אבל ספק אם יש לו בכלל ראש ללמוד איתו בעיון..

כשהגיע אל המו"צ פרץ לפתע בבכי רב, כל הצער שלו על חיים שלום נעור לפתע, שנים שהבחור מתגלגל בעולם מבולבל בשל יחסו אליו, האם יש לו כפרה על כל מה שגרם לו? לאחר שחזר אל עצמו, סיפר על כל מה שקרה מאז שהשידוך ניתק, הוא השתדל לקצר כדי שלא ליטול מזמנו היקר של רבו הקדוש.

המו"צ היה שרוי בצער רב על כל טלטולי הנפש של חיים שלום האומלל, מי יודע באיזה "כף הקלע" הוא מצוי, זמן רב חשב על העניין, לאחר התבוננות עצומה אמר לו: ניכרים דברי אמת, חיים שלום נמצא כעת בצרה איומה, לבי אומר שהצרה יותר קשה ממה שאתה מדמה, אני לא יודע למה התכוון האלמוני בדיוק, יתכן שהסכנה של חיים שלום הרבה יותר גרועה בלי לפרט.

לפיכך נראה לי כי לשלוח את אפרים זלמן זה ממש הדבר המתבקש, אין לך לחשוש שמא חלילה וחס, כידוע שלוחי מצווה אינם ניזוקים ואצלו לא שכיח ההיזק כי הוא שקוע בעומק העיון, הוא יוכל לשמש חבל ההצלה להוציא את חיים שלום מהתהום הפעורה אליה נקלע, אין ספק שכל רגע שאתה משתהה הוא קריטי ומסוכן, עם כל זאת נראה לי שתיסע איתו לראות מה קורה, אבל אל תיפגש עם האיש אלא תעמוד מרחוק, תשמור על מרחק מדוד ותראה לאן הלה מוביל את בך אם חלילה תתעורר סכנה אתה במקום, אני מקוה שמשם תתחיל הישועה.

רב משה יוסף לא הבין בדיוק את עומק כוונתו, אבל דבר אחד ידע כי מעולם לא טעה רבו בעצות שנתן לו. הוא יצא מעודד מאד מהשיחה שלו עם רבו, הוא אחז כי המו"צ מחונן ברוח הקודש, לא אחת הרגיש כי הוא יודע לקרוא את מחשבותיו ותמיד ההשגחה העליונה מלווה אותו וכל דבריו הם על פי דעת תורה, לפיכך לאחר שקיבל ממנו ברכת הדרך חש כי עול כבד ירד ממנו, אך בשטח הפרקטי סבר שכדאי להתייעץ עם החברותא רב מיילאך הוא בעל שכל ישר מאד ופיקח עצום, אולי יתן לו איזו עצה טובה שתוביל אותו למטרה בלי לעשות טעויות חמורות.

כששטח את הנושא לפני רב מיילאך לקח את הנושא כמו סוגיא, לאחר הרבה מחשבה הציע לו כי יסתיר את זהותו, עדיף שיתחפש לסוחר אירופאי כדי שלא ינסו לזהות אותו, הוא ייעץ לו להסתיר את זקנו ופאותיו בצורה הולמת שלא ימשכו תשומת לב מיותרת, כדי שהתחפושת תהיה מקצועית הציע לו ללכת אל קלמן נוסבאך אמן תחפושות מדופלם, הלה שומר תורה ומצוות ולפרנסתו עשה הרבה תחפושות לשחקנים חילונים ששיחקו על הבמה, הוא היה אמן להסתיר זקנים ופאות בלי לפגוע בהם, כך יוכל לעקוב אחרי אותו אירופאי בלי שיחוש בו.

בשעה מאוחרת בלילה הגיע אל בית בנו ר' אפרים זלמן, הוא ידע שגם בשעה מאוחרת ימצא אותו ער לחלוטין, אפרים זלמן היה מופתע מאד מהביקור הלא שגרתי, רב משה יוסף שטח בפניו את כל הסיפור, הוא גם הסביר לו את חשיבות העניין שהוא זה שילך להיפגש עם חיים שלום, בתקוה שיצליח למנוע מלנקוט צעדים נואשים. הוא הציע לומר לו כי צארטיל שומרת לו אמונים עד היום ואם יחזור יוכל להינשא לה בזמן הקרוב, ההורים ישמחו מאד אם יחדש את הקשר הישן.

ר' אפרים זלמן היה אחוז תדהמה עצומה, לראשונה שמע מאביו שניתן לחדש את הקשר ולאמו אין השגות, הוא לא התנה זאת בשום דבר, למרות שאין ספק שאם חלילה וחס זנח חיים שלום את דרך התורה לא יהיה שייך לדבר על כך.

***

הדרך לתל אביב ארכה שעות רבות, הם נסעו במכונית ישנה שאמורה הייתה לשמש כמונית שירות, אך מסתבר שהתאימה יותר להיות עגלה שרתומה לסוס זקן מופלג, שכן מהירותה לא הייתה רבה יותר, ונוחיותה יותר גרועה מה"דראזשקעס" (העגלות המיתולוגיות בפולין וגליציה לפני 100 שנה) העצמות חרקו בהתאם לעיקולים ולפיתולים השונים, הם יצאו בשעה 10:30 כדי להספיק להיות בזמן, המונית נסעה באיטיות מרגיזה ולב שניהם קפא בקרבם, האם יספיקו להגיע למקום חפצם בזמן?

בשעה 3:30 אחה"צ הגיעה המונית למקום חפצה בתחילת רחוב אלנבי, הם חיפשו בית כנסת להתפלל מנחה, הם מצאו בית כנסת קטן, לא היה שם מניין ועל כן נאלצו להתפלל ביחידות, לאחר התפילה יצאו בנפרד כי לא היו מעוניינים שאיש יחבר ביניהם, ר' אפרים זלמן התקדם בזריזות ולא שם לבו לכל המראות, כל הדרך שינן את הדפים של יומא אותה למד בתקופה האחרונה, היו לו הרבה קושיות בהבנת דברי תוס' ישנים, רק מפעם לפעם הציץ לוודא שלא חלף על פני הכתובת שניתנה לו.

רב משה יוסף התקדם לאיטו, הוא שמר על מרחק סביר, בינתיים הציץ לחנויות ראווה של כמה חנויות, מנסה לראות אם ימצא משהו שיוכל לרכוש עבור חנותו, חזותו הייתה כשל סוחר רהיטים אמיד, לבוש היה בצורה אלגנטית למדי, מדי פעם נכנס לכמה חנויות לבדוק מחירים, בינתיים השקיף דרך החלונות לחוץ, לראות האם אותו פלוני כבר נמצא בשטח.

עד לשעה 4 וחצי לא נראה אדם שיזכיר את האלמוני שהיה אמור להדריך את ר' אפרים זלמן, נראה היה שמישהו חמד לו לצון, ר' אפרים זלמן ואביו שצפה מרחוק היו נבוכים, האם שיטו בהם, מישהו חמד ליצנות מרב משה יוסף, אבל על מה ולמה?

ר' אפרים זלמן לא ידע מה לעשות, אביו לא היה לידו כדי לשאול אותו, הוא הסתכל לצדדים לראות אם יוכל לראות את אביו, נדמה היה לו שהוא רואה אותו עומד בחזית אחת החנויות, אביו עשה איזה סימון שקשה היה לעמוד עליו מלבד בנו.

ר' אפרים זלמן תרגם זאת כ...המשך להמתין, בלאו הכי כבר עשינו מאמץ רב יתכן שקרתה תקלה, אם נראה שעוד איזו חצי שעה לא מתרחש כלום נעזוב את המקום.

לקבל מייל זה נא ליצור קשר במייל w0533194197@gmail.com חנוך חיים וינשטוק נ"י

גיליון מס' 58 **בס"ד יום ראשון**

לא נפסיק את השמוזה

פרשיות: וישלח - וישב

חוברת מפוצצת בדיחות
רק ב-10 ₪
עוד פרטים בגב העלון.

דבר התורה:

וַיִּרְאוּ אֶחָיו וגו' וְלֹא יָכְלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלֹם

פירש"י מתוך גנותם למדנו שבחם שלא דיברו אחד בפה ואחד בלב ע"כ.

ולכאורה אדם שאומר לחברו בפניו שהוא שונאו או שאינו מדבר עימו לשלום כלל זה שבח?? נכון שהוא לא מושחת להראות לו פנים שוחקות ומאחרי גבו לשנוא אבל לקרוא לזה שבח זה קצת רחוק? אלא רש"י מדקדק שהפסוק מעיד על שבטי יה. שליבם היה טהור שגם אם היו רוצים לדבר עימו לשלום לא יכלו.

וכעין זה רואים לגבי אסתר המלכה שאחשורוש שאל אותה מי הוא זה - ואיזה הוא - אשר מלאו ליבו לעשות כן? והיא הצביעה על אחשורוש עד שבא מלאך והזיז את ידה לכיוון של המן ולכן היא אמרה המן הרע הזה ולא אתה. וכאן זה גם פלא גדול עם ישראל יושב בתענית ג' ימים וג' לילות וכן אסתר והיא עומדת ברגע השיא שאחשוורוש כועס על המן והוא שואל אותה מי זה? מדוע היא מצביעה על האחשוורוש? אלא הוא שאמרנו שהלב טהור ויודע שהרי אחשוורוש נתן את הטבעת להמן ואחשוורוש הוא האשם הגדול ולכן היד לא יכולה לפסוח על האחשוורוש ולהצביע על המן. כי כל האברים והגידים זזים על פי הלב ועל זה אנו מתפללים וטהר ליבנו לעבדך באמת.

שבת שלום ומבורך התורה: מאיר בנחסי הי"ו

הדבר תורה לעילוי נשמת: טורן בת רחים וזוהרה. אורה בת יוכבד. ע"ה (להקדשות: 058-323-4941)

בדיחות

(1) [בדיחה זאת שייכת לפרשת וישב, המערכת.] "והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי" וקשה, למה רק 11, דינה היכן היתה? כתוב בפרקי דר"א שאסנת אשת יוסף היתה בתה של דינה ולפי"ז מובן כי דינה היתה השוויגער של יוסף ושוויגער לא תשתחווה לחתן שלה ואפי' לא בחלום.....

(2) אדם זקן עולה לאוטובוס ונעמד ליד בחור צעיר, הצעיר קם מבקש מהזקן שיישב הזקן סירב לשבת והושיב בחזרה את הצעיר. אחרי דקה קם שוב פעם הצעיר והזקן אומר לו שהוא לא שינה את דעתו והוא רוצה לעמוד. אחרי דקה שוב הבחור העקשן מנסה לקום והזקן כבר התעצבן דוחף אותו בחזרה למושב ואומר לו אתה לא מבין? אני רוצה לעמוד. אומר לו הצעיר מה אתה רוצה בגללך אני הפסדתי כבר שלוש תחנות.....

(3) אחד נכנס לחנות פונה למוכר ושואל אותו אם הם צריכים מאבטח במקום. המוכר אמר לו: "אולי, אבל אתה בכושי! מה אתה? יהודי? אז למה אתה שואל אותי, שלח את אחיך הגדול שיבוא לכאן." אז הוא אמר: "אבל אחי הגדול לא יכול לבוא כי הוא עובד בשכונה הצמודה לכאן}..."

(4) שני משוגעים מתכננים לחטוף מטוס, הם מגיעים לשדה התעופה ומסתכלים על המטוס, אחד מהם אומר לשני: "אבל המטוס כל כך גדול, איך נחטוף אותו?" השני עונה לו: "אל תדאג כשנהייה בשמיים הוא יותר קטן מזה....."

בס"ד
מערכת "לא נפסיק את השמוזה"
רח' הרב שלמה אבינר 3, בית שמש
טל: 077-449-2868

(5) בבית הקפה של עיירה אחת נהגו קבוצת אנשים לצחוק על חשבון הטמבל של העיירה. המסכן, לא חכם במיוחד היה חי מנדבות ולפעמים איזה עבודה קטנה מזדמנת. כל יום היו קוראים לו לבית קפה והיו נותנים לו לבחור בין מטבע של 5 שהיא יותר גדולה יותר, לבין מטבע של 10. תמיד הוא היה בוחר בגדולה בשמחה, והיה ממשיך בדרכו יום אחד בחור שהסתכל מהצד שאל אותו האם לא שם לב שהמטבע הקטנה שווה יותר. ה'טמבל' השיב לו: "כן אני יודע, אני לא כל כך טיפש אבל אם הייתי בוחר בקטנה היה נגמר המשחק ולי הפרנסה....."

(6) שני דוסים נוסעים באופנוע. שוטר תנועה עוצר אותם ורואה שהם נסעו בסדר גמור, והם הראשונים היום שהוא עצר על אופנוע שנסעו במהירות מותרת בחוק, הוא ניגש אליהם ואומר להם: "כל הכבוד לכם שאתם יודעים לשמור את חוקי התנועה" אחד מהם אומר לו: "נו. מה אתה רוצה? השם איתנו". השוטר אומר: "השם איתכם??? שלושה על אופנוע, רשיונות בבקשה....."

(7) שני שודדים מתכננים שוד בנק במשך מספר חודשים, בסוף הגיע העת לביצוע, הם נכנסים לבנק מנתקים מהר את האזעקה והמצלמות תוך כדי ביצוע מושלם עם בגד שמסתיר הכל חוץ מהעיניים שגם הן היו מכוסות תחת משקפיים כהות, לאחר שכל עובדי הבנק שכבו על הריצפה הם העמיסו את כל הכסף על שקים שהביאו איתם הם יצאו משם מהר עלו על רכב תוך כדי נסיעה הם מחליפים רכב והגיעו למקום מסתור, אחד יושב ומתחיל לספור את הכסף שהיה רב מאוד, אומר אחד לשני בשביל מה אתה סופר את הכסף במילא נשמע בערב כמה גנבנו בחדשות....

(8) רופא מתקשר למטופל ואומר לו: "שלאחר בדיקות הדם והצילומים בדקו המומחים ויש לו בשורה טובה בשבילו ובשורה רעה" אז המטופל שואל: "מה הבשורה הרעה?" הרופא אומר לו צריך לכרות לך את שני הרגליים, אז האיש שאל אותו: "ומה הבשורה הטובה?" הרופא ענה לו: "מצאתי לך קונה לנעליים....."

(9) משוגע אחד מתיישב במחלקת עסקים מחלקה ראשונה, מאחר שהיו חסרים מושבים והוא התיישב במקום של איש עשיר שהזמין כרטיס שראש, ניגש אליו הדייל ובדק את הכרטיס שלו, מאחר שהוא ראה שהכרטיס הוא כרטיס למחלקת תיירים ביקש ממנו לקום ולעבור לשם. אבל המשוגע התעקש ואמר: "אני נוסע לניו יורק להצליח ואני לא זז" לאחר שעה של וויכוחים ביקש הדייל עזרה משאר הדליים אבל ללא הועיל, לבסוף קם אחד מהנוסעים ניגש אליו ואמר לו משהו, תוך רגע הוא קם ועבר למחלקת תיירים. שאלו אותו כל הדיילים: "מה אמרת לו?" הוא אמר להם: "פשוט אמרתי לו שמחלקה ראשונה בכלל לא טסה לניו יורק....."

בשורה משמחת!!!!

יצא לאור **חוברת** הבדיחות שכולם ציפו לזה 'לא נפסיק את השמחה 2'.
ניתן להשיג בירושלים {אזור גאולה} ברחוב: רחובות הבוכרים (דוד) 9 ק"ב
(מחיר לחוברת 10 ₪. בחוברת יש כ- 240 בדיחות מצחיקות רצח 32 עמודים A5).

הקודם זוכה. הכמות מוגבלת.

{המכירה בעזרת השם מיום רביעי כ"ג כסלו תשפ"א –058-323-4941}
שימו לב: 50 המזמינים הראשונים משלוח חינם עד הבית {אזורים מסוימים בירושלים בלבד!}
להזמנות חייגו: 058-323-49-41. הכמות מוגבלת.

בכל ליל שישי **בר"ח שלמה מוסאיוף*** מתקיים שיעור דרך הלוין של פה מפיק מרגליות הרב **ליאור גלזר** שליט"א מהשעה: 21:30 במהלך השיעור מתקיים מכירה של הטשולנ'ט הכי טעים.

מנת טשולנ'ט 20 ₪. 0548-437-050*

השכרת אופניים חשמליים, קורקינט חשמלי ואופנים רגילות.
אצלינו יש גם תיקונים, ומכירת חלקי אופנים חשמליים +רגילים.
0548-520-351

מנוי לכל שנת ה'תשפ"א

רוצה לקבל לבית את העלונים שייצאו בעזרת השם בשנת תשפ"א ולשלם רק על עלות המשלוח תתקשר עוד היום למערכת העלון!
עלות המנוי 5 ₪ לחודש.

תרומות להוצאת העלון וכן בקשות להפצת העלון: 058-32-34-941
הערות והארות, וכן לקבלת העלון במייל: a05832349@gmail.com

ואלה יעמדו על הברכה:
יעקב לוי
משה בת רביטל
ר' יוסף בן משה
משפחת כרמלי
דוד סגל.

הודעת מערכת
הגיליון הבא מס' 59 יוצא על חנוכה ומס' 60 חודש טבת

© כל הזכויות שמורות לעמותת 'שומע תפילה' ניתן לצלם, לפרסם ולהפיץ לזיכוי הרבים.

קוד מודעה 1110#

העצה הטובה ביותר
לזכות בבנים תלמידי חכמים היא:

דוגמא אישית

כשהבן שלך יראה אותך נהנה מדף גמרא,
הוא גם ירצה להנות מלימוד התורה

יהודי יקר! הצטרף עוד היום
לרבבות לומדי הדף היומי

תורת חסד
שע"י עמותת 'שומע תפילה'

עם הלימוד מקיימים מצוות 'חסד של אמת' ומזכירים את שמות הנשמות שלא הניחו אחריהם זש"ק. | להורדת רשימת השמות ומודעות נוספות: daf.tfilot.org

אין כמו הרגע
הזה שהעבודה
המוכנה נוחתת
אצלך בבית
במשלוח ישיר
ומהיר

לקוחות גרפומט

נהנים גם משירות משלוחים מהיר

בנוסף לשירות והיחס האישי
יש לכם אפשרות לקבל את החומרים
במשלוח מהיר עד הבית

- הדפסות באיכות גבוהה
- כל סוגי ההדפסות וההפקות
- מחירים נוחים במיוחד
- שרות מהיר במיוחד
- משלוחים לכל חלקי העיר

גרפומט MAT
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

רח' אהלי יוסף 5 (פינת בר אילן), ירושלים
02-5337722
g5337722@gmail.com

שעות פתיחה: ימים ראשון עד חמישי 10:00-19:00 רצוף, ימי שישי וערבי חג 10:00-12:00